

Diyarbakır Salnâmeleri

beşinci cilt

1286-1323
(1869-1905)

OSMANLI DEVLETİ'NİN KURULUŞUNUN
700. YILI ANISINA

DİYARBAKIR
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ

Institut kurde de Paris

Institut kurde de Paris

Institut kurde de Paris

SALNÂME-İ
DİYARBEKİR

5. CİLT

Institut kurde de Paris

DİYARBAKIR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ

Yayın No: 14

Yayın Yönetmeni
Ömer TELLİOĞLU

Yayın Kurulu
Ömer TELLİOĞLU
Dr. Ahmet Zeki İZGÖER
Sibğatullah KAYA

Hazırlayan
Dr. Ahmet Zeki İZGÖER

Redaksiyon
Sibğatullah KAYA

Tashih
Ali KAYA

Ofset Hazırlık - Film Çıkış
Sina Ltd. Şti.

Baskı
Acar Matbaası

İstanbul 1999

LIV.TUR.4950

03/10/2017

1000 TEL DIY (5)

SALNÂME-İ DİYARBEKİR

DİYARBAKIR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYESİ YAYINLARI

İÇİNDEKİLER

Sunuş	7
Önsöz	8

Defa 17

Takvim	16
Vilayetlerdeki Valiler	29
Erkân ve Memurîn-i Vilayet	35
Mahkemeler	35
Maarif İdaresi	36
Daire-i Belediye	38
Telgraf ve Posta İdaresi	39
Jandarma Alayı	39
Erkân-i Harbiye Dairesi	43
Merkez Sancağı	51
Mardin Sancağı	62
Maden Sancağı	73
Vilayet Ahalisinden Rütbe Sahibi Kişiler	81
Vilayetin Coğrafyası	84
Enhar	85
Dağlar	86
Ormanlar	87
Madenler	88
Ziraat	89
Ticaret	89
İhracat ve İthalat	90
1316 Senesi Varidât ve Masârîfâtı	91
Turuk ve Me'abir	99

Defa 18

Takvim	108
Vilayetlerdeki Valiler	121
Erkân ve Memurîn-i Vilayet	124
Mahkemeler	127
Maarif İdaresi	128
Jandarma Alayı	132
Erkân-i Harbiye Dairesi	135
Merkez Sancağı	147
Mardin Sancağı	157
Maden Sancağı	169
Vilayet Ahalisinden Rütbe Sahibi Kişiler	177
Zeyl-i Salnâme	181
Dağlar	183
Nehirler	184
Memleha	184
Madenler	184
Vilayetin İklimi	185
Meralar ve Hayvanat	185
Nüfus ve Aşâir	186
Turuk	187
Ziraat	188
Sanat ve Ticaret	188
Maarif	189
İdare-i Hükümet	190
Varidat ve Masârîfat	190
Suç ve Ceza Cedveli	191
Mesafe Cedveli	193
Diyarbakir'in Ahvâl-i Tarihiyesi	195
Diyarbakir Sancağı'nın Mahsulat Cedveli	198
Mardin Sancağı'nın Mahsulat Cedveli	201
Ergani Sancağı'nın Mahsulat Cedveli	204
316 Senesi Varidat ve Masârîfat Muvazenesi	207
İmarât ve İcraat-ı Hayriye	208

Defa 19

Takvim	222
Vilayetlerdeki Valiler.	235
Erkân ve Memurîn-i Vilayet.	237
Mahkemeler	240
Maarif İdaresi	241
Daire-i Belediye.	244
Telgraf ve Posta İdaresi	244
Jandarma Alayı	245
Ümerâ ve Zabıtân-ı Askeriye	248
Merkez Sancağı	259
Mardin Sancağı	269
Maden Sancağı	281
Vilayet Ahalisinden Rütbe Sahibi Kişiler	288
Diyarbakir Vilayetinin Coğrafyası.	291
Dağlar	291
Nehirler	291
Madenler.	292
Meralar ve Hayvanat	293
Aded-i Nüfus.	293
Aşâir.	294
Turuk	294
Ziraat	295
Sanayi ve Ticaret	295
318 Senesi Varidat ve Masârîfî	297
Mesafe Cedveli	298
Diyarbakir'in Ahvâl-i Tarihiyesi	300
Mahsulata Dair İstatistikî Cedvel	302

Defa 20

Takvim	320
Tevârih ve Vukuat-ı Meşhure.	332
Diyarbakir Valileri	336
Vilayetlerdeki Valiler.	342
Erkân ve Memurîn-i Vilayet.	343
Mahkemeler	347
Maarif İdaresi	348
Daire-i Belediye.	351
Jandarma Alayı	352
Erkân-ı Harbiye Dairesi.	355
Merkez Sancağı	365
Mardin Sancağı	375
Maden Sancağı	387
Vilayet Ahalisinden Rütbe Sahibi Kişiler	395
Diyarbakir Vilayeti Coğrafyası	398
Dağlar	398
Nehirler	398
Memleha.	399
Madenler.	399
Vilayetin İklimi	399
Meralar ve Hayvanat	400
Aded-i Nüfus.	400
Aşâir.	400
Turuk	401
Ziraat	402
Sanayi ve Ticaret	402
Varidât ve Masârifât-ı Umumiye Cedveli	404
Mesafe Cedveli	405
Mahsulata Dair İstatistikî Cedvel	410
Harita ve Resimler	419

Institut Kurde de Paris

Sunuş

İnsanoğlunun birtakım sebepler sonucunda yerleşik hayata geçmesi, tarımı öğrenmesi ve zaman içinde yapıp ettiklerini kayıt altına alır hale gelmesi, onun medeniyet tarihinde vukubulmuş en önemli sıçrama noktalarından biridir. Bu açıdan bakıldığında yerleşik mekanlar üzerinde kurulan medeniyetlerin "yazı" ile irtibatlandırılması boşuna değildir. İktisadi hayatın temel faaliyeti olan üretim, sosyal hayatın tanzimi, idari yapıda meydana gelen değişiklikler ve geleceğe ilişkin atılan bütün adımlar sosyal ve iktisadi hayatın iyi tanzim edilmiş dökümü sayesinde mümkün olabilmektedir. Genel kültürel hayat şifahi (sözlü) bir karakter arzetsen bile, bütün büyük medeniyetlerde ve imparatorluklarda devlet ve toplum işleri yazılı belgelerle kayıt altına alınmıştır.

Biz bu bölgede yaşayan insanlar da, tarihte büyük medeniyetler, asırlar boyu ayakta duran devletler kurduk. Üç kıta üzerinde; Kuzey Afrika'dan Balkanlar'a kadar hala geçmiş medeniyetimizin muşahhas izleri var. Bir imparatorluğu diğer küçük devletçiklerden veya kabile hayatından ayıran en önemli özelliği onun çok yönlü karmaşık yapısıdır. İdareden iktisada, sosyal hayattan hukuka, edebiyattan diğer güzel sanatlara kadar bütün büyük devletler, görünür karmaşıklıkta gerisinde belli bir uyum, düzen ve ahenk kurarlar. Aksi halde hiçbir devlet sadece kılıç kuvveti veya zorbalıkla uzun asırlar ayakta duramaz.

Çoğu zaman geçmiş medeniyetimizin hiçbir bilgi temeline dayanmadığı, herşeyin şifahi olarak yürütüldüğü yönünde yaygın bir kanaat var. Hatta bazılarına göre bütçe kavramı dahi yoktu. Bunun hiçbir tarihi gerçekliğe dayanmadığı açıktır. Nitekim geçmişle ilgili araştırmalar derinleşip yaygınlaştıkça Osmanlı'nın üç kıta üzerinde yayılan siyasi, iktisadi ve idari organizasyonunun belli bir perspektif ve hatta tam merkezi olmayan bir planlama temeline dayandığı görülür. Savaşlar, merkezi kararlar, hukuki davalar, arazi ölçümleri, planlar sürekliliği kayıt altına alınmakta ve arşivlenmektedir.

Salnâmeler işte bu bağlamda hazırlanmış önemli tarihi yazılı belgelerdir. Salnâme, farsça bir terkip olup "yıllık/senelik" tutanak demektir ve Ruznameler'den çok daha geniş kapsamlıdır. Bir yıl içinde bir coğrafi veya idari bölgenin, şehir veya başka özelliklere sahip bir yerleşme biriminin genel dökümü Salnâme adı verilen defterlere kaydedilir; yetkili organlar ve şahıslar tarafından tetkik edilir ve eldeki maddi ve sosyal veriler ışığında bir sonraki sene için gerekli tedbirler alınır.

Geçmişle ilgili sağlıklı bir bilgiye ve doğru bir fikre sahip olabilmek için bu kayıtların gün yüzüne çıkarılması, araştırmacıların ve bilim adamlarının istifadesine sunulması gerekir. Çünkü tarihte olduğu gibi devlet idaresinde de bir süreklilik vardır.

Bizim, Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi olarak basımına karar verdiğimiz Diyarbakır Salnâmesi (Salnâme-i Diyarbakır) de kendi alanında son derece önemli, zengin ve açıklayıcı bilgilere sahip bir tarihi hazine hükmündedir. Sadece Diyarbakır iliyle sınırlı olmayıp çevre il ve ilçelerin de topografik, demografik, iktisadi, ticari, sosyal, siyasi, hukuki ve kültürel tarihi hakkında önemli ve sağlıklı bilgiler ihtiva etmektedir. Bir yerel yönetim birimi olarak Belediye'nin böyle bir teşebbüse önyak olmasının amacı, bugüne ve geleceğe ışık tutmak ve bundan sonraki adımların daha sağlam atılmasına yardımcı olmaktır. Diğer kültürel faaliyetlerimiz yanında bu Salnâme'yi yayınlamakla önemli ve faydalı bir hizmet yaptığımıza inanıyoruz.

Doç. Dr. Ahmet BİLGİN

Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı

Önsöz

Salnâme, bir sene zarfında meydana gelen olayları, gelişmeleri tesbit etmek için hazırlanan eserlere verilen addır. Salnâme kelimesi, Farsça "yıl" anlamındaki "sâl" kelimesi ile "mektup, kitap" anlamına gelen "nâme" kelimelerinden terkip edilmiş olup Türkçe karşılığı "yıllık"tır. Salnâmeler, devlet tarafından resmî olarak yayınlandığı gibi, özel kuruluşlarca da neşredilmiştir.

Osmanlı Devleti'nde ilk resmî salnâme, 1847 yılında Sadrazam Reşid Paşa tarafından hazırlattırıldı. Söz konusu salnâme, Hayrullah Efendi, Ahmet Vefik Paşa ve Ahmed Cevdet Paşa'nın müşterek çalışmaları ile neşredildi. Birkaç yıl sonra bu iş için Meclis-i Maarif Başkâtibi Behçet Efendi ile Meclis azalarından Rüştü Bey görevlendirildi. Daha sonra bu görev bir irade-i seniyye ile Maarif Nezâreti Mektubî Kalemî Heyeti'ne, 1888 yılından itibaren de Memurîn-i Mülkiye Komisyonu'na bağlı Sicill-i Ahvâl İdaresi'ne havale edildi ve resmî salnâmeler, Osmanlı Devleti'nin yıkılışına kadar bu idare tarafından hazırlandı. Vilayetler için hazırlanan salnâmelerin ilki, 1283 (1866) tarihinde Trabzon'da neşredildi. Ancak Şemseddin Sami'nin *Kamusu'l-A'lâm* 'da verdiği bilgiye göre, daha önce Halep Vilayeti Mektupçusu İbrahim Halet Bey, *Fihrist-i Vilayeti-i Haleb* adı ile ilk salnâmeyi tertip etmiş ve içindeki istatistikî ve iktisadî bilgilerden dolayı Bâbiâli'nin dikkatini çekmesi üzerine bütün vilayetlere bu salnâmeden birer nüsha gönderilerek, aynı tarzda salnâmeler tertip edilmesi emredilmiştir.

Osmanlı Devleti XIX. yüzyılda idarî, askerî ve iktisadî açıdan büyük bir çöküntünün içerisinde bulunmaktaydı. Çöküşün önüne geçmenin yollarını arayan devlet ricali, devleti dış tehditlere karşı savunmak için yoğun önlemler alırken, ülkeyi imar etmek ve sefalet içerisinde bulunan halkın ekonomik refah seviyesini yükseltmek için projeler hazırlayarak, bunları gerçekleştirmek konusunda da yoğun çalışmalar başlattılar.

Bu çerçevede, Osmanlı Devleti'nin sahip olduğu topraklarda bulunan zenginlik ve imkânları tesbit etmek için bütün vilayetlerde çalışmalar başlatıldı. Vilayet dahilinde bulunan tabii kaynaklar, ziraat, hayvancılık, üretim, nüfus, hizmet birimlerinin durumu, okullar, hastaneler, yollar, ormanlar vb. hiçbir konu ihmal edilmeden tesbit edilen bilgiler yayınlanan vilayet salnâmelerinde bir araya getirildi.

Vilayet salnâmeleri her yıl yeniden yayınlanarak, ait olduğu vilayette bir sene zarfında meydana gelen gelişme ve değişikliklerin izlenmesi mümkün hale geldi. Bu şekilde Yemen'den Kafkaslar'a, Kafkaslar'dan Balkanlar'a kadar ülkenin içinde bulunduğu durum bütün ayrıntılarıyla tesbit edildi.

Diyarbakır vilayeti için hazırlanan ve 1286-1323 (1869-1905) yıllarını içine alan 20 adet salnâmede, vilayetin coğrafî durumu, siyasî olaylar, ekonomi, sağlık, kültür, folklor gibi sosyal hayatın bütün yönlerini ilgilendiren konularda teferruatlı bilgiler verilmektedir.

Salnâmelerde verilen bilgilerin ışığında, ziraattan hayvancılığa, imar faaliyetlerinden eğitime bölgenin ekonomik ve sosyal haritasını çıkarmak mümkündür. Vilayet dahilinde mevcut yol ve köprülerin durumu hakkında bilgiler verilirken, yapılan iyileştirme ve yeni yatırımlar da ayrıntılarıyla işlenmektedir. Her yılda, ziraî ve sınaî mahsullerin çeşitleri ve miktarlarının cetveller halinde dökümleri yapılmaktadır. Ayrıca, eğitim kurumları ile öğrenci sayıları ayrıntılı bir şekilde gözler önüne serilmektedir.

Diyarbakır Salnâmelerinin muhtevalarını şu başlıklar altında özetlemek mümkündür:

Takvim, kronoloji (Hz. Adem'den yayınlandığı tarihe kadar); Osmanlı padişahlarının kısa biyografileri; devlet görevlilerinin elkabı; valiler, il meclisi üyeleri, devlet daireleri ve bu dairelerin yöneticileri, belediye başkanları ve belediye meclisi üyeleri; vilayete bağlı kaza

ve nahiyeler ile bu kaza ve nahiyelerde bulunan askerî ve mülkî erkân; vilayette bulunan ordu birliklerinin durumu; arkeolojik kalıntılar ve tarihî eserler, türbeler ve bunların durumları hakkında genel bilgiler; resmî daire, okul, mescid, evliya kabirleri, tekke, kilise, köprü, kahve vb. yerlerin sayıları (cetveller halinde); vilayetin tarihî ve coğrafi konumu; akarsular, göller, madenler, maden suları, ormanlar, genel gelirler ve giderler, ticaret, dokumacılık, hayvancılık, zirai durum bağ ve bahçeler; devlet dairelerinin bütçeleri, gelir ve giderleri (cetveller halinde); genel nüfus: müslüman, gayr-i müslim (vilayet merkezi ve bütün kazalar)...

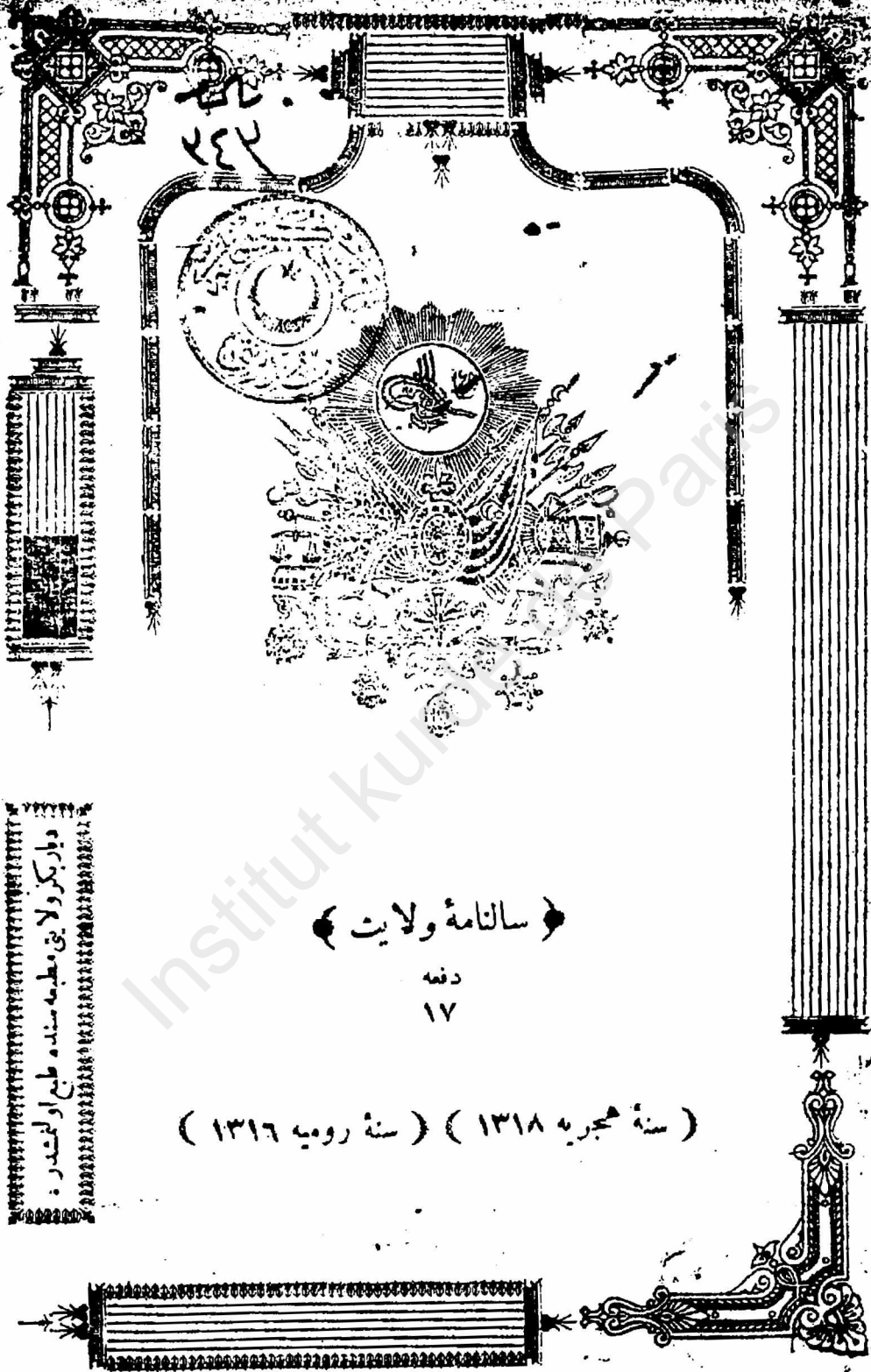
Diyarbakır Salnâmeleri'nden okuyucunun rahat bir şekilde istifade edebilmesi için, hazırlanış safhasında takip edilen usul ve bareket noktası şu esaslardan meydana gelmiştir:

- a) Geçmişte ve günümüzde sıkça kullanılan "Türkçe kelimeler", günümüz aksânıyla yazılmıştır. Sözelimi; edüp: edip, olduğu: olduğu, kangı: hangi, için: için gibi...
- b) Geçmişte ve günümüzde sıkça kullanılan "Arapça ve Farsça kelimeler"de yoğun bir transkripsiyon yapılmayarak, günümüzde kullanıldığı şekliyle yazılıp zorunlu uzatmalar belirtilmiştir. Örneğin, hey'et: heyet, ma'den: maden, pençşenbih: perşembe, yigirmi: yirmi vb.
- c) Geçmişte kullanılan, günümüzde ise kullanımdan düşen kelimelerde tam transkribe uygulanmıştır. Mesela, ta'rîb, ma'âdin, Teşrin-i Sâni, Nâfi'a vb.
- d) Salnâmelerde mükerrer olan kronoloji, padişah isimleri, evliya kabirleri, geçmiş dönemlerle ilgili tarih ve coğrafya bilgileri gibi sene içinde değişiklik göstermeyen konulara yer verilmemiştir. Mümkün olduğu ölçülerde tekrardan kaçınılmıştır.

Diyarbakır Sâlnâmeleri'nin yayınlanmasının kültürümüz için büyük yararlar getireceği şüphesizdir. Burada, eserin basım-yayınının gerçekleşmesi konusundaki kararından dolayı Diyarbakır Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Doç. Dr. Ahmet Bilgin Bey'e; transkripsiyon konusunda gösterdiği ilmi ve titiz çalışmasından ötürü Osmanlı Arşivi Personeli Dr. Ahmet Zeki İzgöer'e, Redaksiyon konusundaki başarılı hizmetlerinden dolayı araştırmacı-yazar Sıbğatullah Kaya'ya; bölgedeki yer isimlerinin doğru okunuşu konusundaki değerli katkıları sebebiyle M. Zeki Bilgin Hocaefendi'ye ve yayını üstlenen Sina Ajans'a takdir ve teşekkürlerimizi sunar, eserin faydalı olmasını dileriz.

Ömer TELİOĞLU

Institut kurde de Paris

سأنامه ولایت

دفعه

۱۷

(سنة هجرية ۱۳۱۸) (سنة رومية ۱۳۱۶)

دار بکرو لایق مطبعه سنده طبع اول نئدر .

Institut kurde de Paris

Defa
17

SALNÂME-İ DİYARBEKİR

Sene

Sene-i Hicriye 1318/Sene-i Rumiye 1316
[1900-1901]

Diyarbakir Vilayeti Matbaasında tab' olunmuştur.

Institut Kurde de Paris

Mukaddime

Asr-ı celîl-i mehasîn-delîl-i mülûkâneleri terakkiyât-ı maddiye ve maneviye-i İslâmiye ve Osmâniye'nin cilvegâh-ı zuhûru olmakla me'ser-i ulviye-i şehin-şahîleri tevârîh-i milliyemizin en parlak sahâifini teşkil eden padişah-ı fâ-rûk-câh ve şehriyâr-ı âlem-penâh, halife-i Resul-i Ekrem, metbû'-ı mukaddes ve mufahham veli-nîmet-i bî-minnet-i a'zam şevketlü kudretlü es-Sultan İbnü's-Sultan es-Sultan el-Gazi Abdülhamid Han-ı Sâni efendimiz hazretlerinin sâ-ye-i maarif-vâye-i cenâb-ı zillullahilerinde Diyarbakir vilayetinin resmî gazetesi muntazaman sâha-ârâ-yı intişâr ol-makta bulunduğu gibi meymenet-efzâ-yı hulûl olan Bin Üç Yüz On Sekizinci Sene-i Hicriyesi Sâlnâmesi dahi on ye-dinci defa olmak ve sinîn-i sâbıkada neşrolunan nüshalardan daha ziyade malumat-ı müfideyi hâvi bulunmak üze-re bi't-tertib tab' ve neşrolundu.

Hemen cenab-ı Hallâk-ı bî-zevâl ve âferînende-i mâh u sâl, zill-ı akdesi ve Resul-i Ekrem'inin halife-i mukadde-si olan padişah-ı hamûdi'l-hisâl ve şehriyâr-ı ferah-fâl padişahımız efendimiz hazretlerini ilâ-kıyâmi's-sâ'a bi'l-izzi ve'l-âfiye dâhîm-ârâ-yı şevket ve iclâl buyursun. Amin, bi-hürmet-i seyyidi'l-mürselîn.

Sene-i Arabiyye 1318

Sene-i Maliye 1316

Institut kurde de Paris

Hafta	Muharrem	Nisan	Fecr		Şems		Zuhr		Havadisât
			Saat	Dakika	Saat	Dakika	Saat	Dakika	
Salı	1	18	8	10	10	5	5	7	
Çarşamba	2	19		8		3		6	
Perşembe	3	20		5	10	1		5	
Cuma	4	21		3	9	59		4	
Cumartesi	5	22	8	1		57		3	
Pazar	6	23	7	59		55		2	
Pazartesi	7	24		57		53		1	
Salı	8	25		54		51	5	00	
Çarşamba	9	26		51		49	4	59	
Perşembe	10	27		49		48		58	
Cuma	11	28		47		46		57	
Cumartesi	12	29		44		45		57	
Pazar	13	30		41		43		56	
Pazartesi	14	1		39		41		55	Mayıs
Salı	15	2		37		39		54	
Çarşamba	16	3		34		37		53	
Perşembe	17	4		32		36		52	
Cuma	18	5		29		35		52	
Cumartesi	19	6		26		33		51	
Pazar	20	7		24		31		50	
Pazartesi	21	8		22		29		49	
Salı	22	9		20		28		48	
Çarşamba	23	10		18		25		47	
Perşembe	24	11		16		23		46	
Cuma	25	12		14		22		45	
Cumartesi	26	13		12		12		45	
Pazar	27	14		10		10		44	
Pazartesi	28	15		9		9		44	
Salı	29	16		7		7		43	
Çarşamba	30	17	7	6	9	6	4	43	

Hafta	Safer	Mayıs	Fecr		Şems		Zuhr		Havadisât
			Saat	Dakika	Saat	Dakika	Saat	Dakika	
Perşembe	1	18	7	5	9	16	4	42	
Cuma	2	19		4		15		41	
Cumartesi	3	20		3		14		41	
Pazar	4	21		2		13		41	
Pazartesi	5	22		1		12		40	
Salı	6	23	7	00		11		40	
Çarşamba	7	24	6	59		10		39	
Perşembe	8	25		58		9		39	
Cuma	9	26		57		8		38	
Cumartesi	10	27		56		7		38	
Pazar	11	28		55		7		38	
Pazartesi	12	29		54		6		37	
Salı	13	30		53		6		37	
Çarşamba	14	31		53		5		37	
Perşembe	15	1		52		5		37	Haziran
Cuma	16	2		52		4		36	
Cumartesi	17	3		51		3		36	
Pazar	18	4		51		3		36	
Pazartesi	19	5		50		2		36	
Salı	20	6		50		2		35	
Çarşamba	21	7		49		1		35	
Perşembe	22	8		49		1		35	
Cuma	23	9		49		1		35	
Cumartesi	24	10		49		1		35	
Pazar	25	11		49		1		35	
Pazartesi	26	12		49		2		35	
Salı	27	13		50		2		35	
Çarşamba	28	14		50		3		36	
Perşembe	29	15	6	51	9	3	4	36	

Hafta	R. Evvel	Fecr		Şems		Zuhr		Havadisât
		Haziran Saat	Dakika	Saat	Dakika	Saat	Dakika	
Cuma	1	16	6	52	9	4	4	36
Cumartesi	2	17		52		4		36
Pazar	3	18		53		5		37
Pazartesi	4	19		53		5		37
Salı	5	20		54		6		37
Çarşamba	6	21		55		6		37
Perşembe	7	22		56		7		38
Cuma	8	23		57		7		38
Cumartesi	9	24		58		8		38
Pazar	10	25		58		9		39
Pazartesi	11	26	6	59		10		39
Salı	12	27	7	00		11		40
Çarşamba	13	28		1		12		40
Perşembe	14	29		2		13		41
Cuma	15	30	7	3		14		41
Cumartesi	16	1		4		15		42
Pazar	17	2		5		16		42
Pazartesi	18	3		6		17		43
Salı	19	4		7		18		43
Çarşamba	20	5		9		19		44
Perşembe	21	6		11		20		44
Cuma	22	7		12		21		45
Cumartesi	23	8		14		22		45
Pazar	24	9		16		23		46
Pazartesi	25	10		18		25		47
Salı	26	11		20		27		48
Çarşamba	27	12		22		29		49
Perşembe	28	13		24		31		50
Cuma	29	14		26		33		51
Cumartesi	30	15	7	29	9	35	4	52

Temmuz

Hafta	R. Ahir	Fecr		Şems		Zuhr		Havadisât
		Temmuz Saat	Dakika	Saat	Dakika	Saat	Dakika	
Pazar	1	16	7	32	9	36	4	52
Pazartesi	2	17		34		37		53
Salı	3	18		37		39		54
Çarşamba	4	19		39		41		55
Perşembe	5	20		41		43		56
Cuma	6	21		44		45		57
Cumartesi	7	22		47		46		57
Pazar	8	23		49		47		58
Pazartesi	9	24		51		49	4	59
Salı	10	25		54		51	5	00
Çarşamba	11	26		57		53		1
Perşembe	12	27	7	59		55		22
Cuma	13	28	8	1		57		3
Cumartesi	14	29		3	9	59		4
Pazar	15	30		5	10	1		5
Pazartesi	16	31		8		3		6
Salı	17	1		10		5		7
Çarşamba	18	2		13		7		8
Perşembe	19	3		16		9		9
Cuma	20	4		19		11		10
Cumartesi	21	5		21		13		11
Pazar	22	6		24		15		12
Pazartesi	23	7		27		18		13
Salı	24	8		29		20		14
Çarşamba	25	9		31		23		15
Perşembe	26	10		34		26		16
Cuma	27	11		36		28		17
Cumartesi	28	12		38		30		18
Pazar	29	13		40		32		19
Pazartesi	30	14	8	42	10	34	5	21

Ağustos

Hafta	C. Evvel	Ağustos	Fecr		Şems		Zuhr		Havadisât
			Saat	Dakika	Saat	Dakika	Saat	Dakika	
Pazartesi	1	14	8	43	10	35	5	22	
Salı	2	15		46		37		23	
Çarşamba	3	16		49		39		24	
Perşembe	4	17		51		41		25	
Cuma	5	18		54		43		26	
Cumartesi	6	19	8	57		45		27	
Pazar	7	20	9	00		47		28	
Pazartesi	8	21		3		50		29	
Salı	9	22		6		52		30	
Çarşamba	10	23		8		55		32	
Perşembe	11	24		11	10	57		33	
Cuma	12	25		13	11	00		34	
Cumartesi	13	26		16		2		35	
Pazar	14	27		19		5		37	
Pazartesi	15	28		22		7		38	
Salı	16	29		25		9		39	
Çarşamba	17	30		27		11		40	
Perşembe	18	31		30		13		41	
Cuma	19	1		31		15		42	Eylül
Cumartesi	20	2		34		18		43	
Pazar	21	3		36		21		45	
Pazartesi	22	4		38		23		46	
Salı	23	5		41		26		47	
Çarşamba	24	6		44		29		49	
Perşembe	25	7		47		31		50	
Cuma	26	8		50		34		51	
Cumartesi	27	9		53		37		53	
Pazar	28	10		56		39		54	
Pazartesi	29	11	9	58		42		56	
Salı	30	12	10	00	11	45	5	47	

Hafta	C. Ahir	Eylül	Fecr		Şems		Zuhr		Havadisât
			Saat	Dakika	Saat	Dakika	Saat	Dakika	
Çarşamba	1	13	10	2	11	47	5	58	
Perşembe	2	14		5		50	6	00	
Cuma	3	15		8		52		1	
Cumartesi	4	16		11		55		2	
Pazar	5	17		14	11	58		4	
Pazartesi	6	18		17	12	00		5	
Salı	7	19		20		3		6	
Çarşamba	8	20		22		5		7	
Perşembe	9	21		25		7		8	
Cuma	10	22		27		9		9	
Cumartesi	11	23		30		11		10	
Pazar	12	24		32		14		12	
Pazartesi	13	25		35		16		13	
Salı	14	26		37		19		14	
Çarşamba	15	27		40		22		16	
Perşembe	16	28		42		24		17	
Cuma	17	29		45		27		18	
Cumartesi	18	30		47		30		20	
Pazar	19	1		50		32		21	Teşrin-i Evvel
Pazartesi	20	2		52		35		22	
Salı	21	3		54		37		23	
Çarşamba	22	4	10	57		39		24	
Perşembe	23	5	11	00		41		26	
Cuma	24	6		3		43		27	
Cumartesi	25	7	5	3		46		28	
Pazar	26	8		7		49		29	
Pazartesi	27	9		9		52		31	
Salı	28	10		11		55		32	
Çarşamba	29	11	11	12	12	57	6	33	

Hafta	Receb	T. Evvel	Fecr		Şems		Zuhr		Havadisât
			Saat	Dakika	Saat	Dakika	Saat	Dakika	
Perşembe	1	12	11	13	12	59	6	34	
Cuma	2	13		15	1	2		36	
Cumartesi	3	14		17		5		37	
Pazar	4	15		19		7		38	
Pazartesi	5	16		21		9		39	
Salı	6	17		23		11		40	
Çarşamba	7	18		25		13		41	
Perşembe	8	19		27		15		42	
Cuma	9	20		29		17		43	
Cumartesi	10	21		31		19		44	
Pazar	11	22		33		21		45	
Pazartesi	12	23		35		23		46	
Salı	13	24		37		25		47	
Çarşamba	14	25		39		27		48	
Perşembe	15	26		41		29		49	
Cuma	16	27		43		31		50	
Cumartesi	17	28		45		33		51	
Pazar	18	29		47		35		52	
Pazartesi	19	30		49		37		53	
Salı	20	31		51		39		54	
Çarşamba	21	1		53		41		55	Teşrin-i Sâni
Perşembe	22	2		55		43		56	
Cuma	23	3		57		45		57	
Cumartesi	24	4	11	59		47		57	
Pazar	25	5	12	1		49		59	
Pazartesi	26	6		3		50	6	59	
Salı	27	7		5		51	7	00	
Çarşamba	28	8		7		53		1	
Perşembe	29	9		9		55		2	
Cuma	30	10	12	11	1	57	8	3	

Hafta	Şaban	T. Sâni	Fecr		Şems		Zuhr		Havadisât
			Saat	Dakika	Saat	Dakika	Saat	Dakika	
Cumartesi	1	11	12	12	1	59	7	4	
Pazar	2	12		13	2	1		5	
Pazartesi	3	13		14		2		5	
Salı	4	14		15		3		6	
Çarşamba	5	15		16		5		7	
Perşembe	6	16		17		6		7	
Cuma	7	17		18		7		8	
Cumartesi	8	18		19		8		8	
Pazar	9	19		19		9		9	
Pazartesi	10	20		20		10		9	
Salı	11	21		21		11		10	
Çarşamba	12	22		22		12		10	
Perşembe	13	23		22		13		11	
Cuma	14	24		23		13		11	
Cumartesi	15	25		24		15		12	
Pazar	16	26		24		14		12	
Pazartesi	17	27		25		15		12	
Salı	18	28		25		16		12	
Çarşamba	19	29		26		16		13	
Perşembe	20	30		26		17		13	
Cuma	21	1		27		17		13	Kânûn-ı Evvel
Cumartesi	22	2		27		18		14	
Pazar	23	3		28		18		14	
Pazartesi	24	4		28		19		14	
Salı	25	5		29		19		14	
Çarşamba	26	6		29		20		15	
Perşembe	27	7		30		20		15	
Cuma	28	8		30		21		15	
Cumartesi	29	9	12	30	2	21	7	15	

Sene-i Arabiye 1318					Sene-i Rumiye 1316				
Hafta	Fecr		Şems		Zuhr		Havadisât		
	Ramazan-ül K. Evvel	Saat	Dakika	Saat	Dakika	Saat		Dakika	
Mübarek									
Pazar	1	10	12	30	2	21	5	15	
Pazartesi	2	11		30		20		15	Evvel-i Erba'în
Salı	3	12		30		20		15	Âhir-i şeb-i yeldâ
Çarşamba	4	13		29		20		15	
Perşembe	5	14		29		19		14	
Cuma	6	15		28		19		14	
Cumartesi	7	16		28		18		14	
Pazar	8	17		27		18		14	
Pazartesi	9	18		27		17		13	
Salı	10	19		26		17		13	
Çarşamba	11	20		26		16		13	
Perşembe	12	21		25		16		13	
Cuma	13	22		25		15		12	
Cumartesi	14	23		24		15		12	
Pazar	15	24		24		14		11	Mevlid-i Hazret-i İsa a.s.
Pazartesi	16	25		23		13		10	
Salı	17	26		23		13		10	
Çarşamba	18	27		22		12		10	
Perşembe	19	28		21		11		9	
Cuma	20	29		20		10		9	
Cumartesi	21	30		19		9		8	
Pazar	22	31		19		8		8	
Pazartesi	23	1		18		7		7	Kânûn-ı Sâni
Salı	24	2		17		6		7	
Çarşamba	25	3		16		5		6	
Perşembe	26	4		15		3		6	
Cuma	27	5		14		2		5	
Cumartesi	28	6		13	2	1		5	
Pazar	29	7		12	1	59		4	
Pazartesi	30	8	12	11	1	57	7	4	Sa'd

Hafta	Şevvalü'l Mükerrerem	K. Sâni	Fecr		Şems		Zuhr		Havadisât
			Saat	Dakika	Saat	Dakika	Saat	Dakika	
Salı	1	9	12	9	1	55	7	2	Salât-ı İd-i Fıtır
Çarşamba	2	10		7		53		1	
Perşembe	3	11		5		51	7	00	
Cuma	4	12		3		50	6	59	Şiddet-i sermâ
Cumartesi	5	13	12	1		48		59	
Pazar	6	14	11	59		47		58	
Pazartesi	7	15		57		45		57	
Salı	8	16		55		43		56	
Çarşamba	9	17		53		41		55	
Perşembe	10	18		51		39		54	
Cuma	11	19		49		37		53	
Cumartesi	12	20		47		35		52	
Pazar	13	21		45		33		51	
Pazartesi	14	22		43		31		50	
Salı	15	23		41		29		49	
Çarşamba	16	24		39		27		48	
Perşembe	17	25		37		25		47	
Cuma	18	26		35		23		46	
Cumartesi	19	27		33		21		45	
Pazar	20	28		31		19		44	
Pazartesi	21	29		29		17		43	
Salı	22	30		27		15		42	
Çarşamba	23	31		25		13		41	
Perşembe	24	1		23		11		40	Şubat
Cuma	25	2		21		9		39	
Cumartesi	26	3		19		7		38	Koyun doğar.
Pazar	27	4		17		5		37	
Pazartesi	28	5		15	1	2		36	
Salı	29	6	11	13	12	59	6	34	Âmeden-i laktak

Sene-i Arabiye 1318			Sene-i Maliye 1316						
Hafta	Zilkade	Şubak	Fecr		Şems		Zuhr		Havadisât
			Saat	Dakika	Saat	Dakika	Saat	Dakika	
Çarşamba	1	7	11	12	12	57	6	33	Cemre-i Ülä be-hava
Perşembe	2	8		11		55		33	
Cuma	3	9		9		52		33	
Cumartesi	4	10		7		49		31	
Pazar	5	11		5		47		29	Ağaçlara su yürür.
Pazartesi	6	12		3		44		28	
Salı	7	13	11			42		27	
Çarşamba	8	14	10	57		39		26	
Perşembe	9	15		54		37		25	Cemre-i Sâniye be-âb
Cuma	10	16		52		35		23	
Cumartesi	11	17		50		33		22	
Pazar	12	18		47		30		22	
Pazartesi	13	19		45		27		18	
Salı	14	20		42		24		17	
Çarşamba	15	21		40		22		16	Cemre-i Sâlise be-hâk
Perşembe	16	22		37		19		15	
Cuma	17	23		35		16		13	
Cumartesi	18	24		32		14		12	Berdü'l-acûz yevm 8
Pazar	19	25		30		12		11	
Pazartesi	20	26		28		10		10	
Salı	21	27		26		9		9	
Çarşamba	22	28	10	23	12	6	6	8	
Perşembe	23	1	10	20	12	3	6	6	Mart sene 1317
Cuma	24	2		17	12			5	
Cumartesi	25	3		14	11	58		4	Âhir-i berdü'l-acûz
Pazar	26	4		11		55		2	İncir ve kiraz aşılır.
Pazartesi	27	5		8		52		1	
Salı	28	6		5		50	6		
Çarşamba	29	7		2		47	5	58	
Perşembe	30	8	10		11	45	5	57	Laklak yumurtasını dondurur.

Sene-i Arabiye 1318

Sene-i Rumiye 1317

Hafta	Zilhicce	Mart-ı Rumi	Fecr		Şems		Zuhr		Havadisât
			Saat	Dakika	Saat	Dakika	Saat	Dakika	
Cuma	1	9	9	58	11	42	5	56	
Cumartesi	2	10		56		40		54	
Pazar	3	11		53		37		53	Nevruz-ı sultanî
Pazartesi	4	12		50		34		51	
Salı	5	13		47		31		50	
Çarşamba	6	14		44		29		49	
Perşembe	7	15		41		26		47	
Cuma	8	16		38		23		46	
Cumartesi	9	17		36		21		45	
Pazar	10	18		34		18		43	Salât-ı İd-i Adhâ
Pazartesi	11	19		32		15		42	
Salı	12	20		30		13		41	
Çarşamba	13	21		27		11		40	
Perşembe	14	22		25		9		39	Feryad-ı andelib
Cuma	15	23	9	22		7		38	
Cumartesi	16	24		19		5		37	
Pazar	17	25		16		2		35	
Pazartesi	18	26		13	11			34	
Salı	19	27		11	10	57		33	Şeref-i şems
Çarşamba	20	28		8		55		32	
Perşembe	21	29		6		52		30	
Cuma	22	30		3		50		29	Hilkat-i Adem a. s.
Cumartesi	23	31	9			47		28	
Pazar	24	1	8	57	10	45	5	27	Nisan, Beyza-i sürh-ı Nasârâ
Pazartesi	25	2		54	10	43	5	26	Bugün buluta bakmak a'lâdır.
Salı	26	3		51		41		25	
Çarşamba	27	4		49		39		24	Mevsim-i lale
Perşembe	28	5		46		37		23	
Cuma	29	6	8	43	10	35		21	

Vech-i Tesmiye-i Şuhûr

Muharrem: Ezmine-i sâbıkada Araplar dört aydan ibaret olan eşhur-ı hurumun üçüncüsü bu ay olmak üzere Muharrem dediler.

Safer: Zaman-ı cahiliyette zuhûr eden bir veba illeti Arabistan halkının yüzlerini bu ayda sarartıp soldurduğu için Safer dediler.

Rebiülevvel, Rebiülâhîr: Bu aylar hîn-i tesmiyesinde mevsim-i bahara tesadûf eylemiş olmasıyla şu isimleri almıştır.

Cumâdelevvel, Cumâdelâhîr: Araplarca aylara isim konduğu vakit kışın suların donduğu zamana tesadûf etmesiyle Cümâd tesmiye olunmuştur.

Receb: Şuhûr-ı hurumun dördüncüsüdür. Eski Arapların bu aya azîm hürmetleri olduğundan korkuya binâen hürmet etmek demek olan Receb namını verdiler.

Şaban: Bu ay zaman-ı cahiliyette Arapların şube şube olarak kavga eyledikleri bir ay olmasıyla Şaban denmiştir.

Ramazan: Zaman-ı cahiliyette Arapların esmâ-ı şuhûru vaz' ettiklerinde ortalık mevsim-i sayfın en hararetlî vaktine tesadûf eylemesiyle bu da o manaya delalet eden Ramazan namını almıştır.

Şevval: Bu ayda develer kuyruklarını kaldırıp gebeliklerini ilan ettiklerinden ona nisbeten Şevval ıtlâk olunmuştur.

Zilkade: Eşhur-ı hurumun birincisidir. Bu ayda Araplar ku'ûdunu mukâteleden ictinâb eylediklerinden Zilkade dendi.

Zilhicce: Eşhur-ı hurumun ikincisidir. Bu ayda Araplar ku'ûdunu mukâteleden ictinâb eylediklerinden Zilhicce dendi.

Füyûzât-bahşâ-yı serîr-i me'âli-masîr-i hilafet-i İslâmiye ve mes'aded-efzâ-yı erîke-i Saltanat-ı Seniyye-i Osmaniyye, halife-i a'zam-ı farûkî-şiyem, zıllullahi fi'l-âlem, şehriyâr-ı melik-şî'âr, tâcdâr-ı mehâsin-âsâr, mefhar-ı hanedan-ı celi'lî-ş-şan-ı Osmanî es-Sultan İbnü's-Sultan es-Sultan el-Gazi Abdülhamid Han-ı Sâni eyyedallahu hilafetehû mâ-dâ-me'd-duhûr ve tavvelallahû ömrchû bi'l-izzî ve'l-âfiyeti ve's-surûr efendimiz hazretleri 1258 senesi Şabanü'l-muaz-zamının on altıncı günü bi'l-yümnî ve's-saâde zîb-i gehvâre-i vücud olarak 1293 senesi Ağustos'unun dokuzuncu günü bi'l-irsi ve'l-istihkâk ecclâd-ı ulvî-nejâd-ı şahaneleri taht-ı âli-bahtına cülûs buyurup o yevm-i âli-i meyâmin-iş-timâl-i saaded-i umumiye-i Osmaniye için mebd-e-i tecelliyât-ı âli'l-âl olmuştur.

Cenab-ı Rabb-i Rahim ömr ve afiyet-i cihan-kiymet-i mülûkânelerini dünya durdukça kemâl-i şevket ve muvaffakiyetle dâim buyursun. Amin, amin.

Vilâdet-i hümâyûn-ı meymenet-makrûn-ı hazret-i padişahîye dair vâlid-i kesrî'l-mehâmid-i cihan-banî cennet-me-kan Sultan Abdülmecid Han-ı Gazi hazretleri cânib-i eşrefinden Sadrazam Mehmed Rauf Paşa'ya hitaben Bâbiâli'ye şeref-vârid olan hatt-ı hümâyûn-ı meserret-nümûnun suret-i münifesidir.

Suret-i Hatt-ı Hümâyûn

Benim vezir-i sadakat-semîrim

Cenab-ı Hallâk-ı cihanın lütuf ve inayet-i aliyesine hamdotsun. İşbu mâh-ı hâlin on altıncı dünkü Çarşamba günü saat on bir kararlarında sülb-i pâk-i şahanemizden bir şehzade kadem-nihâde-i âlem-i şuhûd ve meserret-efzâ-yı gehvâre-i vücud olarak ismini Sultan Abdülhamid tesmiye eyleyip seni ve cümle bendegân-ı saltanat-ı seniyyemizi tebşîr için işbu hatt-ı hümâyûn-ı meserret-nümûn-ı mülûkânemizi tastîr ve Darüssaâdeti's-şerifenî ağası ile tarafına tesyîr eyledim. Cenab-ı Vâcib'l-Vücud ömrünü memdûd ve kudûmunu zat-ı şahanemize ve kâffe-i ibâdullâha müteyemmen ve mesud buyursun. Amin. Bu meserret-i cemileden cümle-i alemiyân mübeşşer ve hisse-mend olmak üzere yedi gün beşer nevbet top endahtı ve bilcümle vükelâ-yı fihâm ve bendegân-ı sıdk-ittisâmımız ve sair istekli olanlar dahi eyyâm-ı mezkûre gecelerinde ikâd-ı kanâdil ile icra-yı merasim-sürûr ve şâdî olunmasını lazım gelenlere tenbih eylesin. Hemen Cenab-ı Rabb'l-Âlemîn sülale-i tâhiremizi ilelebed baki ve daim ve her halde ibâdullâha kemâl-i refah ve asayiş ihsan buyursun. Amin. Bi-hürmet-i Resulî's-sakaleyn.

İşbu hatt-ı hümâyûn vilâdet-i bâhîris-saaded-i Cenâb-ı mülûkânenin ferdâsı Perşembe günü suret-i mutantanada Bâbiâli'ye şeref-vârid olup mükemmel muzıka ile istikbâl olunarak Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliye Dairesi'nde Vükelâ-yı fihâm ve vüzerâ-yı izâm ve ricâl ve ümerâ-yı benâm muvâcehesinde kırâat ve yedi gün beşer nevbet top endahtıyla her tarafca icra-yı meserret olunmuştur.

Cenab-ı Hak ömr ü afiyet ve şan u şevket-i hümâyûnlarını müzdâd buyursun. Amin.

Vilayât-ı Şahane de Vülât-ı İzâm Hazerâtı

Esâmî-i Vilayet	Esâmî-i Vülât	Rütbe
Hicaz Vali ve Kumandanı	Ahmed Ratıb Paşa	Müşir
Yemen	Hasan Hilmi Paşa	Vezir
Basra	Muhsin Paşa	Ferik
Bağdad	Namık Paşa	Vezir
Musul	Hazım Paşa	Bâlâ
Haleb	Enis Paşa	Rumeli
Suriye	Hüseyin Nazım Paşa	Vezir
Beyrut	Reşid Bey	Bâlâ
Trablusgarb	Hafız Paşa	Rumeli
Hüdâvendigâr	İbrahim Halil Bey	Bâlâ
Konya	Mehmed Ferid Paşa	Vezir
Ankara	Tevfik Paşa	Müşir
Aydın	Kâmil Paşa	Vezir
Adana	Bahri Paşa	Rumeli
Kastamonu	Enis Paşa	Rumeli
Sivas	Hacı Hasan Hilmi Paşa	Vezir
Bitlis	Hüsni Bey	Bâlâ
Erzurum	Şerif Mehmed Rauf Paşa	Vezir
Mamuretülaziz	Rauf Bey	Ûlâ
Van	Tahir Paşa	Rumeli
Trabzon	Mehmed Kadri Paşa	Bâlâ
Cezayir-i Bahr-ı Sefid	Abidin Paşa	Vezir
Edirne Vali Vekili	Arif Paşa	Müşir
Selanik	Hacı Hasan Paşa	Vezir
Kosova	Reşad Bey	Bâlâ
Yanya	Osman Fevzi Paşa	Ferik
İşkodra	Kâzım Paşa	Müşir
Manastr	Abdülkerim Paşa	Ferik

Müstakil Mutasarrıflıklarda Bulunan Mutasarrıfın-ı Kirâm

Kudüs-i Şerif	Tevfik Bey	Bâlâ
Bingazi Mutasarrıf ve Kumandanı	Ahmed Tahir Paşa	Ferik
Zor	Şükrü Paşa	Rumeli
İzmid	Kâzım Bey	Ûlâ Sânisî
Kale-i Sultaniye	Cemil Paşa	Rumeli
Çatalca	Mustafa Cevad Bey	Bâlâ
Cebel-i Lübnan	Naum Paşa	Vezir

Eyalât-ı Mümtâze

Hidiv-i Mısır	Abbas Hilmi Paşa	Sadâret-i Uzmâ Pâyesi
Bulgaristan Prensi ve Rumeli-i Şarkî Valisi	Prens Ferdinand	Müşir
Sisam Beyi	Stefanaki Musurus Bey	Bâlâ

Institut kurde de Paris

[ERKÂN VE ME'MURÎN-İ VİLAYET]

Institut Kurde de Paris

ERKÂN VE ME'MURİN-İ VİLAYET

Vali-i Vilayet

Mehmed Halid Bey Efendi

Rütbe

Bâlâ 20 Zilhicce 1311

Murassa' Osmanî 4 Ra 1315

Mecidî 1 28 Safer 1314

Gümüş Liyakat Madalyası 9 Za 1309

Altın Girid İftihar Nişan-ı Hümâyûnu 9 R 1310

Hamiyyet-i Vataniye Madalyası 9 Z 1314

Esâmî	Rütbe	Tarih	O[smanî]	Tarih	M[ecidî]	Tarih
Nâib Mehmed Tevfik Efendi	Mahrec	27 Şaban 1314	4	1305	4	12 Ş 1312
Defterdar Osman Remzi Efendi	Sâniye	21 1312				
Mektubî Sami Efendi	Ûlâ Sânisî		3	1314		
Vali Muavini Vagleri Efendi	"	3 B 1316	2	4 L 1313		

Meclis-i İdare-i Vilayet

Reis Vali-i Vilayet

Memurîn ve Esâmî	Rütbe	Tarih	O[smanî]	Tarih	M[ecidî]	Tarih
Aza-yı Tabiiyye						
Nâib Efendi						
Defterdar Efendi						
Mektubî Efendi						
Müftü Ahmed Hilmi Efendi	Edime Pâyesi	6 Ra 1310			3	5 Ş 1306
Nakîbüleşraf Kaymakamı Hacı Mesud Bey	Edime Pâyesi	10 Z 1307			3	8 M 1308
Süryani Katolik Murahhasası Patris Efendi						
Süryani-i Kadim Matranı Mansur Efendi						
Vali Muavini Vagleri Efendi						
Aza-yı Muntehabe						
Osman Zeki Bey	Ûlâ	6 Ra 1308			2	8 Z 1312
Hacı Abdülkadir Paşa	Rumeli	3 B 1304	3	28 R 1306	3	5 Ş 1306
Haçador Efendi						
Karabet Efendi						

Vilayet Nâfi'a Komisyonu

Reis Vali-i Vilayet

Aza Meclis İdare Azasından Hacı Abdülkadir Paşa

Aza Nüfus Nâzım Ali Nihad Efendi

Aza Şube Memuru Necmeddin Efendi

Aza Beledî Azasından Hacı Tevfik Efendi

Aza Sermühendis Veber Efendi

Aza Komisyon Kâtibi Sabri Efendi

Tahsilat Komisyonu

Reis Vali-i Vilayet

Aza Defterdar Efendi

Aza Vergi Müdürü Efendi

Aza Defter-i Hakanî Memuru Efendi

Aza Vergi-i Mîzân Başkâtibi Hamdi Efendi

Melis-i İdare Nezdinde Müteşekkil Heyet-i İthâmiye

Reis Mektubî-i Vilayet

Aza Meclis-i İdare Azasından	Aza Meclis-i İdare Azasından
Hacı Abdülkadir Paşa	Haçador Efendi
Meclis-i İdare Mustantığı	Meclis-i İdare Başkâtibi Feyzi Efendi
Meclis-i İdare Müddeî-i Umumîsi	Evrak Müdürü Osman Sakıb Efendi
Heyet-i İthâmiye Kâtibi Mehmed Zülfü Bey	

Meclis-i İdare-i Vilayet Kalemî

Başkâtib Feyzi Efendi Mütemâyiz 3 2 B 1312

İkinci Kâtib Mehmed Rıza Efendi Sâlise

el-Hac Besim Efendi Râbi'a 20 Ş 1313

Mehmed Cevdet Efendi

Samuel Efendi

Mehmed Zülfü Bey Sâlise

Abdülaziz Efendi

Muhasebe Kalemî

Mümeyyiz Vahid Efendi Sâniye 6 Ş 1311

Masârifât Kâtibi Hacı Tayfur Efendi	Masârifât Kâtibi Mustafa Şevket Efendi
Vâridât Kâtibi Hafız Zülfikar Efendi	Vâridât Kâtibi Refiki Tayyib Efendi
Masraf Kâtibi Refiki Şevki Efendi	Mesâlih-i Cârîye Kâtibi Kâmil Bey Râbi'a
Masraf Kâtibi Hacı Abdülkadir Efendi	İlamât Kâtibi Mustafa Vasfi Efendi
Masraf Kâtibi Abdülaziz Efendi	İlamât Mukayyidi Mehmed Şevket Efendi
Masraf Kâtibi Muhiddin Efendi	Mübeyyiz Yahya Efendi
Vâridât Kâtibi Refiki Mehmed Mihri Efendi	Mübeyyiz Kemal Efendi
Vâridât Kâtibi Refiki Şeyh Mehmed Efendi	Yevmiye Kâtibi Hakkı Efendi
Merkez Sandık Emîni Abdülvahhab Efendi	

Mektubî Kalemî

Mümeyyiz Zülfikar Efendi Ulâ Sâni'si Beşinci Mecidi 5 C 1309

Serhalife Hüseyin Sıdkı Efendi Sâlise 24 Za 1308 Beşinci Mecidi 26 Za 1311

Müsevvidân

Ragıb Efendi Sâlise	Said Efendi Sâlise
Hafız Necib Efendi Sâlise 11 N 1312	İzzet Efendi Sâlise
Muhlis Efendi Râbi'a	

Mübeyyizân

Fazlı Efendi	Abdüsselam Efendi
Refi Bey Sâlise	Şevket Efendi
Tevfik Efendi	Asım Efendi
Nusret Efendi	Nedim Bey
Abdülkadir Efendi	Ragıb Efendi
Kemal Efendi	

Evrak Kalemî

Müdür Osman Sakıb Efendi Mütemâyiz

Mukayyid Hasan Efendi	Mukayyid Sabri Efendi Hâmise 4 Ra 1312
Mukayyid Ahmed Efendi	Mukayyid Baki Efendi
Mukayyid Arif Bey	Mukayyid Hikmet Efendi
Mukayyid Mehmed Efendi	Mukayyid Abdülmesih Efendi

Sicill-i Ahvâl-i Memurîn Komisyonu

Reis Mektubî-i Vilayet

Aza Mektubî Mümeyyizi Zülfikar Efendi
Aza Meclis-i İdare Başkâtibi Feyzi Efendi
Aza Evrak Müdürü Osman Sakıb Efendi

Aza Muhasebe Mümeyyizi Vahid Efendi
Aza Mektubî Müsevvidlerinden Ragıb Efendi
Kâtib Mektubî Hulefâsından Şevket Efendi

Mahkeme-i Şer'î Şerif

Başkâtib Abdülkadir Hakkı Efendi
Mukayyid Yusuf Necib Efendi
Zabıt Kâtibi Zülfikar Efendi
Müsevvid Mehmed Şükrü Efendi

İzmir Pâyesi 13 Ra 1309
Müsevvid Ahmed Efendi
Mübeyyiz Halil Sırrı Efendi
Mübeyyiz Sıdkı Efendi

Devâir-i Adliye

Vilayet Adliye Müfettişleri

İsmail Semî Efendi Mütemâyiz

Yordanaki Efendi

Encümen-i Adliye

Reis İstînâf Mahkemesi Reis-i Ülä Mehmed Tevfik Efendi
Aza İstînâf Mahkemesi Ceza Reisi Tevfik Efendi
Aza İstînâf Müdde'î-i Umumîsi Hafız Ahmed Efendi
Aza Bidâyet Mahkemesi Reis-i Evveli Sadullah Efendi
Aza Bidâyet Mahkemesi Ceza Reisi Salim Efendi
Aza Merkez Müdde'î-i Umumî Muavini Cemal Efendi
Encümen Kâtibi Mehmed Tevfik Bey Sâlise

İstînâf Hukuk Mahkemesi

Reis Mehmed Tevfik Efendi
Aza Subhi Efendi İzmir Pâye-i Mücerredi 25 Zilkade 1310
Aza Zülkifl Bey
Aza Hanna Fethullah Efendi
Aza Çelebioğlu Rızkullah Efendi
Aza Mülâzımı Abdülkadir Efendi

İstînâf Ceza Dairesi

Reis Tevfik Efendi Sâlise
Aza Arif Bey Sâlise Aza Rıza Efendi Sâlise
Aza Naum Efendi Aza Çıracıyan Stepan Efendi
Aza Mülâzımı Ziya Efendi

Müdde'î-i Umumî Hafız Ahmed Efendi

Müdde'î-i Umumî Kâtibi Nailî Efendi

İstînâf Kalemi

Başkâtib Tevfik Bey Sâlise
Hukuk Dairesi Zabıt Kâtibi Arif Efendi
Hukuk Dairesi Zabıt Kâtibi Mehmed Kemal Efendi
Ceza Dairesi Zabıt Kâtibi Abdülcelil Efendi
Ceza Dairesi Zabıt Kâtibi Sabit Efendi

Bidâyet Hukuk Mahkemesi

Reis Sadullah Efendi

Aza Mehmed Faik Efendi Aza Papasyan Yusuf Efendi
Aza Mülâzımı Abdurrahman Efendi
Müdde'î-i Umumî Muavini Cemal Efendi Müderris

Bidâyet Kalemî

Başkâtib Osman Nuri Efendi Râbi'a Hukuk Zabıt Kâtibi Cemil Efendi
Hukuk Zabıt Kâtibi Tohman Efendi Ceza Zabıt Kâtibi Tevfik Efendi
Ceza Zabıt Kâtibi Abdullah Efendi

İstînâf Dairesi

Sermustantık Ahmed Tevfik Efendi İkinci Mustantık Abdûlgani Bey
Mustantık Mukayyidi Mehmed Ali Efendi

İcra Dairesi

İcra Memuru Said Efendi İcra Mübaşiri İbrahim Halil Efendi

Mukavelât Dairesi

Mukavelât Muharriri Mehmed Ali Efendi Refiki İbrahim Efendi

Dava Vekilleri

Mehmed Ali Efendi, Nâuk Efendi, Kirakos Efendi,
Bogos Efendi Sâlise

Ticaret Odası

Reis Mehmed Faik Efendi Aza Haçador Efendi
Aza Hazık Efendi Aza Karabet Efendi Sâlise
Aza Mustafa Efendi Aza Tatos Efendi
Aza Mahmud Efendi Aza Migirdiç Efendi

Maarif İdaresi

Maarif Müdüriyeti vazifesi muhasebe memuru tarafından rü'yet olunmaktadır.
Muhasebe Memuru Ahmed Hamdi Efendi Hâmise
Kâtib İbrahim Edhem Efendi Muhasebe Refiki Mustafa Efendi
Sandık Emîni Ahmed Nazım Efendi Fabri Müze Memuru Nâuk Efendi

Meclis-i Maarif

Reis Aza Sabahaddin Efendi Edirne Pâyesi
Aza Müderris Mahmud Efendi Aza Niyazi Efendi Ülâ Sânisî
Aza Abdülkadir Efendi Aza Stepan Efendi

Diyarbakir İdadi-i Mülkî Heyet-i İdaresi

Diyarbakir Mekteb-i İdadisi

Müdür-i Mekteb Mehmed Ali Efendi
Fransızca, Hendese, Usul Defteri, Cebir, İlm-i Eşya ve Hıfzussıhha Muallimi Mehmed Ali Efendi
Arabî Muallimi ve Ahlâk Muallimi Vekili Ali Rıza Efendi
Ulûm-ı Diniye Muallimi Hafız Mahmud Efendi
İkinci Kısım Türkçe ve Hesab Muallimi Osman Efendi
Birinci Kısım Türkçe ve Fârisî Muallimi ve Tarih Muallim Vekili Ali İlmî Efendi
Hüsn-i Hat Muallimi Abdüsselam Efendi
Resim Muallimi Yüzbaşı Rıza Efendi
Ermenice Muallimi Şevki Efendi

Üçüncü Kısım Türkçe Muallimi Vekili Mustafa Efendi
Coğrafya Muallimi Vekili Mülâzım-ı Evvel Eşref Efendi
Mubassır Halil Ağa
Mevcud Şâkirdân 61 Hademe 2

Darümuallimîn

Muallim Osman Efendi

İnâs Rüşdiyesi

Muallime-i Ülä münhal Muallime-i Sâniye Hadice Hanım
Hat Muallimi Fethullah Efendi Mubassıra Esma Hanım
Nakış Muallimesi Şefika Hanım Bevvâbe Rübeyşe Hanım
Tâlibât-ı Mevcude 381

Vergi Dairesi

Müdür Hasan Tahsin Efendi Sâlise 6 Ca 1302
Mîzân Başkâtibi Abdülhamid Efendi Sâlise 6 Za 1312
Merkez Vergi Kâtibi Kasım Edib Efendi
Refiki Rifat Efendi
Diğeri Hacı Abuş Bey
Şark Nahiyesi Vergi Kâtibi Osman Nafiz Efendi
Garb Nahiyesi Vergi Kâtibi Rüşdü Efendi
Defterci Behram Efendi
Kika Nahiyesi Vergi Kâtibi Mehmed Rauf Efendi

Nüfus Nezâreti

Nâzır Ali Nihad Efendi Sâlise
Başkâtib Hacı Ali Bey Sâlise Kâtib-i Sâni Azmi Efendi

Heyet-i Tefrîk

Reis Evrak Müdürü Osman Efendi
Aza Çıracıyan Stepan Efendi

Matbaa-i Vilayet

Nâzır Mektubî-i Vilayet
Muharrir Zülfikar Hakkı Efendi Muharrir Osman Nuri Efendi Sâlise
Müdür Muhlis Efendi Râbi'a 21 R 1304

Hurûfât Dairesi

Muhasib İsmail Efendi
Sermürettib Mehmed Said Efendi
Mürettib Mehmed Ali Efendi
Makineci Serkis Efendi
Refiki Rüstem Ağa

Litoğrafya Dairesi

Sermemur Muhlis Efendi
Hattat Fethullah Efendi
Litoğrafya Refik-i Evveli Mehmed Ali Efendi
Refik-i Sâni Ahmed Ağa
Müvezzi' ve Odacı Aziz Efendi

Defter-i Hakanî İdaresi

Memur Mustafa Hulusi Efendi Sâlise 4 Rebiulevvel 1312
Başkâtib Mehmed Mesud Efendi Kâtib-i Sâni Abdurrahman Hayri Efendi
Merkez Tapu Kâtibi Abdurrahman Efendi

Tedkik-i Senedât Komisyonu

Reis Defter-i Hakanî Memuru Mustafa Hulusi Efendi
Aza Zülkiş Bey Aza İbrahim Efendi
Aza Hanna Necmi Efendi Aza Dikranyan Haçador Efendi
Kâtib Mektubî Kalemî Müsevvidlerinden Muhlis Efendi

Ziraat Bank Şubesi

Memur Necmeddin Efendi Muavin İnaçtullah Efendi
Başkâtib Veznedar Mehmed Efendi Kâtib-i Sâni Mehmed Refik Efendi
Tahsildar Şevki Bey Bedelât-ı Nakdiye Serkâtibi Faik Efendi
Tahsildar Ahmed Efendi Bedelât-ı Nakdiye Takib Memuru Arif Efendi

Ziraat Bank Şube Meclis-i İdaresi

Reis Meclis-i İdare Azasından Hacı Abdülkadir Paşa
Aza Memur Necmeddin Efendi
Aza Ticaret Odası Reisi Mehmed Faik Efendi
Aza Hacı Cübeyr Efendi
Aza Beledî Azasından Abdurrahman Efendi

Memurîn-i Fenniye

Sermühendis Veber Efendi Mühendis Markar Efendi
Mühendis İlyas Efendi Mühendis Muavini Hasan Vasfi Efendi Râbi'a
Kondüktör Lütfi Efendi Kondüktör Ali Efendi

Evkaf İdaresi

Muhasebeci Mustafa Bey Sâniye
Başkâtib Raif Efendi Sandık Emîni Zülfikar Efendi
Evkaf-ı Mazbûta Kâtibi Tahsilat ve İnşaat Memuru Mahmud Efendi
Tahsilat ve İnşaat Memuru Hasan Bey Odacı Mahmud Hamdi Efendi

Evkaf Komisyonu

Reis Hacı Sadık Efendi Müderris
Aza Muhasebeci Bey Aza Abdülkadir Hakkı Efendi İzmir Pâyesi
Aza İbrahim Edhem Efendi Sâlise Aza Abdülkadir İlmî Efendi İzmir Pâyesi

Daire-i Belediye

Reis Ahmed Faik Efendi Sâlise
Aza Bekir Efendi Aza Muhammed Yüstra Efendi
Aza Hacı Hafız Mehmed Efendi Aza Aleksandr Efendi
Aza Abdurrahman Efendi Aza Bogos Efendi
Başkâtib Mustafa Nuri Efendi Eczacı Agop Efendi Râbi'a 14 B 1312
Kâtib-i Sâni Mehmed Said Efendi Muavini Artin Efendi
Tabib Vekili İsmail Bey Müfettiş Ahmed Hamdi Efendi M 5
Cerrah Ali Efendi Çavuş Nefer 7
Sandık Emîni Abdülvahhab Efendi Tulumbacı Şeyhmus Ağa
Merkez Sancağı Aşı Memuru Osman Efendi Muavini Kiryakos Ağa

Gureba Hastahanesi

Tabib İsmail Bey Kâtib Kasım Efendi
Serhademe Abdülvahhab Efendi

Tedarik-i Vesâit-ı Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Reis Belediye Reisi Ahmed Faik Efendi Aza Abdurrahman Efendi
Azalık İnzimâmıyla Aza Yüzbaşı Efendi
Kâtib-i Evveli Mustafa Efendi Kâtib-i Sâni Redif Başçavuşu Efendi

Telgraf ve Posta İdaresi

Diyarbakir ve Mamuretülaziz Vilayetleri Telgraf ve Posta Başmüdüğü Âgah Efendi Mütemâyiz 2 M 1315
Üçüncü Osmanî 12 Z 1316
Nişane-i Hamiyyet-i
Vataniye Madalyası 9 Z 1314

Diyarbakir Ciheti Müfettiş Muavini İsmet Efendi Sâlise 1 Z 1292

Diyarbakir Telgraf ve Posta Merkez Müdüğü Hacı Hilmi Efendi Sâlise 2 M 1315 Dördüncü Mecidi 24 Ş 1315

Başmüdüriyet Serkâtibi Talat Efendi Başmüdüriyet Muhasebe Kâtibi Tavid Efendi
Başmüdüriyet Mukayyidi Şefik Efendi

Muhabere Sermemuru İlhami Efendi Muhabere Sermemuru Vahhab Efendi
Muhabere Sermemuru Tahir Efendi

Muhabere Memuru Zülfü Efendi Muhabere Memuru Feyzi Efendi
Muhabere Memuru Zihni Efendi Muhabere Memuru Raif Efendi
Muhabere Memuru Zeki Efendi Muhabere Memuru Şükrü Efendi
Muhabere Memuru Raif Efendi Muhabere Memuru Sırrı Efendi
Muhabere Memuru Vasfi Efendi Muhabere Memuru Ahmed Galib Efendi

Muhaberat-ı Ecnebiye Şefdistasyonu Amasyan Efendi

Muhaberat-ı Ecnebiye Sermemuru

Stepan Efendi Aram Efendi

Muhaberat-ı Ecnebiye Memuru Said Efendi Muhaberat-ı Ecnebiye Memuru Galib Efendi
Muhaberat-ı Ecnebiye Memuru Şevki Efendi Muhaberat-ı Ecnebiye Memuru Fehmi Efendi
Muhaberat-ı Ecnebiye Memuru Mikdad Efendi Muhaberat-ı Ecnebiye Memuru Abdülkadir Efendi

Makineci Mehmed Ali Efendi

Diyarbakir Posta Müdüğü Hacı Abdullah Efendi Sâniye 15 Za 1315

Mukayyidi Abdullah Efendi

Jandarma Alayı

Alay Kumandanı Azimet Hayri Paşa Mirimirân, Üçüncü Osmanî, Üçüncü Mecidi
Çöl Alaybeyi Mahmud Bey Üçüncü Mecidi, İftihar Madalyası
İdare Emni Abdülcelil Efendi Alay Emni, Rusya Madalyası

Birinci Merkez Taburu

Binbaşı

Tabur Kâtibi Ahmed Efendi, Beşinci Osmanî, Dördüncü Mecidi,

Yüzbaşı Hacı İsmail Ağa

Yüzbaşı Hacı İsmail Efendi

Yüzbaşı Hasan Bey

Yüzbaşı Ahmed Hamdi Efendi Beşinci Mecidi ve Kars ve İftihar Madalyası

Yüzbaşı Şaban Ağa Beşinci Mecidi, İftihar Madalyası

Yüzbaşı Hacı Yusuf Ağa

Mülâzım-ı Evvel Mahmud Ağa Beşinci Mecidi

Mülâzım-ı Evvel Süleyman Efendi
Mülâzım-ı Evvel Abdülkadir Ağa Dördüncü Mecidi
Mülâzım-ı Evvel Hasan Ağa
Mülâzım-ı Evvel Hacı Mehmed Efendi
Mülâzım-ı Evvel Nuri Ağa
Mülâzım-ı Sâni Mehmed Ağa Beşinci Mecidi, İftihar Madalyası
Mülâzım-ı Sâni Baki Efendi
Mülâzım-ı Sâni Şeyhmus Ağa
Mülâzım-ı Sâni Mehmed Ağa
Mülâzım-ı Sâni Zülfikar Ağa
Mülâzım-ı Sâni Nasrullah Efendi

Alay-ı Mezkûrun İkinci Mardin Taburu

Binbaşı Sabit Efendi
Tabur Kâtibi Hacı Zülfikar Efendi, Beşinci Mecidi 8 M 1308
Yüzbaşı Akif Efendi Beşinci Mecidi
Yüzbaşı Salih Efendi Beşinci Mecidi 8 Safer 1308
Yüzbaşı Mustafa Ağa Dördüncü Osmanî, Mecidi 7 M 1307
Yüzbaşı Mehmed Ağa Dördüncü Mecidi 7 M 1307
Mülâzım-ı Evvel Mehmed Derviş Ağa
Mülâzım-ı Evvel Mustafa Ağa
Mülâzım-ı Evvel Abdi Efendi Beşinci Mecidi
Mülâzım-ı Evvel Numan Ağa
Mülâzım-ı Sâni Ali Ağa
Mülâzım-ı Sâni Said Efendi
Mülâzım-ı Sâni Beşar Bey

Alay-ı Mezkûr Üçüncü Maden Taburu

Binbaşı Ali Efendi Dördüncü Mecidi M 1310
Tabur Kâtibi Yahya Efendi
Yüzbaşı Hasan Ağa
Yüzbaşı Hasan Efendi
Yüzbaşı Mehmed Ali Ağa
Mülâzım-ı Evvel Mehmed Ağa
Mülâzım-ı Evvel Yusuf Ağa
Mülâzım-ı Evvel Osman Ağa Beşinci Mecidi 15 C 1307
Mülâzım-ı Evvel Mehmed Emin Efendi
Mülâzım-ı Sâni Ali Ağa
Mülâzım-ı Sâni Ali Ağa
Mülâzım-ı Sâni Osman Efendi

Alay-ı Mezkûrun Dördüncü Esterli Seyyar Taburu

Binbaşı Hamdi Ağa Dördüncü Mecidi
Tabur Kâtibi Mahmud Necib Efendi
Yüzbaşı Ahmed Efendi Beşinci Mecidi
Yüzbaşı Mustafa Ağa
Yüzbaşı Abdurrahman Efendi Beşinci Mecidi
Yüzbaşı Abdülfettah Ağa Beşinci Mecidi
Mülâzım-ı Evvel Hacı Reşid Efendi
Mülâzım-ı Evvel Ahmed Efendi
Mülâzım-ı Sâni Hacı Yusuf Ağa
Mülâzım-ı Sâni Cafer Efendi
Mülâzım-ı Evvel Şükrü Efendi
Mülâzım-ı Evvel Mustafa Ağa
Mülâzım-ı Sâni Hacı Hasan Efendi
Mülâzım-ı Evvel Zülfikar Ağa

Tahsildarlar

Sertahsildar Mehmed Nureddin Bey Sâlise
Süvari Tahsildarı Mehmed Efendi Süvari Tahsildarı Abdülkadir Efendi
Süvari Tahsildarı Lütfi Efendi Süvari Tahsildarı Abdülaziz Efendi
Süvari Tahsildarı Agop Efendi Süvari Tahsildarı Abdülğafur Efendi
Süvari Tahsildarı Abdülkadir Efendi
Merkez Piyade Tahsildarı Şükrü Efendi Merkez Piyade Tahsildarı Avadis Efendi
Merkez Piyade Tahsildarı Todor Efendi

Hapishane Memurları

Müdür Ahmed Şefik Efendi
Müfettiş Asâkir-i Şahane Alay Kâtibliğinden
Mütেকâ'id Halil Tahsin Efendi Rusya Muharebe Madalyası
İmam Ali Efendi
Kâtib İsa Ruhi Efendi

Merkez-i Vilayette Müstahdem Polis Komiserleri

Serkomiser Ahmed Tevfik Efendi
İkinci Sınıf Komiser Mustafa Asım Bey
İkinci Sınıf Komiser Hamdi Efendi Tahlisiye Madalyası
Üçüncü Sınıf Komiser Abdurrahman İzzet Efendi
Üçüncü Sınıf Komiser Mehmed Nuri Efendi
Üçüncü Sınıf Komiser Abdülkadir Hicabi Efendi
Üçüncü Sınıf Komiser Yusuf Raci Efendi Sâlise

Polis Memurları

Mustafa Efendi Mahmud Galib Efendi
Halil Hayali Efendi Mehmed Sabri Efendi
Abdülkerim Efendi Süleyman Salim Efendi
Mehmed Sadık Efendi Hanna Efendi
Arif Efendi Mıgırdıç Efendi

Mekteb-i Rüşdiye-i Askeriye Heyet-i İdaresi

Müdür Bekir Hilmi Efendi Kolağası Dahiliye Mülâzımı Fethullah Efendi
Dahiliye Yüzbaşısı Mehmed Tevfik Efendi Dahiliye Mülâzımı Mehmed Rasim Efendi
Dahiliye Mülâzımı Mehmed Ali Efendi

Heyet-i Tedrîsiye

Arabî Muallimi Subhi Efendi Arabî Muallimi Abdülkadir Efendi
İzmir Pâye-i Mücerredi
Farisî Muallimi Hasan Fehmi Efendi Kavâ'id-i Osmanî Mücerredi Abdülkadir Efendi
Hüsn-i Hat Muallimi Vahid Efendi İmlâ Muallimi Abdülbaki Efendi
Fransızca Muallimi Yüzbaşı Şevki Efendi Coğrafya Muallimi Mülâzım-ı Evvel Mehmed Eşref Efendi
Riyazî Muallimi Mülâzım-ı Sâni Resim Muallimi Mülâzım-ı Sâni Hasan
Hamdi Efendi Sabri Efendi

Mevcud-ı Şâkirdân

60 Birinci sene 56 Üçüncü sınıf
56 İbtidâî İkinci sene 59 İkinci sınıf

223 Yekûn-ı Şâkirdân

Bazı Memurın-i Vilayet

Vilayet Ma'iyetine Memur Berki Efendi

Sıhhiye Müfettişi Yorgaki Efendi

Baytar Müfettişi Tevfik Efendi

Kil Memuru Mustafa Efendi

Beytülmal Memuru Hafız Ali Efendi

Hükümet Dava Vekili

Dirkaprilyan Bogos Efendi Sâlise

Düyûn-ı Umumiye

Müdür İbrahim Efendi

Başkâtib Hacı Osman Efendi

İkinci Kâtib Mehmed Ali Saib Efendi

Tezkire Kâtibi Ahmed Rifat Efendi

Sandık Emimi Mehmed Ali Efendi

Kantar Kâtibi Keyork Efendi

Süvari Kolcusu Şeyh Mehmed Ağa

Süvari Kolcusu Mustafa Ağa

Piyade Kolcusu Hasan Ağa

Piyade Kolcusu Şeyh Mehmed Ağa

Piyade Kolcusu Mustafa Efendi

Piyade Kolcusu Mehmed Efendi

Piyade Kolcusu Cercis Ağa

Kantarcı Kirakos Ağa

Reji İdaresi

Memur Said İsa Efendi

Muhasebeci ve Sandık Emimi Nami Efendi

De'âvî Vekili Kirakos Efendi

Muhafaza Kâtibi Rızkullah Efendi

Maden Reji Memuru Ali İlmî Efendi

Merkez-i Vilayete Merbût Nevâhî

Baharlu Nahiyesi

Müdür Hacı Mustafa Ağa

Muavin Hacı Reşid Ağa

Aza

Ahmed Ağa

Veyis Ağa

Abdülkadir Ağa

Kâtib İzzet Efendi

Hamidiye İbtidâi Mektebi Muallimi Ali Rıza Efendi

Altınakar Nahiyesi

Müdür Hacı Davud Efendi

Muavin Beşir Ağa

Aza

Aza Mehmed Galip Ağa

Mehmed Ağa

Kâtib

Hamidiye İbtidâi Mektebi Muallimi Mehmed Efendi

Kargalu Nahiyesi

Müdür İbrahim Ağa

Muavin Ali Ağa

Aza

Ali Ağa

Ali Ağa

Kâtib

Sepiyak Nahiyesi

Müdür Abdülkerim Ağa

Muavin Mehmed Şerif Ağa

Aza

Ferho Ağa

Sinan Ağa

Mehmed Ağa

Kâtib Ali Efendi

On Beşinci Fırka-i Hümayûn Kumandanlığı ve Erkân-ı Harbiye Dairesi

Fırka Kumandanı
Mehmed Münir Paşa

Rütbe	Osmanî	Mecidi
Ferik	4	1

Silistre Madalyası Muharebe Madalyası

Erkân-ı Harbiye Reisi Binbaşı Mehmed Ali Nüzhet Bey 0 3, M 3

Redif Elli Yedinci Alay Miralayı Şevki Bey M 4

Redif Elli Yedinci Alayın Birinci Diyarbakir Taburu Zabitanı

Binbaşı Ali Hulusi Efendi	İftihar Madalyası 0 4, M 5
Kolağası Ali Neşet Efendi	Yunan Madalyası M 5
Tabur Kâtibi Mehmed Şakir Efendi	Yüzbaşı Şahap Bey
Yüzbaşı Ali Rıza Efendi	Yüzbaşı İsmail Efendi
Yüzbaşı Yusuf Efendi	Mülâzım-ı Evvel Mehmed Efendi
Mülâzım-ı Evvel Hacı Hasan Efendi	Mülâzım-ı Evvel Abdülgani Efendi
Mülâzım-ı Evvel Necib Efendi	Mülâzım-ı Evvel Reşid Efendi
Mülâzım-ı Sâni Hasan Efendi	Mülâzım-ı Sâni Hüseyin Efendi
Mülâzım-ı Sâni İbrahim Efendi	Mülâzım-ı Sâni Tahsin Efendi
Depo Memuru Mülâzım-ı Sâni Mustafa Efendi	Çakmakçı Abdi Usta

Redif Elli Sekizinci Alayın İkinci Lice Taburu Zabitanı

Binbaşı Akif Efendi	Tabur Kâtibi Lütfi Efendi
Yüzbaşı İbrahim Efendi M 5	Yüzbaşı Mehmed Ata Efendi M 5
Yüzbaşı İbrahim Efendi	Mülâzım-ı Evvel Mustafa Efendi
Yüzbaşı Mehmed Efendi	Mülâzım-ı Evvel Hasan Efendi
Mülâzım-ı Evvel İshak Efendi	Mülâzım-ı Sâni Yunus Efendi
Mülâzım-ı Sâni Zülfikar Efendi	Depo Memuru Mülâzım-ı Sâni Esad Efendi
Mülâzım-ı Sâni İbrahim Efendi	
Çakmakçı Ahmed Niyazi Usta	

Elli Sekizinci Alayın Dördüncü Siverek Taburu Zabitanı

Binbaşı Abdurrahman Efendi	Kolağası Abdurrahman Ağa
Tabur Kâtibi İbrahim Hulusi Efendi	Yüzbaşı Süleyman Efendi
Yüzbaşı Hüseyin Ağa	Yüzbaşı Hasan Efendi
Mülâzım-ı Evvel Abdülhamid Efendi	Mülâzım-ı Evvel Cemil Efendi
Mülâzım-ı Evvel Abdüsselam Efendi	Mülâzım-ı Sâni Ahmed Turan Efendi
Mülâzım-ı Sâni İsmail Hakkı Efendi	Mülâzım-ı Sâni Hasan Fevzi Efendi

Redif Elli Yedinci Alayın Üçüncü Ergani Taburu Zabitanı

Binbaşı Şükrü Efendi	Kolağası Ahmed Behçet Efendi
Tabur Kâtibi Nuh Naci Efendi	Yüzbaşı Yusuf Ziya Efendi
Yüzbaşı Mehmed Efendi	Yüzbaşı Osman Efendi
Yüzbaşı Abdullah Efendi	Mülâzım-ı Sâni Yusuf Sıdkı Efendi
Mülâzım-ı Evvel Mustafa Efendi	Mülâzım-ı Sâni İbrahim Efendi
Mülâzım-ı Evvel İbrahim Efendi	Depo Memuru Mülâzım-ı Sâni Mehmed Efendi

Redif Altmışıncı Alayın Dördüncü Midyat Taburu Zabitanı

Binbaşı Ata Efendi	Tabur Kâtibi Ahmed Remzi Efendi
Kolağası Hacı Mehmed Efendi M 5	Yüzbaşı Mehmed Nazmi Efendi Plevne ve Girid Madalyası
Kars Madalyası	Yüzbaşı Ali Efendi
Yüzbaşı Eyüb Efendi	Mülâzım-ı Sâni Ahmed Fahri Efendi
Yüzbaşı Hacı Mehmed Efendi	Depo Memuru Mülâzım-ı Sâni Arif Efendi
Mülâzım-ı Evvel Hilmi Efendi M 5	Çakmakçı Salih Usta
Mülâzım-ı Evvel	

Nizamiye Yetmiş Üçüncü Alayın Üçüncü Taburu Zabitanı

Binbaşı Mehmed Emin Ağa 0 4	Tabur Kâtibi Salih Efendi
Tabib Yüzbaşı Yanko Efendi M 5	Yüzbaşı Mahir Efendi
Yüzbaşı Ahmed Efendi	Cerrah Mustafa Efendi M 5
Mülâzım-ı Sâni Lütfi Efendi	Eczacı Natali Efendi M 5
Mülâzım-ı Sâni Mehmed Tevfik Efendi	Mülâzım-ı Sâni Mehmed Tevfik Efendi
Mülâzım-ı Sâni Fevzi Efendi	Mülâzım-ı Sâni İbrahim Ağa M 5
Mülâzım-ı Sâni Ali Rıza Efendi	Mülâzım-ı Sâni Hüseyin Ağa M 5
Mülâzım-ı Sâni Süleyman Efendi	Çakmakçı Ahmed Usta

Muzika Bölüğü

Yüzbaşı Mustafa Efendi	Mülâzım-ı Sâni Ebuzer Ağa
------------------------	---------------------------

Nizamiye Yetmiş Üçüncü Alayın Dördüncü Taburu Zabitanı

Binbaşı Mehmed Sabri Efendi	Tabur Kâtibi Abdülkadir Efendi
Tabib Yüzbaşı Tahsin Efendi	Yüzbaşı Ali Ağa
Yüzbaşı İbrahim Ağa	Yüzbaşı Emin Efendi
Yüzbaşı Hasan Ağa	Cerrah Ali Fehmi Efendi
Eczacı Nikolaki Efendi	Mülâzım-ı Sâni Hasan Ağa
Mülâzım-ı Sâni Ali Ağa	Tüfekçi Rıza Usta
Mülâzım-ı Sâni Rüşdü Efendi	Mülâzım-ı Sâni Hasbi Efendi
Mülâzım-ı Sâni İsmail Ağa	Mülâzım-ı Sâni Mehmed Ağa

Nizamiye Elli Yedinci Alayın İkinci Mardin Taburu Zabitanı

Binbaşı Ali Rıza Efendi 0 4 Gümüş İmtiyaz	Kolağası Fehmi Efendi
Tabur Kâtibi Mehmed Tevfik Efendi	Yüzbaşı Mehmed Efendi
Yüzbaşı Mustafa Ağa	Yüzbaşı Ahmed Hasib Efendi
Yüzbaşı Mustafa Efendi	Mülâzım-ı Evvel Rifat Efendi
Mülâzım-ı Evvel Ali Efendi	Mülâzım-ı Sâni Hacı Nuri Efendi
Mülâzım-ı Evvel Osman Efendi	Mülâzım-ı Sâni Abdülbaki Efendi
	Mülâzım-ı Sâni Mehmed Besim Efendi
Depo Memuru Mülâzım-ı Evvel Mehmed Efendi	

Hamidiye Hafif Süvari Kırk Birinci Alayın Ümerâ ve Zabitanı

Kumandan Kaymakam Hacı Kader Bey	
Miralay İbrahim Paşa M 3, 0 3 Altın ve Gümüş İmtiyaz ve İane Madalyası	
Binbaşı-i Evvel Mehmed Ağa	Binbaşı-i Sâni
Kolağası Hüseyin Efendi	Alay Kâtibi Mustafa Hakkı Efendi M 4
Kâtib-i Sâni Bekir Efendi M 5, 0 4	İmam Mehmed Efendi
(İmtiyaz Gümüş Madalyası)	Sancakdar Mülâzım-ı Sâni

Birinci Bölük

Yüzbaşı İbrahim Efendi M 4 , O 4 Altın ve Gümüş İmtiyaz Madalyası
Yüzbaşı Vekili Halef Ağa M 4 , O 4 Altın ve Gümüş İmtiyaz Madalyası
Mülâzım-ı Evvel Ali Ağa M 5
Mülâzım-ı Sâni İbrahim Ağa M 5, O 4 Altın ve Gümüş İmtiyaz Madalyası
Mülâzım-ı Sâni Osman Ağa Altın ve Gümüş İmtiyaz Madalyası

İkinci Bölük

Yüzbaşı Mehmed Emin Ağa Yüzbaşı Vekili Tahir Ağa
Mülâzım-ı Evvel Abdi Ağa Mülâzım-ı Evvel Sino Ağa
Mülâzım-ı Sâni Seydo Ağa Mülâzım-ı Sâni Bekir Ağa

Üçüncü Bölük

Yüzbaşı Efendi
Yüzbaşı Vekili Salim Ağa
Mülâzım-ı Evvel Şeyh Ali Ağa M 5, O 4 Altın ve Gümüş İmtiyaz Madalyası
Mülâzım-ı Sâni Şeyh Fazlı Ağa
Misafir-i Sâni Ömer Ağa M 5, O 4 Altın ve Gümüş İmtiyaz Madalyası
Misafir-i Sâni Abdo Ağa

Dördüncü Bölük

Yüzbaşı Hasan Ağa Yüzbaşı Vekili Mehmed Sadık Efendi
Mülâzım-ı Evvel Eyüb Ağa Mülâzım-ı Evvel Osman Ağa
Mülâzım-ı Sâni Sincar Ağa Misafir Tabib Kolağası Bahaeddin Efendi
Gümüş İmtiyaz Madalyası

Hamidiye Hafif Süvari Kırk İkinci Alayın Ümerâ ve Zabitanı

Kumandan Kaymakam Sadık Bey
Aşâir Kaymakamı Abdülhamid Bey M 1 Gümüş İmtiyaz
Binbaşı-i Evvel Beşşar Ağa Binbaşı-i Sâni İsmail Bey
Kolağası Eyüb Ağa Alay Kâtibi
Kâtib-i Sâni İbrahim Efendi Sancakdar Mülâzım-ı Sâni Ahmed Ağa

Birinci Bölük

Yüzbaşı İsmail Ağa Yüzbaşı Vekili
Mülâzım-ı Evvel Ali Ağa Mülâzım-ı Evvel İbrahim Ağa
Mülâzım-ı Sâni Oso Ağa Mülâzım-ı Sâni Sadun Ağa

İkinci Bölük

Yüzbaşı Ömer Ağa Yüzbaşı Vekili İsmail Ağa
Mülâzım-ı Evvel İsa Ağa Mülâzım-ı Evvel Osman Ağa
Mülâzım-ı Sâni Bero Ağa Mülâzım-ı Sâni Mao Ağa

Üçüncü Bölük

Yüzbaşı Mustafa Ağa Yüzbaşı Vekili
Mülâzım-ı Evvel Mehmed Ağa Mülâzım-ı Evvel Aluş Ağa
Mülâzım-ı Sâni Ahmed Ağa Mülâzım-ı Sâni Mehmed Ağa

Dördüncü Bölük

Yüzbaşı İsa Ağa Yüzbaşı Vekili Sinan Ağa
Mülâzım-ı Evvel Zülfikar Ağa Mülâzım-ı Evvel Alişan Ağa
Mülâzım-ı Sâni Hüseyin Ağa Mülâzım-ı Sâni Mustafa Ağa

Beşinci Bölük

Yüzbaşı Receb Efendi	Yüzbaşı Vekili Halil Ağa
Mülâzım-ı Evvel Eyüb Ağa	Mülâzım-ı Evvel Hüseyin Ağa
Mülâzım-ı Sâni İsa Ağa	Mülâzım-ı Sâni Hasan Ağa

Hamidiye Hafif Süvari Kırk Üçüncü Alayın Ümerâ ve Zabitanı

Kumandan Kaymakam Emin Bey	Kaymakam Mahmud Bey O 3
Binbaşı-i Evvel Ömer Ağa	Binbaşı-i Sâni Sinan Ağa
Kolağası Mehmed Ağa	Alay Kâtibi Zülfikar Efendi
İmam Hacı Osman Efendi	Sancakdar Zülfikar Ağa

Birinci Bölük

Yüzbaşı-i Evvel Yusuf Ağa M 5
Yüzbaşı Vekili İbrahim Ağa
Mülâzım-ı Evvel Mehmed Ağa Altın İmtiyaz Madalyasıyla Plevne Madalyası
Mülâzım-ı Evvel Mahmud Ağa Plevne Madalyası
Mülâzım-ı Sâni Sino Ağa
Mülâzım-ı Sâni Eyüb Ağa

İkinci Bölük

Yüzbaşı Tosun Ağa M 4	Yüzbaşı Vekili Hasan Ağa
Mülâzım-ı Evvel Heno Ağa	Mülâzım-ı Evvel
Mülâzım-ı Sâni Sinan Ağa	Mülâzım-ı Sâni Eyüb Ağa

Üçüncü Bölük

Yüzbaşı Mustafa Ağa	Yüzbaşı Vekili Mehmed Ağa
Mülâzım-ı Evvel Yahya Ağa	Mülâzım-ı Evvel Seydo Ağa
Mülâzım-ı Sâni Sinan Ağa	Mülâzım-ı Sâni Bozan Ağa

Dördüncü Bölük

Yüzbaşı İbrahim Efendi	Yüzbaşı Vekili Derviş Bey
Mülâzım-ı Evvel Rumi Bey	Mülâzım-ı Evvel Osman Ağa
Mülâzım-ı Sâni Temur Ağa	

Hamidiye Hafif Süvari Kırk Dördüncü Alayın Ümerâ ve Zabitanı

Kumandan Kaymakam Hurşid Bey	Kaymakam Halil Bey O 4
Binbaşı-i Evvel Mehmed Ağa	Binbaşı-i Sâni İbrahim Ağa
Kâtib-i Sâni Hacı Mehmed Efendi	Sancakdar Yoko Ağa

Birinci Bölük

Yüzbaşı Kadir Ağa	Yüzbaşı-i Sâni Mehmed Veysi Bey
Mülâzım-ı Evvel Derviş Ağa	Mülâzım-ı Sâni Hüseyin Ağa
Mülâzım-ı Sâni Süleyman Ağa	

İkinci Bölük

Yüzbaşı Mehmed Efendi M 4	Yüzbaşı-i Sâni Halil Ağa
Mülâzım-ı Evvel Mamo Ağa	Mülâzım-ı Evvel İbrahim Ağa
Mülâzım-ı Sâni Derviş Ağa	

Üçüncü Bölük

Yüzbaşı İshak Bey M 5, O 4	Yüzbaşı-i Sâni Şeyh Eyüb Ağa
Mülâzım-ı Evvel Kaço Ağa	Mülâzım-ı Evvel Ali Ağa
Mülâzım-ı Sâni Mehmed Ağa	

Dördüncü Bölük

Yüzbaşı-i Evvel Ali Ağa Yüzbaşı-i Sâni Şeyhmus Ağa
Mülâzım-ı Evvel Mehmed Ağa Mülâzım-ı Evvel Feyyaz Ağa
Mülâzım-ı Sâni Eyüb Ağa

Hamidiye Hafif Süvari Kırk Beşinci Alayın Ümerâ ve Zabitanı

Kumandan Aşâir Kaymakamı Reşid Bey O 4

Binbaşı-i Evvel Timur Ağa Binbaşı-i Sâni Osman Ağa
Kolağası İbrahim Ağa Alay Kâtibi Mehmed Tayyib Efendi
İmam Musa Namık Efendi Kâtib-i Sâni Mustafa Reşad Efendi
Sancakdar Mülâzım-ı Sâni Musa Ağa

Birinci Bölük

Yüzbaşı-i Evvel Şaban Ağa Yüzbaşı Vekili Yusuf Ağa
Mülâzım-ı Evvel Mehmed Ağa Mülâzım-ı Evvel İbrahim Ağa
Mülâzım-ı Sâni Abdi Ağa Mülâzım-ı Sâni Derviş Ağa

İkinci Bölük

Yüzbaşı-i Evvel Hüseyin Ağa Yüzbaşı Vekili Naif Ağa
Mülâzım-ı Evvel İsa Ağa Mülâzım-ı Evvel Maiş Ağa
Mülâzım-ı Sâni Ömer Ağa Mülâzım-ı Sâni Ahmed Ağa

Üçüncü Bölük

Yüzbaşı-i Evvel Mehmed Efendi Yüzbaşı Vekili Ali Ağa
Mülâzım-ı Evvel Yanya Ağa Mülâzım-ı Evvel Halef Ağa
Mülâzım-ı Sâni İbrahim Ağa Mülâzım-ı Sâni Şeyhmus Ağa

Dördüncü Bölük

Yüzbaşı Yusuf Ziya Efendi Yüzbaşı Vekili Osman Ağa
Mülâzım-ı Evvel Abdurrahman Ağa Mülâzım-ı Evvel Hasan Ağa
Mülâzım-ı Sâni Mahmud Ağa Mülâzım-ı Sâni Osman Ağa

Beşinci Bölük

Yüzbaşı Mehmed Ali Ağa Mülâzım-ı Evvel Abdi Ağa
Mülâzım-ı Sâni Ahmed Ağa

Hamidiye Hafif Süvari Kırk Altıncı Alayın Ümerâ ve Zabitanı

Kumandan İsa Bey Binbaşı Yusuf Ağa O 4
Kolağası İbrahim Ağa O 4 Alay Kâtibi Abdülhalim Efendi

Birinci Bölük

Yüzbaşı Salih Ağa Mülâzım-ı Evvel İsa Ağa
Mülâzım-ı Evvel Şeyho Ağa Mülâzım-ı Sâni Sefuk Ağa
Mülâzım-ı Sâni İsa Ağa

İkinci Bölük

Yüzbaşı İbrahim Efendi Yüzbaşı Vekili Şeyh Mehmed Ali Efendi
Mülâzım-ı Evvel Hasan Ağa Mülâzım-ı Evvel Abdülkerim Ağa
Mülâzım-ı Sâni Ali Ağa Mülâzım-ı Sâni Mehmed Ağa

Üçüncü Bölük

Yüzbaşı Mirzu Ağa
Mülâzım-ı Evvel Şeyh Halef Ağa
Mülâzım-ı Sâni Osman Ağa

Yüzbaşı Vekili Emin Ağa
Mülâzım-ı Evvel Beşşar Ağa
Mülâzım-ı Sâni Haso Ağa

Dördüncü Bölük

Yüzbaşı Seyyid Ağa
Mülâzım-ı Sâni Halef Ağa

Yüzbaşı Vekili İsa Ağa

Beşinci Bölük

Yüzbaşı Muhiddin Efendi
Mülâzım-ı Evvel Yusuf Ağa
Mülâzım-ı Sâni Yusuf Ağa

Yüzbaşı Vekili Yunus Ağa
Mülâzım-ı Sâni Sadun Ağa

Hamidiye Hafif Süvari Kırk Yedinci Alayın Ümerâ ve Zabitanı

Kumandan Kaymakam İsmail Bey M 4
Kaymakam Abdurrahman Bey M 4, O 4 Liyakat Madalyası
Binbaşı-i Evvel Ali Ağa
Alay Kâtibi Sadullah Efendi M 5
İmam Abdurrahman Efendi

Kolağası Salih Ağa
Kâtib-i Sâni İbrahim Efendi
Sancakdar Mülâzım-ı Sâni Hüseyin Ağa

Birinci Bölük

Yüzbaşı Ali Efendi
Mülâzım-ı Sâni Yusuf Ağa

Mülâzım-ı Evvel Mehmed Ağa
Mülâzım-ı Sâni Hasan Ağa

İkinci Bölük

Yüzbaşı Hüseyin Efendi
Mülâzım-ı Evvel Abdullah Ağa
Mülâzım-ı Sâni Ahmed Ağa

Yüzbaşı Vekili Abdurrahman Ağa
Mülâzım-ı Evvel Matra Ağa

Üçüncü Bölük

Yüzbaşı İhsan Efendi
Mülâzım-ı Evvel Tahir Ağa
Mülâzım-ı Sâni Süleyman Ağa

Mülâzım-ı Evvel Ali Ağa
Mülâzım-ı Sâni Mustafa Ağa

Dördüncü Bölük

Yüzbaşı Ali Efendi
Mülâzım-ı Evvel Ahmed Ağa

Yüzbaşı Vekili Dendah Ağa
Mülâzım-ı Sâni Hamuye Ağa

Hamidiye Hafif Süvari Kırk Sekizinci Alayın Ümerâ ve Zabitanı

Kaymakam Mustafa Paşa M 4 03 Gümüş İmtiyaz Madalyası
Binbaşı-i Evvel İbrahim Ağa
Alay Kâtibi Hasan Efendi M 5
İmam Reşid Efendi

Binbaşı-i Sâni Behram Ağa
Kâtib-i Sâni Abdurrahman Efendi
Sancakdar Mülâzım-ı Sâni Hacı Ağa

Birinci Bölük

Yüzbaşı Reşid Ağa
Mülâzım-ı Evvel Taceddin Ağa
Mülâzım-ı Sâni Mehmed Ağa

Yüzbaşı Vekili İbrahim Efendi
Mülâzım-ı Evvel Keleş Ağa
Mülâzım-ı Sâni Kasım Ağa

İkinci Bölük

Yüzbaşı Ali Efendi
Mülâzım-ı Evvel Kasım Ağa
Mülâzım-ı Sâni Hacı Ağa

Yüzbaşı Vekili Kasım Ağa
Mülâzım-ı Evvel Hüsam Ağa
Mülâzım-ı Sâni Ömer Ağa

Üçüncü Bölük

Yüzbaşı Vekili Haso Ağa
Mülâzım-ı Evvel Hasan Ağa
Mülâzım-ı Sâni İbrahim Ağa

Mülâzım-ı Evvel Mehmed Ağa
Mülâzım-ı Sâni Abdi Ağa

Dördüncü Bölük

Yüzbaşı Abbas Ağa
Mülâzım-ı Evvel Hacı Ağa
Mülâzım-ı Sâni Bilo Ağa

Yüzbaşı Vekili Derviş Ağa
Mülâzım-ı Evvel Hacı Ağa
Mülâzım-ı Sâni Arab Ağa

Hamidiye Hafif Süvari Kırk Dokuzuncu Alayın Ümerâ ve Zabitanı

Kaymakam Abdülkerim Bey
Binbaşı-i Sâni Mehmed Efendi
Alay Kâtibi Sadık Efendi

Binbaşı-i Evvel Fettah Ağa M 5
Kolağası Yusuf Ağa
Kâtib-i Sâni İsmail Efendi

Sancakdar Mülâzım-ı Sâni Hançer Ağa

Birinci Bölük

Yüzbaşı Mustafa Efendi
Mülâzım-ı Evvel Şeyho Ağa
Mülâzım-ı Sâni Abdullah Ağa

Yüzbaşı Vekili Mustafa Ağa
Mülâzım-ı Evvel Ahmed Ağa
Mülâzım-ı Sâni Bahadır Ağa

İkinci Bölük

Yüzbaşı Hacı Mehmed Efendi
Mülâzım-ı Evvel Ömer Ağa
Mülâzım-ı Sâni Haso Ağa

Yüzbaşı Vekili Abdi Ağa
Mülâzım-ı Evvel Ali Ağa
Mülâzım-ı Sâni Mustafa Ağa

Üçüncü Bölük

Yüzbaşı Mehmed Ağa
Mülâzım-ı Evvel Ömer Ağa
Mülâzım-ı Sâni Ömer Ağa

Yüzbaşı Vekili Kirvand Ağa
Mülâzım-ı Evvel Kasım Ağa
Mülâzım-ı Sâni Osman Ağa

Dördüncü Bölük

Yüzbaşı Derviş Ağa
Mülâzım-ı Evvel Asaf Ağa
Mülâzım-ı Sâni Soro Ağa

Yüzbaşı Vekili İbrahim Ağa
Mülâzım-ı Evvel Hacı Ağa
Mülâzım-ı Sâni Abdurrahman Bey

Institut kurde de Paris

[Merkez Sancığı]

Institut kurde de Paris

Merkez Sancağı

Siverek Kazası

Heyet-i Kaza

Kaymakam Vekili Cemil Efendi Sâlise

Nâib Ahmed Efendi Müftü Zülfikar Zühdü Efendi
Mal Müdürü Şeyhmus Rıza Efendi Tahrirât Kâtibi Mehmed Sadık Efendi

Meclis-i İdare-i Kaza

Reis Kaymakam Efendi

Aza-yı Tabiiyye Aza-yı Müntehabe
Nâib Efendi Hacı Hasan Efendi
Müftü Efendi Ali Bey
Mal Müdürü Efendi Cercis Efendi
Tahrirât Kâtibi Efendi Kirkor Efendi

Mahkeme-i Bidâyet

Reis Nâib Efendi

Aza Osman Efendi Aza Minas Efendi
Başkâtib Mehmed Tevfik Efendi Mustantık Muavini Mehmed Efendi
Mukavelât Muharriri

Mal Kalemi

Mal Müdür Muavini Şeyhmus Şekib Efendi
Refiki Süleyman Saib Efendi
Hoşin ve Bucak Vergi Kâtibi Hamid Efendi
Karakeçi ve Karacadağ Vergi Kâtibi Rifat Efendi
Sandık Emimi Refet Bey

Beledî Meclisi

Reis Mustafa Efendi

Aza Hacı Hüseyin Ağa Aza Mehmed Sadık Efendi
Aza Şefik Efendi Aza Muhiddin Efendi
Aza Bekir Efendi Sandık Emimi Mehmed Efendi
Kâtib Ahmed İzzet Efendi

Vesâit-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Reis Kaymakam Efendi

Aza Hacı Ali Efendizâde Osman Paşa Mirimirân
Aza Odabaşızâde Mahmud Efendi Sâniye
Aza Hacı Hasan Efendi Aza [...] Efendi
Aza Kirkor Aza Belediye Kâtibi Ahmed İzzet Efendi

Nüfus İdaresi

Memur Emin Efendi Kâtib Mustafa Efendi

Evkaf Dairesi

Evkaf Vekili Şefik Efendi

Maarif İdaresi

Reis Müftü Efendi

Aza Oclabaşızâde Mahmud Nedim Efendi

Aza Osman Efendi

Aza Şevket Efendi

Ziraat Bank Sandığı

Reis Hamza Ağa

Aza Hacı Hüseyin Ağa

Aza Minas Efendi

Aza Bekir Efendi

Muhasebe Kâtibi Şevket Efendi

Kâtib Refiki Sabri Efendi

Zabıta Memuru Sami Bey Yüzbaşı

Tapu Dairesi

Kâtib Şeyh Efendi

Yoklama Kâtibi Efendi

Düyûn-ı Umumiye Dairesi

Memur Salih Efendi

Piyade Kolcusu Abdülkadir Ağa

Diğeri Mehmed Ağa

Telgraf ve Posta İdaresi

Memur Hacı Ali Efendi

Mekteb-i Rüşdi

Muallim-i Evvel Hacı Said Efendi

Mülâzım-ı Sâni Yusuf Sami Efendi

Hüsn-i Hat Muallimi Emin Efendi

Bevvâb Mehmed Efendi

Mevcut Şâkirdân 60

Tahsilat Komisyonu

Reis Kaymakam Efendi

Aza Mal Müdürü Efendi

Aza Zabıta Memuru Efendi

Aza Vergi Kâtibi

Aza Tapu Kâtibi Efendi

Polis Memurları

Üçüncü Komiser Nedim Efendi

Polis Sabri Efendi

Polis Cuma Efendi

Tahsildarlar

Tahsildarbaşı Süleyman Efendi

Süvari Tahsildarı Hüseyin Efendi

Süvari Tahsildarı Hüseyin Efendi

Süvari Tahsildarı Eyüb Efendi

Süvari Tahsildarı İsmail Efendi

Piyade Tahsildarı Abdülgafur Efendi

Karakeçi Nahiyesi

Müdür Mahmud Bey

Kâtib Süleyman Efendi

Bucak Nahiyesi

Müdür Ebuzer Ağa

Aza Mehmed bin Beşiran Ağa

Müdür Muavini Maksi Şeker Efendi

Aza Kuyumcuyan Kırkor Ağa

Aza Hasan bin Ramazan Ağa

Kâtib Hafız Cemil Efendi

Hoşin Nahiyesi

Müdür Ömer Ağa
Aza Molla Ali Ağa
Aza Molla İsa Ağa

Müdür Muavini Şemun veled-i Keşiş Saliba
Aza Kigork veled-i Serkis Ağa
Kâtib [...]

Karacadağ Nahiyesi

Müdür Mehmed bin İbrahim Ağa
Aza Boz Ahmed Ağa
Aza Sinan Ağa

Müdür Muavini Ahmed Ammi Mao Ağa
Aza Ömer Fevzi Ağa
Kâtib

Yenişehir Nahiyesi

Müdür Mümtaz Efendi
Kabızmal Mehmed Efendi

Kâtib İbrahim Zühdü Efendi
Zabıta Memuru Yüzbaşı Hacı Yusuf Ağa

Silvan Kazası

Heyet-i Kaza

Kaymakam Mesud Efendi

Nâib İsmail Hakkı Efendi
Kaymakam Muavini Natık Efendi

Mal Müdürü Ali Bey
Tahrirât Kâtibi Vasuf Efendi Hâmise

Meclis-i İdare-i Kaza

Reis Kaymakam Efendi

Aza-yı Tabiiyye
Nâib Efendi
Mal Müdürü Efendi
Kaymakam Muavini Efendi
Tahrirât Kâtibi

Aza-yı Muntehabe
Bedreddin Bey
Hacı Reşid Ağa
Ado Ağa
Hibo Ağa

Mahkeme-i Bidâyet

Reis Nâib Efendi

Aza Hacı İbrahim Efendi Sadakat Madalyası
Başkâtib Ömer Vehbi Efendi

Aza Lahdo Efendi
Mustantık Muavini Hanna Necati Efendi

Mahkeme-i Şer' -i Şerif

Kâtib Raif Efendi

Mal Kalemi

Mal Müdürü Muavini ve Vergi Kâtibi Abdülaziz Efendi

Hazro Vergi Kâtibi Mehmed Efendi

Sandık Emni Abdülkerim Efendi

Nüfus Dairesi

Memur Abdülkadir Efendi

Kâtib Mustafa Refet Efendi

Polis Memurları

Komiser Said Efendi

Polis Hafız Salih Efendi

Polis Şaban Efendi

Tahsildarlar

Tahsildarbaşı Ali Rıza Efendi

Süvari Tahsildarı Baki Efendi

Süvari Tahsildarı Hafız Haydar Efendi

Süvari Tahsildarı Nuri Efendi

Piyade Tahsildarı Ahmed Fehim Efendi

Ziraat Bank Şube İdaresi

Reis Abdülaziz Ağa

Kâtib Abdülaziz Efendi

Aza Mehmed Ağa

Aza [...]

Aza Hibo Ağa

Maarif Komisyonu

Reis Nâib Efendi

Aza Müftü Efendi

Aza Mekteb-i Rüşdî Muallimi Ahmed Cemil Efendi

Aza Mekteb-i İbtidâî Muallimi Hafız Salih Efendi

Vesâit-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Reis kaymakam Efendi

Aza Redf Yüzbaşı Abdullah Efendi

Aza Hacı Sadun Ağa

Aza Belediye Reisi Abdülkerim Efendi

Aza Nüfus Memuru Abdülkadir Efendi

Beledi Dairesi

Reis Abdülkerim Efendi

Aza Süleyman Bey

Aza Nurso Ağa

Aza Ömer Bey

Aza Avo Ağa

Aza Halil Ağa

Aza Kalo Ağa

Kâtib Vasıf Efendi

Sandık Emîni Abdülkerim Efendi

Tapu İdaresi

Kâtib Cercis Efendi

Yoklama Kâtibi

Zabıta Memurları

Zabıta Memuru Hacı Hasan Efendi

Mülâzım-ı Evvel Hacı İsmail Ağa

Mülâzım-ı Sâni Mehmed Ağa

Hazro Nahiyesi

Müdür Ali Bey

Kâtib Tevfik Efendi

Mekteb-i İbtidâî Muallimi Yusuf Ziya Efendi

Şeyh Davudan Nahiyesi

Müdür Ağa

Kâtib Hayrullah Efendi

Hendîf Nahiyesi

Müdür Abdülkadir Ağa

Kâtib Seyfi Efendi

Miraliyan Nahiyesi

Müdür Hakkı Bey

Kâtib İbrahim Efendi

Şeyh Dodan Nahiyesi

Müdür Eyüb Efendi

Kâtib İbrahim Efendi

Lice Kazası

Heyet-i Kaza

Kaymakam Mustafa Hulusi Efendi

Nâib Şakir Efendi Devriye Müderrisi

Müftü Hacı Ahmed Efendi Müderrisi

Mal Müdürü Ali Azmi Efendi

Tahrirât Kâtibi Mehmed Efendi

Meclis-i İdare-i Kaza

Reis Kaymakam Efendi

Aza-yı Tabiiyye

Nâib Efendi

Müftü Efendi

Tahrirât Kâtibi Efendi

Aza-yı Müntehabe

Ahmed Bey

Markos Ağa

Agop Ağa

Mahkeme-i Bidâyet

Reis Nâib Efendi

Aza Abdülhamid Efendi

Aza Arakil Efendi

Mukavelât Muharriri Hacı Efendi

Başkâtib Hasib Efendi

Mustantık Muavini Tevfik Efendi

Kâtib-i Sâni Abdülhamid Efendi

Mal Kalemi

Mal Müdürü Muavini Mustafa Efendi

Hani Vergi Kâtibi Mehmed Efendi

Sandık Emni Hafız Abdülkadir Efendi

Nüfus Dairesi

Memur Abdülkadir Efendi

Kâtib Mehmed Efendi

Tahsildarlar

Tahsildarbaşı Ahmed Senai Efendi

Süvari Tahsildarı Ahmed Şükrü Efendi

Süvari Tahsildarı Apranos Efendi

Süvari Tahsildarı Hamdi Efendi

Piyade Tahsildarı İbrahim Efendi

Beledi Dairesi

Reis Hasan Bey

Aza Kasım Ağa

Aza Bogos Ağa

Kâtib Ahmed Efendi

Aza Mahmud Ağa

Aza Apranos Efendi

Polis Memurları

Üçüncü Komiser İbrahim Efendi

Polis Hüsnü Efendi

Polis Muhiddin Efendi

Memleha İdaresi

Memur Süleyman Efendi

Kâtib Osib Efendi

Kantarçı Hasan Efendi

Zabıta Memuru Mülâzım-ı Sâni Mahmud Ağa Beşinci Mecidi

Hani Nahiyesi

Müdür Ali Efendi

Kâtib İbrahim Halil Efendi

Nâib İsmail Efendi

Zabıta Memuru Dursun Ağa

Beledi Meclisi

Reis Mehmed Bey

Aza Şibli Efendi

Aza Yensur Bey

Karaz Nahiyesi

Müdür Mehmed Efendi

Aza Zuğberimli Hacı Mehmed Ağa

Müdür Muavini Katınlı Arakil Ağa

Aza Firecikli Halil Ağa

Aza Makaryanlı Gafur Ağa

Kâtib Salih Bey

Mekteb Muallimi Said Efendi

Derik Kazası

Heyet-i Kaza

Kaymakam Mahmud Hüsameddin Efendi

Nâib Mahmud Efendi

Müftü Efendi

Mal Müdürü Nazmi Efendi Sâlise

Tahrirât Kâtibi Mehmed Asım Efendi

Meclis-i İdare-i Kaza

Reis Kaymakam Efendi

Aza-yı Tabiiyye

Aza-yı Muntehabe

Nâib Efendi

Hacı Osman Ağa

Müftü Efendi

Hacı Osman Reşid Ağa

Mal Müdürü Efendi

Bogos Ağa

Tahrirât Kâtibi Efendi

Keno Ağa

Mahkeme-i Bidâyet

Reis Nâib Efendi

Aza Mahmud Efendi

Aza Melkon Efendi

Başkâtib Osman Efendi

Mustantik Muavini Cevdet Efendi

Mal Kalemî

Mal Müdür Muavini ve Kaza Vergi Kâtibi Abdullah Efendi

Mahall-i Metinan Vergi Kâtibi Mehmed Asım Efendi

Mal Sandık Emni Mustafa Şevket Efendi

Nüfus İdaresi

Memur Abdülbaki Efendi

Kâtib Abdüllatif Efendi

Tapu Kalemî

Kâtib İsmail Hakkı Bey Hasılat Memuru Hüseyin Hüsni Efendi

Vesâit-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Reis Kaymakam Efendi

Aza Redif Yüzbaşı Ahmed Ağa

Aza Mehmed Ağa

Aza Halil Efendi

Aza Keto Ağa

Aza Baytar Emsih Ağa

Kâtib Ahmed Tevfik Efendi

Beledî Meclisi

Reis Hacı Ahmed Efendi

Aza Hüseyin Ağa

Aza Cercis Ağa

Aza Kûpo Ağa

Kâtib Ahmed Tevfik Efendi

Polis Memurları

Üçüncü Komiser Salim Efendi

Polis Refik Efendi

Polis Hayati Efendi

Tahsildarlar

Tahsildarbaşı Süleyman Efendi

Süvari Tahsildarı Ahmed Refik Efendi

Süvari Tahsildarı Mustafa Efendi

Piyade Tahsildarı Kirkor Efendi

Zabıta Memuru Mülâzım Şeyhmus Ağa

Düyûn-ı Umumiye Memuru Kirkor Efendi

Beşiri Kazası

Heyet-i Kaza

Kaymakam Süleyman Efendi
Nâib Abdülvahhab Efendi
Mal Müdürü Mustafa Şevki Efendi
Müftü Abdülkerim Efendi
Tahrirât Kâtibi Ali Galib Efendi

Meclis-i İdare-i Kaza

Reis Kaymakam Efendi
Aza-yı Tabiiyye Aza-yı Muntehabe
Nâib Efendi Hacı Reşid Ağa
Müftü Efendi Mustafa Ağa
Mal Müdürü Efendi Reşo Ağa
Tahrirât Kâtibi Efendi Oso Ağa

Mal Kalemi

Mal Müdür Muavini ve Vergi Kâtibi Ahmed Hulusi Efendi
Behramki Vergi Kâtibi Abdurrahman Efendi Sandık Emini Abdülkadir Kadri Efendi

Nüfus Kalemi

Memur Abdülkadir Hakkı Efendi Kâtib Mustafa Zihni Efendi

Tapu Dairesi

Kâtib Mahmud Zeki Efendi Yoklama Kâtibi

Polis Memurları

Üçüncü Komiser Tevfik Efendi Tahlisiye Madalyası
Polis Halid Efendi Polis Zülfikar Efendi

Vesâit-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Reis Kaymakam Bey Aza Sâbık İdare Azasından Ali Ağa
Aza Tepeli Şeyhmus Ağa Aza Zabıta Memuru Efendi
Aza Bazbutlu İsmail Ağa Kâtib Mustafa Efendi
Zabıta Memuru Hacı Mehmed Efendi

Tahsildarlar

Tahsildarbaşı Mustafa Efendi
Süvari Tahsildarı Yusuf Efendi Süvari Tahsildarı Mehmed Nuri Efendi
Süvari Tahsildarı Said Efendi Piyade Tahsildarı İsmail Efendi

Tepe Nahiyesi

Müdür Tepeli Şeyhmus Ağa Muavin İsapınarlı İbrahim Ağa
Aza Gırık-i Hacı Farisli Süleyman Ağa Aza Cizreli Hacı Mehmed Ağa
Aza Bero Ağa Kâtib İbrahim Halil Efendi

Bahems Nahiyesi

Müdür Vekili Barselli Derviş Efendi Muavin Vekili Kevirzevi-yi Ulya
Aza Bazbutlu İsmail Ağa Karyeli Ako Ağa
Aza Ermeni Milletinden Aza Dirhamzalı Şeyhmus Ağa
Kevirzevi-yi Süflâlı Bıçok Ağa Kâtib [...]

Institut kurde de Paris

[Mardin Sancığı]

Institut kurde de Paris

Mardin Sancağı

Mutasarrıf

Ali Raif Efendi

Rütbe Mecidi 2
Ülâ 5 Z 1310 11 Z 1311

Memurîn-i Livâ

Esâmî	Rütbe	Nişan
Nâib Osman Mecdi Efendi		
Muhasebeci Hasan Hüsnü Efendi	Sâniye Z 1311	
Müftü Ahmed Hilmi Efendi	İzmir Pâye-i Mücerredi	Üçüncü Mecidi
Tahrirât Kâtibi Abdülbaki Efendi		

Meclis-i İdare-i Vilayet

Reis Mutasarrıf-ı Livâ
Aza-yı Tabiiyye
Nâib Efendi
Muhasebeci Efendi
Müftü Efendi
Tahrirât Müdürü Efendi
Nakibüleşraf Kaymakamı Hindi Efendi Müderris
Aza-yı Müntehabe
Hacı Yusuf Çelebi
İsmail Hakkı Efendi Sâlise M 3
Amo Şehristan Efendi
Emsih Efendi
Müdde'î-i Umumî İsmail Efendi Mustantık Abdurrahman Bey

Meclis-i İdare-i Livâ Kalemî

Başkâtib Şeyhmus Efendi
Kâtib Kâmil Efendi Refiki Midhat Bey

Muhasebe-i Livâ Kalemî

Başkâtib İsmail Efendi Merkez Kâtibi Sadık Efendi
Yevmiye Kâtibi Sadık Efendi Evrak Mukayyidi Faik Efendi
Sandık Emni Ali Efendi Mübeyyiz Süleyman Bey
Hazine Dava Vekili Hasan Hüsnü Efendi

Tahrirât Kalemî

Sermüsevid Derviş Efendi
Müsevid-i Sâni ve Arabî Kâtibi İzzet Efendi Hâmise
Evrak Mukayyidi Mustafa Efendi
Sermübeyyiz Kemal Bey
Mübeyyiz Esad Bey

Mahkeme-i Şer'î Şerif

Başkâtib Kasım Efendi
Refiki Mahmud Efendi Mukayyid Abdurrahman Efendi

Bidâyet Hukuk Dairesi

Reis Nâib Efendi

Aza Hızır Efendi

Aza Naum Efendi

Aza Mülâzımı Şevki Efendi

Bidâyet Ceza Dairesi

Reis Fevzi Efendi

Aza Şeyh Mehmed Ali Efendi

Aza Mihail Efendi

Aza Mülâzımı Cemal Bey

Müdde'î-i Umumî Muavini Ahmed Nazif Efendi

İcra Memuru Vekili Şakir Efendi

Mustantık Zeynelabidin Efendi

Mukavelât Muharriri Derviş Efendi

Mahkeme-i Bidâyet Kalemi

Başkâtib Selim Efendi Râbi'a

Zabıt Kâtibi Abdülkadir Efendi

Zabıt Kâtibi Niyazi Efendi

Zabıt Kâtibi Derviş Efendi

Zabıt Kâtibi Nasri Efendi

Nüfus Kalemi

Memur Abdurrahman Bey Râbi'a

Kâtib Sadık Efendi

Defter-i Hakanî Kalemi

Memur Efendi

Memur Vekili Başkâtib Abdülaziz Efendi

Refiki Abdülkadir Efendi

Merkez Tapu Kâtibi Abdülkadir Efendi

Vergi Kalemi

Memur Hafız Ali Efendi

Merkez Kâtibi Davud Efendi Hâmise

Refiki Abdurrahman Efendi

Etraf-ı Şehir Kâtibi Zülfikar Efendi

Koçhisar Nahiyesi Kâtibi

Defterci Şakir Efendi

Lütfi Efendi Râbi'a

Ziraat Bank Şubesi

Memur Ali Rıza Efendi

Muavin Fereculah Efendi

Kâtib Necib Efendi

Ziraat Komisyonu

Reis Hacı Mustafa Çelebi

Aza İlyas Efendi

Aza Melkon Efendi

Nâfi'a Komisyonu

Reis Mutasarrıf-ı Livâ

Aza Şube Memuru Ali Rıza Efendi

Aza Nüfus Memuru

Aza Yusuf Efendi

Aza Yahya Çelebi

Nâfi'a Kâtibi Mehmed Ragıb Efendi

Maarif Komisyonu

Reis Hacı Kermozâde Faris Çelebi

Aza Tahrirât Kalemi Müsevvidlerinden İzzet Efendi

Aza Mekteb-i Rüşdî Muallimi Hamdullah Efendi

Aza Vergi İdaresi Başkâtibi Davud Efendi

Evkaf İdaresi

Reis Müftü Efendi

Müdür Vekili Hacı Abdülğafur Efendi
Aza Gözizâde Abdülkadir Efendi

Aza Düyûn-ı Umumiye Müdürü Fuad Efendi
Kâtib

Beledî Dairesi

Reis Sırrı Efendi
Aza Hacı Mustafa Çelebi
Aza Abdülmecid Çelebi
Kâtib Hasan Efendi Râbi'a
Sandık Emîni Şeyhmus Efendi

Aza İbrahim Bey
Aza İlyas Efendi
Aza Tabib Yüzbaşı Hüseyin Efendi M 5
Mukayyid Hamdi Efendi
Gureba Hastanesi Memuru Sadık Efendi

Vesâit-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Reis Belediye Reisi Sırrı Efendi
Aza Düyûn-ı Umumiye Müdürü Fuad Efendi
Aza Millizâde İbrahim Bey
Aza Faris Çelebi
Aza Redif Depo Memuru Mehmed Efendi Mülâzım-ı Evvel

Telgraf ve Posta İdaresi

Müdür Daim Efendi
Muhabere Memuru Nuri Efendi
Muhabere Memuru Midhat Efendi

Polis Memurları

İkinci Komiser Said Efendi M 5
Üçüncü Komiser Yusuf Efendi
Üçüncü Komiser Cemil Efendi Tahlisiye Madalyası
Polis Abdülkadir Efendi
Polis Tahir Efendi
Polis Hanna Efendi
Polis Vehbi Efendi
Polis Cercis Efendi M 5

Tahsildarlar

Baştahsildar Galib Bey
Süvari Sertahsildarı Mahmud Efendi
Süvari Sertahsildarı Bahaeddin Efendi
Süvari Sertahsildarı Sadık Efendi
Süvari Sertahsildarı Sadi Efendi
Piyade Sertahsildarı Yusuf Efendi
Piyade Tahsildarı Mehmed Said Efendi
Piyade Tahsildarı Said Efendi
Piyade Tahsildarı Salih Efendi

Mekteb-i Rüşdi

Muallim-i Evvel Ahmed Hamdullah Efendi
Muallim-i Sâni Süleyman Efendi
Hüsn-i Hat Muallimi Kemal Bey

Mekâtib-i İbtidâiye

Muallim-i Evvel Mehmed Reşid Efendi
Muallim-i Sâni Ahmed Efendi
Muallim-i Evvel Hafız Hüseyin Efendi
Muallim-i Sâni Abdülğani Efendi

Düyûn-ı Umumiye İdaresi

Müdür Mehmed Fuad Efendi Sâlise M 5
Kâtib Stepan Efendi
Sandık Emîni Hasan Efendi

Reji İdaresi

Müdür Andon Efendi

Müfettiş Said Efendi

Koçhisar Nahiyesi

Müdür Efendi

Kâtib Stepan Efendi

Polis Memuru Hüsnü Efendi

Hamidiye Mekteb-i İbtidâî Muallimi Tahir Efendi

Midyat Kazası

Heyet-i Kaza

Kaymakam Ziya Bey Sâlise

Nâib Hasan Fehmi Efendi

Müftü Mehmed Lütü Efendi

Mal Müdürü Cemil Efendi

Tahrirât Kâtibi İbrahim Talat Efendi

Meclis-i İdare-i Kaza

Reis Kaymakam Efendi

Aza-yı Tabiiyye

Aza-yı Müntehabe

Nâib Efendi

İsmail Ağa

Mal Müdürü Efendi

Azizki Ağa

Kaymakam Muavini Efendi

İsa Mai Ağa

Tahrirât Kâtibi Efendi

Şerbo Ağa

Müdde'î-i Umumî Tahrirât Kâtibi Efendi

Mustantik Nüfus Memuru Zülkifl Bey

Mahkeme-i Şer'î Şerif

Kâtib Rıza Efendi

Mahkeme-i Bidâyet

Reis Nâib Efendi

Aza ve Mustantik Hacı Osman Efendi

Aza Musa Efendi

Mahkeme-i Bidâyet Kalemî

Başkâtib Abdülgani Efendi

Mustantik Muavini Abdülkerim Efendi

Mukavelât Muharriri Abdülgani Efendi

Mal Kalemî

Mal Müdür Muavini Ahmed Zeki Efendi

Refiki Sadık Efendi

Hasankeyf Vergi Kâtibi Zülfikar Efendi

Sandık Emîni Hacı Abdurrezzak Efendi

Hazine Dava Vekili İbrahim Efendi

Nüfus İdaresi

Memur Zülkifl Bey

Kâtib İlyas Efendi

Tapu Kalemî

Kâtib Abdülmecid Efendi

Yoklama Memuru Ali Efendi

Ziraat Bank Şube İdaresi

Reis Molla İbrahim Efendi

Muhasebe Kâtibi Emin Efendi

Aza Hacı Ağa

Aza İsa Göriye Ağa

Aza Şemun Ağa

Telgraf Muhabere Memuru Ali Rıza Efendi

Polis Memurları

Üçüncü Komiser Mehmed Mihri Efendi
Polis Salih Efendi Polis Cercis Efendi
Zabıta Memuru Yüzbaşı Salih Efendi Beşinci Mecidi

Tahsildarlar

Tahsildarbaşı Hamdi Efendi Süvari Tahsildarı Mustafa Efendi
Süvari Tahsildarı Şeyhmus Efendi Piyade Tahsildarı Halil Efendi

Beledi Dairesi

Reis Güllü Hürmüz Efendi
Aza Mahmud Ağa Aza Mülki Ağa
Aza İsa Ağa Aza Körpe Ağa
Kâtib ve Sandık Emni Emin Efendi

Vesâit-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Reis Kaymakam Bey
Aza Redif Kolağası Abdurrahman Efendi Aza İsmail Ağa
Aza Süleyman Nehruz Ağa Aza Güllü Hürmüz Efendi
Aza Şükro Ağa Kâtib Necib Efendi

Habızbini Nahiyesi

Müdür Vehbi Efendi Kâtib İbrahim Efendi
Hamidiye Mekteb-i İbtidâi Muallimi Davud Efendi

Basabrin Nahiyesi

Müdür Abdurrahman Bey Kâtib Necib Efendi
Hamidiye Mekteb-i İbtidâi Muallimi Mehmed Ali Efendi

Hasankeyf Nahiyesi

Müdür Ahmed Efendi Kâtib Mehmed Efendi
Hamidiye Mekteb-i İbtidâi Muallimi Abdülkadir Efendi

Kerboran Nahiyesi

Müdür Ali Bey Kâtib Ahmed Efendi
Hamidiye Mekteb-i İbtidâi Muallimi Abdülgani Efendi

Avine Kazası

Heyet-i Kaza

Kaymakam Hüseyin Şükrü Efendi Râbi'a
Nâib Mesud Efendi Mal Müdürü Abdullah İlmî Efendi
Müftü Hafız Ali Efendi Tahrirat Kâtibi Şeyh Salih Efendi

Meclis-i İdare-i Kaza

Reis Kaymakam Efendi
Aza-yı Tabiiyye Aza-yı Muntehabe
Nâib Efendi Hamdullah Bey Sâlise
Müftü Efendi Ahmed Ağa
Mal Müdürü Efendi Yakub Ağa
Tahrirat Kâtibi Efendi

Müdde'î-i Umumî Muavini Vekili Tahrirât Kâtibi Efendi
Mustantuk Vergi Kâtibi Ahmed Lüzumi Efendi

Mahkeme-i Bidâyet

Reis Nâib Efendi
Aza Ahmed Ağa Aza Bünyamin Efendi

Mahkeme-i Bidâyet Kalemi

Başkâtib Şakir Efendi
Mustantuk Muavini Mustafa Efendi Mukavelât Muharriri Mahmud Efendi

Mal Kalemi

Mal Müdür Muavini Emin Efendi Hâmise Vergi Kâtibi Ahmed Lüzumi Efendi
Sandık Emini Hüseyin Hüsnü Efendi Tapu Kâtibi Mehmed Ali Efendi

Nüfus Kalemi

Memur Ali Sırrı Efendi Kâtib İbrahim Hakkı Efendi

Ziraat Bank Şubesi

Reis Abdülkadir Efendi
Muhasebe Kâtibi Hamid Efendi Aza Ali Bey
Aza Sadullah Bey Aza Abdülgafur Ağa

Beledî Meclisi

Reis Vekili Sadullah Bey
Aza Mehmed Said Bey Aza Sadullah Bey
Aza Ali Bey Kâtib ve Sandık Emini Hamdi Efendi

Vesâit-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Reis Kaymakam Efendi
Aza Mal Müdürü Abdullah İlmî Efendi Mal Müdür Muavini Emin Efendi
Aza Hamdullah Bey Kâtib Belediye Kâtibi Abdülhamid Efendi

Polis Memurları

Üçüncü Komiser Başa Efendi
Polis Hasan Efendi Polis Hüsnü Efendi

Tahsildarlar

Tahsildarbaşı Abdülhamid Efendi Süvari Tahsildarı Abdülaziz Efendi
Süvari Tahsildarı Abdülgafur Efendi Piyade Tahsildarı Mehmed Ağa

Zabıta Memuru Hacı Ağa Mülâzım-ı Evvel
Mekteb-i Rüşdî Muallimi Bekir Sıdkı Efendi Hüsn-i Hat Muallimleri Hamdi ve Saim Efendiler

Şeyhan Nahiyesi

Müdür Vekili Şeyh Yusuf Efendi Muavin Çeto Efendi
Mekteb-i İbtidâî Muallimi Salih Efendi

Ömerkan-ı Fevkânî Nahiyesi

Müdür Bekir Ağa Muavin Şendi Ağa
Mekteb-i İbtidâî Muallimi Şakir Efendi

Ömerkan-ı Tahtânî Nahiyesi

Müdür Hüseyin Ağa Muavin Hasan Efendi
Mekteb-i İbtidâî Muallimi Halil Efendi

Nusaybin Kazası

Heyet-i Kaza

Kaymakam Hüseyin Nesimi Efendi
Nâib Bekir Fikri Efendi Mal Müdürü Abdülkadir Efendi
Müftü Lütfi Efendi Tahrirât Kâtibi Mustafa Hakkı Efendi

Meclis-i İdare-i Kaza

Reis Kaymakam Efendi
Aza-yı Tabiiyye Aza-yı Muntehabe
Nâib Efendi Mehmed Rifat Efendi
Müftü Efendi Meroh Ağa
Mal Müdürü Efendi İbrahim Halil Ağa
Tahrirât Kâtibi Efendi
Meclis-i İdare Müddeî-i Umumî Vekili Efendi Mustantuk Tahrirât Kâtibi Efendi

Mahkeme-i Bidâyet

Reis Nâib Efendi
Aza Hüseyin Ağa Aza Şemas Şero Ağa

Mahkeme-i Bidâyet Kalemi

Başkâtib Şakir Efendi Mustantuk Muavini Arif Efendi
Kâtib-i Sâni Derviş Efendi Mukavelât Muharriri Başkitabet'e muhavveldir.

Mal Kalemi

Vergi Kâtibi ve Mal Müdür Muavini Necib Bey
Habbab Vergi Kâtibi Hacı Mustafa Efendi Bunesri Vergi Kâtibi Halil Efendi
Hazine Dava Vekili Şerif Efendi Tapu Kâtibi Abdülkadir Efendi
Sandık Emni Abdülkadir Efendi

Nüfus İdaresi

Memur Şerif Efendi Kâtib Mehmed Efendi

Ziraat Bank Sandığı

Reis Esad Ağa Muhasebe Kâtibi Abdülhalim Efendi
Aza Abdullah Ağa Aza Mehmed Şükrü Efendi

Vesâit-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Aza Esad Ağa Aza Gori Ağa
Aza İbrahim Ağa Aza Yehuda Ağa
Baytar Kâtib Belediye Kâtibi Sadık Efendi

Polis Memurları

Üçüncü Komiser Ali Şevki Efendi
Polis Tahir Efendi Polis Mehmed Efendi

Habbab Nahiyesi

Müdür Ahmed Efendi Kâtib Yunus Efendi

İlyan Nahiyesi

Müdür Rifat Efendi Kâtib Derviş Ali Efendi

Mihrikan Nahiyesi

Müdür Mehmed Ağa Muavin Bersum Ağa

Cizre Kazası

Heyet-i Kaza

Kaymakam Vekili Rifat Efendi

Nâib Veliyyüddin Efendi Müftü Hacı Ahmed Efendi
Mal Müdürü Ömer Lütfi Efendi Tahrirât Kâtibi Sıdkı Efendi

Meclis-i İdare-i Kaza

Reis Kaymakam Bey

Aza-yı Tabiiyye Aza-yı Muntehabe
Nâib Efendi Hacı Abdurrahman Efendi
Müftü Efendi Hacı Seyyid Şeref Efendi
Mal Müdürü Efendi Abo Ağa
Tahrirât Kâtibi Efendi İshak Ağa
Mustantik Tahrirât Kâtibi Efendi Müddeî-i Umumî Mal Müdürü Efendi

Mahkeme-i Bidâyet

Reis Nâib Efendi

Aza Hacı Hasan Efendi Aza Mansur Efendi

Mahkeme-i Bidâyet Kalemi

Başkâtib Şakir Efendi Mustantik Muavini
Kâtib-i Sâni Ali Efendi Mukavelât Muharrirliği Başkıtabet'e muhavveldir.
Mal Müdürü Ömer Efendi
Mal Müdür Muavini Ahmed Hamdi Efendi Refiki Ali Efendi
Peşhabur Vergi Kâtibi Muştak Efendi Hesnan Vergi Kâtibi İbrahim Efendi
Sandık Emimi Abdülahad Efendi

Nüfus Kalemi

Nüfus Memuru Mehmed Faik Efendi Kâtib Mahmud Efendi

Tapu Kâtibi Seyyid Abdürrezzak Efendi

Ziraat Bank Şube İdaresi

Reis Seyyid Abdülkerim Efendi Muhasebe Kâtibi Hüseyin Vehbi Efendi
Aza Ahmed Hacı Lök Ağa Aza Fethullah Efendi

Polis Memurları

Üçüncü Komiser Süleyman Faik Efendi Hâmise
Polis Ahmed Efendi Polis Musa Efendi

Tahsildarlar

Tahsildarbaşı Ömer Efendi Süvari Tahsildarı Mahmud Efendi
Süvari Tahsildarı Abdullah Efendi Piyade Tahsildarı Andon Efendi
Zabıta Memuru Mustafa Ağa

Vesâit-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Reis Kaymakam Bey

Aza Hacı Abdurrahman Efendi
Aza Redif Yüzbaşısı Hacı Ahmed Efendi
Baytar Hayo Ağa

Aza Belediye Reisi Hacı Abdülaziz Efendi
Kâtib Bolas Efendi

Beledi Dairesi

Reis Hacı Abdülaziz Efendi

Aza es-Seyyid Ali Efendi
Aza İsmail Ağa

Aza Ahmed Hacı Lök Ağa
Kâtib ve Sandık Emni Bolas Efendi

Telgraf Memurları

Telgraf ve Posta Memuru Şükrü Efendi

Muhabere Memuru Tahir Efendi

Silopi Nahiyesi

Müdür Vekili Hacı Mehmed Ağa

Kâtib Mihail Efendi

Hezak Nahiyesi

Müdür Yusuf Körpe Ağa

Muavin Mehmed Ammi Ağa

Kâtib Şeyh Mehmed Efendi

Mekteb-i Rüşdiye

Muallimi Mehmed Beşir Efendi

Hüsn-i Hat Muallimi Sıdkı Efendi

Bevvâb İbrahim Efendi

Şâkirdân 40

Düyûn-ı Umumiye Memuru Mustafa Efendi

Institut kurde de Paris

[Maden Sancağı]

Institut kurde de Paris

Maden Sancağı

Mutasarrıf Hayri Bey Sâlise

Memurîn-i Livâ

Esâmî

Nâib Ali Rıza Efendi
Muhasebeci Hakkı Efendi
Tahrirât Müdürü Yusuf Vehbi Efendi

Rütbe

İzmir Pâye-i Mücerredi
Mütemâyiz
Mütemâyiz

Nişan

Üçüncü Mecidi

Meclis-i İdare-i Livâ

Reis Mutasarrıfı Livâ
Aza-yı Tabiiyye
Nâib Efendi
Muhasebeci Efendi
Tahrirât Müdürü Efendi

Aza-yı Müntehabe
İbrahim Efendi
Musa Bey
Karabet Efendi
Damyani Efendi

Meclis-i İdare Kâtibi İbrahim Efendi

Meclis-i İdare Müdde'î-i Umumisi İbrahim Efendi

Mustantuk Evkaf Müdürü Rıza Efendi

Zabıt Kâtibi İshak Efendi

Muhasebe-i Livâ Kalemî

Başkâtib Fikri Efendi
Refik-i Sâni Mehmed Efendi
Yevmiye Mukayyidi Ahmed Efendi
Sandık Emni Said Efendi
Refik-i Evvel Mehmed Efendi
Masârifât Kâtibi Osman Efendi
Mukayyid Ali Kaya Efendi

Tahrirât Kalemî

Müsevvid İbrahim Efendi
Mübeyyiz Şükrü Efendi
Mukayyid Salim Efendi
Mübeyyiz İdris Efendi
Mübeyyiz Rifat Efendi
Mübeyyiz Tosun Efendi
Mukayyid Muavini Haralambo Efendi

Mahkeme-i Bidâyet Dairesi

Hukuk Mahkemesi
Reis Hakim Efendi
Müdde'î-i Umumî Muavini Süleyman Faik Efendi
Aza Mehmed Efendi
Aza Agop Efendi
Ceza Mahkemesi
Reis Ahmed Vefik Efendi
Aza Yusuf Efendi
Aza Kostantin Efendi
Aza Mülâzımı Kadri Efendi
Aza Mülâzımı Vasil Efendi

Mahkeme-i Bidâyet Kalemî

Başkâtib Faik Efendi
Zabıt Kâtibi Şakir Efendi
Zabıt Kâtibi Rıza Efendi
Zabıt Kâtibi Veysi Efendi
Zabıt Kâtibi Desluki Zeki Efendi
İcra Memuru Ali Efendi
Mahkeme-i Şer'iyye Kâtibi Ali Efendi

Nüfus Kalemi

Memur Hafız Ahmed Efendi

Kâtib Emin Efendi

Defter-i Hakani İdaresi

Memur Bekir Efendi

Başkâtib Hasan Efendi

Maden Tapu Kâtibi

Tahsildar Osman Efendi

Muavini Muharrem Efendi

Vergi İdaresi

Memur Said Efendi

Merkez Kâtibi İbrahim Efendi

Merkez Kâtibi Muavini Musa Efendi

Ergani Nahiyesi Vergi Kâtibi Ömer Efendi

Eğil Nahiyesi Vergi Kâtibi Mustafa Efendi

Defterci Ömer Efendi

Ziraat Bank Şubesi

Reis Ahmed Efendi Hämise

Muhasebe Kâtibi Halil Efendi

Aza [...]

Aza [...]

Kâtib Refiki Agop Efendi

Aza [...]

Maden İdaresi

Müdür Kâzım Efendi

Muhasebeci Salih Efendi

Mühendis Hacı Bekir Efendi

Başkâtib Ahmed Hilmi Efendi

Refiki Şerif Efendi

Sandık Emni Ahmed Efendi

Kâlhane Memuru Raşid Ağa

Kal' Memuru Mustafa Efendi

Kâtib Mehmed Efendi

Nâfi'a Komisyonu

Reis Mutasarrıf-ı Livâ

Aza Meclis-i İdare Azasından İbrahim Efendi

Aza Belediye Reisi Abdülmennan Ağa

Aza Ziraat Bank Sandık Kâtibi Halil Efendi

Aza Nüfus Memuru Hamdi Efendi

Kâtib Ataullah Efendi

Meclis-i Maarif

Reis Tahrirât Müdürü Efendi

Aza Muhasebe Başkâtibi Fikri Efendi

Aza Eşraftan Said Efendi

Aza İdare Azasından İbrahim Efendi

Aza Mahkeme Başkâtibi Faik Efendi

Aza Eşraftan Zülfü Efendi

Kâtib Tahrirât Kalemi Müsevvidi İbrahim Efendi

Evkaf Kalemi

Müdür Ali Rıza Efendi

Kâtib Hafız Hüsnü Efendi

Beledi Dairesi

Reis Abdülmennan Ağa

Aza Hacı Osman Ağa

Aza Mehmed Ağa

Aza Doktor Artin Efendi

Aza Kaya Ağa

Aza Garib Ağa

Kâtib Abdülbaki Efendi

Vesâit-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Reis Mutasarrıf-ı Livâ

Aza Meclis-i İdare Azasından İbrahim Efendi

Aza Mütahayyizândan Hacı Osman Ağa

Aza Redif Yüzbaşı Yusuf Efendi

Aza Muteberândan Kostantin Efendi

Kâtib Tahrirât Kalemi Mübeyyiz-i Evveli İdris Efendi

Mekteb-i Rüşdiye

Muallim-i Evvel Hilmi Efendi

Muallim-i Sâni Yusuf Efendi

Hüsn-i Hat Muallimi Fikri Efendi

Polis Memurları

İkinci Komiser Mustafa Efendi

Üçüncü Komiser Şükrü Efendi

Üçüncü Komiser Haçik Efendi

Polis Ali Efendi

Polis Ahmed Hamdi Efendi

Polis Hanna Efendi

Polis Kirkor Efendi

Telgraf ve Posta İdaresi

Müdür Nail Efendi

Muavini Fuad Efendi

Hapishane Memuru Ali Ağa

Kolcusu Salih Ağa

Reji Memuru Ali Efendi

Ergani Nahiyesi

Müdür Naim Efendi

Kâtib Süleyman Efendi

Hamidiye Mekteb-i İbtidâi Muallimi Hüseyin Efendi

Eğil Nahiyesi

Müdür Abdurrahman Efendi

Kâtib Mahmud Efendi

Vergi Kâtibi Faik Efendi

Eğil Mekteb-i Rüşdiyesi Muallimi Ali Efendi

Eğil Mekteb-i Rüşdiyesi Hat Muallimi Efendi

Maden'de Piran Hamidiye Mektebi Muallimi Mehmed Efendi

Maden'de Perdenç Hamidiye Mektebi Muallimi Abdülhamid Efendi

Maden'de Bermaz Hamidiye Mektebi Muallimi Bekir Efendi

Maden'de Kallış Hamidiye Mektebi Muallimi Ali Efendi

Maden'de Ancezv Hamidiye Mektebi Muallimi İsmail Efendi

Maden'de Abdalan Hamidiye Mektebi Muallimi Abdullah Efendi

Palu Kazası

Heyet-i Kaza

Kaymakam Tevfik Bey

Nâib Fethullah Efendi

Müftü Ahmed Rifat Efendi

Mal Müdürü Cemil Efendi

Tahrirât Kâtibi İbrahim Efendi

Meclis-i İdare-i Kaza

Reis Kaymakam Efendi

Aza-yı Tabiiyye

Aza-yı Müntehabe

Nâib Efendi

Hüseyin Bey M 5

Müftü Efendi

Hacı Abdullah Ağa

Mal Müdürü Efendi

Ohannes Efendi

Tahrirât Kâtibi Efendi

Kirkor Efendi

Müdde'i-i Umumî Tahrirât Kâtibi Efendi

Mustantik Tapu Kâtibi Mehmed Raif Efendi

Mahkeme-i Bidâyet

Reis Nâib Efendi

Aza Mehmed Efendi

Aza Karabet Efendi

Mahkeme-i Bidâyet Kalemi

Başkâtib İbrahim Rifkı Efendi

Kâtib-i Sâni Abid Efendi

Mustantik Muavini Behçet Efendi

Mahkeme-i Şer'iyye Kâtibi Behçet Efendi

Mal Kalemi

Mal Müdür Muavini ve Vergi Kâtibi Aziz Efendi

Refiki Mehmed Ali Efendi

Sandık Emni Bogos Efendi

Nüfus Kalemi

Nüfus Memuru Nevai Efendi

Kâtibi Mustafa Efendi

Tapu Kalemi

Kâtib Mehmed Raif Efendi

Emlak Kâtibi Ahmed Efendi

Yoklama Kâtibi Derviş Efendi

Diğeri Ahmed Efendi

Diğeri Memiş Efendi

Tahsildar Mustafa Efendi

Diğeri Rıza Efendi

Tahsildar Bedri Efendi

Ziraat Bank Şubesi

Reis Teberdar Efendi

Muhasebe Kâtibi Mustafa Efendi

Refiki Refik Efendi

Aza Ahmed Ağa

Aza Osman Nuri Efendi

Aza Bedros Ağa

Tahsildar Mehmed Efendi

Maarif İdaresi

Reis Müftü Efendi

Aza Rüşdiye Muallimi Ahmed Efendi

Aza Hüsn-i Hat Muallimi İsmail Efendi

Aza Bank Kâtibi Mustafa Efendi

Vesâit-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Reis Kaymakam Efendi

Aza Hacı Abdullah Efendi

Aza Ahmed Hamdi Efendi

Aza Redif Yüzbaşısı Osman Efendi

Aza Bogos Efendi

Baytar Kirkor Ağa

Kâtib İbrahim Efendi

Beledi İdaresi

Reis İbrahim Efendi

Aza Ahmed Efendi

Aza Abuş Efendi

Aza Bedros Efendi

Aza Sehak Ağa

Tabib Vekili Mustafa Efendi

Kâtib ve Sandık Emni Ahmed Efendi

Zabıta Memuru Yüzbaşı Hasan Efendi

Polis Memurları

Üçüncü Komiser Şaban Efendi

Polis Sabri Efendi

Polis Habib Efendi

Düyûn-ı Umumiye Memuru Süleyman Efendi

Reji Memuru Latif Efendi

Karaçur Mekteb-i İbtidâi Muallimi Mustafa Efendi

Çermik Kazası

Heyet-i Kaza

Kaymakam Vekili Âsaf Efendi

Nâib Seyfullah Efendi Müftü İbrahim Efendi
Mal Müdürü Hamdi Efendi Tahrirât Kâtibi Hafız Zülkifl Efendi

Meclis-i İdare-i Kaza

Reis Kaymakam Vekili Efendi

Aza-yı Tabiiyye Aza-yı Muntehabe
Nâib Efendi Osman Efendi
Müftü Efendi Mustafa Efendi
Mal Müdürü Efendi İbo Ağa
Tahrirât Kâtibi Efendi İgoş Ağa

Müdde'i-i Umumî Tahrirât Kâtibi Efendi Mustantık Tapu Kâtibi Efendi

Mahkeme-i Bidâyet

Reis Nâib Efendi

Aza Hasan Efendi Aza [...]

Mahkeme-i Bidâyet Kalemî

Başkâtib Hacı Remzi Efendi Mustantık Muavini Efendi
İcra Mübaşiri Melik Efendi

Mal Kalemî

Mal Müdürü Muavini ve Vergi Kâtibi Zülfikar Efendi
Refikî Peşe Efendi Sandık Emîni Hacı Hasan Efendi

Nüfus Kalemî

Memur Said Efendi Kâtib Ahmed Efendi

Ziraat Bank Şube İdaresi

Reis Hacı İbrahim Ağa Aza Ahmed Efendi
Aza Osman Ağa Aza Zülfikar Efendi
Muhasebe Kâtibi Sadullah Efendi

Maarif Komisyonu

Reis Müftü Efendi
Aza Hacı Hasan Ağa Aza Hacı Mehmed Ağa
Aza Reşid Efendi

Vesâit-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Reis Kaymakam Efendi
Aza Tevfik Ağa Aza Redif Yüzbaşısı Hasan Efendi
Aza Ümerâdan İsmail Bey Aza Lök Ağazâde Hacı Hüseyin Efendi
Aza Ahmed Efendi Baytar Nikogos Ağa

Beledi Meclisi

Reis Osman Ağa
Aza Hacı Mehmed Ağa Aza Hacı Mehmed Ağa
Aza Mardros Ağa Kâtib ve Sandık Emîni Mehmed Efendi

Polis Memurları

Üçüncü Komiser Mehmed Rifat Efendi
Polis Said Efendi Polis Karabet Efendi

Mekteb-i Rüşdiye

Muallim-i Evvel Yunus Efendi Hüsn-i Hat Muallimi Sadullah Efendi
Bevvâb Hafız Mehmed Efendi
Zabıta Memuru Yüzbaşı Zeynel Ağa

Çüngüş Nahiyesi

Müdür Vekili Hacı İbrahim Efendi Nâib Vekili Said Efendi
Vergi Kâtibi Şükrü Efendi Polis Hüsnü Efendi

Beledî Dairesi

Reis Ali Ağa Aza Alemdar Hüseyin Efendi
Aza Temo Ağazâde Molla Ahmed Efendi Aza Serkis Ağa
Aza Değirmenciyan Ohannes Efendi Kâtib ve Sandık Emini Abdullah Efendi

Zabıta Memuru Mülâzım-ı Sâni Ali Ağa
Mekteb-i Rüşdiye Muallimi Mustafa Efendi
Bevvâbî Ali Efendi
Düyûn-ı Umumiye Memuru Mehmed Efendi
Midye Hamidiye Mekteb-i İbtidâî Muallimi Hüseyin Efendi
Konağı Hamidiye Mekteb-i İbtidâî Muallimi Osman Efendi
Rûtan Hamidiye Mekteb-i İbtidâî Muallimi Mehmed Efendi
Mansuran Hamidiye Mekteb-i İbtidâî Muallimi Mehmed Efendi

Rüesâ-yı Ruhaniye

Süryani Kadim Patriği Abdülmesih Efendi M 1, O 1
Rum Metropolidi Soferoniyos Efendi
Keldani Patrik Vekili Matran Hori Betyon Efendi
Süryani Katoliği Murahhasası Matran Patras Efendi M 2
Ermeni Murahhasa Vekili Yezakil Efendi
Ermeni Katolik Murahhasa Vekili Andreyas Efendi
Rum Katoliği Patrik Vekili Abraham Efendi
Protestan Milleti Reis Vekili Karabet Prinçyan Efendi
Yahudi Milleti Hahambaşı Vekili Abdullah Yıldız Efendi

Memurîn-i Ecnebiye

İngiltere Viskonsolosu Mister Cons
Fransa Viskonsolosu Mösyö A. la Fon
İran Şehbenderi [...]

Vilayetimiz Ahalisinden Olan Ashâb-ı Merâtib

İsmi	Rütbesi	Mevlidi	Memuriyeti
Osman Zeki Bey	Ûlâ Evveli	Diyarbakir	Meclis-i İdare-i Vilayet azâsından
Fehmi Efendi	Ûlâ Evveli	Diyarbakir	Bağdad Düyûn-ı Umumiye Nâzir-ı Sâbıkı
Arif Bey	Ûlâ Evveli	Mardin	Mahkeme-i Temyiz azasından
Vehbi Efendi	Ûlâ Evveli	Savur	Posta ve Telgraf Nezâreti İdare azasından
Behram Paşa	Rumeli Beylerbeyi	Diyarbakir	Sâbık Kerkük Mutasarrıfı
Abdülkadir Paşa	Rumeli Beylerbeyi	Diyarbakir	Meclis-i İdare-i Vilayet azasından
Abdülğani Paşa	Rumeli Beylerbeyi	Mardin	Maden Mutasarrıf-ı Sâbıkı
İbrahim Paşa	Mirimirân	Mardin	Genç Mutasarrıf-ı Sâbıkı
Osman Paşa	Mirimirân	Siverek	Siverek hanedanından
İsmail Hakkı Bey	Ûlâ Sânisî	Diyarbakir	Mâbeyn-i Hümâyûn-ı Mülûkâne ketebesinden
Ali Emiri Efendi	Ûlâ Sânisî	Diyarbakir	Rumeli-i Şahane Maliye Müfettişi
Arif Efendi	Ûlâ Sânisî	Diyarbakir	Sâbık Meclis-i İdare azasından
Niyazi Efendi	Ûlâ Sânisî	Diyarbakir	Sâbık Siverek Kaymakamı
Zülfikar Hakkı Efendi	Ûlâ Sânisî	Diyarbakir	Mektubî Mümeyyizi
Emin Efendi	Mütemâyiz	Diyarbakir	Sâbık Diyarbakir Belediye Reisi
Feyzi Efendi	Mütemâyiz	Diyarbakir	Meclis-i İdare Başkâtibi
Cemil Efendi	Mütemâyiz	Diyarbakir	Sâbık Mardin Tahrirât Müdürü
Talat Efendi	Mütemâyiz	Diyarbakir	Trabzon Nüfus Nâzırı
Aziz Sabri Efendi	Mütemâyiz	Lice	Hille Kaymakam-ı Sâbıkı
Yusuf Vehbi Efendi	Mütemâyiz	Maden	Maden Tahrirât Müdürü
Polas Sabuncu Efendi	Mütemâyiz	Maden	Ceyb-i Hümâyûn-ı Mülûkâne mütercimlerinden
Osib Efendi	Mütemâyiz	Diyarbakir	Sâbık Meclis-i İdare azasından
Ohannes Efendi	Mütemâyiz	Diyarbakir	Sâbık Meclis-i İdare azasından
Dikranyan Moşeh Efendi	Mütemâyiz	Diyarbakir	Diyarbakir tüccarından
Süleyman Nazif Bey	Sâniye	Diyarbakir	Hüdavendigâr Vilayeti Mektupçusu
Şükrü Efendi	Sâniye	Diyarbakir	Bitlis Vilayeti Defterdarı
Osman Sakıb Efendi	Sâniye	Diyarbakir	Evrak Müdürü
Vahid Efendi	Sâniye	Diyarbakir	Muhasebe Mümeyyizi
Hasan Sabri Efendi	Sâniye	Diyarbakir	Ankara Vilayeti Müdde'î-i Umumî Muavini
Rifat Efendi	Sâniye	Diyarbakir	Cemiyet-i Rüsûmiye azasından
Abdülkadir Efendi	Sâniye	Diyarbakir	Sâbık Mahkeme-i İstînâf Başkâtibi
Mustafa Bey	Sâniye	Diyarbakir	Sâbık Mahkeme-i İstînâf azasından
Mahmud Efendi	Sâniye	Diyarbakir	Siverek hanedanından
Abdülkerim Efendi	Sâniye	Diyarbakir	Zabtiye Nezâreti Tercümanı
Ohannes Efendi	Sâniye	Diyarbakir	Sâbık İstînâf azasından
İlyas Efendi	Sâniye	Diyarbakir	Diyarbakir muteberânından
İbrahim Paşa	Miralay	Yenişehir	Milli Reisi ve Hamidiye Kaymakamı
Cemil Paşa	Mirülümerâ	Diyarbakir	Hudeyde Mutasarrıf-ı Eshakı
Mustafa Paşa	Mirülümerâ	Cizre	Miran Reisi ve Hamidiye Kaymakamı
Salih Hulusi Efendi	Mirülümerâ	Diyarbakir	Ayıntab Kaymakam-ı Sâbıkı
Hacı Halil Efendi	Mirülümerâ	Mardin	Mardin hanedanından
Seyfeddin Efendi	Mirülümerâ	Hazro	Hazro hanedanından
Halil Bey	Kaymakam	Karakeçi	Karakeçi Reisi Hamidiye Alay Kaymakamı
Hamdi Bey	Kaymakam	Yenişehir	Milli Aşireti Rûesâsından Hamidiye Kaymakamı
Mahmud Bey	Kaymakam	Yenişehir	Milli Aşireti Rûesâsından Hamidiye Kaymakamı
Abdülkerim Bey	Kaymakam	Cizre	Miran Aşireti Rûesâsından Hamidiye Kaymakamı
Reşid Bey	Kaymakam	Kikâ	Kikâ Aşireti Rûesâsından Hamidiye Kaymakamı

İsmi	Rütbesi	Mevlidi	Memuriyeti
Abdurrahman Bey	Kaymakam	Nusaybin	Tay Aşireti Rüesâsından Hamidiye Kaymakamı
Hacı Mehmed Efendi	İstabl-ı Âmire	Diyarbakir	Cizre Kaymakam Vekili
Hacı Abdullah Çelebi	Sâlise	Mardin	Mardin Sâbık İdare azasından
İbrahim Edhem Efendi	Sâlise	Diyarbakir	Sâbık Palu Kaymakamı
Ahmed Faik Efendi	Sâlise	Diyarbakir	Diyarbakir Belediye Reisi
Mehmed Rıza Efendi	Sâlise	Diyarbakir	Meclis-i İdare-i Vilayet Başkâtib Muavini
Arif Bey	Sâlise	Diyarbakir	Mahkeme-i İstınâf azasından
Hüseyin Sıdkı Efendi	Sâlise	Diyarbakir	Mektubî Kalemî Serhalifesi
Ali Nihad Efendi	Sâlise	Diyarbakir	Nüfus Nâzırı
Ragıb Efendi	Sâlise	Diyarbakir	Mektubî Kalemî Müsevvidânından
Ziya Bey	Sâlise	Diyarbakir	Midyat Kaymakamı
Hafız Necib Efendi	Sâlise	Diyarbakir	Mektubî Kalemî Müsevvidânından
Cemil Efendi	Sâlise	Diyarbakir	Siverek Kaymakamı
Hamdi Efendi	Sâlise	Diyarbakir	Vergi Mizân Kâtibi
İzzet Efendi	Sâlise	Diyarbakir	Mektubî Kalemî Müsevvidânından
Said Efendi	Sâlise	Diyarbakir	Mektubî Kalemî Müsevvidânından
Ali Rıza Efendi	Sâlise	Diyarbakir	Mahkeme-i İstınâf Ceza azasından
Nazmi Efendi	Sâlise	Diyarbakir	Derik Mal Müdürü
Refi Bey	Sâlise	Diyarbakir	Mektubî Kalemî mübeyyizlerinden
Abdurrahman Bey	Sâlise	Diyarbakir	Yemen Vilayeti Mektubî Kalemî Müsevvidliğinden müsta'fi
Mehmed Bey	Sâlise	Diyarbakir	Vilayet Sertahsildarı
Mühtedi Ali Rıza Efendi	Sâlise	Diyarbakir	Sâbık Hapishane Müdürü
Fuad Efendi	Sâlise	Mardin	Mardin Düyûn-ı Umumiye Müdürü
Şevket Bey	Sâlise	Diyarbakir	Maarif Nezâreti Mekâtib-i Gayri Müslime Kalemî Müsevvidi
Hacı Hasan Bey	Sâlise	Mardin	Mardin hanedanından
Maruf Bey	Sâlise	Diyarbakir	Mardin Muhasebe Başkâtibi
Tevfik Bey	Sâlise	Diyarbakir	Mahkeme-i İstınâf Başkâtibi
Ali Rıza Bey	Sâlise	Diyarbakir	Nüfus Nezâreti Başkâtibi
Osman Bey	Sâlise	Siverek	Siverek Belediye Reisi
Fikri Bey	Sâlise	Maden	Maden Muhasebe Başkâtibi
Bedri Bey	Sâlise	Hazro	Silvan Meclis-i İdare azasından
Süleyman Faris Efendi	Sâlise	Nusaybin	Nusaybin hanedanından
Hamdullah Bey	Sâlise	Savur	Avine Belediye Reis-i Sâbıkı
Karabet Efendi	Sâlise	Diyarbakir	Sâbık Mahkeme-i İstınâf azasından
Pavlos Efendi	Sâlise	Diyarbakir	Vilayet Sandık Emin-i Esbaki
Agop Kırbaçıyan Efendi	Sâlise	Diyarbakir	Mekteb-i Mülkiye-i Şahane mubassırlarından
Taşçıyan Tomas Efendi	Sâlise	Diyarbakir	Diyarbakir muteberânından
Cenazyen Matos Efendi	Sâlise	Diyarbakir	Diyarbakir muteberânından
Hanna Efendi	Sâlise	Diyarbakir	Diyarbakir muteberânından
Abdülğani Bey	Sâlise	Diyarbakir	Sâbık Mahkeme-i İstınâf Hukuk azasından
Zülfü Bey	Sâlise	Diyarbakir	Meclis-i İdare ketebesinden
Hacı Hamdi Bey	Sâlise	Diyarbakir	Sâbık Bidâyet Mahkemesi azasından
Bogos Efendi	Sâlise	Diyarbakir	Hazine Dava Vekili
Mirza Ağa	Kapıcıbaşı	Beşiri	Beşiri hanedanından
Muhlis Efendi	Râbi'a	Diyarbakir	Matbaa Müdürü
Hacı Galib Efendi	Râbi'a	Diyarbakir	Maarif Nezâreti Muhasebe Kalemî Başkâtibi

İsmi	Rütbesi	Mevlidi	Memuriyeti
Muhlis Efendi	Râbi'a	Diyarbakir	Mektubî Kalemi Müsevvidi
Ali Rıza Efendi	Râbi'a	Mardin	Mardin Ziraat Bankası Şube Memuru
Hafız Şerif Efendi	Râbi'a	Diyarbakir	Urfa Sancağı Müdde'î-i Umumî Muavini
Mustafa Efendi	Râbi'a	Diyarbakir	Diyarbakir Beledî Başkâtibi
Hacı Besim Efendi	Râbi'a	Diyarbakir	Meclis-i İdare Kâtib-i Sâlisi
Selim Efendi	Râbi'a	Mardin	Mardin Bidâyet Mahkemesi Başkâtibi
Abdurrahman Bey	Râbi'a	Mardin	Mardin Nüfus Memuru
Abdülhad Efendi	Râbi'a	Diyarbakir	Sâbık Mardin Belediye Tabibi
Naum Cenancı Efendi	Râbi'a	Mardin	Tüccardan
İzzet Efendi	Hâmise	Diyarbakir	Basabrin Nahiyesi Müdür-i Sâbıkı
Sabri Efendi	Hâmise	Diyarbakir	Evrak Kalemi Ketebesinden
Hüseyin Efendi	Hâmise	Mardin	Mardin Belediye azasından
İzzet Efendi	Hâmise	Mardin	Mardin Tahrirât Kalemi ketebesinden
Melkon Said Efendi	Hâmise	Mardin	Paşa Kaymakam Muavini
Süleyman Efendi	Hâmise	Mardin	Nusaybin Polis Komiser-i Sâlisi

Rütbe-i İlmiye

Yusuf Sıdkı Efendi	Haremeyn	Mardin	Musul Vilayeti Nâib-i Sâbıkı
el-Hac Ahmed Hilmi Efendi	Edirne Pâyesi	Diyarbakir	Diyarbakir Vilayeti Müftüsü
el-Hac Mesud Efendi	Edirne Pâyesi	Diyarbakir	Nakibüleşraf Kaymakamı
Sabahaddin Efendi	Edirne Pâyesi	Diyarbakir	Mahkeme-i İstînâf azasından
Abdülkadir Efendi	İzmir Pâyesi	Diyarbakir	Mahkeme-i Şer'iyye Başkâtibi
Hilmi Efendi	İzmir Pâyesi	Diyarbakir	Mardin Müftüsü
Abdülaziz Efendi	İzmir Pâyesi	Diyarbakir	Midyat Kazası Nâib-i Sâbıkı
Raif Efendi	İstanbul Müderrisi	Lice	Bâbiâli Buhari-i Şerif Müderrisi
Sırrı Efendi	Müderris	Mardin	Mardin Belediye Reisi
Hacı Sadık Efendi	Müderris	Diyarbakir	Evkaf Komisyonu Reisi
Hacı İbrahim Efendi	Müderris	Diyarbakir	Mesudiye Medresesi Müderrisi
Hindi Efendi	Müderris	Mardin	Mardin Nakibüleşraf Kaymakamı
Derviş Efendi	Müderris	Mardin	Diyarbakir eşrafından
Mehmed Sıbgatullah Bey	Müderris	Diyarbakir	Diyarbakir eşrafından
Ragıp Bey	Müderris	Diyarbakir	Kasımpaşa Medresesi Müderrisi
Yusuf Ziya Efendi	Müderris	Mardin	Mahallî ulemasından
Şeyh Mehmed Ali Efendi	Müderris	Mardin	Şeyh Hamid Efendi Hafîdi
Mustafa Efendi	Müderris	Mardin	Şeyh Ahmedzâde
Yunus Efendi	Müderris	Mardin	Şeyh Ahmedzâde

Diyarbakir Vilayetinin Coğrafyası

Fırat ve Dicle nehirleri arasındaki daire-i cesîme ve mütefâvileye Eski Yunanlılar Mezopotamya, Araplar el-Cezîre itlak ederlerdi. Tarih ve Coğrafya kitaplarımızda ise bu iki ünvan ile beraber Cezîre-i Mâbeyne'n-Nehreyn terkibi de müsta'meldir.

Cezîre-i Mâbeyne'n-Nehreyn kıtası medeniyet-i beşeriyenin ilk tecelligâhı olmakla büyük bir ehemmiyet-i tarihiyesi olduğu gibi iklim ve havasındaki itidal, toprağındaki feyz ve bereket, dağlarındaki ma'âdin-i mütenevvi'a cihetiyle de her türlü umrân ve terakkîye müste'iddir.

Diyarbakir vilayeti bu dairenin şimalindedir.

Teşkil-i vilayete kadar Diyarbakir Vilayeti, Kürdistan Eyaleti namıyla yâd olunuyordu. Teşkilat-ı ahire sırasında eyaletin ünvanı -bidâyet-i fetihten beri merkezi olan Diyarbakir şehrine nisbetle- Diyarbakir Vilayeti namına tahvil olundu.

Diyarbakir şehri Cezîre-i Mâbeyne'n-Nehreyn'in müntehâ-yı şimalinde ve 37 derece 25 dakika 20 sâniye arz-ı şimali ile 38 derece 2 dakika tül-i şarkîde vaki olup sath-ı bahırdan itifâ'ı 226 metredir.

Diyarbakir şehrinin nam-ı kadîm ve eşheri [Âmid] olup bânisıyla zaman-ı inşasını suret-i kat'iyede tayin edecek bir rivayet-i mevsûka-i tarihiye mefkûl, yalnız Medyen bin İbrahim aleyhisselâm evladından Âmid bin el-Bülendî nam zata nisbetle Âmid tesmiye olunduğuna dair Yakut-ı Hamevî'nin *Me'cemü'l-Buldân*'ında zayıf bir rivayet mevcuttur.

Âmid şehrinin -Asurilerin zaman-ı hükümetine müsâdif olan- kable'l-Milad 705 senesinde yine bu nam ile mevcudiyetini Horsabâd harabelerinde ihrâc ve muhteviyâtı Fransızca'ya tercüme ile *Köneyî Forem Tarihi*'ne dere olunan âsâr-ı atika gösteriyor. Binâenaleyh Diyarbakir'e kadîm bir Asur beldesi ve daha eski bir şehir nazarıyla bakılmak icab eder. Başka suretle telakkîye tarihçe imkan yoktur.

Âmid şehriyle havalisi kable'l-Hicre 780 tarihlerinde Benî Rebâa kabilesi reisi bulunan Bekir bin Vâil idaresine intikal ettiğinden Diyarbakir nâmı o tarihten beri zebân-zed-i enâm olmağa başladı.

Diyarbakir şehri hutta-i İrakîye'ye cârî Dicle nehri üzerinde mürtefi' bir mevki-i dil-küşâda vaki olup şehrin etrafı sur ile muhâtur. Dahil ve haric-i şehirde bir hayli bağlar, bahçeler, güzel güzel mesireler ve köşkler mevcuttur. Hele mevsim-i baharda dağ ve Mardin kapıları haricindeki nüzhetgâhlarda temâşâgâh-ı erbâb-ı tabiat olan badem, şeftali, elma çiçeklerinin manzara-i ferah-bahşâsıyla Dicle nehrinin sağa ve sola temayül ede ede cereyân-ı tabiisinin teşkil etmekte olduğu cetveller o manzaraya başka letâfetler vermekte ve bahçelerin bazısında hüdâ-yı nâbit menekşe çiçeği, yetiştirilen gül fidanları adeda birer gülzâr-ı nûkhet-nisâr-ı letâfet teşkil edip höllbüllerin, tuyûrun envâ'ı nağamât-ı ferah-efzâsı da teşnîf-i sevâmî' eyler. Mevsim-i Reb'în bidâyetinde menekşe ve nihayetinde gülistân mesireleri olduğu gibi güz mevsiminde kavun karpuz husûle getirmek için Dicle'nin iki tarafında bostanlar yetiştirilir ki bu bostanlarda ahali-i belde çadırlar rekziyle kamıştan sayfiyeler imaline ihtimâm ve kırk elli gün orada tenez-züh ve ârâm ederler.

Bedî'a-i fitratın şu mevki-i dil-küşâya bahş ve ihsan buyurduğu taravet ve letâfetin diğer bir kısmı da bostan mesireleridir ki mehtab olduğu gecelerde Dicle nehri adeda yekpare âyineye ve mehtab olmayan gecelerde de yıldızların in'ikâsından ve ashâb-ı zevk ü safanın iş'âl eyledikleri gaz fenerleriyle kanâdîlin şule ve ziyâsından yıldızlanmış gümüş deryasına benzer. İşte bostanların, kenar-ı Dicle'nin bu temâşâgâh-ı nazar-rubâsı da erbâb-ı tabiatı diğer suretle vâye-mend-i ferah ve sürûr eyler.

Şehrin geçen sene çarşı ve pazarı gayet muntazam bir surette bina ve inşa edildiği cihetle fenne muvafık geniş cad-deler, şoseler küşâd ve tarz-ı mimarîsi zarif birçok dükkânlar ve fevkânî kahvehaneler müceddeden inşa olunarak derûn-ı memleket hüsn-i tabiatın mergûbu olacak bir derecede kesb-i umrân eylemiştir.

Diyarbakir vilayetinin bulunduğu kıta dünyanın en güzel, servet-i tabiiyesi en mebzûl bir parçasıdır. Tarih-i kadîmin ekser-i sahâfî bu kıta ile işğâl eder. İklim ve havasının itidali ve manâzır-ı tabiiyesindeki güzelliğin kemâli cihetiyle bu daire dahilinde yaşayan insanların hüsn-i terbiye görenleri pek zeki ve zariftirler. Kadîmden beri Âmidî ünvanıyla şöret-yâb-ı kemâl olan ulema ve şu'arâ hep Diyarbakir'de yetişmişlerdir.

Diyarbakir'de esbâb-ı umrân tamamen mevcuttur. Arazi-i münbite ve enhâr-ı nâfi'a ile bir çok dereceler vilayetin her tarafını tezyin ediyor. Dağları ma'âdin-i mütenevvi'a, harabeleri âsâr-ı atika ile memlû bulunduğundan diyebiliriz ki, Diyarbakir vilayetini terkib eden her taşın bir kıymeti vardır.

Diyarbakir kadîmen İslâm memleketidir. Çünkü zaman-ı İslâm'dan evvelki vekâyî' külliyyen meçhul olup ancak mevcut bulunan cevâmî' ve medâris ve kütüphaneler ile su yolları ve çeşmeler ve sair me'ser-i umrâniye hep İslâm yadığındır.

Diyarbakir bir Osmanlı memleketidir. Çünkü ahalişi umumen Saltanat-ı Seniyye'nin te'âlî ve temâdî-i şan u şevketi arzu-yı ciddîsiyle mütehasıs bulunuyorlar. Dahil-i vilayette Türk, Arab, Kürd, Ermeni, Süryani, Zaza lisanları müsta'mel olmakla beraber en ziyade şâyi' olan lisan letâfet-resân-ı Osmanî'dir. Hemen her karyede, her evde bu lisan ile söylenir veya bununla mütekellim adama tesadûf olunabilir. Gerek merkez-i vilayette gerek mülhakâtta en ziyade nazar-rübâ-yı takdir ve temâşâ olan mebânî-i âliye himmet-i Osmaniyân ile vücud-pezir olmuştur. Diyarbakir'in mâ-bihî'l-hayatı olan Hamravat suyu bir Osmanlı hükümdar-ı celîlî'l-kadrinin⁽¹⁾ yâdigâr-ı kıymetdârı ve Behram Paşa, İskender Paşa, Hüsrev Paşa, Ali Paşa, Melek Ahmed Paşa camileri birer Osmanlı valisinin ber-güzâr-ı bâhirü'l-ütbarıdır.

(1) Cennetmekan Sultan Süleyman-ı Kanunî Hazretleri

Diyarbakir'ce maarifin terakkîsi emrinde ahîren ve bilhassa cülûs-ı meyâmin-me'nûs-ı hazret-i padişahîden beri masrûf olan himemât-ı müciddânenin semerâtı iktîfâ edilmeğe başlandı.

Merkez-i vilayette birer idadî-i mülkî ve rüşdî-i askerî ve inâs rüşdiyesi mektepleri ve hâdim-i terakkî namıyla muntazam bir ibtidâî mektebi ve milîl-i muhtelifeye mensup birçok mekâtib-i ibtidâîye bulunduğu gibi her livâ ve kaza merkezlerinde birer rüşdiye ve müte'addid mekâtib-i ibtidâîye de mevcuttur. Binlerce etfâl bu mekteplerde tahsil-i kemâl ile iştigâl ediyor. Saye-i âlem-ârâ-yı hazret-i hilafet-penâhîde karîben neyyir-i ma'rifetin her sınıf ahali meyanına neşri envâr-ı füyûzât edeceğine ümidler ber-kemâldir.

Bir zaman vilayetimiz sanayice şöhret-i azîmeyi hâiz idi. Ezmîne-i kadîme mamulâtı olarak hâlâ antika makamında hıfz olunan eşya memleketin vaktiyle ihraz etmiş olduğu terakkîyâtın derecesini irâe eder.

Avrupa emtiasına râğbet, görenek-i seyyiesine teba'iyet cülminden evvel -şal gibi, halı gibi İran'dan tedarik edilen bazı emtia müstesna- bilumum havâiyic-i zarûriye ve müzeyyenât yerli sanatkârların mahsul-ı çîre-destî-i maharetleri olduğu gibi, dahil-i vilayette imal olunan eşya-yı nefiseye haricden de râğbet edilmekte idi.

İhtilâtin tekessürü eşya ve emtia-i hariciyeye olan râğbetin de tezâyüdünü icab ettüğinden mamulât-ı dahiliyeye evvelki gibi itibar edilmemeğe ve binâenaleyh sanayi yavaş yavaş tedennî eylemeğe başladığıysa da maamâfih vilayetimiz sanayice hâiz olduğu ehemmiyet-i mahsûsayı hâlâ muhafaza etmekte ve her türlü mensucât-ı harîriye ve kutniye ile kuyumculuk, sarâçlık, şurupçuluk, bakırcılık, demircilik ve debbağlık, yemenicilik müterakkî bulunduğu gibi hıref ve sanayi-i saire de suret-i mükemmellede icra edilmektedir.

Devr-i mesud-ı Hazret-i Abdülhamid-i Hanî'nin cümle-i terakkîyât-ı meşkûresinden ve atûfetlü Vali Bey efendi hazretlerinin himemât-ı celîle-i maarif-perverîleri âsâr-ı kesûresinden olmak üzere merkez-i vilayette bin iki yüz seksen beş metre murabba'ını ve on bir metre itfâl-ı hâvî tahtânîsi on iki metre terbh'inde iki aded hodrum ve on iki metre doksan iki santimetre yüz altmış beş metre ve on dokuz metre murabba'ında üç salon ve kırk metre seksen sekiz santimetre murabba'ında bir matbah ve yüz elli dört metre seksen sekiz santimetre murabba'ında bir taahhane ve otuz altı metre murabba'ında bir hamam ve fevkânîsi on iki metre doksan santimetre murabba'ında dört oda ve altmış bir metre doksan iki santimetre ve yüz altmış metre ve kırk bir metre doksan iki santimetre ve yüz altmış metre ve kırk bir metre elli sekiz santimetre ve dokuz metre murabba'ında dört salon ve kırk yedi metre otuz altı santimetre murabba'ında bir camî-i şerîf ve on iki metre murabba'ında iki oda ve seksen dokuz metre altmış santimetre murabba'ında bir hastahane ve tavan arasında yirmi altı metre kırk santimetre murabba'ında bir salon ve yirmi altı metre kırk santimetre murabba'ında iki ve otuz metre yirmi beş santimetre murabba'ında iki ki, cen'an dört oda bir salondan ibaret olarak yapılmakta olan mekteb-i sanayiîm ikmâlî kuvve-i karîbeye geldiğinden saye-i kemalât-vâye-i hilafet-penâhîde şu'abât-ı idarenin umumunda meşhûd olan me'ser-i terakkîden sanayi-i dahiliyemizin de hisseyâb olacağı akvâ-yı me'mûldür.

Vilayetin Hududu

Diyarbakir vilayeti şimâlen Erzurum şimâl-i şarkî Bitlis, Van şimâl-i garbî Mamuretülaziz garb-ı cenûbî cihetinden Haleb şark-ı cenûbî taraflarından Musul vilayetleriyle ve cenûben Zor sancağı ile muhât ve mahdûd olup mesâha-i sathiyesi takriben 46.800 murabba'ı kilometredir.

1314 sene-i Maliyesinde Vilayet Sicill-i Nüfus Nezâreti Dairesince malum ve mukayyed olan ve hayme-nişin-i aşâir-i ekrâd ve müstarebenin gayri bulunan mikdar-ı nüfusu 413.525 neferden ve bunun 330.000 neferi Müslim ve 44.000 neferi Ermeni ve 39.525 neferi de milîl-i saire ile Yahudî ve Kıptî ve Yezidî'den ibarettir.

Enhâr

Dicle Asya-yı Osmanî'nin Fırat'dan sonra en büyük nehri ve tarihce en ziyade şöhret kazanan enhârın biridir. Bir kısmı merkez-i vilayete merbût olan Lice kazasına üç saat mesafede vaki tuz memlehası kurbundan diğer kısmı Ergani Madeni'ne on saat mesafede bulunan Rûtan karyesinden nebe'ân eder. Bu iki şube Eğil nahiyesi dahilinde birleşerek Diyarbakir şehrinin cânib-i yesârından mürûr ve sonra şarka meyl ile şimâlden Anbar, Batman, Razvan, Bûhtan nehirlerinin ve daha birçok enhâr-ı sağîrenin miyâhını alarak Musul önünde haylice kesb-i cesâmet eder. Ba'de-hû soldan Zap-ı A'lâ ve Zap-ı Esfel nehirleri ve Cebel nam-ı diğeri Edhem çayı dahi bunlara munsab olarak Bağdad'a ve Ertece'ye kadar cesâmeti bir kat daha artar. Bağdad'ın alt tarafında soldan Debbale nehri ve sağ ve soldan diğer bir çok enhâr dahi buna katılıp ve Basra vilayeti dahilinde kâin Kurna nam mevkide de Fırat nehriyle birleşip Şattü'l-Arab namını alır. İşte dehşet-bahş-ı uyûn-ı temâşâ-girân olan şu cesâmet-i fevkalâde ile -Bahr-ı Fars namıyla yâd olunan- Basra Körfezi'ne munsab olur. Dicle'nin tûl-i cereyânîsi takriben 2200 kilometredir.

Dicle nehri bir çok arazi-i münbite dahilinde cereyân etmekle beraber mevrû'âtça bundan edilen istifade Fırat'a nisbetle pek azdır.

Dicle nehri'nin mecrâsı gayet dolaşıklı ve umku muhtelifdir. Dahil-i vilayetten akan kısmı hep dağlar arasından geçer kelekten başka vesâit-i nakliyesi yoktur. Bu kısmın seyr-i sefâine kabil olup olmadığı meselesi ihtilâflıdır.

(2) *Natma Tarîhi'nin üçüncü cildinden aynen menkul olan şu fikra müddeamızı teyid eder.*

"... Padişah Hazretleri hengâm-ı şîta olmakla yetmişbir gün Diyarbakir'de ikamet buyurdular. Hazret-i İmam-ı Azam türbesine sim-ı bamdan bah ve şube ve bazı avizeler ve musanna' kandiller tertib olunup ol diyarın meşhûd ve kuyumcularına yaptırıp mahalline vaz olunmak için Bağdad'a irtsal eylediler.

Diyarbakir şehri önünde nehr-i Dicle üzerinde mevzû cesim ve kârgir köprü ki, binası mülûk-ı Emeviye'den Hîsam'a isnâd olunuyor (80). O tarihlerde fenn-i mimarînin vâsıl olduğu derece-i âliyyeye bir nümune olabilir.

Murat [Nehri]

Murat nehrinin bir şubesi Erzurum vilayeti merbûtâtından Bayezid sancağı dahilinde vaki Diyadin civarındaki cebelden, diğer şubesi Bingöl'den nebe'ân ve Palu kazası dahilinde hudud-ı vilayete girerek Palu'nun önünden cereyân ile Mamuretülaziz vilayeti merbûtâtından Keban Madeni civarında diğer şubesine ilhâk eder. İşte Fırat namını bu mahalden itibaren alır. Ba'dehû yine hudud-ı vilayete dühûl ile Çüngüş, Gerger, Bucak nahiyelerinden geçtikten sonra hudud-ı vilayetten çıkarak ve Birecik, Meskene, Raka, Deyrizor kasabaları önünden geçerek Bağdad vilayetine girer. Vilayet-i mezkûre dahilinde şurabât-ı müte'addideye inkisâm ile hayli yerleri irvâ ve ihyâ eyledikten sonra bâlâda beyân olunduğu vechile Kurna'da Dicle'ye karışır. Tûl-i cereyânîsi takriben 1850 kilometre olup tathîr-i cüz'îye ile ekser-i mahallerinde seyr-i sefâin kâbildir.

Gerek Kürdistan gerek el-Cezîre kıtalarında Murat nehrine birçok büyük- küçük enhâr dökülür ki bunların en büyüğü Habur nehridir.

Batman Nehri

Nam-ı kadîmi Niseforyoros'dur. Bu nehri de Bitlis vilayeti dahilinde kâin Sason ve Kulp kazalarından nebe'ân ve cereyân eden iki su teşkil eder. Diyarbakir sancağında kâin Silvan kazasıyla Beşiri nahiyesi dahilinden geçerek Midyat kazasına merbût Hasankef nahiyesinde Dicle nehrine munsab olur. Tûl-i cereyânîsi takriben 100 kilometre olup vesâit-i nakliyesi kelektir. Üzerinde gayet rasîn ve âsâr-ı atıkadan ma'dûd ve sanathî bir köprü vardır. Bu nehrin sularından mevrûât pek ziyade müstefid olur.

Enbar Nehri

Diyarbakir sancağı muzâfâtından Lice kazasına merbût Hani kasabası derûnunda Ayn-ı Kebir namıyla çıkan su olup Şark nahiyesini kat' ettikten sonra Türkmen nahiyesi dahilinde ve Kikâ nahiyesine muzâf Köseli karyesi karşısında Dicle nehrine munsab olur.

Tûl-i cereyânîsi takriben 45 kilometredir. Üzerinde el-yevm harap bir köprü vardır. Kış ve bahar mevsimlerinde kelek işleyebilir. Bu nehrin de mevrûâtça faide-i külliyesi vardır.

Cağcağ Nehri

Nusaybin kazasının cihet-i şimâliyesinde ve kasabaya dört saat mesafede vaki Dalin karyesinde Aksu ve Karasu namlarıyla iki menbadan nebe'ân ve kaza-yı mezkûr önünden cereyân ile Habur nehrine munsab olur. Bunun da kezâlik mevrûâtça faide-i azimesi vardır.

Sinan Nehri

Çermik kasabasının arka tarafındaki dağlardan nebe'ân ve aşağıya doğru cereyân ile Fırat nehrine munsab olur.

Dağlar

Vilayetin arazisi -Çöl cihetine düşen Mardin sancağının kısm-ı cenûbîsinden başka- umumiyetle dağlık ve ânzalıdır. Bu dağlar başlıca iki silsileye inkisâm eder. Birincisi Asya-yı Osmanî'nin en büyük dağlarından olan Toros cibâl-i silsilesine tabi ve vilayetin kısm-ı şimâlisinde vaki olup Fırat vadisini Dicle nehri havzasından tefrik eden Akdağ silsilesidir.

Akdağ silsilesi vilayeti garb, şimâl ve şimâl-i şarki cihetlerinden ihâta eder.

Şimâl-i Garbî Cihetinde Bulunan Akdağ Silsile-i Cibâli

1. Mihrab Dağı *Maden hududunda*
2. Karadağ *Çermik ve Siverek kazaları arasında*
3. Bosma
4. Keravanân-ı Çemen
5. Şeyhler dağları *Çermik kazası dahilindedir.*
6. Çüngüş dağları *Çermik kazası dahilindedir.*

(1) *Fransa meşâbir-i ulemasından Boutillé esâmî-i bâssa ve istihbât-ı ulûmu câmi' olan lugat-ı meşhurunda Niseforyoros'u Habur nehrinin ism-i atîki olmak üzere kayd ve irâe ediyor.*

Silsile-i Mezkûrenin Şimâl Cihetinde Bulunan Kısmı

1. Ebu Tahir dağları *Çermik kazasına tabi Çiŋgiş nahiyesi dahilindedir.*
2. Komayek Dağları *Maden sancağına merbût*
3. Ergani *Ergani nahiyesindedir.*
4. Sivan dağı *Palu kazası dahilindedir.*
5. Demirkapı dağı *Kaza-yı mezkûrun cihet-i cenûbiyesindedir.*
6. Piran dağları *Maden sancağına merbût Eğil nahiyesi dahilindedir.*
7. Nerib “
8. Eğil “
9. Havileyn “
10. Lice dağları *Lice kazası dahilindedir.*
11. İtak “
12. Şımşım dağları *Silvan kazasına muzâf Hazro nahiyesi dahilindedir.*
13. Hazro “

Yine Silsile-i Mezkûrenin Şimâl Cihetinde Bulunan Kısımlar

1. Mihrani dağlarıdır ki *ber üçü de Silvan kazası dahilindedir.*
2. Tercil “
3. Meyafarkin “

İkinci silsile Cudi dağı silsilesidir ki vilayetin cenûb-ı garb ve cenûb-ı şarkî cihetlerinde bulunur.

Cudi Dağı Silsilesinin Cenûb Cihetinde Bulunan Kısmı

1. Cudi Dağı *Cizre kazasında*
2. Savur dağları *Avine kazasında*
3. Ömeryan “
4. Mardin dağları *Mardin dahilindedir.*
5. Kabala “
6. Dirza'feran “
7. Ömer Ağa Pınarı “
8. Şeyhan “
9. Sürgücü “
10. Ğurs “
11. Mazı dağları *Derik kazasında*
12. Metinan “

Silsile-i Mezkûrenin Diyarbakir'in Cihet-i Şarkisindeki Kısmı

1. Midyat dağları *Midyat kazası dahilindedir.*
2. Kercevs “
3. Çelik “
4. Hasankeyf “
5. Ahmedî “

Bu dağlarda gayet soğuk latif sular, güzel havalı yerler bulunur. Yazın Diyarbakir'de hissolunan hararet-i müz'iceden dağlarda eser yoktur. Hayat-efzâ serinlikler, afiyet-bahşâ havalar mevsim-i sayfda o cibâl ve sengistâna behiştî bir şekil ve letâfet verir.

Vilayet dahilinde Cizre kazası pişgâhındaki Cudi dağı sefine-i Nuh aleyhisselâmın müstekarndır.

Ormanlar

Dahil-i vilayette kereste ihracına sâlih ormanların fikdânı hakikaten şâyân-ı teessüftür. Vaktiyle bu havaliye zînet-bahş olan vâsi' ormanlar mamuriyet-i mahalliyeyi tezyide hâdim bulunmuş iken memleketin kurûn-ı ûlâ ve vüstâ-da uğradığı mücadelât-ı mütevâliye ve müteselsile ile ormanların emr-i muhafazasına ahali tarafından itina edilmesinden dolayı o menâfi-i servet ve umrân mahv u nâ-yâb olup gitmiştir.

Şimdi Havileyn, Nerib, Derik dağlarında çıkarılan meşe ağaçlarıyla ancak levâzım-ı ihrâkiye tedarik olunabilir. Kerestelerin kısm-ı a'zamı suret-i mahsûsada yetiştirilmekte olan ağaçlarından, bir kısm-ı kalili de cevizden istihsal edilmektedir.

Devr-i hâzırın âsâr-ı nâfi'a ve meşkûresinden olmak üzere üç-dört sene akdem Orman ve Ma'âdin Nezâret-i Celilesi'nden vilayet-i celileye bir hayli okaliptüs tohumları irsâl olunmuş ve şu tohumların zürrâ'a tevzi'yle suret-i gars ve timan tarifi olunmuş ve bu tohumlardan hayli kimseler gars etmiş ise de mevsim-i şitâdaki bürûdete tahammül edemediği cihetle yetiştirilememekte idtiği anlaşılıyor.

Madenler

Dahil-i vilayette mevcut ma'âdin Ergani Madeni'yle Hoşin, Eğil, Hacı Behram, Hazro, Cas (Alçı), Kireç madenlerinden ve Lice memlehasından ibarettir.

Bu madenlerin bir kısmı işletilmekte ise de bir kısmı mu'attal duruyor.

Ergani Madeni

Hicretin 512 tarihinde keşf olunmuştur. Kibritit-i nühâstan ibaret olan cevheri yüzde yirmiden otuza kadar bakır, yüzde otuz kükürtle yüzde kırk mikdarı demiri muhtevîdir.

Cevher eb'âd-ı selâseyi hâvi ve murabba'î veyahud müsemmeniyü's-şekl olup mütebellir "kristalize" olarak bulunur. Cevherin reng-i tabiisi tunca müşâbih ve ekseriyâ siyaha mâil sandır. Habbeleri mıknatıslı demir olmak üzere görünür. Kömür üzerinde dumanı zuhur ederek bundan tenkâr ile halis bakır husule gelir. Zikrolunan kibritit-i nühâs tabiaten altın ile kibritit-i hadîde müşâbih ise de çakı ile kesilirken parça parça kopmayıp dağıldığından altın olmadığı anlaşılır.

Kibritit-i nühâsın cevheri granit olup akab tabir olunan tabaka derûnunda kibritit-i hadîd ve ekseriyâ kibritit-i rasâs, tutiya ve fahmitit-i nühâs ile birlikte bulunur. Mezkûr kibritit-i nühâsın reng-i tabiisi, sarılığının ziyade olmaması, çekice gelmemesi pek de nemâli olmadığını gösteriyor. Şu cevher eritilip bakır haline konulduktan her işte istîmâl olduğu gibi bundan göztaşı dahi istihsal olunur.

Ecza-yı kimyeviyeden çelik tabir olunan kibritit-i hadîd dahi bu cevherden hasil olur. Ergani Madeni cevheri Cindere tabir olunan mahalde ve yığın halinde bulunarak yirmi bin metre murabba'î kadar mahalli istîâb eder. Sath-ı arzdan amûdî olarak otuz metrede cevhere yetişilir. Tabakaları birbirine mülâsık ve meyîleri muhtelif olduğundan âlât-ı hendese ile tayin olunamaz.

Maden kasabasını teşkil eden mahallâtın Arpa Meydanı denilen mahalde cevher tabakaları mevcut bulunduğunu bazı emârât-ı fenniye gösteriyor. Altındüzü tabir olunan mahalde ve sath-ı zeminde dahi cevher var ise de Cindere cevheri gibi nemâli olmadığından işletilmemektedir.

Ergani Madeni bir su yolu ile dokuz aded mağaradan ibaret olup bunların altısı imal olunmakta ve üçü su yoluna menfez itihâz edilmektedir. Zikrolunan su yolu ile mağaralardan senevî on iki milyon kıyye-i a'şârî râddelerinde cevher alınır. Su yolu tabir olunan bakırlı sudan keyfiyet-i istifade şu oluyor ki:

Kibritit-i nühâs tabakalarının bulunduğu mahal üzerine kar ve yağmur yağdııkça suları tabakalardan içeri geçerek suyun terkibinde bulunan müvellidü'l-humûza ile nühâs arasında bir imtizâc-ı kimyevî hasil olduğundan suyun içine konulan demir bir kaç gün zarfında ham bakıra tabavvül eder. Şu ham bakır kal' edildiğinde yüzde yetmiş kadar sâfi nühâs alınır. Maden-i mezkûrda eski Macar usulü üzere dört tane izâbe fırını ve iki yüz otuz dört aded filika ocakları mevcuttur. Madenin cevherine hadd ü nihayet yoktur. Yalnız ihrâk ve izâbe için muktezî kırma ve kararma kömürünün mahalli -ahali ile madencilerin ormanı hüsn-i istîmâl edememeleri sebebiyle- uzaklaşmıştır.

Hoşin Madeni

Maden sancağı merbûtatından Palu kazasına muzâf Hoşin nahiyesinde bir nühâs madeni damar halinde mevcut olup bir mağara ve bir su yolundan ve cevheri kibritit-i nühâstan ibarettir. Bu cevher yüzde beşten ona kadar sâfi bakır verir. Burada iki aded izâbe fırınıyla bir kal' ocağı ve sekiz aded filika mevcuttur. İltizâmen hafr ve imal olunur. Hasilatın yüzde beşi cânib-i mirîye aittir. Cevheri her ne kadar Ergani Madeni cevheri gibi nemâli değilse de cevânib-i erba'ası orman ve meşe ve ardıc ağaçlarıyla muhât olduğundan mahrûkâtça suhûlet-i azîme mevcuttur. Ergani Madeni'ne nisbetle ikinci derecede bir madendir.

Eğil Madeni

Yine Ergani Madeni sancağı dahilinde ve Eğil nahiyesinin Pürçeman karyesinde bir kurşun madeni mevcuttur. Bu kurşunun beher kıyyesinde bir buğday kadar halis gümüş bulunduğundan gümüş için imalinden istifade olunamazsa da kurşun için imali faydalıdır. Şu madenin cevheri iki nevi olup biri fahmitit-i rasâstan, diğeri kibritit-i rasâstan ibarettir. Elli sene mukaddem mültezim ma'rifetiyle imal olunuyordu. Muahharan dücâr-ı tatil olunmuş idi. On-onbeş sene mukaddem bazı zevat yine iltizâm ile imal etmeye başlamışlardır.

Hacı Behram Kömür Madeni

Mardin sancağı dahilinde ve Hacı Behram nahiyesinde vapur kömürü madeni evvelce keşfolunup bir mikdar kö-

mürü Bağdad vilayetine irsâl ve vapurlarda isti'mâl olunmuş idi ise de bu madenin bulunduğu yerle Dicle nehri arasındaki mesafe on beş saati mütecâviz ve şu mesafenin sa'bu'l-mürûr dağlık araziden ibaret bulunması madenin işletilmesine mani olmuştur. İhrac olunacak kömürleri Dicle nehrine isâl edebilecek vasıta-i serî'a-i nakliye mevcut olsaydı şu madenden pek çok temettu' husulü me'mûl idi.

Hazro Madeni

On sene mukaddem Diyarbakir sancağına tabi Silvan kazası merbûtâtından Hendîf karyesi civarında kükürtlü bir demir madeni keşf olunmuştur. Şu maden zaç yağı imali için kükürt madeni yerinde ve bir nevi kırmızı boya imaliyle cam ve bazı madeniyâtın tathîrinde isti'mâl olunur ve bu madenden buraca başka suretle istifade imkanı bulunmadığından şimdilik imalinden sarf-ı nazar olunmuştur.

Lice Memlehası

Diyarbakir sancağı merbûtâtından Lice kazası kaymakam makarnı olan ve kadîmen İtak veya Itak namıyla mu'anven bulunan kasabaya iki buçuk, Diyarbakir'e on sekiz saat mesafede vaki Marek karyesinde ve sengistân bir mahalledir. Dicle nehrinin Lice kazasından gelen şubesi bu memleha civarında nebe'ân eder. Her biri on iki metre umkunda iki kapı ve iki havuz ile altmış beş tâbe mevcut olup senevi doksan beş bin kilo tuz ihrac ve çıkarılan tuzlar senesi içinde sarf olunur.

Lice memlehasından çıkarılan tuz mahâll-i mütecâvirede sarf olunarak vilayetin tuzca olan ihtiyacâtını kâmilen izâle-ye kâfi değildir. Bu bâbdaki noksan ve ihtiyac Sürd sancağı dahilindeki memlehalardan ikmal ve istifâ olunur.

Cas Madeni

Alçı demektir. Buraca badana işlerinde kullanılır bir nevi beyaz topraktır. Bu toprak Lice kazasından merkeblerle mütemâdiyen Diyarbakir'e nakl olunmaktadır. Vilayetin sair mahallerinde dahi beyaz toprak var ise de badana işinde bu cas gibi yararlı değildir.

Kireç

Bir nevi beyaz taş olup bu taşlar mahsus ocaklarda yandırılarak kireç istihsâl olunur. Bir çok kurâ halkı bununla iş-tigâl ettiği gibi Diyarbakir'in demirci esnafı dahi ocaklarında kireç taşı yakmakla ateşinden iki kat istifade ederler. Diyarbakir elniyesinin kârgir olması ve su yollarının kesret ve ta'addüdü cihetiyle pek çok kireç sarf olunmaktadır.

Ziraat

Diyarbakir vilayetini teşkil eden arazinin fitrattan aldığı hisse-i feyz ve bereket fevkalâdedir. Bu topraklarda limon, portakal, hurmadan başka her türlü zehâir ve fevâkih yetiştirilebilir.

Arazinin kuvve-i inbâtiyesi bir derecededir ki, toprağı gübrelenmek ve suver-i saire ile terbiye ve istihsâr etmek gibi tekellüf ve ihtimam ihtiyar edilmemekle beraber yine ziraattan oldukça istifade olunuyor. Burada ziraatçe takib olunan usul tarz-ı kadîminden ibaret olup şimdiki kadar hiçbir eser-i tecceddüd gösterilmemiştir. Ne âlât ve edevât-ı cedîdeye meyl ve râğbet ne de fenn-i ziraatın mukteziyatına tathik-i hareket olunuyor.

Asr-ı mesud-ı hazret-i hilafet-penâhînin me'ser-i umrâniye ve medeniyesinden olmak üzere ahaliye usul ve âlât-ı cedîde ile fenn-i ziraati talim ve göstereceği âsâr-ı fevâidî ta'mîm için zât-ı âlî-i vilayet-penâhî belediye tarafından bir numune çifliğinin tesis ve küşâdı zımında haric-i surda mikdar-ı kâfi arazi tedarikiyle bu seneden itibaren icra-yı icabını lazım gelenlere irade buyumuşlardır.

Vilayetin başlıca ziraati buğday, arpa, darı, mercimek, pirinç, susam, keten tohumu, kırmızı boya, pamuk, meyan kökü, mazi, soğan, sarımsak, her türlü sebze ile badem, fındık, batum, üzüm, kavun, karpuz, zeytin, innab, incir, nar, vişne, kiraz, elma, şeftali, incav ve sair envâ'-ı fevâkihten ibarettir.

Hele Dicle'de yetişen büyük kıradaki kavun, karpuz hiçbir yerde husûle gelmez. Bu karpuzların bazan elli kıyye ve kavunların da yirmi beş kıyye sıklığında olduğu görülmüştür.

Ticaret

Vesâit-i nakliyenin fikdânı cihetiyle isti'dâdı nisbetinde terakkî edememektedir. Ziraatın mahdûd bir daire dahilinde kalmasına da bu fikdân-ı vesâit sebep olmaktadır.

Maamâfih vilayetin ticaret-i umumiyesi eyalât-ı mütecâvireye nisbetle müterakkî sayılabilir. 1315 sene-i Maliyesi zarfında vuku bulan idhalat ve ihracatın en ziyade mukârin-i sıhhat ve şâyân-ı itimad olan istatistiği ber-vech-i zîr derc olunur.

İhracat

Osmanlı Lirası	Memâlik-i Ecnebiyeye
60000	Yapağı
6000	Filek
11250	Mazı
2700	Zamk
4000	Keçi ve Oğlak derisi
1600	İpek kozası ve kamçı başı
4000	Kürk imaline sâlih hayvan postu
1500	Badem
750	Eşya-yı mütenevvi'a
91800	Memâlik-i Ecnebiyeye vuku bulan ihracatın yekûnu
37000	Koyun ve Keçi
21000	Yağ
500	İnek ve Öküz
3000	İpek
10000	Bakır
17000	Pirinç
15000	Keçi derisi
3500	Akmişe-i harîriye ve kutniye
1000	Kereste
35000	Buğday
8000	Eşya-yı saire
101000	Vilayât-ı saireye vuku bulan ihracatın yekûnu
242800	Mecmû'-ı ihracat

İdhalat

Osmanlı Lirası	Memâlik-i Ecnebiyeye
450	İplik
200	Bez
80	Basma
30	Kalay ve nişadır
40	Çivit
45	Camuş derisi
160	Petrol gazı
150	Kahve
200	Şeker
200	Kibrit, çuha ve saire
120	Kâğıt
40	Kundura kerestesi

Osmanlı Lirası	Memâlik-i Ecnebiyeye
75	Fes
350	Demir çivi
250	Boya
150	Demir
500	Bakır
325	Yazma
150	Fanila
250	Mücevher
3500	Hırdavat, tuhafiyeye ve şişe işleri
400	Emtia-i İraniye
1750	Eşya-yı mütenevvi'a
[...]	Memâlik-i Ecnebiyeden vuku bulan idhalat yekûnu

Vilayât-ı Saireden

6250	Sabun - Haleb vilayetinden
4500	Manusa - Haleb ve Mamuretülaziz ve Musul vilayetlerinden
8000	Ağnâm - Erzurum ve Bitlis
12100	Eşya-yı mütenevvi'a
36850	Vilayât-ı saireden vuku bulan idhalat yekûnu
274100	Mecmû'-ı idhalat

Vilayetin Muhasebe-i Vilayetten Verilen 1316 Senesi Vâridât ve Masârifâtı

Vâridât	Masârifât	
Emlâk ve akar vergisi	267708	Şer'iyye
Temettu' vergisi	1267626	Dahiliye
Bedel-i askerî	700236	Adliye
Ağnâm rüsûmu		Orman ve Ma'âdin
Deve rüsûmu	15350	Ticaret ve Ziraat
A'sâr rüsûmu	1145710	Maliye
Emaneten idare-i a'sâr	202553	Maaşât-ı zâtiye
Emlâk-ı emîriye	333285	Faiz ve bedelât
Rüsûm-ı mütenevvi'a	3123042	Vilayet Jandarma Alayı
Envâ'-ı Ma'âdin	350930	Polis memurları
Emlâk ve tapu harçları	7406440	Yekûn
Mehâkim		
Hasılat-ı müteferrika		
Yekûn	187510	

**Vilayet Evkaf Muhasebesinden Alınan 1315 Sene-i Maliyesi
Vâridât ve Masârifâtın Muvâzenesi**

Mikdar-ı Tahsilat

Kuruş	Para	
572		İcâre-i müeccele
67625		İcâre-i muvahhide
19325	18	Maaş-ı muharrer ve harc-ı muhasebe
16729	16	A'şâr bedeli
2897	34	Ferağ ve intikal hasılatı
3640		Tevcih-i cihât harcı ma'a-varaka bahâ
6349		Cihât-ı mahlûle
28068	11	Zuhurât ve hasılat-ı müteferrika
145206	39	
536824	38	Sene-i merkûme Şubat cetvelinde tahakkuk eden vâridâtın aksâm-ı mütenevvi'a
682031	37	Yekûn

Mikdar-ı Masârif

31741	17	Memurîn maaşâtı
9691	10	Müteferrika
3573	16	Aidat
35634		Vazâif-i hizmet
5044	20	Mutad
23107	21	Reddiyât
19790	15	Tamirat
7037	20	İnşaat
8864	5	Hayrât-ı şerife müteferrikası
144489		
22311		Bakiyye-i tahakkukâtın sene-i âtiyeye devr olunan
166800		Yekûn

Vilayete Ait İmarât ve İcraat-ı Hayriye-i Ahîre

Teşkil-i vilayetten vali-i lâhuk atüfetlü Halid Bey Efendi hazretlerinin zaman-ı idare-i âlilerine gelinceye kadar her vali devrinde vücuda gelen âsâr ve müessesât bundan akdem neşrolunan sâlnâmelerimizde münderiçtir. Mîr-i müşârun-ileyh hazretlerinin bidâyet-i memuriyet-i celîlelerinden beri memleketimizde suret-yâb-ı vücud olan me'ser-i umrâniye ve terakkiyât-ı hayriye dahi ber-vech-i zîr ta'dâd olunur.

1. Bazı avânızdan dolayı muhterik ve münhedim olup adeda bir harabezâr şeklini alan memleketin vasatında kâin sekiz yüz bâb dükkanı muhtevî Çarşı-yı Kebir'in tanzim edilen harita mücebince bir tarz-ı dilnişinde müceddeden bina ve inşa ve fenne muvâfık ve vâsî' caddeler, şoseler küşâçıyla beraber eski Buğday Pazarı meydanında etrafı demir parmaklı yaptırılan büyük bir havuza ve müte'addid çeşmelerine su isâle ve icra edilmiştir ki, çarşı halkı bundan pek çok istifade etmekte ve manzara-i dil-küşâsı da etraf-ı erba'asında bulunan de-kâkînin kıymetine şeref vermektedir. Çarşı-yı Kebir'in işbu inşaat-ı cesîmesi on beş bin lira masrafla husûle geldiği tahmin olunmaktadır.

2. Fatih Mehmed Paşa Camii-i Şerifi avlusunun cânib-i şarkisinde kâin ve münhedim olan Latifiye Camii-i Şerifi'dir. Bu camii Şafii mezhebine mahsus ve vâridât-ı vakfiyesi mefkûd olduğundan Diyarbakır şehrinde ise cemaat-i müslimîn-i Şafiiye için bundan mâ'adâ minberli camii-i şerif olmadığına mebnî ba'de'l-keşf müceddeden imal ve inşa ve tefrîş edilerek derûnunda salât-ı hamse edâ ve bu vesile ile de dua-yı izdiyâd-ı ömr ve şevket-i hazret-i hilafet-penâhî tilâvet ve ifa edilmekte bulunmuştur. Camii-i şerif-i mezbûrun masârif-i inşâiye ve tefrîşiyesine on beş bin kuruş te'diyât vuku bularak bunun on bin kuruşu ma'âbid-i İslâmiye iânesinden kusuru da sair hamiyet-mendân ahali taraflarından verilen iâne ile itmâm ve ikmâl olunmuştur.

3. Evkaf-ı mazbûtadan Hanzâde Camii-i Şerifi olup bunun da ahîren münhedim ve musakkafât-ı vâfiyesi muhterik olmuş ma'âbiddin bulunduğu cihetle gerek ma'âbid-i İslâmiye iânesinden ve gerek sair vâridât-ı vakfiyesinden yedi bin kuruş mikdarı masrafla suret-i mükemmelede inşa ve tefrîş edilerek derûnunda edâ-yı salât-ı hamseye mübâşeret kılınmıştır.

4. Evkaf-ı mülhakadan olup bir gûnâ vâridât-ı vakfiyesi olmamakla otuz kırk seneden beri harab u yebâb olan İma-diye Mescid-i Şerifi'dir ki, üç bin beş yüz kuruş mikdarı bir meblağın kâmilen vali-i müşârun-ileyh hazretleri cânibinden sarfiyla müceddeden bina ve inşa ve avlusu derûnuna bir de havuz yaptırılarak Müftüzâdelerin konakları suyunun ayağını isâle ve icra ettirmiş ve mescid-i mezbûru suret-i mükemmelede bit-teşrif şehri kırk kuruş vazife ile bir imam nasb ve tayin ve maaşını da taraf-ı vilayet-penâhîden temin eylemişlerdir.

5. Evkaf-ı mazbûtadan Hisarlı Mescidi'dir. Bu da ahîren münhedim olanlardan olmakla ma'âbid-i İslâmiye iânesinden üç bin kuruş ifrâz olunarak inşa ettirilmiştir.

6. Evkaf-ı mülhakadan ve vâridât-ı vakfiyesi mefkûd takımdan İbn-i Müderris Mescidi'dir ki, buna da iki bin beş yüz kuruş ma'âbid-i İslâmiye iânesinden sarfiyla inşa ve derûnunda fevkânî bir hücre ve avlusunda bir havuz bina edilerek zayi olan kadîm suyu da zâhire çıkarılıp havuza isâle kılınmıştır.

7. Evkaf-ı mazbûtadan Kaşıkbudak Mescidi'dir. Bu mescid dahi münhedim olduğu cihetle çend sene mukaddem muhterik olan üç bâb vakıf dükkanı için ma'âbid-i İslâmiye iânesinden ifraz edilen bin beş yüz kuruşla tamir ve tefrîş ettirilmiştir.

8. Evkaf-ı mülhakadan Hüsameddin Mescid-i Şerifiyle derûnunda defîn-i hâk-i ıtır-nâk olan e'izze-i kirâmdan Han-çergüzâr hazretlerinin türbe-i saadedleridir. Bunların müşrif-i harab ve muhtac-ı tamir olduğu manzûr-ı âli-i vilayet-penâhîleri olmasıyla ve vâridât-ı vakfiyesi de pek cüz'î bulunmasıyla taraf-ı devletlerinden beş altı yüz kuruş sarf ettirilerek imar ve ihya edilmiştir.

9. Vakıfları hasar-dide olan Camii-i Kebir, Ali Paşa Camii, Şafiiler Mescidleriyle Camii's-Safa ve Sin Camii ve Memedeyn ve Muallak ve Salos ve Paşa ve Çakal ve Ali bin Reşid ve Kadı Ali Halfe ve Hazret-i Ömer cevâmî' ve mesâcidinin de kısmen tamire ihtiyaçları bulunmasıyla ma'âbid-i İslâmiye iânesinden beherine münasib mikdar akçe ifrâziyla komisyon-ı mahsûsunun nezâreti tahtında emr-i tamiratına sarf ettirilmiştir.

10. Evkaf-ı mülhakadan Sultan Sa'sa'a radiyallahu anih efendimiz hazretlerinin camii-i şerifleriyle İbn-i Sin Camii'nin harem dairelerinin tabanı kâmilen tahta döşeme ile kaplatılmıştır.

11. Evkaf-ı mazbûtadan olup müşrif-i harab olan Mesudiye Medresesi eyvan ve hücreleri vâridât-ı vakfiyesinden suret-i mükemmelede imar ve hücrelerin kapı ve pencereleri tecdid ile talebenin sıhhatleri muhafaza ve rahatları temin edilmiştir.

12. Sahâbe-i kirâmdan Malik-i Ejder hazretlerinin mâil-i inhidâm olan ve bir günâ vâridât-ı vakfiyesi bulunmayan türbe-i şerifleri için ittisâlindeki arsanın mübhâya'asıyla ileride ihdâs ve inşası mutasavver olan bir imarethanenin iradesi istihsâl olununcaya değin şimdilik mahkeme-i şer'iyyece vesâyet akçelerinden yedi sekiz bin kuruşun bi'l-ifraz müzeyyen ve mükemmel bir suretle müceddeden bina ve ittisâlinde kârgir ve çifte kemerli bir eyvan ve iki kanatlı büyük bir de kapı inşa ettirilmiştir.

13. E'izze-i kirâmdan Sarı Saltah hazretlerinin münhedim olan kubbe-i şerifeleri için sarfına lüzum görünen bin kuruştan beş yüz kuruşu taraf-ı vilayet-penâhîden ve beş yüz kuruşu da vasiyet akçesinden itâ edilerek metin ve râsîn bir surette bina ve inşa edilmiştir.

14. E'izze-i kirâmdan İçkale derûnunda defîn-i hâk-i ıtır-nâk Şeyh Tahir-i Halvetî hazretlerinin müşrif-i harab olan türbe-i şerifeleri dahi vesâyet akçesinden dört yüz kuruş sarfıyla imar edilmiştir.

15. E'izze-i kirâmdan ve Sadeddin-i Cibavî kuddise sirruhül-âli evladından Abdurrahman Gazi hazretlerinin münhedim olan ve vâridât-ı vakfiyesi bulunmayan türbe-i şerifeleri için yedi yüz altmış kuruş taraf-ı vilayet-penâhîden sarf ile müceddeden bina ve inşa kılınmıştır.

16. Bazı avârizdan müşrif-i harab olan Hâdim-i Turukî nam mektebin tevsî'i ve emr-i idaresinin temini maksadıyla vasiyet ve iâne akçelerinden on beş bin kuruş bi'l-ifraz suret-i mükemmelede imar ve ittisâlinde vâridâtı mektebe aid olmak üzere tahtânî ve fevkânî bir lokanta bir de misafirhane müceddeden bina ve inşa ettirilmiştir.

17. Mardin'de Ebu Bekir es-Siddik radiyallahu anh efendimiz hazretlerinin sülale-i tâhirelerinden Şeyh Abdullah hazretleri ile Şeyh Abdülkadir Geylani Kudise Sirruhû Hazretleri evladından Şeyh Abdülaziz hazretlerinin türbe-i şerifeleri taraf-ı vilayet-penâhîden yedi yüz kuruş sarfıyla tamir ettirilmiştir.

18. Diyarbakir'de evkaf-ı mazbûtadan Fatih Mehmed Paşa Cami-i Şerifi kubbelerinin çinko ve kurşun kaplaması ve minaresinin şerefe tamiratı ile aleminin müceddeden çinko kaplatılması ve Payas ve Hamravat su yollarının inşaatı için vâridât-ı vakfiyesinden altı bin beş yüz kuruşun sarfıyla suret-i mükemmelede imar edilmiştir.

19. Yine evkaf-ı mazbûtadan Melek Ahmed Paşa Cami-i Şerifi'nin su yollarıyla musakkafât-ı vakfiyesinden Melek Ahmed Hamamı için vâridâtından iki bin beş yüz kuruş sarfı ile tamir icra kılınmıştır.

20. Ergani'de evkaf-ı mazbûtadan Zülkifl en-Nebî aleyhisselâm efendimiz hazretlerinin makam-ı mübarekleri müzeyyen bir suretle tamir ve tefriş edilmiştir.

21. Siverek kazasının Viranşehir nahiyesinde evkaf-ı mazbûtadan Eyüb en-Nebî aleyhisselâm efendimiz hazretlerinin makam-ı nebevîleri kubbesi çinko kaplatılmış ve makam-ı müşârun-ileyhe türbedâr ve hademesine münasib miktâr vazifeler tahsis olunmuştur.

22. Silvan kazasının Mefarikin kasabasında evkaf-ı mülhaka ve âsâr-ı atıkadan olup müşrif-i harab ve mâil-i inhidâm olan Kara Behlül Cami-i Şerifi pek mükemmel bir suretle vâridâtından tamir ve inşa ve derûnunda bir mekteb-i ibtidâî ve müte'addid abdesthaneler bina edilmiştir.

23. Diyarbakir'de sahâbe-i kirâmdan Sultan Şücaeddin radiyallahu anh efendimiz hazretlerinin türbe-i şerifeleri mefrûşâtı tecdid edilerek ve türbenin ittisâlindeki arsanın da etrafına duvar çekilerek bahçe şekline ifrâğ kılınmıştır.

24. Yine evkaf-ı mazbûtadan Kadı Camii derûnunda defîn-i hâk-ı ıtır-nâk olan Kadı Ali Halife'nin münhedim olan merkad-i şerifleri vakfî vâridâtından bin küsür kuruş sarfıyla bir tarz-ı bihînde müceddeden inşa olunmuştur.

25. Midyat kasabasında iâne-i ahali ve memurîn ile müceddeden bir Cami-i Kebir bir de minare inşa edilerek derûnunda edâ-yı salât-ı hamse edilmekte bulunmuştur.

26. Diyarbakir'de defîn-i hâk-ı ıtır-nâk meşhur Aziz Mahmud-ı Ermevî kuddise sirruhû's-Sâmî hazretlerinin dergâh-ı şerifleriyle aziz-i müşârun-ileyhin hal-i hayatında sakin olup el-ân teberrük ve ziyaret olunan kisve-i âlîlerinin muhafazasına mahsus oda ittisâlinde ve beş kemer üzerine mebnî tevhid ve mukâbele eyvanı bir müddetten beri müşrif-i harab ve aziz-i müşârun-ileyhin ahfâdından post-nişin Şeyh Musa Çelebi Efendi'nin de Medine-i Münevvere'de mücâveretle şerefyâb olmasına mebnî mezkûr zikir eyvanı mukâbele ve tevhid ile icrâ-yı âyinden hâli kalmış iken isticlâb-ı da'avât-ı hazret-i padişahî için her vesileden bir istifade maksad-ı hayr marsadıyla vilayetimize yâdigâr bıraktıkları bunca âsâr-ı umrâniye ve hayriyyeye bir zamîme olmak niyet-i hüdâ-pesendânesiyle vilayet halkının umumunu kendilerine minnettar buyuran vali-i müşârun-ileyh hazretleri mezkûr dergâh-ı şerif ile zikir eyvanının masârif-ı tamiriye ve inşâyesini taraf-ı âlilerinden tesviye buyurarak her ikisi de suret-i mükemmelede imar ve inşa ve hitâm-ı inşaatı müteâkib bir Cuma gecesi vali-i müşârun-ileyh hazretlerinin emir ve işaretiyle dahil-i memlekette bulunan turuk-ı âliye meşâyih-i kirâmî müridânıyla beraber mezkûr zikir eyvanında ictimâ' ederek büyük bir halka-ı zikir teşkil ve tilavet-i tevhid ve tehlil ile icrâ-yı âyin-i tarîkî müteâkib dua-yı icabet-ihitivâ-yı hazret-i zillullah-ı a'zamî ref'i bârgâh-ı Cenâb-ı Kibriyâ kılınmıştır.

27. Yine e'izze-i kirâmdan nefsi-i Diyarbekir'de Dağkapısı ittisâlinde kâin olup vâridât-ı vakfiyesi mefkûd olan Arakcin-i Mazenderânî hazretlerinin muhtac-ı tamir bulunan dergâh-ı şerifeleri masârif-ı tamiriyesi de vali-i müşârun-ileyh hazretleri tarafından verilerek imar ve ihya edilmiş ve orada da Cuma ve İsneyn geceleri icrâ-yı âyin-i tarik edilmekte bulunmuştur.
28. Yine Diyarbekir sancağında Lice kazasına tabi Hani nahiyesinde vaki Cafer radiyallahu anhu'l-Gaffâr hazretlerinin muhtac-ı tamir olan türbe-i saadedleri vâridât-ı vakfiyesinden tamir ve tezyîn ile tefriş ettirilmiştir.
29. Yine evkaf-ı mazbûtadan nefsi-i Diyarbekir'de Veziriazam Melek Ahmed Paşa Cami-i Şerifi'nin âsâr-ı nâdire ve kadîmeden olup mâil-i inhidâm bulunan minaresi, alemi ile şerefesi ve cami-i şerif harîm dairesinin kapı önüyle geçen seneden bakıyye kalan ve cami-i şerife cereyân eden su yolları vâridât-ı vakfiyesinden bir tarz-ı dilârâda imar ve inşa edilmiştir.
30. Yine evkaf-ı mülhakadan Diyarbekir'de Gazi Ali Paşa Cami-i Şerifi'nin harab ve mesdûd olan su yolları Âb-ı Ayn-ı Zülâl nam mahalden cami-i şerife kadar vakfı vâridâtından imar ve küşâd ile suyu icrâ olunmuştur.
31. Yine evkaf-ı mülhakadan Nasuh Paşa ve Servi Sehî Cami-i Şerifi'nin de muhtac-ı tamir olan mahalleri vâridât-ı vakfiyesinden tamir ve termîm ettirilmiştir.
32. Yine evkaf-ı mülhakadan Behram Paşa Cami-i Şerifi'nin tamire ihtiyacı görülen musakkafât-ı vakfiyesinden Paşa Hamamı demekle ma'rûf hamamın vakfı vâridâtından tamir ve inşa kılınmıştır.
33. Yine evkaf-ı mülhakadan Hüsrev Paşa Cami-i Şerifi ile su yollarının ve musakkafât-ı vakfiyesinden Deliller Hanı ve Gümrük İdaresi ve Deva ve Çardaklı hamamları vâridât-ı vakfiyesinden tamir ettirilmiştir.
34. Yine evkaf-ı mazbûtadan Fatih Mehmed Paşa Cami-i Şerifi'nin kapılarıyla vâkif-ı müşârun-ileyhin kabristanı kapısı müceddeden ve cami-i şerif-i mezbûrun musakkafâtından Kilim Hanı ile Mazî Değirmeni tamiren masârif-ı inşâiyeleri evkaf sandığından tesviye edilerek imar ve inşa edilmiştir.
35. Yine evkaf-ı mazbûtadan Sultan Şücaeddin Türbe-i Şerifesi Vakfı'na merbût olup münhedim bir bâbı ve mu'attal olan diğer bir bâb köprü değirmenin vâridât-ı vakfiyesinden suret-i mükemmelede tamir ve inşa kılınmıştır.
36. Yine evkaf-ı mazbûtadan Hasan Paşa nam-ı diğeri Balıklı Cami-i Şerifi'nin muhterik olan bir bâb firmı için ma'âbid-i İslâmiye iânesinden ifrâz olunan meblağa kurâ-yı mevkûfesi bedelinden de lüzumu mikdârı ilave ile mezkûr firm suret-i mükemmelede müceddeden bina ve inşa edilmiştir.
37. Yine evkaf-ı mazbûtadan Mesudiye Medresesi'nde mukîm talebe-i ulûma mahsus hücrelerden bazısının musakkafât-ı vakfiyesinden Kuşdili Değirmeni'nin vakfı vâridâtından tamirâtı icra kılınmıştır.
38. Yine evkaf-ı mazbûtadan Veli Kethüda Mescidi Vakfı'na merbût olup Azizzâdeler Vakfı'yla müşterek Kebîr Salhanenin muhtac-ı tamir olan ve koyun ve keçi zebhine mahsus Tağan tabir edilen mezbahıyla salhanenin duvar ve ahır vâridât-ı vakfiyesinden tamir ve inşa olunmuştur.
39. Mardin Haremeyn-i Şerifeyn Vakfı'ndan münhedim olan Bâbü's-Sur Firmının iç döşemesiyle sair mahalleri Diyarbekir'den celb ettirilen taşlarla vakfı vâridâtından imar edilmiştir.
40. Maden sancağının Ergani kasabasında kâin Hoca Bahşayış Cami-i Şerifi merbûtâtından olup müşrif-i harab olan hamam vâridât-ı vakfiyesinden mükemmel suretle inşa ve imar kılınmıştır.
41. Yine mezkûr Ergani kasabasında Zülkifl en-Nebî Aleyhisselâm efendimiz hazretlerinin makam-ı saaded-ittisâm-ı aliyyelerine merbût vakfın fazla-i vâridâtından aşağı kasabada senevî bin kuruş irad getirir bir bâb han vakf-ı müşârun-ileyh namına mübâya'a ve iştirâ edilerek icabı icra kılınmıştır.
42. Siverek'deki Mekteh-i Rüşdî-i Mülkî'nin tamire ihtiyacı olduğu gibi Siverek'de medfûn Cerrah Baba Türbesi'nin dahi muhtac-ı tamir olduğunu ve ashâb-ı hayrât ve hasenât taraflarından iâneten yaptırılmakta olan kışla ve Gülabi Bey mescidlerinin nâ-tamam kaldığını vali-i müşârun-ileyh hazretleri geçen üç yüz on dört senesinde berâ-yı devr ve tefiş Siverek'i teşriflerinde müşâhede buyurmalarıyla ashâb-ı hamiyeti bi't-teşvik beş bin altı yüz yirmi dokuz kuruş iâne cem' ve bunun bin kırk beş kuruşunu müşârun-ileyh hazretleri i'tâ buyurarak mezkûr mektep ve türbe-i şerife ile mescidlerin tamirat ve inşaatı icra ve ikmâl edilmiştir.
43. Mardin'de hükümet konağı civarında ve sahâbe-i kirâmdan Şeyh Muhammed el-Farisi hazretlerinin türbe-i şerifeleri ittisâlinde vaki mescid-i şerifinin muhtac-ı tamir ve tefriş idüğü yine geçen seneki devr ve tefiş esnasında vali-i müşârun-ileyh hazretleri cânibinden müşâhede buyurulmasıyla masârifî taraflarından tesviye olunarak mezkûr mescid-i şerif tamir ve tefriş ettirilmiş ve Mardin'de bulunduğu müddetçe memurîn ile beraber hükümet konağın-

dan gidilip salât-ı zuhr ve asrın orada cemaatla edildığı gibi ba'de-madde memurünin mescid-i şerif-i mezkûrda cemaatla ifa-yı salât-ı mefrûza eylemelerini vali-i müşârun-ileyh hazretleri tenbih buyurmuştur.

44. Diyarbekir Hükümet Konağı'nın Dicle nehrine nazır olan cihetinde vaki olup Çifte Evliya tesniye olunan e'izze-i kirâmın medfûn oldukları merâkid ile türbe-i şerifleri dahi vali-i müşârun-ileyh hazretleri canibinden imar edilmiştir.

45. Silvan kazasının merkezi olan Meyafarkin kasabasında medfûn e'izze-i kirâmdan Şeyh Halil aleyhi rahmetullah hazretlerinin türbe-i şerifeleri muldac-ı tamir bulunduğu vali-i âli-i müşârun-ileyh hazretlerinin berâ-yı devr ve tef-tiş kaza-yı mezkûru teşriflerinde meshûd-ı sâmilere olması üzerine li-eclî't-tamir keşfinin icrasını lazım gelenlere emir ve tenbih buyurarak türbe-i şerife-i mezkûrenin tamiriyle etrafına duvar çektirilmesi beş yüz kırk iki kuruşla husûl-pezîr olacağı anlaşılmasına mebnî meblağ-ı mezbûr taraf-ı âli-i cenâb-ı vilayet-penâhilerinden itâ ve müberrât-ı se-niyye-i hazret-i hilafet-penâhiye zamîneten tamirat-ı mezkûre icra kılınarak bu vesile-i cemile ile de da'avât-ı hay-riye-i hazret-i tâcdâr-ı a'zamî ref-i kabulgâh-ı Cenâb-ı Kibriyâ kılınmıştır.

46. Ahîren evkaf-ı mazbûta idâdına idhal edilen Diyarbekir'de İbrahim Bey Mescid-i Şerifi Vakfı'nın mütevellî idâ-resinde iken harab ve mu'attal olan hayrât ve müberrât-ı vakfiyesinden Dağkapısı haricinde kâin ve ihtiyacât-ı âm-meyi mutazammın olan Tekke Çeşmesi'nin vali-i müşârun-ileyh hazretlerinin emir ve işareti ve meclis-i idare-i vilayetin kararıyla bir saat mesafede münhed olan su yollarıyla çeşmenin müceddeden bir tarz-ı nevîn-i dil-nişinde vakfi vâridâtından bina ve ihya ve âb-ı nâb-ı latifi çeşmeye isâle ve icra edildiği gibi musakkafât-ı vakfiyesinden Savaka ve Kadı hamamlarıyla dükkan-ı vakfiyesinden bazıları suret-i mükemmelede tamir ve inşa kılınmıştır.

47. Yine evkaf-ı mazbûtadan Fatih Mehmed Paşa Cami-i Şerifi kubbesinin kurşunu ve çinko tamirâtı ve avlusunun taş döşemeleriyle Payas ve Hamravat sularının kâime ve mecrâsının tamirâtı ve Payas su musluğunun kapısı tavanının ve musluk etrafında çeşmelerin câri olduğu taş oluklarının müceddeden döşemesi inşaatı ve cami-i şerif harîminin tepe pencereleri torlarının müceddeden demirden imalatı vakfi vâridâtından icra ettirilmiştir.

48. Yine evkaf-ı mazbûtadan Melek Ahmed Paşa Cami-i Şerifi Vakfı'ndan Melek Ahmed Hamamı muhtac-ı tamir ol-makla bir aralık mu'attal kaldığından meclis-i idare-i vilayet kararıyla keşf ve münâkasası bi'l-icra mezkûr hamam derûn ve birûnunun badanasıyla noksan olan iki yüz aded camlarının taktırılması ve sıcak ve soğuk su veterlerinin müceddeden inşaatı ve soğuk ve sıcak su hazineleriyle külhânın tamirâtı ve dışarı ki büyük ve küçük kubbelerinin sıvası ve musakkafât-ı vakfiyesinden İmam Akil Mescidi civarında münhedim bir bâb dükkanın müceddeden in-şaatıyla iki bâb kahvehane ve beş bâb dekâkîn-i vakfiyesinin tamirâtı icra kılınmıştır.

49. Yine evkaf-ı mazbûtadan Mesudiye Medresesi'nde tahsil-i ulûm ile işigâl eden talebenin sâkin oldukları on altı bâb hücreye müceddeden pencereler küşâdiyla horasan ve badanalarının ve medrese damları savaklarının ve musakkafât-ı vakfiyesinden münhedim ve mu'attal olan değirmenin inşaatıyla altı bâb dükkanın tamirâtı ifa olunmuştur.

50. Yine evkaf-ı mazbûtadan Balıklı nam-ı diğer Hasan Padişah Cami-i Şerifi avlusunda eyyâm-ı sayfiyeye mahsus olmak üzere bir namazgâh inşasıyla etrafına ağaç parmakçalık çektirilmiş ve cami-i şerif derûnundaki hücrenin de tamirâtı icra ettirilmiştir.

51. Yine evkaf-ı mazbûtadan Hanzâde Cami-i Şerifi Vakfı'na merbût olup esna-yı iğtîşâsta muhterik olan bir bâb pamukçu dükkanı bu kere bir tarz-ı cedîdde gayet metin ve rasîn bir suretle inşa ettirilerek tuz mağazası ittihâz edil-miştir.

52. Yine evkaf-ı mazbûtadan Hasırlı Mescid-i Şerifi'nin badanasıyla bu vakfa merbût olup harîkzede olan Mazıcılar Caddesi'ndeki dükkan bu defa müceddeden bina ve inşa kılınmıştır.

53. Yine evkaf-ı mazbûtadan Kadı Ali Halife Cami-i Şerifi'nin harem dairesi sakfının çürümüş olan direkleri bir-tec-did tamirâtı ve damlarının sıvası icra olunmuştur.

54. Yine evkaf-ı mazbûtadan Hacı Büzürg Mescid-i Şerifi'yle ittisâlinde bulunan bir bâb vakıf hanesi tamir ve inşa edilmiştir.

55. Yine evkaf-ı mazbûtadan Kaşıkbudak Mescid-i Şerifi'nin harem ve eyvanının badanası ve hücre ve abdest-hanelerinin inşaatı ve avlu ve sokak duvarlarının ve mescid-i şerife câri Hamravat su yollarının tamirâtı ve civarın-da münhedim ve arsa-i haliye hükmüne giren bir bâb vakıf hanesinin müceddeden inşaatı icra kılınmıştır.

56. Yine evkaf-ı mazbûtadan Taceddin Mescid-i Şerifi'nin baştan başa kible duvarıyla mihrabının inşaatı ve mescid-i şerifin badana ve su yolu tamirâtı ifa edilmiştir.

57. Evkaf-ı mülhakadan olup daire-i evkaftan idaresine teşebbüs edilen ve münhedim ve mesdûd olduğu görülen Çakal Mescid-i Şerifi'nin suret-i mükemmelede inşaatı icra kılınmış ve derûnunda salât-ı hamse eda edilmekte bulunmaktadır.

58. Yine evkaf-ı mülhakadan olup müşrif-i harab olan Lice'de Ahmed Bey Cami-i Şerifi'nin mahalli hükümetce keşfi icra ettirilerek daire-i evkafdan tamirata icra kılınmıştır.
59. Yine evkaf-ı mülhakadan olup mâil-i inhidâm olan Ali bin Reşid Mescid-i Şerifi de suret-i mükemmelede tamir ve inşa ettirilmiştir.
60. Yine evkaf-ı mülhakadan Diyarbakır'da kâin Cami-i Kebir avlusunun taş döşemeleriyle su musluğunun Payas ve Hamravat su yollarının ve cami-i şerif kademgâhları mecrasının ve musakkafât-ı vakfiyesinden Mirza Bey Hamamı'yla değirmenin ve on dört bâb dükkanın müceddeden ve otuz yedi bâbının tamiren inşaatı icra ettirilmiştir.
61. Yine evkaf-ı mülhakadan Hüsrev Paşa Cami-i Şerifi ile medresesinin ve musakkafât-ı vakfiyesinden Deva ve Çardaklı hamamlarının ve Gümrük ve Deliller hanlarının ve Mardin Kapısı Fırını'yla ittisâlinde müceddeden bina ve inşa olunan şerikhanenin tamirat ve inşaatı ifa edilmiştir.
62. Yine evkaf-ı mazbûtadan Gazi Ali Paşa Cami-i Şerifi'nin su musluğuyla musakkafât-ı vakfiyesinden harab ve mesdûd olan bir bâb hamamının ve yedi bâb muhterik dükkanının müceddeden inşaatı icra ettirilmiştir.
63. Yine evkaf-ı mülhakadan İskender Paşa Cami-i Şerifi tezyînâtı ve derûnunda bir bâb gasilhane ile su yollarının musakkafât-ı vakfiyesinden Çarşı Hamamı'yla kademhaneleri lağımlarının tamirata ve bir kıt'a arsa üzerine on üç bâb dükkanının müceddeden inşaatıyla vakfa iltihak ettirildiği gibi Mardinkapısı haricinde dört bâb deynek ve değirmenin ve sekiz bâb sair musakkafât-ı vakfiyesinin tamirata icra kılınmıştır.
64. Yine evkaf-ı mülhakadan Behram Paşa Cami-i Şerifi'nin su musluklarıyla kademhaneleri ve dört bâb musakkafât-ı vakfiyesi tamir ve inşa ettirilmiştir.
65. Yine evkaf-ı mülhakadan Abdülvahhab Ağa Vakfı Hamamı ve sıcak ve soğuk su veterleriyle mecrâsı tamir ettirilmiştir.
66. Yine evkaf-ı mülhakadan Silvan'da Behlül Bey Cami-i Şerifi'yle medrese ve hücreleri ve Gasilhane ve abdesthaneleri tamir ve inşa ve cami-i şerife müceddeden su isâle ve icra ettirilmiştir.
67. Yine evkaf-ı mülhakadan Diyarbakır'da Nasuh Paşa ve Servi Sehî Hanım türbeleriyle cami-i şerifinin ve musakkafât-ı vakfiyesinden Pirinç deynekinin tamirata icra kılınmıştır.
68. Yine evkaf-ı mülhakadan Kavvas-ı Sağır ve Kebir mescidleriyle musakkafât-ı vakfiyesinden üç bâb dükkanın tamirata icra ettirilmiştir.
69. Yine evkaf-ı mülhakadan Sin Cami-i Şerifi tabanının tahta döşemeleriyle müceddeden bir müezzin mahfeli bina ve musakkafât-ı vakfiyesinden bir bâb değirmen tamiren ve iki bâb dükkan da müceddeden inşa olunmuştur.
70. Yine evkaf-ı mülhakadan ve e'izze-i kirâmdan İmam Akil radiyallahu anh hazretlerinin harab ve mesdûd olan mescid-i şerifleri vali-i müşârun-ileyh hazretlerinin emriyle daire-i evkaf ma'rifetiyle müceddeden bina ve inşa ettirilmiştir.
71. Yine evkaf-ı mülhakadan Ömer el-Faruk hazretlerinin cami-i şerifi gasilhane ve abdesthanelerinin tamirata itisâlinde iki bâb dükkan müceddeden inşa edilerek polis ve jandarma karakolhanesi ittihâz kılınmıştır.
72. Yine evkaf-ı mülhakadan Hoca Ahmed Cami-i Şerifi'yle musakkafât-ı vakfiyesinden beş bâb hane ve dekâkinin tamirat ve inşaatı icra kılınmıştır.
73. Yine evkaf-ı mülhakadan Kale Cami-i Şerifi ile bir bâb değirmenin tamirata icra ettirilmiştir.
74. Yine evkaf-ı mülhakadan Silahdar Murtaza Paşa Vakfı'na merbût hayrât çeşmeleriyle altı bâb musakkafât-ı vakfiyesi tamir ve inşa edilmiştir.
75. Yine evkaf-ı mülhakadan Sadeddin-i Cibavî Hazretleri Zaviyesi'nde suret-i mükemmelede bir sıhâhhane ile üç bâb hücre inşa ve su yollarıyla musakkafât-ı vakfiyesinden üç bâbın tamirata icra kılınmıştır.
76. Yine evkaf-ı mülhakadan Şeyh İbrahim-i Gülşenî Hazretleri Zaviyesi'yle Cami'u'l-Esvedeyn'in ve musakkafât-ı vakfiyesinden fırın ve değirmenin tamirata icra ve cami-i şerif avlusunda eyyâm-ı sayfa mahsus olan namazgâhın etrafına da ağaç parmakçalık bina edilmiştir.
77. Evkaf-ı mazbûtadan olup mine'l-kadîm meclis-i idare-i vilayet kararıyla belediyeden idare edilen Sultan Süleyman-ı Kanunî Vakfı'nın derûn-ı beldeye cereyân eden Âb-ı Hamravat mecrâsının haric-i surda kâin kemerleriyle derûn-ı belde bulunan su maksemeleri ve musakkafât-ı vakfiyesinden üç bâb dükkanı tamir ve inşa olunmuştur.

78. Yine evkaf-ı mülhakadan Kemaleddin Hüsameddin vakıflarından muhterik olan on dokuz bâb dükkan ile bir bâb fırın müceddeden bina ve inşa edilmiştir.

79. Yine evkaf-ı mülhakadan Harîrîzâde Vakfı'na merbût İpek ve Abacı hanlarıyla yirmi üç bâb musakkafât-ı vakfiyesinin suret-i mükemmelede tamirat ve inşaatı icra kılınmıştır.

80. Yine evkaf-ı mülhakadan Ragıbiye Medresesi'yle merbût bulunan Defterdar Cami-i Şerifi'nin tamiratı ve medresede müceddeden fevkânî bir hücre-i dilârâ ve Çaruğu Karyesi Değirmeni'yle ittisâlinde vakıf için müceddeden mükemmel bir han bina ve inşa edilmiştir.

81. Yine evkaf-ı mülhakadan Sarı Abdurrahman Paşa Vakfı Kütüphanesi'nin demir çağlarıyla kütüphanenin tamiratı ve musakkafât-ı vakfiyesinden Pirinç deyneği ile iki bâb dükkanın inşaatı icra kılınmıştır.

82. Ergani Madeni sancağı dahilinde evkaf-ı mazbûta ve mülhakadan Zülkifl en-Nebî aleyhisselâm ve Hoca Bahşayış ve Eğil'de Hazret-i Ömer el-Faruk ve Maden'de Nalband Osman ve Hacı Numan ve Hacı Ali ağalar ve Palu'da Cemşid Bey ve Dükkanönü ve Çermik'de Hacı Mahmud Bey vakıflarının camileriyle musakkafâtının tamirat ve inşaatı mahallî evkaf idaresi ma'rifetiyle icra ettirilmiştir.

83. Mardin sancağı dahilinde kezâlik evkaf-ı mazbûta ve mülhakadan Latifiye ve Necmeddin Gazi ve Şeyh Mehmed el-Farîsî ve Kasım Padişah ve Cami-i Kebir ve Sultan İsa ve Kale ve İbrahim Ağa ve Şeyh Davud Cami ve medrese ve zaviyeleriyle musakkafât-ı vakfiyeleri mahallî evkaf idaresi ma'rifetiyle tamir ve inşa ettirilmiştir.

Maarife Aid İcraat ile Emâkin-i Emîriye İnşaatı

84. **Mardin Mekteb-i Rüşdîsi:** Mardin'de isticâren mekteb-i rüşdî itihâz olunan hanenin dik ve hıfzussıhhaya gayr-ı muvâfik olduğu esna-yı devrinde manzûr-ı âlî-i vilayet-penâhileri olmasıyla icra buyurulan teşvikât üzerine memurîn ve hamiyet-mendân ahali taraflarından iki yüz kırk lira mikdârı vuku bulan îâne ile müceddeden bir mekteb-i rüşdî bina ve inşa ve bu mekteb için taraf-ı âlî-i vilayet-penâhîden îâne-i münasibe itâ edilmiştir.

85. **Cizre Mekteb-i Rüşdîsi:** Cizre kasabasında şimdiye kadar mekteb-i rüşdî tesis olunmadığı devren Cizre'yi teşriflerinde meşhûd-ı âlî-i vilayet-penâhileri olmakla derhal icra buyurulan teşvikât ve terğîbât üzerine memurîn ve hamiyet-mendân mahalliye cânibinden vuku bulan îâne ile müceddeden bir mekteb-i rüşdî inşa kılınmış ve yine taraf-ı âlî-i vilayet-penâhîden mikdar-ı münasib îâne itâ buyurulmuştur.

86. **Avine Mekteb-i Rüşdîsi ile Telgrafhanesi:** Avine kazasının merkez-i hükümeti olan Savur kasabasında şimdiye kadar mekteb-i rüşdî ile telgrafhane olmadığı cihetle orada da icra buyurulan teşvikât üzerine memurîn ve hamiyet-mendân ahali taraflarından yüz yirmi lira îâne cem' olunarak her iki bina da müceddeden inşa ve şu sırada da cânib-i âlî-i vilayet-penâhîden îâne-i vâfiye kılınmış ve cümle-i muvaffakiyyât-ı celile-i vilayet-penâhîden olmak üzere sene-i hâliye Ağustos'unda dua-yı ömr ve ikbâl-i hazret-i tâcdârînin yâd ve tizkârıyla mekteb-i mezkûrun suret-i mutantanada resm-i küşâdî icra ve tedrisata ibtidâr olunmuştur.

87. **Çermik Mekteb-i Rüşdîsi'yle Telgrafhane ve Hükümet Konağı:** Çermik kasabasında vaki hükümet konağı pek dik ve memurîni istî'âba gayr-ı kâfi olduğu gibi mekteb-i rüşdî itihâz olunan harab bir mescid de mektebe elverişli olmadığına ve kasaba-i mezbûrede henüz telgrafhane dahi yapılmadığına binâen orada da taraf-ı âlî-i vilayet-penâhîden vuku bulan teşvik ile memurîn ve hamiyet-mendân ahali cânibinden îâneten cem' edilen mebâliğden hükümet konağı ittisâlinde seksen bir liraya mübâya'a olunan hanenin fevkânî tahtânî dört odası telgrafhane ve bes odayı hâvî olan diğer tarafı mekteb-i rüşdî itihâz ve bahçe ciheti de hükümet konağına ilave ve ifraz edilerek muamele-i lazımleri ifa ve yine cânib-i sâmi-i vilayet-penâhîden îâne-i münasibe itâ buyurulmuştur.

88. Maden Kasabası Mekteb-i Rüşdîsi'nin muhtac-ı tamir olan mahalleri imar ve inşa ve hapishaneye de müceddeden su isâle ve icra ettirilmiştir.

89. Palu kazasında müteferrik suretiyle isticâren hükümet konağı itihâz edilen mahaller hükümetin şân u şerefiyle mütenâsib olmadığı esna-yı devirde manzûr-ı âlî-i vilayet-penâhileri olmasıyla orada da icra kılınan teşvikât ve memurîn ve hamiyet-mendân ahali taraflarından vuku bulan îânât ile müceddeden bir hükümet konağı yapılmış ve bunun için de taraf-ı âlî-i vilayet-penâhîden îâne-i nakdiye itâ buyurulmuştur.

90. Mukarrerât-ı islahiye cümlesinden olan teşkil kılınan nevâhî müdürlüğü merkezlerinden Avine'de Ömerkan-ı Fevkânî ve Tahtânî, Maden'de Midye, Beşiri'de Tepe, Maden'de Ancevz, Çermik'de Rûtan, Lice'de Hani, Konağı, Mansuran, Derik'de Mazıdağı, Palu'da Karaçor, Mardin'de Koçhisar, Silvan'da Hazro, Siverek'de Hazro ve Yenişehir ve Hoşin, Avine'de Şeyhan, Midyat'da Hasankeyf, Lice'de Kiraz ve Baharlı ve Gerburan ve Habızbini ve Piran ve Perdenç ve Bermaz ve Ergani ve Koran ve Kalliş nahiyeleri merkezlerinde birer mekteb-i ibtidâî bina ve tesis ve icab eden muallimleri merkez-i vilayette itihâz ve tayin buyurulmuştur.

91. Saye-i saaded-sermaye-i hazret-i hilafet-penâhîde Diyarbakır şehrinde vali-i âli-i vilayet atüfetlü Halid Bey Efendi hazretlerinin himem-i celîle-i fahîmâneleriyle ve îâne-i erbâb-ı hamîyyetle tesisine mübâşeret kılınmış olduğu sâlnâmenin maarife ait tesisat-ı cedîdesi meyânında tahrîr ve tavsîf edilmiş olan mekteb-i sanayi, cümle-i âsâr-ı füyûzâta dair hazret-i hilafet-penâhîden ve vali-i müşârun-ileyh hazretlerinin ilelebed kemal-i hüsn-i şükran ile zîb-i hatıra-i ehl-i vilayet olacak mesai-i mebrûreleri semerât-ı hayriyesinden olarak en mükemmel ve muntazam surette inşa ve her suretle tanzimatı ikmal kılınarak velî-nîmet-i bî-minnetimiz halife-i a'zam efendimiz hazretlerinin yirmi beşinci sene-i devriye-i cülûs-ı hümâyûnlarına müsâdîf rûz-ı firûz-ı meyâmin-bürûzda kemâl-i ihtîşam ile resm-i küşâdı icra kılınmış ve lede'l-arz cânib-i me'âlî-menâkîb-ı hazret-i hilafet-penâhîden nâm-ı nâmî-i mülûkâneye izâfetle tev-sîmi hakkında müsaade-i seniyye-i cenâb-ı zıllullahî şayan buyurulmuştur.

Mekteb-i Sanayi-i Hamidî gibi vilayetimizin merkezinde mâ-dâme'z-zaman mücib-i mefâhir-i bî-pâyân olmak üzere cülûs-ı hümâyûn-ı hazret-i padişâhînin yirmi beşinci sene-i devriye-i mübarekesini tebcilen nefâis-i âsâr-ı mimariyeden addolunacak surette vali-i müşârun-ileyh hazretlerinin himem-i mahsusa-i sadâkat-şî'ârîleri âsârından olarak fevkalâde zarîf ve dil-nîşîn bir çeşme-i zîbâ ile ve bir namazgâh-ı pür-nümune ve bir tenezzüh bahçesi tarh ve tesis olunmuş ve bu âsâr-ı muazzezeden çeşme ile namazgâhın dahi lütfen ve inâyeten nam-ı me'âlî-ittisâm-ı hazret-i padişâhîye nisbetle yâd edilmesine müsaade-i âtîfet-âde-i cenâb-ı zıllullahî erzân buyurulmuştur.

Turuk ve Ma'âbir

92. Üç yüz on üç sene-i Maliyesi ilk ve sonbaharlarında vilayet dahilinde müceddeden ve tamiren vuku bulan turuk inşaatının mikdarı kırk dört bin altı yüz yetmiş metre tûlünde olup bundan Bitlis tarîk-i askerîsiyle vilayete ait olan ve Silvan tarîkinde inşa edilen on beş bin metrenin on üç bin üç yüz doksan iki metresi mükemmel şose olduğu gibi bin altı yüz sekiz metresinin de tesviye-i türâbiyesi icra ve külliye şose halinden çıkan Haleb Caddesi'nde vaki Siverek tarîkiyle Samsun Caddesi olan Maden tarîkinde de tamiren inşa edilen yirmi dokuz bin altı yüz yetmiş metreden on üç bin sekiz yüz kırk metresinin şosesi mükemmel inşa kılınıp on beş bin sekiz yüz otuz metresi de derdest-i ikmaldir. Biri üç diğeri iki gözlü ve tam kârgir iki köprü ve dört kasis ile iki bin sekiz yüz kırk metre mik'abı duvar müceddeden on beş aded köprü ile sekiz aded kasis tamiren inşa ve amelîyat-ı mezbûrede yirmi dört bin yüz altmış yedi amelenin ma'a-ceza ve cezasız olarak yüz kırk bin dört yüz yetmiş yedi yevmiyelerine mukâbil mükellefiyetleri icra ettirilmiştir.

Üç yüz on dört sene-i Maliyesi ilk ve son baharlarında vilayet dahilinde müceddeden ve tamiren vuku bulan tami-ratın mikdarı kırk bin dört yüz elli beş metre tûlünde olup bundan Bitlis tarîk-i askerîsiyle vilayete ait olan ve Silvan tarîkinde inşa edilen on üç bin üç yüz kırk sekiz metrenin on bir bin yedi yüz kırk metresi köprüsüz mükemmel şose olduğu gibi bin altı yüz sekiz metresinin de tesviye-i türâbiyesi icra ve külliye şose halinden çıkan Haleb Caddesi'nde vaki Siverek tarîkiyle Samsun Caddesi olan Maden tarîkinde yirmi yedi bin yüz yedi metre şose tamiren inşa ve ikmal edildiği ve imalat-ı sînâiyeden de Bitlis tarîkinde müceddeden üç metre açıklığında bir aded kârgir köprü ile yetmiş santimetre açıklığında bir aded kapaklı menfez. Haleb tarîkinde iki gözlü bir aded kârgir köprü ile yetmiş beş santimetre açıklığında dört aded kapaklı menfez ve yedi yüz doksan altı metre mik'abı kuru duvar ve Musul Caddesi'nde de üç aded kârgir köprü tamiren ve Maden tarîkinde on yedi aded köprü ve menfez ile on beş bin beş yüz metre mik'abı kuru duvar tamiren inşa edilmiş ve sene-i mezkûrede 26.384 nefer amele-i mükellefe ma'a-ceza ve 4.422 nefer de cezasız olarak ifa-yı mükellefiyet etmişlerdir.

Üç yüz on beş senesi ilk ve son bahar amelîyatında da Haleb Caddesi'nde 3917 metre şose tamiren, Bitlis Caddesi'nde 2055 metre şose müceddeden ve 2300 metre tesviye-i türâbiye amelîyatı ve Musul tarîkinde 361 metre şose tamiren ve üç aded kasis müceddeden ve Maden tarîkinde de 12550 metre tathîrât, 612 metre mik'abı hafır, 600 metre mik'abı imlâ, 635 metre şose, 350 metre hendek, 5285 metre mik'abı kuru duvar, bir kapaklı menfez, üç muvakkat ahşap köprü tamiren ve 18 aded kasis dahi müceddeden inşa edilmiş ve amelîyat-ı mezkûrede 9080 nefer amele-i mükellefe ma'a-ceza ve 323 nefer amele de cezasız olarak istihdâm edilmiştir.

Bin üç yüz on altı senesi ilk ve sonbahar amelîyatlarında Mardin, Maden, Silvan ve Siverek tarîklerinde dört yüz seksen altı metre tûlünde müceddeden şose inşaatı, iki bin üç yüz altı metre tûlünde şose tami-ratı, bin sekiz yüz kırk bir metre tesviye-i türâbiye, on altı bin iki yüz altmış sekiz metre hendek hafriyatı, bin otuz iki metre mik'ab imlâ, üç bin dört yüz altmış yedi metre tûlündeki tarîkin dahi nîm-i tesviye ve tathîrâtı icra olunduğu gibi üç aded müceddeden ve on beş aded tamiren köprü inşaatı, müceddeden üç ve tamiren kırk beş menfez yapılmış ve on altı kasis tamir kılınmıştır.

Vilayetin turuk ve ma'âbir inşaatı evvelce matlûb-ı âli derecesinde ilerleyememiş iken zat-ı âli-i vilayet-penâhînin ibtidâ-yı memuriyet-i celîlelerinden beri itihâz buyurdukları tedâbîr-i sâibe ve seri'a semeresiyle emsali gayr-i mesbûk bir faaliyet ile icrasına muvaffak oldukları bunca me'ser-i umrâniye vilayet halkını ilelebed minnettar edecek ve nam-ı âlîlerini lisan-ı sitâyîşle yâd ettirecek âsâr-ı nâfi'a ve hayriyedendir. Bu yoldaki ikdâmât-ı ciddiyet-perverâne beher sene teyessür-nümâ-yı husûl olursa bi-lutfihi teâlâ tesviye-i turuk ve ma'âbir işi dahi vilayetçe sene be-sene terakkî eyleyeceği şüphesizdir.

Sâlnâmenin Esnâ-yı Tertib ve Tab'ında Vuku Bulan Teveccühât ve Tebeddülât Tevcîhât

Memuriyet

Mardin Mutasarrıflığı'na	Rumeli Pâyelilerinden Kerkük Mutasarrıfı
Mektubî Muavinliği'ne	Saadetlü Nüzhet Paşa hazretleri
Vali Muavinliği'ne	Rifatlı Ali Fikri Bey
Lice Kazası Niyabeti'ne	İzzetlü Mina Efendi
Mardin Bidâyet Mahkemesi Ceza Riyâseti'ne	Mekremetlü Seyfullah Efendi
Maden Mutasarrıflığı'na	Mehmed Nuri Efendi
Vilayet Mektupçuluğu'na	İzzetlü İsmail Fevzi Bey
Mardin Sancağı Evkaf Müdürlüğü'ne	Saadetlü Hayri Bey Efendi
Palu Kazası Kaymakam Muavinliği'ne	Nasreddin Efendi
Nusaybin Kaymakamlığı'na	Ermenak Efendi
Çermik Kaymakamlığı'na	Derik Kaymakamı Hüsameddin Efendi
Diyarbakir İstinâf Müdde'î-i Umumiliği'ne	Aşiret Mektebi Mezunlarından Sultan Efendi
Diyarbakir Telgraf Müfettiş Muavinliği'ne	İzzetlü Hikmet Bey
Diyarbakir Memleket Tabâbeti'ne	Hacı Nuri Efendi
Siverek Kaymakamlığı'na	Bahaeddin Efendi
Avine Kaymakamlığı'na	Avine Kaymakamı Hüseyin Şükrü Efendi
Vilayet Evkaf Muhasebeciliğine	Siverek Kaymakamı Cemil Efendi
Merkez Bidâyet Mahkemesi Ceza Riyâseti'ne	İzzetlü Hüsnü Efendi
	Bağdad Merkez Bidâyet Mahkemesi
	Müdde'î-i Umumî Muavini Ali Efendi

Rütbe

Merkez-i Vilayet Nâibi Faziletlü Mehmed Tevfik Efendi'ye Bilâd-ı Hamse Pâyesi
Mardin Sancağı Muhasebecisi Hüsnü Efendi'ye Sâniye Sınıf Mütemâyizi
Vilayet Evrak Müdürü Osman Sakıb Efendi'ye Sâniye Sınıf Mütemâyizi
Diyarbakir Telgraf ve Posta Başmüdüdü Ağâh Efendi'ye Ülä Sanîsi
Meclis-i Beledî Azasından Dellalbaşızâde Abdurrahman Efendi'ye Sâlise
Müze-i Hümâyün-ı Diyarbakir Fahrî Memuru Nâtik Efendi'ye Sâlise

Nişan

Vali-i Vilayet Atûfetlü Halid Bey Efendi hazretlerinin küçük haremleri İsmetlü Hanım Efendi hazretlerine
İkinci Rütbeden Şefkat Nişan-ı Zîşânı
Hazine Dava Vekili Bogos Efendi'ye Dördüncü Rütbeden Osmanî
Nizamiye Yetmiş Üçüncü Alayın Diyarbakir'de Ârâmsâz Üçüncü Taburu Binbaşısı
Emin Ağa'ya Dördüncü Rütbeden Mecidî
Mardin Mutasarrıfı Saadetlü Nüzhet Paşa hazretlerine Birinci Rütbeden Mecidî
Meclis-i İdare-i Vilayet Başkâtibi İzzetlü Feyzi Efendi'ye Üçüncü Rütbeden Osmânî
Meclis-i İdare-i Vilayet Ketebesinden Rifatlı Zülfü Bey'e Dördüncü Rütbeden Mecidî
Diyarbakir Posta Müdürü İzzetlü Hacı Abdullah Efendi'ye Dördüncü Rütbeden Osmânî

Dahil-i Vilayette Haric-i Teşrifat Olarak Vuku Bulan Tevcîhât ve Tebeddülât

Belediye Kabileliği'ne Ayşe Sıdıka Hanım
Meclis-i İdare-i Vilayet Müdde'i-i Umumiliğine
vilayet maiyyetine memur Abdülmecid Berki Efendi
Çermik Kaymakamlığı Vekâleti'ne Hacı Mehmed Efendi
Merkez-i Vilayet Sandık Eminliği'ne Abdülvahhab Efendi
Maden Sancağı Muhasebe Başkitâbeti'ne Refik-i Evvel Mehmed Efendi
Maden Sancağı Muhasebe Kâtibi Refik-i Evveliği'ne Yevmiye Kâtibi Ahmed Efendi
Cizre Rüşdiye Mektebi Hat Muallimliği'ne İbrahim Efendi
Lice Bidâyet Mahkemesi Azalığı'na Ahmed Bey
Lice Kaymakamlığı Vekâleti'ne Hacı Mehmed Efendi
Meclis-i İdare-i Vilayet Müdde'i-i Umumiliği'ne Mektubî hulefâsından Muhlis Efendi
Meclis-i İdare-i Vilayet Mustanuklığı'na Mektubî Muavini Fikri Bey
Cizre Kaymakamlığı Vekâleti'ne Hacı İbrahim Efendi
Çüngüş Müdürlüğü'ne Şeyhzâde Sabri Bey
Nusaybin'de İlyan Müdürlüğü'ne Hüseyin Vasfi Efendi

Hâtîme

Saye-i maarif-pîrâye-i cenâb-ı padişah-ı a'zamîde cem' ve tertib ve tab'ına ihtimam olunan bu senenin vilayet sâl-nâmesi dahi bu kere resîde-i hadd-i hitâm oldu.

Ahd-i güzîn-i hilafet-penâhîleri her gûne terakkiyât-ı medeniyye ve saadet-i sermediyenin zaman-ı feyz-nişân-ı tecel-iyâtı olan şevket-me'âb-ı me'âlî-nisâb efendimiz hazretlerinin efkâr-ı hayriyet-disâr-ı mülûkâneleri daire-i necât-ı bâhiresinde ifa-yı hüsn-i hizmet-i nokta-i hatt-ı hareket ittihâz buyurmakta olan vali-i vilayet atûfetlü Halid Bey Efendi hazretlerinin zaman-ı memuriyet-i celîlelerinde az vakitte vilayetce saha-pîrâ-yı vücud olan bunca âsâr-ı nâfi'a ve müessesât-ı hayriye vilayetin terakkî-i umrânını ve sunûf-ı ahali ve teba'anın tezyîd-i servet ü sâmânını gösterir me's-er-i ulviyeden olmakla zaman-ı eslâfa nisbetle pek büyük bir fark-ı mefharet-bahşâsı müşâhid-i enzâr olmakla hemîşe-zîver-i elsine olan dua-yı izdiyâd-ı ömr ve şevket-i cenâb-ı zillullahîyi tekrar ale't-tekrar tilâvet-i musâdakât ve ubudiyet ve vali-i müşârün-ileyh hazretlerine de arz-ı minnetdârî ve mahmedet ederiz.

Institut kurde de Paris

سنة
١٣١٧

سالنامه ولایت

دوره

١٨

(سنة هجره ١٣١٩) (سنة روميه ١٣١٧)

دياربكر ولايتي مطبعه سنده طبع اولمشدر

Institut kurde de Paris

Defa
18

SALNÂME-İ DİYARBEKİR

Sene-i Hicriye 1319 / Sene-i Rumiye 1317
[1901-1902]

Diyarbakir Vilayeti Matbaasında tab' olunmuştur.

Institut kurde de Paris

Mukaddime

Asr-ı celîl-i mehâsin-delil-i mülûkâneleri terakkiyât-ı maddiye ve maneviye-i İslâmiye ve Osmaniye'nin cilvegâh-ı zuhuru olmakla me'ser-i ulviye-i şehinşahîleri tevârih-i milliyemizin en parlak sahâifini teşkil eden padişah-ı farukcâh ve şehriyâr-ı âlem-penâh, halife-i Resul-i Ekrem, metbû'-ı mukaddes ve mufahham veli-nimet-i bî-minnet-i a'zam şevketlü kudretlü es-Sultan İbnü's-Sultan el-Gazi Abdülhamid Han-ı Sâni efendimiz hazretlerinin saye-i maarif-vâ-ye-i cenab-ı zillullahîlerinde Diyarbekir vilayetinin resmî gazetesi muntazaman saha-i ârâ-yı intişâr olmakta bulunduğ gibi meymenet-efzâ-yı hulûl olan bin üç yüz on dokuzuncu sene-i hicriyesi salnâmesi dahi on sekizinci defa olmak ve sinîn-i sâbıkada neşrolunan nüshalardan daha ziyade malumat-ı müfideyi hâvi bulunmak üzere bi't-tertib tab' ve neşrolundu.

Hemen cenab-ı hallâk-ı bî-zevâl ve âferînde-i mâh ve sâl, zill-i akdes ve Resul-i Ekrem'inin halife-i mukad-des[il] olan padişah-ı hamidi'l-hisâl ve şehriyâr-ı ferruh-fâl padişahımız efendimiz hazretlerini ilâ-kıyâmi's-sâ'a, bi'l-iz-zi ve'l-âfiye dîhim-i ârâ-yı şevket ve iclâl buyursun. Amin, bi-hürmet-i seyyidi'l-mürselin.

Sene-i Arabiyye 1319					Sene-i Maliye 1317				
Hafta	Muharrem	Nisan	Fecr		Şems		Zuhr		Havadisât
			Saat	Dakika	Saat	Dakika	Saat	Dakika	
Cumartesi	1	7	8	40	10	32	5	20	
Pazar	2	8		38		29		18	Evvel-i sene-i Sevr
Pazartesi	3	9		34		26		17	
Salı	4	10		31		23		16	Tufan-ı Nuh aleyhis-selâm
Çarşamba	5	11		29		21		15	
Perşembe	6	12		27		18		14	
Cuma	7	13		24		16		12	
Cumartesi	8	14		21		13		11	Âhir-i sene-i Sevr
Pazar	9	15		19		11		10	
Pazartesi	10	16		16		9		9	Eyyâm-ı garka
Salı	11	17	8	13		7	5	8	
Çarşamba	12	18		10	10	5		7	
Perşembe	13	19		8		3		6	Buğdaya sût gelir.
Cuma	14	20		5	10	1		5	
Cumartesi	15	21		3	9	59		4	Bugün yağmur a'lâdır.
Pazar	16	22	8	1		57		3	
Pazartesi	17	23	7	59		55		2	Rûz-ı Hızır
Salı	18	24		57		53		1	Bâd-ı şarkî eser.
Çarşamba	19	25		54		51		0	
Perşembe	20	26		51		49		59	
Cuma	21	27		49		47		58	
Cumartesi	22	28		47		46		57	
Pazar	23	29		44		45		57	
Pazartesi	24	30		41		43		56	
Salı	25	1		39		41		55	Mayıs
Çarşamba	26	2		37		39		54	
Perşembe	27	3		34		37		53	
Cuma	28	4		33		36		52	
Cumartesi	29	5		32		35		52	
Pazar	30	6		29		33		51	Âhir-i eyyâm-ı matar

Hafta	Safer'ül Hayr	Mayıs	Fecr		Şems		Zuhr		Havadisât
			Saat	Dakika	Saat	Dakika	Saat	Dakika	
Pazartesi	1	7	7	26	9	31	4	50	
Salı	2	8		24		29		49	
Çarşamba	3	9		22		27		48	Karar-ı nebatât
Perşembe	4	10		20		25		47	
Cuma	5	11		18		23		46	
Cumartesi	6	12		16		22		45	Bina-i Kostantiniyye
Pazar	7	13		14		21		45	
Pazartesi	8	14		12		20		44	Feth-i Mekke-i Mükerrerme
Salı	9	15		10		19		44	
Çarşamba	10	16		9		18		43	
Perşembe	11	17		6		17		43	Sinek ve cemâ-i hayvan çıkar.
Cuma	12	18		5		16		42	
Cumartesi	13	19		4		15		42	
Pazar	14	20		3		14		41	Hıyar ve dut olur.
Pazartesi	15	21		2	9	13	9	41	
Salı	16	22	7	1		12		40	Killet-i miyâh
Çarşamba	17	23	7	0		11		40	
Perşembe	18	24	6	59		10		39	
Cuma	19	25		58		9		39	
Cumartesi	20	26		57		8		38	
Pazar	21	27		56		7		38	Noksanü'l-mâ' fi'l-eşcâr
Pazartesi	22	28		55		7		38	
Salı	23	29		54		6		37	Buğdayın kırkı tamam
Çarşamba	24	30		53		6		37	
Perşembe	25	31		53		5		37	Mevsim-i hasad
Cuma	26	1		52	9	5		37	Haziran
Cumartesi	27	2		52		4		36	
Pazar	28	3		51		3		36	
Pazartesi	29	4	6	51	9	3		36	

Hafta	Rebiul evvel	Haziran	Fecr		Şems		Zuhr		Havadisât
			Saat	Dakika	Saat	Dakika	Saat	Dakika	
Salı	1	5	6	50	9	3	4	36	
Çarşamba	2	6		50		2		35	
Perşembe	3	7		49		2		35	İbtidâ-yı rûz-ı yeldâ
Cuma	4	8		49		1		35	
Cumartesi	5	9		49		1		35	Fırtına
Pazar	6	10		49		1		35	
Pazartesi	7	11		49		1		35	
Salı	8	12		49		2		35	Âhir-i rûz-ı yeldâ
Çarşamba	9	13		50		2		35	
Perşembe	10	14		50		3		36	Evân-ı vasl-ı varak
Cuma	11	15		51		3		36	
Cumartesi	12	16		52		4		36	
Pazar	13	17		52		4		36	
Pazartesi	14	18		53		5		37	
Salı	15	19		53		5		37	İbtidâ-yı bâd-ı semûm
Çarşamba	16	20		54		6		37	
Perşembe	17	21		55		6		37	Hareket-i derya
Cuma	18	22		56		7		38	
Cumartesi	19	23		57		7		38	Fırtına
Pazar	20	24		58		8		38	
Pazartesi	21	25		58		9		39	
Salı	22	26	6	59		10		39	
Çarşamba	23	27	7	00		11		40	Âhir-i riyâh-ı bevârih
Perşembe	24	28		1		12		40	
Cuma	25	29		2		13		41	
Cumartesi	26	30		3		14		41	
Pazar	27	1		4		15		42	Temmuz
Pazartesi	28	2		5		16		42	
Salı	29	3		6		17		43	
Çarşamba	30	4		7	9	18		43	

Hafta	Rebiul ahir	Temmuz	Fecr		Şems		Zuhr		Havadisât
			Saat	Dakika	Saat	Dakika	Saat	Dakika	
Perşembe	1	5	7	9	9	19		44	
Cuma	2	6		11		20		44	
Cumartesi	3	7		12		21		45	Şiddet-i hararet
Pazar	4	8		14		22		45	
Pazartesi	5	9		16		23		46	
Salı	6	10		18		25		47	Katl-i Nemrud
Çarşamba	7	11		20		27		48	
Perşembe	8	12		22		29		49	
Cuma	9	13		24		31		50	Fırtına
Cumartesi	10	14		26		33		51	
Pazar	11	15		29		35	4	52	Ahrâr-ı ateb
Pazartesi	12	16		32		36		52	
Salı	13	17		34		37		53	
Çarşamba	14	18		37		39		54	
Perşembe	15	19		39		41		55	İbûdâ-yı eyyâm-ı bâhûr
Cuma	16	20		41		43		56	
Cumartesi	17	21		44		45		57	
Pazar	18	22		47		46		57	Âhir-i vasi-ı varak
Pazartesi	19	23		49		47		58	
Salı	20	24		51		49		59	
Çarşamba	21	25		54		51	4	00	
Perşembe	22	26		57		53	5	1	Âhir-i eyyâm-ı bâhûr
Cuma	23	27	7	59		55		2	Kuyruk doğar.
Cumartesi	24	28	8	1	9	57		3	
Pazar	25	29		3		59		4	Gayet-i kuvvet-i germâ
Pazartesi	26	30		5		1		5	
Salı	27	31		8		3		6	Fırtına
Çarşamba	28	1		10		5		7	Tabbâh
Perşembe	29	2	8	13	9	7	5	8	

Hafta	Cemâziyel evvel	Ağustos	Fecr		Şems		Zuhr		Havadisât
			Saat	Dakika	Saat	Dakika	Saat	Dakika	
Cuma	1	3	8	16	10	9	5	9	Reften-i laklak
Cumartesi	2	4		19		11		10	
Pazar	3	5		21		13		11	
Pazartesi	4	6		24		15		12	Âhir-i bâd-ı şimâlî
Salı	5	7		27		18		14	
Çarşamba	6	8		29		20		15	
Perşembe	7	9		31		23		16	
Cuma	8	10		34		26		17	Tağayyurât-ı evrak
Cumartesi	9	11		36		28		18	
Pazar	10	12		38		30		19	
Pazartesi	11	13		40		32		21	Muhelif yeller eser.
Salı	12	14		43		35		22	
Çarşamba	13	15		46		37		23	Vefat-ı Adem aleyhisselâm
Perşembe	14	16		49		3		24	
Cuma	15	17		51		41		25	
Cumartesi	16	18		54		43		26	
Pazar	17	19	8	57		45		27	Cülûs-ı hümayûn
Pazartesi	18	20	9	00		47		28	
Salı	19	21		3		50		29	Fütûr-ı germâ
Çarşamba	20	22		6		52		30	Kemâlû'l-esmâr
Perşembe	21	23		8		55		32	Âhir-i bâd-ı semûm
Cuma	22	24		11		57		33	
Cumartesi	23	25		13	10	00		34	Fırtına
Pazar	24	26		16	11	2		35	İmtizâc-ı fasleyn
Pazartesi	25	27		19		5		37	
Salı	26	28		22		7		38	
Çarşamba	27	29		25		9		39	Hareket-i ahlât
Perşembe	28	30		27		11		40	
Cuma	29	31		30		13		41	
Cumartesi	30	1		32	11	15	5	42	Eylül

Hafta	Cemâziyel ahir	Eylül	Fecr		Şems		Zuhr		Havadisât
			Saat	Dakika	Saat	Dakika	Saat	Dakika	
Pazar	1	2	9	34	11	18	5	43	
Pazartesi	2	3		36		21		45	
Salı	3	4		38		23		46	
Çarşamba	4	5		41		26		47	
Perşembe	5	6		44		29		49	
Cuma	6	7		47		31		50	Şikesten-i germâ
Cumartesi	7	8		50		34		51	
Pazar	8	9		53		37		53	
Pazartesi	9	10		56		39		54	Fasl-ı harif
Salı	10	11	9	58		42		56	
Çarşamba	11	12	10	00		45		57	
Perşembe	12	13		2		47	5	58	
Cuma	13	14		5		50	6	00	İd-i Safib
Cumartesi	14	15		8		52		1	Fırtına
Pazar	15	16		11		55		2	
Pazartesi	16	17		14	11	58		4	
Salı	17	18		17	12	00		5	Şeftalinin nihayeti
Çarşamba	18	19		20		3		6	
Perşembe	19	20		22		5		7	
Cuma	20	21		25		7		8	
Cumartesi	21	22		27		9		9	Ağaçlardan su rücû' eder.
Pazar	22	23		30		11		10	
Pazartesi	23	24		32		14		12	
Salı	24	25		35		16		13	Bedende kan zayıf olur.
Çarşamba	25	26		36		19		14	
Perşembe	26	27		40		22		16	
Cuma	27	28		42		24		17	Bed'-i sükut-ı evrak
Cumartesi	28	29		45		27		18	
Pazar	29	30	10	47	12	30	6	20	

Hafta	Receb	Teşrini evvel	Fecr		Şems		Zuhr		Havadisât
			Saat	Dakika	Saat	Dakika	Saat	Dakika	
Pazartesi	1	1	10	50	12	32	6	21	
Salı	2	2		52		35		22	İbtidâ-yı sene-i Rumiye
Çarşamba	3	3		54		37		23	
Perşembe	4	4	10	57		39		24	İbtidâ-yı eyyâm-ı matar
Cuma	5	5	11	00		41		26	
Cumartesi	6	6		3		43		27	Fırtına
Pazar	7	7		5		46		28	
Pazartesi	8	8		7		49		29	İbtidâ-yı gars-ı eşcâr
Salı	9	9		9		52		31	
Çarşamba	10	10		11		55		32	
Perşembe	11	11		12		57		33	
Cuma	12	12		13	12	59		34	
Cumartesi	13	13		15	1	2		36	
Pazar	14	14		17		5		37	Balık Fırtınası
Pazartesi	15	15		19		7		38	
Salı	16	16		21		9		39	
Çarşamba	17	17		23		11		40	Nil-i mübarek eksilir.
Perşembe	18	18		25		13		41	
Cuma	19	19		27		15		42	
Cumartesi	20	20		29		17		43	
Pazar	21	21		31		19		44	Vefat-ı Adem aleyhisselâm
Pazartesi	22	22		33		21		45	
Salı	23	23		35		23		46	
Çarşamba	24	24		37		25		47	Fırtına
Perşembe	25	25		39		27		48	
Cuma	26	26		41		29		49	Rûz-ı Kasım
Cumartesi	27	27		43		31		50	
Pazar	28	28		45		33		51	
Pazartesi	29	29		47		35		52	Fırtına
Salı	30	30	11	49	1	37	6	53	

Hafta	Şaban	Teşrin-i evvel	Fecr		Şems		Zuhr		Havadisât
			Saat	Dakika	Saat	Dakika	Saat	Dakika	
Çarşamba	1	31	11	51	1	39	6	54	
Perşembe	2	1		53		41		55	Teşrin-i Sâni
Cuma	3	2		55		42		56	
Cumartesi	4	3		57		45		57	Bâd-ı cenûbî eser.
Pazar	5	4	11	59		47		58	
Pazartesi	6	5	12	1		49		59	
Salı	7	6		3		50	6	59	İhtifâ-yı haşerât
Çarşamba	8	7		5		51	7	00	
Perşembe	9	8		7		53		1	
Cuma	10	9		9		55		2	Hareket-i derya
Cumartesi	11	10		11		57		3	
Pazar	12	11		12	1	59		4	Nüzûl-i mâ-i eşcâr
Pazartesi	13	12		13	2	1		5	
Salı	14	13		14		2		5	
Çarşamba	15	14		15		3		6	Leyle-i Berât
Perşembe	16	15		16		5		7	Vilâdet-i hümâyûn
Cuma	17	16		17		6		7	İbtidâ-yı berd
Cumartesi	18	17		18		7		8	
Pazar	19	18		19		8		8	Fırtına
Pazartesi	20	19		19		9		9	
Salı	21	20		20		10		9	İbtidâ-yı rih-i şimâlî
Çarşamba	22	21		21		11		10	
Perşembe	23	22		22		12		10	
Cuma	24	23		22		13		11	
Cumartesi	25	24		23		13		11	
Pazar	26	25		24		14		12	İmtizâc-ı fasleyn
Pazartesi	27	26		24		15		12	
Salı	28	27		25		15		12	
Çarşamba	29	28	12	25		16	7	12	

Sene-i Arabiyye 1319				Sene-i Maliye 1317					
Hafta	Ramazan'ül Mübarak	Teşrini Sâni	Fecr		Şems		Zuhr		Havadisât
			Saat	Dakika	Saat	Dakika	Saat	Dakika	
Perşembe	1	29	12	26	2	16	7	13	
Cuma	2	30		26		17		13	
Cumartesi	3	1		27		17		13	Kânûn-ı Evvel
Pazar	4	2		27		18		14	
Pazartesi	5	3		28		18		14	
Salı	6	4		28		19		14	
Çarşamba	7	5		29		19		14	Fırtına
Perşembe	8	6		29		20		15	
Cuma	9	7		30		20		15	İbtidâ-yı şeb-i yeldâ
Cumartesi	10	8		30		21		15	
Pazar	11	9		30		21		15	
Pazartesi	12	10		30		21		15	
Salı	13	11		30		20		15	
Çarşamba	14	12	12	30	2	20		15	Âhir-i şeb-i yeldâ
Perşembe	15	13		29		20		15	
Cuma	16	14		29		19		14	Nehy-i kasd ve hacamât
Cumartesi	17	15		28		19		14	
Pazar	18	16		28		18		14	
Pazartesi	19	17		27		18		14	
Salı	20	18		27		17		13	
Çarşamba	21	19		26		17		13	
Perşembe	22	20		26		16		13	Vilâdet-i İbrahim aleyhisselâm
Cuma	23	21		25		16		13	
Cumartesi	24	22		25		15		12	
Pazar	25	23		24		15		12	
Pazartesi	26	24		24		14		12	
Salı	27	25		23		13		11	Mevlid-i İsa aleyhisselâm
Çarşamba	28	26		23		13		11	İbtidâ-yı Kara Koncolos
Perşembe	29	27		22		12		10	
Cuma	30	28	12	21	2	11		10	

Hafta	Şevval	Kanun-ı evvel	Fecr		Şems		Zuhr		Havadisât
			Saat	Dakika	Saat	Dakika	Saat	Dakika	
Cumartesi	1	29	12	21	2	11	7	9	
Pazar	2	30		19		9		9	
Pazartesi	3	31		19		8		8	
Salı	4	1		18		7		8	Kânûn-ı Sâni
Çarşamba	5	2		17		6		7	
Perşembe	6	3		16		5		7	
Cuma	7	4		15		3		6	
Cumartesi	8	5		14		2		5	Âhir-i Kara Koncolos
Pazar	9	6		13	1	2		5	
Pazartesi	10	7		12		59		4	es-Salib fi'l-mâ'
Salı	11	8		11		57		4	
Çarşamba	12	9		9		55		2	Sa'd-i mübarek
Perşembe	13	10		7		53		1	
Cuma	14	11		5		51	7	00	
Cumartesi	15	12		3		50	6	59	Şiddet-i sermâ
Pazar	16	13	12	1		48		57	İsa aleyhisselâma isim tesmiye olundu.
Pazartesi	17	14	11	59		47		56	
Salı	18	15		57		45		55	
Çarşamba	19	16		55		43		54	
Perşembe	20	17		53		41		53	
Cuma	21	18		51		39		52	Âhir-i Erba'în
Cumartesi	22	19		49		37		51	
Pazar	23	20		47		35		51	
Pazartesi	24	21		45		33		50	Feryad-ı tuyûr
Salı	25	22		43		31		50	
Çarşamba	26	23		41		29		49	Gâyet-i kuvvet-i sermâ
Perşembe	27	24		39		27		48	
Cuma	28	25		37		25		47	
Cumartesi	29	26	11	35	1	23		46	

Hafta	Zilkade	Kanun-ı Sâni	Fecr		Şems		Zuhr		Havadisât
			Saat	Dakika	Saat	Dakika	Saat	Dakika	
Pazar	1	27	11	33	1	21	6	45	
Pazartesi	2	28		31		19		44	
Salı	3	29		29		17		43	
Çarşamba	4	30		27		15		42	Balıklar su yüzüne çıkar.
Perşembe	5	31		25		13		41	
Cuma	6	1		23		11		40	Şubat
Cumartesi	7	2		21		9		39	
Pazar	8	3		19		7		38	
Pazartesi	9	4		17		5		37	Tamam-ı keşî-i Nuh aleyhisselâm
Salı	10	5		15	1	2		36	
Çarşamba	11	6		13	12	59		34	
Perşembe	12	7		12		57		33	Cemre-i ûlâ be-hava
Cuma	13	8		11		55		32	
Cumartesi	14	9		9		52		31	
Pazar	15	10		7		49		29	Ağaçlara su yürür.
Pazartesi	16	11		5		47		28	
Salı	17	12	11	3		44		27	Âmeden-i laklak
Çarşamba	18	13	11	00		42		26	
Perşembe	19	14	10	57		39		24	Cemre-i sâniye be-âb
Cuma	20	15		54		37		23	
Cumartesi	21	16		52		35		22	
Pazar	22	17		50		33		21	
Pazartesi	23	18		47		30		20	Feryad-ı vezeğ
Salı	24	19		45		27		18	
Çarşamba	25	20		43		24		17	
Perşembe	26	21		40		22		16	Cemre-i sâlise be-hâk
Cuma	27	22		37		19		15	
Cumartesi	28	23		35		16		13	
Pazar	29	24		32		14		12	
Pazartesi	30	25	10	30	12	12		11	İbtidâ-yı berdi'l-acûz

Sene-i Arabiyye 1319					Sene-i Maliye 1317				
Hafta	Zilhicce	Şubat	Fecr		Şems		Zuhr		Havadisât
			Saat	Dakika	Saat	Dakika	Saat	Dakika	
Salı	1	26	10	28	12	10	6	10	
Çarşamba	2	27		26		8		9	Kan almak a'lâdır.
Perşembe	3	28		23		6		8	Fırtına
Cuma	4	1		20		3		6	Mart sene 1318
Cumartesi	5	2		17	12	00		5	Leylek yumurtasını dondurur.
Pazar	6	3		14	11	58		4	Âhir-i berdi'l-acûz
Pazartesi	7	4		11		55		2	
Salı	8	5		8		52	6	1	İpek kurdu zuhur eder.
Çarşamba	9	6		5		50	6	00	
Perşembe	10	7		3	1	47	5	58	
Cuma	11	8	10	00	12	45		57	Şeftali çiçek açar.
Cumartesi	12	9	9	58		42		56	Âhir-i Hamsin
Pazar	13	10		56		40		54	
Pazartesi	14	11		53		37		53	
Salı	15	12		50		34		51	Hareket-i ahlât-ı demeviye
Çarşamba	16	13		47		31		50	
Perşembe	17	14		44		29		49	
Cuma	18	15		41		26		47	Hareket-i haşerât
Cumartesi	19	16		38		23		46	
Pazar	20	17		36		21		45	İbtidâ-yı şûrb-i müşil
Pazartesi	21	18		34		18		43	
Salı	22	19		32		15		42	
Çarşamba	23	20		30		13		41	Fırtına
Perşembe	24	21		27		11		40	
Cuma	25	22		25		9		39	
Cumartesi	26	23		22		7		38	Feryad-ı andelib
Pazar	27	24		19		5		37	
Pazartesi	28	25		16		2		35	
Salı	29	26	9	13	11	00		34	Hilkat-i Adem aleyhisselâm

Vech-i Tesmiye-i Şühûr

Muharrem: Ezmine-i sâbıkada Arablar dört aydan ibaret olan eşhur-ı hurumun üçüncüsü bu ay olmak üzere Muharrem dediler.

Safer: Zaman-ı cahiliyette zuhur eden bir veba illeti Arabistan halkının yüzlerini bu ayda sarartıp soldurduğu için Safer dediler.

Rebiulevvel, Rebiulâhir: Bu aylar hîn-i tesmiyesinde mevsim-i bahara tesadüf eylemiş olmasıyla şu isimleri almıştır.

Cumâdelülâ, Cumâdelâhire: Arablarca aylara isim konduğu vakit kışın suların donduğu zamana tesadüf etmesiyle Cumâd tesmiye olunmuştur.

Receb: Şühûr-ı hurumun dördüncüsüdür. Eski Arabların bu aya azîm hürmetleri olduğundan korkuya binâen hürmet etmek demek olan Receb namını verdiler.

Şaban: Bu ay zaman-ı cahiliyette Arabların şube şube olarak kavga ettikleri bir ay olmasıyla Şaban denmiştir.

Ramazân: Zaman-ı cahiliyette Arabların esmâ-i şühûru vaz' ettiklerinde ortalık mevsim-i sayfın en hararetli vaktine tesadüf eylemesiyle bu da o manaya delâlet eden Ramazân namını almıştır.

Şevval: Bu ayda develer kuyruklarını yukarı kaldırıp gebeliklerini ilan ettiklerinden ona nisbeten Şevval itlak olunmuştur.

Zilkade: Eşhûr-ı hurumun birincisidir. Bu ayda Arablar ku'ûdunu mukâteleden ictinâb eylediklerinden Zilkade dendi.

Zilhicce: Eşhûr-ı hurumun ikincisidir. Bu ayda Arablar ku'ûdunu mukâteleden ictinâb eylediklerinden Zilhicce dendi.

Tuğra

[II. Abdülhamid]

Füyûzât-bahşâ-yı serîr-i me'âlî-masîr-i hilâfet-i İslâmiye ve mes'adet-efzâ-yı erîke-i Saltanat-ı Seniyye-i Osmaniye, halife-i a'zam-ı fârûkî-şiyem, zillullâhi fi'l-âlem, şehriyâr-ı melik-şî'âr, tâcdâr-ı mehâsin-âsâr, mefhar-ı hanedan-ı celîlî-şan-ı Osmanî es-Sultan İbnü's-Sultan es-Sultan el-Gazi Abdülhamid Han-ı Sâni eyyedallâhu hilâfete-hû mâ-dâme'd-duhûr ve tavvalallâhu ömrehû bi'l-izzî ve'l-afiyeti ve's-sürûr efendimiz hazretleri 1258 senesi Şabanül-muazzamının on altıncı günü bi'l-yümni ve's-sa'ade zîb-i gehvâre-i vücud olarak 1293 senesi Ağustos'unun on dokuzuncu günü bi'l-irsi ve'l-istihkâk ecdad-ı ulvî-nejâd-ı şahaneleri taht-ı âlî-bahuna cülûs buyurup o yevm-i âlî-i meyâmin-iştîmâl-i saadet-i umumiye-i Osmaniye için mehde-i tecelliyât-ı âlî'l-âl olmuştur.

Cenâb-ı Rabb-i rahîm ömr ü afiyet-i cihan-kıymet-i mülûkânelerini dünya durdukça kemâl-i şevket ve muvaffakiyetle dâim buyursun. Amin, âmin.

Vilâdet-i hümâyûn-ı meymenet-makrûn-ı hazret-i padişahiye dair vâlid-i kesîrî'l-mehâmid-i cihân-bânî cennet-mekân Sultan Abdülhamid Han-ı Gazi hazretleri cânib-i eşrefinden Sadriazam Mehmed Rauf Paşa'ya hitaben Bâbiâlî'ye şeref-vârid olan hatt-ı hümâyûn-ı meserret-nümûnun suret-i münfesisidir.

Suret-i Hatt-ı Hümâyûn

Benim vezir-i sadâkat-semîrim

Cenâb-ı hallâk-ı cihanın lütf ü inâyet-i aliyyesine hamd olsun. İşbu mâh-ı hâlin on altıncı dünkü Çarşamba günü saat on bir kararlarında sulb-i pâk-i şahanemizden bir şehzade kadem-nihâde-i âlem-i şühûd ve meserret-cfzâ-yı gehvâre-i vücud olarak ismini Sultan Abdülhamid tesmiye eyleyip seni ve cümle bendegân-ı Saltanat-ı Seniyyemizi tebşîr için işbu hatt-ı hümâyûn-ı meserret-nümûn-ı mülûkânemizi tasîr ve Dârüssaadeti's-şerifem ağası ile tarafına teşîr eyledim. Cenâb-ı vâcibi'l-vücud ömrünü memdûd ve kudûmünü zât-ı şahanemize ve kâffe-i ibâdullâha müteyemmin ve mesud buyursun. Amin. Bu meserret-i cemîleden cümle-i âlemiyân mübeşşer ve hisse-mend olmak üzere yedî gün bişr-i nevbet top endahtı ve bi'l-cümle vükelâ-yı fihâm ve bendegân-ı sıdk-ittisâmımız ve sair istekli olanlar dahî eyyâm-ı mezkûre gecelerinde ikâd-ı kanâdîl ile icra-yı merasim-sürûr ve şâdî olunmasını lazım gelenlere tenbih eylesin. Hemen Cenâb-ı Rabbî'l-âlemîn sülale-i tâhîremizi ilelebed bâkî ve daim ve her halde ibâdullâha kemâl-i refah ve asayiş ihsan buyursun. Amin, bi-hürmet-i Resulî's-Sakaleyn.

İşbu hatt-ı hümâyûn-ı vilâdet-i bâhîrî's-saadet-i cenâb-ı mülûkânenin ferdâsı Perşembe günü suret-i mutantanada

Bâbâli'ye şeref-vârid olup mükemmel muzika ile istikbâl olunarak Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliye Dairesi'nde vükelâ-yı fihâm ve vüzerâ-yı izâm ve ricâl ve ümerâ-yı benâm muvâcehesinde kırât ve yedi gün bişr-i nevbet top endahıyla her tarafça icra-yı meserret olunmuştur.

Cenâb-ı Hak ömür ve afiyet ve şan [u] şevket-i hümâyûnlarını müzdâd buyursun. Amin.

Vilayât-ı Şahanede Vülât-ı İzâm Hazerâtı

Esâmî-i Vilayet	Esâmî-i Vülât	Rütbe
Hicaz Vali ve Kumandanı	Ahmed Ratıb Paşa	Müşir
Yemen	Hüseyin Hilmi Paşa	Vezir
Basra	Muhsin Paşa	Ferik
Bağdad	Namık Paşa	Vezir
Musul	Hazım Bey	Bâlâ
Haleb	Enis Paşa	Rumeli
Suriye	Hüseyin Nazım Paşa	Vezir
Beyrut	Reşid Bey	Bâlâ
Trablusgarb	Hafız Paşa	Rumeli
Hüdavendigâr	İbrahim Halil Bey	Bâlâ
Konya	Mehmed Ferid Paşa	Vezir
Ankara	Tevfik Paşa	Müşir
Aydın	Kâmil Paşa	Vezir
Adana	Bahri Paşa	Rumeli
Kastamonu	Enis Paşa	"
Sivas	Hacı Hasan Hilmi Paşa	Vezir
Bitlis	Hüsnü Bey	Bâlâ
Erzurum	Şerif Mehmed Rauf Paşa	Vezir
Mamuretülaziz	Rauf Bey	Ûlâ
Van	Tahir Paşa	Rumeli
Trabzon	Mehmed Kadri Bey	Bâlâ
Cezayir-i Bahr-ı Sefid	Abidin Paşa	Vezir
Edirne Vali Vekili	Arif Paşa	Müşir
Selanik	Hacı Hasan Paşa	Vezir
Kosova	Reşad Bey	Bâlâ
Yanya	Osman Fevzi Paşa	Ferik
İşkodra	Kazım Paşa	Müşir
Manastır	Abdülkerim Paşa	Ferik
Müstakil Mutasarrıflıklarda		
Bulunan Mutasarrıfın-i Kirâm		
Kudüs-i Şerif	Tevfik Paşa	Bâlâ
Bingazi Mutasarrıf ve Kumandanı	Ahmed Tahir Paşa	Ferik
Zor	Şükrü Paşa	Rumeli
İzmid	Kazım Bey	Ûlâ Sânisî
Kale-i Sultaniye	Hıfzı Paşa	Rumeli Çatalca
Çatalca	Mustafa Cevad Bey	Bâlâ
Cebel-i Lübnan	Naûm Paşa	Vezir
Vezir		
Eyalât-ı Mümtâze		
Hidiv-i Mısır	Abbas Hilmi Paşa	Sadâret-i Uzmâ Pâyesi
Bulgaristan Prens ve	Prens Ferdinand	Müşir
Rumeli-i Şarkî Valisi Sisam Beyi	Mihalaki Efendi	Ûlâ

Institut kurde de Paris

[ERKÂN VE ME'MURÎN-İ VİLAYET]

Institut kurde de Paris

ERKÂN VE ME'MURÎN-İ VİLAYET

Vali-i Vilayet

Mehmed Halid Beyefendi

Rütbe
Bâlâ 20 Z 311

Murassa' Osmanî
4 Ra 315

Mecidi
1 28 S 314

Gümüş Liyakat Madalyası
9 Za 309

Altın Girid İftihar Nişân-ı Hümâyûnu
9 R 310

Hamiyyet-i Vataniye Madalyası
9 Z 314

Esâmî	Rütbe	Tarih	O[smanî]	Tarih	M[ecidi]	Tarih
Nâib Hasan Efendi	Muhrec					
Vali Muavini Mina Efendi	Sâlise					
Defterdar Osman Remzi Efendi	Sâniye	21 S 312				
Mektubî Hayri Bey	Ûlâ Sânisî	17 R 316			3	8 R 317

Meclis-i İdare-i Vilayet

Reis-i Vali-i Vilayet

Memurîn ve Esâmî

	Rütbe	Tarih	O[smanî]	Tarih	M[ecidi]	Tarih
Azâ-yı Tabiiyye						
Nâib Efendi						
Vali Muavini Mina Efendi						
Defterdar Efendi						
Mektubî Bey						
Müftü Ahmed Hilmi Efendi	Edirne Pâyesi	6 Ra 310	3		5 Ş 306	
Nakibüleşraf Kaymakamı	Edirne Pâyesi	10 Z 307	3		8 M 308	
Hacı Mesud Bey						
Süryani Katolik Murahhasası Batris Efendi						
Süryani-i Kadim Matranı Mansur Efendi						
Azâ-yı Muntehabe						
Behram Paşa	Rumeli					
Hacı Abdülkadir Paşa	Rumeli	3 B 304	3		28 R 306	3
Osib Efendi	Mütemâyiz					
Karabet Efendi						

Vilayet Nâfi'â Komisyonu

Reis Vali-i Vilayet

Azâ Meclis-i İdare azasından Hacı Abdülkadir Paşa

Azâ Nüfus Nâzırı Ali Nihad Efendi

Azâ Şube Memuru Necmeddin Efendi

Azâ Beledî azasından Abdurrahman Efendi

Azâ Sermühendis Rıza Efendi

Azâ Komisyon Kâtibi Sabri Efendi

Tahsilat Komisyonu

Reis Vali-i Vilayet

Aza Defterdar Efendi Aza Vergi Müdürü Tahsin Efendi
Azâ Defter-i Hakanî Memuru Mustafa Hulusi Efendi
Vergi Mizan Başkâtibi Hamdi Efendi

Meclis-i İdare Nezdinde Müteşekkil Heyet-i İthâmiyye

Reis Mektubî-i Vilayet

Aza Meclis-i İdare azasından Hacı Abdülkadir Paşa
Aza Meclis-i İdare azasından Osib Efendi
Meclis-i İdare Mustantıkı Mektubî Muavini Fikri Bey
Meclis-i İdare Müdde'î-i Umumîsi Mektubî Kalemi hulefâsından Muhlis Efendi
Heyet-i İthâmiye Kâtibi Samuel Efendi

Meclis-i İdare-i Vilayet Kalemi

Başkâtib Feyzullah Efendi Mütemâyiz 23 B 312 Üçüncü Osmanî
İkinci Kâtib Mehmed Rıza Efendi Sâlise
Kâtib el-Hac Besim Efendi Râbi'a 20 Ş 313 Beşinci Mecidi
Kâtib Samuel Efendi Kâtib Mehmed Efendi
Kâtib Abdülaziz Efendi Kâtib Tahir Efendi
Kâtib Nüzhet Bey Kâtib Ziya Efendi

Mektûbî Kalemi

Mümeyyiz

Masânfât Kâtibi Vahîd Efendi , Hacı Tayfur Efendi Sâniye
Havalât-ı Umumiye Kâtibi Mustafa Şevket Efendi 6 Ş 311
Vâridât Kâtibi Hafız Zülfikar Efendi Mesâlih-i Cârîye Kâtibi Kâmil Bey Râbi'a
Vilayet Cedvel Kâtibi Hacı Abdülkadir Efendi İlamât Kâtibi Mustafa Vasfi Efendi
Livâ Cedvel Kâtibi Şevki Efendi İlamât Mukayyidi Mehmed Şevket Efendi
Kaza Cedvel Kâtibi Abdülaziz Efendi Mübeyyiz Yahya Efendi
Masraf Kâtibi Muhiddin Efendi Mübeyyiz Kemal Efendi
Masraf Kâtibi Refiki Tayyib Efendi Yevmiye Kâtibi Hakkı Efendi
Vâridât Kâtibi Refiki Mehmed Mihri Efendi Adliye Hesab Kâtibi Mustafa Efendi
Vâridât Kâtibi Refiki Şeyh Mehmed Efendi Merkez Sandık Emîni Abdülvahhab Efendi

Muhasebe Kalemi

Mümeyyiz Kâtibi Zülfikar Hakkı Efendi Ûlâ Sânisî 3 R 317 Üçüncü Mecidi 25 R 319
Serhalife Hüseyin Sıdkı Efendi Sâniye 24 Za 308 Beşinci Mecidi 26 Za 311

Hulefâ

Ragıb Efendi Sâlise Said Efendi Sâlise
Hafız Necib Efendi Sâlise 11 N 312 İzzet Efendi Sâlise
Muhlis Efendi Râbi'a

Mübeyyizân

Fazlı Efendi Abdüsselam Efendi
Refi Bey Sâlise Şevket Efendi
Tevfik Efendi Asım Efendi
Nedim Bey Emin Bey
Abdülkadir Efendi Ragıb Efendi
Kemal Efendi

Evrak Kalemi

Müdür Osman Sakıb Efendi Mütemâyiz
Mukayyid Hasan Efendi Mukayyid Sabri Efendi Hâmise 4 Ra 31
Mukayyid Ahmed Efendi Mukayyid Baki Efendi
Mukayyid Arif Bey Mukayyid Hikmet Efendi
Mukayyid Abdülmesih Efendi

Sicill-i Ahvâl Memurîn Komisyonu

Reis Mektubî-i Vilayet
Aza Mektubî Mümeyyizi Zülfikar Hakkı Efendi Aza Muhasebe Mümeyyizi Vahîd Efendi
Aza Meclis-i İdare Başkâtibi Feyzi Efendi Mektubî hulefâsından Ragıb Efendi
Aza Evrak Müdürü Osman Sakıb Efendi Kâtib Mektubi hulefâsından Şevket Efendi

Mahkeme-i Şer'-î Şerif

Başkâtib Şükrü Efendi
Mukayyid Yusuf Necib Efendi Zabıt Kâtibi Zülfikar Efendi
Müsevid Ahmed Efendi Zabıt Kâtibi Abdürrezzak Efendi
Mübeyyiz Halil Sırrı Efendi

Devâir-i Adliye

Vilayet Adliye Müfettişleri
İsmail Sem'î Efendi Mütemâyiz Yordanaki Efendi

Encümen-i Adliye

Reis İstînâf Mahkemesi Reis-i Evveli Hasan Efendi
Aza Ceza Reisi Tevfik Efendi
Aza Müdde'î-i Umumîsi Hikmet Bey Sâniye
Aza Bidâyet Mahkemesi Reis-i Evveli Sadullah Efendi
Aza Bidâyet Mahkemesi Ceza Reisi Ali Efendi
Aza Merkez Müdde'î-i Umumî Muavini Hilmi Efendi
Encümen Kâtibi Mehmed Tevfik Bey Sâlise

İstînâf Hukuk Mahkemesi

Reis
Aza Hasan Efendi
Emin Efendi Aza
Aza Hanna Fethullah Efendi
Mütemâyiz
Aza Zülkifl Bey
Aza Kazzazyan Ohannes Efendi Sâniye
Aza Mülâzımı Abdülkadir Efendi

İstînâf Ceza Dairesi

Reis Tevfik Efendi
Aza Mustafa Bey Sâniye Aza Rıza Efendi Sâlise
Aza Handanyan Karabet Efendi Sâlise Aza Çıracıyan Stepan Efendi
Aza Mülâzımı Ziya Efendi
Müdde'î-i Umumî Hikmet Bey Sâniye
Müdde'î-i Umumî Kâtibi Naili Efendi

İstînâf Kalemi

Başkâtib Tevfik Bey Sâlise

Hukuk Dairesi Zabıt Kâtibi Abdülcelil Efendi

Hukuk Dairesi Zabıt Kâtibi Mehmed Kemal Efendi

Ceza Dairesi Zabıt Kâtibi Mehmed Nuri Efendi

Ceza Dairesi Zabıt Kâtibi Sabit Efendi

Bidâyet Hukuk Dairesi

Reis Sadullah Efendi

Aza Zülfü Bey Sâlise

Aza Papasyan Yosef Efendi

Aza Mülâzımı Ömer Avni Efendi

Bidâyet Ceza Dairesi

Reis Ali Efendi

Aza Abdülaziz Efendi

Aza Said Efendi

Aza Mülâzımı Abdurrahman Efendi

Müdde'î-i Umumî Muavini Hilmi Efendi

Bidâyet Kalemi

Başkâtib Osman Nuri Efendi Sâlise

Hukuk Zabıt Kâtibi Cemil Efendi

Ceza Zabıt Kâtibi Tevfik Efendi

Hukuk Zabıt Kâtibi Tohman Efendi

Ceza Zabıt Kâtibi Abdullah Efendi

İstintâk Dairesi

Sermustantık Tevfik Efendi

İkinci Mustantık Arif Efendi

Mustantık Mukayyidi Tevfik Efendi

İcra Dairesi

İcra Memuru Said Efendi

İcra Mübaşiri İbrahim Halil Efendi

Mukavelât Dairesi

Mukavelât Muhariri Mehmed Ali Efendi

Refiki İbrahim Efendi

Dava Vekilleri

Mehmed Ali Efendi

Natık Efendi Sâlise

Bogos Efendi Sâlise

Gregos Efendi

Ticaret Odası

Reis Mehmed Faik Efendi

Aza Hazık Efendi

Aza Haçador Efendi

Aza Mustafa Efendi

Aza Karabet Efendi

Aza Mahmud Efendi

Aza Tatos Efendi

Aza Mıgırdıç Efendi

Maarif İdaresi

Maarif Müdüriyeti vazifesi muhasebe memuru tarafından rü'yet olunmaktadır.

Muhasebe Memuru Ahmed Hamdi Efendi Hâmise

Kâtib İbrahim Edhem Efendi

Muhasebe Refiki Mustafa Efendi

Sandık Emiri Ahmed Nazım Efendi

Fahrî Müze Memuru Natık Efendi

Meclisi Maarif

Reis Aza Sabahaddin Efendi Eclirne Pâyesi
Aza Müderris Mahmud Efendi Aza Niyazi Efendi Ülä Sânisî
Aza Abdülkadir Efendi Aza Stepan Efendi

Diyarbakir İdadi-i Mülkî Heyet-i İdaresi

Diyarbakir Mekteb-i İdadisi

Müdür-i Mekteb Mehmed Ali Efendi
Fransızca, Hendese, Usul Defteri, Cebir, İlm-i Eşya ve Hıfzussıhha Muallimi Mehmed Ali Efendi
Tarih Muallimi Necmeddin Efendi
Arabî ve Ahlak Muallimi Ali Rıza Efendi
Ulûm-ı Diniye Muallimi Hafız Mahmud Efendi
İkinci Kısım Türkçe Muallim Vekili Nazım Efendi
Birinci Kısım Türkçe ve Parisî Muallimi Ali İlmî Efendi
Hesab Muallim Vekili Mustafa Efendi
Hüsn-i Hat Muallimi Abdüsselam Efendi
Resim Muallimi Yüzbaşı Rıza Efendi
Ermenice Muallimi Şevki Efendi
Coğrafya Muallimi Mülâzım-ı Evvel Eşref Efendi
Mubassır Halil Efendi
Mevcud-ı Şâkirdân 57 Hademe 2

Dârül-muallimîn

Muallim Osman Efendi

İnâs Rüşdiyesi

Muallime-i Ülä Fatma Zehra Hanım Muallime-i Sâniye Hatice Hanım
Hat Muallimi Fethullah Efendi Mubassıra Esmâ Hanım
Nakiş Muallimesi Şefika Hanım Bevvâbe Rubeyşe Hanım
Tâlibât-ı Mevcude 157

Vergi Dairesi

Müdür Hasan Tahsin Efendi Sâlise 6 Ca 302
Mizan Başkâtibi Abdülhamid Efendi Salise 6 Za 312
Merkez Vergi Kâtibi Kasım Edib Efendi
Refiki Rifat Efendi
Diğeri Hacı Abuş Bey
Şark Nahiyesi Vergi Kâtibi Osman Nafiz Efendi
Garb Nahiyesi Vergi Kâtibi Rüşdü Efendi
Kikâ Tırkân Nahiyesi Vergi Kâtibi Mehmed Rauf Efendi
Defterci Behram Efendi

Nüfus Nezâreti

Nâzır Ali Nihad Efendi Sâlise
Başkâtib Hacı Ali Bey Sâlise Kâtib-i Sâni Azmi Efendi

Heyet-i Tefrik

Reis Evrak Müdürü Osman Efendi
Aza Abdülkadir Efendi Aza Çıracıyan Stepan Efendi

Matbaa-i Vilayet

Nâzır Mektubî-i Vilayet

Muharrir Zülfikar Hakkı Efendi
Müdebbir Muhlis Efendi

Muharrir Osman Nuri Efendi
Muharrir Hüseyin Sıdkı Efendi

Hurûfât Dairesi

Mürettib Mehmed Ali Efendi
Makineci
Refik-i Evvel Mehmed Ali Efendi

Litografya Dairesi

Sermemur Muhlis Efendi
Serkis Ağa

Litografya Memur Refik-i Sâni'si Ahmed Ağa

Defter-i Hakanî Dairesi

Memur Mustafa Hulusi Efendi Sâlise 4 Ra 312
Başkâtib Mehmed Mesud Efendi Kâtib-i Sâni Abdurrahman Hayri Efendi
Merkez Tapu Kâtibi Abdurrahman Efendi

Tedkik-i Senedât Komisyonu

Reis Defter-i Hakanî Memuru Mustafa Hulusi Efendi
Aza Zülkifl Bey Aza İbrahim Efendi
Aza Hanna Necmi Efendi Aza Dikranyan Haçador Efendi
Kâtib Mektubî Kalemî hulefâsından Ragıb Efendi

Ziraat Bank Şubesi

Memur Necmeddin Efendi Sâlise Muavin Mehmed Nuri Efendi
Başkâtib Veznedar Mehmed Refik Efendi Kâtib-i Sâni Ahmed Tefvik Efendi
Mukayyid Süleyman Faik Efendi Bedelât-ı Nakdiye Takib Memuru Arif Efendi
Tahsildar Şevki Efendi Bedelât-ı Nakdiye Serkâtibi Fahri Efendi

Ziraat Bank Şube Meclis İdaresi

Reis Ticaret Odası Reisi Mehmed Faik Efendi
Aza Memur Necmeddin Efendi
Aza Belediye azasından Abdurrahman Efendi Sâlise
Aza Ticaret Odası azasından Dikranyan Haçador Efendi Râbi'a
Aza Belediye azasından Mehmed Bakır Efendi

Memurin-i Fenniye

Sermühendis Rıza Efendi Sâlise
Mühendis İbrahim Efendi Mühendis Markar Efendi
Kondüktör Valsamaki Efendi Kondüktör Lütfi Efendi Kondüktör Şükrü Efendi

Evkâf İdaresil

Muhasebeci Hüsnü Efendi Sâniye
Başkâtib Raif Efendi Sandık Emiri Ahmed Efendi
Evkâf-ı Mülbaka Kâtibi Sabri Efendi Tahsilat ve İnşaat Memuru Mahmud Efendi
Tahsilat ve İnşaat Memuru Mahmud Hamdi Efendi Odacı Abdülhadi Efendi

Evkâf Komisyonu

Reis Osman Bey Üla Evveli
Aza Muhasebeci Efendi Aza Mahmud Efendi
Aza İbrahim Edhem Efendi Sâlise Aza Abdülkadir İlmî Efendi İzmir Pâyesi

Daire-i Belediye

Reis Ahmed Faik Efendi Sâlise

Aza Hacı Sadık Efendi

Aza Mehmed Raif Efendi

Aza Mehmed Efendi

Aza Mustafa Efendi

Aza Hacı Bakır Efendi

Aza Hannuş Efendi

Aza Abdurrahman Efendi

Aza Kiryakos Efendi

Başkâtib Mustafa Nuri Efendi Râbi'a 14 B 312

Kâtib-i Sâni Mehmed Said Efendi

Eczacı Agop Efendi

Tabib Bahaeddin Efendi Sâniye

Muavini Artin Efendi

Cerrah Ali Efendi

Müfettiş İsmail Hakkı Efendi

Sandık Emîni İsmail Efendi Çavuş Nefer 6

Merkez Sarcağı Aşı Memuru

Tulumbacı Şeyhmus Ağa

Osman Efendi

Tulumbacı Muavini Kiryakos Ağa

Gurebâ Hastahanesi

Tabib Bahaeddin Efendi

Kâtib Kasım Efendi

Serhademe Abdülvahhab Efendi

Tedarik-i Vesâit-İ Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Reis Belediye Reisi Ahmed Faik Efendi

Aza Abdurrahman Efendi

Azalık inzimamıyla

Aza Yüzbaşı Şahab Bey

Kâtib-i Ulâ Mustafa Efendi

Kâtib-i Sâni Redif Başçavuşu Efendi

Telgraf ve Posta İdaresi

Diyarbakir ve Mamuretülaziz Vilayetleri Telgraf ve Posta Başmüdüğü Âgâh Efendi Ulâ Sâni'si 26 R 318

Üçüncü Osmanî 16 Z 316 Nişâne-i Hamiyet-i Vataniye Madalyası 9 Z 314

Diyarbakir Ciheti Müfettiş Muavini Hacı Nuri Efendi Sâlise 1 Ca 315

Diyarbakir Telgraf ve Posta Merkez Müdüğü Hacı Hilmi Efendi Sâniye 10 Z 317 Dördüncü Mecidi 24 Ş 315

Başmüdüriyet Serkâtibi Talat Efendi

Başmüdüriyet Sermemuru İlhami Efendi

Başmüdüriyet Muhasebe Kâtibi David Efendi

Muhabere Sermemuru Vahab Efendi

Muhabere Memuru Zülfü Efendi

Muharabe Memuru Zihni Efendi

Muharabe Memuru Zeki Efendi

Muharabe Memuru Raif Efendi

Muhabere Memuru Raif Efendi

Muharabe Memuru Şükrü Efendi

Muharabe Memuru Sırrı Efendi

Muharabe Memuru Vasfi Efendi

Muhabere Memuru Esad Efendi

Muhaberât-ı Ecnebiye Şefdistasyonu Amasyan Efendi

Muhaberât-ı Ecnebiye Sermemuru

Stepan Efendi

Aram Efendi

Muhaberât-ı Ecnebiye Memuru Said Efendi

Muhaberât-ı Ecnebiye Memuru Şevki Efendi

Muhaberât-ı Ecnebiye Memuru Mikdad Efendi

Makineci Mehmed Ali Efendi

Muhâberât-ı Ecnebiye Memuru (münhal)

Muhaberât-ı Ecnebiye Memuru Fehmi Efendi

Muhaberât-ı Ecnebiye Memuru Abdülkadir Efendi

Muhaberat-ı Ecnebiye Memuru Zeki Efendi
Diyarbakir Posta Müdürü Hacı Abdullah Efendi Saniye 15 Za 315 Osmanî 6 B 316
Mukayyidi Abdullah Efendi

Jandarma Alayı

Alay Kumandanı Mehmed Tahir Bey
İdare Emni Abdülcelil Efendi Rusya Madalyası

Birinci Merkez Taburu

Binbaşı Mehmed Asım Efendi 4 Osmanî 4 Mecidi

Tabur Kâtibi münhal

Piyade Yüzbaşısı Münhal

Piyade Yüzbaşısı Hacı İsmail Efendi

Piyade Yüzbaşısı Hasan Bey

Süvari Yüzbaşısı Ahmed Hamdi Efendi 5 Mecidi ve Kars İftihar Madalyası

Süvari Yüzbaşısı Şaban Ağa 5 Mecidi ve Kars İftihar Madalyası

Süvari Yüzbaşısı Hacı Yusuf Ağa

Piyade Mülâzım-ı Evveli Mahmud Ağa 5 Mecidi

Piyade Mülâzım-ı Evveli Süleyman Efendi

Piyade Mülâzım-ı Evveli Abdülkadir Ağa 4 Mecidi

Süvari Mülâzım-ı Evveli Hasan Ağa

Süvari Mülâzım-ı Evveli Hacı Mehmed Ağa

Süvari Mülâzım-ı Evveli Nuri Ağa

Piyade Mülâzım-ı Sânisî Mehmed Ağa 5 Mecidi ve İftihar Madalyası

Piyade Mülâzım-ı Sânisî Baki Efendi

Piyade Mülâzım-ı Sânisî Nuri Efendi

Süvari Mülâzım-ı Sânisî Mehmed Ağa

Süvari Mülâzım-ı Sânisî Zülfikar Ağa

Süvari Mülâzım-ı Sânisî Nasrullah Efendi

Alay-ı Mezkûrun İkinci Mardin Taburu

Çöl Alaybeyi ve Tabur Kumandanı Mahmud Bey 3 Mecidi İftihar Madalyası

Tabur Kâtibi münhal

Piyade Yüzbaşısı Akif Efendi 5 Mecidi

Piyade Yüzbaşısı Salih Efendi 5 Mecidi 8 S 308

Süvari Yüzbaşısı Mustafa Ağa 4 Osmanî ve Mecidi 7 M 307

Süvari Yüzbaşısı Mehmed Ağa 4 Mecidi 7 M 307

Piyade Mülâzım-ı Evveli Mehmed Derviş Ağa

Piyade Mülâzım-ı Evveli Mustafa Ağa

Süvari Mülâzım-ı Evveli Abdi Efendi Beşinci Mecidi

Piyade Mülâzım-ı Sânisî Hurşid Ağa

Piyade Mülâzım-ı Sânisî Ali Ağa

Süvari Mülâzım-ı Sânisî Said Bey

Süvari Mülâzım-ı Sânisî Beşşar Bey

Alay-ı Mezkûrun Üçüncü Maden Taburu

Binbaşı Ali Efendi Dördüncü Mecidi 310

Tabur Kâtibi Hacı Yahya Efendi

Piyade Yüzbaşısı Hasan Ağa

Piyade Yüzbaşısı Hasan Efendi

Süvari Yüzbaşısı Sami Bey

Süvari Yüzbaşı Mehmed Ali Ağa
Piyade Mülâzım-ı Evveli Mehmed Ağa
Piyade Mülâzım-ı Evveli Yusuf Efendi
Süvari Mülâzım-ı Evveli Osman Ağa Beşinci Mecidi 15 C 307
Süvari Mülâzım-ı Evveli Mehmed Emin Efendi
Piyade Mülâzım-ı Sâni Ali Ağa
Süvari Mülâzım-ı Sâni Dursun Ağa
Süvari Mülâzım-ı Sâni Reşid Ağa

Alay-ı Mezkûrun Dördüncü Esterli Seyyar Taburu

Binbaşı Hamdi Ağa Dördüncü Mecidi
Tabur Kâtibi Mahmud Necib Efendi
Yüzbaşı Ahmed Efendi Beşinci Mecidi
Yüzbaşı Mustafa Ağa
Yüzbaşı Ali Bey Beşinci Mecidi
Yüzbaşı Hacı Reşid Efendi
Mülâzım-ı Evvel münhal
Mülâzım-ı Evvel Ahmed Efendi
Mülâzım-ı Sâni Hacı Yusuf Ağa
Mülâzım-ı Sâni Emin Ağa
Mülâzım-ı Evvel Şükrü Efendi
Mülâzım-ı Evvel Mustafa Ağa
Mülâzım-ı Sâni Hacı Hasan Efendi
Mülâzım-ı Sâni Zülfikar Ağa

Tahsildarlar

Sertahsildar Mehmed Nureddin Bey Sâlise
Süvari Tahsildarı Mehmed Efendi
Süvari Tahsildarı Lütfi
Süvari Tahsildarı Abdülkadir
Süvari Tahsildarı Agop Efendi
Merkez Piyade Tahsildarı Musa Kazım Efendi
Merkez Piyade Tahsildarı Todor Efendi
Süvari Tahsildarı Abdülkadir Efendi
Süvari Tahsildarı Abdülaziz Efendi
Süvari Tahsildarı Abdülaziz Efendi
Merkez Piyade Tahsildarı Avadis Efendi

Hapishane Memurları

Müdür Abdülaziz Efendi
Müfettiş Asâkir-i Şahane Kolağalığı'ndan Mütেকâid Hacı İbrahim Efendi
İmam Ali Efendi Kâtib İsa Ruhi Efendi

Merkez-i Vilayette Müstahdem Polis Komiserleri

Serkomiser Ahmed Tevfik Efendi Sâlise
İkinci Sınıf Komiser Mustafa Asım Bey
İkinci Sınıf Komiser Hamdi Efendi Tahlisiye Madalyası
İkinci Sınıf Komiser Yusuf Raci Efendi Sâlise
Üçüncü Sınıf Komiser Abdurrahman Efendi
Üçüncü Sınıf Komiser Mehmed Nuri Efendi
Üçüncü Sınıf Komiser Abdülkadir Hicabi Efendi

Polis Memurları

Hafız Salih Efendi
Halil Hayali Efendi
Abdülkerim Efendi
Mehmed Sadık Efendi
Arif Efendi
Mahmud Galib Efendi
Mehmed Sabri Efendi
Hasan Efendi
Hacı Muhiddin Efendi
Kirkor Efendi

Mekteb-i Rüşdî-i Askerî

Heyet-i İdare

Müdür Bekir Hilmi Efendi Kolağası Dahiliye Mülâzımı Fethullah Efendi
Dahiliye Yüzbaşı münhal Dahiliye Mülâzımı münhal
Dahiliye Mülâzımı Mehmed Ali Efendi

Heyet-i Tadrîsiye

Arabî Muallimi Subhi Efendi Edirne pâye-i mücerredî
Arabî Muallimi Abdülkadir Efendi İzmir pâye-i mücerredî
Farisî Muallimi Hasan Fehmi Efendi
Kavâ'id-i Osmanî Muallimi Rasim Efendi
Hüsn-i Hat Muallimi Vahid Efendi Sâniye
İmla Muallimi Abdülbaki Efendi
Fransızca Muallimi Yüzbaşı Şevki Efendi
Coğrafya Muallimi Mülâzım-ı Evvel Mehmed Eşref Efendi
Riyazi Muallimi Mülâzım-ı Sâni Hamdi Efendi
Resim Muallimi Mülâzım-ı Sâni Hasan Sabri Efendi

Mevcut-ı Şâkirdân

Üçüncü Sene 34 Birinci Sene 43
İkinci Sene 43 İbtidâî İkinci Sene 34
İbtidâî Birinci Sene 21
Yekûn-ı Şâkirdân 175

Bazı Memurîn-i Vilayet

Vilayet Ma'iyetine Memur Berki Efendi
Vilayet Ma'iyetine Memur Muhsin Efendi Sâniye
Sıhhiye Müfettişi Yorgaki Efendi Baytar Müfettişi Tevfik Efendi
Gel Memuru Bekir Sıdkı Efendi Beytülmal Memuru Hafız Ali Efendi
Hükümet Dava Vekili Dirkaprilyan Bogos Efendi Sâlise

Düvân-ı Umumiye

Müdür Ahmed Salim Efendi Başkâtib Mehmed Ali Saib Efendi
İkinci Kâtib Ahmed Rifat Efendi Tezkire Kâtibi Keyork Sıdkı Efendi
Sandık Emîni Mehmed Ali Efendi Kantar Kâtibi Mehmed Sabri Efendi
Süvari Kolcusu Şeyh Mehmed Ağa Kantarcı Kirakos Ağa
Süvari Kolcusu Mustafa Ağa Piyade Kolcusu Mustafa Efendi
Piyade Kolcusu Zülfikar Ağa Piyade Kolcusu Mehmed Efendi
Piyade Kolcusu Cercis Ağa

Reji İdaresi

Memur Said İsa Efendi
Muhasebeci ve Sandık Emîni Nami Efendi Dava Vekili Kirakos Efendi
Muhasebe Kâtibi Rızkullah Efendi Maden Reji Memuru Ali İlmî Efendi

Merkez-i Vilayete Merbut Nevâhî

Baharlu Nahiyesi

Müdür Hacı Mustafa Ağa Muavin Hacı Reşid Ağa
Aza
Ahmed Ağa Veyis Ağa Abdülkadir Ağa

Kâtib İzzet Efendi
Hamidiye İbtidâî Mekteb Muallimi Şeyh Said Efendi

Altınakar Nahiyesi

Müdür Hacı Davud Ağa Muavin Beşir Ağa
Aza

Aza Mehmed Galib Ağa Mehmed Ağa

Kâtib

Hamidiye İbtidâî Mekteb Muallimi Mehmed Efendi

Kargalı Nahiyesi

Müdür İbrahim Ağa Muavin Ali Ağa

Aza

Ali Ağa Ali Ağa

Kâtib

Sıpiyâk Nahiyesi

Müdür Abdülkerim Ağa Muavin Mehmed Şerif Ağa

Aza

Ferho Ağa Sinan Ağa Mehmed Ağa

Kâtib Ali Efendi

On Beşinci Fırka-i Hümayûn Kumandanlığı Ve Erkân-ı Harbiye Dairesi

Fırka Kumandanlığı
Mehmed Münir Paşa

Rütbe	Osmanî	Mecidi
Ferik	4	1

Silistre Madalyası Muharebe Macialyası

Erkân-ı Harbiye Reisi Binbaşı Mehmed Ali Nüzhet Bey A 3, M 3

Redif Elli Yedinci Alay Miralayı Mehmed Tahir Bey M 4

Redif Elli Yedinci Alayın Birinci Diyarbekir Taburu Zâbitânı

Binbaşı münhal Tabur Kâtibi	Mehmed Şakir Efendi
Yüzbaşı Şahab Efendi	Yüzbaşı Ali Rıza Efendi
Yüzbaşı İsmail Efendi	Yüzbaşı Yusuf Efendi
Mülâzım-ı Sâni Hasan Efendi M 4	Mülâzım-ı Sâni Hüseyin Efendi M 5
Mülâzım-ı Sâni İbrahim Ilakkı Efendi	Mülâzım-ı Sâni Mehmed Tahsin Efendi
Depo Memuru Mülâzım-ı Sâni Mustafa Efendi	Tüfenkçi Ustası Abdi Ağa

Alay-ı Mezkûrun İkinci Mardin Redif Taburu

Binbaşı münhal	Tabur Kâtibi Mehmed Tevfik Efendi
Yüzbaşı Mehmed Efendi M 5	Yüzbaşı Mustafa Efendi
Yüzbaşı Ahmed Hasib Efendi Girid Madalyası	Yüzbaşı münhal
Mülâzım-ı Sâni Abdülbaki Efendi	Mülâzım-ı Sâni Yakub Efendi
Mülâzım-ı Sâni Mehmed Besim Efendi M 5	Mülâzım-ı Sâni Mehmed Emin Efendi
Depo Memuru Mülâzım-ı Evvel Mehmed Efendi	Çakmakçı Ustası münhal

Alay-1 Mezkûrun Üçüncü Ergani Madeni Redif Taburu

Binbaşı Şükrü Efendi	Tabur Kâtibi Nuh Naci Efendi
Yüzbaşı münhal	Yüzbaşı Mehmed Efendi
Yüzbaşı münhal	Yüzbaşı Abdullah Efendi
Mülâzım-1 Sâni Mehmed Fethi Efendi	Mülâzım-1 Sâni Osman Efendi
Mülâzım-1 Sâni Ahmed Ragıb Efendi	Mülâzım-1 Sâni Abdülmecid Efendi
Depo Memuru Mülâzım-1 Evvel Ahmed Hamdi Efendi	Tüfenkçi Ustası İsmail Efendi

Alay-1 Mezkûrun Dördüncü Palu Redif Taburu

Binbaşı münhal	Tabur Kâtibi Mehmed Efendi
Yüzbaşı İbrahim Efendi M 5	Yüzbaşı münhal
Yüzbaşı İbrahim Efendi Girid Madalyası	Yüzbaşı Mehmed Efendi
Mülâzım-1 Sâni Zülfikar Efendi	Mülâzım-1 Sâni Hasan Efendi
Mülâzım-1 Sâni İbrahim Efendi	Mülâzım-1 Sâni Yunus Efendi
Depo Memuru Mülâzım-1 Sâni Esad Efendi	Çakmakçı Ustası Ahmed Niyazi Ağa

Redif Elli Sekizinci Alayın Dördüncü Siverek Taburu

Binbaşı Mehmed İzzet Efendi	Tabur Kâtibi İbrahim Hulusi Efendi
Yüzbaşı Süleyman Efendi	Yüzbaşı münhal
Yüzbaşı münhal	Yüzbaşı Derviş Efendi
Mülâzım-1 Sâni Abdürrezzak Efendi	Mülâzım-1 Sâni İsmail Hakkı Efendi M 5
Yüzbaşı Hasan Efendi	Mülâzım-1 Sâni Hafız Efendi
Depo Memuru Mülâzım-1 Sâni Veliyyüddin Efendi	Çakmakçı Ustası münhal

Redif Altmışinci Alayın Dördüncü Midyat Taburu

Binbaşı Ahmed Şükrü Efendi A 4	Tabur Kâtibi Ahmed Remzi Efendi
Yüzbaşı Ali Efendi	Yüzbaşı Mehmed Nazım Efendi (Plevne ve Girid Madalyalı)
Yüzbaşı Mehmed Efendi	Yüzbaşı Eyüb Efendi
Mülâzım-1 Sâni Hamza Efendi	Mülâzım-1 Sâni münhal
Mülâzım-1 Sâni Musa Efendi	Mülâzım-1 Sâni Ahmed Efendi
Depo Memuru Mülâzım-1 Sâni Nazım Efendi	Çakmakçı Ustası Salih Efendi

Diyarbakir İlave Fırkasının Diyarbakir Livasının

Diyarbakir Alayı

Alay Kumandanı münhal

Birinci Diyarbakir İlave Taburu

Kumandan Kolağası Neşet Efendi 4 M Yunan Muharebe Madalyası
Birinci ve İkinci Bölük Kumandanı Mülâzım-1 Evvel Mehmed Efendi
Üçüncü ve Dördüncü Bölük Kumandanı Mülâzım-1 Evvel Hasan Efendi

İkinci Diyarbakir İlave Taburu

Kumandan münhal

Birinci ve İkinci Bölük Kumandanı Mülâzım-1 Evvel Emin Efendi
Üçüncü ve Dördüncü Bölük Kumandanı Mülâzım-1 Evvel Mehmed Rüşdü Efendi

Üçüncü Diyarbakir İlave Taburu

Kumandan münhal

Birinci ve İkinci Bölük Kumandanı Mülâzım-1 Evvel Abdülgani Efendi M 4
Üçüncü ve Dördüncü Bölük Kumandanı Mülâzım-1 Evvel Şevki Efendi

Dördüncü Ergani Madeni İlave Taburu

Kumandan Kolağası Hacı Ali Ağa

Birinci ve İkinci Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Hasan Ağa

Üçüncü ve Dördüncü Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel İbrahim Hakkı Efendi

Livâ-yı Mezkûrun Ergani Madeni İlave Taburu

Alay Kumandanı münhal

Birinci Ergani İlave Taburu

Kumandan Kolağası Emin Efendi

Birinci ve İkinci Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Hacı Ömer Efendi

Üçüncü ve Dördüncü Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Mehmed İzzet Efendi

İkinci Ergani İlave Taburu

Kumandan münhal

Birinci ve İkinci Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Yusuf Sıdkı Efendi

Üçüncü ve Dördüncü Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Şükrü Efendi

Üçüncü Palu İlave Taburu

Kumandan Kolağası Hasan Efendi

Birinci ve İkinci Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Mustafa Efendi

Üçüncü ve Dördüncü Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel İshak Efendi

Dördüncü Palu İlave Taburu

Kumandan münhal

Birinci ve İkinci Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Hasan Efendi

Üçüncü ve Dördüncü Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Hüseyin Efendi

Fırka-i Mezkûrenin Sırd İlave Livâsının Mardin İlave Taburu

Alay Kumandanı Binbaşı Hafız Mehmed Efendi

Birinci Mardin İlave Taburu

Kumandan Kolağası Ali Efendi

Birinci ve İkinci Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Osman Efendi

Üçüncü ve Dördüncü Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Mehmed Rifat Efendi M 5

İkinci Mardin İlave Taburu

Kumandan münhal

Birinci ve İkinci Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel İbrahim Hakkı Efendi

Üçüncü ve Dördüncü Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Ali Rıza Efendi M 5

Üçüncü Midyat İlave Taburu

Kumandan Kolağası Hacı Mehmed Efendi

Birinci ve İkinci Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Halid Remzi Efendi

Üçüncü Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Abdullah Hilmi Efendi

Dördüncü Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Faik Efendi

Malatya İlave Fırkasının Behisni Livâsının Siverek İlave Alayı

Kumandan münhal

Birinci Siverek İlave Taburu

Kumandan Kolağası Abdurrahman Ağa M 5 Rusya Muharebe Madalyası
Birinci ve İkinci Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Abdülhamid Efendi
Üçüncü ve Dördüncü Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Mahmud Cemil Efendi

İkinci Siverek İlave Taburu

Kumandan Kolağası Süleyman Ağa
Birinci ve İkinci Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Ferhad Ağa
Üçüncü ve Dördüncü Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel İbrahim Efendi

Üçüncü Siverek İlave Taburu

Kumandan münhal
Birinci ve İkinci Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Ahmed Ziyâeddin Efendi
Üçüncü ve Dördüncü Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Ali Ağa

Nizamiye Yetmiş Üçüncü Alayın Diyarbekir'de Ârâmsâz Dördüncü Taburu

Binbaşı münhal Tabur	Kâtibi Abdülkadir Efendi
Tabur İmamı Arif Efendi	Tabib Yüzbaşı Tahsin Efendi
Cerrah Ali Fehmi Efendi M 5	Eczacı Nikolaki Efendi
Tüfenkçi Ustası Rıza Usta	Kâtib Muavini Mehmed Sabri Efendi
Yüzbaşı Hasan Ağa	Mülâzım-ı Sâni Hasan Ağa
Mülâzım-ı Sâni Halil Efendi	Yüzbaşı İbrahim Ağa A 4, M 4
Mülâzım-ı Sâni Ahmed Efendi	Mülâzım-ı Sâni Şükrü Efendi
Yüzbaşı Mehmed Emin Efendi	Mülâzım-ı Sâni Hüseyin Hasbi Efendi
Yüzbaşı Ali Ağa	Mülâzım-ı Sâni Mehmed İzzet Efendi

Nizamiye Yetmiş Dördüncü Alayın Diyarbekir'de Ârâmsâz Üçüncü Taburu

Binbaşı Hacı Mehmed Tevfik Efendi A 4	Tabib Sağ Kolağası Ahmed Ali Efendi
Kâtib İbrahim Efendi	İmam Hafız Zühdü Efendi
Eczacı Mehmed Feyzi Efendi	
Kâtib Muavini Ahmed Hamdi Efendi Kars ve Kürdistan Madalyaları	
Tüfenkçi Abdürrezzak Efendi	
Mülâzım-ı Sâni Salih Rıza Efendi	
Timarcı Ahmed Efendi	
Yüzbaşı Ali Ağa M 5	Yüzbaşı Mustafa Ağa Yunan ve Girid Madalyaları
Mülâzım-ı Sâni İbrahim Efendi M 5	Mülâzım-ı Sâni Ali Efendi
Mülâzım-ı Sâni Mehmed Efendi	Mülâzım-ı Sâni Mustafa Efendi
Mülâzım-ı Sâni Ahmed Efendi	Mülâzım-ı Sâni Mehmed Şevki Efendi

Diyarbakir Vilayetinde Ârâmsâz Süvari Yirminci Alayı

Miralay İshak Bey
Alay Eminî Bahaeddin Efendi
Alay Kâtibi Atif Efendi
Tabib Kolağası Hüseyin Efendi
İmam Yahya Galib Efendi
Eczacı-ı Evvel Garamanis Efendi
Cerrah-ı Evvel İsmail Hakkı Efendi M 5
Sarracbaşı Yusuf Ağa
Sancakdâr Mülâzım-ı Sâni Tevfik Efendi
Mülâzım-ı Evvel Mahmud Hakkı Efendi

Mülâzım-ı Sâni Abdullah Galib Efendi
Kaymakam Mustafa Bey
Kolağası Ömer Lütfi Efendi M 5
Kâtib-i Sâni Mahmud Sıdkı Efendi
Esvâb Emîni Yüzbaşı İbrahim Galib Efendi M 5
Baytar Yüzbaşı Ali Rıza Efendi
Eczacı-i Sâni Emin İsmail Efendi
Cerrah-ı Sâni Mahmud Nuri Efendi
Çakmakçı Ali Ağa
Mülâzım-ı Evvel Mahmud Efendi
Mülâzım-ı Sâni Osman Efendi
Yüzbaşı-i Evvel Said Ağa
Yüzbaşı-i Sûni Mehmed Ağa
Mülâzım-ı Evvel Behçet Efendi Efendi M 5
Yüzbaşı-i Evvel İbrahim Sıdkı Efendi M 5
Mülâzım-ı Sâni Ahmed Necati Efendi
Yüzbaşı-i Evvel Süleyman Nuri Efendi M 5
Mülâzım-ı Evvel İsmail Efendi
Mülâzım-ı Sâni Ahmed Ziya Efendi
Yüzbaşı-i Evvel Şaban Efendi
Mülâzım-ı Evvel Süleyman Efendi M 5
Mülâzım-ı Sâni Ahmed Tevfik Efendi
Mülâzım-ı Evvel Ahmed Rüşdü Efendi
Mülâzım-ı Sâni Tayyar Efendi
Yüzbaşı-ı Sâni Halil Efendi M 5
Mülâzım-ı Sâni Ahmed Faik Efendi
Yüzbaşı-i Sâni Abdullah Rifat Efendi M 5
Mülâzım-ı Evvel Osman Besim Efendi M 5
Mülâzım-ı Sâni Mehmed Efendi
Yüzbaşı-ı Sâni Muhsin Efendi
Mülâzım-ı Evvel Mehmed Nuri
Mülâzım-ı Sâni İbrahim Servet Efendi

Hamidiye Hafif Süvari Livâsı

Hamidiye Altıncı Livâ Kumandanı Bahaeddin Paşa M 2, A 3

Hamidiye Hafif Süvari Kırk Birinci Alayı

Kumandanı Kaymakam Hacı Kadri Bey

Miralay İbrahim Paşa M 1, O 3 Altın ve Gümüş İmtiyaz ve İâne Madalyaları
Binbaşı-i Evvel Mehmed Ağa Binbaşı-i Sâni Mustafa Efendi M 4
Kolağası Hüseyin Efendi Kâtib-i Sâni Bekir Efendi M 4, A 4 İmtiyaz Gümüş Madalyaları
Alay Kâtibi Hüseyin Efendi M 4 İmam Mehmed Efendi Yunan Madalyası

Alay-ı Mezkûrun Birinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Abdullah Ağa
Yüzbaşı-i Sâni Halef Ağa M 4, O 4 İmtiyaz Altın ve Gümüş Madalyaları
Mülâzım-ı Evvel Ali Ağa M 5 Mülâzım-ı Sâni Osman Ağa

Alay-ı Mezkûrun İkinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Mehmed Emin Ağa Yüzbaşı-i Sâni Şihar Ağa
Mülâzım-ı Evvel Abdi Ağa Mülâzım-ı Evvel Sino Ağa
Mülâzım-ı Sâni Seydo Ağa Mülâzım-ı Sâni Bekir Ağa

Alay-ı Mezkûrun Üçüncü Bölüğü

Kumandan Yüzbaşı-i Sâni Ahmed Efendi
Yüzbaşı-i Sâni Salim Ağa Mülâzım-ı Evvel Şeyh Fazıl Ağa
Mülâzım-ı Evvel Şeyh Ali Ağa M 5, A 4
Mülâzım-ı Sâni AbdoAğa İmtiyaz Altın ve Gümüş Madalyaları
Mülâzım-ıSâni İsa Ağa

Alay-ı Mezkûrun Dördüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Hasan Ağa Yüzbaşı-i Sâni Mehmed Sadık Ağa
Mülâzım-ı Evvel Eyüb Ağa
Misafir Yüzbaşı-i Evvel Ömer Ağa M 5, A 4 İmtiyaz Altın ve Gümüş Madalyaları
Mülâzım-ı Evvel Osman Ağa Mülâzım-ı Sâni Sincar Ağa

Hamidiye Hafif Süvari Kırk İkinci Alayı

Kumandan Kaymakam Sadık Bey
Kaymakam-ı Aşâir Abdülhamid Bey M 3, O 3 Altın ve Gümüş Liyakat Madalyaları
Binbaşı-i Evvel Beşşar Ağa
Binbaşı-i Sâni İsmail Bey M 3, O 4 Altın ve Gümüş Liyakat Madalyaları
Kolağası Eyüb Ağa M 3 Altın ve Gümüş Liyakat Madalyaları
Kâtib-i Evvel Tevfik Efendi Kâtib-i Sâniİbrahim Efendi
Sancakdâ Mülâzım-ı Sâni Ahmed Ağa

Alay-ı Mezkûrun Birinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel İsmail Ağa Mülâzım-ı Evvel Ali Ağa
Mülâzım-ı Evvel Bero Ağa Mülâzım-ı Sâni Oso Ağa
Mülâzım-ı Sâni Sadun Ağa

Alay-ı Mezkûrun İkinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Ömer Ağa Yüzbaşı-i Sâni İsmail Ağa
Mülâzım-ı Evvel İsa Ağa Mülâzım-ı Evvel Atman Ağa
Mülâzım-ı Sâni Bero Ağa Mülâzım-ı Sâni Mao Ağa

Alay-ı Mezkûrun Üçüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Mustafa Ağa Mülâzım-ı Evvel Aluş Ağa
Mülâzım-ı Evvel Mehmed Ağa M 3 Altın ve Gümüş Liyakat Madalyaları
Mülâzım-ı Sâni Mehmed Ağa Mehmed Ağa
Mülâzım-ı Sâni Ahmed Ağa

Alay-ı Mezkûrun Dördüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel İsa Ağa Yüzbaşı Vekili Sinan Ağa
Mülâzım-ı Evvel Zülfikar Ağa Mülâzım-ı Evvel Alişan Ağa
Mülâzım-ı Sâni Hüseyin Ağa Mülâzım-ı Sâni Mustafa Ağa

Alay-ı Mezkûrun Beşinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Receb Raci Efendi Yüzbaşı Vekili Halil Ağa
Mülâzım-ı Evvel Eyüb Ağa Mülâzım-ı Evvel Hüseyin Ağa
Mülâzım-ı Sâni İsa Ağa Mülâzım-ı Sâni Hasan Ağa

Hamidiye Kırk Üçüncü Alayı

Kumandan Kaymakam Mehmed Emin Bey M 5
Kaymakam-ı Aşâir Mahmud Bey Binbaşı-i Evvel Ömer Ağa
Binbaşı-i Sâni Sinan Ağa Kolağası Mehmed Ali Ağa

Alay Kâtibi Zülfikar Efendi
İmam Hacı Osman Efendi Sancakdâr

Kâtib-i Sâni Mustafa Efendi
Mülâzım-ı Sâni Zülfikar Ağa

Alay-ı Mezkûrun Birinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Yusuf Ağa M 5
Mülâzım-ı Evvel Mehmed Ağa M 5, O 4 Altın ve Gümüş İmtiyaz Madalyaları
Mülâzım-ı Evvel Mahmud Ağa Altın ve Gümüş Madalyaları Gümüş İmtiyaz Madalyaları
Mülâzım-ı Sâni Sinan Ağa
Yüzbaşı-i Sâni İbrahim Ağa
Mülâzım-ı Sâni Eyüb Ağa

Alay-ı Mezkûrun İkinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Tosun Ağa M 4
Mülâzım-ı Evvel Henur Ağa
Yüzbaşı-i Sâni Vekili Hasan Ağa
Mülâzım-ı Sâni Sinan Ağa
Mülâzım-ı Sâni Eyüb Ağa

Alay-ı Mezkûrun Üçüncü Bölüğü

Yüzbaşı Vekili Mehmed Ağa
Mülâzım-ı Evvel Seydo Ağa
Mülâzım-ı Evvel Yahya Ağa
Mülâzım-ı Sâni Sinan Ağa
Mülâzım Sâni Bozan Ağa

Alay-ı Mezkûrun Dördüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel İbrahim Edhem Efendi
Mülâzım-ı Evvel Osman Ağa
Mülâzım Sâni Temo Ağa

Hamidiye Hafif Süvari Kırk Dördüncü Alayı

Miralay Tosun Bey M 4 Gümüş Madalyası
Binbaşı-i Evvel Şeyh Mehmed Ağa
Binbaşı-i Sâni İbrahim Ağa
Alay Kâtibi Ali Rıza Efendi
Kaymakam Halil Bey
Kolağası Kâmil Efendi M 5 Gümüş İmtiyaz Madalyası
Sancakdâr Buko Ağa

Alay-ı Mezkûrun Birinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Nadir Ağa
Mülâzım-ı Evvel Derviş Ağa
Yüzbaşı-i Sâni Mehmed Veyis Bey
Mülâzım-ı Sâni Hüseyin Ağa
Mülâzım Sâni Süleyman Ağa

Alay-ı Mezkûrun İkinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Mehmed Efendi
Mülâzım-ı Sâni İbrahim Ağa
Mülâzım-ı Evvel Mamo Ağa
Mülâzım-ı Sâni Derviş Ağa

Alay-ı Mezkûrun Üçüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel İshak Efendi
Mülâzım-ı Evvel Kaco Ağa
Mülâzım-ı Sâni Ali Ağa
Yüzbaşı-i Sâni Şeyh Eyüb Ağa
Mülâzım-ı Evvel Ali Ağa
Mülâzım-ı Sâni Mehmed Ağa

Alay-ı Mezkûrun Dördüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Ali Ağa
Mülâzım-ı Evvel Mehmed Ağa
Yüzbaşı-i Sâni Şeyhmus Ağa
Mülâzım-ı Evvel Kubad Ağa
Mülâzım-ı Sâni Eyüb Ağa

Hamidiye Hafif Süvari Kırk Beşinci Alayı

Kumandan Kaymakam Hüseyin Bey M 4, O 4 Yunan Madalyası
Kaymakam münhal
Binbaşı-i Evvel münhal

Binbaşı-i Sâni Osman Ağa
Alay Kâtibi Tayyib Efendi
İmam Musa Namık Efendi

Kolağası İbrahim Ağa
Kâtib-i Sâni Mustafa Efendi
Sancakdâr Mülâzım-ı Sâni Musa Ağa

Alay-ı Mezkûrun Birinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Şaban Ağa
Mülâzım-ı Evvel münhal
Mülâzım-ı Sâni Abdo Ağa

Yüzbaşı Vekili münhal
Mülâzım-ı Evvel İbrahim Ağa
Mülâzım-ı Sâni Derviş Ağa

Alay-ı Mezkûrun İkinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Hüseyin Ağa
Mülâzım-ı Evvel İsa Ağa
Mülâzım-ı Sâni Ahmed Ağa

Yüzbaşı Vekili Naif Ağa
Mülâzım-ı Evvel Mauş Ağa
Mülâzım-ı Sâni Ömer Ağa

Alay-ı Mezkûrun Üçüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Mehmed Efendi
Mülâzım-ı Evvel Nebih Ağa
Mülâzım-ı Sâni İbrahim Ağa

Yüzbaşı-i Sâni Ali Ağa
Mülâzım-ı Evvel Halef Ağa
Mülâzım-ı Sâni Şeyhmus Ağa

Alay-ı Mezkûrun Dördüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Ziya Efendi
Mülâzım-ı Evvel Abdurrahman Ağa
Mülâzım-ı Sâni Mahmud Ağa

Yüzbaşı-i Sâni Osman Ağa
Mülâzım-ı Evvel münhal
Mülâzım-ı Sâni Osman Ağa

Alay-ı Mezkûrun Beşinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Mehmed Ali Ağa M 4
Mülâzım-ı Evvel Abdi Ağa
Mülâzım-ı Sâni münhal

Yüzbaşı Vekili münhal
Mülâzım-ı Evvel Beğendi Ağa
Mülâzım-ı Sâni münhal

Hamidiye Hafif Süvari Kırk Altıncı Alayı

Kumandan Kaymakam Cemal Bey M 3, O 4 Yunan Muharebe Madalyası
Binbaşı Yusuf Ağa O 4
Alay Kâtibi Abdülhalim Efendi

Kolağası İbrahim Ağa A 4
Kâtib-i Sâni Bekir Efendi

Alay-ı Mezkûrun Birinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Salih Ağa
Mülâzım-ı Evvel Ali Ağa
Mülâzım-ı Sâni münhal

Yüzbaşı-i Sâni İsa Ağa
Mülâzım-ı Evvel Şeyhmus Ağa
Mülâzım-ı Sâni İsa Ağa

Alay-ı Mezkûrun İkinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel İbrahim Efendi Sanayi-i
Nefise Madalyası
Mülâzım-ı Evvel Abdülkerim Ağa

Mülâzım-ı Evvel Hasan Ağa
Mülâzım-ı Sâni Mehmed Ağa
Mülâzım-ı Sâni İbrahim Ağa

Alay-ı Mezkûrun Üçüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Mirza Ağa
Mülâzım-ı Evvel Şeyh Halef Ağa
Mülâzım-ı Sâni Osman Ağa

Yüzbaşı-i Sâni Mehmed Emin Ağa
Mülâzım-ı Evvel münhal
Mülâzım-ı Sâni Haso Ağa

Alay-ı Mezkûrun Dördüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Said Ağa
Mülâzım-ı Evvel münhal

Yüzbaşı Vekili İso Ağa
Mülâzım-ı Sâni Yunus Ağa

Alay-ı Mezkûrun Beşinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Muhiddin Efendi M 5
Mülâzım-ı Evvel Yusuf Ağa
Mülâzım-ı Sâni Sadun Ağa

Yüzbaşı Vekili Yunus Ağa
Mülâzım-ı Evvel Yusuf Ağa
Mülâzım-ı Sâni Mehmed Ağa

Hamidiye Hafif Süvari Kırk Yedinci Alayı

Kumandan Kaymakam Hacı İsmail Bey M 4, O 4
Kaymakam Abdurrahman Bey M 4, O 3
Gümüş Madalyası
Kolağası Salih Ağa
Alay Kâtibi Sadullah Efendi M 4

Binbaşı-i Evvel Ali Ağa
Kâtib-i Sâni Hacı İbrahim Efendi
İmam Abdurrahman Efendi
Sancakdâr Mülâzım-ı Sâni Hüseyin Ağa

Alay-ı Mezkûrun Birinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Hacı Ali Efendi M 4
Mülâzım-ı Evvel Mehmed Ağa
Mülâzım-ı Sâni Ahmed Ağa

Yüzbaşı Vekili Hamdi Ağa
Mülâzım-ı Evvel Mustafa Ağa
Mülâzım-ı Sâni Abbas Ağa

Alay-ı Mezkûrun İkinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Hüseyin Efendi M 5
Mülâzım-ı Evvel Abdullah Meluh Ağa
Mülâzım-ı Sâni Ahmed Ağa

Yüzbaşı Vekili Abdurrahman Ağa
Mülâzım-ı Evvel Kar Ağa
Mülâzım-ı Sâni Abbas Ağa

Alay-ı Mezkûrun Üçüncü Bölüğü

Yüzbaşı Vekili Ahmed Efendi
Mülâzım-ı Sâni Süleyman Ağa

Mülâzım-ı Evvel Yusuf Ağa

Alay-ı Mezkûrun Dördüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Ali Efendi
Mülâzım-ı Evvel Muhayyile Ağa
Mülâzım-ı Sâni Hamuye Ağa

Yüzbaşı Vekili Dendah Ağa
Mülâzım-ı Evvel Seyyid Hasan Ağa

Hamidiye Hafif Süvari Kırk Sekizinci Alayı

Miran Reisi Miralay Mustafa Paşa M 3, O 2 Gümüş İmtiyaz Madalyası
Alay Kumandanı Kaymakam Hacı Ahmed Bey Kırım ve Kars Madalyaları
Binbaşı-i Evvel İbrahim Ağa M 4
Alay Kâtibi Hasan Efendi M 4
İmam Reşid Efendi

Binbaşı-i Sâni Behram Ağa M 4
Kâtib-i Sâni Abdurrahman Efendi
Sancakdâr Hacı Ağa

Alay-ı Mezkûrun Birinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Reşid Ağa
Mülâzım-ı Evvel Taceddin Ağa
Mülâzım-ı Sâni Mehmed Ağa

Yüzbaşı Vekili İbrahim Ağa
Mülâzım-ı Evvel Keleş Ağa
Mülâzım-ı Sâni Kasım Ağa

Alay-ı Mezkûrun İkinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Ali Efendi
Mülâzım-ı Evvel Kasım Ağa
Mülâzım-ı Sâni Hacı Ağa

Yüzbaşı Vekili Kasım Ağa
Mülâzım-ı Evvel Hüsam Ağa
Evvel Sâni Ömer Ağa

Alay-ı Mezkûrun Üçüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel İsmail Hakkı Efendi
Mülâzım-ı Evvel Mehmed Ağa
Evvel Sâni Abdi Ağa

Yüzbaşı Vekili Haso Ağa
Mülâzım-ı Evvel Hüseyin Ağa
Evvel Sâni İbrahim Ağa

Alay-ı Mezkûrun Dördüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Abbas Ağa	Yüzbaşı Vekili Derviş Ağa
Mülâzım-ı Evvel Hacı Ağa	Mülâzım-ı Evvel Hacı Ağa
Evvel Sâni Beleh Ağa	Evvel Sâni Arab Ağa

Hamidiye Hafif Süvari Kırk Dokuzuncu Alayı

Kumandan Kaymakam Hacı Mehmed Ali Bey M 5 Yunan Muharebe Madalyası

Kaymakam Abdülkerim Bey	Binbaşı-i Evvel Fettah Ağa M 4
Binbaşı-i Sâni Mahmud Efendi	Kolağası Yusuf Ağa
Alay Kâtibi Mustafa Edib Efendi	Kâtib-i Sâni İsmail Efendi
Sancakdâr Mülâzım-ı Sâni Hançer Ağa	

Alay-ı Mezkûrun Birinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Mustafa Efendi	Yüzbaşı Vekili Mustafa Ağa
Mülâzım-ı Evvel Şeyhi Ağa	Mülâzım-ı Evvel Ahmed Ağa
Mülâzım-ı Sâni Abdullah Ağa	Mülâzım-ı Sâni Bahadır Ağa

Alay-ı Mezkûrun İkinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Hacı Mehmed Efendi	Yüzbaşı Vekili Abdi Ağa
Mülâzım-ı Evvel Ömer Ağa	Mülâzım-ı Evvel Ali Ağa
Mülâzım-ı Sâni Haso Ağa	Mülâzım-ı Sâni Mustafa Ağa

Alay-ı Mezkûrun Üçüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Kadir Ağa	Yüzbaşı Vekili Gerfan Ağa
Mülâzım-ı Evvel Ömer Ağa	Mülâzım-ı Evvel Kasım Ağa
Mülâzım-ı Sâni Ömer Ağa	Mülâzım-ı Sâni Osman Ağa

Alay-ı Mezkûrun Dördüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Derviş Ağa	Yüzbaşı Vekili İbrahim Ağa
Mülâzım-ı Evvel Hacı Ağa	Mülâzım-ı Evvel Asaf Ağa
Mülâzım-ı Sâni Hador Ağa	Mülâzım-ı Sâni Abdurrahman Bey

Hamidiye Hafif Süvari Ellinci Alayı

Kumandan Kaymakam Mehmed Şakir Bey M 4 Yunan Muharebe Madalyası

Kaymakam Hacı Bey	Binbaşı-i Evvel Mehmed Bey
Binbaşı-i Sâni Mehmed Bey	Kolağası Tahir Ağa
Alay Kâtibi Hasan Niyazi Efendi M 5	Kâtib-i Sâni Ali Efendi
Yunan Muharebe Madalyası	İmam Hacı Efendi
Sancakdâr Mülâzım-ı Sâni Darbaz Ağa	

Alay-ı Mezkûrun Birinci Bölüğü

Yüzbaşı Vekili Hasan Efendi M 5 Yunan Muharebe Madalyası	Mülâzım-ı Evvel Hasan Efendi
Mülâzım-ı Evvel İsmail Ağa	Mülâzım-ı Evvel Ömer Bey
Mülâzım-ı Sâni Süleyman Bey	Mülâzım-ı Evvel Sâni Abdi Bey

Alay-ı Mezkûrun İkinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Ahmed Efendi M 5	Yüzbaşı Vekili Tahir Ağa
Mülâzım-ı Evvel Süleyman Ağa	Mülâzım-ı Evvel Şahin Ağa
Mülâzım-ı Sâni Levend Ağa	Mülâzım-ı Sâni Şahin Ağa

Alay-ı Mezkûrun Üçüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Sabri Efendi M 5
Mülâzım-ı Evvel Mehmed Ağa
Mülâzım-ı Sâni münhal

Yüzbaşı Vekili Zohrab Ağa
Mülâzım-ı Evvel Arab Ağa
Mülâzım-ı Sâni münhal

Alay-ı Mezkûrun Dördüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel münhal
Mülâzım-ı Evvel Hasan Ağa
Mülâzım-ı Sâni Serhan Ağa

Yüzbaşı Vekili münhal
Mülâzım-ı Evvel Abdullah Ağa
Mülâzım-ı Sâni münhal

Institut kurde de Paris

Institut kurde de Paris

[Merkez Sancağı]

Institut kurde de Paris

Merkez Sancağı

Siverek Kazası

Heyet-i Kaza

Kaymakam Şükrü Efendi

Nâib Ahmed Efendi

Müftü Zülfikar Zühdü Efendi

Mal Müdürü Şeyhmus Rıza Efendi

Tahrirât Kâtibi Seyfeddin Efendi

Meclis-i İdare-i Kaza

Reis Kaymakam Efendi

Aza-i Tabiiyye

Aza-i Müntehabe

Nâib Efendi

Hacı Hasan Efendi

Müftü Efendi

Ali Bey

Mal Müdürü Efendi

Cercis Efendi

Tahrirât Kâtibi Efendi

Kirkor Efendi

Mahkeme-i Bidâyet

Reis Nâib Efendi

Aza Osman Efendi

Aza Minas Efendi

Başkâtib Mehmed Tevfik Efendi

Mustantik Muavini Cevdet Efendi

Mukavelât Muharriri

Mal Kalemi

Mal Müdürü Muavini Şeyhmus Şekib Efendi

Refiki Süleyman Saib Efendi

Hoşin ve Bucak Vergi Kâtibi Hamid Efendi

Karakeçi ve Karacadağ Vergi Kâtibi Rifat Efendi

Sandık Emmini Mehmed Efendi

Beledî Meclisi

Reis Mustafa Efendi

Aza Hacı Hüseyin Ağa

Aza Mehmed Sadık Efendi

Aza Şefik Efendi

Aza Muhiddin Efendi

Aza Bekir Efendi

Sandık Emmini Mehmed Efendi

Vesâit-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Reis Kaymakam Efendi

Aza Odabaşızâde Mahmud Efendi Sâniye

Aza Hacı Hasan Efendi

Aza Beledî

Kâtibi Ahmed İzzet Efendi

Aza Kirkor

Nüfus Dairesi

Memur Hasan Efendi

Kâtib Abdülaziz Efendi

Evkâf Dairesi

Evkâf Vekili Şefik Efendi

Maarif İdaresi

Reis Müftü Efendi

Aza Odabaşızâde Mahmud Nedim Efendi

Aza Şevket Efendi

Aza Osman Efendi

Ziraat Bank Sandığı

Reis Bekir Efendi

Muhasebe Kâtibi münhal

Muhasebe Kâtibi Refiki Sabri Efendi

Aza Hacı Hüseyin Ağa

Aza Minas Efendi

Zabıta Memuru Yüzbaşı Hasan Bey

Tapu Dairesi

Kâtib Şeyh Hüseyin Efendi

Yoklama Kâtibi Efendi

Düyûn-ı Umumiye Dairesi

Memur Salih Efendi

Piyade Kolcusu Abdülkadir Ağa

Diğeri Mehmed Ağa

Telgraf ve Posta İdaresi

Memur Hacı Ali Saib Efendi

Mekteb-i Rüşdi

Muallim-i Evvel Hacı Said Efendi

Muallim-i Sâni Yusuf Sami Efendi

Hüsn-i Hat Muallimi Vekili İbrahim Efendi

Bevvâb Mehmed Efendi

Mevcut-ı Şâkirdân 60

Tahsilat Komisyonu

Reis Kaymakam Efendi

Aza Mal Müdürü Efendi

Aza Zabıta Memuru Bey

Aza Vergi Kâtibi Efendi

Aza Tapu Kâtibi Efendi

Polis Memurları

Üçüncü Komiser Şaban Efendi

Polis Cuma Efendi

Polis Şeyh Mehmed Efendi

Tahsildarlar

Tahsildarbaşı Süleyman Efendi

Süvari Tahsildarı Hüseyin Efendi

Süvari Tahsildarı Hüseyin Efendi

Süvari Tahsildarı Eyüb Efendi

Süvari Tahsildarı İsmail Efendi

Piyade Tahsildarı Abdülgafur Efendi

Karakeçi Nahiyesi

Müdür Abdurrahman Efendi

Kâtib Süleyman Efendi

Bucak Nahiyesi

Müdür Ebuzer Ağa

Aza Mehmed bin Beşiran Ağa

Müdür Muavini Muksi Şeker Efendi

Mehmed Kuyumcuyan Kirkor Ağa

Aza Hasan bin Ramazan Ağa

Kâtib Hafız Cemil Efendi

Hamidiye İbtidâi Mektebi Muallimi Hasan Efendi

Hoşin Nahiyesi

Müdür Ömer Ağa

Müdür Muavini Şemû'n veled-i Keşiş Saliba

Aza Mella Ali Ağa

Aza Kigork veled-i Serkis Ağa

Aza Mella İsa Ağa

Kâtib Hamidiye İbtidâi Mektebi Muallimi Aziz Efendi

Karacadağ Nahiyesi

Müdür Mehmed bin İbrahim Ağa Müdür Muavini Ahmed Ammi Mao Ağa
Aza Boz Ahmed Ağa Aza Ömer Fevzi Ağa
Aza Sinan Ağa Kâtib [...]
Hamidiye İbtidâî Mektebi Muallimi Mehmed Efendi

Yenişehir Nahiyesi

Müdür Fuad Efendi Kâtib İbrahim Nüzhet Efendi
Kabzımal Mustafa Vasfi Efendi Zabıta Memuru Yüzbaşı Hacı Yusuf Ağa
Hamidiye İbtidâî Mektebi Muallimi Hüseyin Efendi

Silvan Kazası

Heyet-i Kaza

Kaymakam Mesud Efendi
Nâib Mustafa Efendi Mal Müdürü Ali Bey Sâlise
Kaymakam Muavini Nâik Efendi Tahrirat Kâtibi Ali Efendi

Meclis-i İdare-i Kaza

Reis Kaymakam Efendi
Aza-yı Tabiiyye Aza-yı Muntehabe
Nâib Efendi Bedreddin Bey
Mal Müdürü Efendi Hacı Reşid Ağa
Kaymakam Muavini Efendi Ado Ağa
Tahrirat Kâtibi Efendi Hibo Ağa

Mahkeme-i Bidâyet

Reis Nâib Efendi
Aza münhal Aza Lahdo Ağa
Başkâtib Ömer Vehbi Efendi Mustantık Muavini Tevfik Efendi

Mahkeme-i Şer'î Şerif

Kâtib Raif Efendi

Mal Kalemi

Mal Müdürü Muavini ve Vergi Kâtibi Mustafa Efendi
Hazro Vergi Kâtibi Mehmed Efendi
Sandık Emni Abdülkerim Efendi

Nüfus Dairesi

Memur Zülkifl Bey Kâtib Mustafa Refet Efendi

Polis Memurları

Komiser Tevfik Efendi
Polis Mıgırdıç Efendi Polis Şaban Efendi

Tahsildarlar

Tahsildarbaşı Ali Rıza Efendi
Süvari Tahsildarı Baki Efendi Süvari Tahsildarı Hafız Haydar Efendi
Süvari Tahsildarı Nuri Efendi Piyade Tahsildarı Ahmed Fehim Efendi

Ziraat Bank Şube İdaresi

Reis Abdülaziz Efendi

Kâtib Abdülaziz Efendi
Aza Abdülahad Lütfi Efendi

Aza Mehmed Ağa
Aza Hibo Ağa

Maarif Komisyonu

Reis Nâib Ağa
Aza Müftü Efendi
Aza Mekteb-i Rüşdî Muallim Vekili Ahmed Cemil Efendi
Aza Mekteb-i İbtidâî Muallimi Hafız Salih Efendi

Vesâit-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Reis Kaymakam Efendi
Aza Redîf Yüzbaşı Abdullah Efendi
Aza Belediye Reisi Abdülkerim Efendi
Aza Hacı Sadun Ağa
Aza Nüfus Memuru Zülkifl Bey

Beledî Dairesi

Reis Abdülkerim Efendi
Aza Süleyman Bey
Aza Ömer Bey
Aza Halil Ağa
Kâtib Ali Efendi
Aza Nuri Ağa
Aza Evo Ağa
Aza Kalo Ağa
Sandık Emimi Abdülkerim Efendi
Telgraf Memuru Feyzi Efendi

Tapu İdaresi

Kâtib Cercis Efendi
Zabıta Memuru
Yoklama Kâtibi Efendi
Süleyman Efendi

Hazro Nahiyesi

Müdür Ahmed Efendi
Hamidiye İbtidâî Mektebi Muallimi
Kâtib Tevfik Efendi
Yusuf Ziya Efendi

Şeyh Davudan Nahiyesi

Müdür Ağa
Kâtib Hayrullah Efendi

Hendîf Nahiyesi

Müdür Abdülkadir Ağa
Kâtib Seyfi Efendi

Miraliyan Nahiyesi

Müdür Kâtib İbrahim Efendi

Şeyhdavudan Nahiyesi

Müdür Eyüb Efendi
Kâtib İbrahim Efendi

Lice Kazası

Heyet-i Kaza

Kaymakam Maruf Örfi Efendi
Nâib Seyfullah Efendi
Mal Müdürü Abdülaziz Efendi
Müftü Hacı Ahmed Efendi Müderris
Tahrirat Kâtibi Mustafa Efendi

Meclis-i İdare-i Kaza

Reis Kaymakam Efendi
Aza-yı Tabiiyye
Nâib Efendi
Aza-yı Münthabe
Mehmed Bey

Müftü Efendi
Mal Müdürü Efendi
Tahrirat Kâtibi Efendi

Mahmud Ağa
Markos Ağa
Agop Ağa

Mahkeme-i Bidâyet

Reis Nâib Efendi

Aza Ahmed Bey Başkâtib
Aza Arakil Efendi Mustantuk Muavini
Mukavelât Muharriri Hacı Efendi

Mustafa Efendi
Mehmed Münif Efendi
Kâtib-i Sâni Abdülhamid Efendi

Mal Kalemi

Mal Müdürü Muavini Abdülkerim Efendi
Sandık Emîni Hafız Abdülkadir Efendi

Hani Vergi Kâtibi Mehmed Efendi

Nüfus Dairesi

Memur Abdülkadir Efendi

Kâtib Mehmed Efendi

Tahsildarlar

Tahsildarbaşı Ahmed Senai Efendi
Süvari Tahsildarı Hamdi Efendi
Süvari Tahsildarı Ahmed Şükrü Efendi
Süvari Tahsildarı İbrahim Efendi
Süvari Tahsildarı İranos Efendi

Beledî Dairesi

Reis Hasan Bey

Aza Kasım Ağa Aza Mahmud Ağa
Aza Bogos Ağa Aza İranos Efendi
Kâtib Ahmed Efendi

Polis Memurları

Üçüncü Komiser İbrahim Efendi

Polis Zülfikar Efendi Polis Şerif Efendi

Memleha İdaresi

Memur Süleyman Efendi

Kâtib Osib Efendi

Kantarçı Hasan Efendi

Zabıta Memuru Hacı Mehmed Efendi

Hani Nahiyesi

Müdür Ali Efendi

Nâib İsmail Efendi

Kâtib Mehmed Sadık Efendi

Zabıta Memuru Dursun Ağa

Hamidiye İbtidâi Mektebi Muallimi İbrahim Efendi

Beledî Meclisi

Reis Mehmed Bey

Aza Mansur Bey

Aza Şibli Efendi

Karaz Nahiyesi

Müdür Mehmed Efendi

Müdür Muavini Katınlı Arakil Ağa

Aza Zuğberimli Hacı Mehmed Ağa

Aza Koçekli Halil Ağa

Aza Makaryanlı Gafur Ağa

Kâtib Salih Bey

Hamidiye İbtidâi Mektebi Muallimi Ali Rıza Efendi

Derik Kazası

Heyet-i Kaza

Kaymakam Hacı Mehmed Efendi İstabl-ı Âmire
Nâib Şakir Efendi Müftü Efendi
Mal Müdürü münhal Tahrirat Kâtibi Mehmed Asım Efendi

Meclis-i İdare-i Kaza

Reis Kaymakam Efendi

Aza-yı Tabliyye Aza-yı Muntehabe
Nâib Efendi Hacı Osman Ağa
Müftü Efendi Reşid Hacı Osman Ağa
Mal Müdürü Efendi Bogos Ağa
Tahrirat Kâtibi Efendi Keno Ağa

Mahkeme-i Bidâyet

Reis Nâib Efendi

Aza Mahmud Efendi Aza Melkon Efendi
Başkâtib Osman Efendi Mustantık Muavini Karabet Efendi
Mukavelât Muharriri Efendi

Mal Kalemi

Mal Müdürü Muavini ve Kaza Vergi Kâtibi Abdullah Efendi
Mahall Metinan Vergi Kâtibi Mehmed Asım Efendi
Mal Sandık Emiri Mustafa Şevket Efendi

Nüfus İdaresi

Memur Abdülbaki Efendi Kâtib Abdüllatif Efendi

Tapu Kalemi

Kâtib İsmail Hakkı Bey Hasılat Memuru Hüseyin Hüsnü Efendi

Vesâit-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Reis Kaymakam Efendi

Aza Redif Yüzbaşı Ahmed Ağa Aza Mehmed Ağa
Aza Halil Efendi Aza Keno Ağa
Aza Baytar Emsec Ağa Kâtib Ahmed Tevfik Efendi

Beledî Meclisi

Reis Hacı Ahmed Efendi

Aza Hüseyin Ağa Aza Cercis Ağa
Aza Gupo Ağa Kâtib Ahmed Tevfik Efendi

Polis Memurları

Komiser Nedim Efendi

Polis Mustafa Efendi Polis Hayati Efendi

Tahsildarlar

Tahsildarbaşı İzzet Efendi Süvari Tahsildarı Ahmed Tevfik Efendi
Süvari Tahsildarı Mustafa Efendi Piyade Tahsildarı Kirkor Efendi
Zabıta Memuru Mülâzım Abdülkadir Efendi
Düyûn-ı Umumiye Memuru Kirkor Efendi

Beşiri Kazası

Heyet-i Kaza

Kaymakam Mehmed İzzet Efendi

Nâib Hafız Ahmed Efendi

Müftü Abdülkerim Efendi

Mal Müdürü Cemil Efendi

Tahrirat Kâtibi Vasıf Efendi Hâmise

Meclis-i İdare-i Kaza

Reis Kaymakam Efendi

Aza-yı Tabiiyye

Aza-yı Muntehabe

Nâib Efendi

Hacı Reşid Ağa

Müftü Efendi

Mustafa Ağa

Mal Müdürü Efendi

Raşo Ağa

Tahrirat Kâtibi Efendi

Oso Ağa

Mal Kalemi

Mal Müdürü Muavini ve Vergi Kâtibi Ahmed Hulusi Efendi

Behramki Vergi Kâtibi Abdurrahman Efendi

Sandık Emiri Abdülkadir Kadri Efendi

Nüfus Kalemi

Memur Abdülkadir Hakkı Efendi

Kâtib Mustafa Zihni Efendi

Tapu Dairesi

Kâtib Mahmud Zeki Efendi

Yoklama Kâtibi

Polis Memurları

Üçüncü Komiser Said Efendi Tahlisiye Madalyası

Polis Halid Efendi

Polis Refik Efendi

Vesâit-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Reis Kaymakam Efendi

Aza Tepeli Şeyhmus Ağa

Aza Sâbık İdare azasından Ali Ağa

Aza Bazbutlu İsmail Ağa

Aza Zabıta Memuru Efendi

Kâtib Mustafa Efendi

Tahsildarlar

Tahsildarbaşı Mustafa Efendi

Süvari Tahsildarı Yusuf Efendi

Süvari Tahsildarı Mehmed Nuri Efendi

Süvari Tahsildarı Said Efendi

Piyade Tahsildarı İsmail Efendi

Tepe Nahiyesi

Müdür Tepeli Şeyhmus Ağa

Muavin İsapınarlı İbrahim Ağa

Aza Gırık-ı Hacı Farisli Süleyman Ağa

Aza Cizreli Hacı Mehmed Ağa

Aza Bero Ağa

Kâtib İbrahim Halil Efendi

Hamidiye İbtidâi Mektebi Muallimi Mehmed Arif Efendi

Bahems Nahiyesi

Müdür Vekili Barselli Derviş Efendi

Muavin Vekili Kevirzevi-yi Ulyâ karyeli Ako Ağa

Aza Bazbutlu İsmail Ağa

Aza Deyrhamzalı Şeyhmus Ağa

Aza Kevirzevi-yi Süflâli Biçok Ağa

Kâtib [...]

Institut Kurde de Paris

[Mardin Sancağı]

Institut kurde de Paris

Mardin Sancağı

Mutasarrıf Mehmed Nüzhet Paşa

Rütbe	Mecidi	Osmanî
Rumeli Beylerbeyliği	1	2
29 N 317	13 Ca 318	8 Z 316

Gümüş Liyakat Madalyası

Memurin-i Livâ

Esâmî

Nâib Osman Mecdi Efendi
Muhasebeci Hasan Hüsnü Efendi
Müftü Ahmed Hilmi Efendi
Tahrirat Müdürü Abdülbaki Mücerredi

Rütbe

İzmir Pâye-i Mücerredi
Mütemâyiz 1 S 318
İzmir Pâye-i Mücerredi
Dördüncü Osmanî

Nişan

Dördüncü Osmanî
Dördüncü Mecidi
Üçüncü Mecidi

Meclis-i İdare-i Livâ

Reis Mutasarrıf-ı Livâ

Aza-yı Tabiiyye

Nâib Efendi

Muhasebeci Efendi

Müftü Efendi

Tahrirat Müdürü Efendi

Nakibüleşraf Kaymakamı Hindî Efendi Müderris

Aza-yı Müntehabe

Hacı Yusuf Çelebi

İsmail Hakkı Efendi Sâniye Üçüncü Mecidi

Rafael Efendi

Said Efendi

Müdde'î-i Umumî İsmail Efendi

Mustantik Abdurrahman Bey

Meclis-i İdare-i Livâ Kalemi

Başkâtib Sadık Efendi

Kâtib Midhat Bey Hâmise

Muhasebe-i Livâ Kalemi

Başkâtib İsmail Efendi

Merkez Kâtibi Sadık Efendi

Yevmiye Kâtibi Sadık Efendi

Evrak Mukayyidi Faik Efendi

Sandık Emîni Ali Efendi

Mübeyyiz Süleyman Bey

Hazine Dava Vekili Naum Efendi

Tahrirat Kalemi

Sermüsevid Derviş Efendi

Müsevid-i Sâni ve Arabî Kâtibi İzzet Efendi Hâmise

Evrak Mukayyidi Mustafa Efendi

Mübeyyiz Kamil Efendi

Sermübeyyiz Kemal Bey Râbi'a

Mübeyyiz İbrahim Efendi

Mahkeme-i Şer'-i Şerif

Başkâtib Halil Efendi

Refiki Mahmud Efendi

Mukayyid Abdurrahman Efendi

Zabıt Kâtibi Kasım Efendi

Bidâyet Hukuk Dairesi

Reis Nâib Efendi

Aza Hızır Efendi Aza Naum Efendi
Aza Mülâzımı Şevki Efendi

Bidâyet Ceza Dairesi

Reis Mehmed Nuri Bey Sâniye Aza Sah Ogüst Şoha Efendi
Aza Hüseyin Bey Aza Mülâzımı Cemal Bey
Müdde't-i Umumî Muavini Rauf Efendi Mütemâyiz
İcra Memuru Şakir Efendi
Mustantik Zeynelabidin Efendi
Mukavelât Muharriri Derviş Efendi

Mahkeme-i Bidâyet Kalemî

Başkâtib Selim Efendi Râbi'a

Zabıt Kâtibi Abdülkadir Efendi Zabıt Kâtibi Niyazi Efendi
Zabıt Kâtibi Derviş Efendi Zabıt Kâtibi Nasri Efendi

Nüfus Kalemî

Memur Abdurrahman Bey Râbi'a Kâtib Ragıb Efendi

Defter-i Hakanî Kalemî

Memur [...] Efendi Memur Vekili Başkâtib Abdülaziz Efendi
Refiki Abdülkadir Efendi Merkez Tapu Kâtibi Abdülkadir Efendi

Vergi Kalemî

Memur Hafız Ali Efendi Merkez Kâtibi Davud Efendi Hâmise
Refiki Abdurrahman Efendi Etraf Şehir Kâtibi Asım Efendi
Koçhisar Nahiyesi Kâtibi Lütü Efendi Hâmise Defterci Şakir Efendi

Ziraat Bank Şubesi

Memur Ali Rıza Efendi Sâlise
Muavin Ferecullah Efendi Kâtib Necib Efendi

Ziraat Komisyonu

Reis Hacı Mustafa Çelebi
Aza İlyas Efendi Aza Melkon Efendi

Nâfi'a Komisyonu

Reis Mutasarrıf-ı Livâ
Aza Şube Memuru Ali Rıza Efendi Aza Nüfus Memuru Abdurrahman Bey
Aza Yusuf Efendi Aza Hızır Bey
Nâfi'a Kâtibi Şeyhmus Efendi

Maarif Komisyonu

Reis Hacı Kermezâde Faris Çelebi Sâlise
Aza Tahrirat Kalemî müsevvidlerinden İzzet Efendi
Aza Mekteb-i Rüşdî Muallimi Hamduillah Efendi
Aza Vergi İdaresi Başkâtibi Davud Efendi

Evkâf İdaresi

Reis Şeyh Davud Efendi
Müdür Vekili İsmail Efendi Aza Hafız Hüseyin Efendi
Aza Abdurrahman Efendi Aza Şeyh Ali Efendi
Kâtib Yasin Efendi

Beledî Dairesi

Reis Sırrı Efendi Müderris O 4 Aza İbrahim Bey
Aza Hacı Mustafa Çelebi Aza İlyas Efendi
Aza Abdülmecid Çelebi Sâlise Aza Tabib Yüzbaşı Hüseyin Efendi M 5
Kâtib Hasan Efendi Râbi'a Mukayyid Hamîd Efendi
Sandık Emîni Şeyhmus Efendi Gazhane Kâtibi Davud Efendi

Vesâit-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Reis Beledî Reisi Sırrı Efendi
Aza Millüzâde İbrahim Bey Aza Faris Çelebi
Aza Depo Memuru Redif Mülâzım-ı Evvel Mehmed Efendi

Telgraf ve Posta İdaresi

Müdür Daim Efendi Sâlise
Muhabere Memuru Nuri Efendi Muhabere Memuru Midhat Efendi

Polis Memurları

İkinci Komiser Said Efendi M 5 Üçüncü Komiser Beşe Efendi
Üçüncü Komiser Yusuf Efendi Polis Davud Efendi
Polis Abdülkadir Efendi Polis Cercis Efendi M 5
Polis Tahir Efendi Polis Hanna Efendi

Tahsildarlar

Baştahsildar Galib Bey Sâlise
Süvari Tahsildarı Mahmud Efendi Piyade Tahsildarı Yusuf Efendi
Süvari Tahsildarı Bahaeddin Efendi Piyade Tahsildarı Mehmed Said Efendi
Süvari Tahsildarı Sadık Efendi Piyade Tahsildarı Said Efendi
Süvari Tahsildarı Sadi Efendi Piyade Tahsildarı Salih Efendi

Mekteb-i İdadî

Müdür Vekili Midhat Efendi
Ahlak Muallimi Süleyman Efendi
Fransızca Muallim Vekili, Ahlak Muallimi, Hat Muallimi Kemal Efendi
Cebir Muallim Vekili Resim Muallim Vekili Midhat Efendi
Hıfzussıhha Muallim Vekili Ali Şevki Efendi
Türkçe Muallimi Hamdullah Efendi
4'üncü ve 5'inci seneler Türkçe Muallim Vekili Hamdullah Efendi
2'nci ve 3'üncü seneler Türkçe Muallimi Numan Sabit Efendi
Hendese Muallim Vekili Midhat Efendi
Coğrafya Muallimi Mithat Efendi
Ulûm-ı Diniyye Muallimi Ali Şevki Efendi
Farişî Muallimi Numan Sabit Efendi
Arabî, Ahlak ve Hat Muallimi Süleyman Efendi

Resim Muallim Vekili Kemal Efendi
Türkçe, İlm-i Eşya, Usûl-i Defterî, Tarih ve Hesab Muallimi Hamdullah Efendi
Mubassır Mehmed Efendi
Hademe 2
Mevcut-ı Şâkirdân 70

Reji İdaresi

Müdür Antuvan Efendi Tahsildar Melkon Efendi

Mekâtib-i İbtidâiye

Muallim-i Evvel Mehmed Reşid Efendi Muallim-i Evvel Hafız Hüseyin Efendi
Muallim-i Sâni Ahmed Efendi Muallim-i Sâni Abdülgani Efendi

Düyûn-ı Umumiye İdaresi

Müdür Mehmed Şükrü Efendi
Kâtib Stepan Efendi Sandık Emîni Hasan Efendi

Koçhisar Nahiyesi

Müdür Abdurrahman Efendi Kâtib Stepan Efendi
Polis Memuru Ahmed Efendi
Hamidiye İbtidâi Mektebi Muallimi Tahir Efendi

Midyat Kazası

Heyet-i Kaza

Kaymakam Cemil Efendi Sâlise
Nâib Süleyman Hakkı Efendi Müftü Mehmed Lütfi Efendi
Mal Müdürü Abdullah İlmî Tahrirat Kâtibi İbrahim Talat Hâmise

Meclis-i İdare-i Kaza

Reis Kaymakam Efendi

Aza-yı Tabiiyye Aza-yı Muntehabe
Nâib Efendi İsmail Ağa
Mal Müdürü Efendi Azizki Ağa
Tahrirat Kâtibi Efendi İsa Mai Ağa
Şemun Savmi Ağa
Müdde't-i Umumî Tahrirat Kâtibi Efendi Mustantık Nüfus Memuru Abdülkadir Efendi

Mahkeme-i Şer'î Şerif

Kâtib Rıza Efendi

Mahkeme-i Bidâyet

Reis Nâib Efendi
Aza ve Mustantık Mustafa Efendi Aza Musa Efendi

Mahkeme-i Bidâyet Kalemi

Başkâtib Şakir Efendi
Mustantık Muavini Mustafa Efendi Mukavelât Muharriri Şakir Efendi

Mal Kalemi

Mal Müdürü Muavini Ahmed Zeki Efendi
Refiki Sadık Efendi Hasankeyf Vergi Kâtibi Zülfikar Efendi
Sandık Emîni Hacı Abdürrezzak Efendi Hazine Dava Vekili İbrahim

Nüfus İdaresi

Memur Abdülkadir Efendi Kâtib İlyas Efendi

Tapu Kalemî

Kâtib Abdülmecid Efendi Yoklama Memuru Ali Efendi

Ziraat Bank Şube İdaresi

Reis Molla İbrahim Efendi

Muhasebe Kâtibi Emin Efendi Aza Hacı Ağa
Aza İsa Goriye Ağa Aza Şem'un Ağa
Telgraf Muhabere Memuru İzzet Efendi

Polis Memurları

Üçüncü Komiser Cemil Efendi

Polis Vehbi Efendi Polis Cercis Efendi
Zabıta Memuru Mülâzım-ı Evvel Hacı Derviş Ağa

Tahsildarlar

Tahsildarbaşı Abdülkadir Efendi Süvari Tahsildarı Mustafa Efendi
Süvari Tahsildarı Şeyhmus Efendi Piyade Tahsildarı Halil Efendi

Beledî Dairesi

Reis Güllü Hürmüz Efendi

Aza Mahmud Ağa Aza Mülkî Ağa
Aza İsa Ağa Aza Goriye Ağa

Kâtib ve Sandık Emîni Emin Ağa

Vesâit-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Reis Kaymakam Bey

Aza Redîf Kolağası Abdurrahman Efendi Aza İsmail Ağa
Aza Süleyman Nehruz Ağa Aza Güllü Hürmüz Efendi
Aza Şükro Ağa Aza Necib Efendi

Habzbnî Nahiyesi

Müdür Mehmed Ağa Kâtib Derviş Efendi
Hamidiye Mekteb-i İbtidâî Muallimi Davud Efendi

Basabrin Nahiyesi

Müdür Senai Efendi Kâtib Mehmed Ali Efendi
Hamidiye Mekteb-i İbtidâî Muallimi Mehmed Ali Efendi

Hasankeyf Nahiyesi

Müdür Vehbi Efendi Kâtib Yunus Efendi
Hamidiye Mekteb-i İbtidâî Muallimi Abdülkadir Efendi

Kerboran Nahiyesi

Müdür Mesud Efendi Kâtib Ahmed Efendi
Hamidiye Mekteb-i İbtidâî Muallimi Abdülğani Efendi

Avine Kazası

Heyet-i Kaza

Kaymakam Ziya Bey Sâlise

Nâib Ali Rıza Efendi Mal Müdürü Vekili Derviş Efendi
Müftü Hafız Ali Efendi Tahrirat Kâtibi Şeyh Salih Efendi

Meclis-i İdare-i Livâ

Reis Kaymakam Bey

Aza-yı Tabiiyye Aza-yı Muntehabe
Nâib Efendi Nurullah Bey
Müftü Efendi Abdülkadir Efendi
Mal Müdürü Efendi Yakub Ağa
Tahrirat Kâtibi Efendi
Müddeî-i Umumî Muavini Vekili Tahrirat Kâtibi Efendi
Mustantık Vergi Kâtibi Ahmed Luzumî Efendi

Mahkeme-i Bidâyet

Reis Nâib Efendi

Aza münhal Aza Bünyamin Efendi

Mahkeme-i Bidâyet Kalemî

Başkâtib Şakir Efendi
Mustantık Muavini Abdülkerim Efendi
Mukavelât Muharriri münhal

Mal Kalemî

Mal Müdürü Muavini Emin Efendi Hâmise Vergi Kâtibi Ahmed Luzumî Efendi
Sandık Emîni Lütfi Bey Tapu Kâtibi Necmeddin Efendi

Nüfus Kalemî

Memur Mihri Efendi Kâtib İbrahim Hakkı Efendi

Ziraat Bank Şubesi

Reis Abdülkadir Efendi
Muhasebe Kâtibi Hamid Efendi Aza Ali Bey
Aza Sadullah Bey Aza Abdülgafur Ağa

Beledi Dairesi

Reis Abdülkerim Bey
Aza Mehmed Said Bey Aza Sadullah Bey
Aza Ali Bey Kâtib ve Sandık Emîni Hamdi Efendi

Vesâit-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Reis Kaymakam Bey
Aza Mal Müdürü Vekili Derviş Efendi Aza Mal Müdürü Muavini Emin Efendi
Aza Hamdullah Bey Kâtib Belediye Kâtibi Abdülhamid Efendi

Polis Memurları

Üçüncü Komiser Süleyman Efendi Hâmise
Polis Hasan Efendi Polis Hüsnü Efendi

Tahsildarlar

Tahsildarbaşı Abdülhamid Efendi Süvari Tahsildarı Abdülaziz Efendi
Süvari Tahsildarı Abdülgafur Efendi Piyade Tahsildarı Mehmed Ağa
Zabıta Memuru Mülâzım-ı Sâni Yaşar Bey

Mekteb-i Rüşdi

Muallim Bekir Sıdkı Efendi
Hüsn-i Hat Muallimleri Hamdi ve Saim Efendiler

Şeyhan Nahiyesi

Müdür Vekili Şeyh Yusuf Efendi
Muavin Çeto Efendi Mekteb-i İbtidâi Muallimi Şakir Efendi

Ömerkan-ı Fevkânî Nahiyesi

Müdür Bekir Ağa Muavin Şendi Ağa
Mekteb-i İbtidâi Muallimi Şakir Efendi

Ömerkan-ı Tahtânî Nahiyesi

Müdür Hüseyin Ağa Muavin Hasan Efendi
Mekteb-i İbtidâi Muallimi Halil Efendi

Nusaybin Kazası

Heyet-i Kaza

Kaymakam Vekili Abdülgafur Efendi
Nâib Veliyyüddin Efendi Mal Müdürü Hamdi Efendi
Müftü Hilmi Efendi Tahrirat Kâtibi Sıdkı Efendi

Meclis-i İdare-i Kaza

Reis Kaymakam Vekili Efendi
Aza-yı Tabiiye Aza-yı Müntehabe
Nâib Efendi Süleyman Faris Ağa Sâlise
Müftü Efendi Ali Cuma Ağa
Mal Müdürü Efendi Çerçi Ağa
Tahrirat Kâtibi Efendi Nahom Ağa
Meclis-i İdare Müdde'i-i Umumi Vekili Hamdi Efendi
Mustantık Tahrirat Katibi Efendi

Mahkeme-i Bidâyet

Reis Nâib Efendi
Aza Abdullah Efendi Aza Şemmas Şero Ağa

Mahkeme-i Bidayet Kalemî

Başkâtib Mehmed Efendi Mustantık Muavini Şeyhmus Efendi
Kâtib-i Sâni Abdülkerim Efendi Mukavelât Muharriri Başkitâbet'e Muhavveldir.

Mal Kalemî

Vergi Kâtibi ve Mal Müdürü Muavini Necib Efendi
Habbab Vergi Kâtibi Hacı Mustafa Efendi Bunseri Vergi Kâtibi Müştak Efendi
Hazine Dava Vekili Şerif Efendi Tapu Kâtibi münhal
Sandık Emni Feyzullah Efendi

Nüfus İdaresi

Memur Şerif Efendi Kâtib Mehmed Efendi

Ziraat Bank Sandığı

Reis Esad Ağa Muhasebe Kâtibi Abdülhalim Efendi
Reis Abdullah Ağa Muhasebe Kâtibi Mehmed Şükrü Ağa

Vesâit-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Reis Kaymakam Efendi
Aza Esad Ağa Aza Göri Ağa
Aza İbrahim Ağa Aza Yehuda Ağa
Baytar Kâtib Belediye Kâtibi Sadık Efendi

Polis Memurları

Üçüncü Komiser münhal
Polis Musa Efendi Polis Hüsnü Efendi

Habbab Nahiyesi

Müdür Ahmed Efendi Kâtib Mehmed Efendi

İlyan Nahiyesi

Müdür Esad Efendi Kâtib Mustafa Efendi

Mihrikan Nahiyesi

Müdür Ahmed el-Yusuf Ağa Muavini Bersum Ağa

Cizre Kazası

Heyet-i Kaza

Kaymakam İhsan Bey
Nâib Mustafa Efendi Müftü Hacı Ahmed Efendi
Mal Müdürü Ahmed Efendi Tahrirât Kâtibi İbrahim Efendi

Meclis-i İdare-i Kaza

Reis Kaymakam Bey
Aza-yı Tabiiye Aza-yı Müntehabe
Nâib Efendi Hacı Abdurrahman Efendi
Müftü Efendi Hacı Seyyid Şeref Efendi
Mal Müdürü Efendi İskender Ağa
Tahrirât Kâtibi Efendi Kapril Ağa
Müdde'î-i Umumî Mal Müdürü Efendi
Mustantuk Tahrirât Kâtibi Efendi

Mahkeme-i Bidâyet

Reis Nâib Efendi
Aza Hacı Hasan Efendi Aza Mansur Efendi

Mahkeme-i Bidâyet Kalemî

Başkâtib Yahya Efendi Mustantuk Muavini Abdüllatif Efendi
Kâtib-i Sâni Yusuf Efendi Mukavelât Muharrirliği Başkâtibet'e muhavveldir.

Mal Kalemî

Mal Müdür Ahmed Efendi

Mal Müdürü Muavini İsmail Efendi

Refiki Ali Efendi

Beşhabur Vergi Kâtibi Ulvi Efendi

Hasenan Vergi Kâtibi İbrahim Efendi

Sandık Emîni Abdülahad Efendi

Nüfus İdaresi

Memur Arif Efendi

Kâtib Mahmud Efendi

Tapu Kâtibi Seyyid Abdürrezzak Efendi

Ziraat Bank Şube İdaresi

Reis Dursun Efendi

Muhasebe Kâtibi Abdülkerim Efendi

Aza münhal

Aza Hacı Ahmed Efendi

Polis Memurları

Üçüncü Komiser Remzi Efendi

Polis Ahmed Efendi

Polis Habib Efendi

Tahsildarlar

Tahsilbaşı Ömer Efendi

Süvari Tahsildarı Mahmud Efendi

Süvari Tahsildarı Abdullah Efendi

Piyade Tahsildarı Andon Efendi

Zabita Memuru Ali Ağa Mülâzım

Vesâit-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Reis Kaymakam Bey

Aza Hacı Abdurrahman Efendi

Aza Beledî Reisi Hacı Abdülaziz Efendi

Aza Redif Yüzbaşı Hacı Ahmed Efendi

Kâtib Bolos Efendi

Baytar Haya Ağa

Beledî Dairesi

Reis Hacı Abdülaziz Efendi

Aza es-Seyyid Ali Efendi

Aza münhal

Aza İsmail Ağa

Kâtib ve Sandık Emîni Bolas Efendi

Telgraf Memurları

Telgraf ve Posta Memuru Şükrü Efendi

Muhabere Memuru Tahir Efendi

Silopi Nahiyesi

Müdür Şakir Efendi

Kâtib Mihail Efendi

Hezak Nahiyesi

Müdür Yusuf Goriye Ağa

Muavini Mehmed Ammi Ağa

Kâtib Şeyh Mehmed Efendi

Mekteb-i Rüşdi

Muallim Mehmed Beşir Efendi

Hüsn-i Hat Muallimi Sıdkı Efendi

Bevvâb İbrahim Efendi

Mevcut-ı Şâkirdân 40

Düyûn-ı Umumiye Memuru İbrahim Efendi

Institut kurde de Paris

[Maden Sancağı]

Institut kurde de Paris

Maden Sancağı

Mutasarrıf İsmail Fevzi Paşa
Rütbe Mecidi
Mirimirân 3
Hamîyet-i Vataniye Madalyası

Memurîn-i Livâ

Esâmî	Rütbe	Nişan
Nâib Ali Rıza Efendi	İzmir Pâye-i Mücerredi	Üçüncü Mecidi
Muhasebeci Hakkı Efendi		
Tahrirât Müdürü Yusuf Vehbi Efendi	Mütemâyiz	

Meclis-i İdare-i Livâ

Reis Mutasarrıf-ı Livâ

Aza-yı Tabiiyye	Aza-yı Müntehabe
Nâib Efendi	İbrahim Efendi
Muhasebeci Efendi	Hacı Ahmed Efendi
Müftü Efendi	Yor Ağa
Tahrirât Müdürü Efendi	Artin Efendi
Meclis-i İdare Kâtibi İbrahim Efendi	
Meclis-i Müdde'î-i Umumisi Meclis Kâtibi İbrahim Efendi	
Mustantık Nüfus Kâtibi Emin Efendi	Zabıt Kâtibi Evrak Mukayyidi Salim Efendi

Tahrirât Kalemi

Müsevvid İbrahim Efendi	Mübeyyiz İdris Efendi
Mukayyid Salim Efendi	Mübeyyiz Rifat Efendi
Mukayyid Muavini Şükrü Efendi	Mübeyyiz Tosun Efendi

Muhasebe-i Livâ

Başkâtib Mehmed Efendi	Refik-i Evvel Ahmed Efendi
Refik-i Sâni Kaya Efendi	Masârifât Kâtibi Osman Efendi
Yevmiye Mukayyidi Nikola Efendi	Mukayyid Yusuf Efendi
Ketebeden Sıdkı Efendi	Ketebeden Vasfi Efendi
Ketebeden Ziya Efendi	Sandık Emîni Said Efendi

Mahkeme-i Bidâyet Hukuk Dairesi

Reis Hakim Efendi

Müdde'î-i Umumî Muavini Mustafa Efendi	Aza Mehmed Efendi
Mustantık Zülfü Efendi Sâlise	Aza Agop Efendi

Mahkeme-i Bidâyet Ceza Dairesi

Reis İsmail Kamil Efendi

Aza Yusuf Efendi	Aza Mülâzımı Kadri Efendi
Aza Kostantin Efendi	Aza Mülâzımı Vasil Efendi

Mahkeme-i Bidâyet Kalemi

Başkâtib Veysi Efendi	Zabıt Kâtibi Ahmed Efendi
Zabıt Kâtibi Şakir Efendi	Zabıt Kâtibi Dimestoki Zeki Efendi
Zabıt Kâtibi Ali Efendi	İcra Memuru Rıza Efendi
Mahkeme-i Şer'iyye Kâtibi Hikmet Efendi	

Nüfus Kalemi

Memur Bekir Efendi İftihar Madalyası Kâtib Emin Efendi

Defter-i Hâkânî Dairesi

Memur Nuri Efendi Başkâtib Vekili Yusuf Efendi
Tapu Kâtibi Muharrem Efendi

Vergi Dairesi

Memur Said Efendi Ergani Vergi Kâtibi Ömer Efendi
Merkez Kâtibi İbrahim Efendi Eğil Vergi Kâtibi Faik Efendi
Merkez Kâtibi Refiki Musa Efendi Defterci Ömer Efendi

Şube Dairesi

Reis Ahmed Efendi Hâmise Muhasebe Kâtibi Halil Efendi
Aza Mehmed Ağa Aza Kaya Ağa
Aza Zülfü Efendi Kâtib Refiki Agop Efendi

Maden İdaresi

Müdür Şükrü Efendi Mütemâyiz
Muhasebeci Salih Efendi Başkâtib Ahmed Efendi
Mühendis Bakef Efendi Sandık Emîni İsmail Efendi
Başkâtib Refiki Şerif Efendi Kal' Memuru Hacı Mustafa Efendi
Kâlhane Memuru Reşid Efendi Kâtib Mehmed Efendi

Nâfi'a Komisyonu

Reis Mutasarrıf Paşa
Aza Meclis-i İdare azasından İbrahim Efendi Aza Hacı Abdülmennan Ağa
Aza Nüfus Memuru Bekir Efendi Aza Bank Kâtibi Halil Efendi
Kâtib Ataullah Efendi

Meclis-i Maarif

Reis Meclis-i İdare azasından İbrahim Efendi Aza Şube Kâtibi Halil Efendi
Aza Meclis-i İdare Kâtibi İbrahim Efendi Aza Eşraftan Kaya Ağa
Aza Sandık Emîni Said Efendi Kâtib Mehmed Efendi

Evkaf Kalemi

Müdür Vekili Zülfü Efendi Kâtib Hafız Hüsnü Efendi

Belediye Dairesi

Reis Zülfü Efendi Aza Gorgor Ağa
Aza Mehmed Ağa Aza Dimet Ağa
Aza Kaya Ağa Aza Eynük Efendi
Aza Vanlı Mehmed Ağa Doktor Gonlep Kenos Ohannes Efendi
Aza Hacı Şükrü Efendi Kâtib Cuma Efendi

Vesâit-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Aza Meclis-i İdare azasından İbrahim Efendi Aza Müttehâyizândan Hacı Osman Ağa
Aza Mülâzım Ahmed Efendi Aza Muteberândan Kostantin Efendi
Kâtib Tahrirât Kalemi Mübeyyiz-i Evveli İdris Efendi

Mekteb-i Rüşdiye

Muallim-i Evvel Hilmi Efendi Muallim-i Sâni Yusuf Efendi
Hat Muallimi İdris Efendi

Polis Dairesi

İkinci Komiser Mustafa Efendi
Üçüncü Komiser Salim Efendi Üçüncü Komiser Haçar Efendi
Polis Said Efendi Polis Sabri Efendi
Polis Karabet Efendi Polis Hanna Efendi

Telgraf ve Posta İdaresi

Müdür Naim Efendi Muavini Fuad Efendi

Hapishane

Hapishane Memuru Ömer Efendi Kâtib Zülfü Efendi

Düyûn-ı Umumiye İdaresi

Düyûn-ı Umumiye Memuru Mehmed Efendi Kolcusu Salih Ağa
Reji Memuru Agop Efendi

Ergani Nahiyesi

Müdür Ali Rıza Efendi Kâtib Mahmud Efendi
Hamidiye Mektebi Muallimi Hacı Hüseyin Efendi

Eğil Nahiyesi

Müdür Vasfi Efendi Kâtib Süleyman Efendi
Mekteb-i Rüşdiye Muallimi Ali Efendi

Piran Nahiyesi

Müdür Mustafa Efendi Hamidiye Mektebi Muallimi Mahmud Efendi

Perdenc Nahiyesi

Müdür Salih Ağa Hamidiye Mektebi Muallimi Abdülhamid Efendi

Bermaz Nahiyesi

Müdür İsmail Efendi Hamidiye Mektebi Muallimi Mehmed Efendi

Kalliş Nahiyesi

Müdür Hüseyin Ağa Hamidiye Mektebi Muallimi Celal Efendi

Ancevz Nahiyesi

Müdür münhal Hamidiye Mektebi Muallimi İsmail Efendi

Abdalan Nahiyesi

Müdür Reşid Ağa Hamidiye Mektebi Muallimi Celal Efendi
Zahoran Nahiyesi Müdürü Mehmed Bey

Palu Kazası

Heyet-i Kaza

Kaymakam Nesimi Efendi
Nâib Ali Necib Efendi Müftü Rifat Efendi
Mal Müdürü Cemil Efendi Tahrirât Kâtibi İzzet Efendi

Meclis-i İdare-i Kaza

Reis Kaymakam Efendi

Aza-yı Tabiiyye	Aza-yı Muntehabe
Nâib Efendi	Yemen Efendi
Müftü Efendi	Kasım Ağa
Mal Müdürü Efendi	Ohannes Efendi
Tahrirât Kâtibi Efendi	Kirkor Efendi
Müdde'î-i Umumî Tahrirât Kâtibi Efendi	
Mustantık Tapu Kâtibi Ahmed Efendi	

Mahkeme-i Bidâyet

Reis Nâib Efendi

Aza İbrahim Efendi Aza İgoş Ağa

Mahkeme-i Bidâyet Kalemi

Başkâtib Abid Efendi	Şer'iyye Kâtibi Behçet Efendi
Mustantık Muavini Behçet Efendi	Kâtib-i Sâni Ahmed Efendi

Mal Kalemi

Mal Müdürü Muavini ve Vergi Kâtibi Seyyid Ahmed Efendi
Refiki Mehmed Ali Efendi Diğer İzzet Efendi
Sandık Emni Bogos Efendi

Nüfus İdaresi

Memur Nevai Efendi Kâtib Mustafa Efendi

Tapu Kalemi

Kâtib Ahmed Efendi	Emlak Kâtibi Ahmed Efendi
Yoklama Kâtibi Derviş Efendi	Diğeri Ahmed Efendi
Diğeri Memiş Efendi	Tahsildar Mustafa Efendi
Diğeri Rıza Efendi	Tahsildar Bedri Efendi

Ziraat Bank Şubesi

Reis Teberdâr Efendi

Muhasebe Kâtibi Mustafa Efendi	Refiki Mehmed Efendi
Aza Ahmed Ağa	Aza Osman Nuri Efendi
Aza Bedros Ağa	Tahsildar Mehmed Efendi

Maarif İdaresi

Reis Müftü Efendi	Aza Rüşdiye Muallimi Ahmed Efendi
Aza Hüsn-i Hat Muallimi İsmail Efendi	Aza Bank Kâtibi Mustafa Efendi

Vesâit-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Reis Kaymakam Efendi

Aza Yemen Efendi	Aza Ahmed Hamdi Efendi
Aza Redif Yüzbaşı İbrahim Efendi	Aza Bogos Efendi
Baytar Kirkor Ağa	Kâtib İbrahim Efendi

Beledî Dairesi

Reis Yusuf Efendi	Aza Ahmed Efendi
Aza Bedros Efendi	Aza Sehak Efendi
Tabib Vekili Mustafa Efendi	Kâtib ve Sandık Emni Ahmed Efendi
Zabıta Memuru Yüzbaşı Hasan Ağa	

Polis Memurları

Üçüncü Komiser Şükrü Efendi
Polis Sabri Efendi Polis Mehmed Efendi
Düyûn-ı Umumiye Memuru Şevki Efendi
Reji Memuru Latif Efendi
Karaçor Mekteb-i İbtidâi Muallimi Mustafa Efendi

Çermik Kazası

Heyet-i Kaza

Kaymakam Mehmed Sultan Efendi Râbi'a
Nâib Hüseyin Hüsnü Efendi Müftü İbrahim Efendi
Mal Müdürü Vekili Receb Hilmi Efendi Tahrirât Kâtibi Hafız Zülkifl Efendi

Meclis-i İdare-i Kaza

Reis Kaymakam Efendi
Aza-yı Tabiiyye Aza-yı Müntehabe
Nâib Efendi Halim Bey
Müftü Efendi Derviş Efendi
Mal Müdürü Efendi Topo Ağa
Tahrirât Kâtibi Efendi İgoş Ağa
Müdde'î-i Umumî Tahrirât Kâtibi Efendi Mustantik Tapu Kâtibi Efendi

Mahkeme-i Bidâyet

Reis Nâib Efendi
Aza Mustafa Efendi Aza münhal

Mahkeme-i Bidâyet Kalemi

Başkâtib Hacı Remzi Efendi
Mustantik Muavini Hüsnü Efendi İcra Mübaşiri Melek Efendi

Mal Kalemi

Mal Müdürü Muavini ve Vergi Kâtibi Zülfikar Efendi
Refiki Mehmed Ziya Efendi Sandık Emini Mehmed Efendi

Nüfus İdaresi

Memur Said Efendi Kâtib Ahmed Efendi

Ziraat Bank Şube İdaresi

Reis Hacı İbrahim Ağa Aza Ahmed Efendi
Aza Osman Ağa Aza Zülfikar Ağa
Muhasebe Kâtibi Sadullah Efendi

Maarif Komisyonu

Reis Müftü Efendi Aza Hacı Mehmed Ağa
Aza Hacı Hasan Ağa Aza Reşid Efendi

Vesâit-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Reis Kaymakam Efendi
Aza Tevfik Ağa Aza Redîf Yüzbaşısı Hasan Efendi
Aza İsmail Bey Aza Hacı Hüseyin Efendi
Aza Ahmed Efendi Baytar Nikogos Ağa

Belediye Dairesi

Reis Osman Ağa

Aza Hacı Mehmed Ağa

Aza Hacı Mehmed Ağa

Aza Mardros Ağa

Kâtib ve Sandık Emîni Mehmed Efendi

Polis Memurları

Üçüncü Komiser Mehmed Rifat Efendi

Polis Hüsnü Efendi

Polis Hanna Şami Efendi

Mekteb-i Rüşdiye

Muallim-i Evvel Yunus Efendi

Hüsn-i Hat Muallimi Sadullah Efendi

Bevvâb Hafız Mehmed Efendi

Zabıta Memuru Yüzbaşı Mehmed Ali Ağa

Çüngüş Nahiyesi

Müdür Rifat Efendi

Nâib Vekili Said Efendi

Vergi Kâtibi Şükrü Efendi

Polis Hüsnü Efendi

Belediye Dairesi

Reis Ali Ağa

Aza Alemdar Hüseyin Efendi

Aza Molla Ahmed Efendi

Aza Serkis Ağa

Aza Ohannes Ağa

Kâtib ve Sandık Emîni Abdullah Efendi

Zabıta Memuru Mülâzım-ı Sâni Ali Ağa

Mekteb-i Rüşdiye

Mekteb-i Rüşdiye Muallimi Mustafa Efendi

Bevvâb Ali Efendi

Düyûn-ı Umumiye Memuru Mehmed Efendi

Midye Hamidiye Mektebi Muallimi Hüseyin Efendi

Konağı Hamidiye Mektebi Muallimi Osman Efendi

Rûtan Hamidiye Mektebi Muallimi Mehmed Efendi

Mansuran Hamidiye Mektebi Muallimi Mehmed Efendi

Rüesâ-yı Ruhaniye

Süryani-i Kadîm Patriği Abdülmesih Efendi M 1, O 1

Rum Metropolitidi Silivisteros Efendi

Keldani Serpiskoposu Selman Efendi M 3

Süryani Katoliği Murahhasası Patras Efendi M 2

Ermeni Murahhasa Vekili Yezakil Efendi M 3

Ermeni Katolik Serpiskoposu Antreyas Efendi M 3

Rum Katoliği Patrik Vekili Abraham Efendi

Protestan Milleti Reis Vekili Piriñçciyan Karabet Efendi

Yahudi Milleti Hahambaşı Vekili Abdullah Yıldız Efendi

Memurîn-i Ecnebiye

İngiltere Viskonsolosu

Mister Anderson

Fransa Viskonsolosu

Mösyö A. Kiz

İran Şehbenderi

Vilayetimiz Ahalisinden Olan Ashâb-ı Merâtib

İsmi	Rütbesi	Mevlidi	Memuriyeti
Osman Zeki Bey	Ûlâ Evveli	Diyarbakır	Sâbık Erzurum Vilayeti Mektupçusu
Fehmi Efendi	"	Diyarbakır	Bağdad Düyûn-ı Umumiye Nâzır-ı Sâbıkı
Arif Bey	"	Mardin	Mahkeme-i Temyiz azasından
Vehbi Efendi	"	Savur	Posta ve Telgraf Nezâreti İdare azasından
İsmail Hakkı Bey	"	Diyarbakır	Mâbeyn-i Hümâyûn-ı Mülûkâne ketebesinden
Behram Paşa	Rumeli Beylerbeyi	Diyarbakır	Meclis-i İdare-i Vilayet azasından, Sâbık Kerkük Mutasarrıfı
Abdülkadir Paşa	Rumeli Beylerbeyi	Diyarbakır	Meclis-i İdare-i Vilayet azasından
Abdülgani Paşa	Rumeli Beylerbeyi	Mardin	Şûrâ-yı Devlet azasından
İbrahim Paşa	Mirimirân	"	Genç Mutasarrıf-ı Sâbıkı
Osman Paşa	"	Siverek	Siverek hanedanından
Rifat Efendi	Ûlâ Sânisî	Diyarbakır	Cemiyet-i rüsûmiye azasından
Ali Emiri Efendi	"	"	Sâbık Halep Vilayeti Defterdarı
Arif Efendi	"	"	Sâbık Meclis-i İdare azasından
Niyazi Efendi	"	"	Sâbık Siverek Kaymakamı
Zülfikar Hakkı Efendi	Ulâ Sânisî	"	Mektûbî Mümeyyizi
İbrahim Paşa	Miralay	Yenişehir	Hamidiye Miralayı ve Milli Reisi
Mustafa Efendi	"	Cizre	Hamidiye Miralay ve Miran Reisi
Emin Efendi	Mütemâyiz	Diyarbakır	İstînâf Mahkemesi azasından
Feyzi Efendi	"	"	Meclis-i İdare Başkâtibi
Osman Sakıb Efendi	"	"	Evrak Müdürü
Cemil Efendi	"	"	Sâbık Mardin Tahrirât Müdürü
Talat Efendi	Mütemâyiz	Diyarbakır	Trabzon Nüfus Nâzırı
Aziz Sabri Efendi	"	Lice	Hille Kaymakam-ı Sâbıkı
Bolas Sabuncu Efendi	"	Maden	Ceyb-i Hümâyûn-ı Mülûkâne mütercimlerinden
Yusuf Vehbi Efendi	"	"	Maden Tahrirât Müdürü
Osib Efendi	"	Diyarbakır	Meclis-i İdare azasından
Ohannes Efendi	"	"	Sâbık Meclis-i İdare azasından
Dikranyan Moşeh Efendi	"	"	Diyarbakır tüccarından
Süleyman Nazif Bey	Sâniye	Diyarbakır	Hüdâvendigâr Vilayeti Mektupçusu
Şükrü Efendi	Sâniye	Diyarbakır	Kosova Vilayeti Defterdarı
Vahid Efendi	Sâniye	Diyarbakır	Muhasebe Mümeyyizi
Nazmi Efendi	Sâniye	Diyarbakır	Midilli Sancağı Muhasebecisi
Hasan Sabri Efendi	Sâniye	Diyarbakır	Ankara Vilayeti Müddeî-i Umumî Muavini
Mustafa Bey	"	"	İstînâf Mahkemesi azasından
Mahmud Bey	"	Siverek	Siverek hanedanından
İsmail Bey	"	Mardin	Meclis-i İdare-i Livâ azasından
Abdülkerim Bey	"	Diyarbakır	Zabtiye Nezâreti Tercümanı
Ohannes Bey	"	"	İstînâf azasından
İlyas Bey	"	"	Diyarbakır muteberânından
Salih Hulusi Bey	Mirülümerâ	Diyarbakır	Ayıntab Kaymakam-ı Sâbıkı
Seyfeddin Bey	"	Hazro	Hazro hanedanından
Abdülkadir Bey	"	Mardin	Mardin Hanedanından
Halil Bey	Kaymakam	Karakeçi	Hamidiye Hafif Süvari Alay Kaymakamı, Karakeçi Reisi
Hamdi Bey	Kaymakam	Yenişehir	Hamidiye Hafif Süvari Alay Kaymakamı, Milli Aşireti rüesâsından
Mahmud Bey	"	"	Hamidiye Hafif Süvari Alay Kaymakamı, Milli Aşireti rüesâsından

İsmi	Rütbesi	Mevlidi	Memuriyeti
Abdülkerim Bey	Kaymakam	Cizre	Hamidiye Hafif Süvari Alay Kaymakamı, Miran Aşireti rüesâsından
Hacı Mehmed Efendi	İstabl-ı Âmire	Diyarbakır	Derik Kaymakamı
Şevket Bey	Sâlise	"	Maarif Nezâreti Mekâtib-i Gayr-i müslime Müsevvidi
Ali Rıza Efendi	"	"	Mahkeme-i İstînâf-ı Ceza azasından
Hacı Abdullah Çelebi	"	Mardin	Mardin hanedanından
İbrahim Edhem Efendi	"	Diyarbakır	Sâbık Derik Kaymakam Vekili
Derviş Efendi	"	"	Sâbık Hısn-ı Mansur Kaymakamı
Ahmed Faik Efendi	"	"	Diyarbakır Beledî Reisi
Mehmed Rıza Efendi	"	"	Meclis-i İdare-i Vilayet Başkâtib Muavini
Arif Bey	"	"	Sâbık İstînâf azasından
Hüseyin Sıdkı Efendi	"	"	Mektûbî Kalemî Serhalifesi
Ali Nihad Efendi	"	"	Nüfus Nâzırı
Ragıp	"	"	Mektûbî Kalemî hulefâsından
Ziya Bey	"	"	Avine Kaymakamı
Hafız Necib Efendi	"	"	Mektûbî Kalemî hulefâsından
Cemil Efendi	"	"	Midyat Kaymakamı
Hamdi Efendi	"	"	Vergi Mîzân Kâtibi
Said Efendi	"	"	Mektûbî Kalemî hulefâsından
İzzet Efendi	Sâlise	Diyarbakır	Mektûbî Kalemî hulefâsından
Refi Bey	"	"	Mektûbî Kalemî hulefâsından
Sabri Efendi	"	"	Nafi'a Kâtibi
Abdurrahman Efendi	"	"	Belediye azasından
Mustafa Efendi	"	"	Diyarbakır hanedanından
Abdurrahman Bey	"	"	Yemen Mektûbî Kalemî Müsevvidliği'nden müstafi
Tevfik Bey	"	"	Mahkeme-i İstînâf Başkâtibi
Ali Rıza Bey	"	"	Mahkeme-i İstînâf Başkâtibi
Mehmed Bey	"	"	Vilayet Sertahsildarı
Abdülğani Bey	"	"	İstînâf Mahkemesi aza-yı sâbıkasından
Osman Bey	Sâlise	Diyarbakır	Siverek Belediye Reis-i Sâbıkı
Zülfü Bey	Sâlise	Diyarbakır	Bidâyet Mahkemesi azasından
Hacı Hamdi Bey	Sâlise	Diyarbakır	Hamidiye Mekteb-i Sanayi Müdürü
Bedri Bey	Sâlise	Hazro	Silvan Meclis-i İdare azasından
Vehbi Efendi	"	Diyarbakır	Haleb Vilayeti Tahsilat Komisyonu Reisi
Muhtedi Ali Rıza Efendi	"	"	Sâbık Hapishane Müdürü
Süleyman Faris Efendi	"	Nusaybin	Nusaybin hanedanından
Hamdullah Bey	"	Savur	Avine Belediye Reis-i Sâbıkı
Karabet Efendi	"	Diyarbakır	Mahkeme-i İstînâf azasından
Pavlos Efendi	"	"	Vilayet Sandık Emin-i Esbakı
Agop Kırbacıyan Efendi	"	"	Mekteb-i Mülkiye-i Şâhâne mubassırlarından
Kazzazyan Hanna Efendi	"	"	Diyarbakır muteberânından
Bogos Efendi	"	"	Hazine Dava Vekili
Mirza Ağa	Kapıcıbaşı	Beşiri	Beşiri hanedanından
Muhlis Efendi	Râbi'a	Diyarbakır	Mektûbî Kalemî hulefâsından
Ali Rıza Efendi	"	Mardin	Mardin Ziraat Bankası Şube Memuru
Hacı Galib Efendi	"	Diyarbakır	Maarif Nezâreti Muhasebe Kalemî Başkâtibi
Muhlis Efendi	"	"	Litoğrafya Memuru
Hafız Şerif Efendi	"	"	Urfa Sancağı Müdde'î-i Umumî Muavini
Mustafa Efendi	"	"	Diyarbakır Beledî Başkâtibi

İsmi	Rütbesi	Mevlidi	Memuriyeti
Hacı Besim Efendi	Râbi'a	Diyarbakir	Meclis-i İdare Kâtib-i Sâlisi
Selim Efendi	"	Mardin	Mardin Bidâyet Mahkemesi Başkâtibi
Abdurrahman Bey	"	"	Mardin Nüfus Memuru
Sabri Efendi	"	Diyarbakir	Evrak Kalemi ketebesinden
Hüseyin Efendi	"	"	Mardin Belediye azasından
İzzet Efendi	"	"	Mardin Tahrirât Kalemi ketebesinden
Süleyman Efendi	"	"	Nusaybin Polis Komiser-i Sânisî
Abdülahad Efendi	"	"	Sabık Mardin Beledî Tabibi
Naum Cenancı Efendi	"	"	Tüccardan

Rütbe-i İlmiye

Yusuf Sıdkı Efendi	Haremeyn	Mardin	Musul Vilayeti Nâib-i Esbaki
el-Hac Mesud Efendi	İzmir Pâyesi	Diyarbakir	Nakibüleşraf Kaymakamı
Sabahaddin Efendi	"	"	Sabık Mahkeme-i İstînâf azasından
Abdülkadir Efendi	"	"	Mekteb-i Rüşdî-i Askerî Arabî Muallimi
Hilmi Efendi	"	"	Mardin Müftüsü
Abdülaziz Efendi	"	"	Siird Nâibi
Re'fet Efendi	İstanbul Müderrisi	Lice	Bâbiâli Buhar-i Şerif Müderrisi
Sırrı Efendi	Müderris	Mardin	Mardin Belediye Reisi
Hacı İbrahim Efendi	"	Diyarbakir	Mesudiye Medresesi Müderrisi
Hindi Efendi	"	Mardin	Mardin Nakibüleşraf Kaymakamı
Mehmed Sıbgatullah Bey	Müderris	Diyarbakir	Diyarbakir eşrafından
Ragıb Bey	"	"	Diyarbakir eşrafından
Yusuf Ziya Bey	"	Mardin	Mahallî ulemasından
Şeyh Mehmed Ali Efendi	"	"	Şeyh Hâmid Efendi hafidi
Mustafa Efendi	"	"	Şeyh Ahmedzâde
Yunus Efendi	"	"	Şeyh Ahmedzâde

Institut kurde de Paris

ZEYL-İ SÂLNÂME
317-319

Institut kurde de Paris

Vilayetin Ahvâl-i Tarihiye Ve Coğrafiyesi

Diyarbakır vilayeti 36 derece 15 dakika ve 39 derece 3 dakika arz-ı şimalî ile 9 derece 59 dakika ve 13 derece 49 dakika Dersaadet'in tül-i şarkisinde ve Mezopotamya'nın yani Fırat ve Dicle nehirlerinin arasındaki kıta-i cesime ve mütetâvilinin şimalinde bulunmaktadır. Mezopotamya kıtasına Arablar el-Cezire ıtlâk ederler. Bizdeki kütüb-i tarihiye ve coğrafiyede ise bu iki ünvanla beraber Cezire-i mâ-beyne'n-Nehreyn terkibi de müsta'meldir.

Diyarbakır vilayeti şimalen Erzurum, şimal-i şarkisi Bitlis, şark-ı cenübisi Van vilayetleri ve cenûben Musul vilayetiyle Zor sancağı, garb-ı cenübisi Halep ve garb-ı şimalisi dahi Mamuretülaziz vilayetleri ile muhât ve mahdûd olup mesâha-i sathiyesi takriben 48250 kilometre murabba'î olup bununun 26494 kilometresi dağlık ve taşlık, 1722 ormanlık ve kusûru dahi meralarla kâbil-i zer' araziden ibarettir.

Dağlar

Vilayetin arazisi -çöl cihetine düşen Mardin sancağının kısm-ı cenübisinden mâ'adâ- umumiyetle dağlık ve ârizalidir. Bu dağlar iki silsileye münkasem olup birisi Toros silsilesine ikincisi dahi Gardosya düz tepesine mün-tehîdir. Toros silsilesi Konya vilayeti dahilinde kâin Teke sancağının cihet-i garbisinde bulunan Mendos dağın-dan bed' eden silsile-i azînedir ki Asya-yı Suğrâ'nın 500 kilometre tülünde ve 20'den 140 kilometre arzında bir kıta-i ves'asını muhtevîdir. Bu silsilenin şu'abâtından olan Anti Toros dağı Asya-yı Suğrâ'yı Büyük Asya kıtasına ilsâk eyler. Toros silsilesi şevâhikinden bazılarının irtifâları sath-ı bahırdan 3000 metre yüksekliğinde bulunduğundan bulutlar ekseriyâ diğer tarafa geçemeyip oralarda bârânın ender olarak nüzûlüne sebebiyet verdiklerinden mezkûr dağların bir tarafındaki arazi gayet sulak ve râtib olduğu halde diğer tarafındaki kıta-da daimî bir kuraklık hüküm-fermâdır. Diyarbakır vilayetin şimal ve şimal-i şarkî ve şimal-i garbisi ile mer-kezinde bulunan cibâl-i müteselsile Toros silsilesine tabî olup vilayetin cihet-i şimalisinde vaki olan Akdağ'dan teşa'ub eylemiştir. Akdağ'dan ayrılan Sivan ve Palu dağları vilayetin hudud-ı şimalîsini tamamıyla ihâta edip aralarından cereyan eden Fırat-ı şarkî nehrinin de sevâhilini teşkil ederler. Sivan dağlarının cenüb-ı şarkisinden ayrılan Sivan dağları ise vilayetin şimal-i şarkî cihetine şimalden cenûba doğru cereyan eden Batman nehriyle Dicle'nin şark şubesini yekdiğerinden tefrik eder. Palu dağlarından cenüb-ı şarkîye doğru teşa'ub eden Demirkapı dağları dahi şimalden cenûba ve şimal-i garbiden cenüb-ı şarkî cihetlerine doğru uzanarak kezâ Dicle nehrinin şark ve garb şubelerini birbirlerinden ayırırlar. Palu dağlarının şu'abâtından olup vilayetin şimal-i garbî hududunda bulunan Mihrab ve Komayek ve Ergani dağları Gölcük gölü ile Dicle nehirlerinin şark şubeleri sevâhilini teşkil ederler. Mihrab dağına tabî olup kısm-ı şimalîde vaki olan Bosma, Kervavan-ı Çemen, Şeyher, Çüngüş dağları Fırat vadisini Dicle havzasından tefrik ederler. İşbu dağların göbeği olan Karadağ yek-nazarda başlı başına ve hiçbir dağ ile irtibatı yok gibi görünürse de hakikatte Toros silsilesinin bir şubesi ol-duğu gibi Diyarbakır şehrinin etrafında bulunan sair tepeler dahi işbu silsileye merbûtturlar. Zikrolunan ci-bâl-i müteselsilenin muhtevî olduğu arazi müstakim olmayıp şimal-i garbiden cenüb-ı şarkîye doğru mâildir. Hatta Mihrab dağının eteği sath-ı bahırdan 1000 metre mürtefî olduğu halde çöle doğru inildikçe 225 metre-ye tenezzül eylemektedir.

İkinci silsile dahi vilayetin cenüb-ı garbî ve cenüb-ı şarkî cihetlerinde vaki olan dağlardır ki bunlar da Cizre kazası civarında bulunan Cudi dağından teşa'ub eylemişlerdir. Cizre, Midyat, Mardin, Derik kazaları dahilinde bulunan dağ-ların da göbeği Cudi dağıdır. Bu dağların üzerinde gayet soğuk ve latif sular, güzel havalı yerler bulunur. Yazın Di-yarbakır'de hissolunan hararet-i müz'iceden dağlarda eser yoktur.

Dahil-i vilayette kereste ihracına sâlih ormanların fikdânı hakikaten şâyân-ı teessüftür. Vaktiyle bu havaliye ziyet-bahş olan vâsi ormanlar ma'mûriyet-i mahalliyeyi tezyîde hâdim bulunmuş iken memleketin kurûn-ı ulâ ve vüstâ-da uğradığı mücadelât-ı mütevâliye ile ormanların emr-i muhafazasına ahali tarafından itina edilmemesinden dola-yı o menâbi-i servet ve umrân mahv u gâyb olmuştur. Şimdi Havileyn, Nerib, Derik dağlarından çıkarılan meşe ağaçlarıyla ancak levâzım-ı ihrâkiye tedarik edilebilir. Kerestelerin dahi kısm-ı arzâmî suret-i mahsusada yetiştiril-mekte olan ağaçlardan bir kısm-ı kalîli de ceviz ağaçlarından istihsâl edilmektedir.

Gıpta-bahşâ-yı kurûn-ı eslâf olan ahd-i güzîn-i tâcdârîleri her türlü terakkiyât-ı medeniye ve saadet-i sermedi-yenin zaman-ı feyz-nişân-ı tecelliyâtı olan şevket-meâb-ı me'âlî-nisâb efendimiz hazretlerinin efkâr-ı hayriyet-disâr-ı mülûkâneleri daire-i saadet-bâhiresinde ifa-yı hüsn-i hizmeti ecellî-i âmâl ittihâz ile az vakitte vilayetin her tarafında nice âsâr-ı nâfi'a ve müessesât-ı hayriye vücuda getiren vali-i vefri'l-me'âlî arûfetlü Halid Beyefendi hazretleri memleketimizde ormanların fikdânı yüzünden hasil olan ihtiyacâtın tehvînini dahi nazar-ı dik-kate alarak hem ormanların tezyîdine hizmet ve hem de emr-i muhafazalarına müteallik hususâtı ahaliye ta'lîm etmek üzere bir memurun tayin ve i'zâmını Orman ve Ma'âdin Nezâret-i Celilesi'ne iş'âr ile tayinine muvaffak olmuşlardır.

Nehirler

Fırat Nehri

Fırat-ı Şarkî nehri Palu kazası vasatında ve şarktan garba doğru cereyan eylemektedir. Bu nehir Bitlis vilayeti dahilinde Muş sancağından nebe'ân eden Konaksu ile birleşip vilayet hududuna girerek ve 85 kilometre tül-i cereyanîden sonra Dersim sancağı dahilinde zuhur eden Berisu ile karışarak Mamuretülaziz vilayetine geçip Keban Madeni civarında dahi Erzurum vilayetinden nebe'ân eden Karasu'yu alıp Fırat nehrini teşkil eyley. Ba'dehû tekrar hudud-ı vilayete duhûl ile Çermik ve Siverek hudud-ı garbîsinden Haleb vilayetine dahil olur. Fırat nehrinin pek çok ayakları Diyarbakir vilayeti dahilinden nebe'ân ile nehr-i mezkûra iltihak eylemektedir ki bunların en büyüğü Habur nehridir.

Dicle nehri

Dicle Asya-yı Osmanî'nin Fırat'dan sonra en büyük nehri ve tarihçe en ziyade şöhret kazanan enhârından biridir. Bu nehir Gölcük gölünden ayrılarak Maden kasabası önünden ve Ergani nahiyesinin 3 kilometre şimalinden geçip oradan Eğil nahiyesi yanından cereyanında karye-i mezkûre civarında bulunan kurşun madeninden şark şubesini alıp yolunu tağyir ve bir hatt-ı münhanî tersim ederek cenûba doğru 35 kilometre mesafe kat' eyledikten sonra Diyarbakir şehrinin cânib-i yesârından mürûr ve ba'dehû şehir-i mezkûrun 8 kilometre cenûbunda tekrar bir hatt-ı münhanî teşkiliyle garbdan şarka ve Sürd sancağına mülhak Eruh kazasının garb-ı cenûbî hududunda tebdil-i mecrâ ve Diyarbakir vilayeti dahilinde kâin Mardin sancağının cihet-i şarkisinden cereyan ederek Cizre'nin vasatından bi'l-mürûr Musul vilayetine dahil olur. Dicle nehrinin Diyarbakir vilayeti dahilindeki tül-i cereyanisi 350 kilometredir. Bu nehrin menba'ı 1000 metre irtifânda bulunduğu halde Diyarbakir şehri önünde 525 ve Cizre vasatında dahi bu irtifa 280 metreye tenezzül eylediğinden cereyanının şiddetini son derece tezyîd eylemektedir. Dicle'ye şiddet-i cereyanından kinaye olarak Arablar Dicle, Yunaniler Nigros, Museviler Heydekel ünvanını vermişlerdir ki bu üç kelimenin manası "kaplan" demektir. Dicle nehri birçok arazi-i münbite dahilinde cereyan etmekle beraber mezzû'âtça bundan edilen istifade Fırat'a nisbetle pek azdır.

Mecrâsının dolaşıklığı ve umkunun ihtilafı ile beraber umumiyetle dağlar arasından cereyan eylediğinden şimdiye kadar kelekten başka bir vasıta-i nakliye isti'mâl olunamamıştır. Diyarbakir şehri önünde ve Dicle nehri üzerinde bina olunmuş cesim ve kârgir bir köprü vardır ki mülûk-i Emeviye'den Hişam tarafından bina olduğu rivayet olunmaktadır. Bu cisr-i azim Emeviler zamanında fenn-i mimarînin vâsıl olduğu derece-i âliyyeye bir nümune olabilir. Bu köprü'nün Süryani patriklerinden Yakub tarafından inşa edildiğine dair Süryanilerin çıkardıkları rivayet -Süryani Patrikliği bu havalinin Memâlik-i Mahrûse-i Şahane'ye ilhâkından sonra teşkil olunduğu cihetle- bi-esastır.

Dicle nehrine Diyarbakir vilayeti dahilinde karışan ayakların adedi otuz dört tane olup en meşhuru Batman, Rızvan, Botan nehirleridir. Dicle'nin şark ayağı Lice kazasına 3 saat mesafede vaki memleha kurbünde nebe'ân ile cenûba doğru seksen kilometre tül-i cereyanîden sonra Dicle nehriyle birleşir. Batman nehri ise Bitlis vilayeti dahilinde kâin Sason ve Kulb kazalarından iki ayak olarak nebe'ân ile Diyarbakir vilayeti dahilinde kâin Silvan ve Beşirî kazalarından geçerek Zor köyünün 5 kilometre cihet-i cenûbîsinde vaki Hasankeyf nahiyesinde Dicle nehrine munsab olur. Tül-i cereyanisi takriben 100 kilometre olup vesâit-i nakliyesi kelektir. Üzerinde gayet rasin ve âsâr-ı atıkadan ma'dûd ve sanatlı bir köprü vardır. Bu nehrin sularından mezzû'ât pek az müstefid olur. Bu nehrinden mâ'adâ vilayet dahilinde Dicle nehrine karışan suların ehemmiyetlileri Anbar, Çağcağ, Sinan çaylarıdır.

Gölcük

Diyarbakir vilayeti dahilinde Mihrab dağının şimal-i şarkî cihetinde kâin olan Gölcük gölü de oldukça zikre şâyândır. Bu gölün mesâha-i sathiyesi 50 kilometre murabba'î olup derinliği ise sevâhilde 1 vasatına doğru gidildikçe 70'den 90 metreye vâsıl olmaktadır. Gölün suları tuzlu olup derûnunda yılan balığı ve emsali balıklar bulunduğu gibi sevâhilinde dahi postları Avrupa'da pek rağbetli olan ve kunduz namı verilen hayvanat dahi kesretle bulunur.

Memleha

Vilayet dahilindeki Lice kazası civarında bir de memleha vardır. Memleha-i mezkûre Diyarbakir şehrinin 77 kilometre şimal-i şarkisinde ve Lice kazasının on bir kilometre şarkında vakidir. Herbiri 7 ve 11 metre derinliğinde iki kuyu, iki havuz ve 65 tava mevcut olup senevî 250000 kilogram tuz ihrac ve hemen senesi içinde sarf ve istihlâk olunmaktadır. Lice memlehasından çıkarılan tuzlar vilayetin tuzca olan ihtiyacâtını kâmilen izâleye kifayet etmediğinden bu bâbdaki noksan ve ihtiyaç Sürd sancağı dahilindeki memlehalardan ikmal ve istifâ kılınır.

Mâ'âdin

Vaktiyle dahil-i vilayette ilm-i tabakâtî'l-arz ve'l-ma'âdine tevfikân icra kılınan taharriyât neticesinde pek çok kıymetdâr madenler keşf ve ihrac kılınmıştır. Bundan beş aded maden ve bir aded çakıl taşı ocağı meydana vardır. Bu taş ocağı Avine kazasının merkezi olan Savur kasabası civarında bulunmaktadır ki hâvi olduğu maden cam imalinde isti'mâle gayetle sâlihtir. Diğer beş madenden ikisi vapur kömürü olup biri Silvan kazasına tabi Hazro ve diğeri Cizre kazası dahilinde Hacı Behram nahiyelerinde kâindirler. Kusûr kalan üç madenden ikisi bakır ve biri de kurşun

madenidir. Kurşun madeni Eğil nahiyesine tabi Perçeman karyesinde bulunup mütezim ma'rifetiyle çıkarılmaktadır. Palu kazasına mülhak Hoşin nahiyesinde bulunan bakır madeni de bir vakitler mütezim ma'rifetiyle ihrac olunmakta iken hayli zamandır metruk ve mu'attal kalmıştır.

Ergani kasabasında bulunan bakır madeni 512 tarihinde keşif olunup el-ân hükümet-i seniyye hesabına işletilmektedir. Bu madenlere dair geçen seneler neşrolunan sâlnâmelerde malumat-ı mükemmele itâ kıldığı cihetle burada tekrardan sarf-ı nazar olunmuştur.

Vilayetin İklimi

Diyarbakir vilayetinin bulunduğu kıta dünyanın en güzel ve servet-i tabiiyesi en mebzûl bir parçasıdır. Tarih-i kadimin ekser-i sahâyi bu kıta ile işigâl eder. İklim ve havasının itidalî ve manâzır-ı tabiiyesindeki güzelliğin kemali cihetiyle bu daire dahilinde yaşayan insanlar pek zeki ve zariftirler. Diyarbakir'de esbâb-ı umrân tamamen mevcuttur. Arazi-i münbete ve enhâr-ı nâfi'a ile bir çok dereler vilayetin her tarafını tezyin eyler. Dağları ma'âdin-i mütenevvi'a, harabeleri âsâr-ı atika ile memlû bulunduğundan diyebiliriz ki, Diyarbakir vilayetini terkib eden her taşın ya maddi veya manevi bir kıymeti vardır.

Vilayetin her tarafı âb u hava cihetiyle fevkalâde latif ise de yalnız Diyarbakir şehri ile Nusaybin kasabasında daimî sıtmalar hüküm-fermâdır. Burada fusûl-i erba'a muntazaman ve tamamıyla icrâ-yı hüküm ve tesir eyler. Şimâl taraflarında Teşrin-i Sâni'nin son günlerinde kar yağmağa başlar. Şiddet-i şitâ ve burûdet Kânûn-ı Evvel'in nihayetlerine doğru bed' ile Şubat nihayetine kadar devam eder. Mevsim-i sayfa ise derece-i hararet gölgede 36-37 ve bazan da 39 dereceye vardığından tahammül olunmaz bir hale gelir. Vilayetimizde senede iki ay kar, beş ay yağmur yağıp beş ay dahi mütemâdi kuraklık olur.

Diyarbakir şehrinin üç yüz on altı senesi zarfındaki hararet-i yevmiye-i vasatiyesi ber-vech-i âtidir:

	Güneşte	Gölgede
İlkbahar	9-39	14-28
Yaz	40-47	28-37
Sonbahar	42-10	28-14
Kış	6-8	11-14

Sene-i mezbûrede şiddet-i burûdet Kânûn-ı Sâni'nin sekizinci gününe tesadüf etmiştir ki mîzânü'l-harâre güneşte dört dereceyi göstermiştir. Şiddet-i hararet dahi Temmuz'un yedinci gününde hüküm-fermâ olmuştur ki, mîzânü'l-harâre güneşte kırk yedi ve gölgede otuz yedi dereceyi irâe eylemiştir. Temmuz'un birinci ve yirmi dördüncü ve Ağustos'un dördüncü ile beşinci günlerinde dahi bundan bir derece daha dîn hararet hiss olunmuştur.

Fusûl-i Erba'a

İlkbaharın bidâyeti Mart'ın 7'nci günü sabahleyin saat 1 ve 36 dakika

Yazın bidâyeti Haziran'ın 9'uncu akşam üzeri saat 11 ve 59 dakika

Sonbahar bidâyeti Eylül'ün 10'uncu gecesi saat 4 ve 45 dakika

Kışın bidâyeti Kânûn-ı Evvel'in 9'uncu gecesi saat 9 ve 44 dakika

İlkbaharın imtidâdı 92 gün 10 saat 23 dakikadan ibarettir.

Yazın imtidâdı 93 gün 4 saat 46 dakikadan ibarettir.

Sonbaharın imtidâdı 90 gün 4 saat 59 dakikadan ibarettir.

Kışın imtidâdı 89 gün 3 saat 52 dakikadan ibarettir.

İstivâ-yı Rebî' Mart'ın 8'inci gününde vuku bulur.

İstivâ-yı Harîf Eylül'ün 11'inci gecesinde vuku bulur.

Re'sü's-seretân Haziran'ın 9'uncu gecesinde vuku bulur.

İnkılab-ı şitevî Kânûn-ı Evvel'in 10'uncu gecesinde vuku bulur.

Meralar ve Hayvanat

Dahil-i vilayette pek çok mera olup bunlardan Nusaybin ve Cizre taraflarındaki çayırlar pek meşhurdur. Mevsim-i hasatta ale'l-umum aşâir hayvanatını ra'y için bu çayırlara götürürler. Vilayet dahilinde hayvanat-ı vahşiye ve ehliye ile tuyûrun envâ'ı kesretle bulunur. Ale'i-husus hayvanat-ı ehliyeden koyun ve keçi pek çok olup koyunların ya-

pağları merinos koyunlarının yapağılarına pek ziyade müşâbih olduğu gibi keçilerin kılları dahi çok yumuşaktır. Mevcut olan koyunların adedi 668741 ve keçilerin adedi de 323886 olup bunlardan istihsâl olunan yapağının esmâ-nı da senevî altmış bin Osmanlı lirasına baliğ olmaktadır.

Bu yapağılardan bir mikdarı her sene memâlik-i ecnebiyeye ihrac olunduğu gibi 37000 lira kıymetinde dahi koyun ve keçi vilayât-ı saireye gönderilir. Yani bu vilayet ticaretinin hemen nısfını koyun ve keçi ile yapağı ihracatı teşkil eder. Bu koyunlardan mâ'adâ 20000 sığır ve 8000 manda bulunup bunlardan yalnız hususât-ı zira'iyede istifade olunur. İstihsâl olunan mahsulatın nakli için merkeb, ester, feres, deve kullanılır. Bunlardan 42000 merkeb, 23000 ester, 41000 feres, 2000 deve vardır. Develer vilayetin cenûb cihetlerindeki aşâir arasında çoktur. Merkebler gayet ufak ve esterler iri ve tûvânâdırlar.

Atların bir kısmı Arap cinsine mensup olup hususuyla kısırakları pek makbuldür.

Hayvanat-ı vahşiye zümresinden esmer ayı, sırtlan, kurt, kızıl tilki, yaban domuzu, ceylan, geyik, yabani keçiler dağlarda pek çoktur.

Ecnâs-ı tuyûrdan dahi şahin, baykuş, karga, ardıc kuşunun muhtelif nevileriyle esmer ve siyah karatavuk, çayır kuşu, on dört nevi güvercin, kır ve kızıl ve siyah keklik, çil kuşu, bildırcın, toy kuşu, yaban ördeği, balıkçıl, kaz ve kuğu kuşları pek külliyyetlidir.

Aded-i Nüfus

Diyarbakır vilayetinin aded-i sekenesi 470.760 nüfustan ibarettir ki bunun 255.993 neferi zükûr ve 214.767 neferi inâstur.

Vilayetin nüfus-ı umumiyesi mezheb itibarıyla tefrik olunacak olursa 375.528 Müslim (205.828 zükûr, 169.700 inâs), 47.225 Ermeni (24.685 zükûr, 23.540 inâs), 22.748 Süryani (12.506 zükûr, 1.242 inâs), 11.165 Katolik (5945 zükûr, 5220 inâs), 5554 Protestan (2987 zükûr, 2567 inâs), 2796 Yahudi (1434 zükûr, 1358 inâs), 1782 Yezidi ve Kıpti (1049 zükûr, 733 inâs), 1500 Ortodoks (756 zükûr, 744 inâs), 1439 Keldani (776 zükûr, 663 inâs) ve 19 nüfus tebaa-i ecnebiyeden ibaret olduğu görülür.

On dokuz tebaa-i ecnebiyeden mâ'adâ Diyarbakır vilayetinin sekenesi olan 470.741 nüfus ahali cümleten Osmanlıdır. Binâenaleyh Diyarbakır vilayeti ahalişî umumen Saltanat-ı Seniyye'nin te'âlî ve temâdî-i şan ve şevketi arzu-yı ciddîsiyle mütehasis bulunuyorlar. Dahil-i vilayette elsine-i muhtelif müsta'mel olduğu gibi en ziyade şâyi olan lisan-ı letâfet-resân-ı Osmanîdir.

Aşâir

Diyarbakır vilayeti dahilinde bulunan hayme-nişin aşâirin buldukları mahat'ler zirde beyân olunur.

Millî

Bu aşiret iki fırkadan ibarettir. Birincisi Viranşehir taraflarında hayme-nişin olan Tamavi kabilesidir. İkincisi Re'sülayn ile Mardin arasında bulunan kabile olup mevsim-i ziraatte haymeleri ve bu mevsimin gayrinde ikâmetlerine mahsus karye ve haneleri vardır. Ağnâm ve kuzu ve deve ve hayvanat-ı saire ile ticaret-i kâfiyede bulunurlar.

Tay

Bu aşiret vaktiyle aşâir-i sağıreden ma'dûd iken muahharan bazı esbâb üzerine Bekare, Ganame, Habsîn, Hereb, Es-sade aşiretleri ve Cubur aşiretinin bir fırkasıyla itihâd ederek tahminen 3000 hayme kadar kesretli bir nüfusa baliğ olmuştur. Nusaybin kurbünde Çağçağ nehri üzerinde meskundurlar. Aşiret-i mezkûre mâlik oldukları yapağı ve revgan-ı sade ve koyun ve kuzulanyla ticaretle buldukları gibi oldukça ziraatle de iştigâl ederler. Melbûsâtları için muhtaç oldukları eşya ve me'kûlâtları için iktizâ eden zahireyi çöle civar olan ahali-i meskuneden iştirâ ederler.

Cubur

Aşiret-i merkûme Nusaybin toprağında ziraatle meşguldürler.

Miran

Bu aşiret Cizre kazası dahilinde ağnâm ve at ve ester yetiştirmekle meşguldürler. Esterleri gayet meşhurdur.

Kikâ

Bu aşiret iki fırkadan ibarettir. Kikâ Tırkân ve Kikâ Halecan. Mevki-i ikâmetleri Re'sülayn ile Mardin arasında bazı mahallerdir. Ziraat ve ticaretleri Millî aşireti gibidir.

(1) Çağçağ suyu Nusaybin'in cibet-i şimalîsinde ve 4 saat mesafede ve İlyan karyesinde Aksu ve Karasu namlarıyla iki menbadan çıkıp tesadîf ettikleri mezârî-i saky ve Nusaybin kasabası pişgâbından cereyânla aşağıda Re'sülayn'da Habur nehrine munsab olur. Bunun mezzâ'âtça da faide-i azîme-si vardır.

Karakeçi

Bu aşiret Siverek ve Viranşehir arasında hayme-nişin olup ziraatleriyle ıstığâl ederler. Mevsim-i ziraatin gayri vakitlerde karye ve hanelerinde mütemekkindirler.

Şerabi

Bu aşiret Habur⁽²⁾ nehri üzerinde bulunup hayvanlardan hasil olan haylice revgan-ı sadeyi satarak ta'ayyüş etmektedirler.

Dekori

Bunlar da Re'sulayn ve Mardin arasında bazı arazide ikâmet ederler ve hal ve hareketleri ziraat ve ticaretleri Milli aşireti gibidir.

Turuk

Diyarbakir vilayetinin tesviye olunmuş şoselerinin tûlü cem'an 418 kilometre 20 metre olup iki mühim ve meşhur tarikten ibarettir.

Biri Diyarbakir şehrinde Bağdad caddesine mülâsik olan Samsun tarikidir ki vilayetin garb-i şimâlî hududunda ve 1500 metre irtifâ'ında bulunan Deveboynu dağı aşır 975 metre irtifâ'ındaki Ergani Madeni'ni geçerek 625 metre irtifâ'ında olan Diyarbakir şehrine muntehî olur.

Şosenin bu kısmı 113 kilometredir. Hudud-ı vilayetten Maden'e kadar 35 ve Maden'den Diyarbakir'e kadar 78 kilometredir. Bu şose Diyarbakir şehri vasatını müstakîmen kat' eyledikten sonra Mardin sancağına doğru ayrılır ki bu da ikinci Bağdad tarikini teşkil eder. Bu yol Diyarbakir'den başlayarak Mardin'in hudud-ı cenûbîsinde bulunan Gülharin karyesine vâsil olur ki bu kısmın tûlü 106 kilometre 520 metredir (Diyarbakir'den Mardin'e 93 kilometre 630 metredir ve Mardin'den Gülharin karyesine kadar da 12 kilometre 890 metredir). Bu Bağdad tarikine mülâsik olup tûlü 113 kilometre olan birinci kısmın üzerindeki şoseler ikmal olunmuş ise de köprülerin kâffesi ahşap olduğu cihetle tedricen kârgire tebdil olunmaktadır.

1317 senesi zarfında Kalendan köprüsünün tamirâtı hitâm bulduğu gibi Frenkler ve Pernos köprüleri müteahhidlere ihale kılınmış ve Frenkler'in bir ayağı yeniden inşa ve kısm-ı mütebâkisi dahi ilkbaharda ikmal olunacaktır. Tarik-i mezkûrun muhtac-ı tamir olan mahalleri her sene amele-i mükellefe ile muntazaman ve mükemmelen tamir olunacaktır. Hatta 317 senesinde 695 metre mik'abî şose, 4837 metre mik'abî tesviye-i tûrâbiye, 2275 metre tûlü mahalde tathîrât icra ve 250 metre mahalde dahi istinâd duvarları inşa kılınmıştır. Bunlardan başka Samsun caddesi üzerinde dahi 5340 metre mik'abî mahallin tesviye-i tûrâbiyesiyle 380 metre tûlündeki mahalde istinâd duvarları ameliyatları amele-i mükellefe tarafından icra kılınmıştır.

Musul vilayeti hududunda 107 kilometre 500 metre mahallin evvelce köprü ve şoseleri tamir olunup 200 kilometre 500 metre mahallin dahi henüz inşaatına mübâşeret olunmamıştır. İkmal olunan kısım dahilinde muhtac-ı tamir olan Şeyhan'ın Şems köprüsünden Meşkin Kapısı'na kadar olan tûlün tamirâtı müteahhidine ihale olunup bu sene zarfında 8600 metre mik'abî tesviye-i tûrâbiye, 8800 metre mik'abî şose, 2 aded kasis, 172 metre tûlünde kuru duvar 47 metre tûlünde harcla duvar ameliyatı icra kılınmıştır.

Diyarbakir şehrinde Bitlis ve Haleb vilayetleri hududlarına kadar iki mühim tarik daha vardır. Birinci kısım Diyarbakir'den bed' ile Dicle nehri üzerindeki meşhur köprüden ve Silvan kazasının merkezi olan Meyafarkin kasabasından geçip Batman nehri sahilinde nihayet bulur. Bu kısım dahilinde 11 kilometre 27 metre mahallin köprü ve şoseleri ikmal olunduğu gibi 3 kilometre 923 metre şose, 5 kilometre 749 metre tesviye-i tûrâbiyesi ikmal olunmuş ve 59 kilometre 801 metre mahalle henüz mübâşeret olunmamıştır. İşbu mühim tarik-i askerî üzerinde ve Diyarbakir şehri civarındaki on gözlü köprünün tamirâtı bu sene mükemmelen icra olunmuştur.

Haleb vilayeti hududuna kadar olan diğer kısmın 91 kilometrelik mahallinin köprü ve şoseleri ikmal olunup 55 kilometrelik mahalle henüz başlanmamıştır. Bu kısımdan 8 kilometre 164 metre mahallin inşaatı müteahhidlere ihale olunmuş ise de kış mevsimi hulûl ettiği cihetle baharda mübâşeret olunmak üzere şimdiden şose taşları kırılmakta olduğu gibi ikmal olunan kısım dahilinde Diyarbakir'den Gözeli'ye kadar 12 kilometre 164 metre mahallin tamiri müteahhidle ihale olunarak bu sene zarfında 10 metre arzındaki kısımdan 2000 metre mahallin tesviye-i tûrâbiyesi ve şose ve kum ferşiyâtı icra olunduğu gibi yine 10 metre arzında olan kısımdan 500 metre mahallin dahi tesviye-i tûrâbiyesiyle yalnız şose ferşiyâtı icra olunup 7 metre arzında bulunan mütebâkî kısımdan 1226 metre tûlünden tesviye-i tûrâbiye ve şose ferşiyâtı ikmal olunarak 2000 metre mahallin tesviye-i tûrâbiyesine devam olunmakta olup bu kısım dahilindeki iki gözlü köprünün dahi müceddeden inşası derdest bulunmuştur.

(2) Habur nehri Re'sulayn'da bulunan Ayn-ı Zerka, Aynü'l-Verde, Aynü'l-Mert, Ayn-ı Enbus, Aynü'l-Mugan, Aynü'l-Kerit nam uyûn ile o civardaki uyûn-ı sairerden çıkıp Re'sulayn kasabasının on dakika aşağısında umum şubeleriyle birleşip kesh-i cesâmet ederek cebel-i Abdülaziz ve Kerbeh arasından mürîr ile Habur taraflarından nehr-i Fırat'a dökülür. Ezmine-i kadîmede şu nehirlerden açılan cedvellerin memerrine tesadîf eden arazi-nin çoğunu saky ile ziraatçe pek büyük istifadeyi mücib olurmuş. Vaktiyle yapılan sedlerin eserleri hâlâ bâkidir.

Vilayetin turuk ve me'âbir inşaatı evvelce matlûb-ı âlî derecesinde ilerleyememiş iken zat-ı âlî-i vilayet-penâhînin ibtidâ-yı memuriyet-i celîlelerinden beri itihâz buyurdıkları teclâbîr-i sâîbe ve ser'â semeresiyle emsali gayr-i mesbûk bir faaliyet ile icrasına muvaffak oldukları bunca me'ser-i umrânîye vilayet halkını ilelebed minnetdar edecek ve nam-ı âlîlerini lisan-ı şitâyîşle yâd ettirecek âsâr-ı hayriye ve nâfi'adandır. Bu yoldaki ikdâmât-ı ciddiyât-perverâne beher sene teyessür-nümâ-yı husûl olursa bi-lutfihî teâlâ tesviye-i turuk ve me'âbir işi dahi vilayetçe sene be-sene terakkî eyleyeceği şüphesizdir.

Ziraat

Diyarbakir vilayetini teşkil eden arazinin fitrattan aldığı hisse-i feyz ve bereket fevkalâdedir. Bu topraklarda limon, portakal, hurmadan başka her türlü zehâir ve fevâkih yetiştirilebilir. Arazinin kuvve-i inbâtiyesi bir derecededir ki toprağı gübrelemek ve suver-i saire ile terbiye ve istihzâr etmek gibi tekellûf ve ihtimâm ihtiyâr edilmemekle beraber yine ziraatten oldukça istifade olunur.

Vilayetin başlıca mahsulatı buğday, arpa, danı, mercimek, fasulye, pirinç, susam, keten tohumu, pamuk, mazi, meyân kökü, soğan, sarımsak olup neşv ü nemâları ekâfîm-i hârreye has olan sair meyveler dahi yetişir. Güllükleri ise dört sene evvel celb olunan memur-ı mahsus ma'rifetiyle teksir edilmiştir. Dicle nehri sevâhilinde yetişen kavun ve karpuzların gerek lezzette ve gerek cesâmette misilleri nâ-meşhûddur. Bu karpuzların elli kıyye ve kavunların da yirmi beş kıyye sıklığında olduğu çok kereler görülmüştür.

Dahil-i vilayetteki şehir ve kasaba ve karyelerin cümlesi güzel bağ ve bahçeleri hâvi olup türlü sebzelele badem, ceviz, fındık, üzüm, zeytin, innab, incir, nar, vişne, kiraz, elma, şeftali, erik gibi meyveler husûle gelip bunların gerek tazelerinden ve gerek kurularından bir hayli ihracat vuku bulur.

Niyyât ve makâsîd-ı şahaneleri mahz-ı hikmet olan padişahımız efendimiz hazretlerinin efkâr-ı me'âli-nisâr-ı hümâyûnlarına tevfi-k-i hareketi rehber-i muvaffakiyet itihâz buyuran vali-i âlî-i vilayet atûfetlü Halid Beyefendi hazretleri vilayetin muhtaç olduğu müessesât-ı umrânîye ve medeniyeye atf-ı nazar-ı himmet buyurdıkları sırada terakkî-i ziraat emr-i ehemmini de suret-i mahsusada dest-i itinaya alıp veli-nimet-i bî-minnetimiz padişah-ı kesri'l-âsâr efendimiz hazretlerinin cülûs-ı meyâmin-me'nûs-ı hazret-i hilafet-penâhîlerinden beri bâsıra-ârâ-yı şükran ve mahmidet olan bunca âsâr-ı terakkiyât cümle-i cemîlesinden olmak ve az masrafla çok mahsul alınmak üzere fûnûn ve âlât ve edevât-ı cedîde-i ziraiyeyi talim ile zürâ' ahalinin terakkiyât-ı zirâiyeden bi-hakkın hissemend olmaları maksad-ı hayr marşadıyla ikliminin itidâli ve arz ve havasının her nevi mahsul yetiştirmekte istidâdı bulunan Diyarbakir şehrinde geçen sene bir nümune bahçesi tesis ve küşâdıyla bir ziraat memuru tayinine muvaffak olmuşlardır. Ahali-i memleket bu tesis-i mühimden az zaman zarfında matlûb-ı âlî vechile istifade etmeğe başladıkları gibi bir nümune çiftliği tesisine aid teşebbüsâta devam ve âlât ve edevât-ı cedîde-i ziraiyenin ta'mîmi vesâilinin istikmâline ihtimâm etmekte olan vilayetin tedâbîr-i ciddiyesi bi-mennihî teâlâ saye-i muvaffakiyet-vâye-i hazret-i padişahîde semeredâr olarak vilayetin ahvâl-i ziraatçe de karîben terakkiyât-ı külliye husûlû me'mûl-i kavîdir.

Sanat ve Ticaret

Bu vilayet evveleri sanayice şöhret-i azîmeyi hâiz idi. Ezmine-i kadîme mamulâtı olarak el-ân antika makamında hıfz olunan eşya memleketin vaktiyle sanat nokta-i nazarından ihrâz etmiş olduğu terakkiyâtın derecesini irâe eder. Avrupa emtiasına râğbet, görenek-i seyyiesine teba'iyet edilmeden evvel -şal ve halı gibi bazı emtia müstesna olmak üzere- bilumum havâyc-i zaruriye ve müzeyyenât yerli sanatkârların mahsul-i çîre-dest-i maharetleri olduğu gibi dahil-i vilayette imal olunan eşya-yı nefiseye hariçten dahi râğbet edilmekte idi. İhtilâtin tekessürü eşya ve emtia-i hariciyeye olan râğbetin tezâyüdünü icab ettiğinden mamulât-ı dahiliyeye evvelki gibi itibar edilmemeğe ve binâenaleyh sanayi yavaş yavaş tedennî eylemeğe başladı ise de vilayetimiz sanayice haiz olduğu ehemmiyet-i mahsusayı hâlâ muhafaza etmekte ve her türlü mensucat-ı harîriye ve kutniye ile kuyumculuk, sarraçlık, şurubculuk, bakırcılık, demircilik, dehbâğlık sanayi ile Mardin'de yetişen ve batum tabir olunur bir nevi fistuk yağından imal olunan sabun imalatı pek müterakkî bulunduğu gibi hıref ve sanayi-i saire de suret-i mükemmelede icra kılınmaktadır.

Vilayetimizin her türlü âsâr ve terakkiyât-ı medeniyeden hissemend olarak kesb-i refah ve umrân eylemesi esbâbını bir an nazar-ı dikkatten dûr tutmayan vali-i âlî-i vilayet atûfetlü Halid Beyefendi hazretleri sanatın şu asr-ı hâzırda vücuda getirdiği terakkiyâtını vilayetimizde tatbik ile servet-i memleket ve ahaliyi tezyid fikr-i ulvîsiyle ve iâne-i erbâb-ı hamiyetle saye-i saadet-sermaye-i hazret-i hilafet-penâhîde şehrimizde fevkalade cesim ve her türlü âlât ve edevâtı mükemmel bir mekteb-i sanayi inşa ve veli-nimet-i bî-minnetimiz halife-i a'zam efendimiz hazretlerinin yirmi beşinci sene-i devriye-i cülûs-ı hümâyûnlarına şeref-müsâdif olan rûz-ı firûzda kemal-i ihtişamla resm-i küşâdı icra olunmuştur. Bu tesis-i mühim derûnunda bulunan evlad-ı vatana sanayi-i muhtelif ve ale'l-husus kunduracılık, terzilik, mücellidlik, neccarlık, havluculuk, mürettiblik ve mensucat-ı harîriyeye aid her türlü dokuyuculuk talim olunarak ahalimizin sanata olan hâhişleri tezyide çalışılmaktadır.

Vasâit-i nakliyenin fikdânı cihetiyle vilayetin muamelât-ı ticariyesi istidâdı nisbetinde terakkî edememektedir. Ziraatin de mahdud bir daire dahilinde kalmasına bu fikdân-ı vesâit sebep olmaktadır. Maamafih vilayetin ticaret-i umumiyesi bazı vilayât-ı mütecâvireye nisbetle müterakkî sayılabilir.

Diyarbakir'den iskelelere olan mesafe:

İskenderun 102 saat , Trabzon 102 saat, Samsun 104 saat

Mütecâvir Vilayât ve Sancak Merkezlerinin Diyarbakir'e Olan Mesafeleri

Merkez-i Vilayet	Sancak Merkezi	Mesafe Saat	Mûlahazât
Bitlis		48	Silvan tarikiyle
"	Siird	33	Beşiri tarikiyle
"	Genç	27	Lice tarikiyle
"	Muş	36	Genç tarikiyle
Van		76	Bitlis tarikiyle
"	Çölemerik (Hakkari)	59	Siirt tarikiyle
Musul		74	Nusaybin tarikiyle
"	Kerkük	108	Musul tarikiyle
"	Süleymaniye	122	Musul tarikiyle
	Deyrizor	75	Nusaybin tarikiyle
Haleb		76	Siverek tarikiyle
"	Urfa	35	Viranşehir tarikiyle
"	Maraş	78	Siverek tarikiyle
Mezraa (Mamuretülaziz)		28	Ergani Madeni tarikiyle
"	Hozat (Dersim)	44	Mezraa tarikiyle
"	Malatya	46	Mezraa tarikiyle
Erzurum		61	Genç tarikiyle
	Erzincan	68	Hozat tarikiyle
Sivas		82	Malatya tarikiyle
Ankara		160	Sivas tarikiyle
"	Yozgat	124	Sivas tarikiyle
"	Kayseri	115	Sivas tarikiyle

Maarif

Diyarbakir'ce maarifin terakkisi emrinde ahiren ve bilhassa cülûs-ı meyâmin-me'nûs-ı hazret-i pâdişahîden beri masrûf olan himemât-ı ciddiye nin semerâtı iktitâf edilmeğe başlamıştır.

Dahil-i vilayette maarif idaresine aid 343 mekteb mevcut olup ikisi idadi, 1 dârümuallimîn, 1 inâs rüşdiyesi, 10 mekâtib-i rüşdiye, 230 dahi mekâtib-i ibtidâiyedir. Maarif idaresi bu mektebler için senevi 264510 kuruş sarf eder. Bu mekteblere devam eden talebe-i müslimenin adedi 5771 nüfusa bâliğ olmaktadır.

Bu mekteblerden mâ'adâ Evkâf idaresine aid daha birçok mekâtib ve medâris bulunduğu gibi milel-i muhtelifeye mensub bir hayli mekâtib-i ibtidâiye mevcut olup dahil-i vilayette bulunan 427 mektepte 10193 talebe tederrüs etmekte ve saye-i maarif-vâye-i hazret-i hilâfet-penâhîde vali-i âli atûfetlü Halid Beyefendi hazretlerinin himemât-ı maarif-perverâneleriyle karîben neyyir-i marifetin bi'l-cümle sunûf-ı ahali meyânına neşr-i envâr-ı füyûzât eyleyeceği-ne ümidler ber-kemâl bulunmaktadır.

İdare-i Hükümet

Diyarbakır vilayetinin usul-i idaresi birkaç defalar tebdil olunmuştur. Bir hayli müddet eyalet şeklinde idare olunduktan sonra 1288 senesinde şimdiki Mamuretülaziz vilayetini teşkil eden kıta ayrı bir vilayete tebdil ile Diyarbakır'den ifraz olunarak vilayetin idaresi heyet-i hâzırasına münkalib olmuştur.

Diyarbakır vilayetinde on dört şehir ve kasaba, elli yedi nahiye 3323 karye ile Diyarbakır, Mardin, Ergani Madeni namıyla üç büyük sancak vardır. Merkez-i vilayetin şimâl-i şarkî ve cenûb-ı garbî cihetlerinde vaki ve merkez-i vilayete tabi altı kaza vardır ki (Diyarbakır, Siverek, Derik, Beşiri, Silvan, Lice kazalarıdır) bunlar da 1 şehir, 5 kasaba, 20 nahiye, 1426 karyeden mürekkeb olup umurunun mesâha-i sathiyesi 18930 kilometre murabba'îdir. Vilayetin cenûb-ı şarkî cihetlerini ihâta eden Mardin sancağına mülhak kazalar 4 aded olup (Mardin, Avine, Midyat, Nusaybin kazalarıdır) bunlar da 5 kasaba, 9 nahiye, 1139 karyeden mürekkebdir. Mesâha-i sathiyeleri ise 20740 kilometre murabba'îdir.

Vilayetin garb-ı şimalisinde bulunan Ergani Madeni sancağına tabi 3 kaza vardır ki Maden, Palu, Çermik kazalarıdır. Bunlar da 3 kasaba, 28 nahiye, 758 karyeden ibarettir. Mesâha-i sathiyeleri 8530 kilometre murabba'îdir.

Vilayetin Varidat ve Masarifat-ı Umumiyesi

Diyarbakır vilayetinin üç yüz on yedi sene-i Maliyesi vâridât ve masârîfâtını mübeyyin cedveldir.

Vâridât		Masârîfât	
Nev'-i Vâridât	Kuruş	Nev'-i Masârîfât	Kuruş
Emlak vergisi	2.560.422	Şer'iyye	253.676
Temettu "	1.15.765	Dahiliye	1.354.361
Bedel-i askerî	1.752.320	Adliye	701.676
Ağnâm resmi	4.642.155	Maliye	1.097.520
A'şâr	6.181.723	Maaşât-ı zâtiye	226.108
Rüsûmât	246.868	Evkâf kurâ bedelâtı	288.443
Emlak-ı emiriyye	229.388	Orman ve Ma'âdin ve Ziraat memurları	27.870
Ma'âdin	2.070		
Mehâkim harçları	112.418	Vilayet Jandarma Alayı	2.844.659
Emlak ve tapu harçları	215.355	Polis memurları	340.282
Hasılat-ı müteferrika	149.854		
Yekûn	17.268.338	Yekûn	7.134.595

**Diyarbakir İstînâf Ceza Dairesi'ne 316 senesinde vârid olan mevâdd-ı cinâ-
iye ile rü'yet edilen mevâdd-ı cinayette mahkum olanların derece-i mahku-
miyetlerini mübeyyin cedveldir.**

Nev'-i Cinayet	315 seneden müdevver mevâd			316 senesi zarfında gelen mevâd			Sene zarfında rü'yet olunan mevâd			Ertesi seneye devredilen mevâd			Yekûn			Bernat eden müttehemin	Efâli cünha derecesinde kalan müttehemin	Cinayette mahkum olan müttehemin	Zükûr	inâs	3-4 sene kürekle mahkumûn	4-7 sene kürekle mahkumûn	7-15 seneye kadar mahkumûn	Muvakkat kalebendlik	İdam
	315 seneden müdevver mevâd	316 senesi zarfında gelen mevâd	Yekûn	Sene zarfında rü'yet olunan mevâd	Ertesi seneye devredilen mevâd	Yekûn	Bernat eden müttehemin	Ertesi seneye devredilen mevâd	Yekûn	Bernat eden müttehemin	Ertesi seneye devredilen mevâd	Yekûn	Bernat eden müttehemin	Ertesi seneye devredilen mevâd	Yekûn										
Tahrîk ve ittifak-ı fesad	4	4	4	3	1	4	6					48	48										48		
Rüşvet	2	2	2	2		2	14																		
Amden kat-i nefis	3	3	3	3		3	7	8	8			3	2										3		
Min-gayr-i ta'ammüd kat-i nefis	10	31	41	31	10	41	27	34	92	92		49	43												
Darb ve cerh-i şedid ve kat-ı uzuv	2	1	3	3		3	4	3	3			3													
Cebren fi'l-i şeni'		3	3	3		3	1	1	4	4		4													
Cebren bâliğa kaçırmak		5	5	4	1	5	4	6	6	6		6													
Mevâdd-ı cinâiyede yalan söylemek	1	2	3	3		3	2	1	1			1													
Muamele-i şedide icra ve cerh ile hırsızlık	6	2	8	6	2	8	7	25	25			22	3												
Muamele-i şedide icrasıyla bilâ-cerh hırsızlık	7	7	5	2	7		25	25				24	1												
Meskûn mahalde duvar delerek ya kapı açarak hırsızlık	5	15	20	18	2	20	15	13	25	23	2	25													
Darben katl	4	4	4	4		4	1	4	4			2	2												
Katl kasdıyla teşhîr-i silah	2	9	11	10	1	11	10	3	22	22		12	1	9											
Mütenevvi'a	3	1	4	3	1	4	1	6	9	9		9													
Yekûn	29	89	118	98	20	118	95	67	272	269		100	56	56	57	3									

1316 sene-i maliyesi zarfında cânib-i vilayetten yazılanlarla makamât-ı âliye ve mülhakâtın alınan muharrerât ve telgrafları mübeyyin cedveldir.

Yazılan			Gelenler		
Muharrerât	Telgrafnameler	Makamât	Muharrerât	Telgrafnameler	Makamât
985	372	Dersaadet'deki bilcümle makamât-ı âliyeye	1212	387	Makamât-ı âliyeden
315	274	Haric-i vilayât ve dahilindeki mutasarrıflıklardan	395	378	Vilayât ile vilayât dahilindeki mutasarrıflıklardan
385	365	Ordu-yı hümâyûn müşirân-ı izâmına	390	415	Ordu-yı hümâyûn müşirân-ı izâmından
2715	1563	Mülhak livâ ve kazalara	2379	1616	Mülhak livâ ve kazalardan
600	190	Umum surette kazalara	995	491	Fevkalade memurinden
350	187	Fevkalâde memurine	1500		Arzuhaller
991		Devâir-i merkeziyeye tezâkir	850		Muharrerât-ı saire
	1880	Telgrafnameler			
6341	4831	Yekûn	7721	3287	Yekûn

Diyarbakir vilayeti jandarma alayının mevcudunu mübeyyin cedveldir.

Taburcunun numarası	Alay Ümerâsı			Sınıf-ı Piyadegân								Sınıf-ı Süvariyan						Seyyare Sınıfı						Yekûn-ı Cümle Eserân										
	Alay Komandanı	Alay Emîni	Yekûn	Alay-beyi	Binbaş	Tabur Kâtibi	Yüzbaş	Mülâzım-ı Evvel	Mülâzım-ı Sâni	Çavuşân	Bölük Ümerâsı	Onbaşıyan	Neferât	Yekûn	Yüzbaş	Mülâzım-ı Evvel	Mülâzım-ı Sâni	Çavuşân	Bölük Ümerâsı	Onbaşıyan	Neferât	Yekûn	Binbaş		Tabur Kâtibi	Yüzbaş	Mülâzım-ı Evvel	Mülâzım-ı Sâni	Çavuşân	Bölük Ümerâsı	Onbaşıyan	Neferât	Yekûn	
1. Tabur-ı Diyarbakir	1	1	2	1		2	3	3	12	3	24	184	238	3	3	3	15	3	30	138	195												429	
2. Tabur-ı Mardin				1		2	2	2	8	2	16	118	151	2	2	2	10	2	20	88	126												277	
3. Tabur-ı Maden				1	1	2	2	2	8	2	16	106	140	2	2	2	10	2	20	80	118												258	
4. Tabur-ı Seyyare																							1	1	4	3	4	20	4	40	464	238	238	192
Yekûn	2			1	2	1	6	7	7	28	7	56	408	523	7	7	7	35	7	70	306	439	1	1	4	3	4	20	4	40	161	236	1202	
Merkez aburunda misafirân									1				1				1				1											2		
Yekûn	2			1	2	1	6	7	8	28	7	56	408	524	7	7	8	35	7	70	306	440	1	1	4	3	4	20	4	40	161	238	1204	
Mühallâk						2	1						3									3										1	4	
Yekûn-ı Umumi	2			1	2	3	7	7	8	28	7	56	408	527	7	7	8	35	7	70	306	440	1	1	4	4	4	20	4	40	161	239	1208	

**Mülhakâtın vilayete olan bu'd-ı mesafesini
mübeyyin cedveldir.**

Merkez-i kazaya üç saat mesafesi olan köyler merkeze merbûtan idare olunmaktadır. Büyük kasabaların ahalisi aşâ-irden mürekkeb nahiyeler nevâhî teşkilatından bîl-istisna mansûb müdürler ma'rifetiyle idare olunur.

Merkez-i Vilayete Saat	Merkez-i Livâya Saat	Merkez-i Kazaya Saat	Livâ	Kaza	Müdürlük
			Diyarbakir	Diyarbakir	
5	5	5	"	"	Altunakar
7	7	7	"	"	Baharlu
4	4	4	"	"	Kargalu
7	7	7	"	"	Sepiyak
18	18		"	Siverek	
27	27	9	"	"	Bucak-ı Hazro
28	28	10	"	"	Hoşin
9	9	9	"	"	Karacadağ (Karabahçe)
13	13	14	"	"	Yenişehir (Viranşehir)
22	22	7	"	"	Karakeçi
13	13		"	Derik	
18	18	5	"	"	Mazıdağı
9	9	4	"	"	Metinan
16	16		"	Beşiri	
20	20	6	"	"	Bahems
7	7	9	"	"	Tepe
17	17		Diyarbakir	Silvan	
10	10	8	"	"	Miraliyan
19	19	3	"	"	Diron
11	11	7	"	"	Şeyh Davudan
12	12	5	"	"	Hendîf
12	12	5	"	"	Hazro
17	17		"	Lice	
12	12	5	"	"	Karaz
12	12	5	"	"	Hani
18			Mardin	Mardin	
20	4	4	"	"	Koçhisar
31	13		"	Nusaybin	
33	21	8	"	"	Mihrikan
43	25	12	"	"	Alyan
36	18	5	"	"	Habbab
47	37		"	Cizre	
57	47	10	"	"	Silopi
41	31	6	"	"	Hezak

Merkez-i Vilayete Saat	Merkez-i Livâya Saat	Merkez-i Kazaya Saat	Livâ	Kaza	Müdürlük
24	14		"	Midyat	
24	19	5	"	"	Hasankeyf
32	22	8	"	"	Basabrin
17	21	7	"	"	Habızbini
34	20	10	"	"	Kerboran
14	8		Diyarbakir	Avine (Savur)	
17	5	3	"	"	Ömerkan-ı Fevkânî
20	6	6	"	"	" Tahtânî
16			Ergani Madeni	Maden	
12	4	4	"	"	Ergani
8	8	8	"	"	Güran
5	11	11	"	"	Zahoran
9	8	8	"	"	Piran
15	6	6	"	"	Perdenç
16	6	6	"	"	Kalliş
22	6	6	"	"	Bermaz
19	7	7	"	"	Abdalan
23	7	7	"	"	Demirli
20	12		"	Palu	
23	9	3	"	"	Karaçor
23	15	3	"	"	Bulanık
28	9	8	"	"	Veşin
28	20	8	"	"	Karapınar
27	19	7	"	"	Sivan
27	19	7	"	"	Ohi
28	20	8	Ergani Madeni	Palu	Gökdere
24	16	4	"	"	Hûn
18	16		"	Çermik	
24	22	6	"	"	Rûtan
26	24	8	"	"	Konağı
23	15	5	"	"	Midye
25	14	7	"	"	Çüngüş
27	12	9	"	"	Mansuri

Diyarbakir'in Ahvâl-i Tarihiyesi

Vilayetin merkezi Diyarbakir şehridir. Şehr-i mezkûr Hicret-i Celile-i Nebeviye'den on dört sene sonraya kadar Âmid namıyla tesmiye olunurdu.

Şehrin ebniyesi kara taştan mamul olduğundan siyah bir manzara ibraz etmekle Âmid-i Sevdâ namıyla şöret bulmuştur. Vakt-i mezkûrdan sonra Diyarbakir namı daha ziyade şöret buldu ise de Âmid ismi büsbütün unutulmamıştır. Diyarbakir'e Âmid denilmesinin sebeb-i aslîsi meçhul kaldığı gibi Diyarbakir tesmiyesi dahi suret-i kar'iyyede bilinmemiştir. Rivayât-ı mahalliyeye nazaran kabile-i Arabtan Bekir bin Vail namında bir zat Cizre'nin şimalindeki dağlık ve mürtefi' olan araziye zabtedip oralara yerleştiği cihetle şehr-i mezkûr civarına Diyarbakir namı verilmiştir. Süryaniler dahi Âmid'in garb cihetinde vaki Rum Kapısı kurbünde şimdiki Süryani kilisesi mahallinde Hazret-i Betül Meryem namında ceşim bir kız manastırı olup Hicret-i Nebeviye'nin on dördüncü salinde vuku bulan Âmid'in fethinde mezkûr manastırın ismi olan Dâr-ı Bâkire'den Diyarbakir namı çıkarılmıştır diye bir iddiada bulunurlar ise de bunun dahi sıhhati anlaşılammıştır.

Diyarbakir şehrinin hânîsi dahi gayr-i ma'rûftur. Kable't-tarih Mezopotamya kıtası Asurî Devleti'ne tabi idi. Bu devletin teessüsü Hicret'ten 3326 sene evvel vuku bulduğu bazı Yunan ve Fars kütüb-i tarihiyesinde muharrer ise de milel-i mezkûreye mensub olan müverrihlerin vücuda getirdikleri tarihlerin Asurîlere aid olan kısımlarının çoğu hurafât ve mevhumât ile mahlût olduğundan Âmid şehrinin inşasına dair elimize itimada şayan bir vesika geçmesi mümkün olamaz. Yalnız şehri muhât olan sur-ı azîmin üzerinde bulunan hatt-ı mihi ile muharrer bazı âsardan Asurîler tarafından bina olunduğu yazılması müverrihîn-i cedîdenin şehr-i mezkûrun Tigrankerl şehri olduğu hakkındaki rivayetlerinin esasız olduğunu isbat eder. Şehr-i Âmid Asurîlerden Babil Hükümeti'ne ve Babil'den dahi Farsîlerin yed-i idaresine geçip Hicret-i şeref-menkabetten 952 sene akdem Ahamenid Devleti'nin ilgisiyle Büyük İskender'in eline geçmiştir ve cihangir-i müşârun-ileyhin vefatı akabinde Suriye meliki olan Selefko Nikator'un hissesine düşmüştür. Ondan yetmiş dört sene sonra dahi Taberistan taraflarından zuhur eden Arşak namında bir zat Selefko Devleti aleyhine kıyam ederek Parşiya Devleti'ni teşkil ile Âmid'i de zabtetmiştir. Bu devlet dört yüz seksen iki sene devam edip Asya kıtasına geçmiş olan Romalılar ile pek çok kanlı muharebeler ederek nihayet mağlub olup Âmid'i de Romalılara terk eylemiştir. Romalılar ise şehr-i mezkûru Militini yani eski Malatya vilayetine ilhak etmişlerdir. 369 senesinde Arşakid silsile-i müfûku yerine Sasanid silsilesi geçtiği gibi Romalıların yerine dahi Bizantinler kâim olup Âmid dahi onlara intikal eylemiştir. İstanbul hânîsinin oğlu İkinci Kostantin Âmid'in askerîce olan ehemmiyetini nazar-ı dikkate alarak İçkale'yi inşa eylemiş ise de Sasanîlerden Şabur hücum ile kale-i mezkûru hedm ve Âmid'i yağma eylemiştir.

İkinci Kostantin'in halefi olan Yulyanus nikbete uğrayarak muharebede teslim-i can etmiş ve halefi olan Valentinyanus zafer-yâb olarak Âmid'i tekrar istishâb edip surları yeniden tamir eylemişlerdir ki bunu da şehrin Dağ Kapısı haricinde ve sol tarafındaki surun üzerinde muharrer olan Latince levhalar isbat eder. Bu vakadan kırk sene sonra İmparator İkinci Teodosiyus zamanında Âmid'in istihkâmâtı takviyet edildiğini yine sur-ı mezkûr üzerinde muharrer Rumiyyül-ibâre bir levha isbat eder. Ba'dehû İmparator Anastasiyus Dikoros İçkale'nin kışlalarını inşa eylediği gibi Yüstinyanus dahi Âmid'i müte'addid ebniye ile tezyin etmiş ve Hicret'in yedinci senesinde Nusaybin galebesi akibinde İmparator Herakl şehrin istihkâmâtını tamir ile İstanbul'a avdet eylemiştir.

Hazret-i Faruk'un zaman-ı hilafetinde Cezire fatihi olan Asım bin Ganem hazretleri Âmid'i taht-ı muhasaraya aldı. Muhasaranın uzanması cihetiyle Şam fütûhâtıyla meşgul bulunan Hazret-i Halid bin Velid tarafından dahi imdad edilerek Hicret-i Nebeviye'nin on dördüncü salinde Âmid feth olunarak memâlik-i İslâmiyeye ilhak olunmuştur. Esnayı ferihde Hazret-i Halid'in oğlu Süleyman şehid olup İçkale'deki cami-i şerif ittisalinde defn olunmuştur. Mülûk-ı Abbasiye zamanında Diyarbakir hayli vakit Al-i Büveyh mülûku arasında zuhur eden münâza'âta meydan olup bir müddet Beni Hamdan'a merkez olduktan sonra 380 tarih-i Hicrîsinde Al-i Merdan namıyla teessüs eden devlet-i sağîreye ve ba'dehû Benî Artuk Devleti'nin bir şubesine makar olmuştur. Moğol istilasından sonra Karakoyunlu ve Akkoyunlu devletleri bir müddet Diyarbakir'de hükümet sürmüşler ve ba'dehû şehr-i mezkûr Şah İsmail-i Safevî'nin yed-i zabtına geçmiştir. 920 tarih-i Hicrîsinde ve Çaldıran muzafferiyet-i meşhuresi akibinde Diyarbakir'in şürefâ ve mütehâyizânı ordugâh-ı Osmanîye bir heyet gönderip taht-ı âli-baht-ı Osmanîye inkiyâdlarını bildirerek şehri teslim eylemişlerdir. O zamandan beri Diyarbakir Devlet-i Aliyye-i Osmanîye'nin zir-i idare-i âdilesindedir.

Yavuz Sultan Selim Han hazretleri Mısır'ın fethine gittiği esnada Bıyıklı Mehmed Paşa'yı Diyarbakir muhafızı tayin buyurmuşlardır. Şehrin yed-i müeyyed-i Osmanîye geçtiğinden beri güzâr eden dört yüz sene zarfında iki yüz altmış dokuz zat Diyarbakir'de valilik eylemişlerdir. Bunlardan on ikisi derûn-ı şehirde medfûndur.

Diyarbakir Sancağı

Diyarbakir şehri yalnız vilayetin merkezi olmayıp hem-namı bulunan sancak ile kazanın da merkezidir. İşbu sancağı teşkil eden arazi 18930 kilometre murabbaî olup nüfusu da 153221 neferden ibarettir.

Diyarbakir Kazası

Kaza-yı mezkûr 4853 kilometre murabbaî ve 1 şehir (Diyarbakir), 4 nahiye, 393 karye (366 müslim, 15 gayr-i müslim, 12 muhtelit) ile 41998 nüfusu hâvidir. Diyarbakir şehri Dicle nehrinin sağ sahilinde ve sath-ı bahrdan 625 met-

re irtifâ'ında bir tepe üzerinde ve 37 derece, 25 dakika, 20 saniye arz-ı şimâli ile 11 derece, 21 dakika, tûl-i şarkisinde vâkidir. Diyarbekir saati Dersaadet'inkinden 45 dakika ileridir. Dersaadet'in şark-ı cenûbî cihetine tesadûf edip 1310 kilometre mesafe uzaktadır. Karadeniz sahilinde bulunan Samsun limanından Diyarbekir'e kadar olan mesafe 572 ve Akdeniz'de vâki İskenderun limanı ile arasındaki mesafe 536 kilometredir. Posta tatarı birinci mesafeyi 144, ikincisini de 102 saatte kat' eder. Diyarbekir şehri atik ve cesim bir sur ile muhâttır. Surun muhiti 8 kilometre tûlünde olup 72 burç ve istihkâmı hâvidir. İstihkâmât fenn-i harb-i hazırla gayr-i mütenâsib bulunduğundan metrük ve mu'attal bırakıldığı için haraba yüz tutmuştur. Şehir dahilinde İçkale dahi 800 zirâ'-ı a'şârîye karîb bir sur ile muhâttır. Sur-ı mezkûrda bulunan 16 burcun herbiri tahtânî ve fevkânî olup cesim anbarları müstemildir. Şehri muhît olan surun etrafındaki diğer burç dahi kezâlik tahtânî ve fevkânî olup cesim anbarları hâvidir. Herbir anbar yirmişer bin keyl-i a'şârî zahire alacak vüs'attedir. Surdan derûn-ı şehre açılır birbirine mukâbil dört kapı vardır ki şimal cihetindekine Dağ, cenub cihetindekine Mardin, şarktakine Yeni, garb tarafındakine Rum Kapısı namlarını verirler. Vaktiyle Rum Kapısı'ndan derûn-ı şehre mevsil tahte'l-arz bir gizli yol var idi ise de el-hâletü hâzihî o yol lağûma tebdil olunmuştur.

Sur ile burucun irtifâları azami olarak 18 metre irtifâ'ında olup cereyan-ı havaya mani olduğundan şehrin havası bozularak mazarrât-ı adide tevlicine sebep olmuş ve şehrin sokakları umumiyetle dar ve istikâmetleri gayet fena olması dahi tezyid-i mazarrâta bir ikinci sebep teşkil etmiştir. Hanelerin tarz-ı mimarîleri Acem üslubunda ve nâhoş bir surette inşa olunmuş olup alelumum damları toprakla mestûrdur. Şehrin müfsid ve müte'affin havası sıtma ve humma-yı munkatı'a zuhura getirdiği gibi damların üzerindeki topraklar da yaz mevsiminde esen rüzgârların tesiriyle etrafa savrulurak sürekli göz ağrıları tevlic eder. Şehrimizde sıtma ile göz ağrısı maraz-ı beledî hükümünü almıştır. Bu illet-i menhûseye bir vakitten beri de verem illet-i müdhîşesi munzam olmuştur. Henüz bu illetin sârî olduğu memleket ahalisince bilinemediğinden müteverrem olarak vefat edenlerin elbise ve kürkleri satılıp alınmakta olması illetin sirayetine bir sebep-i mühim ve müstakil teşkil eylemekte ve bunun için hükümetçe tedâbir-i mâni'a ittihâzına çalışılmaktadır. Cennet-mekân Kanuni Sultan Süleyman Han hazretlerinin bir yadigar-ı kıymetdârı ve Diyarbekir'in mâ-bihî'l-hayatı olan Hamravat suyunun yollarına karıştırılan gübreler de birçok hastalıkların vücuduna bâ'is olmakta idiyse de bir müddetten beri gübre yerine saman atılmasına hükümetçe itina ettirilmektedir. Diyarbekir'de Halep ve Musul ve Bağdad vilayetlerinde zuhur eden çibanlara müşâbih bir muhrîb çiban vardır. Mezkûr çibanın zuhuru evveleri hava ile suyun fenalığına atf olunmakta idiyse de ekâlîm-i muhtelifede ve mütenevvî sular cereyan eden memleketlerle zuhura gelmesi gösterilen sebeplerin butlânını isbat eylemiştir. Mezkûr çiban bundan altmış altı sene evvel Halep'den Cebel-i Lübnan'a intikal eylediği cihetle kâbil-i sirayet bir yara olduğu fennen tahakkuk eylemiştir.

Derûn-ı şehirde 20 Hanefî, 4 Şafîî cami-i şerifi ile 21 mescid, 6 tekke, 11 kilise, 3 kütüphane (Sarı Abdurrahman Paşa, Hâmid Beyzâde Ömer Efendi, Ragıbiye), 11 medrese, 1 rüşdiye-i askerîye, 1 rüşdiye-i mülkiye, 1 inâs rüşdiyesi, 1 dârülmualimîn, 5 mekteb-i ibtidâî, 10 mekteb-i sibyan, 9 hıristiyan mektebi, 2 ecnebi mektebi, 1 yahudî mektebi, 1 daire-i belediye eczahanesi, 1 kiraathane, 8 hamam, 20 han, 1 aded cesim ve üstü örtülü çarşı, 130 aded çeşme mevcut olduğu gibi İçkale derûnunda mükemmel bir hükümet konağı ile adliye ve jandarma daireleri, asâkir-i şahaneye mahsus depolar, litoğrafya matbaası, tevkifhane, hapishane ve mahbûsîn hastahaneleri vardır. Haric-i surda dahi mekteb-i sanayi bina-yı azîmiyle derûnunda vilayet hurûfât matbaası ve mekteb binasının yanında mekteb-i idadi ile kütüphanesi ve belediye hastahanesi ve mekteb-i sanayi bahçesinin ittisâlinde cülûs-ı hümayûn-ı hazret-i hilâfet-penâhînin yirmi beşinci sene-i devriye-i mübarekesini tebcilen nefâyis-i âsâr-ı mimarîden addolunacak surette ve vali-i âlî atüfetlü Halid Beyefendi hazretlerinin himem-i mahsusa-i sadakat-şî'ârieleri âsârından olarak fevkalade zarif ve dil-nişîn ma'a-saat bir çeşme-i zibâ ile bir namazgâh ve biraz ötede dahi bir nümune ve tenezzüh bahçesi olduğu gibi şehrin cihet-i şimâlisinde ve takriben bir kilometre mesafede azîm bir kışla ile bir askerî hastahanesi vardır.

Haric-i surda Çift Kastal denilen pınarın yanında taştan oyulmuş ve yirmi bir zirâ'-ı a'şârî tûlünde bulunmuş olan mağara âsâr-ı atikadan ma'dûddur.

Üç yüz on altı senesine müsâdif üç yüz on yedi sene-i Hicriyesi Zilhicce'sinden itibaren bir sene zarfında Diyarbekir Mahkeme-i Şer'iyyesinde rü'yet olunan muhakemât ve tanzim kılınan ilamât ve vesâik-i şer'iyye ber-vech-i âfidir: 82 izinname, 77 taksim müzekkeresi, 11 mürâselât-ı şer'iyye, 116 tescil-i vekâlet, 69 idâne, 131 mahkeme ilamâtı, 11 arz ilamları, 10 kassâm defteri ki cem'an 507 adedden ibarettir.

**Diyarbekir Mahkeme-i Bidâyet Hukuk Dairesi'ne 315 senesinden devrolu-
nan 316 senesinde yürûd eden da'âvînin sûret-i rü'yetini
mübeyyin cedveldir.**

**Mensâ-i
Deâvî**

315 Senesinden Müdevver Deâvî

316 Senesi Zarfında Devr Eden Deâvî

Yekûn

Gıyabî

Vicahî

Yekûn

Vazife Haricinde Bulunan Deâvî

Reddolunan Deâvî

Kabul Olunan Deâvî

Yekûn

Mikdar-ı Muayyen Üzerine Verilen İ'âmât

Mikdar-ı Gayrî Muayyen Üzerine Verilen İ'âmât

Yekûn

Meblağ-ı Müddeâ

Meblağ-ı Mahkum

Ahzolunan İ'lâm Harcı

Müddetî Nizamıyesi Münkaziye İptal Edilen Deâvî

Sene-i Atıyeye Devr Edilen Deâvî

**Hökümlenen
Deâvî**

**Nev-i
Hüküm**

**Nev-i
İ'âmât**

İhtizâm-ı vâridât-ı devlet	8	13	21	5	3	8			8	8	5	3	8	43467	43467	1100	1	12
Tasarruf-ı emlak	12	33	45		20	20		7	13	20	2	18	20	3200	3200	2480	9	16
İcar ve işfâcâr		5	5	4	1	5		1	4	5	4	1	5	3911	2911	220		
İkrâz ve işikrâz	15	31	46	14	13	27	1	1	25	27	23	4	27	50815	50157	1440	12	7
Kefalet	3	3	6	1	2	3	1	1	1	3	1	2	3	700	700	220	2	1
Bey' u şirâ	3	13	16	3	10	13	1	1	11	17	10	3	13	27672	27672	790	1	2
Emanet		1	1	1	1	1	1	1		1		1	1			100		
Da'âvî-i mütenevvî'a-ı hukukîye	9	44	53	5	13	18	6	12	18	9	9	18	12846	12846	1340	15	20	
Umûr-ı ticarîye	1	5	6	2	3	5		2	3	5	3	2	5	4165	4165	320		1
Yekûn	51	148	199	34	66	100	5	20	77	100	57	43	100	146776	145118	8010	40	59

Diyarbakir sancağının mahsulat-ı arziye ve sınıâyesi âtidedeki istatistik cedvelinde gösterilmiştir.

Diyarbakir Sancağının Mahsulatını Gösterir İstatistik Cedveli

Mahsulat-ı Arziye		Sarfiyat		
Nev'-i Mahsul	Mikdar-ı Mahsul	Dahilî	Haricî	
Hınta	Keyl-i Âsitâne	2466000	2466000	
Şa'ir	"	1710000	1710000	
Hububat-ı saire	"	300000	300000	
Pirinç	kıyye	485600	175600	310000
Tütün	"	42500	42500	
Ham pamuk	"	256000	126000	130000
Kökboya	"	3600	3600	
Mazı ve teferruatı	"	295000	29600	265400
Nar kabuğu	"	60000	60000	
Sumak yaprağı	"	115000	115000	
Sumak	"	23000	23000	
Kitre	"	35600	11000	24600
Ceviz	"	600000	600000	
Badem	"	4000	2500	1500
Sebze	"	2300000	2300000	
Soğan	"	140000	140000	
Sanmsak	"	35000	35000	
Üzüm	"	1256000	1256000	
Meyve	"	446000	446000	

Mahsulat-ı Mâyi'a		Sarfiyat		
Nev'-i Mahsul	Mikdar-ı Mahsul	Dahilî	Haricî	
Kuru üzüm ve yemiş	kıyye	1000000	1000000	
Pekmek ve akîd	"	20000	20000	
Sucuk pestil	"	40000	40000	
Şarab	"	120000	90000	30000
Rakı	"	40000	35000	5000
Şuruplar	"	28000	11000	17000
Zeytinyağı	"	12000	4000	8000
Susamyacı	"	450000	392000	58000

Mahsulat-ı Hayvanat-ı Ehliye				
Zehbiye	aded	70000	70000	
İhrac olunan ağnâm	"	9000		9000
Yapağı	kıyye	56000	39000	17000
Kıl	"	50000	33000	17000
Tiftik	"	200	200	
Deri	"	70000	30000	40000
Sade yağ	"	170000	110000	60000
İçyağı	"	35000	35000	
Peynir	"	40000	40000	

Mahsulat-ı Hämme

İpek kozası	kıyye	42000	42000	
Bal	"	16000	16000	
Balmumu	"	5200	2200	3000

Mahsulat-ı Hayvanat-ı Vahşiye

Nev'-i Mahsul	Mikdar-ı Mahsul	Sarfiyat		
		Dahilî	Haricî	
Sansar cildi	top	17000	2500	14500
Tilki cildi	"	11000	3300	7700
Tavşan cildi	"	11000		11000
Ayı ve kurt cildi	"	540	140	400

Mahsulat-ı Sanayi'a

Çatari	top	17000	2500	14500
Kutni	"	3200	100	3100
Gazaliye	"	25000	6500	18500
Kırmızı iplik	"	16300	5800	10500
Manusa	"	32400	11400	21000
Yerli basma	"	21500	10500	11000
Çarşaf	"	3400	1100	2300
İpekli mendil	aded	2000	400	1600
Mülevven meşin	"	10500	5000	5500
Mülevven sahtiyan	"	13700	6300	7400
Kösele	"	10000	5000	5000
Ayakkabı	"	70000	50000	20000
Şal aba	"	4700	3000	1700
İpek puşi	"	45000	17000	28000
Canfes	"	32000	5700	26300
Ma'reke	"	1000	500	500
Eğer takımı	"	1000	500	500

Mahsulat-ı Sanayi'a

Nev'-i Mahsul	Mikdar-ı Mahsul	Sarfiyat		
		Dahilî	Haricî	
Çorap	aded	35000	23500	11500
Külâh	"	11000	10000	1000
Mamulât-ı ahşabiye	"	33000	22000	11000
Muytâbiye	kıyye	76400	34100	42300
Manda dişi	"	55000	55000	
Nühâs evânî	"	68200	22700	45500
Mamul gümüş	"	2000	1250	750
Mamul tunç	"	8000	3500	4500
Mamul gazzâziye	"	5000	2300	2700
Mamul demir	"	150000	115000	35000
Çift âlâtı	"	22500	22500	
Lüle ve su kabı	"	125500	70000	55000

Diyarbakir'de İstî'mâl Olunan Mizan ve Mikyas

Dirhem: 0 kilogram, 3 gram ve 207 santigrama müsâvîdir.

Kıyye: 400 dirhem, 1 kilogram, 282 gram ve 95 santigrama müsâvîdir.

Batman: 6 kıyye, yani 7 kilogram, 297 gram ve 7 santigrama müsâvîdir.

Kantar ve Kile: 180 kıyye, yani 230 kilograma müsâvîdir.

Ölçek: 11 kıyye ve 100 dirhem yani 14 kilogram ve 375 grama müsâvîdir.

Endaze: 71 santimetreye müsâvîdir.

Siverek Kazası

Kaza-yı mezkûr vilayetin cenub-ı garbî cihetinde 5711 kilometre araziden ibaret olup 1 kasaba, 5 nahiye, 408 karye (382 müslim, 2 gayr-i müslim, 24 muhtelit) ile 34730 nüfusu hâvidir. Merkez-i kaza Diyarbakir'in cenub-ı garbî cihetinde ve 91 kilometre mesafede vaki olup şehre bir muntazam şose tarîkiyle mütevâsıldır. Kasaba-i mezkûrenin haneleri bağlık ve bahçelik bir tepenin dâmenine bina olunduklarından uzaktan manzaraları pek latiftir. Mezkûr tepenin üzerinde Berber Kalesi tesmiye olunur harab bir kale mevcuddur. Kasabanın kalesi dahi pek cesîm olarak yonma taştan yapılmıştır. Kasaba civarında cereyan eden isimsiz bir ırmakçık ahalinin suya olan ihtiyaçlarını def'e kifayet eder. Kasaba dahilinde 1 hükümet konağı, 2 cami-i şerif, 3 mescid, 1 kilise, 2 medrese, 1 mekteb-i rüşdî, 3 mekteb-i ibtidâî, 6 mekteb-i sibyan, 4 mekâtib-i gayr-i müslim, 4 han, 2 hamam, 1 çarşı, 5 çeşme mevcuddur.

Bu kasaba Haleb-İskenderun tarîki üzerinde bulunduğu cihetle tüccarınca ehemmiyeti pek büyüktür. Siverek dahilinde bir mahall-i mübarekde Eyyüb en-Nebî aleyhisselâmın medfen-i âfileri vardır. Koç Ali Baba ismiyle mevsûm bulunan ziyaretgâh derûnunda sahabe-i kirâmdan şehid olmuş üç zatın cesedleri sandukalar içersinde mahfuz olup 1310 seneden beri haliyle durmaktadır. Siverek'in şark-ı cenubî cihetinde 14 saat mesafede vaki Habur nehrinin sağ sahilinde Viranşehir namıyla bir kasaba mevcuddur ki hâvi olduğu âsâr-ı atîka ve harabeler cihetiyle şâyân-ı ehemmiyettir. Viranşehir'in garb cihetinde Haleb vilayetine tabi Harran kasabası Hazret-i İbrahim aleyhisselâmın mevlidi olmakla şöhrat bulmuştur.

Derik Kazası

Bu kaza Siverek'in şarkında 3448 kilometre araziden ibaret olup 1 kasaba, 2 nahiye, 102 karye (61 müslim, 41 muhtelit) ile 18288 nüfusu hâvidir. Merkez-i kaza olan Derik kazası Diyarbakir'e 13 saat mesafede vaki 500 haneli bir kasabadır. Derûnunda 1 hükümet konağı, 1 cami-i şerif, 2 kilise, 1 mekteb-i ibtidâî, 2 mekteb-i sibyan, 2 hıristiyan mektebi, 1 han, 1 hamam, 10 çeşme mevcuddur.

Silvan Kazası

Kaza-yı mezkûr vilayetin şark-ı şimalî cihetinde 2351 kilometre murabba'î araziden mürekkeb olup 1 kasaba, 5 nahiye, 219 karye (146 müslim, 26 gayr-i müslim, 47 muhtelit) ile 21217 nüfustan ibarettir. Merkez-i kaza olan Meyafarkin kasabası Diyarbakir'in şimalî-ı şarkî cihetinde ve 17 saat mesafede vaki olup merkez-i vilayete bir şose tarîkiyle mütevâsıldır. Meyafarkin kasabası vaktiyle bir sur ile muhât idiyse de şimdi sur-ı mezkûr mahv u harab olmuştur. Kasaba 500 haneden ibaret olup Martaropolis namında şâyân-ı temâşâ bir takım harabâtı hâvidir. Kasabanın bir diğeri ismi de "Neper'in Şehri" manasına olan Nepergerd'dir. Derûn-ı kasabada âsâr-ı atîkadan ma'dûd ve masanna' bir bina vardır ki şâmil olduğu 12 pencerenin vaziyet-i binasında muvâzene-i mahsusaya riayet olduğundan güneşi nokta-i itidale varıp tesâvî-i leyl ü nehâr vukûunda mezkûr pencerelerin herbirine birer saat vurup sonra gurub vaki olur. Kasaba derûnunda 10 cami-i şerif, 4 kilise, 8 medrese, 1 mekteb-i sibyan, 5 hıristiyan mektebi, 1 çarşı, 1 han, 1 hamam, 9 çeşme vardır. Cevâmî-i şerifeden 3 tanesi gayet atîk ve şâyân-ı temâşâdır. Kasabanın şimal cihetinde ve 4 saat mesafede Hozik nam mahalde mütekâtir bir mağara bulunup içinde katre katre takattur eden su incimâd eder. Yine kasaba civarında bir çakmak taşı madeni ile bir değirmen taşı ocağı varsa da evvelkisi metrûk olup ikincisinden çıkarılan taşlar Diyarbakir'e nakil olunmaktadır. Kaza dahilindeki Bustat karyesinde aşağısı kalın ve yukarısı nishetle ince bir minare irtifâ'ında bir kaya olup üzerine çıkılacak sa'bû'l-mürûr bir yol ile kayanın bâlâsında taştan oyulmuş su sarnıçları mevcuddur. Meyafarkin'den dört saat mesafede vaki Batman karyesinde şâyân-ı temâşâ bir köprü vardır. Bu köprü'nün iki tarafında birer küçük göz varsa da orta gözü sudan kemer merkezine kadar 20 zirâ'-ı a'sârî mürtefi' ve kâimelerin arası 10 zirâ'-ı a'sârîden ziyade vâsî' olup büyük kemerin her iki tarafında fevkânî 2 oda vardır. Silvan'ın garb cihetinde ve 5 saat mesafede Hazro namıyla bir nahiye vardır ki bu nahiye eski Nercil kale-i meşhuresidir. Nahiye-i mezkûre merbûâtından olan Hendif karyesi civarında kükürtlü bir demir madeni keşfolunmuş ise de mezkûr madenden buralarca istifade mümkün olmadığından istihsâlinde sarf-ı nazar olmuştur. Nahiye-i mezkûreye karîb bir mahalde vapur kömürü madeni âsârî meşhûd ise de hafriyatına teşebbüs olunmamıştır.

Beşiri Kazası

Bu kaza Silvan'ın cenub cihetinde 1520 kilometre murabba'î araziden mürekkeb olup 1 merkez-i kaza, 2 nahiye, 168 karye (108 müslim, 25 gayr-i müslim, 35 muhtelit) ile 16300 nüfusu hâvidir. Merkez-i kaza 128 haneden ibaret

olup Dicle'nin sol sahilinde ve Diyarbakir'in şark cihetinde 16 saat mesafede Batman nehrinin Dicle'ye munsab olduğu mahalle yakın bir mevkidedir. Mevkiin ehemmiyeti cihetiyle bundan beş sene akdem merkez-i kazaya tahvil olunmuştur. Kaza dahilinde şâyân-ı temâşâ âsâr mevcut olmayıp ancak Dicle sevâhilinde Şekfet namı verilen cesim mağaralar vardır. Vaktiyle merkez-i kazada mekteb namına bir bina bile mevcut değil iken vali-i âli atûfetli Halid Beyefendi hazretlerinin himemât-ı celile-i maarif-perverâneleriyle 5 aded mekteb-i ibtidâi inşa ve tesis olunmuştur. Beşiri'nin şark cihetinde ve Dicle nehrinin sol sahiline yakın bir mahalde nefî yağî kuyularına müşâbih bazı âsâra tesadüf olunmaktadır.

Lice Kazası

Kaza-yı mezkûr Silvan kazasının şimalinde ve Silvan'dan Hazro tarikiyle on üç saat mesafede vari olup 2451 kilometre murabba'î arazi ile 1 kasaba, 2 nahiyeye, 136 karyeyi (115 müslim, 21 muhtelit) ve 20688 nüfusu hâvidir. Merkez-i kaza Diyarbakir'in şark-ı şimalî cihetinde ve 18 saat mesafede 800 haneli bir kasabadır. Akdağ'ın cihet-i cenûbîsindeki bayıra inşa olduğu cihetle manzara-i hariciyesi pek latiftir. Kasabaya doğru gidilirken yol üzerinde vaki olan toprak tepeler gâh u bigâh peydâ ve nihân olduklarından yakına varılmazdan evvel kasabanın tamamıyla müşâhedesi kâbil olamaz. Kasabanın haneleri bayırın üzerine merdiven şeklinde ve kademe kademe bina kılındıkları cihetle yukarıya çıkmak pek zahmetlidir. Kasabanın etrafı vâsi' bağ ve bahçelerle muhât olduğundan yazın mükemmel bir sayfiye halini alır. Kasaba derûnunda 1 cesim askerî deposu, 1 cami-i şerif, 2 mescid, 3 kilise, 2 medrese, 3 hıristiyan mektebi, 1 han, 1 hamam, 12 çeşme mevcuttur. Umum kaza dahilinde 27 mekteb-i sibyan vardır.

Madenleri ta'dâd ederken zikri sebk eden Lice memlehası etrafı dağlarla muhât ve mestûr bulunan bir vadinin ortasında vakidir. Akdağ'dan cenuba doğru teşa'ub eden tepelikler memlehanın muhitini teşkil ederler. Bu tepelerden birisinin üzerinde gayet derin bir mağara mevcut olup duvarlarında Asuriler tarafından fenn-i taht ile nakr edilmiş bazı levhalar vardır. Bu mağaranın tülü yedi ve arzı beş zirâ'-ı a'şârî olup içerisi ziyade karanlıktır. Derûnunda taştan oyulmuş dekar ve merdiven eserleri görülür. Sade kayadan ibaret olan sakfından toplayan soğuk sular mevsim-i sayfa yere sükût ederken incimâd edip sakfdan zemine doğru asılı olarak kalırlar. Lice'nin garb-ı cenûbîsinde ve dört saat mesafede Hani namıyla bir kasaba vardır ki ahali Lice ahalisinden daha ziyade maarif ve sanayi-perverdiler. Burada neccarlık sanatı pek müterakkidir.

Mardin Sancağı

Mezkûr sancak vilayetin cenub-ı şarkî cihetinde 30740 kilometre murabba'î araziden mürekkeb olup beş kazaya münkasemdir. Bu sancak şimalen Bitlis Vilayeti, Beşiri ve Diyarbakir kazaları; şimal-i garbî cihetinden yine Diyarbakir ile garben Derik kazaları; cenub ve cenub-ı garbî cihetinden Zor sancağı ve cenub-ı şarkî cihetinden Musul ve şarken Van vilayetleriyle muhât ve mahdûddur. Sancağın cenub tarafları umumiyetle çöldür. Mardin sancağının mahsulatı âtidedeki istatistik cedvelinde mündericidir.

Mardin sancağının mahsulat-ı arziye ve sînâiyesi âtidedeki istatistik cedvelinde gösterilmiştir:

Mahsulat-ı Arziye Nev'-i Mahsul	Mikdar-ı Mahsul	Sarfiyat	
		Dahilî	Haricî
Hinta	kile	1260000	1260000
Şa'ir	"	567000	567000
Hububat-ı saire	"	540000	540000
Tütün	kıyye	100000	68000 22000
Ham pamuk	"	120000	94000 26000
Pirinç	"	70000	70000
Susam	"	700000	460000 240000
Mahleb	"	290000	70000 220000
Batum	"	380000	110000 270000
İncaz	"	330000	165000 165000
Zeytin	"	160000	50000 110000
Mazı	"	132000	22000 110000

Mahsulat-ı Arziye

Nev'-i Mahsul	Mikdar-ı Mahsul	Sarfiyat	
		Dahilî	Haricî
Antuf	"	17000	27000
Şakaloz	"	17500	17500
Sumak yaprağı	"	23000	23000
Nar kabuğu	"	22000	22000
Sebze	"	900000	900000
Üzüm	"	1300000	1300000
Meyve	"	90000	90000
Ceviz	"	240000	12000 120000
Badem	"	18000	18000

Mahsulat-ı Mâyi'a

Nev'-i Mahsul	Mikdar-ı Mahsul	Sarfiyat	
		Dahilî	Haricî
Sucuk	kıyye	100000	50000 50000
Pestil	"	115000	55000 60000
Pekmez	"	35000	24000 11000
Akide	"	54000	45000
Meşrubat	"	22000	22000
Şuruplar	"	4000	4000
Kuruyemiş	"	25000	25000
Bitim yağı	"	5000	5000
Bitim sabunu	"	6000	6000
Susamyacı	"	115000	115000

Mahsulat-ı Hayvaniye

Zebhiye	aded	555000	55000	
İhrac olunan aġnâm	"	46000		46000
Deri	"	55000	30000	25000
Yapağı	kıyye	100000	40000	60000
Tiftik	"	230000	45000	185000
İçyağı	"	50000	50000	
Sade yağ	"	135000	70000	65000
Peynir	"	120000	90000	30000

Mahsulat-ı Hâmme

İpek kozası	kıyye	2000	2000	
Bal	"	36000	21000	15000

Mahsulat-ı Sınâiye

Nev'-i Mahsul	Mikdar-ı Mahsul	Sarfiyat		
		Dahilî	Haricî	
Gazaliye	top	20000	10000	10000
Beyaz bez	"	16000	12000	4000
Kırmızı bez	"	8000	6000	2000
Şal aba	aded	11000	2000	9000
Yün aba	"	5000	2500	2500
Mendil	"	10000	10000	

Mahsulat-ı Sınâiye Nev'-i Mahsul	Mikdar-ı Mahsul	Sarfıyat	
		Dahilî	Haricî
Külâh	5000	5000	
Mülevven meşin	13000	5000	8000
Mülevven sahtıyan	30000	20000	10000
Ayakkabı	8000	6000	2000
Lüle ve su kabı	300000	100000	200000

Mardin'de İsti'mâl Olunan Ölçüler

Kantar ve Kile: 240 kıyye, yani 707 kilograma müsâvidir.

Ölçek: 15 kıyye, yani 19 kilogram 180 gram ve 5 santigrama müsâvidir.

Mardin Kazası

Kaza-yı mezkûr Derik kazasının şark cihetinde 4611 kilometre murabba'î araziden ibaret olup 1 şehir, 1 nahiye, 270 karye (258 müslim, 6 gayr-i müslim, 6 muhtelit) ile 183022 nüfusu hâvidir. Mardin şehri 1100 metre irtifâ'ındaki Masis dağının cenub eteğinde inşa kılınmış olup ikiye ayrılmıştır: Yukarı Mardin, Aşağı Mardin. Birincisi üzerine çıkılması müşkil bir sahraya, diğeri dağın inişine bina olunmuştur. Yukarı Mardin'de meşhur bir kale vardır ki kasabanın üst tarafında tülen 500 ve arzan 300 metre mahalli hâvi olup âsâr-ı atika ve bârûlarla ebniye-i saireyi câmi' ise de vaktiyle harab olmuştur. Kalede derûnu tülen ve arzan 25 zirâ'-ı a'sârî ve umkan pek derin bir cesim su sarnıcı ve bundan mâ'adâ müte'addid sarnıçlar bulunmaktadır ki cümlesi taştan oyulmuştur. Kale-i mezkûre gayet mütefi' olduğu için üzerinden bakılınca nazar çölün âfâka münted olan nihayetsiz manâzirini temâşâ edebilir.

Mardin'in her iki kısmından cereyan eden suların menba'ı işbu sahra-i cesime üzerindedir. Şehrîn mevkii refi' ise de suyu az olduğundan yağmur suları içmek üzere müte'addid sarnıçları vardır. Yukarı Mardin'in havası ceyyid ve sağlamdır. Atık Mardin kasabası dokuz yüz yirmi sene-i Hicriyesinde Diyarbekir şehriyle birlikte feth olunarak Memâlik-i Osmaniyeye ilhâk olunmuştur.

Mardin şehri vaktiyle Urfa, Halep, Şam, Musul şehirlerine sanayice rekabet ederdi. Şimdi ise ancak haricde sarf ve istihlâk olunan emtidadan bazılarını mesela yünlü ipeklî kumaşlarla pamuk bezi, ham ve terbiye edilmiş kösele ve şal ve aba ve buna müte'allik bazı emtia imal edip ihrac eder. Dahil-i memlekette sarf olunan emtia sırf Mardin mamulâtıdır. Mardin şehri Diyarbekir'in cenub-ı şarkî cihetinde ve on sekiz saat mesafede el-Cezire'nin en münbit bir mahalinde vakidir. Her iki kısmının derûnunda 500'den ziyade hane, 20 cami-i şerif, 45 mescid, 10 kilise, 3 manastır, 3 medrese, 1 mekteb-i idadi, 3 mekteb-i ibtidâî, 5 sibyan, 7 hristiyan mektebi, 2 ecnebi mektebi, 1 hükümet konağı, 1 kışla, 1 daire-i belediye, 1 hastahane-i askerî, 1 han, 5 hamam ve 1000'i mütecâviz mağaza ve dükkan mevcuddur. Mardin'e dört saat mesafede vaki olan Koçhisar'da atık ve harab binalar mevcuddur. Yine şehir-i mezkûr civarında Deyru'z-Zaferan namıyla mu'aven, 1 manastır vardır ki Arab müverrih-ini meşhûresinden Abdülferrac bu manastır derûnunda imrâr-ı ömür eylemiştir ve yine Mardin'in şark-ı cenubî cihetinde ve şehre 5 saat mesafede vaki Kara Dara namıyla, 1 karye mevcuddur ki derûnundaki cesim harabeler oldukça hatiz-i ehemmiyettir. Bu karye Ahamenid hükümdarânından Birinci Dara tarafından kendi namına nisbetle inşa ve bina muahharan İskender-i Kebir tarafından tahrib ve imha edildiği rivâyât-ı tarihiyededir. Dara, Kalenderan namıyla dahi yâd olunur. Dara'dan üç saat mesafede vaki Serçe karyesi civarında bir kasrı harab vardır ki cesâmet-i binâiyesi altı yedi saatlik mesafeden görünür.

Nusaybin Kazası

Mardin'in cenub cihetinde 6160 kilometre murabba'î arazi ile 1 kasaba, 1 nahiye, 285 karye (223 müslim, 25 gayr-i müslim, 37 muhtelit) ve 30000 nüfusu hâvidir. Merkez-i kaza yukarıda ismi sebkat eden Masis dağının eteğinde inşa kılınmıştır. Nusaybin'e vaktiyle etrafında bulunan şüküfeli çayırardan kinaye olarak Arablar Nusayvi tesmiye eylediklerinden bu nam bilahare Nusaybin'e tebdil olunmuştur. Nusaybin 1700 hane ile 1 hükümet konağı, 1 cami-i şerif, 5 mescid, 5 ibadethane, 1 mekteb-i sibyan, 1 hristiyan mektebi, 1 hamam, 1 küçük çarşuyu hâvidir. Kasabanın etrafındaki baraklıklar mütemadi sınımların hüküm-fermâ olmasına bâ'is olurlar. Şimdiki Nusaybin kasabasından 5 dakika mesafede ve cenub-ı şarkîde bir iki taş Derik mevzû' bulunmaktadır ki eski Nusaybin şehrinin pazar yeri olduğu mervîdir. Kasabanın şimalinde bir alay süvari istîfâ edecek cesâmette metin fakat metrûk ve harab bir kışla mevcuddur. Nusaybin Memâlik-i Osmaniyeye dokuz yüz yirmi sene-i Hicriyesinde Diyarbekir ve Mardin şehirleriyle birlikte ilhâk olunmuştur.

Cizre Kazası

Bu kaza Nusaybin'in şark ve şimâl-i şarkî cihetinde 4699 kilometre murabba'î arazi ile 1 kasaba, 1 nahiye, 251 karye (210 müslim, 20 gayr-i müslim, 21 muhtelit) ile 35000 nüfusu hâvidir. Merkez-i kaza gayet mühim bir noktada inşa kılınmıştır. Mevkiinin ehemmiyetinden dolayı vaktiyle etrafı sur ile ihâta olunmuştur ki henüz istihkâmâtı mevcuddur.

Kasaba derûnunda bulunan müte'addid cevâmi' ve mesâcid-i şerife ile hulefâ-yı Abbasiyeye aid 15 türbe Cizre'nin cesâmet-i maziyesini isbat eder âsârdandır. Kasaba dahilinde 1 hükümet konağı ve 1 kışla, 1 askerî hastahanesi, 3 hıristiyan ibadetgâhı, 1 medrese, 1 mekteb-i rüşdî, 1 mekteb-i ibtidâî, 1 mekteb-i Süryani, 5 han, 8 hamam, 1 çarşı mevcuttur. Korkil nahiyesi dahilinde ve Cezire-i İbn-i Ömer kasabasına dört saat mesafede cenubdan şimâle doğru yirmi dört saat mikdarı imtidâd eden meşhur Cudi dağı vardır ki bu dağ Hazret-i Nuh aleyhisselâmın seffinesine makar olmak rivayetiyle dahi haiz-i ehemmiyettir. Bu dağın zirvesinde sefine-i Nuh'a makar olduğu rivayet olunan mahal ziyaretgâh-ı enâm olup 1 cami-i şerifi hâvidir. Cudi dağının eteğinde ve Cizre kasabası civarında tufan-ı Nuh'dan sonra inşa edilmiş olan ilk karyenin bakıyye-i âsân el-ân görülmektedir. Mezkûr Cudi dağı ile Keyuh dağının üzerleri ceviz ağaçlarıyla mâlâmâldir. Kasabanın etrafında gayet güzel ve zengin meşe ormanları bulunduğu gibi bağ ve bahçelerinde her türlü hububat yetişir. Cizre ve havalisinde husule gelen ballar dahi pek meşhurdur. Cizre kasabasının cihet-i şarkisinde üç saat mesafede vaki olan Şah karyesinde Kayser-i Rum namıyla yâd olunur üç ve yine kasabaya dört saat mesafede vaki Çeko nam cebel üzerinde dahi iki ve Geli nam boğazda dahi iki ve Cizre'nin şimâl cihetindeki Fenek nam karyede de bir ki cem'an sekiz aded harab kale ve cesim ebniye âsân bulunduğu gibi kasaba önünden geçen Dicle nehri üzerinde bir kârgir ve hâlâ isti'mâl olunur bir ahşab köprü vardır. Cizre'nin şark cihetine tesadüf eden Hacı Behram nahiyesinde vapur kömürü madeni bulunduğunu ma'âdin bahsinde zikretmişik. İşbu kömürden bir mikdarı evvelce Bağdad vilayetine irsâl ve vapurlarda isti'mâl olunmuş ise de madenin bulunduğu mahal Dicle'den on beş saat mesafe ba'îd ve hususıyla sa'bu'l-mürûr dağlık arazi üzerinde vaki olduğu için işletilememiştir.

Midyat Kazası

Kaza-yı mezkûr Nusaybin kazasının şimâlinde 3194 kilometre murabba'î arazi ile 1 kasaba, 3 nahiye, 237 karye (204 müslim, 40 gayr-i müslim, 29 muhtelit) ve 35874 nüfusu hâvidir. Kazanın arazisi gayet münbit ve mahsuldar olduğu gibi bağları da pek mebzûldür. Merkez-i kaza Cizre'nin garb ve Mardin'in şimâl cihetinde gayet güzel bir ovanın ortasında vakidir. Takriben bin haneden mürekkebe olup 1 hükümet konağı, 1 cami, 2 hıristiyan ibadetgâhı, 3 medrese, 1 rüşdî, 3 ibtidâî, 4 sıbyân, 4 hıristiyan mekâtibini hâvidir. Kasaba-i mezkûrun binası İskender-i Kebir'e atf olunmaktadır. Bizantinlerin zamanında zengin bir şehir iken Sasaniler tarafından tahrib edilmiştir. Kasabanın 4 saat mesafe haricinde taştan oyulmuş 40 büyük hücre ile 1 ibadetgâhı hâvi Dârü'l-Ömr tesmiye olunur bir manastır vardır ki bu manastır şehrin vaktiyle hâvi olduğu nüfus ile ehemmiyetine dair bir fikir peyda ettirebilir.

Avine Kazası

Midyat'ın garb, Mardin'in şimâl cihetinde 20083 kilometre murabba'î arazi ile 1 kasaba, 3 nahiye, 96 karye (92 müslim, 1 gayr-i müslim, 3 muhtelit) ve 24874 nüfusu hâvidir. Merkez-i kaza Savur ismiyle müsemma olup Masis dağından nebe'ân eden iki küçük çayın mültekâsında vakidir. Bu çaylar 45 kilometre tül-i cereyânîden sonra birleşip Şeyhan namını alarak Dicle nehrine munsab olur. Kasaba 500 haneden mürekkebe olup 1 cami-i şerif, 3 hıristiyan mabedi, 1 rüşdî, 1 ibtidâî, 4 sıbyân, 1 hıristiyan mekâtibini hâvidir. Kasabanın etrafı zengin bahçelerle muhâttır. Savur'dan 14 saat mesafede ve Avine ve Midyat kazaları hududuna karîb bir mevkiye vaki olan Hasankeyf karyesi civarında ve Dicle üzerinde bir gözlü cesim ve musanna' bir köprü varsa da mürûr-ı zamanla harab olmuştur. Bu karyenin haneleri umumiyetle oyulmuş sahraların derûnunda inşa olunmuştur. Hasankeyf akrepleri gayet iri ve siyah renkte olup zehirleri çok müessirdir.

Ergani Sancağı

Ergani sancağı vilayetin şimâl ve şimâl-i garbî cihetlerinde vakidir. Mezkûr sancak şimâlen Erzurum ve Mamuretülaziz vilayetleri ve garben yine Mamuretülaziz vilayeti ve cenuben Siverek ve Diyarbekir kazaları ve şarken dahi Silvan ve Lice kazalarıyla muhât ve mahdûd olup 8538 kilometre murabba'î arazi ile 134517 nüfusu hâvidir.

Bu sancağın mahsulat-ı arziye ve sınaivesi ârîdeki istatistik cedvelinde gösterilmiştir:

Mahsulat-ı arziye Nev'-i Mahsul	Mikdar-ı Mahsul	Sarfiyat		
		Dahilî	Haricî	
Hınta	keyl	769700	769700	
Şa'ir	"	223227	223227	
Hububat-ı saire	"	240000	240000	
Pirinç	kıyye	42500	42500	
Ham pamuk	"	236000	170000	66000
Susam	"	160000	100000	60000
Zekrek	"	47000	47000	

Mahsulat-ı arziye**Nev'-i Mahsul****Mikdar-ı Mahsul****Sarfiyat****Dahili Haricî**

Kök boya	"	1400	1400	
Nar kabuğu	"	50000	50000	
Kitre	"	13000	5000	8000
Sebzevât	"	600000	600000	
Soğan	"	156000	80000	76000
Sarımsak	"	8000	8000	
Üzüm	"	178000	10000	780000
Meyve	"	86000	86000	
Ceviz	"	240000	240000	
Badem	"	25000	10000	15000

Mahsulat-ı Mâyi'at**Nev'-i Mahsul****Mikdar-ı Mahsul****Sarfiyat****Dahili Haricî**

Bezir yağı	kıyye	17000	17000	
Hind yağı	"	7000	7000	
Susam yağı	"	15000	15000	
Çiriş	"	16000	10000	6000
Pekmez	"	55000	55000	
Sucuk ve Pestil	"	32000	32000	
Meşrubat	"	60000	60000	

Mahsulat-ı Hayvaniye

Zebhiye	aded	180000	18000	
İhrac olunan ağnâm	"	5000		5000
Deri	"	18000	14000	4000
Yapağı	kıyye	32500	18000	14500
Revgan-ı sade	"	85000	50000	35000
İçyağı	"	13000	13000	
Peynir	"	120000	120000	

Mahsulat-ı Hâmme

İpek kozası	"	9200	9200	
Bal	"	23600	23600	16000

Mahsulat-ı Sanayi'a

Beyaz bez	top	28200	28200	
Sahtıyan	aded	20000	20000	
Meşin	aded	6000	6000	
Kösele	"	8000	8000	
Çorap	çift	16000	10000	6000
Çift alâti	"	7000	7000	

Maden Kazası

Maden kazası Diyarbakir'in şimal ve şimal-i garbî cihetinde 3914 kilometre arazi ile 1 kaza, 15 nahiyeye, 299 karye (293 müslim, 1 gayr-i müslim ve 5 muhtelit) ve 46501 nüfusu hâvidir. Kaza-yı mezkûrda 1 bakır, 1 kurşun madeni mevcut olup her ikisi de işletilmektedir. Bakır madeni kibritit nühâsi cevherinden ihrac olunur. Bu cevher yüzde 20-30'a kadar bakır ve yüzde 30 kükürt ile yüzde 40 demiri hâvidir. Dicle'nin sağ sahilinde vaki Gümeyek dağı üzerinde bulunan bu maden bir su yolu ile dokuz adet mağaradan ibaret olup Hükümet-i Seniyye hesabına işletilerek senevi 12000000 kıyye-i a'şârî raddelerinde cevher istihsâl edilir. Kurşun madeni dahi Eğil nahiyesine tabi Perçeman karyesinde bulunup mültezim marifetiyle işletilir. Bu madenden istihrac olunan kurşunun beher kıyyesinde bir buğday kadar halis gümüş bulunmakta ise de gümüş ihracında masârîfi koruyamayacağı için yalnız kurşun istihsâl olunmaktadır.

Bakır madeni civarında iskân edilmiş olan madenciler Maden kasabasını teşkil ederler. Kasaba-i mezkûre Bağdad tarîk-i meşhuru üzerinde vakidir. Kasaba Komayek dağının Dicle nehrine doğru meyyal olan sarp inişi üzerine bina olduğu cihetle sokakları gayet dik ve muhâtaralıdır. İklimi sağlam ve âb u havası latif ise de madenin imalinden husule gelen tasa'udât-ı semiyeye havanın ifsadını mücib olur.

Merkez-i liva Maden kasabasına nakil olunduktan sonra tezyînine başlanılıp vali-i âlî-i vilayet atüfettü Halid Beyefendi hazretlerinin himemât-ı cefîle-i umrân-perverâneleriyle kasaba derûnunda pek çok âsâr-ı medeniyye vücuda getirilmiş ve ez-ân-cümle tarz-ı mimarîsi gayet zarif ve dil-nişin bir minare ile cülûs-ı hümayûn-ı hazret-i hilafet-penâhînin yirmi beşinci sene-i devriye-i mübarekesini tebçilen fevkalâde latif bir saat kulesi inşasıyla dahi kasabanın tezyî-nâtı suret-i mükemmeleyle ifrâğ edilmiştir. Kasaba derûnunda 3 cami-i şerif, 1 hükümet konağı, 3 hristiyan ibadethanesi, 1 belediye dairesi, ma'a-eczahane, 1 saat kulesi, 1 rüşdî, 1 ibtidâî, 3 sibyan, 2 hristiyan mekâtibi mevcuttur.

Maden kasabasının cenub-ı şarkî cihetinde ve dört saat mesafede Ergani kasabası bulunmaktadır. Ergani kasabasının mevkii dil-nişin ve âb u havası fevkalâde latif ve bağ ve bahçeleri kesir olduğu ve ale'l-husus Diyarbakir şehrine kurbîyet-i tâmmesi bulunduğu cihetle mevsim-i sayfa ahali berâ-yı tebdil-i âb u hava fevc fevc kasaba-i mezkûreye gitmektedirler. Kasabanın kalesinde burc u bârû âsân ve dört adet kebir su sarnıcı vardır. Sarnıklar atik ve taştan oyulmuş ve yekdiğerine metin kemerlerle ilsâk edilmiş olup içerileri daima tatlı su ile doludur. Mevsim-i sayfin en sıcak zamanlarında bile ağız dayanamayacak derecede soğuktur. Peygamberân-ı izâmdan Zülkifl aleyhisselâmın makber-i mübarekleri işbu kale dahilindedir.

Vali-i âlî-i diyancet-şîâr atüfettü Halid Beyefendi hazretleri ziyaretgâh-ı mezkûra giden züvvâr-ı mümininin âmed ü şüdüni teshil ve bu vesile ile halife-i rûy-ı zemîn efendimiz hazretlerine celb-i da'âvât-ı hayriye için mükemmel bir şose tariki inşa buyurmuşlardır. Kasaba 1230 hane ile 3 cami-i şerif, 10 mescid, 4 kilise, 1 protestan ibadetgâhı, 1 ibtidâî, 4 sibyan, 3 hristiyan mekâtibi, 3 han, 3 hamam, 30 çeşmeyi hâvidir. Kasabanın kara üzümünden imal olunan pestil ve sucuk ve şarabı pek meşhurdur.

Ergani'nin şark cihetinde ve 4 saat mesafede Eğil nahiyesi vardır. Eğil'in etrafı üzüm bağlarıyla karyelerinde sayd u şikâr mahalleri çoktur. Nahiyeye derûnunda Hazret-i Elyesa' aleyhisselâm, Benî Harun-ı Âsafî, Benî Hallak, Benî Harut aleyhisselâm hazerâtının merâkid-i şerifeleri mevcuttur.

Palu Kazası

Vilayet'in müntehâ-yı şimalisinde 3376 kilometre murabba'î araziden mürekkebe olup 1 kasaba, 9 nahiyeye ve 323 karyeyi (278 müslim, 21 gayr-i müslim ve 15 muhtelit) ve 45872 nüfusu hâvidir. Merkez-i kasaba Fırat-ı şarkînin sağ sahilinde ve Diyarbakir'in şimal ve garb-ı şimalî cihetinde bağ ve bahçeli ve seyr ve temâşâsından telezzüz olunur bir mevki-i latif üzerinde vaki ise de derûnu merzeğeli olup mevsim-i sayfa kesretli sivrisinekler vücuda geldiği için ahali umumiyyetle bahçelerde beytütet ederler.

Kasaba derûnundan geçen Fırat-ı şarkî nehri üzerinde cesimce bir köprü vardır. Palu'nun garb cihetinde bir saat mesafede bulunan Seydi nam karye pişgâhına vâsil olur olmaz tesadüf ettiği mevânî-i tabiiyyeden dolayı bir takım ehemmiyetsiz cedvellere ayrıldığından Sivan, Karabekan, Güldere nahiyeleriyle mevâki-i sairede bulunan baltalıklardan harice nakliyat icra olunamamaktadır. Palu kasabasında yekpare taş üzerinde eski bir kale harabesi mevcuttur. Derûnunda oyulmuş hücreler ve sair binalar görülmektedir. Dahil-i kasabada Cemşid Bey-i merhumun zaviye-i itikâfî ile namına mensub cami-i şerif nefâset-i asliyesini muhafaza etmiş âsâr-ı atikadandır. Üç büyük mahalleden müteşekkil olan Palu kasabası derûnunda 9 cami-i şerif, 2 kilise, 1 medrese, 1 rüşdî, 2 ibtidâî, 3 hristiyan mekâtibi, 1 hükümet konağı, 1 kışla, 1 redif dairesi, 3 han, 1 hamam, 200 kadar dükkan mevcut olup Erzurum ve Mamuretülaziz vilayetleriyle Diyarbakir şehri ve Maden kasabasıyla ticaret etmektedir. Palu'nun şimal cihetinde iki buçuk saat mesafede vaki Habbab karyesinde vapur kömürü madeni varsa da henüz istifade olunamamıştır. Yine kasabanın şimal-i garbî cihetinde ve 4 saat mesafede Karaçor nahiyesinde dahi 1 kömür madeni âsârı görülmektedir.

Çermik Kazası

Maden kazasının cenub-ı garbî cihetinde 1248 kilometre murabba'î arazi ile 42144 nüfustan ibaret olup 1 kasaba, 5 nahiyeye, 136 karyeyi (135 müslim ve 1 gayr-i müslim) hâvidir. Kasabanın etrafı bağ ve bahçelerle muhâttır. Çermik'de bulunan atik kalenin etrafı vaktiyle yıkılıp âsânı kalmamıştır. Kasaba derûnunda 5 cami-i şerif, 1 kilise, 3 hristiyan

ibadethanesi, 1 medrese, 1 rüşdî, 2 ibtidâî, 3 hristiyan mekâtibi, 2 han, 1 hamam, 6 çeşme mevcuttur. Kasaba civarından cereyân eden Sinan nehri üzerinde iki kârgir köprü vardır. Şu nehir Çermik kasabasının arka tarafındaki dağlardan çıkıp garb-ı cenubî cihetinde Fırat nehrine munsab olur. Dicle nehrine munsab olan Karasu'yun menba'ı dahi işbu dağların üzerindedir.

Çermik'in şimâl-i şarkî cihetinde ve yarım saat mesafede meşhur bir ılıca vardır. Bu ılıcanın suyu emrâz-ı cildiyeye fevkalâde nâfi'dir. Suyun harareti hamam derûnunda 47 ve hamama girmezden evvel haricde 57 derecededir. Bu havali ahalişi mezkûr ılıcada yıkanmak için kesret üzere giderler. En kalabalık zamanı yaz mevsimidir. Yazın ılıcaya olan rağbet sayesinde Çermik ahalişi çok istifade etmektedir.

İlicanın suyu memurîn-i fenniye taraflarından tahlil olunarak kibrit-i potas, kibrit-i sod, kibrit-i kalsiyum ile klorür dö potasyum, klorür dö kalsiyum, klorür dö sodyum, kibritit-i potasyum, kibritit-i kalsiyum, kibritit-i sodyum, karbonat dö potas, karbonat dö sod, karbonat dö kalsiyum ve hâmız-ı kibrit-i mâ'dan mürekkebe olduğu anlaşılmıştır.

Vilayet evkaf muhasebesinden alınan üç yüz on altı sene-i Maliyesi vâridât ve masârîfât muvâzenesi

Mikdar-ı Tahsilat	Kuruş	Para
İcâre-i müeccele	2517	35
İcâre-i vâhideden	102700	10
A'sâr bedeli	38632	21
Maaş-ı muharrir ve harc-ı muhasebe	54966	36
Hises-i mahlûle	184134	36
Tevcîh-i cihât harcı	6376	
Tevcîh-i cihât harcı varaka bahâsı	315	
Arazi-i mevkûfe tapu hasılatı	5069	25
Hasılat-ı müteferrika	<u>+ 4761</u>	<u>+ 3</u>
Yekûn	3994748	78875717

Mal sandıklarıyla mültezim zimemâtında tahakkuk edip sene-i âtiyeye devr olunan bakâyâ

Yekûn 118823125

Mikdar-ı Masarîf

Memurîn-i mahalliye maaşâtı	28305	
Mahallî müteferrikasına	8507	32
Aidat	7941	20
Vezâif-i hademe maaşâtı	53198	10
Mutâde	8298	5
Reddiyât	153972	38
Tamirat	42819	5
İnşaat	19060	5
Hayrât-ı şerife müteferrikası	<u>+21244</u>	<u>+35</u>
	343344	29

Bakiyye-i te'diyât olup sene-i âtiyeye devir olunan +21806

Yekûn 365150 29

Vilayete Aid İmarât ve İcraat-ı Hayriye-i Ahire

Teşkil-i vilayetten vali-i lâhik atüfetlü Halid Beyefendi hazretlerinin zaman-ı idare-i âlilerine gelinceye kadar her vali devrinde vücuda gelen âsâr ve müessesât bundan akdem neşrolunan sâlnâmelerimizde mündericdir. Mîr-i müşârun-ileyh hazretlerinin bidâyet-i memuriyet-i cellerinden beri memleketimizde suret-yâb-ı vücud olan me'ser-i umrâniye ve terakkiyat-ı hayriye dahi ber-vech-i zîr ta'dâd olunur:

1. Bazı avârizdan dolayı muhterik ve münhedim olup adeta bir harabezâr şeklini alan memleketin vasatında kâin sekiz yüz bâb dükkânı muhtevî Çarşı-yı Kebir'in tanzim edilen harita mücebince bir tarz-ı dil-nişinde müceddeden bina ve inşa ve fenne muvafık ve vâsî caddeler, şoseler küşâdıyla beraber eski Buğday Pazarı meydanında etrafı demir parmaklı yaptırılan büyük bir havuza ve müte'addid çeşmelerine su isâle ve icra edilmiştir ki çarşı halkı bundan pek istifade etmekte ve manzara-i dil-küşâsı da etraf-ı erba'asında bulunan dekâkînin kıymetine şeref vermektedir. Çarşı-yı Kebir'in işbu inşaat-ı cesîmesi on beş bin lira masrafla husule geldiği tahmin olunmaktadır.

2. Fatih Mehmed Paşa Cami-i Şerifi avlusunun cânib-i şarkisinde kâin ve münhedim olan Latifiye Cami-i Şerifi'dir. Bu cami Şafii mezhebine mahsus ve vâridât-ı vakfiyesi mefkûd olduğuna ve Diyarbakir şehrinde ise cemaat-ı müslimîn-i Şafiiye için bundan mâ'adâ minberli cami-i şerif olmadığına mebnî ba'de'l-keşf müceddeden imar ve inşa ve tefriş edilerek derûnunda salât-ı hamse eda ve bu vesile ile de dua-yı izdiyâd-ı ömr ü şevket-i hazret-i hilafet-penâhî tilâvet ve ifa edilmekte bulunmuştur. Cami-i şerif-i mezbûrun masârif-i inşâiye ve tefrişiyesine on beş bin kuruş te'diyât vuku bularak bunun on bin kuruşu ma'âbid-i İslâmiye iânesinden kusûru da sair hamiyet-mendân ahali taraflarından verilen iâne ile itmâm ve ikmâl olunmuştur.

3. Evkaf-ı mazbûtadan Hanzâde Cami-i Şerifi olup bunun da ahîren münhedim ve musakkafât-ı vakfiyesi muhterik olmuş ma'âbidden bulunduğu cihetle gerek ma'âbid-i İslâmiye iânesinden ve gerek sair vâridât-ı vakfiyesinden yedi bin kuruş mikdarı masrafla suret-i mükemmelede inşa ve tefriş edilerek derûnunda eda-yı salât-ı hamseye mübâşeret kılınmıştır.

4. Evkaf-ı mülhakadan olup bir gûnâ vâridât-ı vakfiyesi olmamakla otuz kırk seneden beri harab u yebâb olan İma-diye Mescid-i Şerifi'dir ki üç bin beş yüz kuruş mikdarı bir meblağın kâmilen vali-i müşârun-ileyh hazretleri cânibinden sarfiyla müceddeden bina ve inşa ve avlusu derûnuna bir de havuz yaptırılarak Müftüzâdeler'in konakları suyunun ayağını isâle ve icrâ ettirmiş ve mescid-i mezbûru suret-i mükemmelede bit-tefriş şehri kırk kuruş vazife ile bir imam nash ve tayin ve maası da taraf-ı vilayet-penâhîden temin edilmiştir.

5. Evkaf-ı mazbûtadan Hasırlı Mescidi'dir. Bu da ahîren münhedim olanlardan olmakla ma'âbid-i İslâmiye iânesinden üç bin kuruş ifraz olunarak inşa ettirilmiştir.

6. Evkaf-ı mülhakadan ve vâridât-ı vakfiyesi mefkûd takımından İbn-i Müderris Mescidi'dir ki buna da iki bin beş yüz kuruş ma'âbid-i İslâmiye iânesinden sarfiyla inşa ve derûnunda fevkânî bir hücre ve avlusunda bir havuz bina edilerek zâyi olan kadim suyu da zâhire çıkarılıp havuza isâle kılınmıştır.

7. Evkaf-ı mazbûtadan Kaşık Budak Mescidi'dir. Bu mescid dahi münhedim olduğu cihetle çend sene mukaddem muhterik olan üç bâb vakıf dükkânı için ma'âbid-i İslâmiye iânesinden ifraz edilen bin beş yüz kuruşla tamir ve tefriş ettirilmiştir.

8. Evkaf-ı mülhakadan Hüsameddin Mescid-i Şerifi'yle derûnunda defin-i hâk-ı ıtırnâk olan e'izze-i kirâmdan Han-çergüzâr hazretlerinin türbe-i saadetleridir. Bunların müşrif-i harab ve muhtac-ı tamir olduğu manzûr-ı âlî-i vilayet-penâhîleri olmasıyla vâridât-ı vakfiyesi de pek cüzi bulunmasıyla taraf-ı devletlerinden beş altı yüz kuruş sarf ettirilerek imar ve ihya edilmiştir.

9. Vakıfları hasar-dide olan Cami-i Kebir, Ali Paşa Camii, Şafiiler mescidleriyle Camiü's-Safa ve Seben Camii ve Memedeyn ve Muallak ve Salus ve Paşa ve Çakal ve Ali bin Reşid ve Kadı Ali Halife ve Hazret-i Ömer cevâmi' ve mesâcidinin de kısmen tamire ihtiyaçları bulunmasıyla ma'âbid-i İslâmiye iânesinden beherine münasib mikdar akçe ifrazıyla komisyon-ı mahsusunun nezareti tahtında emr-i tamiratına sarf ettirilmiştir.

10. Evkaf-ı mülhakadan Sultan Sa'sa'a radiyallahu anh efendimiz hazretlerinin cami-i şerifleriyle İbn-i Seben Camii'nin harem dairelerinin tabanı kâmilen tahta döşeme ile kaplatılmıştır.

11. Evkaf-ı mazbûtadan olup müşrif-i harab olan Mesudiye Medresesi eyvan ve hücreleri vâridât-ı vakfiyesinden suret-i mükemmelede imar ve hücrelerin kapı ve pencereleri tecdid ile talebenin sıhhatleri muhafaza ve rahatları temin edilmiştir.

12. Sahabe-i kirâmdan Melik-i Ecder hazretlerinin mâil-i inhidâm olan ve bir gûnâ vâridât-ı vakfiyesi bulunmayan türbe-i şerifeleri için ittisâlindeki arsanın mübâya'asıyla ilerde ihdâs ve inşası mutasavver olan bir imarethanenin iradesi istihsâl olununcaya değin şimdilik mahkeme-i şer'iyyece vesâyet akçelerinden yedi sekiz bin kuruşun bi'l-if-

- râz müzeyyen ve mükemmel bir suretle müceddeden bina ve ittisâlinde kârgir ve çifte kemerli bir eyvan ve iki kanallı büyük bir de kapı inşa ettirilmiştir.
13. E'izze-i kirâmdan San Saltah hazretlerinin münhedim olan kubbe-i şerifeleri için sarfına lüzum görünen bin guruştan beş yüz guruşu taraf-ı vilayet-penâhîden ve beş yüz guruşu da vasiyet akçesinden itâ edilerek metin ve rasîn bir surette bina ve inşa edilmiştir.
14. E'izze-i kirâmdan İçkale derûnunda defîn-i hâk-i itrnâk Şeyh Tahir-i Halvetî hazretlerinin müşrif-i harab olan türbe-i şerifeleri dahi vesâyet akçesinden dört yüz guruş sarfiyla imar edilmiştir.
15. E'izze-i kirâmdan ve Sadeddin-i Cibavî kudde sırubû'l-âli evladından Abdurrahman Gazi hazretlerinin münhedim olan ve vâridât-ı vakfiyesi bulunmayan türbe-i şerifeleri için yedi yüz altmış gurus taraf-ı vilayet-penâhîden sarf ile müceddeden bina ve inşa kılınmıştır.
16. Bazı avâızdan müşrif-i harab olan Hadim-i Terakki nam mektebin tevsi'i ve emri-i idaresinin temini maksadıyla çend sene evvel vasiyet ve fâne akçelerinden on beş bin guruş bi'l-ifrâz suret-i mükemmelede imar ve ittisâlinde vâridâtı mektebe aid olmak üzere tahtânî ve fevkânî bir lokanta, bir de misafirhane müceddeden bina ve inşa ettirilmiş olduğu gibi mekteb-i mezbûrun devam ve intizamına aid olmak ve müessesât-ı hayriye-i hazret-i hilafet-penâhîye bir zamîme-i lâhika bulunmak üzere vali-i müşârun-ileyh hazretleri tarafından Maarif Nezâret-i Celîlesi'nden istih-sâl buyurulan me'zûniyet üzerine bir tarz-ı nevîn ve üslub-ı dil-nişin üzere Maarif namına bir kütübhaneye inşa ve mektebin tamirâtı da mükemmel icra ettirilerek resm-i küşâdî teyemmünün vilâdet-i bâhîri's-saâdet-i hazret-i şehinşâhî rûz-ı firûzuna müsâdif olan üç yüz on dokuz senesi Şaban-ı şerifinin on altıncı çarşamba günü icra kılınmıştır.
17. Mardin'de Ebu Bekir es-Siddik radiyallahu anh efendimiz hazretlerinin sülale-i tâhirelerinden Şeyh Abdullah hazretleriyle Şeyh Abdülkadir-i Geylanî kudde sırubû hazretleri evladından Şeyh Abdülaziz hazretlerinin türbe-i şerifeleri taraf-ı vilayet-penâhîden yedi yüz guruş sarfiyla tamir ettirilmiştir.
18. Diyarbakir'de evkaf-ı mazbûtadan Fatih Mehmed Paşa Cami-i Şerifi kubbelerinin çinko ve kurşun kaplaması ve minaresinin şerefe tamirâtıyla aleminin müceddeden çinko kaplatılması ve Payas ve Hamravat su yollarının inşaatı için vâridât-ı vakfiyesinden alı bin beş yüz guruşun sarfiyla suret-i mükemmelede imar edilmiştir.
19. Yine evkaf-ı mazbûtadan Melek Ahmed Paşa Cami-i Şerifi'nin su yollarıyla musakkafât-ı vakfiyesinden Melek Ahmed Hamamı için vâridâtından iki bin beş yüz guruş sarf ettirilerek tamirâtı icra kılınmıştır.
20. Ergani'de evkaf-ı mazbûtadan Zülkifl en-Nebî aleyhisselâm efendimiz hazretlerinin makam-ı mübarekleri müzeyyen bir surette tamir ve tefriş edilmiştir.
21. Siverek kazasının Viransehir nahiyesinde evkaf-ı mazbûtadan Eyüb en-Nebî aleyhisselâm efendimiz hazretlerinin makam-ı nebevîleri kubbesi çinko kaplatılmış ve makam-ı müşârun-ileyhin türbedar ve hademesine münasib mikdar vazifeler tahsis olunmuştur.
22. Silvan kazasının Meyafarkin kasabasında evkaf-ı mülhakadan ve âsâr-ı atıkadan olup müşrif-i harab ve mâil-i inhidâm olan Kara Behlül Bey Cami-i Şerifi mükemmel bir surette vâridâtından tamir ve inşa ve derûnunda bir mekteb-i ibtidâî ve müte'addid abdesthaneler bina edilmiştir.
23. Diyarbakir'de sahabe-i kirâmdan Sultan Şucauddin radiyallahu anh efendimiz hazretlerinin türbe-i şerifeleri mefrûşâtı tecdid edilerek ve türbenin ittisâlindeki arsanın etrafına duvar çekilerek bahçe şekline ifrâğ kılınmıştır.
24. Yine evkaf-ı mazbûtadan Kadı Camii derûnunda defîn-i hâk-i itrnâk olan Kadı Ali Halife'nin münhedim olan merkad-i şerifleri vakfi vâridâtından bin küsur guruş sarfiyla bir tarz-ı behîmde müceddeden inşa olunmuştur.
25. Midyat kasabasında fâne-i ahali ve memurîn ile müceddeden bir cami-i kebîr, bir de minare inşa edilerek derûnunda edâ-yı salât-ı hamse edilmekte bulunmuştur.
26. Diyarbakir'de defîn hâk-i itrnâk olan meşhur Aziz Mahmud-ı Ermevî kudde sırubû's-sâmî hazretlerinin dergâh-ı şerifleriyle aziz-i müşârun-ileyhin hâl-i hayatında sakin olup el-ân teberük ve ziyaret olunan kisve-i âlîlerinin muhafazasına mahsus olan ittisâlinde vaki ve beş kemer üzerine mebnî tevhid ve mukabele eyvanı bir müddetten beri müşrif-i harab ve aziz-i müşârun-ileyhin ahfâdından Postnişin Şeyh Musa Çelebi Efendi'nin de Medine-i Münevvere'de mücâveretle şerefyâb olmasına mebnî mezkûr zikir eyvanı mukabele ve tevhid ile icrâ-yı âyinden hâlî kalmış iken isticlâb-ı daravât-ı hazret-i padişahî için her vesileden bir istifade maksad-ı hayr-marsadıyla vilayetimize yadigâr bıraktıkları bunca âsâr-ı umrânîye ve hayriyeye bir zamîme olmak niyet-i hüdâ-pesendânesiyle vilayet halkının umumunu kendilerine minnetdâr buyuran vali-i müşârun-ileyh hazretleri mezkûr dergâh-ı şerif ile zikir eyvanının masârif-ı tamiriye ve inşaiyesini taraf-ı âlilerinden tesviye buyurarak her ikisi de suret-i mükemmelede imar ve inşa ve hitâm-ı inşaatı müteâkib bir cuma gecesi vali-i müşârun-ileyh hazretlerinin emir ve işaretleriyle dahil-i memlekette bulunan turuk-ı âliye meşâyih-i kirâmî müridânıyla beraber mezkûr zikir eyvanında ictimâ' ederek bir halka-i

zikir teşkil ve tilâvet-i tevhid ve tehlil ile icrâ-yı âyin-i tarîkî müteâkib dua-yı icâbet-ih tivâ-yı hazret-i zıllullah-ı a'zamî ref-i bârgâh-ı cenab-ı kibriyâ kılınmıştır.

27. Yine e'izze-i kirâmdan nefsi-i Diyarbekir'de Dağ Kapısı ittisâlinde kâin olup vâridât-ı vakfiyesi mefkûd olan Arakçeben-i Mazenderanî hazretlerinin muhtac-ı tamir bulunan dergâh-ı şerifeleri masârif-ı tamiriyesi de vali-i müşârun-ileyh hazretleri tarafından verilerek imar ve ihya edilmiş ve orada da cuma ve isneyn geceleri icrâ-yı âyin-i tarîk edilmekte bulunmuştur.

28. Yine Diyarbekir sancağında Lice kazasına tabi Hani nahiyesinde vâkif-ı Cafer-i Tayyar radiyallahu anhu'l-gaffâr hazretlerinin muhtac-ı tamir olan türbe-i saadetleri vâridât-ı vakfiyesinden tamir ve tezyîn ile tefriş ettirilmiştir.

29. Yine evkaf-ı mazbûtadan nefsi-i Diyarbekir'de Veziriazam Melek Ahmed Paşa Cami-i Şerifi'nin âsâr-ı nâdire ve kadîmeden olup mâil-i inhidâm bulunan minaresi alemi ile şerefesi ve cami-i şerif harîm daîresinin kapı önüyle geçen seneden bakiyye kalan ve cami-i şerife cereyân eden su yolları vâridât-ı vakfiyesinden bir tarz-ı dilârâda imar ve inşa edilmiştir.

30. Yine evkaf-ı mülhakadan Diyarbekir'de Gazi Ali Paşa Cami-i Şerifi'nin harab ve mesdûd olan su yolları Âb-ı ayn-ı zülâl nam mahalden cami-i şerife kadar vakfı vâridâtından imar ve küşâd ile suyu icrâ olunmuştur.

31. Yine evkaf-ı mülhakadan Diyarbekir'de Nasuh Paşa ve Servi Sehi Cami-i Şerifi'nin de muhtac-ı tamir olan mahalleri vâridât-ı vakfiyesinden tamir ve termîn ettirilmiştir.

32. Yine evkaf-ı mülhakadan Behram Paşa Cami-i Şerifi'nin tamire ihtiyacı görülen musakkafât-ı vakfiyesinden Paşa Hamamı demekle ma'rûf hamamın vakfı vâridâtından tamir ve inşa kılınmıştır.

33. Yine evkaf-ı mülhakadan Hüsrev Paşa Cami-i Şerifi ile su yolları ve musakkafât-ı vakfiyesinden Deliler Hanı ve Gümrük İdaresi ve Deva ve Çardaklı hamamları vâridât-ı vakfiyesinden tamir ettirilmiştir.

34. Yine evkaf-ı mazbûtadan Fatih Mehmed Paşa Cami-i Şerifi'nin kapıları vâkif-ı müşârun-ileyhin kabristanı kapısı müceddeden ve cami-i şerif-i mezbûrun musakkafâtından Kilim Hanı'yla Mazı Değirmeni tamiren masârif-ı inşâiyeleri evkaf sandığından tesviye edilerek imar ve inşa edilmiştir.

35. Yine evkaf-ı mazbûtadan Sultan Şucauddin Türbe-i Şerifesi Vakfı'na merbût olup münhedim bir bâbı ve mu'attal olan diğer bir bâb köprü değirmeni vâridât-ı vakfiyesinden suret-i mükemmelede tamir ve inşa kılınmıştır.

36. Yine evkaf-ı mazbûtadan Hasan Paşa nam-ı diğeri Balıklı Cami-i Şerifi'nin muhterik olan bir bâb fırını için ma'âbid-i İslâmiye iânesinden ifrâz olunan meblağâ kurâ-yı mevkûfesi bedelinden de lüzumu mikdarı ilave ile mezkûr fırın suret-i mükemmelede müceddeden bina ve inşa edilmiştir.

37. Yine evkaf-ı mazbûtadan Mesudiye Medresesi'nde mukim talebe-i ulûma mahsus hücrelerden bazısının musakkafât-ı vakfiyesinden Kuşdili Değirmeni Vakfı vâridâtından tamirâtı icra kılınmıştır.

38. Yine evkaf-ı mazbûtadan Veli Kethüda Mescidi Vakfı'na merbût olup Azizzâdeler Vakfı'yla müşterek Kebîr Salhane'nin muhtac-ı tamir olan ve koyun ve keçi zebhine mahsus Doğan tabir edilen mezbahayla salhanenin duvar ve ahır vâridât-ı vakfiyesinden tamir ve inşa olunmuştur.

39. Mardin Haremeyn-i Şerifeyn Vakfı'ndan münhedim olan Bâbü's-Sur fırınının iç döşemesiyle sair mahalleri Diyarbekir'den celb ettirilen taşlarla vakfı vâridâtından imar edilmiştir.

40. Maden sancağının Ergani kasabasında kâin Hoca Bahşayış Cami-i Şerifi merbûtâtından olup müşrif-i harab olan hamam vâridât-ı vakfiyesinden mükemmel suretle inşa ve imar kılınmıştır.

41. Yine mezkûr Ergani kasabasında Zülkifl en-Nebî aleyhisselâm efendimiz hazretlerinin makam-ı saadet-ittisâm-ı aliyyelerine merbût vakfın fazla-i vâridâtından Aşağı Kasaba'da senevi bin guruş irad getirir bir bâb han vakf-ı müşârun-ileyh namına mübâya'a ve iştirâ edilerek icabı icra kılınmıştır.

42. Siverek'deki mekteb-i rüşdî-i mülkînin tamire ihtiyacı olduğu gibi Siverek'de medfun Cerrah Baba Türbesi'nin dahi muhtac-ı tamir olduğunu ve ashâb-ı hayrât ve hasenât taraflarından iâneten yaptırılmakta olan Kışla ve Gülbâi Bey mescidlerinin nâ-tamam kaldığını vali-i müşârun-ileyh hazretleri geçen üç yüz on dört senesinde berâ-yı devr ve teftiş Siverek'i teşriflerinde müşâhede buyurmalarıyla ashâb-ı hamiyyeti bi't-teşvik beş bin altı yüz yirmi dokuz guruş iâne cem' ve bunun bin kırk beş guruşunu müşârun-ileyh hazretleri itâ buyurarak mezkûr mekteb ve türbe-i şerife ile mescidlerin tamirat ve inşaatı icra ve ikmal edilmiştir.

43. Mardin'de hükümet konağı civarında ve sahabe-i kirâmdan Şeyh Mehmed el-Farisî hazretlerinin türbe-i şerifeleri ittisâlinde vaki mescid-i şerifinin muhtac-ı tamir ve tefriş idüğü yine geçen sene devir ve teftiş esnasında vali-i müşârun-ileyh hazretleri cânibinden müşâhede buyurulmasıyla masârif taraflarından tesviye olunarak mezkûr mes-

cid-i şerif tamir ve tefriş ettirilmiş ve Mardin'de bulunduğu müddetçe memurîn ile beraber hükümet konağında gidilip memurinin mescid-i şerif-i mezkûrda cemaatla ifa-yı salât-ı mefrûza eylemelerini vali-i müşârun-ileyh hazretleri tenbih buyurmuştur.

44. Diyarbakır hükümet konağının Dicle nehrinin cihetinde vaki olup Çifte Evliya tesmiye olunan e'izze-i kirâmın medfun oldukları merâkid ile türbe-i şerifeleri dahi vali-i müşârun-ileyh hazretleri câhibinden imar edilmiştir.

45. Silvan kazasının merkezi olan Meyafarkin kasabasında medfun e'izze-i kirâmdan Şeyh Halîl aleyhi rahmetullah hazretlerinin türbe-i şerifeleri muhtac-ı tamir bulunduğu ve vali-i müşârun-ileyh hazretleri berâ-yı devr ve tefiş kazâ-yı mezkûru teşriflerinde meşhûd-ı sâmilere olması üzerine li-eclî't-tamir keşfinin icrasını lazım gelenlere emir ve tenbih buyurarak türbe-i şerife-i mezkûrenin tamiriyle etrafına duvar çektirilmesi beş yüz kırk iki guruşla husul-pezîr olacağı anlaşılmasına mebnî meblağ-ı mezbûr taraf-ı âlî-i cenab-ı vilayet-penâhîden itâ ve müberrât-ı seniyye-i hazret-i hilafet-penâhiye zamîmeren tamirat-ı mezkûre icra kılınarak bu vesile-i cemile ile de da'avât-ı hayriye-i hazret-i tacdâr-ı a'zamî ref-i kabul-gâh-ı cenab-ı kibriyâ kılınmıştır.

46. Ahîren evkaf-ı mazbûta idâdına idhal edilen Diyarbakır'da İbrahim Bey Mescid-i Şerifi Vakfı'nın müteveli idaresinde iken harab ve mu'attal olan hayrat ve mîrât-ı vakfiyesinden Dağ Kapısı haricinde kâin ve ihtiyacât-ı âmmeyi mutazammın olan Tekke Çeşmesi'nin vali-i müşârun-ileyh hazretlerinin emir ve işareti ve meclis-i idare-i vilayetin kararıyla bir saat mesafede mümted olan su yollarıyla çeşmenin müceddeden bir tarz-ı nevîn-i dil-nişinde vakfî vâridâtından bina ve ihya ve âb-ı nâb-ı latifi çeşmeye isâle ve icra edildiği gibi musakkafât-ı vakfiyesinden Savaka ve Kadı hamamlarıyla dekâkin vakfiyesinden bazıları suret-i mükemmelede tamir ve inşa kılınmıştır.

47. Yine evkaf-ı mazbûtadan Faülî Mehmed Paşa Cami-i Şerifi kubbesinin kurşunu ve çinko tamirâtı ve avlusunun taş döşemeleriyle Payas ve Hamravat sularının kûme ve mecrâsı tamirâtı ve Payas su musluğuğunun kapısı tavanının ve musluk etrafında çeşmelerin câri olduğu taş oluklarının müceddeden döşemesi inşaatı ve cami-i şerif harîminin tepe pencereleri turlarının müceddeden demirden imalatı vakfî vâridâtından icra ettirilmiştir.

48. Yine evkaf-ı mazbûtadan Ahmed Paşa Cami-i Şerifi Vakfı'ndan Melek Ahmed Hamamı muhtac-ı tamir olmakla bir aralık mu'attal kaldığından meclis-i idare-i vilayet kararıyla keşif ve münâkasası bi'l-icra mezkûr hamam derûn ve birûnunun badanasıyla noksan olan iki yüz adet camlarının taktırılması ve sıcak ve soğuk su veterlerinin müceddeden inşaatı ve soğuk ve sıcak su hazineleriyle külhanın tamirâtı ve dışarki büyük ve küçük kubbelerinin sıvası ve musakkafât-ı vakfiyesinden İmam Akil Mescidi civarında münhedim bir bâb dükkanın müceddeden inşaatıyla iki bâb kahvehane ve beş bâb dekâkin vakfiyesinin tamirâtı icra kılınmıştır.

49. Yine evkaf-ı mazbûtadan Mesudiye Medresesi'nde tahsil-i ulûm ile işigâl eden talebenin sâkin oldukları on altı bâb hücreye müceddeden pencereler küşâdıyla Horasan ve badanalarının ve medrese damları savaklarının ve musakkafât-ı vakfiyesinden münhedim ve mu'attal olan değirmenin inşaatıyla altı bâb dükkanın tamirâtı ifa olunmuştur.

50. Yine evkaf-ı mazbûtadan Balıklı nam-ı diğer Hasan Padişah Cami-i Şerifi avlusunda eyyâm-ı sayfiyeye mahsus olmak üzere müceddeden bir namazgâh inşasıyla etrafına ağaç parmakçalık çektirilmiş ve cami-i şerif derûnundaki hücrenin de tamirâtı icra ettirilmiştir.

51. Yine evkaf-ı mazbûtadan Hanzâde Cami-i Şerifi Vakfı'na merbût olup esna-yı işigâsta muhterik olan bir bâb pamukçu dükkanı bu kere bir tarz-ı cedîdede gayet metin ve rasîn bir suretle inşa ettirilerek tuz mağazası ittihâz edilmiştir.

52. Yine evkaf-ı mazbûtadan Hasırlı Mescid-i Şerifi'nin badanasıyla bu vakfa merbût olup harîkzede olan Mazıcılar caddesindeki dükkan bu defa müceddeden bina ve inşa kılınmıştır.

53. Yine evkaf-ı mazbûtadan Kadı Ali Halife Cami-i Şerifi'nin harem dairesi sakının çürümüş olan direkleri bi't-tecdid tamirâtı ve damlarının sıvası icra olunmuştur.

54. Yine evkaf-ı mazbûtadan Hacı Büzürk Mescid-i Şerifiyle ittisâlinde bulunan bir bâb vakıf hanesi tamir ve inşa edilmiştir.

55. Yine evkaf-ı mazbûtadan Kaşık Budak Mescid-i Şerifi'nin harem ve eyvanının badanası ve hücre ve abdesthanelerinin inşaatı ve avlu ve sokak duvarlarının ve mescid-i şerife câri Hamravat su yollarının tamirâtı ve civarında münhedim ve arsa-i hâliye hükmüne giren bir bâb vakıf hanesinin müceddeden inşaatı icra kılınmıştır.

56. Yine evkaf-ı mazbûtadan Taceddin Mescid-i Şerifi'nin baştan başa kible duvarıyla mihrabının inşaatı ve mescid-i şerifin badana ve su yolu tamirâtı ifa edilmiştir.

57. Evkaf-ı müllhakadan olup Daire-i Evkaf'dan idaresine teşebbüs edilen ve münhedim ve mesdûd olduğu görülen Çakal Mescid-i Şerifi'nin suret-i mükemmelede inşaatı icra kılınmış ve derûnunda salât-ı hamse eda edilmekte bulunmuştur.

58. Yine evkaf-ı mülhakadan olup müşrif-i harab olan Lice'de Ahmed Bey Cami-i Şerifi'nin mahallî hükümetçe keşfi icra ettirilerek Daire-i Evkaf'dan tamirâtı icra kılınmıştır.
59. Yine evkaf-ı mülhakadan olup mâil-i inhidâm olan Ali bin Reşid Mescid-i Şerifi de suret-i mükemmelede tamir ve inşa ettirilmiştir.
60. Yine evkaf-ı mülhakadan Diyarbakir'de kâin Cami-i Kebir avlusunun taş döşemeleriyle su musluğunun Peyas ve Hamravat su yollarının ve cami-i şerif kademgâhları mecrasının ve musakkafât-ı vakfiyesinden Mirza Bey Hamamı'yla değirmenin ve on dört bâb dükkanın müceddeden ve otuz yedi bâbının tamiren inşaatı icra ettirilmiştir.
61. Yine evkaf-ı mülhakadan Hüsrev Paşa Cami-i Şerifi ile medresenin ve musakkafât-ı vakfiyesinden Deva ve Çardaklı hamamlarının ve Gemerek ve Deliler hanlarının ve Marlin Kapısı Fırını'yla ittisâlinde müceddeden bina ve inşa olunan şerikhanenin tamirat ve inşaatı ifa edilmiştir.
62. Yine evkaf-ı mülhakadan Gazi Ali Paşa Cami-i Şerifi'nin su musluğuyla musakkafât-ı vakfiyesinden harab ve mesdûd olan bir bâb hamamının ve yedi bâb muhterik dükkanının müceddeden inşaatı icra ettirilmiştir.
63. Yine evkaf-ı mülhakadan İskender Paşa Cami-i Şerifi tezyinâtı ve derûnunda bir bâb gasilhane ile su yollarının musakkafât-ı vakfiyesinden Çarşı Hamamı'yla kademhaneleri lağımalarının tamirâtı ve bir kıt'a arsa üzerine on üç bâb dükkanının müceddeden inşaatıyla vakfa iltihak ettirildiği gibi Marlin Kapısı haricinde dört bâb deynek ve değirmenin ve sekiz bâb sair musakkafât-ı vakfiyesinin tamirâtı icra kılınmıştır.
64. Yine evkaf-ı mülhakadan Behram Paşa Cami-i Şerifi'nin su musluklarıyla kademhaneleri ve dört bâb musakkafât-ı vakfiyesi tamir ve inşa ettirilmiştir.
65. Yine evkaf-ı mülhakadan Abdülvahhab Ağa Vakfı Hamamı ve sıcak ve soğuk su veterleriyle mecrası tamir ettirilmiştir.
66. Yine evkaf-ı mülhakadan Silvan'da Behlül Bey Cami-i Şerifi'yle medrese ve hücreleri ve gasilhane ve abdesthaneleri tamir ve inşa ve cami-i şerife müceddeden su isâle ve icrâ ettirilmiştir.
67. Yine evkaf-ı mülhakadan Diyarbakir'de Nasuh Paşa ve Servi Sehi Hanım türbeleriyle cami-i şerifinin ve musakkafât-ı vakfiyesinden piring deyneğinin tamirâtı icra kılınmıştır.
68. Yine evkaf-ı mülhakadan Kavvas-ı Sağır ve Kebir mescidleriyle musakkafât-ı vakfiyesinden üç bâb dükkanın tamirâtı icra ettirilmiştir.
69. Yine evkaf-ı mülhakadan Sin Cami-i Şerifi tabanının tahta döşemeleriyle müceddeden bir müezzin mahfili bina ve musakkafât-ı vakfiyesinden bir bâb değirmen tamiren ve iki bâb dükkan da müceddeden inşa olunmuştur.
70. Yine evkaf-ı mülhakadan ve el'izze-i kirâmdan İmam Akil radiyallahu anh hazretlerinin harab ve mesdûd olan mescid-i şerifleri vali-i müşârun-ileyh hazretlerinin emriyle Daire-i Evkaf ma'rifetiyle müceddeden bina ve inşa ettirilmiştir.
71. Yine evkaf-ı mülhakadan Ömerü'l-Faruk hazretlerinin cami-i şerifi gasilhane ve abdesthanelerinin tamirâtıyla ittisâlinde iki bâb dükkan müceddeden inşa edilerek polis ve jandarma karakolhanesi ittihaz kılınmıştır.
72. Yine evkaf-ı mülhakadan Hoca Ahmed Cami-i Şerifi'yle musakkafât-ı vakfiyesinden beş bâbhane ve dekâkinin tamirat ve inşaatı icra kılınmıştır.
73. Yine evkaf-ı mülhakadan Kale Cami-i Şerifi'yle bir bâb değirmenin tamirâtı icra ettirilmiştir.
74. Yine evkaf-ı mülhakadan Silahdar Murtaza Paşa Vakfı'na merbût hayrat çeşmeleriyle altı bâb musakkafât-ı vakfiyesi tamir ve inşa edilmiştir.
75. Yine evkaf-ı mülhakadan Sadeddin-i Cibavî hazretleri zaviyesinde suret-i mükemmelede bir sıhahane ile üç bâb hücre inşa ve su yollarıyla musakkafât-ı vakfiyesinden üç bâbın tamirâtı icra kılınmıştır.
76. Yine evkaf-ı mülhakadan Şeyh İbrahim-i Gülşenî hazretleri zaviyesiyle cami'ü'l-esvedinin ve musakkafât-ı vakfiyesinden fırın ve değirmenin tamirâtı icra ve cami-i şerif avlusunda eyyâm-ı sayfa mahsus olan namazgâhın etrafında ağaç parmakçalık bina edilmiştir.
77. Evkaf-ı mazbûtadan olup mine'l-kadîm meclis-i idare-i vilayet kararıyla belediyeden idare edilen Sultan Süleyman-ı Kanunî Vakfı'nın derûn-ı beldeye ceryân eden âb-ı Hamravat mecrasının haric-ı surda kâin kemerleriyle derûn-ı belde bulunan su maksemleri ve musakkafât-ı vakfiyesinden üç bâb dükkanı tamir ve inşa olunmuştur.

78. Yine evkaf-ı mülhakadan Kemaleddin ve Hüsameddin vakıflarından muhterik olan on dokuz bâb dükkan ile bir bâb fırın müceddeden bina ve inşa edilmiştir.
79. Yine evkaf-ı mülhakadan Harîrîzâde Vakfı'na merbût İpek ve Abacı hanlarıyla yirmi üç bâb musakkafât-ı vakfiyesinin suret-i mükemmelede tamirat ve inşaatı icra kılınmıştır.
80. Yine evkaf-ı mülhakadan Ragıbiye Medresesi'yle merbût bulunan Defterdar Cami-i Şerifi'nin tamirâtı ve medresede müceddeden fevkânî bir hücre-i dilârâ ve Çuroği karyesi değirmeniyle ittisâlinde vakıf için müceddeden mükemmel bir han bina ve inşa edilmiştir.
81. Yine evkaf-ı mülhakadan Sarı Abdurrahman Paşa Vakfı Kütüphanesi'nin demir cağlarıyla kütüphanenin tamirâtı ve musakkafât-ı vakfiyesinden pirinç deyneği ile iki bâb dükkanın inşaatı icra kılınmıştır.
82. Ergani Madeni sancağı dahilinde evkaf-ı mazbûta ve mülhakadan Zülkifl en-Nebî aleyhisselâm ve Hoca Bahşayış ve Eğil'de Hazret-i Ömerü'l-Faruk ve Maden'de Nalband Osman ve Hacı Numan ve Hacı Ali ağalar ve Palu'da Cemşid Bey ve Dükkanönü ve Çermik'de Hacı Mahmud Bey vakıflarının camileriyle musakkafâtının tamirat ve inşaatı mahallî evkaf idaresi marifetiyle icra ettirilmiştir.
83. Mardin sancağı dahilinde kezâlik evkaf-ı mazbûta ve mülhakadan Latifiye ve Necmeddin Gazi ve Şeyh Mehmed el-Farisî ve Kasım Padişah ve Cami-i Kebir ve Sultan İsa ve Kale ve İbrahim Ağa ve Şeyh Davud cami ve medrese ve zaviyeleriyle musakkafât-ı vakfiyeleri mahallî evkaf idaresi marifetiyle tamir ve inşa ettirilmiştir.
84. Vali-i vilayet atüfetlü Halid Beyefendi hazretlerinin Diyârbekir'de ihya-kerdeleri olan İmadüddin Cami-i Şerifi derûnunda kîse-i hamiyet-vesîme-i vilayet-penâhîlerinden müceddeden bir bâb hücre inşa kılınmıştır.
85. Bidâyet-i İslâm'da Hazret-i Ömerü'l-Faruk radiyallahu anhu efendimiz hazretlerinin nâm-ı âlilerine Diyârbekir'de inşa olunan ve Hazret-i Ömer Cami-i Şerifi demekle benâm olan cami-i şerifinin bir gûne vâridât-ı vakfiyesi olmadığı cihetle cami-i mezbûrun vazâif-i hademe ve masârif-i mu'tâdesini temin maksad-ı hayır-marsadiyyela vali-i müşârûn-ileyh hazretlerinin teşvikât ve himemât-ı diyanet-perverileriyle mahkeme-i şer'iyyece gerek vasiyet akçelerinden ve gerek hamiyet-mendâmı ahaliden verilen iâne ile cami-i mezbûrun vâsi' bulunan avlusu derûnunda ifrâz edilen mahall-i münasib üzerine mahkeme-i şer'iyye ve evkaf dairelerinin ilâm ve kararıyla polis ve jandarma karakolhanesi ittihâzına salih müceddeden bir daire ve cami-i şerif edevâtını hıfz için mükemmel bir anbar inşa edilmiştir.
86. Evkaf-ı mazbûtadan ve e'izze-i kirâmdan Sultan Şucauddin-i Veli hazretlerinin vakfına merbût Mardin Kapısı Çeşmesi'nin su yoluyla iki bâb değirmenin vâridât-ı vakfiyesinden tamirâtı ve yine evkaf-ı mazbûtadan Fatih Mehmed Paşa Cami-i Şerifi Vakfı'na merbût Mazî Değirmeni ile cami-i şerifin harem dairesinin müceddeden badana ve Horasan imalatı ve cami-i şerif kubbeleri kurşunlarının tamirâtı icra kılınmıştır.
87. Yine evkaf-ı mazbutadan Melik Ahmed Paşa Cami-i Şerifi Şerifinin su yollarıyla Melik Ahmed Hanımın şakk olan kazanının tamirâtı icra ve cami-i şerifin mefruşâtta noksan olan cihetleri ikmal-i tefrişâtı için müceddeden büyük bir halı ile iki adet kilim ve altı adet hasır mubaya'a olunmuştur.
88. Yine evkaf-ı mazbutadan Kadı Ali Halife Cami-i Şerifinin hücre ve eyvanı tamirâtıyla demir parmakçalarının müceddeden inşaatı icra kılınmıştır.
89. Yine evkaf-ı mazbutadan Hanzâde Cami-i Şerifinin hücre ve tam sıvası yaptırılmıştır.
90. Yine evkaf-ı mazbutadan Balıklı nam diğer Hasan Paşa Cami-i Şerifi hücre ve abdesthanelerinin tamirâtı icra edilmiştir.
91. Yine evkaf-ı mazbutadan Kaşık Budak Mescid-i Şerifinin kapı ve zukaf duvarının tamirâtı icra ve arsa-ı mevkufesi üzerine müceddeden bir bab hane inşa ettirilmiştir.
92. Yine evkaf-ı mazbutadan Mesudiye Medresesi hücrelerinin bazı tamirâtıyla vakf-ı mezbura merbut Kuşdili değirmenin tamirâtı ve Cendere derunundaki boyacı dükkanının ikiye taksimen ve müceddeden tüccar mağazası inşaatı icra kılınmıştır.
93. Evkaf-ı mülhakadan Sultan İsa vakfı değirmenin taşı tebdil ile tamirâtı icra edilmiştir.
94. Ahiren tevelliyet beratı verilmekle evkaf-ı mülhaka şekline idhal olunan İbrahim Bey Mescidinin gasilhane itihaz olunmak üzere mescid-i şerife muttasıl bir bab hane müceddeden mübayaa olunmuştur.

95. Yine evkaf-ı mülhakadan Cami-i Kebirin müceddeden badanası ve mefruşatından yetmiş seksen kadar hasırın mübayaası ve cami-i şerifin hamravât ve beyaz su yollarının tamirâtı ve beş adet su terazisinin müceddeden inaşâtı ve Marze hamamının ve Mardin Kapısı değirmeninin ve kırk beş bab dekkâkin vakfiyesinin tamirâtı icra edilmiştir.
96. Yine evkaf-ı mülhakadan Ali Paşa Cami-i şerifinin ve marbut hamam ile su yollarının ve beş bab dekkâkin vakfiyesinin müceddeden ve sekiz babın da kısmen inşaat ve tamirâtı icra kılınmıştır.
97. Yine evkaf-ı mülhakadan Hüsrev Paşa Cami-i Şerifi vakfiyelerinin ve marbutatından deva ve çardaklı hamamlarıyla Deliler ve Gümrük hanlarının tamirâtı icra olunmuştur.
98. Yine evkaf-ı mülhakadan Behram Paşa Camii şerifinin ve merbutu bulunan Paşa hamamının tamirâtı icra kılınmıştır.
99. Yine evkaf-ı mülhakadan İskender Paşa Cami-i şerifinin su yollarını ve merbut çarşı hamamıyla Mardin Kapısı değirmenlerinin tamirâtı icra kılınmıştır.
100. Yine evkaf-ı mülhakadan Şih Matar Cami-i şerifiyle musakkafat-ı vakiyesinden dört babın tamirâtı icra ettirilmiştir.
101. Yine evkaf-ı mülhakadan Sultan Sa'sa'a (r.a) hazretleri Cami-i şerifinin tamirâtı ifa kılınmıştır.
102. Yine evkaf-ı mülhakadan Hoca Ahmed Cami-i şerifinin tamirâtı icra olunmuştur.
103. Yine evkaf-ı mülhakadan Kale Cami-i şerifiyle merbutu Kale değirmeninin tamirâtı icra ettirilmiştir.
104. Yine evkaf-ı mülhakadan Hamza Bey mescidinin tamirâtı ve tefrişâtı ve iki bab dekkâkin inşaatı ifa olunmuştur.
105. Yine evkaf-ı mülhakadan Murtaza Paşa vakfına merbut su yollarının ve musakkafat-ı vakfiyesinden dört bab dekkâkin tamirâtı icra kılınmıştır.
106. Yine evkaf-ı mülhakadan İbrahim Gülşeni hazretleri vakfına merbut Camii'l-Esved'in havlî parmakçalıklarının ve merbutu değirmen ve fırının tamirâtı icra ettirilmiştir.
107. Yine evkaf-ı mülhakadan Lice kasabasında Ahmed Bey Cami-i Şerifi'nin tevsi'an tamirat ve tefrişâtı icra olunmuştur.
108. Hani kasabasında Cafer-i Tayyar hazretlerinin türbe-i şerifeleriyle Seyyid Bedreddin hazretleri türbesinin kasaba-i mezbûre Cami-i Kebir'inin tamirâtı ifa ettirilmiştir.
109. Yine evkaf-ı mülhakadan Silvan'da Behlül Bey Cami-i Şerifi'ne müceddeden bir minare ile kasaba derûnunda müceddeden bir hamam inşa ettirilmiştir.
110. Yine evkaf-ı mazbûtadan Ergani'de Zülkifl en-Nebî aleyhisselâm efendimiz hazretlerinin makam-ı saadetleri hücrelerinin tamirâtı icra kılınmıştır.
111. Yine evkaf-ı mazbûtadan Maden'de kâin Cami-i Kebir pişgâhında müceddeden su musluğu ve dört bâb abdesthane inşaatı ve vakf-ı mezbûra merbût Ağalık Hamamı'nın tamirâtı icra ettirilmiştir.
112. Ergani kasabasında Hoca Bahşayış Camii'yle hamamının ve kasaba-i mezbûrede Maksud Bey Camii'nin tamirâtı icra edilmiştir.
113. Mardin'de evkaf-ı mülhakadan Sultan Şeyhmus-ı Zülî hazretlerinin türbe ve mescid-i şeriflerinin tamirâtı ve tefrişâtı icra ettirilmiştir.
114. Yine Mardin'de evkaf-ı mazbûtadan Latifiye Cami-i Şerifi'nin su mecrası tamir ettirilmiştir.
115. Yine Mardin'de Haremeyn-i Muhteremeyn Vakfi'ndan Nusaybin'de Salihî Değirmeni'yle Mardin'deki kahve dükkanının tamirâtı icra ettirilmiştir.
116. Yine Mardin'de Şeyh Mehmed el-Farisî hazretlerinin türbe-i şerifelerinin tamirâtı ifa ettirilmiştir.

Maarife Aid İcraat ile Emâkin-i Emiriye İnşaatı

117. **Mardin Mekteb-i Rüşdîsi:** Mardin'de isticâren mekteb-i rüşdî itihâz olunan hanenin dayyik ve hıfzussıhaya gayr-ı muvafık olduğu esna-yı devrinde manzûr-ı âli-i vilayet-penâhîleri olmasıyla teşvikât-ı lazıme icra ve taraf-ı âlîlerinden dahi iâne-i münasibe itâ kılınması üzerine memurîn ve hamiyet-mendân ahali taraflarından iâneye şitâb olunarak yüz küsur bin gurusâ bâliğ olan iâne ile müceddeden gayet rasîn ve heyyin ve mekteb-i idadi itihâzına elverişli ve dil-nişîn bir bâb mekteb-i rüşdî bina ve inşa ve şu mektebin vüs'at ve cesâmeti ve Mardin'in mevki-i ehemmiyeti cihetiyle cülûs-ı hümâyûn-ı meyâmin-makrûn-ı hazret-i şehînsâhînin yirmi beşinci sene-i devriye-i mübeccelesi hürmetine Mardin'de dahi bir eser-i celîl-i mefharet olmak üzere mekteb-i mezbûrun idadiye tahvili ve yevm-i mesudla nâm-ı nâmî-i hümâyûna izâfetle resm-i küşâdının icrası hakkında vuku bulan arz ve iş'âr-ı vilayet-penâhî makrûn-ı müsaade-i seniyye-i hazret-i hilâfet-penâhî olarak o rûz-ı mes'adet-burûzda resm-i küşâdî ve vilâdet-i bâhîrî's-saadet-i cenâb-ı tâcdâr-ı a'zâminin rûz-ı firûzuna müsâdif olan üç yüz on dokuz senesi Şaban-ı şerifinin on altıncı çarşamba günü dahi teyemmünen resm-i tedrisi icra kılınmıştır.

118. **Cizre Mekteb-i Rüşdîsi:** Cizre kasabasında şimdiye kadar mekteb-i rüşdî tesis olunmadığı devren Cizre'yi teşriflerinde meşhûd-ı âli-i vilayet-penâhîleri olmakla derhal icra buyurulan teşvikât ve tergîhât üzerine memurîn ve hamiyet-mendân-ı mahalliye cânibinden vuku bulan iâne ile müceddeden bir mekteb-i rüşdî inşa kılınmış ve yine taraf-ı âli-i vilayet-penâhîden mikdar-ı münasib iâne itâ buyurulmuştur.

119. **Avine Mekteb-i Rüşdîsi ile Telgrafhanesi:** Avine kazası merkez-i hükümeti olan Savur kasabasında şimdiye kadar mekteb-i rüşdî ile telgrafhane olmadığı cihetle orada da icra buyurulan teşvikât üzerine memurîn ve hamiyet-mendân ahali taraflarından yüz yirmi lira iâne cem' olunarak her iki bina da müceddeden inşa ve şu sırada da cânib-i âli-i vilayet-penâhîden iâne-i vâfiye itâ kılınmış ve cümle-i muvaffakiyet-celile-i vilayet-penâhîden olmak üzere üç yüz on altı senesi Ağustos'unda dua-yı tezâyüd-i ömr ü ikbâl-i hazret-i tâcdârînin yâd ve tizkânıyla mekteb-i mezkûrun suret-i mutantanada resm-i küşâdî icra ve tedrisâtına ibtidâr ettirilmiştir.

120. **Çermik Mekteb-i Rüşdîsiyle Telgrafhane ve Hükümet Konağı:** Çermik kasabasında vaki hükümet konağı pek dayyik ve memurîni istîba gayr-ı kâfi olduğu gibi mekteb-i rüşdî itihâz olunan harap bir mescid de mektebe elverişli olmadığına ve kasaba-i mezbûrede henüz telgrafhane dahi yapılmadığına binâen orada da taraf-ı âli-i vilayet-penâhîden vuku bulan teşvik ile memurîn ve hamiyet-mendân ahali cânibinden iâneten cem' edilen mebâliğden hükümet konağı ittisâlinde seksen bir liraya mübâyaa olunan hanenin fevkânî ve tahtânî dört odası telgrafhane ve beş odayı hâvi olan diğer tarafı mekteb-i rüşdî itihâz ve bahçe ciheti de hükümet konağına ilave ve ifrâz edilerek muamele-i lazimeleri ilâ ve yine cânib-i sâmi-i vilayet-penâhîden iâne-i münasibe itâ buyurulmuştur.

121. **Maden Kasabası Mekteb-i Rüşdîsi'nin** muhtac-ı tamir olan mahalleri imar ve inşa ve hapishaneye de müceddeden su isâle ve icrâ ettirilmiştir.

122. **Palu kazasında** müteferrik suretiyle isticâren hükümet konağı itihâz edilen mahaller hükümetin şân ve şerefîyle mütenâsib olmadığı esna-yı devirde manzûr-ı âli-i vilayet-penâhîleri olmasıyla orada da icra kılınan teşvikat ve memurîn ve hamiyet-mendân ahali taraflarından vuku bulan iânât ile müceddeden bir hükümet konağı yaptırılmış ve bunun için de taraf-ı âli-i vilayet-penâhîden iâne-i nakdiye itâ buyurulmuştur.

123. **Mukarrerât-ı islahiye** cümlesinden olarak teşkil kılınan nevâhî müdürlüğü merkezlerinden Diyârbekir sancağı dahilinde vaki Şark nahiyesinde Baharlı; Beşiri kazasında Tepe; Derik kazasında Mazıdağı; Silvan kazasında Hazro; Lice kazasında Hani, Karaz; Siverek kazasında Yenışehir, Hoşin, Hazro; Mardin sancağı dahilinde Koçhisar; Avine kazasında Ömerkan-ı Fevkânî ve Tahtânî, Şeyhan; Midyat kazasında Hasankeyf, Gerburan, Habzbeni; Maden sancağı dahilinde Midye, Anevz, Abdalan, Piran, Perdenç, Bermaz, Ergani, Gûran, Kallış; Palu kazasında Karaçor; Çermik kazasında Rûtan, Konağı, Mansuran nahiyeleri merkezlerinde de birer mekteb-i ibtidâî bina ve tesis ve icab eden muallimleri merkez-i vilayette intihâb ve tayin buyurulmuştur.

124. **Turuk ve Ma'âbir:** Üç yüz on üç sene-i Maliyesi ilk ve sonbaharlarında vilayet dahilinde müceddeden ve tamiren vuku bulan turuk inşaatının mikdarı kırk dört bin altı yüz yetmiş metre tûlünde olup bundan Bitlis taraf-ı askerîsiyle vilayete aid olan ve Silvan tarafında inşa edilen on beş bin metrenin on üç bin üç yüz doksan iki metresi mükemmel şose olduğu gibi bin altı yüz sekiz metresinin de tesviye-i tûrâbiyesi icra ve külliyyen şose halinden çıkan Haleb caddesinde vaki Siverek tarafıyla Samsun caddesi olan Maden tarafında da tamiren inşa edilen yirmi dokuz bin altı yüz yetmiş metreden on üç bin sekiz yüz kırk metresinin şosesi mükemmelen inşa kılınıp on beş bin sekiz yüz otuz metresi de derdest-i ikmâldir. Biri üç ve diğeri iki gözlü ve tam kârgir iki köprü ve dört kasis ile iki bin sekiz yüz kırk metre mik'abî duvar müceddeden, on beş aded köprü ile sekiz aded kasis tamiren inşa ve amelîyât-ı mezbûrede yirmi dört bin yüz altmış yedi amelenin ma'â-ceza ve cezasız olarak yüz kırk bin dört yüz yetmiş yedi yevmiyelerine mukabil mükellefiyetleri icra ettirilmiştir.

Üç yüz on dört sene-i Maliyesi ilk ve sonbaharlarında vilayet dahilinde müceddeden ve tamiren vuku bulan tamiratın miktarı kırk bir bin dört yüz elli beş metre tûlünde olup bundan Bitlis taraf-ı askerîsiyle vilayete aid olan ve

Silvan tarafında inşa edilen on üç bin üç yüz kırk sekiz metrenin on bir bin yedi yüz kırk metresi köprüsüz mükemmel şose olduğu gibi bin altı yüz sekiz metresinin de tesviye-i tûrâbiyesi icra ve külliye şose halinden çıkan Haleb caddesinde vaki Siverek tarafıyla Samsun caddesi olan Maden tarafında da yirmi sekiz bin yüz yedi metre şose tamiren inşa ve ikmal edildiği ve imalat-ı sinâiyeden de Bitlis tarafında müceddeden üç metre açıklığında bir aded kârgir köprü ile yetmiş santimetre açıklığında bir aded kapaklı menfez, Haleb tarafında iki gözlü bir aded kârgir köprü ile yetmiş beş santimetre açıklığında dört aded kapaklı menfez ve yedi yüz doksan altı metre mik'abî kuru duvar ve Musul caddesinde de üç aded kârgir köprü tamiren ve Maden tarafında on yedi aded köprü ve menfez ile on beş bin beş yüz metre mik'abî kuru duvar tamiren inşa edilmiş ve sene-i mezkûrede 26384 nefer amele-i mükellefe mara ceza ve 4122 nefer de cezasız olarak ifa-yı mükellefiyet etmişlerdir.

Üç yüz on beş senesi ilk ve sonbahar ameliyatında da Haleb caddesinde 3917 metre şose tamiren, Bitlis caddesinde 2055 metre şose müceddeden ve 2300 metre tesviye-i tûrâbiye ameliyatı ve Musul tarafında 361 metre şose tamiren ve üç aded kasis müceddeden ve Maden tarafında da 12550 metre tathîrât, 612 metre mik'abî hafır, 600 metre mik'abî imlâ, 635 metre şose, 350 metre hendek, 5285 metre mik'abî kuru duvar, bir kapaklı menfez, üç muvakkat ahşap köprü tamiren ve 18 aded kasis dahi müceddeden inşa edilmiş ve ameliyat-ı mezkûrede 9080 nefer amele-i mükellefe mara-ceza ve 323 nefer amele de cezasız olarak istihdam edilmiştir.

Bin üç yüz on altı senesi ilk ve sonbahar ameliyatlarında Mardin ve Maden, Silvan ve Siverek taraflarında dört yüz seksen altı metre tûlünde müceddeden şose inşaatı, iki bin üç yüz altı metre tûlünde şose tamirâtı, bin sekiz yüz kırk bir metre tesviye-i tûrâbiye, on altı bin iki yüz altmış sekiz metre hendek hafriyatı, bin otuz iki metre mik'ab imlâ, üç bin dört yüz altmış yedi metre mik'ab kuru istinâd duvarları, on dört bin yedi yüz yetmiş metre tûlündeki tarafın dahi nîm tesviye ve tathîrâtı, üç aded müceddeden ve on beş aded tamiren köprü inşaatı icra olduğu gibi müceddeden üç ve tamiren kırk beş menfez yapılmış ve on altı kasis tamir kılınmıştır.

Vilayetin turuk ve ma'âbir inşaatı evvelce matlûb-ı âlî derecesinde ilerlememiş iken zât-ı âlî-i vilâyet-penâhînin ibtidâ-yı memuriyet-i celîlelerinden berî itihâz buyurdıkları tedâbir-i sâibe ve serîa semeresiyle emsali gayr-ı mesbûk bir faaliyet ile icrasına muvaffak oldukları bunca me'ser-i umrânîye vilayet halkını ilelebed minnetdâr edecek ve nâm-ı âlîlerini lisan-ı sitâyîyle yâd ettirecek âsâr-ı nâfirâ ve hayriyedendir. Bu yoldaki ikdâmât-ı ciddiyet-perverâne beher sene teyessür-nümâ-yı husûl olursa bi-lutfihî teâlâ tesviye-i turuk ve ma'âbir işi dahi vilayetçe terakkî eyleyeceği şüphesizdir.

Sâlnâmenin esna-yı tertib ve tab'ında vuku bulan tevcîhât ve tebeddülât

Nizamiye Süvari Yirminci Alay'ın miralay olup Diyarbakir Fırka Kumandanlığı Vekâleti'nde bulunan saadetlü İshak Paşa'ya mirlivalık

Merkez-i vilayet naibi faziletlü Hasan Fehmi Efendi'ye Bilâd-ı Hamse pâyesi

Merkez bidâyet mahkemesi hukuk riyâsetine Haleb Bidâyet Mahkemesi Hukuk Reisi Hasan Senaya Efendi

Merkez bidâyet mahkemesi mustantıklığına Haleb Bidâyet Mahkemesi Mustantukı İbrahim Efendi

Hâtîme

Saye-i maarif-pîrâye-i cenab-ı padişah-ı a'zamîde cem' ve tertib ve tab'ına ihtimam olunan bu senenin vilayet sâlnâmesi dahi bu kere resîde-i hadd-i hitâm oldu.

Ahd-i güzîn-i hilafet-penâhîleri her gûne terakkîyat-ı medeniye ve saadet-i sermediyenin zaman-ı feyz-nişan-ı tecelliyâtı olan şevket-meâb-ı me'âlî-nisâb efendimiz hazretlerinin efkâr-ı hayriyet-disâr-ı mülûkâneleri daire-i necât-bâ-hiresinde ifa-yı hüsn-i hizmeti nokta-i hatt-ı hareket itihâz buyurmakta olan vali-i vilayet atûfetlü Halid Beyefendi hazretlerinin zaman-ı memuriyet-i celîlelerinde az vakitte vilayetçe saha-pîrâ-yı vücud olan bunca âsâr-ı nâfirâ ve müessesât-ı hayriye vilayetin terakkî-i umrânını ve sunûf-ı ahali ve tebaanın tezyîd-i servet ve sâ mânunı gösterir me'ser-i ulviyeden olmakla ve zaman-ı eslâfa nisbetle büyük bir fark-ı mefharet-bahşâsı meşâhid-i enzâr olmakla hemîşe zîver-i elsine-i musâdekat ve ubûdiyet olan dua-yı izdiyâd-ı ömr ü şevket-i cenâb-ı zıllullahîyi tekrar ale't-tekrar tilâvet ve vali-i müşârun-ileyh hazretlerine de arz-ı minnetdârî ve mahmidet eyleriz.

سالنامه و لایت

دیاربکر

دفعه

۱۹

(سنه هجره ۱۳۶۱) (سنه رومی ۱۳۱۹)

دیاربکر ولایت مطبعه سنده طبع اولتشد

Institut kurde de Paris

Defa
19

SALNÂME-İ DİYARBEKİR

Sene
Sene-i Hicriye 1321/Sene-i Rumiye 1319
[1903-1904]

Diyarbakir Vilayeti Matbaasında tab' olunmuştur.

Institut kurde de Paris

Mukaddime

Asr-ı cefil-i mehâsin-delil-i mülûkâneleri terakkiyât-ı maddiye ve maneviye-i İslâmiye ve Osmaniyenin cilvegâh-ı zuhûru olmakla me'ser-i ulviye-i şehinşâhileri tevârfh-i milliyemizin en parlak sahâifini teşkil eden padişah-ı fârûk-câh ve şehriyâr-ı âlem-penâh, halife-i Rasul-i Ekrem, methû'-ı mukaddes ve mufahham velî-nimet-i bî-minnet-i a'zam şevketlü kudretlü es-Sultan İbnu's-Sultan es-Sultan el-Gazi Abdülhamid Han-ı Sâni efendimiz hazretlerinin saye-i maarif-vâye-i cenâb-ı zillullâhîlerinde Diyarbakir vilayetinin resmî gazetesi muntazam saha-ârâ-yı intişâr olmakta bulunduğu gibi meymenet-efzâ-yı hulûl olan bin üç yüz yirmi birinci sene-i Hicriyesi sâlnâmesi dahi on dokuzuncu defa olmak ve sinîn-i sâbıkada neşrolunan nüshalardan daha ziyade malumat-ı müfideyi hâvi bulunmak üzere bi't-tertib tab' ve neşrolundu.

Cenâb-ı hallâk-ı bî-zevâl halife-i a'zam-ı fârûk-misâl, şehriyâr-ı hamîdî'l-hisâl ve ferruh-fâl efendimiz hazretlerini ilâ-kiyâmi's-sâ'a, bi'l-izz ve'l-âfiye dîhim-ârâ-yı şevket ve iclâl buyursun. Âmin, bi-hürmet-i seyyidi'l-mürselin.

Eyyâm	Muharrem	Mart	Tulu'-ı Fecr		Tulu'-ı Şems		Tulu'-ı Zuhr		Mulâhazât
			Saat	Dakika	Saat	Dakika	Saat	Dakika	
Pazartesi	1	17	9	36	11	21	5	45	Re's-i sene 1321 Hicriye
Salı	2	18		34		18		43	Hareket-i haşerât, Fırtına
Çarşamba	3	19		32		15		42	
Perşembe	4	20		30		13		41	
Cuma	5	21		27		11		40	
Cumartesi	6	22		25		9		39	
Pazar	7	23		22		7		38	Feryad-ı andelib
Pazartesi	8	24		19		5		37	
Salı	9	25		16		2		35	Beşâret-i haml-i Meryem
Çarşamba	10	26		13	11	00		34	Yevm-i Aşure
Perşembe	11	27		11	10	57		33	Şeref-i şems
Cuma	12	28		8		55		32	Fırtına
Cumartesi	13	29		6		52		30	Hilkat-i Adem a. s.
Pazar	14	30		3		50		29	
Pazartesi	15	31	9	00		47	5	28	
Salı	16	1	8	57		45		27	Nisan Rumî 30, Mevsim-i lâle
Çarşamba	17	2		54		42		26	
Perşembe	18	2		51		40		25	
Cuma	19	4		49		39		24	Fırtına
Cumartesi	20	5		46		37		23	
Pazar	21	6		43		35		21	
Pazartesi	22	7		45		32		20	
Salı	23	8		37		29		18	Evvel-i sene-i Sevr
Çarşamba	24	9		34		26		17	
Perşembe	25	10		31		23		16	
Cuma	26	11		29		21		15	Tufan-ı Nuh a. s.
Cumartesi	27	12		27		18		14	
Pazar	28	13		24		16		12	Âhir-i sene-i Sevr
Pazartesi	29	14		21		13		11	Eyyâm-ı garka
Salı	30	15	8	19	10	11	5	10	

Eyyâm	Saferulhayr	Nisan	Tulu'-ı Fecr		Tulu'-ı Şems		Tulu'-ı Zuhr		Mulâhazât
			Saat	Dakika	Saat	Dakika	Saat	Dakika	
Çarşamba	1	16	8	16	10	9	5	9	
Perşembe	2	17		13		7		8	
Cuma	3	18		10		5		7	
Cumartesi	4	19		8		3		6	
Pazar	5	20		5		1		5	
Pazartesi	6	21		3	9	59		4	
Salı	7	22	8	1		57		3	
Çarşamba	8	23	7	59		55		2	Rûz-ı Hızır
Perşembe	9	24		57		53		1	
Cuma	10	25		54		51	5	00	
Cumartesi	11	26		51		49		59	
Pazar	12	27		49		47		58	
Pazartesi	13	28		47		46		57	
Salı	14	29		44		45		57	Âhir-i eyyâm-ı matar
Çarşamba	15	30		41		42		56	
Perşembe	16	1		39		40		55	Mayıs-ı Rumî 31
Cuma	17	2		37		39		54	
Cumartesi	18	3		34		37		53	
Pazar	19	4		32		36		52	Tozkoparan Fırtınası
Pazartesi	20	5		29		35		52	
Salı	21	6		26		33		51	
Çarşamba	22	7		24	9	31		50	
Perşembe	23	8		22		29		49	Tahvil-i şems be-Cevzâ
Cuma	24	9		20		27		48	
Cumartesi	25	10		18		25		47	
Pazar	26	11		16		23		46	
Pazartesi	27	12		14		22		45	
Salı	28	13		12		21		45	
Çarşamba	29	14	7	10	9	20	4	44	

Hafta	Rebiulevvel	Mayıs	Tulu'-ı Fecr		Tulu'-ı Şems		Tulu'-ı Zuhr		Mulâhazât
			Saat	Dakika	Saat	Dakika	Saat	Dakika	
Perşembe	1	15	7	9	9	19	4	44	
Cuma	2	16		7		18		43	
Cumartesi	3	17		6		17		43	
Pazar	4	18		5		16		42	
Pazartesi	5	19		4		15		41	
Salı	6	20		3		14		41	
Çarşamba	7	21		2		13		41	Evvel-i bâd-ı şimalî
Perşembe	8	22		1		12		40	
Cuma	9	23	7	00		11		40	
Cumartesi	10	24	6	59		10		39	
Pazar	11	25		58		9		39	
Pazartesi	12	26		57		8		38	Leyle-i Mevludî'n-Nebî a. s.
Salı	13	27		56		7		38	
Çarşamba	14	28		55		7		38	
Perşembe	15	29		54		6		37	Fırtına
Cuma	16	30		53		6		37	
Cumartesi	17	31		53		5	4	37	
Pazar	18	1		52		5		37	Haziran-ı Rumî 30
Pazartesi	19	2		52		4		36	
Salı	20	3		51		3		36	
Çarşamba	21	4		51		2		36	
Perşembe	22	5	6	50		2		36	Fırtına
Cuma	23	6		50		2		35	
Cumartesi	24	7		49		1		35	
Pazar	25	8		49		1		35	Evvel-i rûz-ı yeldâ
Pazartesi	26	9		49		1		35	
Salı	27	10		49		1		35	Gündönümü Fırtınası
Çarşamba	28	11		49		1		35	
Perşembe	29	12		49		2		35	Âhir-i rûz-ı yeldâ
Cuma	30	13	6	50	9	2	4	35	

Eyyam	Rebiulahir	Haziran	Tulu'-ı Fecr		Tulu'-ı Şems		Tulu'-ı Zuhr		Mulâhazât
			Saat	Dakika	Saat	Dakika	Saat	Dakika	
Cumartesi	1	14	6	50	9	3	4	36	
Pazar	2	15		51		3		36	
Pazartesi	3	16		52		4		36	
Salı	4	17		52		4		36	
Çarşamba	5	18		53		5		37	
Perşembe	6	19		53		5		37	
Cuma	7	20		54		6		37	Evvel-i bād-ı semûm
Cumartesi	8	21		55		6		37	
Pazar	9	22		56		7		38	
Pazartesi	10	23		57		7		38	
Salı	11	24		58		8		38	
Çarşamba	12	25		58		9		39	
Perşembe	13	26		59		10		39	
Cuma	14	27	7	00		11		40	
Cumartesi	15	28		1		12		40	
Pazar	16	29		2		13		41	
Pazartesi	17	30		3		14		41	
Salı	18	1		4		15		42	Temmuz-ı Rumî 31
Çarşamba	19	2		5		16		42	
Perşembe	20	3		6		17		43	
Cuma	21	4		7		18		43	
Cumartesi	22	5		9		19		44	
Pazar	23	6		11		20		44	
Pazartesi	24	7		12		21		45	
Salı	25	8		14		22		45	
Çarşamba	24	9		16		13		46	
Perşembe	27	10		8		25		47	
Cuma	28	11		20		27		48	
Cumartesi	29	12	7	21	9	29	4	49	

Eyyâm	Cumâde'l-ülâ	Temmuz Bakiyesi	Tulu'-ı Fecr		Tulu'-ı Şems		Tulu'-ı Zuhr		Mulâhazât
			Saat	Dakika	Saat	Dakika	Saat	Dakika	
Pazar	1	13	7	24	9	31	4	50	
Pazartesi	2	14		26		33		51	
Salı	3	15		29		35		52	
Çarşamba	4	16		31		36		52	
Perşembe	5	17		34		37		53	
Cuma	6	18		37		39		54	
Cumartesi	7	19		39		41		55	Evvel-i eyyâm-ı bâhûr
Pazar	8	20		41		43		56	
Pazartesi	9	21		44		45		57	
Salı	10	22		47		46		57	
Çarşamba	11	23		49		47		58	
Perşembe	12	24		51		49		59	
Cuma	13	25		54		51	5	00	Âhîr-i eyyâm-ı bâhûr
Cumartesi	14	26		57		53		1	
Pazar	15	27		59		55		2	
Pazartesi	16	28	8	1		57		3	
Salı	17	29		3		59		4	
Çarşamba	18	30		5	10	1		5	
Perşembe	19	31		8		3		6	
Cuma	20	1		10		5		7	Ağustos-ı Rumî 31
Cumartesi	21	2		13		7		8	Reften-i lakkak
Pazar	22	3		16		9		9	
Pazartesi	23	4		19		11		10	
Salı	24	5		21		13		11	
Çarşamba	25	6		24		15		12	
Perşembe	26	7		27		18		14	
Cuma	27	8		29		20		15	
Cumartesi	28	9		31		23		16	
Pazar	29	10	8	34	10	26		17	

Eyyâm	Cumâde'l-âhire	Ağustos	Tulu'-ı Fecr		Tulu'-ı Şems		Tulu'-ı Zühr		Mulâhazât
			Saat	Dakika	Saat	Dakika	Saat	Dakika	
Pazartesi	1	11	8	36	10	29	5	18	
Salı	2	12		38		30		19	
Çarşamba	3	13		40		32		21	
Perşembe	4	14		43		35		22	
Cuma	5	15		46		37		23	
Cumartesi	6	16		49		39		24	
Pazar	7	17		51		41		25	
Pazartesi	8	18		54		43		26	
Salı	9	19		57		45		27	Rûz-ı cülûs-ı hazret-i padişahî
Çarşamba	10	29	9	00		47		28	Âhir-i bâd-ı semûm
Perşembe	11	21		3		50		29	
Cuma	12	22		6		52		30	Kemâl-i esmâr
Cumartesi	13	23		8		55		32	
Pazar	14	24		11		57		33	
Pazartesi	15	25		13	11	qq	5	34	
Salı	16	26		16		2		35	
Çarşamba	17	27		19		5		37	
Perşembe	18	28		22		7		38	
Cuma	19	29		25		9		39	
Cumartesi	20	30		27		11		40	
Pazar	21	31		30		13		41	
Pazartesi	22	1		32		15		42	Eylül-i Rumî 30
Salı	23	2		34		18		43	Reften-i çaylak
Çarşamba	24	3		36		21		45	
Perşembe	25	4		38		23		46	Şikesten-i germâ
Cuma	26	5		41		26		47	
Cumartesi	27	6		44		29		49	
Pazar	28	7		47		31		50	
Pazartesi	29	8		50		34		51	
Salı	30	9	9	53	11	37		53	

Sene-i Arabiye 1321			Sene-i Maliye 1319						
Eyyâm	Recebül-ferd	Eylül bakiyesi	Tulu'-ı Fecr		Tulu'-ı Şems		Tulu'-ı Zuhr		Mulâhazât
			Saat	Dakika	Saat	Dakika	Saat	Dakika	
Çarşamba	1	10	9	56	11	39	5	54	Tahvil-i şems
Perşembe	2	11		58		42		56	
Cuma	3	12	10	00		45		57	İdu's-Salib
Cumartesi	4	13		2		47		58	
Pazar	5	14		5		50	6	00	
Pazartesi	6	15		8		52		1	Fasl-ı harif
Çarşamba	8	17		14		58		4	
Perşembe	9	18		17	12	00		5	Fırtına
Cuma	10	19		20		3		6	
Cumartesi	11	20		23		5		7	
Pazar	12	21		25		7		8	
Pazartesi	13	22		27		9		9	
Salı	14	23		30		11		10	
Çarşamba	15	24	10	32		14		12	
Perşembe	16	25		35		16		13	
Cuma	17	26		37		19		14	Hareket-i derya
Cumartesi	18	27		40		22		16	
Pazar	19	28		42		24		17	
Pazertesi	20	29		45		27		18	
Salı	21	30		47		30		20	
Çarşamba	22	1		50		32		21	Teşrin-i Evvel-i Rumî 31
Perşembe	23	2		52		35		22	
Cuma	24	3		54		37		23	
cumartesi	25	4	10	57		39		24	
Pazar	26	5	11	00		41		26	
Pazartesi	27	6		3		43		27	
Salı	28	7		5		46		28	
Çarşamba	29	8	11	7	12	49	6	29	

Eyyâm	Şabanül muazzam	Teşrin-i evvel	Tulu'-ı Fecr		Tulu'-ı Şems		Tulu'-ı Zuhr		Mulâhazât
			Saat	Dakika	Saat	Dakika	Saat	Dakika	
Perşembe	1	9	11	9	12	52	6	31	
Cuma	2	10		11		55		32	
Cumartesi	3	11		12		57		33	
Pazar	4	12		13		59		34	Bağbozumu Fırtınası
Pazartesi	5	13		15	1	2		36	
Salı	6	14		17		5		37	Balık Fırtınası
Çarşamba	7	15		19		7		38	Kesilen ağaç çürümez.
Perşembe	8	16		21		9		39	
Cuma	9	17		23		11		40	
Cumartesi	10	18		25		13		41	
Pazar	11	19		27		15		42	
Pazartesi	12	20		29		17		43	
Salı	13	21		31		19		44	
Çarşamba	14	22		33		21		45	
Perşembe	15	23		35		23		46	
Cuma	16	24		37		25		47	
Cumartesi	17	25		39		27		48	
Pazar	18	26		41		29		49	Rûz-ı Kasım
Pazartesi	19	27		43		31		50	
Salı	20	28		45		33		51	
Çarşamba	21	29		47		35		52	
Perşembe	22	30		49		37		53	İbtidâ-yı eyyâm-ı matar
Cuma	23	31		51		39		54	
Cumartesi	24	1		53		41		55	Teşrin-i Sâni-i Rumî 30
Pazar	25	2		55		42		56	
Pazartesi	26	3		57		45		57	
Salı	27	4		59		47		58	
Çarşamba	28	5	12	1		49		59	
Perşembe	29	6	12	3	1	50	6	59	

Eyyâm	Ramazanu'l Mübarek sâni bakiyesi	Teşrin-i	Tulu'-ı Fecr		Tulu'-ı Şems		Tulu'-ı Zuhr		Mulâhazât
			Saat	Dakika	Saat	Dakika	Saat	Dakika	
Cuma	1	7	12	5	1	51	7	00	İhtifâ-yı haşerât
Cumartesi	2	8		7		53		1	
Pazar	3	9		9		55		2	
Pazartesi	4	10		11		57		3	
Salı	5	11		12		59		4	
Çarşamba	6	12		13	2	1		5	
Perşembe	7	13		14		2		5	
Cuma	8	14		15		3		6	
Cumartesi	9	15		16		5		7	
Pazar	10	16		17		6		7	
Pazartesi	11	17		18		7		8	İbtidâ-yı berd
Salı	12	18		19		8		8	
Çarşamba	13	19		19		9		9	
Perşembe	14	20		20		10		9	
Cuma	15	21		21		11		10	
Cumartesi	16	22		22		12		10	İbtidâ-yı rih-i şimâlî
Pazar	17	23		22		13		11	
Pazartesi	18	24		23		13		11	
Salı	19	25		24		14		12	İmtizâc-ı fasleyn
Çarşamba	20	26		24		15		12	
Perşembe	21	27		25		15		12	
Cuma	22	28		25		16		12	
Cumartesi	23	29		26		16		13	
Pazar	24	30		26		17		13	
Pazartesi	25	1		27		17		13	Kânûn-ı Evvel-i Rumî 31
Salı	26	2		27		18		14	
Çarşamba	27	3		28		18		14	Fırtına
Perşembe	28	4		28		19		14	
Cuma	29	5		29		19		14	Şiddet-i sermâ
Cumartesi	30	6	12	29	2	20	7	15	

Hafta	Şevvalü'l Mükerrerem	Kânun-ı evvel bakiyesi	Tulu'-ı Fecr		Tulu'-ı Şems		Tulu'-ı Zuhr		Mulâhazât
			Saat	Dakika	Saat	Dakika	Saat	Dakika	
Pazar	1	7	12	30	2	20	7	15	İbtidâ-yı şeb-i yeldâ
Pazartesi	2	8		30		21		15	
Salı	3	9		30		21		15	
Çarşamba	4	10		30		21		15	
Perşembe	5	11		30		20		15	Evvel-i Erba'în
Cuma	6	12		30		20		15	Âhir-i şeb-i yeldâ
Cumartesi	7	13		29		20		15	
Pazar	8	14		29		19		14	
Pazartesi	9	15		28		19		14	
Salı	10	16		28		18		14	
Çarşamba	11	17		27		18		14	
Perşembe	12	18		27		17		13	
Cuma	13	19		26		17		13	
Cumartesi	14	20		26		16		13	
Pazar	15	21		25		16		13	
Pazartesi	16	22		25		15		12	
Salı	17	23		24		15		12	
Çarşamba	18	24		24		14		12	
Perşembe	19	25		23		13		11	Milad-ı İsa a. s.
Cuma	20	26		23		13		11	
Cumartesi	21	27		21		12		10	
Pazar	22	28		21		11		10	
Pazartesi	23	29		20		10		9	
Salı	24	30		19		9		9	
Çarşamba	25	31		19		8		8	
Perşembe	26	1		18		7		8	Kânûn-ı Sâni-i Rumî 31
Cuma	27	2		17		6		7	
Cumartesi	28	3		16		5		7	
Pazar	29	4		15		3		6	
Pazartesi	30	5	12	14	2	2	7	5	

Eyyâm	Zilkade	Kânûn-ı Sânî bakiyesi	Tulu'-ı Fecr		Tulu'-ı Şems		Tulu'-ı Zühr		Mulâhazât
			Saat	Dakika	Saat	Dakika	Saat	Dakika	

Salı	1	6	12	13	2	1	7	5	
Çarşamba	2	7		12	1	59		4	
Perşembe	3	8		11		57		3	
Cuma	4	9		9		55		2	
Cumartesi	5	10		7		53		1	
Pazar	6	11		5		51		00	
Pazartesi	7	12		3		50	6	59	
Salı	8	13		1		48		57	Şiddet-i sermâ
Çarşamba	9	14	11	59		47		56	Fırına
Perşembe	10	15		57		45		55	
Cuma	11	16		55		43		54	
Cumartesi	12	17		53		41		53	
Pazar	13	18		51		39		52	
Pazartesi	14	19		49		37		51	Âhır-i Erba'în
Salı	15	20		47		35		51	
Çarşamba	16	21		45		33		50	
Perşembe	17	22		43		31		50	Her ne ekilse biter.
Cuma	18	23		41		29		49	
Cumartesi	19	24		39		27		48	
Pazar	20	25		37		25		47	
Pazartesi	21	26		35		23		46	
Salı	22	27		33		21		45	
Çarşamba	23	28		31		19		44	
Perşembe	24	29		29		17		43	
Cuma	25	30		27		15		42	
Cumartesi	26	31		25		13		41	
Pazar	27	1		22		11		40	Şubat-ı Rumî 29
Pazartesi	28	2		21		9		39	
Salı	29	3		19		7		38	
Çarşamba	30	4	11	17	1	5	6	37	

Eyyâm	Zilhicce	Şubat Bakiyesi	Tulu'-ı Fecr		Tulu'-ı Şems		Tulu'-ı Zuhr		Mulâhazât
			Saat	Dakika	Saat	Dakika	Saat	Dakika	
Perşembe	1	5	11	15	1	2	6	36	Gars-ı eşcâr
Cuma	2	6		13	12	59		34	
Cumartesi	3	7		12		57		33	Cemre-i ûlâ be-hava
Pazar	4	8		11		55		32	
Pazartesi	5	9		9		53		31	
Salı	6	10		7		49		29	
Çarşamba	7	11		5		47		28	
Perşembe	8	12		2		44		27	
Cuma	9	13		00		42		26	
Cumartesi	10	14	10	57		39		24	Cemre-i sâni be-âb
Pazar	11	15		54		37		23	
Pazartesi	12	16		52		35		22	Âmed-i laklak
Salı	13	17		50		33		21	
Çarşamba	14	18		47		30		20	
Perşembe	15	19		45		27		28	
Cuma	16	20		42		24		17	
Cumartesi	17	21		40		22		16	Cemre-i sâlise be-hâk
Pazar	18	22		37		18		15	
Pazartesi	19	23		35		16		13	Şikesten-i sermâ
Salı	20	24		32		14		12	
Çarşamba	21	25		30		12		11	Evvel-i berdi'l-acûz
Perşembe	22	26		28		10		10	
Cuma	23	27		26		8		9	
Cumartesi	24	28		24		6		8	
Pazar	25	29		22		4		7	Kebîse
Pazartesi	26	1		20		3		6	Mart-ı Rumî 320
Salı	27	2		17		00		5	
Çarşamba	28	3		14	11	58		3	
Perşembe	29	4	10	11	11	55	6	2	

Vech-i Tesmiye-i Şuhûr

Muharrem: Ezmine-i sâbıkada Arablar dört aydan ibaret olan eşhur-ı hurumun üçüncüsü bu ay olmak üzere Muharrem dediler.

Safer: Zaman-ı cahiliyette zuhûr eden bir veba illeti Arabistan halkının yüzlerini bu ayda sarartıp soldurduğu için Safer dediler.

Rebiulevvel, Rebiulâhîr: Bu aylar hîn-i tesmiyesinde mevsim-i bahara tesadüf eylemiş olmasıyla şu isimleri almıştır.

Cumadelûlâ, Cumâdelâhire: Arablarca aylara isim konduğu vakit kışın suların donduğu zamana tesadüf etmesiyle Cumâd tesmiye olunmuştur.

Receb: Şuhûr-ı hurumun dördüncüsüdür, Eski Arabların bu aya azim hürmetleri olduğundan korkuya binâen hürmet etmek demek olan Receb namını verdiler.

Şaban: Bu ay zaman-ı cahiliyette Arabların şube şube olarak kavga ettikleri bir ay olmasıyla Şaban denmiştir.

Ramazan: Zaman-ı cahiliyette Arabların esmâ-i şuhûru vaz' ettiklerinde ortalık mevsim-i sayfin en hararetli vaktine tesadüf eylemesiyle bu da o manaya delâlet eden Ramazan namını almıştır.

Şevval: Bu ayda develer kuyruklarını yukarı kaldırıp gebeliklerini ilan ettiklerinden ona nisbeten Şevval itlâk olunmuştur.

Zilkade: Eşhur-ı hurumun birincisidir. Bu ayda Arablar ku'ûdunu mukâteleden ictinâb eylediklerinden Zilkade dendi.

Zilhicce: Eşhur-ı hurumun ikincisidir. Bu ayda Arablar ku'ûdunu mukâteleden ictinâb ettiklerinden Zilhicce dendi.

Füyûzât-bahşâ-yı serîr-i me'âli-masîr-i hilafet-i İslâmiye ve mes'adet-efzâ-yı erike-i Saltanat-ı Seniyye-i Osmaniye, halife-i a'zam-ı farukî-şiyem, zillullâhî fi'l-âlem, şehriyâr-ı melik-şî'âr, tâcdâr-ı mehâsin-âsâr, mefhar-ı hanedan-ı celîlî-şân-ı Osmanî es-Sultan İbnü's-Sultan es-Sultan el-Gazi Abdülhamid Han-ı Sâni eyyedallâhu hilâfete-hû mâ-clâme'd-duhûr ve tavvelallâhu ömrehû bi'l-izzî ve's-sürûr efendimiz hazretleri 1258 senesi Şaban-ı muazzamının on altıncı günü bi'l-yümni ve's-saâde zîb-i gehvâre-i vücud olarak 1293 senesi Ağustos'unun on dokuzuncu günü bi'l-irsi ve'l-istihkak ecdad-ı ulvî-nejâd-ı şahaneleri taht-ı âlî-bahtına cülûs buyurup o yevm-i âlî-i meyâmin-iştîmâl-i saadet-i umumiye-i Osmaniye için mebd-i tecelliyât-ı âlî'l-âl olmuştur.

Cenab-ı Rabb-i Rahim ömr ü afiyet-i cihan-kiymet-i mülûkânelerini dünya durdukça kemâl-i şevket ve muvaffakiyetle dâim buyursun, âmin âmin.

Vilâdet-i hümâyûn-ı meymenet-makrûn-ı hazret-i padişahîye dair vâlid-i kesîri'l-mehâmid-i cihân-bânî cennet-me-kân Sultan Abdülhamid Han-ı Gazi hazretleri cânib-i eşrefinden Sadrazam Mehmed Rauf Paşa'ya hitaben Bâbiâli'ye şeref-vârid olan hatt-ı hümâyûn-ı meserret-nümûnun suret-i münîfesidir.

Suret-i Hatt-ı Hümâyûn

Benim vezir-i sadâkat-semîrim

Cenâb-ı hallâk-ı cihânın lütuf ve inâyet-i aliyyesine hamd olsun. İşbu mâh-ı hâlin on altıncı dünkü Çarşamba günü saat on bir kararlanınca sulb-i pâk-ı şahanemizden bir şehzâde kadem-nihâde-i âlem-i şuhûd ve meserret-efzâ-yı gehvâre-i vücud olarak ismini «Sultan Abdülhamid» tesmiye eyleyip seni ve cümle bendegân-ı saltanat-ı seniyyemi zi tebşîr için işbu hatt-ı hümâyûn-ı meserret-nümûn-ı mülûkânemizi tastîr ve Dârussaâdeti'ş-şerifem ağası ile tarafına tesyîr eyledim. Cenâb-ı vâcibi'l-vücud ömrünü memdûd kudûmunu zât-ı şahanemize ve kâffe-i ibâdullâha müteyemmin ve mesud buyursun, âmin. Bu meserret-i cemîleden cümle-i âlemyân mübeşşer ve hissemend olmak üzere yedi gün beşer nevbet top endahtı ve bilcümle vükelâ-yı fihâm ve bendegân-ı sıdk-ittisâmımız ve sair istekli olanlar dahî eyyâm-ı mezkûre gecelerinde ikâd-ı kanâdil ile icra-yı merasim-sürûr ve şâdi olunmasını lazım gelenlere tenbih eylesin hemen. Cenâb-ı Rabbü'l-âlemîn sülale-i tâhiremizi ilelebed bakî ve dâim ve herhalde ibâdullâha kemâl-i refah ve asayiş ihsan buyursun, âmin, bi-hürmet-i Rasuli's-sekaleyn.

İşbu hatt-ı hümâyûn-ı vilâdet-i bâhiri's-saâdet-i cenâb-ı mülûkânenin ferdâsı perşembe günü suret-i mutantanada Bâbiâli'ye şeref-vürûd olup mükemmel muzika ile istikbâl olunarak Meclis-i Vâlâ-yı Ahkâm-ı Adliye Dairesi'nde vükelâ-yı fihâm ve vüzerâ-yı izâm ve ricâl ve ümerâ-yı benâm muvâcehesinde kıraat ve yedi gün beşer nevbet top endahtıyla her tarafca icra-yı meserret olmuştur.

Cenâb-ı Hak ömr ü afiyet ve şân-ı şevket-i hümâyûnlarını müzdâd buyursun, âmin.

Vilâyat-ı Şahanede Vülât-ı İzâm Hazerâtı

Esâmî-i Vilayet	Esâmî-i Vülât	Rütbe
Hicaz Vali ve Kumandanı	Ahmed Ratib Paşa	Müşir
Yemen	Hüseyin Hilmi Paşa	Vezir
Basra	Muhsin Paşa	Ferik
Bağdad	Namık Paşa	Vezir
Musul	Nazım Bey	Bâlâ
Haleb	Enis Paşa	Rumeli
Suriye	Hüseyin Nazım Paşa	Vezir
Beyrut	Reşid Paşa	Bâlâ
Trablusgarb	Hafız Paşa	Rumeli
Hüdâvendigâr	İbrahim Halil Bey	Bâlâ
Konya	Mehmed Ferik Paşa	Vezir
Ankara	Tevfik Paşa	Müşir
Aydın	Kâmil Paşa	Vezir
Adana	Bahri Paşa	Rumeli
Kastamonu	Enis Paşa	Rumeli
Sivas	Reşid Bey	Bâlâ
Bitlis	Hüsni Bey	Bâlâ
Erzurum	Şerif Mehmed Rauf Paşa	Vezir
Mamuretülaziz	Rauf Bey	Ûlâ
Van	Tahir Paşa	Rumeli
Trabzon	Mehmed Kadri Bey	Bâlâ
Cezayir-i Bahr-ı Sefid	Abidin Paşa	Vezir
Edirne Vali Vekili	Arif Paşa	Müşir
Selanik	Hasan Fehmi Paşa	Vezir
Kosova	Raşid Bey	Bâlâ
Yanya	Osman Fevzi Paşa	Ferik
İşkodra	Kâzım Paşa	Müşir
Manastır	Abdülkerim Paşa	Ferik

Müstakil Mutasarrıflıklarda Bulunan Mutasarrıfın-ı Kirâm

Kudüs-i Şerif	Tevfik Bey	Bâlâ
Bingazi Mutasarrıf ve Kumandanı	Ahmed Tahir Paşa	Ferik
Zor	Şükrü Paşa	Rumeli
İzmid	Kâzım Paşa	Ûlâ Sânisî
Kale-i Sultaniye	Hıfzı Paşa	Rumeli
Çatalca	Mustafa Cevad Bey	Bâlâ
Cebel-i Lübnan	Naum Paşa	Vezir

Eyâlât-ı Mümtâze

Hidiv-i Mısır	Abbas Hilmi Paşa	Sadâret-i Uzmâ Pâyesi
Bulgaristan Prens ve Rumeli-i Şarkî Valisi	Prens Ferdinand	Müşir
Sisam Beyi	Mihalaki Bey	Ûlâ

Institut kurde de Paris

[ERKÂN VE ME'MURÎN-İ VİLAYET]

ERKÂN VE ME'MURÎN-İ VİLAYET

Vali-i Vilayet

Mehmed Nazım Paşa

Rütbe

Rumeli

Mecidi

Osmanî

1

1

Esâmî	Rütbe	Tarih	O.	Tarih	M	Tarih
Nâib Hasan Efendi	Bilâd-ı Hamse		3			
Vali Muavini Mina Efendi	Ûlâ Sânisî		4			Gümüş Liyakat Madalyası
Defterdar Nihad Efendi	Ûlâ Sânisî		4		3	
Mektubî Hayri Bey	Ûlâ Sânisî	21 R 316			3	8 R 317

Meclis-i İdare-i Vilayet

Reis Vali-i Vilayet

Azâ-yı Tabiiyye

Nâib Efendi

Vali Muavini Mina Efendi

Defterdar Efendi

Mektubî Bey

Müftü Sabahaddin Efendi Edirne Pâyesi

Nakîbü'l-eshrâf Kaymakamı Mahrec M 3 8 M 308

Hacı Mesud Bey

Süryani Katolik Murahhasası M 2

Patras Efendi

Azâ-yı Münthabe

Behram Paşa Rumeli

Arif Efendi Ûlâ Sânisî

Osib Efendi Mütemâyiz

Karabet Efendi

Vilayet Nâfi'a Komisyonu

Reis Vali-i Vilayet

Azâ Meclis-i İdare Azâsından Behram Paşa

Azâ Nüfus Nâzırı Ali Nihad Efendi

Azâ Şube Memuru Necmeddin Efendi

Azâ Beledî Azâsından Abdurrahman Efendi

Azâ Sermühendis Rıza Efendi

Azâ Komisyon Kâtibi Sabri Efendi

Tahsilat Komisyonu

Reis Vali-i Vilayet

Azâ Defterdar Efendi

Az Vergi Müdürü Tahsin Efendi

Azâ Defter-i Hakanî Memuru Mustafa

Azâ Vergi Mizân Başkâtibi Hamdi Efendi

Azâ Hulusi Efendi

Meclis-i İdare Nezdinde Müteşekkil Heyet-i İttihâmiye

Reis Meclis-i İdare Azasından Arif Efendi

Azâ Meclis-i İdare Azasından

[...] Efendi

Meclis-i İdare Mustantıkı Mektubî Muavini Fikri Bey

Meclis-i İdare Müdde'î-i Umumîsi Mektubî Kalemî Hulefâsından Muhlis Efendi

Heyet-i İttihâmiye Kâtibi Samuel Efendi

Azâ Meclis-i İdare Azasından

[...] Efendi

Meclis-i İdare-i Vilayet Kalemî

Başkâtib Feyzi Efendi Mütëmâyiz 23 B 312 Üçüncü Osmanî

İkinci Kâtib Mehmed Rıza Efendi Sâlise

Kâtib el-Hâc Besim Efendi Râbi'a 20 Ş 313 Beşinci Mecidi

Kâtib Samuel Efendi

Kâtib Abdülaziz Efendi

Kâtib Nüzhet Bey

Kâtib Mehmed Efendi

Kâtib Tahir Efendi

Kâtib Ziya Efendi

Muhasebe Kalemî

Mümeyyiz Vahid Efendi Sâniye 6 Ş 311

Masârifât Kâtibi Hacı Tayfur Efendi

Vâridât Kâtibi Hafız Zülfikar Efendi

Vilayet Cetvel Kâtibi Hacı Abdülkadir Efendi

Livâ Cetvel Kâtibi Şevki Efendi

Kazâ Cetvel Kâtibi Abdülaziz Efendi

Masraf Kâtibi Muhiddin Efendi

Masraf Kâtibi Refiki Tayyib Efendi

Vâridât Kâtibi Refiki Mehmed Mihri Efendi

Vâridât Kâtibi Refiki Şeyh Mehmed Efendi

Havalât-ı Umumiye Kâtibi Mustafa Şevket Efendi

Mesâlîb-i Hariciye Kâtibi Kâmil Bey Râbi'a

İlamât Kâtibi Mustafa Vasfi Efendi

İlamât Mukayyidi Mehmed Şevket Efendi

Mübeyyiz Yahya Efendi

Mübeyyiz Kâmil Efendi

Yevmiye Kâtibi Hakkı Efendi

Adliye Hesap Kâtibi Mustafa Efendi

Merkez Sandık Emîni Abdülvahhab Efendi

Mektubî Kalemî

Mektubî Muavini Ali Fikri Bey

Mümeyyiz Zülfikar Hakkı Efendi Ülâ Sâni'si 3 R 317 Üçüncü Mecidi 25 R 319

Serhalife Hüseyin Sıdkı Efendi Sâlise 24 Za 318 Beşinci Mecidi 26 Za 311

Hulefâ

Ragib Efendi Sâlise

Hafız Necib Efendi Sâlise 11 N 312

Muhlis Efendi Râbi'a

Said Efendi Sâlise

İzzet Efendi Sâlise

Abdüsselam Efendi

Mübeyyizân

Fazlı Efendi

Refi Bey Sâlise

Nedim Bey

Abdülkadir Efendi

Ragib Efendi

Şevket Efendi

Asım Efendi

Emin Bey

Tevfik Efendi

Kemal Efendi

Evrak Kalemî

Müdür Osman Sâkıb Efendi Mütëmâyiz

Mukayyid Hasan Efendi

Mukayyid Ahmed Efendi

Mukayyid Abdülmesih Efendi

Mukayyid Sabri Efendi Hâmise 4 Ra 312

Mukayyid Baki Efendi

Mukayyid Hikmet Efendi

Sicill-i Ahvâl-i Memurîn Komisyonu

Reis Mektubî-i Vilayet

Azâ Mektubî Mümeyyizi Zülfikar Hakkı Efendi Azâ Muhasebe Mümeyyizi Vahid Efendi
Azâ Meclis-i İdare Başkâtibi Feyzi Efendi Azâ Mektubî Hulefâsından Ragıb Efendi
Azâ Evrak Müdürü Osman Sakıp Efendi Azâ Mektubî Hulefâsından Şevket Efendi

Mahkeme-i Şer'î Şerif

Başkâtib Şükrü Efendi

Mukayyid Yusuf Necib Efendi Zabıt Kâtibi Zülfikar Efendi
Müsevvid Ahmed Efendi Zabıt Kâtibi Abdürrezzak Efendi
Mübeyyiz Halil Sırrı Efendi

Devâir-i Adliye

Vilayet Adliye Müfettişleri

İsmail Semi Efendi Mütemâyiz Yordanaki Efendi

Encümen-i Adliye

Reis İstînâf Mahkemesi Reis-i Evveli Nâib Efendi
Azâ İstînâf Mahkemesi Ceza Reisi Tevfik Efendi
Azâ İstînâf Mahkemesi Müdde'î-i Umumîsi Hikmet Bey Sâniye
Azâ Bidâyet Mahkemesi Reis-i Evveli Hasan Senaya Efendi
Azâ Bidâyet Mahkemesi Ceza Reisi Ali Efendi
Azâ Merkez Müdde'î-i Umumî Muavini Hilmi Efendi
Encümen Kâtibi Mehmed Tevfik Bey Sâlise

İstînâf Hukuk Mahkemesi

Reis Nâib Efendi

Azâ Emin Efendi Mütemâyiz Azâ Rızkullah Efendi
Azâ Abdülgani Bey Sâlise Azâ Kazzazyan Ohannes Efendi Sâniye
Azâ Mülâzımı Abdülkâdir Efendi

İstînâf Ceza Dairesi

Reis Tevfik Efendi

Azâ Mustafa Bey Sâniye Azâ Zülfikar Bey
Azâ Handanyon Karabet Efendi Sâlise Azâ Papazyan Yusuf Efendi
Azâ Mülâzımı Ziya Efendi
Müdde'î-i Umumî Hikmet Bey Sâniye
Müdde'î-i Umumî Kâtibi Nail Efendi

İstînâf Kalemi

Başkâtib Tevfik Bey Sâlise
Hukuk Dairesi Zabıt Kâtibi Abdülcelil Efendi
Hukuk Dairesi Zabıt Kâtibi Mehmed Kemal Efendi
Ceza Dairesi Zabıt Kâtibi Mehmed Nuri Efendi
Ceza Dairesi Zabıt Kâtibi Sabit Efendi

Bidâyet Hukuk Dairesi

Reis Hasan Senaya Efendi

Azâ Mustafa Efendi Azâ Yusuf Efendi
Azâ Mülâzımı Abdülcelil Efendi

Bidâyet Ceza Dairesi

Reis Ali Efendi

Azâ Zülfü Bey Sâlise

Azâ Hanna Necmi Efendi

Azâ Mülâzımı Abdurrahman Efendi

Müdde'î-i Umumî Muavini Hilmi Efendi

Bidâyet Kalemi

Başkâtib Osman Nuri Efendi Sâlise

Hukuk Zabıt Kâtibi Cemil Efendi

Ceza Zabıt Kâtibi Zünnun Bey

Hukuk Zabıt Kâtibi Tohman Efendi

Ceza Zabıt Kâtibi Abdullah Efendi

İstintâk Dairesi

Sermustantık İbrahim Efendi

İkinci Mustantık Arif Efendi

Mustantık Mukayyidi Tevfik Bey

İcra Dairesi

İcra Memuru Said Efendi

İcra Mübâşiri İbrahim Halil Efendi

Mukavelât Dairesi

Mukavelât Muharriri Mehmed Ali Efendi

Refiki Süleyman Efendi

Dava Vekilleri

Ömer Ali Bey

Rıza Efendi

Mehmed Ali Efendi

Natuk Efendi

Bogos Efendi Sâlise

Kirakos Efendi

Hasan Efendi

Ticaret Odası

Reis Mehmed Faik Efendi

Azâ Hazık Efendi

Azâ Haçador Efendi

Azâ Mustafa Efendi

Azâ Karabet Efendi

Azâ Mahmud Efendi

Azâ Tatos Efendi

Azâ Mıgırdıç Efendi

Maarif İdaresi

Maarif Müdüriyeti vazifesi Mekteb-i İdadi Müdürü Mehmed Ali tarafından ifa olunmaktadır.

Muhasebe Memuru Receb Hilmi Efendi

Kâtib İbrahim Edhem Efendi

Muhasebe Refiki Mustafa Efendi

Sandık Emiri Ahmed Nazım Efendi

Fahrî Müze Memuru Natuk Efendi

Meclis-i Maarif

Reis Maarif Müdüriyeti inzimâmıyla İdadi Müdürü Mehmed Ali Efendi

Azâ Sabahaddin Efendi Edirne Pâyesi

Azâ Niyazi Efendi Ülâ Sânisî

Azâ Müderris Mahmud Efendi

Azâ Stepan Efendi

Azâ münhal

Diyarbakır İdadi-i Mülkî Heyet-i İdaresi

Müdür-i Mekteb Mehmed Ali Efendi

Malumat-ı Zirâiye ve Sıhhiye, Kitâbet-i Hendese,

Usul Defteri, Cebî Muallimi Mehmed Ali Efendi

Kısm-ı Evvel Hesap Muallimi Receb Hilmi Efendi

Tarih Muallimi Necmeddin Efendi
Arabî, Kısm-ı Evvel Coğrafya Muallimi Ali Rıza Efendi
Ulûm-ı Diniye ve Ahlakiye Muallimi Hacı Hafız Mahmud Efendi
Farisî, Kısm-ı Sâni Coğrafya Muallimi Ali İlmî Efendi
Türkçe Muallimi Abdülvahhab Vehbi Efendi
Hat Muallimi Abdüsselam Efendi
Resim Muallimi Yüzbaşı Rıza Efendi
Ermenice, Kısm-ı Sâni Hesap Muallimi Şevki Efendi
Fransızca Muallimi Mülâzım-ı Evvel Eşref Efendi
Kısm-ı Sâlis Hesap Muallimi Mülâzım-ı Evvel Fethullah Efendi
İlm-i Eşya Muallimi Celal Efendi
Mubassır Halil Efendi
Mevcud-ı Şâkirdân 48 Hademe 2

Dârümuallimîn

Muallim Abdülvahhab Vehbi Efendi
Talebe-i Mevcûde 3 Hademe 1

İnâs Rüşdiyesi

Muallime-i Ülâ Fatma Zehra Hanım Muallime-i Sâniye Hatice Hanım
Hat Muallimi Fethullah Efendi Nakış Muallimesi Şefika Hanım
Mubassıra Esmâ Hanım
Mevcud-ı Şâkirdân 142 Hademe 1

Hâdim-i Terakkî Mekteb-i İbtidâisi

Muallim-i Evvel Mustafa Akif Efendi Muallim-i Sâni Bekir Efendi
Mevcud-ı Şâkirdân 60 Hademe 1

Dahil-i Vilayetteki Mekâtib-i Gayr-i Müslime Lisân-ı Osmanî Muallimleri

Diyarbakir'de Süryani Mekteb-i Lisân-ı Osmanî Muallimi Hüseyin Sıdkı Efendi Sâlise
Diyarbakir'de Ermeni Mektebi Lisân-ı Osmanî Muallimi Mustafa Vasfi Efendi
Diyarbakir'de Keldani Mektebi Lisân-ı Osmanî Muallimi Ahmed Nazım Efendi
Palu'da Ermeni Mektebi Lisân-ı Osmanî Muallimi İsmail Hakkı Efendi

Vergi Dairesi

Müdür Hasan Tahsin Efendi Sâlise 6 Ca 302
Mizân Başkâtibi Abdülhamid Efendi Sâlise 6 Za 312
Merkez Vergi Kâtibi Kasım Efendi
Refikî Rifat Efendi
Şark Nahiyesi Vergi Kâtibi Osman Nâfiz Efendi
Garb Nahiyesi Vergi Kâtibi Rüşdü Efendi
Yeni Türkmen Vergi Kâtibi Mehmed Rauf Efendi
Defterci Behram Efendi

Nüfus Nezâreti

Nazır Ali Nihad Efendi Sâlise
Başkâtib Hacı Ali Bey Sâlise Kâtib-i Sâni Ali Efendi

Heyet-i Tefrik

Reis Evrak Müdürü Osman Efendi
Azâ Abdülkadir Efendi Azâ Çıracıyan Stepan Efendi

Matbaa-i Vilayet

Nâzır Mektubî-i Vilayet

Müdür Muhlis Efendi Râbî'a

Muharrir Mektubî Serhalifesi Hüseyin

Sıdkı Efendi Sâlise

Hurûfât Dairesi

Sermürettip Artin Efendi

Mürettip Halim Efendi

Makinacı Misak Ağa

Müvezzi' ve Merdaneci Hüseyin Efendi

Litoğrafyada lüzumu takdirinde iki nefer muvakkit çarkçı istihdam olunur.

Litoğrafya Dairesi

Sermemur Muhlis Efendi

Refik-i Evvel Samih Efendi

Refik-i Sâni Ahmed Ağa

Defter-i Hakanî Dairesi

Memur Mustafa Hulusi Efendi Sâlise 4 Ra 312

Başkâtib Mehmed Mesud Efendi

Kâtib-i Sâni Abdurrahman Hayri Efendi

Merkez Tapu Kâtibi Abdurrahman Efendi

Tedkik-i Senedât Komisyonu

Reis Defter-i Hakanî Memuru Mustafa Hulusi Efendi

Azâ Zülkifl Bey

Azâ İbrahim Efendi

Azâ Hanna Necmi Efendi

Azâ Dikranyan Haçador Efendi

Kâtib Mektubî Kalemi Hulefâsından Ragıb Efendi

Ziraat Bank Şubesi

Memur Necmeddin Efendi Sâlise

Muavin Mehmed Nuri Efendi

Başkâtib ve Veznedar Mehmed Refik Efendi

Kâtib-i Sâni Ahmed Tevfik Efendi

Mukayyid Süleyman Faik Efendi

Bedelât-ı Nakdiye Takip Memuru Celaleddin

Tahsildar Arif Efendi

Bedelât-ı Nakdiye Serkâmbi Fahi Efendi

Ziraat Bank Şubesi Meclis-i İdaresi

Reis Ticaret Odası Reisi Mehmed Faik Efendi

Azâ Memur Necmeddin Efendi

Azâ Belediye Azâsından Fazlı Efendi

Azâ Ticaret Odası Azâsından Dikranyan Haçador Efendi Râbî'a

Azâ Belediye Azâsından Mehmed Bakır Efendi

Memurîn-i Fenniye

Sermühendis Rıza Efendi Sâlise

Mühendis İbrahim Efendi

Mühendis Fuad Efendi

Kondüktör Valisemaki Efendi

Kondüktör Lütfi Efendi

Kondüktör Osman Efendi

Evkaf İdaresi

Muhasebeci Hüsnü Saniye

Başkâtib Raif Efendi

Sandık Emiri Arif Bey

Evkaf-ı Mühlaka Kâtibi Sabri Efendi

Tahsilat ve İnşaat Memuru Mahmud Efendi

Tahsilat ve İnşaat Memuru Mahmud Hamdi

Odacı Abdülhadi Efendi

Evkaf Komisyonu

Reis Osman Bey Ülä

Azâ Muhasebeci Efendi

Azâ Mahmud Efendi

Azâ İbrahim Edhem Sâlise

Azâ Abdülkadir İlmî Efendi İznir Pâyesi

Daire-i Belediye

Reis Niyazi Efendi Ülä Sâni

Azâ Bekir Efendi

Azâ Sabri Efendi

Azâ Zülkifl Bey

Azâ Mehmed Efendi

Azâ Abdülaziz Efendi

Azâ Mustafa Efendi

Azâ Fazlı Efendi

Azâ Kiryakos Efendi

Başkâtib Mustafa Nuri Efendi Râbi'a 14 B 312

Tabib Bahaeddin Efendi Sâniye

Eczacı Agop Efendi

Cerrah Ali Efendi

Muavini Artin Efendi

Sandık Emîni Abdülvahhab Efendi

Müfettiş ve Mühendis Zeynelabidin Efendi

Merkez Sancağı Aşı Memuru Osman Efendi

Çavuş Nefer 6

Tulumbacı Hasan Ağa

Tulumbacı Muavini Kiryakos Ağa

Gurebâ Hastanesi

Tabib Bahaeddin Efendi

Kâtib Kasım Efendi

Serhademe Abdülvahhab Efendi

Tedarik-i Vesâit-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Reis Belediye Reisi Niyazi Efendi

Azâ Sabri Efendi

Azâlık İnzimâmiye

Azâ Yüzbaşı Şahab Bey

Kâtib-i Evveli Mustafa Efendi

Kâtib-i Sâni Redif Başçavuş Efendi

Telgraf ve Posta İdaresi

Diyarbakir ve Mamuretülaziz Vilayetleri Sami Efendi Ülä Sâni

Telgraf ve Posta Başmüdüğü

Diyarbakir Ciheti Müfettiş Muavini

Hacı Nuri Efendi Sâlise 1 Ca 315

Diyarbakir Telgraf ve Posta Merkezi Müdüğü

Hacı Hilmi Efendi Sâniye 10 Z 317 Dördüncü Mecidi 24 Ş 315

Başmüdüriyet Serkâtibi Talat Efendi

Başmüdüriyet Muhasebe Kâtibi Tavit Efendi

Başmüdüriyet Mukayyidi Şefik Efendi

Muhabere Sermemuru Talat Efendi

Muhasebe Sermemuru Vahhab Efendi

Muhabere Sermemuru Tahir Efendi

Muhabere Memuru Zülfü Efendi

Muhabere Memuru Raif Efendi

Muhabere Memuru Zihni Efendi

Muhabere Memuru Şükrü Efendi

Muhabere Memuru Zeki Efendi

Muhabere Memuru Sırmı Efendi

Muhabere Memuru Raif Efendi

Muhabere Memuru Vasfi Efendi

Muhabere Memuru Sami Efendi

Muhabere Memuru Nazım Efendi

Muhabere Memuru Esad Efendi

Muhaberât-ı Ecnebiye Şefdistasyonu Amasyan Efendi

Muhaberât-ı Ecnebiye Sermemuru

Stepan Efendi

Aram Efendi

Muhaberât-ı Ecnebiye Memuru [...] Efendi

Muhaberât-ı Ecnebiye Memuru münhal

Muhaberât-ı Ecnebiye Memuru Şevki Efendi

Muhaberât-ı Ecnebiye Memuru Fehmi Efendi

Muhaberât-ı Ecnebiye Memuru Mikdat Efendi

Muhaberât-ı Ecnebiye Memuru Abdülkadir Efendi

Makinacı Mehmed Ali Efendi

Muhaberât-ı Ecnebiye Memuru Zeki Efendi

Diyarbakir Posta Müdüğü Hacı Abdullah Efendi Sâniye 15 Za 315 4 Osmanî 6 B 316

Mukayyidi Abdullah Efendi

Jandarma Alayı

Alay Kumandanı Mehmed Tahir Bey 4 Osmanî 4 Mecidi
İdare Emîni Abdülcelil Efendi Rusya Muharebe Madalyası

Birinci Merkez Taburu

Binbaşı Mehmed Asım Efendi 4 Osmanî 4 Mecidi
Tabur Kâtibi Mehmed Bey
Piyade Yüzbaşısı münhal
Piyade Yüzbaşısı Hacı İsmail Efendi
Piyade Yüzbaşısı Hasan Bey
Süvari Yüzbaşı Ahmed Hamdi Efendi 4 Mecidi ve Kars İftihar Madalyası
Süvari Yüzbaşı Şaban Ağa 4 Mecidi ve Kars İftihar Madalyası
Süvari Yüzbaşı Hacı Yusuf Ağa
Piyade Mülâzım-ı Evveli Mahmud Ağa 5 Mecidi
Piyade Mülâzım-ı Evveli Süleyman Efendi
Piyade Mülâzım-ı Evveli Abdülkadir Ağa 4 Mecidi
Süvari Mülâzım-ı Evveli Hasan Ağa
Süvari Mülâzım-ı Evveli Hacı Mehmed Ağa
Süvari Mülâzım-ı Evveli Nuri Ağa
Piyade Mülâzım-ı Sânisî Mehmed Ağa 5 Mecidi ve İftihar Madalyası
Piyade Mülâzım-ı Baki Efendi
Piyade Mülâzım-ı Sânisî münhal
Süvari Mülâzım-ı Sânisî Mehmed Ağa
Süvari Mülâzım-ı Sânisî Zülfikar Ağa
Süvari Mülâzım-ı Sânisî Nasrullah Efendi

Alay-ı Mezkûrun İkinci Mardin Taburu

Binbaşı münhal
Tabur Kâtibi Said Bey
Piyade Yüzbaşısı Hacı Yusuf Efendi
Piyade Salih Yusuf Efendi 5 Mecidi 8 S 308
Piyade Mustafa Ağa 4 Osmanî ve Mecidi 7 M 307
Piyade Mehmed Ağa 4 Mecidi 7 M 307
Piyade Mülâzım-ı Evveli Mehmed Derviş Ağa
Piyade Mülâzım-ı Evveli Mustafa Ağa
Süvari Mülâzım-ı Evveli Abdi Efendi 5 Mecidi
Süvari Mülâzım-ı Evveli münhal
Piyade Mülâzım-ı Sânisî Hurşid Ağa
Piyade Mülâzım-ı Sânisî Ali Ağa
Süvari Mülâzım-ı Sânisî münhal
Süvari Mülâzım-ı Sânisî Beşşar Bey

Alay-ı Mezkûrun Üçüncü Maden Taburu

Binbaşı Ali Efendi 4 Mecidi
Tabur Kâtibi Hacı Yahya Efendi
Piyade Yüzbaşısı Hasan Ağa
Piyade Yüzbaşısı Hasan Efendi
Süvari Yüzbaşısı Sami Bey
Süvari Yüzbaşısı Mehmed Ali Ağa
Piyade Mülâzım-ı Evveli Mehmed Ağa
Piyade Mülâzım-ı Evveli Yusuf Efendi

Süvari Mülâzım-ı Evveli Osman Ağa 5 Mecidi 15 C 307

Süvari Mülâzım-ı Evveli Mehmed Emin Efendi

Piyade Mülâzım-ı Sâni Ali Ağa

Piyade Mülâzım-ı Sâni münhal

Süvari Mülâzım-ı Sâni Tursun Ağa

Süvari Mülâzım-ı Sâni Reşid Ağa

Alay-ı Mezkûrun Dördüncü Esterli Seyyar Taburu

Binbaşı Hamdi Ağa 4 Mecidi

Tabur Kâtibi Mahmud Necib Efendi

Yüzbaşı Ahmed Efendi 5 Mecidi

Yüzbaşı Mustafa Ağa

Yüzbaşı Ali Bey 5 Mecidi

Yüzbaşı Hacı Reşid Efendi

Mülâzım-ı Evvel münhal

Mülâzım-ı Evvel Şükrü Efendi

Mülâzım-ı Evvel Ahmed Efendi

Mülâzım-ı Evvel Mustafa Ağa

Mülâzım-ı Sâni Hacı Yusuf Ağa

Mülâzım-ı Sâni Hacı Hasan Efendi

Mülâzım-ı Sâni Emin Ağa

Mülâzım-ı Sâni Zülfikar Ağa

Tahsildarlar

Merkez-i Vilayet Tahsildar Müfettişi Mehmed Nureddin Bey Sâlise

Şark Süvari Tahsildarı Abdülkadir Efendi

Garb Süvari Tahsildarı Abdülkadir Efendi

Kikâ Türkân Tahsildarı Mehmed Efendi

Tahsildarı münhal

Merkez Piyade Tahsildarı Ahmed İzzet Efendi

Merkez Piyade Tahsildarı Arif Efendi

Merkez Piyade Tahsildarı Said Efendi

Merkez Piyade Tahsildarı münhal

Hapishane Memurları

Müdür Abdülaziz Efendi

Müfettiş Asâkir-i Şahane Kolağalığı'ndan Mütেকâid Hacı İbrahim Efendi

İmam Ali Efendi

Kâtib İsa Ruhi Efendi

Merkez-i Vilayette Müstahdem Polis Komiserleri

Serkomiser Ahmed Tevfik Efendi Sâlise

İkinci Sınıf Komiser Mustafa Asım Bey

İkinci Sınıf Komiser Hicabi Efendi

İkinci Sınıf Komiser Yusuf Raci Efendi Sâlise

Üçüncü Sınıf Komiser Abdurrahman Efendi

Üçüncü Sınıf Komiser Mehmed Nuri Efendi

Üçüncü Sınıf Komiser Cemil Efendi

Polis Memurları

Hafız Salih Efendi

Mahmud Galib Efendi

Mehmed Fazlı Efendi

Mehmed Sabri Efendi

Abdülkerim Efendi

Hasan Efendi

Mehmed Sadık Efendi

Hacı Muhiddin Efendi

Arif Efendi

Naum Efendi

Mekteb-i Rüşdî-i Askeri Heyet-i İdaresi

Müdür Bekir Hilmi Efendi Kolağası

Dahiliye Mülâzımı Fethullah Efendi

Dahiliye Yüzbaşı münhal

Dahiliye Mülâzımı münhal

Dahiliye Mülâzımı münhal

Heyet-i Tedrisiye

Arabî Muallimi Subhî Efendi Edirne Pâye-i Mücerredî Arabî Muallimi Abdülkadir Efendi İzmir Pâye-i Mücerredî
Farisî Muallimi Hasan Fehmi Efendi Kavâid-i Osmanî Muallimi Rasim Efendi
Hüsn-i Hat Muallimi Vahid Efendi Sâlise İmla Muallimi Abdülbaki Efendi
Fransızca Muallimi Mülâzım-ı Sâni Vasfi Efendi Coğrafya Muallimi Mülâzım-ı Evvel Mehmed Eşref Efendi
Riyazî Muallimi Mülâzım-ı Evvel Hamdi Efendi Resim Muallimi Mülâzım-ı Sâni Hilmi Efendi

Mevcud-ı Şakirdân

Dördüncü sene 26 İkinci sene 35
Üçüncü sene 29 Birinci sene 37
İbtidâî ikinci sene 34
Yekûn-ı Şakirdân 161

Bazı Memurîn-i Vilayet

Vilayet Ma'iyetine Memur Berki Efendi
Vilayet Ma'iyetine Memur Muhsin Efendi Mütemâyiz
Vilayet Ma'iyetine Memur Hasan Efendi
Sıhhiye Müfettişi Yorgaki Efendi Baytar Müfettişi Tevfik Efendi
Kel Memuru Bekir Sıdkı Efendi Beytülmal Memuru Hafız Ali Efendi
Hükümet Dava Vekili Dirkaprilyan Bogos Efendi Sâlise

Düyûn-ı Umumiye

Müdür Mehmed İzzet Efendi Başkâtib Mehmed Ali Saib Efendi
İkinci Kâtib Ahmed Rifat Efendi Tezkire Kâtibi Gevrek Sıdkı Efendi
Sandık Emîni Mehmed Ali Efendi Kantar Kâtibi Mehmed Sabri Efendi
Süvari Kolcusu Şeyh Mehmed Ağa Kantarcı Kirakos Ağa
Süvari Kolcusu Mustafa Ağa Piyade Kolcusu Mustafa Efendi
Piyade Kolcusu Zülfikar Ağa Piyade Kolcusu Mehmed
Piyade Kolcusu Cercis Ağa

Reji İdaresi

Memur Said İsa Efendi
Muhasebeci ve Sandık Emîni Naimi Efendi Dava Vekili Kirakos Efendi
Muhasebe Kâtibi Rızkullah Efendi Maden Reji Memuru Ali İlmî Efendi

Merkez-i Vilayete Merbût Nevâhî

Baharlu Nahiyesi

Müdür Hacı Mustafa Ağa Muavin Hacı Reşid Ağa
Azâ
Ahmed Ağa Veyis Ağa Abdülkadir Ağa
Kâtib İzzet Efendi
Hamidiye İbtidâî Mekteb Muallimi Şeyh Said Efendi

Altınakar Nahiyesi

Müdür Hacı Davud Ağa Muavin Beşir Ağa
Azâ münhâl Mehmed Galib Ağa Mehmed Ağa
Kâtib
Hamidiye İbtidâî Mekteb Muallimi Mehmed Efendi

Kargalu Nahiyesi

Müdür İbrahim Ağa Muavin Ali Ağa
Azâ
Ali Ağa Ali Ağa
Kâtib

Sepiyak Nahiyesi

Müdür Abdülkerim Ağa Muavin Mehmed Şerif Ağa
Azâ
Ferho Ağa Sinan Ağa Mehmed Ağa
Kâtib Ali Efendi

Ümerâ ve Zabitân-ı Askeriye

Onbeşinci Fırka-i Hümâyûn Kumandanlığı ve Erkân-ı Harbiye Dairesi

Fırka Kumandanlığı

Mehmed Kâmil Paşa

Rütbe	Osmanî	Mecidî
Ferik	2	1
Rusya Muharebe Madalyası	İmtiyaz Altın ve Gümüş Madalyası	
Redif Elli Yedinci İsmail Bey 3 Mecidî 4 Osmanî		
Alayı Miralayı İftihar Rus Karadağ Madalyaları		

Redif Elli Yedinci Alayın Birinci Diyarbakir Taburu Zabitânı

Binbaşı Said Efendi	Tabur Kâtibi Mehmed Şakir Efendi
Yüzbaşı Şahab Efendi	Yüzbaşı Ali Rıza
Yüzbaşı İsmail Efendi	Yüzbaşı münhal
Mülâzım-ı Sâni Hasan Efendi M 4	Mülâzım-ı Sâni münhal
Mülâzım-ı Sâni İbrahim Hakkı Efendi	Mülâzım-ı Sâni Mehmed Tahsin Efendi
Depo Memuru Mülâzım-ı Sâni Mustafa Efendi	Tüfenkçi Ustası Abdi Ağa

Alay-ı Mezkûrun İkinci Mardin Redif Taburu

Binbaşı Mustafa Efendi	Tabur Kâtibi Mehmed Tefik Efendi
Yüzbaşı Mehmed Efendi M 5	Yüzbaşı Mustafa Efendi
Yüzbaşı Ahmed Hasib Efendi Girid Madalyası	Yüzbaşı Münir Efendi
Mülâzım-ı Sâni Abdülbaki Efendi	Mülâzım-ı Sâni Yakub Efendi
Mülâzım-ı Sâni Mehmed Besim Efendi M 5	Mülâzım-ı Sâni Mehmed Emin Efendi
Depo Memuru Mülâzım-ı Evvel Mehmed Efendi	Çakmakçı Ustası Nuri Efendi

Alay-ı Mezkûrun Üçüncü Ergani Madeni Redif Taburu

Binbaşı Şükrü Efendi	Tabur Kâtibi Nuh Naci Efendi
Yüzbaşı Mustafa Efendi	Yüzbaşı münhal
Yüzbaşı Abdülhamid Efendi	Yüzbaşı Şeyhmus Efendi
Mülâzım-ı Sâni Mehmed Fethi Efendi	Mülâzım-ı Sâni Osman Efendi
Mülâzım-ı Sâni Ahmed Ragıb	Mülâzım-ı Sâni Abdülhamid Efendi
Depo Memuru Mülâzım-ı Evvel Ahmed Hamdi Efendi	Tüfenkçi Ustası İsmail Efendi

Alay-ı Mezkûrun Dördüncü Palu Redif Taburu

Binbaşı Galib Efendi	Tabur Kâtibi Mehmed Efendi
Yüzbaşı Ahmed Efendi M 5	Yüzbaşı Şükrü Efendi

Yüzbaşı İbrahim Efendi Girid Madalyası
Mülâzım-ı Sâni Zülfikar Efendi
Mülâzım-ı Sâni İbrahim Efendi
Depo Memuru Mülâzım-ı Sâni Esad Efendi

Yüzbaşı Mehmed Efendi
Mülâzım-ı Sâni Hasan Efendi
Mülâzım-ı Sâni Yunus Efendi
Çakmakçı Ustası Ahmed Fevzi Ağa

Redif Elli Sekizinci Alayın Dördüncü Siverek Taburu

Mehmed İzzet Efendi
Yüzbaşı Süleyman Efendi
Yüzbaşı münhal
Mülâzım-ı Sâni Abdürrezzak Efendi
Yüzbaşı Hasan Efendi
Depo Memuru Mülâzım-ı Sâni Veliyyüddin Efendi

Tabur Kâtibi İbrahim Hulusi Efendi
Yüzbaşı İbrahim Efendi
Yüzbaşı Derviş Efendi
Mülâzım-ı Sâni İsmail Hakkı Efendi M 5
Mülâzım-ı Sâni Hafız Efendi
Çakmakçı Ustası münhal

Redif Altmışınca Alayın Dördüncü Midyat Taburu

Binbaşı Ahmed Şükrü Efendi A 4
Yüzbaşı Ali Efendi
ve Girid Madalyaları
Yüzbaşı münhal
Mülâzım-ı Sâni Niyazi Efendi
Mülâzım-ı Sâni Musa Efendi
Depo Memuru Mülâzım-ı Sâni Nazım Efendi

Tabur Kâtibi Ahmed Remzi Efendi
Yüzbaşı Mehmed Nazmi Efendi Plevne
Yüzbaşı Eyüb Efendi
Mülâzım-ı Sâni münhal
Mülâzım-ı Sâni Ahmed Efendi
Çakmakçı Ustası Rıza Efendi

Diyarbakir İlave Fırkasının Diyarbakir Livasının Diyarbakir Alayı

Alay Kumandanı münhal

Birinci Diyarbakir İlave Taburu

Kumandan Kolağası Neşet Efendi
Birinci ve İkinci Bölük Kumandanı
Üçüncü ve Dördüncü Bölük Kumandanı

M 4 Yunan Muharebe Madalyası
Mülâzım-ı Evvel Mehmed Efendi
Mülâzım-ı Evvel Hasan Efendi

İkinci Diyarbakir İlave Taburu

Kumandan münhal

Birinci ve İkinci Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Emin Efendi
Üçüncü ve Dördüncü Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Mehmed Rüşdü Efendi Mecidi 5

Üçüncü Diyarbakir İlave Taburu

Kumandan münhal

Birinci ve İkinci Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Mehmed Efendi
Üçüncü ve Dördüncü Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Şevki Efendi

Dördüncü Ergani Madeni İlave Taburu

Kumandan Kolağası Hacı Ali

Birinci ve İkinci Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Hasan Ağa
Üçüncü ve Dördüncü Bölük Kumandanı münhal

Livâ-yı Mezkûrun Ergani Madeni İlave Taburu

Alay Kumandanı münhal

Birinci Ergani İlave Taburu

Kumandan Kolağası Emin Efendi
Birinci ve İkinci Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Hacı Ömer Efendi
Üçüncü ve Dördüncü Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Mustafa Saffet Efendi

İkinci İlave Taburu

Kumandan münhal

Birinci ve İkinci Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Yusuf Sıdkı Efendi
Üçüncü ve Dördüncü Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Şükrü Efendi

Üçüncü Palu İlave Taburu

Kumandan Kolağası Hasan Efendi

Birinci ve İkinci Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Mustafa Efendi
Üçüncü ve Dördüncü Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel İshak Efendi

Dördüncü Palu İlave Taburu

Kumandan münhal

Birinci ve İkinci Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Hasan Efendi
Üçüncü ve Dördüncü Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Hüseyin Efendi

Fırka-i Mezkûrenin Siird İlave Livâsının Mardin İlave Taburu

Alay Kumandanı Binbaşı Hafız Mehmed Efendi

Birinci Mardin İlave Taburu

Kumandan Kolağası Ali Efendi

Birinci ve İkinci Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Osman Efendi
Üçüncü ve Dördüncü Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Nuri Efendi

İkinci Mardin İlave Taburu

Kumandan münhal

Birinci ve İkinci Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel İbrahim Hakkı Efendi
Üçüncü ve Dördüncü Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Ali Rıza Efendi

Üçüncü Midyat İlave Taburu

Kumandan Kolağası Hacı Mehmed Efendi

Birinci ve İkinci Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Ömer Efendi
Üçüncü Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Abdullah Hilmi Efendi
Dördüncü Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Faik Efendi M 5

Malatya İlave Fırkasının Besni Livâsının Siverek Alayı

Kumandan münhal

Birinci Siverek İlave Taburu

Kumandan münhal

Birinci ve İkinci Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Abdülhamid Efendi
Üçüncü ve Dördüncü Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Mahmud Cemil

İkinci Siverek İlave Taburu

Kumandan Kolağası Mehmed Ağa

Birinci ve İkinci Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Ferhat Ağa
Üçüncü ve Dördüncü Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel İbrahim Efendi

Üçüncü Siverek İlave Taburu

Kumandan münhal

Birinci ve İkinci Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Ahmed Ziyaeddin Efendi
Üçüncü ve Dördüncü Ali Ağa

Nizamiye Yetmiş Üçüncü Alayın Diyarbekir'de Ârâmsâz Dördüncü Taburu

Binbaşı Abdurrahman Efendi	Tabur Kâtibi Abdülkadir Efendi
Tabur İmamı Arif Efendi	Tabib Kolağası Ahmed Efendi
Cerrah Ali Fehmi Efendi M 5	Eczacı Nikolaki Efendi
Tüfenkçi Ustası Salih Usta	Kâtib Muavini Mehmed Sabri Efendi
Yüzbaşı Hasan Ağa	Mülâzım-ı Sâni Hasan Ağa
Mülâzım-ı Sâni Halil Efendi	Yüzbaşı İbrahim Ağa A 4, M 4
Mülâzım-ı Sâni Ahmed Efendi	Mülâzım-ı Sâni Şükrü Efendi
Yüzbaşı Mehmed Emin Efendi	Mülâzım-ı Sâni Hüseyin Hasbi Efendi
Yüzbaşı Ali Ağa	Mülâzım-ı Sâni Mehmed İzzet Efendi
	Mülâzım-ı Sâni Mehmed Hilmi Efendi

Nizamiye Yetmiş Dördüncü Alayın Diyarbekir'de Ârâmsâz Üçüncü Taburu

Binbaşı Hacı Mehmed Tevfik Efendi	
Tabib Yüzbaşı Ali Efendi	
Kâtib İbrahim Efendi	
İmam Hafız Zühdü Efendi	
Kâtib Muavini Ahmed Hamdi Efendi Kars ve Kürdistan Madalyaları	
Eczacı Mehmed Feyzi Efendi	
Tüfenkçi Abdürrezzak Efendi	
Mülâzım-ı Sâni Salih Rıza Efendi	
Yüzbaşı Mustafa Ağa Yunan ve Girid Madalyaları	
Yüzbaşı Ali Ağa M 5	Timarcı Ahmed Efendi
Mülâzım-ı Sâni İbrahim Efendi M 5	Mülâzım-ı Sâni Ali Efendi
Mülâzım-ı Sâni Cemal Efendi	Mülâzım-ı Sâni Mustafa Efendi
Yüzbaşı Ali Ağa	Yüzbaşı Bekir Ağa
Mülâzım-ı Sâni Ahmed Efendi	Mülâzım-ı Sâni Mehmed Şevki Efendi

Diyarbekir Vilayetinde Ârâmsâz Süvari Yirminci Alayı

Miralay Mehmed Seyyid Bey	
3 Osmanî, 2 Mecidi,	
Altın İmtiyaz, Gümüş İmtiyaz, Rusya Madalyası	
Sanayi Madalyası, Yunan Madalyası, Almanya	
Hükümeti'nin İkinci Rütbeden Kron dö Prus Nişanı	
Kaymakam Mustafa Bey	Kolağası Ömer Lütfi Efendi M 5
Alay Emimi Bahaeddin Efendi	Kâtib-i Sâni Mahmud Sıdkı Efendi M 5
Alay Kâtibi münhal	Esvâb Emimi Yüzbaşı İbrahim Galib Efendi M 5
Tabib Kolağası Hüseyin Efendi	Baytar Yüzbaşısı Ali Rıza Efendi
İmam-ı Evvel Burhaneddin Efendi	Eczacı-ı Evvel Garamanis Efendi
İmam-ı Sâni Yahya Galib Efendi	Eczacı-ı Sâni Emin İsmail Efendi
Cerrah-ı Evvel İsmail Hakkı Efendi	Cerrah-ı Sâni Mahmud Nuri Efendi
Saraçbaşı Yusuf Ağa	Çakmakçı Ali Ağa
Sancakdar Mülâzım-ı Sâni Kazım Efendi	Mülâzım-ı Evvel Mahmud Efendi
Mülâzım-ı Evvel Mahmud Hakkı Efendi	Mülâzım-ı Sâni Osman Efendi
Mülâzım-ı Sâni Abdullah Galib Efendi	Yüzbaşı-i Evvel Said Ağa
Yüzbaşı-i Sâni Mehmed Ağa	Mülâzım-ı Evvel Ahmed Rüşdü Efendi
Mülâzım-ı Evvel münhal	Mülâzım-ı Sâni Tayyar Efendi
Yüzbaşı-i Evvel Tevfik Efendi	Mülâzım-ı Sâni İsmail Hakkı Efendi
Mülâzım-ı Sâni Ahmed Necati Efendi	Yüzbaşı-i Sâni Halil Efendi M 5

Yüzbaşı-i Evvel Süleyman Nuri Efendi M 5
Mülâzım-ı Evvel münhal
Mülâzım-ı Sâni Ahmed Ziya Efendi
Yüzbaşı-i Evvel Şaban Efendi
Mülâzım-ı Evvel Süleyman Efendi M 5
Mülâzım-ı Sâni Ahmed Tefvik Efendi

Mülâzım-ı Sâni Ahmed Faik Efendi
Mülâzım-ı Evvel Abdullah Rifat Efendi M 5
Mülâzım-ı Sâni Mehmed Efendi
Yüzbaşı-i Sâni Muhsin Efendi
Mülâzım-ı Evvel Mehmed Nuri Efendi
Mülâzım-ı Sâni İbrahim Servet Efendi

Hamidiye Hafif Süvari Livâsı

Hamidiye Altıncı Livâ Kumandanı Hacı İshak Paşa

Hamidiye Hafif Süvari Kırk Birinci Alayı

Kumandan Kaymakam Hacı Kadri Bey

Miralay İbrahim Paşa M 1, A 3 Altın ve Gümüş İmtiyaz ve İâne Madalyaları

Binbaşı-i Evvel Mehmed Ağa

Binbaşı-i Sâni Mustafa Efendi M 4

Kolağası Hüseyin Efendi

Kâtib-i Sâni Bekir Efendi M 4, A 4 İmtiyaz Gümüş Madalyaları

Alay Kâtibi Hüseyin Efendi M 4

İmam Mehmed Efendi

Yunan Madalyası

Alay-ı Mezkûrun Birinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Abdullah Ağa

Yüzbaşı-i Sâni Halef Ağa M 5, A 4 İmtiyaz Altın ve Gümüş Madalyaları

Mülâzım-ı Evvel Ali Ağa M 5

Mülâzım-ı Sâni Osman Ağa

Alay-ı Mezkûrun İkinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Mehmed Emin Ağa

Yüzbaşı-i Sâni Şihar Ağa

Mülâzım-ı Evvel Abdi Ağa

Mülâzım-ı Evvel Sino Ağa

Mülâzım-ı Sâni Seydo Ağa

Mülâzım-ı Sâni Bekir Ağa

Alay-ı Mezkûrun Üçüncü Bölüğü

Kumandan Yüzbaşı-i Evvel Ahmed Efendi

Yüzbaşı-i Sâni Salim Ağa

Mülâzım-ı Evvel Şeyh Fazıl Ağa

Mülâzım-ı Evvel Şeyh Ali Ağa M 5, A 4 İmtiyaz

Mülâzım-ı Sâni Abdo Ağa

Altın ve Gümüş Madalyaları

Mülâzım-ı Sâni İsa Ağa

Alay-ı Mezkûrun Dördüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Hasan Ağa

Yüzbaşı-i Sâni Mehmed Sadık Ağa

Mülâzım-ı Evvel Eyüb Ağa

Misafir Yüzbaşı-i Evvel Ömer Ağa M 5, O 4 İmtiyaz-ı Altın ve Gümüş Madalyaları

Mülâzım-ı Evvel Osman Ağa

Mülâzım-ı Sâni Sincar Ağa

Hamidiye Hafif Süvari Kırk İkinci Alayı

Kumandan Kaymakam Said Bey

Kaymakam-ı Aşair Abdülhamid Bey M 3, A 4 Altın ve Gümüş Liyakat Madalyaları

Binbaşı-i Evvel Yaşar Ağa

Binbaşı-i Sâni İsmail Bey M 3, A 4 Altın ve Gümüş Liyakat Madalyaları

Kolağası Eyüb Ağa M 3 Altın ve Gümüş Liyakat Madalyaları

Kâtib-i Evvel Tefvik Efendi

Kâtib-i Sâni İbrahim Efendi

Sancakdar Mülâzım-ı Sâni Ahmed Ağa

Alay-ı Mezkûrun Birinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel İsmail Ağa Mülâzım-ı Evvel Ali Ağa
Mülâzım-ı Evvel Bero Ağa Mülâzım-ı Sâni Oso Ağa
Mülâzım-ı Sâni Sadun Ağa

Alay-ı Mezkûrun İkinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Ömer Ağa Yüzbaşı-i Sâni İsmail Ağa
Mülâzım-ı Evvel İsa Ağa Mülâzım-ı Evvel Atman Ağa
Mülâzım-ı Sâni Bero Ağa Mülâzım-ı Sâni Meo' Ağa

Alay-ı Mezkûrun Üçüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Mustafa Ağa Mülâzım-ı Evvel Aluş Ağa
Mülâzım-ı Evvel Mehmed Ağa M 3 Altın Mülâzım-ı Sâni Mehmed Ağa
ve Gümüş Liyakat Madalyaları Mülâzım-ı Sâni Ahmed Ağa

Alay-ı Mezkûrun Dördüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel İsa Ağa Yüzbaşı Vekili Sinan Ağa
Mülâzım-ı Evvel Zülfikar Ağa Mülâzım-ı Evvel Alişan Ağa
Mülâzım-ı Sâni Hüseyin Ağa Mülâzım-ı Sâni Mustafa Ağa

Alay-ı Mezkûrun Beşinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Receb Raci Efendi Yüzbaşı Vekili Halil Ağa
Mülâzım-ı Evvel Eyüb Ağa Mülâzım-ı Evvel Hüseyin Ağa
Mülâzım-ı Sâni İsa Ağa Mülâzım-ı Sâni Hasan Ağa

Hamidiye Kırk Üçüncü Alayı

Kumandan Kaymakam Mehmed Emin Bey M 5
Kaymakam-ı Aşâir Mahmud Bey Binbaşı-i Evvel Ömer Ağa
Binbaşı-i Sâni Sinan Ağa Kolağası Mehmed Ali Ağa
Alay Kâtilbi Zülfikar Efendi Kâtilb-i Sâni Mustafa Efendi
İmam Hacı Osman Efendi Sancakdar Mülâzım-ı Sâni Zülfikar Ağa

Alay-ı Mezkûrun Birinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Yusuf Ağa M 5 Yüzbaşı-i Sâni İbrahim Ağa
Mülâzım-ı Ülâ M 5, A 4 Altın Mülâzım-ı Evvel Altın ve Gümüş
Mehmed Ağa ve Gümüş İmtiyaz Mahmud Ağa İmtiyaz Madalyaları
Mülâzım-ı Sâni Sinan Ağa Mülâzım-ı Sâni Eyüb Ağa

Alay-ı Mezkûrun İkinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Tosun Ağa Yüzbaşı-i Sâni Vekili Hasan Ağa
Mülâzım-ı Evvel Henur Ağa Mülâzım-ı Sâni Sinan Ağa
Mülâzım-ı Sâni Eyüb Ağa

Alay-ı Mezkûrun Üçüncü Bölüğü

Yüzbaşı Vekili Mehmed Ağa Mülâzım-ı Evvel Seydo Ağa
Mülâzım-ı Evvel Yahya Ağa Mülâzım-ı Sâni Sinan Ağa
Mülâzım-ı Sâni Bozan Ağa

Alay-ı Mezkûrun Dördüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel İbrahim Edhem Efendi Mülâzım-ı Evvel Osman Ağa
Mülâzım-ı Sâni Temo Ağa

Hamidiye Hafif Süvari Kırk Dördüncü Alayı

Miralay münhal
Binbaşı-i Sâni İbrahim Ağa
Alay Kâtibi Ali Rıza Efendi
Sancakdar Bako Ağa

Kaymakam Halil Ağa
Binbaşı-i Evvel Şeyh Mehmed Ağa
Kolağası Kâmil Efend M 5 Gümüş İmtiyaz Madalyası
Kâmil Efendi Madalyası

Alay-ı Mezkûrun Birinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Nadir Ağa
Mülâzım-ı Evvel Derviş Ağa

Yüzbaşı-i Sâni Mehmed Veyis Bey
Mülâzım-ı Sâni Hüseyin Ağa

Mülâzım-ı Sâni Süleyman Ağa

Alay-ı Mezkûrun İkinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Mehmed Efendi
Mülâzım-ı Sâni İbrahim Ağa

Mülâzım-ı Evvel Mamo Ağa
Mülâzım-ı Sâni Derviş Ağa

Alay-ı Mezkûrun Üçüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel İshak Efendi
Mülâzım-ı Evvel Kaco Ağa
Mülâzım-ı Sâni Ali Ağa

Yüzbaşı-i Sâni Şeyh Eyüb Ağa
Mülâzım-ı Evvel Ali Ağa
Mülâzım-ı Sâni Mehmed Ağa

Alay-ı Mezkûrun Dördüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Ali Ağa
Mülâzım-ı Evvel Mehmed Ağa

Yüzbaşı-i Sâni Şeyhmus Ağa
Mülâzım-ı Evvel Kubad Ağa

Mülâzım-ı Sâni Eyüb Ağa

Hamidiye Hafif Süvari Kırk Beşinci Alayı

Kumandan Kaymakam Hüseyin Bey M 4, A 4 Yunan Madalyası

Kaymakam münhal
Binbaşı-i Sâni Osman Ağa
Alay Kâtibi Tayyib Efendi
İmam Musa Namık Efendi

Binbaşı-i Evvel münhal
Kolağası İbrahim Ağa
Kâtib-i Sâni Mustafa Efendi
Sancakdar Mülâzım-ı Sâni Musa Ağa

Alay-ı Mezkûrun Birinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Şaban Ağa
Mülâzım-ı Evvel münhal
Mülâzım-ı Sâni Abdo Ağa

Yüzbaşı Vekili münhal
Mülâzım-ı Evvel İbrahim Ağa
Mülâzım-ı Sâni Derviş Ağa

Alay-ı Mezkûrun İkinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Hüseyin Ağa
Mülâzım-ı Evvel İsa Ağa
Mülâzım-ı Sâni Ahmed Ağa

Yüzbaşı Vekili Naif Ağa
Mülâzım-ı Evvel Maaş Ağa
Mülâzım-ı Sâni Ömer Ağa

Alay-ı Mezkûrun Üçüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Mehmed Efendi
Mülâzım-ı Evvel Nebih Ağa
Mülâzım-ı Sâni İbrahim Ağa

Yüzbaşı-i Sâni Ali Ağa
Mülâzım-ı Evvel Halef Ağa
Mülâzım-ı Sâni Şeyhmus Ağa

Alay-ı Mezkûrun Dördüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Ziya Efendi
Mülâzım-ı Evvel Abdurrahman Ağa
Mülâzım-ı Sâni Mahmud Ağa

Yüzbaşı-i Sâni Osman Ağa
Mülâzım-ı Evvel münhal
Mülâzım-ı Sâni Osman Ağa

Alay-1 Mezkûrun Beşinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Mehmed Ali Ağa M 4
Mülâzım-1 Evvel Abdi Ağa
Mülâzım-1 Sâni münhal

Yüzbaşı Vekili münhal
Mülâzım-1 Evvel Beğendi Ağa
Mülâzım-1 Sâni münhal

Hamidiye Hafif Süvari Kırk Altıncı Alayı

Kumandan Kaymakam Cemal Bey M 3, O 4 Yunan Muharebe Madalyası
Binbaşı Yusuf Ağa O 4
Alay Kâtibi Abdülhalim Efendi

Kolağası İbrahim Ağa A 4
Kâtib-i Sâni Bekir Efendi

Alay-1 Mezkûrun Birinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Salih Ağa
Mülâzım-1 Evvel Ali Ağa
Mülâzım-1 Sâni münhal

Yüzbaşı-i Sâni İsa Ağa
Mülâzım-1 Evvel Şeyhmus Ağa
Mülâzım-1 Sâni İsa Ağa

Alay-1 Mezkûrun İkinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Sanayi-i Nefise Madalyası
İbrahim Efendi
Mülâzım-1 Evvel Abdülkerim Ağa

Mülâzım-1 Evvel Hasan Ağa
Mülâzım-1 Sâni Mehmed Ağa
Mülâzım-1 Sâni İbrahim Ağa

Alay-1 Mezkûrun Üçüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Mirza Ağa
Mülâzım-1 Evvel Şeyh Halef Ağa
Mülâzım-1 Sâni Osman Ağa

Yüzbaşı-i Sâni Mehmed Emin Ağa
Mülâzım-1 Evvel münhal
Mülâzım-1 Sâni Haso Ağa

Alay-1 Mezkûrun Dördüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Said Ağa
Mülâzım-1 Evvel münhal

Yüzbaşı Vekili İsa Ağa
Mülâzım-1 Sâni Yunus Ağa

Alay-1 Mezkûrun Beşinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Muhiddin Efendi M 5
Mülâzım- Evvel Yusuf Ağa
Mülâzım-1 Evvel Sadun Ağa

Yüzbaşı Vekili Yunus Ağa
Mülâzım-1 Evvel Yusuf Ağa
Mülâzım-1 Sâni Mehmed Ağa

Hamidiye Hafif Süvari Kırk Yedinci Alayı

Kumandan Kaymakam Hacı İsmail Bey M 4, O 4
Kaymakam münhal
Kolağası Salih Ağa
Alay Kâtibi Sadullah Efendi

Sancakdar Mülâzım-1 Sâni Hüseyin Ağa

Binbaşı-i Evvel Ali Ağa
Kâtib-i Sâni Hacı İbrahim Efendi
İmam Abdurrahman Efendi

Alay-1 Mezkûrun Birinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Hacı Ali Efendi M 4
Mülâzım-1 Evvel Mehmed Ağa
Mülâzım-1 Sâni Ahmed Ağa

Yüzbaşı Vekili Abdurrahman Ağa
Mülâzım-1 Evvel Mustafa Ağa
Mülâzım-1 Sâni Abbas Ağa

Alay-1 Mezkûrun İkinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Hüseyin Efendi M 5
Mülâzım-1 Evvel Abdullah Meluh Ağa
Mülâzım-1 Sâni Ahmed Ağa

Yüzbaşı Vekili Abdurrahman Ağa
Mülâzım-1 Evvel Kır Ağa
Mülâzım-1 Sâni Abbas Ağa

Alay-ı Mezkûrun Üçüncü Bölüğü

Yüzbaşı Vekili Ahmed Efendi
Mülâzım-ı Sâni Süleyman Ağa

Mülâzım-ı Evvel Yusuf Ağa

Alay-ı Mezkûrun Dördüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Ali Efendi
Mülâzım-ı Evvel Muhayyile Ağa
Mülâzım-ı Sâni Hamoye Ağa

Yüzbaşı Vekili Dendah Ağa
Mülâzım-ı Evvel Seyyid Hasan Ağa

Hamidiye Hafif Süvari Kırk Sekizinci Alayı

Alay Kumandanı Kaymakam Hacı Ahmed Bey Kırım ve Kars Madalyaları

Binbaşı-i Evvel İbrahim Ağa M 4
Alay Kâtibi Hasan Efendi M 4
İmam Reşid Efendi

Binbaşı-i Sâni Behram Ağa M 4
Kâtib-i Sâni Abdurrahman Efendi
Sancakdar Hacı Ağa

Alay-ı Mezkûrun Birinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Reşid Ağa
Mülâzım-ı Evvel Taceddin Ağa
Mülâzım-ı Sâni Mehmed Ağa

Yüzbaşı Vekili İbrahim Ağa
Mülâzım-ı Evvel Keleş Ağa
Mülâzım-ı Sâni Kasım Ağa

Alay-ı Mezkûrun İkinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Ali Efendi
Mülâzım-ı Evvel Kasım Ağa
Mülâzım-ı Sâni Hacı Ağa

Yüzbaşı Vekili Kasım Ağa
Mülâzım-ı Evvel Hüsam Ağa
Mülâzım-ı Sâni Ömer Ağa

Alay-ı Mezkûrun Üçüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel İsmail Hakkı Efendi
Mülâzım-ı Evvel Mehmed Ağa
Mülâzım-ı Sâni Abdi Ağa

Yüzbaşı Vekili Haso Ağa
Mülâzım-ı Evvel Hüseyin Ağa
Mülâzım-ı Sâni İbrahim Ağa

Alay-ı Mezkûrun Dördüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Abbas Ağa
Mülâzım-ı Evvel Hacı Ağa
Mülâzım-ı Sâni Bile Ağa

Yüzbaşı Vekili Derviş Ağa
Mülâzım-ı Evvel Hacı Ağa
Mülâzım-ı Sâni Arab Ağa

Hamidiye Hafif Süvari Kırk Dokuzuncu Alayı

Kumandan Kaymakam Hacı Mehmed Ali Bey M 5 Yunan Muharebe Madalyası

Kaymakam Abdülkerim Bey
Binbaşı-i Sâni Mahmud Efendi
Alay Kâtibi Mustafa Edib Efendi
Sancakdar Mülâzım-ı Sâni Hencer Ağa

Binbaşı-i Evvel Münhal M 4
Kolağası Yusuf Ağa
Kâtib-i Sâni İsmail Efendi

Alay-ı Mezkûrun Birinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Mustafa Efendi
Mülâzım-ı Evvel Şeyhi Ağa
Mülâzım-ı Sâni Abdullah Ağa

Yüzbaşı Vekili Mustafa Ağa
Mülâzım-ı Evvel Ahmed Ağa
Mülâzım-ı Sâni Bahadır Ağa

Alay-ı Mezkûrun İkinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Hacı Mehmed Efendi
Mülâzım-ı Evvel Ömer Ağa
Mülâzım-ı Sâni Haso Ağa

Yüzbaşı Vekili Abdi Ağa
Mülâzım-ı Evvel Ali Ağa
Mülâzım-ı Sâni Mustafa Ağa

Alay-1 Mezkûrun Üçüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Kadir Ağa	Yüzbaşı Vekili Kerfan Ağa
Mülâzım-ı Evvel Ömer Ağa	Mülâzım-ı Evvel Kasım Ağa
Mülâzım-ı Sâni Ömer Ağa	Mülâzım-ı Sâni Osman Ağa

Alay-1 Mezkûrun Dördüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Derviş Ağa	Yüzbaşı Vekili İbrahim Ağa
Mülâzım-ı Evvel Hacı Ağa	Mülâzım-ı Evvel Asaf Ağa
Mülâzım-ı Sâni Hador Ağa	Mülâzım-ı Sâni Abdurrahman Bey

Hamidiye Hafif Süvari Ellinci Alayı

Kumandan Kaymakam Mehmed Şakir Efendi M 4 Yunan Muharebe Madalyası	
Kaymakam Hacı Bey	Binbaşı-i Evvel Mehmed Bey
Binbaşı-i Sâni Mehmed Bey	Kolağası Tahir Ağa
Alay Kâtibi M 5 Yunan Muharebe	Kâtib-i Sâni Ali Efendi
Hasan Niyazi Efendi Madalyası	İmam Hacı Efendi

Alay-1 Mezkûrun Birinci Bölüğü

Yüzbaşı Vekili M 5 Yunan Muharebe	Mülâzım-ı Evvel Hasan Efendi
Hasan Efendi Madalyası	Mülâzım-ı Evvel Ömer Bey
Mülâzım-ı Evvel İsmail Ağa	Mülâzım-ı Evvel Abdi Bey
Mülâzım-ı Sâni Süleyman Bey	

Alay-1 Mezkûrun İkinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Ahmed Efendi M 5	Yüzbaşı Vekili Tahir Ağa
Mülâzım-ı Evvel Süleyman Ağa	Mülâzım-ı Evvel Şahin Ağa
Mülâzım-ı Sâni Levend Ağa	Mülâzım-ı Sâni Şahin Ağa

Alay-1 Mezkûrun Üçüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Sabri Efendi M 5	Yüzbaşı Vekili Zohrab Ağa
Mülâzım-ı Evvel Mehmed Ağa	Mülâzım-ı Evvel Arab Ağa
Mülâzım-ı Sâni münhal	Mülâzım-ı Sâni münhal

Alay-1 Mezkûrun Dördüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel münhal	Yüzbaşı Vekili münhal
Mülâzım-ı Evvel Hasan Ağa	Mülâzım-ı Evvel Abdullah Ağa
Mülâzım-ı Sâni Serhan Ağa	Mülâzım-ı Sâni münhal

Institut kurde de Paris

[Merkez Sancağı]

Merkez Sancağı

Siverek Kazası

Heyet-i Kaza

Kaymakam Vekili Arif Bey Sâlise

Nâib Mesud Efendi Müftü Zülfikar Zühdü Efendi
Mal Müdürü Cemil Efendi Tahrirât Kâtibi Seyfeddin Efendi

Meclis-i İdare-i Kaza

Reis Kaymakam Bey

Azâ-yı Tabiiyye Azâ-yı Mühtehabe
Nâib Efendi Hacı Hasan Efendi
Müftü Efendi Mahmud Efendi
Mal Müdürü Efendi Cercis Efendi
Tahrirât Kâtibi Efendi Kirkor Efendi

Mahkeme-i Bidâyet

Reis Nâib Efendi

Azâ Şevket Efendi Azâ Minas Efendi
Başkâtib Mehmed Tevfik Efendi Mustantik Muavini Cevdet Efendi
Mukavelât Muharrirliği Başkâtibet tarafından ifa olunur.

Mal Kalemi

Mal Müdürü Muavini Şeyhmus Şekib Efendi Refiki Süleyman Saib Efendi
Hoşin ve Bucak Vergi Kâtibi Hamid Efendi
Karakeçi ve Karacadağ Vergi Kâtibi Rifat Efendi
Sandık Emni Rifat Efendi

Beledi Meclisi

Reis Cudi Paşa Miralay

Azâ Hacı Hüseyin Ağa Azâ Mehmed Sadık Efendi
Azâ Şefik Efendi Azâ Muhiddin Efendi
Azâ Bekir Efendi Sandık Emni Mehmed Efendi
Kâtib Ahmed İzzet Efendi

Vesâit-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Reis Kaymakam Bey

Azâ Odabaşızâde Mahmud Efendi Sâniye Azâ Belediye Kâtibi Ahmed Efendi
Azâ Hacı Hasan Efendi Azâ Kirkor

Nüfus Dairesi

Memur Hasan Efendi Kâtib Hamza Efendi

Evkaf Dairesi

Evkaf Vekili Ramazan Bey

Maarif Komisyonu

Reis Müftü Efendi

Azâ Odabaşızâde Mahmud Nedim Efendi Azâ Muallim-i Evvel Hacı Said Efendi
Azâ Şevket Efendi

Ziraat Bank Sandığı

Reis Bekir Efendi

Muhasebe Kâtibi İbrahim Halil Efendi

Muhasebe Kâtibi Refiki Sabri Efendi

Azâ Hacı Hüseyin Ağa

Azâ Minas Efendi

Tahsildar Rüşdü Efendi

Tapu Dairesi

Kâtib Şeyh Hüseyin Efendi

Yoklama Kâtibi Efendi

Düyûn-ı Umumiye Dairesi

Memur Salih Efendi

Piyade Kolcusu Abdülkadir Ağa

Diğeri Mehmed Ağa

Telgraf ve Posta İdaresi

Memur Hacı Ali Saib Efendi

Mekteb-i Rüşdi

Muallim Hacı Said Efendi

Muallim-i Sâni Yusuf Sami Efendi

Hüsn-i Hat Muallimi Tahrîrât Kâtibi Seyfeddin Efendi

Bevvâb Mehmed Efendi

Mevcud-ı Şâkirdân 60

Tahsilat Komisyonu

Reis Kaymakam Bey

Azâ Mal Müdürü Efendi

Azâ Zabıta Memuru Bey

Azâ Vergi Kâtibi Efendi

Azâ Tapu Kâtibi Efendi

Polis Memurları

Üçüncü Komiser Hacı Halil Efendi

Polis Cuma Efendi

Polis Şeyh Mehmed Efendi

Tahsildarlar

Tahsildar Müfettişi Receb Hilmi Efendi

Süvari Tahsildarı Derviş Efendi

Süvari Tahsildarı Mehmed Efendi

Süvari Tahsildarı Genç Efendi

Süvari Tahsildarı Mehmed Efendi

Piyade Tahsildarı Hüseyin Efendi

Piyade Tahsildarı Ziya Efendi

Karakeçi Nahiyesi

Müdür Abdurrahman Efendi

Kâtib Süleyman Efendi

Bucak Nahiyesi

Müdür Ebuzer Ağa

Azâ Mehmed bin Beşiran Ağa

Müdür Muavini Maksi Şeker Efendi

Azâ Kuyumcuyan Kırkor Ağa

Azâ Hasan bin Ramazan Ağa

Kâtib Mustafa Efendi

Hamidiye İbtidâi Muallimi Hasan Efendi

Hoşin Nahiyesi

Müdür Ömer Ağa

Müdür Muavini Şem'un veled-i Keşiş Saliba

Azâ Molla Ali Ağa

Azâ Kigork veled-i Serkis Ağa

Azâ Molla İsa Ağa

Kâtib münhal

Hamidiye İbtidâi Mektebi Muallimi Mehmed Efendi

Karacadağ Nahiyəsi

Müdür Hami Ağa Müdür Muavini Ahmed Ammi Meo' Ağa
Azâ Boz Ahmed Ağa Azâ Ömer Fevzi Ağa
Azâ Sinan Ağa Kâtib münhal
Hamidiye İbtidâi Mektebi Muallimi Halil Efendi

Yenişehir Nahiyəsi

Müdür Ali Rıza Efendi Kâtib İbrahim Nüzhet Efendi
Kabzımal Mehmed Efendi Zabita Memuru
Hamidiye İbtidâi Mektebi Muallimi Hüseyin Efendi

Silvan Kazası

Heyet-i Kaza

Kaymakam Mesud Efendi
Nâib Mustafa Efendi Mal Müdürü Ali Bey Sâlise
Müftü Seyda Ahmed Efendi Kaymakam Muavini Natık Efendi
Tahrirât Kâtibi Mustafa Efendi

Meclis-i İdare-i Kaza

Reis Kaymakam Efendi
Azâ-yı Tabiiyye Azâ-yı Müntehabe
Nâib Efendi münhal
Müftü Efendi Hacı Reşid Ağa
Mal Müdürü Efendi Ado Ağa
Kaymakam Muavini Efendi Hibo Ağa
Tahrirât Kâtibi Efendi

Mahkeme-i Bidâyet

Reis Nâib Efendi
Azâ Abdülaziz Ağa Azâ Lahdo Ağa
Başkâtib Ömer Vehbi Efendi Mustantık Muavini Tevfik Efendi

Mahkeme-i Şer'-i Şerif

Kâtib Raif Efendi

Mal Kalemî

Mal Müdürü Muavini Vergi Kâtibi Mustafa Efendi
Hazro Vergi Kâtibi Mehmed Efendi
Sandık Emîni Ali Efendi

Nüfus Dairesi

Memur Zülkifl Bey Kâtib Mustafa Refet Efendi

Polis Memurları

Komiser Tevfik Efendi
Polis Mıgırdıç Efendi Polis Şaban Efendi

Tahsildarlar

Tahsildarbaşı Senai Efendi
Süvari Tahsildarı Baki Efendi Süvari Tahsildarı Hafız Haydar Efendi
Süvari Tahsildarı Nuri Efendi Piyade Tahsildarı Ahmed Fehim Efendi

Ziraat Bank Şube İdaresi

Reis Abdülaziz Efendi

Kâtib Abdülaziz Efendi Azâ Mehmed Ağa
Azâ Abdülahad Lütfi Efendi Azâ Hibo Ağa

Maarif Komisyonu

Reis Nâib Efendi

Azâ Müftü Efendi

Azâ Mekteb-i Rüşdî Muallim Vekili Ahmed Cemil Efendi
Azâ Mekteb-i İbtidâî Muallimi Hafız Salih Efendi

Vesâit-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Reis Kaymakam Efendi

Azâ Redif Yüzbaşı Abdullah Efendi Azâ Hacı Sadun Ağa
Azâ Belediye Reisi Abdülkerim Efendi Azâ Nüfus Memuru Zülkiyl Bey

Beledî Dairesi

Reis Abdülkerim Efendi

Azâ Hamza Ağa Azâ Nuri Ağa
Azâ Mardros Ağa Azâ Evo Ağa
Azâ münhal Azâ Kalo Ağa
Kâtib Mustafa Efendi Sandık Emimi Mehmed Mirza Efendi
Telgraf Memuru Feyzi Efendi

Tapu Dairesi

Kâtib Cercis Efendi Yoklama Kâtibi Efendi
Zabıta Memuru Süleyman Efendi

Hazro Nahiyesi

Müdür Ali Bey Kâtib Said Efendi
Hamidiye İbtidâî Mektebi Muallimi Yusuf Ziya Efendi

Şeyh Davudan Nahiyesi

Müdür Mehmed Ağa Kâtib Hayrullah Efendi

Hendîf Nahiyesi

Müdür Abdülkadir Ağa Kâtib Seyfi Efendi

Miraliyan Nahiyesi

Müdür münhal Kâtib İbrahim Efendi

Şeyhdudan Nahiyesi

Müdür Eyüb Efendi Kâtib İbrahim Efendi

Lice Kazası

Heyet-i Kaza

Kaymakam Mustafa Neşet Efendi
Nâib Efendi Müftü Hacı Ahmed Efendi Müderris
Mal Müdürü Tahrirât Kâtibi Vasıf Efendi Hâmise

Meclis-i İdare-i Kaza

Azâ-yı Tabiiyye	Azâ-yı Muntehabe
Nâib Efendi	Mehmed Bey
Müftü Efendi	Mahmud Bey
Mal Müdürü Efendi	Kaso Ağa
Tahrirât Kâtibi Efendi	Ağacan Ağa

Mahkeme-i Bidâyet

Reis Nâib Efendi	
Azâ Kâmil Bey	Başkâtib Mustafa Efendi
Azâ Stepan Efendi	Mustantık Muavini Mehmed Münif Efendi
Mukavelât Muharriri Hacı Efendi	Kâtib-i Sâni Abdülhamid Efendi

Mal Kalemi

Mal Müdürü Muavini Zülfikar Efendi	Hani Vergi Kâtibi Mehmed Efendi
Sandık Emni Mehmed Efendi	

Nüfus Dairesi

Memur Abdülkadir Efendi	Kâtib Rıza Bey
-------------------------	----------------

Tahsildarlar

Tahsildar Müfettişi İzzet Efendi	Süvari Tahsildarı Hafız Efendi
Süvari Tahsildarı İranos Efendi	Süvari Tahsildarı İbrahim Efendi

Beledî Dairesi

Reis Hasan Bey	
Azâ Kasım Ağa	Azâ Mahmud Ağa
Azâ Bogos Ağa	Azâ İranos Ağa
Kâtib Ahmed Efendi	

Polis Memurları

Üçüncü Komiser Şükrü Efendi	
Polis Zülfikar Efendi	Polis Şerif Efendi

Memleha İdaresi

Memur Süleyman Efendi	Kâtib Osib Efendi
Kantarcı Hasan Efendi	
Zabıta Memuru Nasrullah Efendi	

Hani Nahiyesi

Müdür İsmail Efendi	Nâib İsmail Efendi
Kâtib Mehmed Sadık Efendi	Zabıta Memuru Onbaşı Adil Bey
Hamidiye İbtidâi Mektebi Muallimi İbrahim Efendi	

Beledî Meclisi

Reis Mahmud Bey	
Azâ Hacı Abiş Ağa	Kâtib Sadık Efendi

Karaz Nahiyesi

Müdür Mehmed Efendi	Müdür Muavini Katinli Erakil Ağa
Azâ Zuğberimli Hacı Mehmed Ağa	Azâ Koçikli Halil Ağa
Azâ Makaryanlı Gafur Ağa	Kâtib Salih Bey
Hamidiye İbtidâi Mektebi Muallimi Ali Rıza Efendi	

Derik Kazası

Heyet-i Kaza

Kaymakam İzzet Efendi

Nâib Şevki Efendi Müftü İskender Efendi
Mal Müdürü Mahmud Efendi Tahrirât Kâtibi Mehmed Asım Efendi

Meclis-i İdare-i Kaza

Reis Kaymakam Efendi

Azâ-yı Tabiiyye Azâ-yı Müntehabe
Nâib Efendi Hacı Mehmed Ağa
Müftü Efendi Reşid Hacı Osman Ağa
Mal Müdürü Efendi Kapo Ağa
Tahrirât Kâtibi Efendi İlyas Salıba Efendi

Mahkeme-i Bidâyet

Reis Nâib Efendi

Azâ Mehmed Vehbi Efendi Azâ Abdülahad Efendi
Başkâtib Hasib Efendi Mustantık Muavini Mehmed Ali Efendi
Mukavelât Muharriri Efendi

Mal Kalemi

Mal Müdürü Muavini ve Kaza Vergi Kâtibi Abdullah Efendi
Mahall-i Metinan Vergi Kâtibi Zülfikar Efendi
Mal Sandık Emini İbrahim Efendi

Nüfus Dairesi

Memur Abdülbaki Efendi Kâtib Ahmed Cemil Efendi

Vesâit-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Reis Kaymakam Bey

Azâ münhal Azâ Mehmed Ağa
Azâ Halil Efendi Azâ Keno Ağa
Azâ Baytar Emsih Efendi Kâtib Ahmed Tevfik Efendi

Beledî Meclisi

Reis Hacı Ahmed Efendi

Azâ Hüseyin Ağa Azâ Cercis Ağa
Azâ Kapo Ağa Kâtib Ahmed Tevfik Efendi

Polis Memurları

Komiser Beşe Efendi

Polis Mustafa Efendi Polis Rüşdü Efendi

Tahsildarlar

Tahsildar Müfettişi Rifat Efendi Süvari Tahsildarı Ali Efendi
Süvari Tahsildarı Abdülkerim Efendi Piyade Tahsildarı Kırkor Efendi
Zabıta Memuru Mehmed Efendi
Tapu Kâtibi Vekili Zülfikar Efendi
Yol Bey'ine Memuru ve Düyûn-ı Umumiye Memur Vekili İbrahim Efendi
Derik İbtidâî Mektebi Muallimi Mustafa Efendi
Mahall-i Metinan Kol Müdürü Hacı Boz Ağa Nevâhî-i Erba'a Kol Müdürü Ömer Bey

Beşiri Kazası

Heyet-i Kaza

Kaymakam Ali Rıza Efendi

Nâib Hafız Ahmed Efendi

Müftü Abdülkerim Efendi

Mal Müdürü Cemil Efendi

Tahrirât Kâtibi Mustafa Efendi

Meclis-i İdare-i Kaza

Reis Kaymakam Efendi

Azâ-yı Tabiiyye

Azâ-yı Müntehabe

Nâib Efendi

Hacı Reşid Ağa

Müftü Efendi

Rezgan Ağa

Mal Müdürü Efendi

Reşo Ağa

Tahrirât Kâtibi Efendi

Oso Ağa

Mal Kalemi

Mal Müdürü Muavini Vergi Kâtibi Yunus Efendi

Behramki Vergi Kâtibi Zeki Efendi

Sandık Emni Abdülkadir Kadri Efendi

Nüfus Kalemi

Memur Mehmed Said Efendi

Kâtib Veysi Efendi

Tapu Dairesi

Kâtib Mehmed Zeki Efendi

Yoklama Kâtibi

Polis Memurları

Üçüncü Komiser Nedim Efendi

Polis Refik Efendi

Zabıta Memuru Mülâzım-ı Evvel Hacı Mehmed Nazmi Efendi

Vesâit-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Reis Kaymakam Efendi

Tepeli Şeyhmus Ağa

Azâ Sâbık İdare Azâsından Ali Ağa

Bazbotlu İsmail Ağa

Azâ Zabıta Memuru Efendi

Kâtib Mustafa Efendi

Tahsildarlar

Tahsildar Müfettişi Ahmed Faik Efendi

Süvari Tahsildarı Hacı Mehmed Nuri Efendi

Süvari Tahsildarı Hacı Yusuf Efendi

Piyade Tahsildarı İsmail Efendi

Tepe Nahiyesi

Müdür Tepeli Şeyhmus Ağa

Muavini İsapınarlı İbrahim Ağa

Azâ Gınc-ı Hacı Farisli Süleyman Ağa

Azâ Cerzili Hacı Mehmed Ağa

Bero Ağa

Kâtib Abdullah Efendi

Hamidiye İbtidâî Mektebi Muallimi Mehmed Arif Efendi

Bahems Nahiyesi

Müdür Vekili Barsilli Derviş Efendi

Muavin Vekili Kefirzevi-yi Ulyâlı Ako Ağa

Azâ Bazbotlu İsmail Ağa

Azâ Deyr-i Hamzah Şeyhmus Ağa

Kefirzevi-yi Süflâlı Bıçuk Ağa

Kâtib münhal

Institut kurde de Paris

Institut kurde de Paris

[Mardin Sancağı]

Mardin Sancağı

Mutasarrıf Mehmed Nüzhet Paşa

Rütbe	Mecidi	Osmani
Rumeli Beylerbeyliği	1	2
29 N 317	13 Ca 318	8 Z 316

Gümüş Liyakat Madalyası

Esâmi

Nâib Abdülaziz Halis Bey
Muhasebeci Hasan Hüsnü Efendi
Müftü Ahmed Hilmi Efendi
Tahrirât Müdürü Abdülbaki Efendi

Rütbe

Devriye Mevâlisi
Mütemâyiz 1 S 318
İzmir Pâye-i Mücerredi
Sâlise

Nişan

Dördüncü Mecidi
Üçüncü Mecidi
Dördüncü Mecidi

Meclis-i İdare-i Livâ

Reis Mutasarrıfı Livâ
Azâ-yı Tabiiyye
Nâib Efendi
Muhasebeci Efendi
Müftü Efendi
Tahrirât Müdürü Efendi
Nakîbülegrâf Kaymakamı Hindi Efendi Müderris
Azâ-yı Müntehabe
Ahmed Çelebi Sâlise
İsmail Hakkı Efendi Sâniye Üçüncü Mecidi
İskender Efendi
Said Efendi

Müdde'î-i Umumî İsmail Efendi

Mustantık Abdurrahman Bey

Meclis-i İdare Kalemî

Başkâtib Sadık Efendi

Kâtib Mithat Bey Hâmise

Muhasebe-i Livâ Kalemî

Başkâtib İsmail Efendi Merkez Kâtibi Sadık Efendi
Yevmiye Kâtibi Sadık Efendi Evrak Mukayyidi Faik Efendi
Sandık Emîni Şeymus Efendi Mübeyyiz Süleyman Efendi
Hazine Dava Vekili Naum Efendi

Tahrirât Kalemî

Sermüsevid İzzet Efendi Hâmise
Müsevid-i Sâni ve Arabî Kâtibi Kemal Bey
Evrak Mukayyidi Mustafa Efendi Mübeyyiz Kâmil Efendi
Mübeyyiz İbrahim Efendi

Mahkeme-i Şer'î Şerif

Başkâtib Halil Efendi
Refiki Mahmud Efendi

Mukayyid Abdurrahman Efendi
Zabit Kâtibi Kasım Efendi

Bidâyet Hukuk Dairesi

Reis Nâib Bey
Azâ Naum Efendi

Azâ Faris Çelebi
Azâ Mülâzımı Şevki Efendi

Bidâyet Ceza Dairesi

Reis münhal
Azâ Hüseyin Bey

Azâ Gûsto Şuha Efendi
Azâ Mülâzımı Şakir Efendi

Müdde'î-i Umumî Muavini Bekir Sıdkı Efendi
İcra Memuru Abdülgani Efendi

Mustantik Âsaf Efendi
Mukavelât Muharriri Derviş Efendi

Mahkeme-i Bidâyet Kalemi

Başkâtib Salim Efendi Râbi'a

Zabıt Kâtibi Abdülkadir Efendi
Zabıt Kâtibi Derviş Efendi

Zabıt Kâtibi Niyazi Efendi
Zabıt Kâtibi Derviş Efendi

Nüfus Kalemi

Memur Abdurrahman Bey Râbi'a
Kâtib Ragıb Efendi

Defter-i Hâkâni Kalemi

Memur Vekili Başkâtib Abdülaziz Efendi
Merkez Tapu Kâtibi Abdülkadir Efendi

Refiki Abdülkadir Efendi

Vergi Kalemi

Memur Hafız Ali Efendi
Refiki Abdurrahman Efendi
Koçhisar Nahiyesi Kâtibi Lütfi Efendi Hâmise

Merkez Kâtibi Davud Efendi Hâmise
Etraf-ı Şehr Kâtibi Asım Efendi
Defterci Şakir Efendi

Ziraat Bank Şubesi

Memur Ali Rıza Efendi Sâlise
Muavin Ferecullah Efendi
Kâtib Necib Efendi

Ziraat Komisyonu

Reis Hacı Mustafa Çelebi
Azâ İlyas Efendi
Azâ Melkon Efendi

Nâfi'a Komisyonu

Reis Mutasarrıf-ı Livâ

Azâ Şube Memuru Ali Rıza Efendi
Azâ Yusuf Efendi

Azâ Nüfus Memuru Abdurrahman Bey
Azâ Hızır Bey

Nâfi'a Kâtibi Şeyhmus Efendi

Maarif Komisyonu

Reis Hacı Kermozâde Fars Çelebi Sâniye
Azâ Tahrirât Kalemi Müsevvidlerinden İzzet Efendi
Azâ Mekteb-i İdadi Muallimi Hamdullah Efendi
Azâ Vergi İdaresi Başkâtibi Davud Efendi

Evkaf Komisyonu

Reis Şeyh Davud Efendi

Müdür Efendi
Azâ Abdurrahman Efendi

Azâ Hafız Hüseyin Efendi
Azâ münhal

Beledi Dairesi

Reis Vekili Mecid Çelebi Sâlise	Azâ İbrahim Bey
Azâ Abdürrezzak Çelebi	Azâ Abdurrahman Çelebi
Kâtib Hasan Efendi	Azâ İlyas Efendi
Garhane Kâtibi Davud Efendi	Azâ Tabib Yüzbaşı Hüseyin Efendi M 5
Sandık Emîni Abdullah Bey	Mukayyid Hamid Efendi

Vesâit-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Beledi Reis Vekili Mecid Çelebi	
Azâ Millizâde İbrahim Bey	Azâ Faris Çelebi
Azâ Depo Memuru Redif Mülâzım-ı Evveli Mehmed Efendi	

Telgraf ve Posta İdaresi

Müdür Daim Efendi Sâlise	
Muhabere Memuru Nuri Efendi	Muhabere Memuru Sami Efendi

Polis Memurları

İkinci Komiser Said Efendi M 5	Üçüncü Komiser Şaban Efendi
Üçüncü Komiser Yusuf Efendi	Polis Davud Efendi
Polis Rıza Efendi	Polis Cercis Efendi M 5
Polis Tahir Efendi	Polis Hanna Efendi

Tahsildarlar

Müfettiş İsmail Efendi	
Süvari Tahsildarı Mahmud Efendi	
Süvari Tahsildar Bahaaddin Efendi	Piyade Tahsildarı Yusuf Efendi
Süvari Tahsildar Mehmed Said	Piyade Tahsildarı Naum
Piyade Tahsildarı Celo Efendi	
Süvari Tahsildarı Sadık Efendi	Piyade Tahsildarı Said Efendi
Sadık Sadı Efendi	Salih Efendi

Mekteb-i İdadi

Müdür Süleyman Efendi	
Fransızca, Cebir, Hıfzısihha, Usul Defteri, Hendese Muallimi Süleyman Efendi	
Dördüncü, Beşinci, Altıncı, Seneler Coğrafya Muallimi Midhat Efendi	
Üçüncü, Dördüncü, Beşinci Seneler Resim, Hesab Muallimi Midhat Efendi	
Hüsn-i Hat Muallimi Kemal Efendi	
Ulûm-ı Diniye ve Ahlakıye Muallimi Süleyman Efendi	
Birinci, İkinci Seneler Türkçe Muallimi Numan Sabit Efendi	
Arabî, Farsî Muallimi Ali Şevki Efendi	
Üçüncü, Dördüncü Seneler Türkçe Muallimi Hamdullah Efendi	
Malumat-ı Ziraiye ve Sıhhiye, Tarih Muallimi Hamdullah Efendi	
Birinci, İkinci Seneler Hesab Muallimi Hamdullah Efendi	
Birinci, İkinci Üçüncü Seneler Coğrafya, İlm-i Eşya Muallimi Emin Efendi	
Mubassır Ali Bey	Hademe Osman Ağa, Sadık Ağa
Mevcud-ı Şâkirdân 75	

Mekteb-i İbtidâiye

Muallim-i Evvel Mehmed Reşid Efendi	Muallim-i Evvel Hafız Hüseyin Efendi
Muallim-i Sâni Ahmed Efendi	Muallim-i Sâni Abdülğani Efendi

Reji İdaresi

Müdür Andon Efendi Tahsildar Melkon Efendi

Düyûn-ı Umumiye

Kâtib Stepan Efendi Sandık Emîni Hasan Efendi

Koçhisar Nahiyesi

Müdür Mesud Efendi Kâtib Stepan Efendi
Polis Memuru Ahmed Efendi

Midyat Kazası

Heyet-i Kaza

Kaymakam Cemil Efendi Sâlise

Nâib Süleyman Hakkı Efendi Müftü Mehmed Lütfi Efendi
Mal Müdürü Abdullah Hilmi Efendi Tahrirât Kâtibi İbrahim Talat Hâmîse

Meclis-i İdare-i Kaza

Reis Kaymakam efendi

Azâ-yı Tabiiyye Azâ-yı Muntehabe
Nâib Efendi İsmail Ağa
Müftü Efendi Azizki Ağa
Mal Müdürü Efendi İsa Mai Ağa
Tahrirât Kâtibi Efendi Şemun Somi Ağa
Müdde'î-i Umumî Tahrirât Kâtibi Efendi Mustantık Nüfus Memuru Abdülkadir Efendi

Mahkeme-i Şer'î Şerif

Kâtib Rıza Efendi

Mahkeme-i Bidâyet

Reis Nâib Efendi

Mustantık Muavini Mustafa Efendi Azâ Musa Efendi

Mahkeme-i Bidâyet Kalemî

Başkâtib Şakir Efendi

Mustantık Muavini Abdülkerim Efendi Mukavelât Muharriri Şakir Efendi

Mal Kalemî

Mal Müdürü Muavini Ahmed Zeki Efendi
Refiki Sadık Efendi Hasankeyf Vergi Kâtibi Zülfikar Efendi
Sandık Emîni Abdülkadir Efendi Hazine Dava Vekili İbrahim Efendi

Nüfus İdaresi

Memur Abdülkadir Efendi Kâtib İlyas Efendi

Tapu Kalemî

Kâtib Abdülmecid Efendi Yoklama Kâtibi Ali Efendi

Ziraat Bank Şube İdaresi

Reis Molla İbrahim Efendi

Muhasebe Kâtibi Emin Efendi Azâ Hacı Ağa
Azâ İsa Gevriye Efendi Azâ Şemun Ağa
Telgraf Muhabere Memuru İzzet Efendi

Polis Memurları

Üçüncü Komiser Süleyman Efendi Hâmise
Polis Vehbi Efendi Polis Cercis Efendi

Zabıta Memuru Mülâzım-ı Evvel Hacı Derviş Ağa

Tahsildarlar

Tahsildar Müfettişi Abdülkadir Efendi Süvari Tahsildarı Mustafa Efendi
Süvari Tahsildarı Şeyhmus Efendi Piyade Tahsildarı Halil Efendi

Beledî Dairesi

Reis Vekili Şemmas Cercis Efendi Azâ Mahmud Ağa
Azâ İsa Ağa Azâ Mülki Ağa
Kâtib ve Sandık Emîni Emin Efendi Azâ Gevriye Ağa

Vesâit-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Reis Kaymakam Bey
Azâ Redif Kolağası Abdurrahman Efendi Azâ İsmail Ağa
Azâ Süleyman Nehruz Ağa Azâ Güllü Hürmüz Efendi
Azâ Şükro Ağa Azâ Necib Efendi

Habızbını Nahiyesi

Müdür Ahmed Efendi Kâtib Derviş Efendi
Hamidiye Mektebi İbtidâî Muallimi Davud Efendi

Basabrin Nahiyesi

Müdür Esad Efendi Kâtib Mehmed Ali Efendi
Hamidiye Mekteb-i İbtidâî Muallim münhal

Hasankeyf Nahiyesi

Müdür Vehbi Efendi Kâtib Yunus Efendi
Hamidiye Mekteb-i İbtidâî Muallimi Abdülkadir Efendi
Müdür İhsan Efendi Kâtib Ahmed Efendi
Hamidiye Mekteb-i İdadi Muallimi münhal

Kerboran Nahiyesi

Müdür İhsan Efendi Kâtib Ahmed Efendi
Hamidiye Mekteb-i İbtidâî Muallimi münhal

Avine Kazası

Heyet-i Kaza

Kaymakam Hüseyin Şükrü Efendi
Nâib Ali Rıza Efendi Mal Müdür Vekili Derviş Efendi
Müftü Hafız Ali Efendi Tahrirât Kâtibi Şeyh Salih Efendi

Meclis-i İdare-i Kaza

Reis Kaymakam Efendi
Azâ-yı Tabiiye Azâ-yı Muntehabe
Nâib Efendi Nurullah Bey
Müftü Efendi Abdülkadir Efendi
Mal Müdürü Efendi Yakup Ağa

Tahrirât Kâtibi Efendi
Müdde'î-i Umumiye Muavini Vekili
Mustantık [...]

münhal
Tahrirât Kâtibi Efendi
Vergi Kâtibi Ahmed Lüzumi Efendi

Mahkeme-i Bidâyet

Reis Nâib Efendi
Azâ Abdülkerim Efendi
Azâ Bünyamin Efendi

Mahkeme-i Bidâyet Kalemi

Başkâtib Şakir Efendi
Mustantık Muavini Mustafa Efendi
Mukavelât Muharriri vazifesi başkâtib tarafından ifa olunmaktadır.

Mal Kalemi

Mal Müdürü Muavini Emin Efendi Hâmise
Sandık Emimi Mustafa Efendi
Vergi Kâtibi Ahmed Lüzumi Efendi
Tapu Kâtibi Necmeddin Efendi

Nüfus Kalemi

Memur Abdülmecid Efendi
Kâtib İbrahim Hakkı Efendi

Ziraat Bank Şubesi

Reis Abdülkadir Efendi
Muhasebe Kâtibi Hacı Abdüsselam Efendi
Azâ Sadullah Bey
Azâ Ali Bey
Azâ Abdülgafur Ağa

Beledî Dairesi

Reis Abdülkerim Bey
Azâ Mehmed Said Bey
Azâ Ali Bey
Azâ Sadullah Bey
Kâtib ve Sandık Emimi Hamdi Efendi

Vesâit-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Reis Kaymakam Bey
Azâ Mal Müdürü Vekili Derviş Efendi
Azâ Hamdullah Bey
Azâ Mal Müdürü Muavini Emin Efendi
Kâtib Belediye Kâtibi Abdülhamid Efendi

Polis Memurları

Üçüncü Komiser İbrahim Halil Efendi
Polis Ahmed Efendi
Polis Hüsnü Efendi

Tahsildarlar

Tahsildar Müfettişi Yahya Efendi
Süvari Tahsildarı Abdülaziz Efendi
Süvari Tahsildarı Abdülgafur Efendi
Piyade Tahsildarı Mehmed Efendi
Zabita Memuru Mülâzım-ı Sâni Yaşar Bey

Mekteb-i Rüşdi

Muallim Bekir Sıdkı Efendi
Hüsn-i Hat Muallimleri Hamdi ve Saim Efendiler

Şeyhan Nahiyesi

Müdür Vekili Şeyh Yusuf Efendi
Muavin Çeto Efendi
Mekteb-i İbtidâi Muallimi Salih Efendi

Ömerkan-ı Fevkânî Nahiyesi

Müdür Bekir Ağa Muavin Şindi Ağa
Mekteb-i İbtidâî Muallimi Şakir Efendi

Ömerkan-ı Tahtânî Nahiyesi

Müdür Hüseyin Ağa Muavin Hasan Efendi
Mekteb-i İbtidâî Muallimi Halil Efendi

Nusaybin Kazası

Heyet-i Kaza

Kaymakam Hilmi Efendi
Nâib Veliyyüddin Efendi Mal Müdürü Hamdi Efendi
Müftü Hilmi Efendi Tahrirât Kâtibi İbrahim Efendi

Meclis-i İdare-i Kaza

Reis Kaymakam Efendi
Azâ-yı Tabiiyye Azâ-yı Müntehabe
Nâib Efendi Süleyman Faris Ağa Sâlise
Müftü Efendi Ali Cuma Ağa
Mal Müdürü Efendi Cerci Ağa
Tahrirât Kâtibi Efendi münhal
Meclis-i İdare Müdde'î-i Umumî Vekili Hamdi Efendi Mustantık Tahrirât Kâtibi Efendi

Mahkeme-i Bidâyet

Reis Nâib Efendi
Azâ Abdullah Efendi Azâ Şemmas Şero Ağa

Mahkeme-i Bidâyet Kalemî

Başkâtib Mehmed Efendi Mustantık Muavini Şeymus Efendi
Kâtib-i Sâni Abdülkerim Efendi Mukavelât Muharriri Başkitâbete muhavveldir.

Mal Kalemî

Vergi Kâtibi ve Mal Müdürü Muavini Yunus Efendi
Habbab Vergi Kâtibi Hacı Mustafa Efendi Bunseri Vergi Kâtibi Müştak Efendi
Hazine Dava Vekili Şerif Efendi Tapu Kâtibi münhal
Sandık Emni Feyzullah Efendi

Nüfus İdaresi

Memur Şerif Efendi Kâtib Mehmed Efendi

Ziraat Bank Sandığı

Reis Esad Ağa Muhasebe Kâtibi Abdülhalim Efendi
Azâ Abdullah Ağa Azâ Mehmed Şükrü Ağa

Vesâit-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Reis Kaymakam Efendi
Azâ Esad Ağa Azâ Göri Ağa
Azâ İbrâhim Ağa Azâ Yehuda Ağa
Baytar Kâtib Belediye Kâtibi Sarık Efendi

Polis Memurları

Üçüncü Komiser Saïd Efendi
Polis Musa Efendi Polis İbrahim Halil Efendi

Habbab Nahiyesi

Müdür Fuad Bey

Kâtib Mehmed Efendi

İlyan Nahiyesi

Müdür Ömer Efendi

Kâtib Mustafa Efendi

Mihrikan Nahiyesi

Müdür Ahmed el-Yusuf Ağa

Muavini Bersum Ağa

Cizre Kazası

Heyet-i Kaza

Kaymakam Mehmed Saltan Efendi

Nâib Ahmed Cemil Efendi

Mal Müdürü Bekir Efendi

Müftü Hacı Ahmed Efendi

Tahrirât Kâtibi Sıdkı Efendi

Meclis-i İdare-i Kaza

Reis Kaymakam Efendi

Azâ-yı Tabiiyye

Azâ-yı Müntehabe

Nâib Efendi

Hacı Abdurrahman Efendi

Müftü Efendi

İskender Ağa

Mal Müdürü Efendi

Kabril Ağa

Tahrirât Kâtibi Efendi

münhal

Müdde'î-i Umumî Mal Müdürü Efendi

Mustantık Tahrirât Kâtibi Efendi

Mahkeme-i Bidâyet

Reis Nâib Efendi

Azâ Hacı Hasan Efendi

Azâ Mansur Efendi

Mahkeme-i Bidâyet Kalemî

Başkâtib Yahya Efendi

Mustantık Muavini Abdullatif Efendi

Kâtib-i Sâni Yusuf Efendi

Mukavelât Muharriri Başkitabete Muhavveldir.

Mal Kalemî

Mal Müdürü Muavini İsmail Efendi

Refîki Ali Efendi

Vergi Kâtibi Ulvi Efendi

Hesnan Vergi Kâtibi İbrahim Efendi

Sandık Emîni Abdülahad Efendi

Nüfus İdaresi

Memur Arif Efendi

Kâtib Mahmud Efendi

Tapu Kâtibi Abdürrezzak Efendi

Ziraat Bank Şube İdaresi

Reis Dursun Efendi

Muhasebe Kâtibi Hüseyin Efendi

Azâ münhal

Azâ Hacı Ahmed Efendi

Polis Memurları

Üçüncü Komiser Rifat Efendi

Polis Ahmed Efendi

Polis Abdülkadir Efendi

Tahsildarlar

Tahsildar Müfettişi İsmail Efendi Süvari Tahsildarı Mahmud Efendi
Süvari Tahsildarı Abdullah Efendi Piyade Tahsildarı Andon Efendi
Zabıta Memuru Yüzbaşı Salih Efendi
Vesâit-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Reis Kaymakam Bey

Azâ Hacı Abdurrahman Efendi Azâ Beledî Reisi Hacı Abdülaziz Efendi
Azâ Redif Yüzbaşı Hacı Ahmed Efendi Kâtib Bolas Efendi
Baytar Hayo Ağa

Beledî Dairesi

Reis Hacı Abdülaziz Efendi
Azâ es-Seyyid Ali Efendi Azâ münhal
Azâ İsmail Ağa Kâtib ve Sandık Emni Bolas Efendi

Telgraf Memurları

Telgraf ve Posta Memuru Şükrü Efendi Muhabere Memuru Tahir Efendi

Silopi Nahiyesi

Müdür Şakir Efendi Kâtib Mihail Efendi

Hezak Nahiyesi

Müdür Yusuf Gevriye Ağa Muavin Mehmed Ammi Ağa
Kâtib Şeyh Mehmed Efendi

Mekteb-i Rüşdî

Muallim Mehmed Beşir Efendi Hüsn-i Hat Muallimi İbrahim Efendi
Bevvâb İbrahim Efendi Mevcud-ı Şâkirdân 40
Düyûn-ı Umumiye Memuru İbrahim Efendi

Institut kurde de Paris

Institut kurde de Paris

[Maden Sancağı]

Maden Sancağı

Mutasarrıf Hüsameddin Efendi

Rütbe

Sâniye

Memurîn-i Livâ

Nâib Hüseyin Fikri Efendi

Muhasebeci Hakkı Efendi Mütemâyiz

Tahrirât Müdürü Ömer Lütfi Efendi

Meclis-i İdare-i Livâ

Reis Mutasarrıf-ı Livâ

Azâ-yı Tabiiyye

Nâib Efendi

Muhasebeci Efendi

Müftü Efendi

Tahrirât Müdürü Efendi

Meclis-i İdare Kâtibi

Meclis-i İdare Müdde'î-i Umumîsi Meclis Kâtibi İbrahim Efendi

Mustantık Nüfus Kâtibi Emin Efendi

Zabıt Kâtibi Evrak Mukayyidi Salim Efendi

Azâ-yı Muntehabe

Musa Bey

Hacı Ahmed Efendi

Todor Efendi

Artin Efendi

İbrahim Efendi

Tahrirât Kalemi

Müsevvid İbrahim Efendi

Mukayyid Salim Efendi

Mukayyid Şükrü Efendi

Mübeyyiz İdris Efendi

Mübeyyiz Rifat Efendi

Mübeyyiz Dursun Efendi

Muhasebe-i Livâ

Başkâtib Mehmed Efendi

Refik-i Sâni Kaya Efendi

Yevmiye Mukayyidi Nikola Efendi

Ketebeden Sıdkı Efendi

Ketebeden Ziya Efendi

Refik-i Evvel Ahmed Efendi

Masârifât Kâtibi Osman Efendi

Mukayyid Yusuf Efendi

Ketebeden Vasfi Efendi

Sandık Emîni Said Efendi

Mahkeme-i Bidâyet Hukuk Dairesi

Reis Hakim Efendi

Müdde'î-i Umumî Muavini Mustafa Efendi

Mustantık Zülfü Efendi Sâlise

Azâ Mehmed Efendi

Azâ Agop Efendi

Mahkeme-i Bidâyet Ceza Dairesi

Reis İsmail Kâmil Efendi

Azâ Yusuf Efendi

Azâ Kostantin Efendi

Azâ Mülâzımı Kadri Efendi

Azâ Mülâzımı Vasil Efendi

Mahkeme-i Bidâyet Kalemi

Başkâtib Veysi Efendi

Zabıt Kâtibi Şakir Efendi

Zabıt Kâtibi Ali Efendi

Mahkeme-i Şer'iyye Kâtibi Hikmet Efendi

Zabıt Kâtibi Ahmed Efendi

Zabıt Kâtibi Dimestoki Zeki Efendi

İcra Memuru Rıza Efendi

Nüfus Kalemi

Memur Bekir Efendi İftihar Madalyası

Kâtib Emin Efendi

Defter-i Hakanî Dairesi

Memur Nuri Efendi Başkâtib Vekili Yusuf Efendi
Tapu Kâtibi Muharrem Efendi

Vergi Dairesi

Memur Said Efendi Ergani Vergi Kâtibi Ömer Efendi
Merkez Kâtibi İbrahim Efendi Eğil Vergi Kâtibi Faik Efendi
Merkez Kâtibi Refiki Musa Efendi Defterci Ömer Efendi

Şube Dairesi

Reis Salih Efendi Hâmise Muhasebe Kâtibi Halil Efendi
Azâ Mehmed Ağa Azâ Yorgi Efendi
Azâ Zülfü Efendi Kâtib Refiki Agop Efendi

Maden İdaresi

Müdür Şükrü Efendi Mütemâyiz
Muhasebeci Salih Efendi Başkâtib Ahmed Efendi
Mühendis Bakif Efendi Sandık Emîni İsmail Efendi
Başkâtib Refiki Şerif Efendi Kal' Memuru Hacı Mustafa Efendi
Kâlhane Memuru Reşid Efendi Kâtib Mehmed Efendi

Nâfi'a Komisyonu

Reis Mutasarıf Efendi
Azâ Meclis-i İdare Azâsından Musa Bey Azâ Hacı Abdülmennan Ağa
Azâ Nüfus Memuru Bekir Efendi Azâ Bank Kâtibi Halil Efendi
Kâtib Ataullah Efendi

Meclis-i Maarif

Reis Meclis-i İdare Azâsından Musa Bey Azâ Şube Kâtibi Halil Efendi
Azâ Meclis-i İdare Kâtibi İbrahim Efendi Azâ Eşrâfdan Kaya Ağa
Azâ Sandık Emîni Said Efendi Kâtib Mehmed Efendi

Evkaf Kalemî

Müdür Vekili Zülfü Kâtib Hafız Hüsnü Efendi

Belediye Dairesi

Reis Zülfü Efendi Azâ Gorgor Ağa
Azâ Mehmed Ağa Azâ Dimet Ağa
Azâ Kaya Ağa Azâ Eynük Efendi
Azâ Vanlı Mehmed Ağa Doktor Gonlep Kenos Ohannes Efendi
Azâ Hacı Şükrü Efendi Kâtib Cuma Efendi

Vesâit-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Azâ Meclis-i İdare Azâsından Musa Bey Azâ Mütahayyizândan Hacı Osman Ağa
Azâ Mülâzım Ahmed Efendi Azâ Muteberândan Kostantin Efendi
Kâtib Tahrirât Kalemî Mübeyyiz-i Evveli İdris Efendi

Mekteb-i Rüşdiye

Muallim-i Evvel Muharrem Efendi Muallim-i Sâni Yusuf Efendi
Hat Muallimi İdris Efendi

Polis Dairesi

İkinci Komiser Mustafa Efendi

Üçüncü Komiser Remzi Efendi

Üçüncü Komiser Haçar Efendi

Polis Hüsnü Efendi

Polis Abdülfettah Efendi

Polis Karabet Efendi

Polis Mehmed Âkil Efendi

Telgraf ve Posta İdaresi

Müdür Naim Efendi

Muavini Fuad Efendi

Hapishane

Hapishane Memuru Ömer Efendi

Kâtib Zülfü Efendi

Düyûn-ı Umumiye İdaresi

Düyûn-ı Umumiye Memuru Mehmed Efendi

Kolcusu Salih Ağa

Reji Memuru Agop Efendi

Ergani Nahiyesi

Müdür Ali Rıza Efendi

Kâtib Mahmud Efendi

Hamidiye Mektebi Muallimi Hacı Hüseyin Efendi

Eğil Nahiyesi

Müdür Vasfi Efendi

Kâtib Süleyman Efendi

Mekteb-i Rüşdiye Muallimi Ali Efendi

Perdenç Nahiyesi

Müdür Salih Ağa

Hamidiye Mektebi Muallimi Mahmud Efendi

Piran Nahiyesi

Müdür Salih Ağa

Hamidiye Mektebi Muallimi münhal

Bermaz Nahiyesi

Müdür İsmail Efendi

Hamidiye Mektebi Muallimi Mehmed Efendi

Kalliş Nahiyesi

Müdür Hüseyin Ağa

Hamidiye Mektebi Muallimi münhal

Ancevz Nahiyesi

Müdür münhal

Hamidiye Mektebi Muallimi İsmail Efendi

Abdalan Nahiyesi

Müdür Reşid Ağa

Hamidiye Mektebi Muallimi münhal

Zahoran Nahiyesi Müdürü Mehmed Bey

Palu Kazası

Heyet-i Kaza

Kaymakam Nesimi Efendi

Nâib Ali Necib Efendi

Mal Müdürü Cemil Efendi

Müftü Şeyh Hasan Efendi

Tahrirât Kâtibi İzzet Efendi

Meclis-i İdare-i Kaza

Reis Kaymakam Efendi

Azâ-yı Tabiiyye	Azâ-yı Muntehabe
Nâib Efendi	Yemen Efendi
Müftü Efendi	Kasım Ağa
Mal Müdürü Efendi	Ohannes Efendi
Tahrirât Kâtibi Efendi	Kirkor Efendi
Müdde'î-i Umumî	Tahrirât Kâtibi Efendi
Mustantık	Tapu Kâtibi Ahmed Efendi

Mahkeme-i Bidâyet

Reis Nâib Efendi

Azâ İbrahim Efendi	Azâ Agop Efendi
--------------------	-----------------

Mahkeme-i Bidâyet Kalemî

Başkâtib Abid Efendi	Şer'iyye Kâtibi Behçet Efendi
Mustantık Behçet Efendi	Kâtib-i Sâni Ahmed Efendi

Mal Kalemî

Mal Müdürü Muavini ve Vergi Kâtibi Seyyid Ahmed Efendi	
Refiki Mehmed Ali Efendi	Diğeri İzzet Efendi
Sandık Emni Bogos Efendi	

Nüfus İdaresi

Memur Nevasi Efendi	Kâtib Mustafa Efendi
---------------------	----------------------

Tapu Kalemî

Kâtib Ahmed Efendi	Emlâk Kâtibi Ahmed Efendi
Yoklama Kâtibi Derviş Efendi	Diğeri Ahmed Efendi
Diğeri Memiş Efendi	Tahsildar Mustafa Efendi
Diğeri Rıza Efendi	Tahsildar Bedri Efendi

Rüşdiye Mektebi

Muallim Ahmed Hamdi Efendi	Hat Muallimi İsmail Efendi
Bevvâb Mehmed Efendi	

Ziraat Bank Şubesi

Reis Yusuf Ziya Efendi

Muhasebe Kâtibi Mustafa Lami Efendi	Refiki Mehmed Efendi
Azâ Ahmed Efendi	Azâ Yemen Ağa
Azâ Bedros Ağa	Tahsildar Mehmed Efendi

Nâfi'a Komisyonu

Reis Müftü Efendi	Azâ Rüşdiye Muallimi Ahmed Efendi
Azâ Hüsn-i Hat Muallimi İsmail Efendi	Azâ Bank Kâtibi Mustafa Efendi

Vesâit-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Reis Kaymakam Efendi

Azâ Yemen Efendi	Azâ Ahmed Hamdi Efendi
Azâ Redif Yüzbaşı İbrahim Efendi	Azâ Bogos Efendi
Azâ Baytar Kiror Ağa	Azâ İbrahim Efendi

Beledî Dairesi

Reis Yusuf Efendi
Azâ Bedros Efendi
Tabib Vekili Mustafa Efendi
Zabıta Memuru Yüzbaşı Hasan Ağa
Azâ Ahmed Efendi
Azâ Sehak Efendi
Kâtib ve Sandık Emni Ahmed Efendi

Polis Memurları

Üçüncü Komiser Salim Efendi
Polis Sabri Efendi
Düyûn-ı Umumiye Memuru Şevki Efendi
Reji Memuru Latif Efendi
Karaçor Mekteb-i İbtidâi Muallimi Mustafa Efendi
Sivan Nahiyesi Hamidiye İbtidâi Mektebi Muallimi Mehmed Kadri Efendi
Karabekân Nahiyesi Hamidiye İbtidâi Mektebi Muallimi Mehmed Reşid Efendi
Bulanık Nahiyesi Hamidiye İbtidâi Mektebi Muallimi Yusuf Efendi
Veşin Nahiyesi Hamidiye İbtidâi Mektebi Muallimi münhal

Çermik Kazası

Heyet-i Kaza

Kaymakam Ziya Bey
Nâib Mehmed Kudsi Efendi
Mal Müdürü Hamdi Bey
Müftü Hafız İbrahim Efendi Edirne Müderrisliği
Tahrirât Kâtibi İbrahim Efendi

Meclis-i İdare-i Kaza

Reis Kaymakam Bey
Azâ-yı Tabiiyye
Nâib Efendi
Müftü Efendi
Mal Müdürü Efendi
Tahrirât Kâtibi Efendi
Müdde'î-i Umumî Tahrirât Kâtibi Efendi
Azâ-yı Muntehabe
Hacı Hasan Efendi
Derviş Efendi
Topo Ağa
İgoş Ağa
Mustantik Tapu Kâtibi Efendi

Mahkeme-i Bidâyet

Reis Nâib Efendi
Azâ Ahmed Efendi
Azâ (...) Efendi

Mahkeme-i Bidâyet Kalemî

Başkâtib Hacı Remzi Efendi
Mustantik Muavini Salim Efendi
İcra Mübaşiri Melik Efendi

Mal Kalemî

Mal Müdürü Muavini ve Vergi Kâtibi Abdülkerim Efendi
Refki Mehmed Ziya Efendi
Sandık Emni Hüseyin Efendi

Nüfus İdaresi

Memur Abdülkadir Efendi
Kâtib Ahmed Efendi

Ziraat Bank Şube İdaresi

Reis Hacı İbrahim Ağa
Azâ Osman Ağa
Azâ Ahmed Efendi
Azâ Zülfikar Ağa
Muhasebe Kâtibi Sadullah Efendi

Maarif Komisyonu

Reis Müftü Efendi Azâ Hacı Mehmed Ağa
Azâ Hacı Hasan Ağa Azâ Reşid Efendi

Vesâit-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Reis Kaymakam Efendi
Azâ Tevfik Ağa Azâ Redif Yüzbaşı Efendi
Azâ Efendi Azâ Hacı Hüseyin Efendi
Baytar Nikogos Ağa

Belediye Dairesi

Reis Halim Bey
Azâ Hacı Mehmed Ağa Azâ Hacı Mehmed Ağa
Azâ Mardros Ağa Kâtib ve Sandık Emni Mehmed Efendi

Polis Memurları

Üçüncü Komiser Mihri Efendi
Polis Said Efendi Polis Naum Efendi

Mekteb-i Rüşdiye

Muallim-i Evvel Vekil Tahir Efendi Hüsn-i Hat Muallimi Sadullah Efendi
Bevvâb Zülfikar Efendi
Zabıta Memuru Yüzbaşı Mehmed Ali Ağa

Çüngüş Nahiyesi

Müdür Rifat Efendi Nâib Vekili Said Efendi
Kâtibi Şükrü Efendi Polis Hüsnü Efendi

Belediye Dairesi

Reis Yasin Efendi Azâ Alemdar Hüseyin Efendi
Azâ Molla Ahmed Efendi Azâ Serkis Ağa
Azâ Ohannes Ağa Kâtib ve Sandık Emni Lenod Bey
Zabıta Memuru Mülâzım-ı Sâni Ali Ağa

Mekteb-i Rüşdiye

Mekteb-i Rüşdiye Muallimi Hacı Mustafa Efendi Bevvâb Ali Efendi
Düyûn-ı Umumiye Memuru Mehmed Efendi
Midye Hamidiye Mektebi Muallimi Hüseyin Efendi
Konağı Hamidiye Mektebi Muallimi Osman Efendi
Rûtan Hamidiye Mektebi Muallimi Mehmed Efendi
Rûtan Hamidiye Mektebi Muallimi Mehmed Efendi

Rüesâ-yı Ruhaniye

Süryani-i Kadim Patriği Abdülmesih Efendi M 1, A 1
Rum Metropolidi Silvesteros Efendi
Keldâni Serpiskoposu Selman Efendi M 3
Süryani Katolik Murahhasası Patros Efendi M 2
Ermeni Murahhasası Yazakil Efendi M 3
Ermeni Katolik Serpiskoposu Enteryas Efendi M 3
Rum Katolik Patriği Vekili Abraham Efendi
Protestan Milleti Reis Vekili Pirinççiyân Karabet Efendi
Yahudi Milleti Hahambaşı Vekili Abdullah Yıldız Efendi

Memurîn-i Ecnebiye

İngiltere Viskonsolosu Mistır Anderson Fransa Viskonsolosu Mösyo A. Giz

Vilayetimiz Ahalisinden Olan Ashâb-ı Merâtib

İsmi	Rütbesi	Mevlidi	Memuriyeti
Osman Zeki Bey	Ulâ Evveli	Diyarbakir	Sâbık Erzurum Vilayeti Mektubcusu
Fehmi Efendi	Ulâ Evveli	Diyarbakir	Bağdad Düyûn-ı Umumiye Nâzır-ı Sâbıkı
Arif Bey	Ulâ Evveli	Mardin	Mahkeme-i Temyiz azâsından
Vehbi Efendi	Ulâ Evveli	Savur	Posta ve Telgraf Nezâreti İdaresi azâsından
İsmail Hakkı Bey	Ulâ Evveli	Diyarbakir	Mâbeyn-i Hümâyûn-ı Mülûkâne ketebesinden
Abdülkerim Bey	Ulâ Evveli	Diyarbakir	Zabtiye Nezâreti Tercümanı
Behram Paşa	Rumeli Beylerbeyi	Diyarbakir	Meclis-i İdare-i Vilayet azâsından Sâbık Kerkük Mutasarrıfı
Abdülkadir Paşa	Rumeli Beylerbeyi	Diyarbakir	Meclis-i İdare-i Vilayet azâ-yı sâbıkasından
Abdülğani Paşa	Rumeli Beylerbeyi	Mardin	Şurâ-yı Devlet azâsından
İbrahim Paşa	Mirimirân	Mardin	Genç Mutasarrıf-ı Sâbıkı
Osman Paşa	Mirimirân	Siverek	Şehremâneti Meclisi azâsından
Rifat Efendi	Ulâ Sânişi	Diyarbakir	Cemiyet-i Rûsûmiye azâsından
Ali Emiri Efendi	Ulâ Sânişi	Diyarbakir	Sâbık Haleb Vilayeti Defterdarı
Arif Efendi	Ulâ Sânişi	Diyarbakir	Sâbık Meclis-i İdare azâsından
Niyazi Efendi	Ulâ Sânişi	Diyarbakir	Belcdi Reisi
Zülfikar Hakkı Efendi	Ulâ Sânişi	Diyarbakir	Mektubî Mümeyyizi
İbrahim Paşa	Mirlivâ	Yenişehir	Hamidiye Miralayı ve Milli Reisi
Emin Efendi	Mütemâyiz	Diyarbakir	İstînâf Mahkemesi azâsından
Feyzi Efendi	Mütemâyiz	Diyarbakir	Meclis-i İdare-i Vilayet Başkâtibi
Osman Sakıb Efendi	Mütemâyiz	Diyarbakir	Vilayet Evrak Müdürü
Cemil Efendi	Mütemâyiz	Diyarbakir	Prezrin Sancağı Tahrirât Müdürü
Talat Efendi	Mütemâyiz	Diyarbakir	Trabzon Nüfus Nâzırı
Aziz Sabri Efendi	Mütemâyiz	Lice	Hille Kaymakam-ı Sâbıkı
Bolas Sabuncu Efendi	Mütemâyiz	Maden	Ceyb-i Hümâyûn-ı Mülûkâne mütercimlerinden
Yusuf Vehbi Efendi	Mütemâyiz	Maden	Sâbık Maden Tahrirât Müdürü
Osib Efendi	Mütemâyiz	Diyarbakir	Meclis-i İdare azâsından
Ohannes Efendi	Mütemâyiz	Diyarbakir	Sâbık Meclis-i İdare azâsından
Dikranyan Moşeh Efendi	Mütemâyiz	Diyarbakir	Diyarbakir tüccarından
Süleyman Nazif Bey	Sâniye	Diyarbakir	Hüdavendigâr Vilayeti Mektubcusu
Şükrü Efendi	Sâniye	Diyarbakir	Kosova Vilayeti Defterdarı
Vahit Efendi	Sâniye	Diyarbakir	Muhasebe Mümeyyizi
Nazmi Efendi	Sâniye	Diyarbakir	Midilli Sancağı Muhasebecisi
Hasan Sabri Efendi	Sâniye	Diyarbakir	Ankara Vilayeti Müdde'î-i Umumî Muavini
Mustafa Bey	Sâniye	Diyarbakir	İstînâf Mahkemesi azâsından
Mahmud Efendi	Sâniye	Siverek	Siverek Meclis-i İdare azâsından
İsmail Efendi	Sâniye	Mardin	Meclis-i İdare-i Livâ azâsından
Faris Çelebi	Sâniye	Mardin	Mardin Mahkeme-i Bidâyet azâsından
Ohannes Efendi	Sâniye	Diyarbakir	İstînâf azâsından
İlyas Efendi	Sâniye	Diyarbakir	Diyarbakir muteberânından
Salih Hulusi Paşa	Mirülümerâ	Diyarbakir	Anteb Kaymakam-ı Sâbıkı
Seyfettin Paşa	Mirülümerâ	Hazro	Hazro hanedanından
Abdülkadir Paşa	Mirülümerâ	Mardin	Mardin hanedanından
Halil Bey	Kaymakam	Karakeçi	Hamidiye Hafif Süvari Alayı Kaymakamı Karakeçi Reisi
Hamdi Bey	Kaymakam	Yenişehir	Hamidiye Hafif Süvari Alayı Kaymakamı Millî Aşireti rüesâsından

İsmi	Rütbesi	Mevlidi	Memuriyeti
Mahmud Bey	Kaymakam	Yenişehir	Hamidiye Hafif Süvari Alayı Kaymakamı Milli Aşireti rüesâsından
Abdülkerim Bey	Kaymakam	Cizre	Hamidiye Hafif Süvari Alayı Kaymakamı Miran Aşireti rüesâsından
Hacı Mehmed Efendi	Istabl-ı Âmire	Diyarbakır	Esbak Silvan Kaymakam Vekili
Şevket Bey	Sâlise	Diyarbakır	Maarif Nezâreti Mektûbî Gayr-ı müslime
Müsevvidi			
Ali Rıza Efendi	Sâlise	Diyarbakır	Sâbık Mahkeme-i İstînâf azâsından
Hacı Abdullah Çelebi	Sâlise	Mardin	Mardin hanedanından
İbrahim Edhem Efendi	Sâlise	Diyarbakır	Sâbık Derik Kaymakam Vekili
Ahmed Faik Efendi	Sâlise	Diyarbakır	Sâbık Diyarbakır Beledî Reisi
Mehmed Rıza Efendi	Sâlise	Diyarbakır	Meclis-i İdare-i Vilayet Başkâtib Muavini
Arif Bey	Sâlise	Diyarbakır	Siverek Kaymakam Vekil-i Sâbıkı
Hüseyin Sıdkı Efendi	Sâlise	Diyarbakır	Mektubî Kalemî Serhalifesi
Ali Nihad Efendi	Sâlise	Diyarbakır	Nüfus Nâzırı
Ragıp Efendi	Sâlise	Diyarbakır	Mektubî Kalemî hulefâsından
Ziya Bey	Sâlise	Diyarbakır	Çermik Kaymakamı
Hafız Necib Efendi	Sâlise	Diyarbakır	Mektubî Kalemî hulefâsından
Cemil Efendi	Sâlise	Diyarbakır	Midyat Kaymakamı
Hamdi Efendi	Sâlise	Diyarbakır	Vergi Mizân Kâtibi
Said Efendi	Sâlise	Diyarbakır	Mektubî Kalemî hulefâsından
İzzet Efendi	Sâlise	Diyarbakır	Mektubî Kalemî hulefâsından
Refi Bey	Sâlise	Diyarbakır	Mektubî Kalemî hulefâsından
Sabri Efendi	Sâlise	Diyarbakır	Nâfi'a Kâtibi
Abdurrahman Efendi	Sâlise	Diyarbakır	Sâbık Belediye azâsından
Mustafa Efendi	Sâlise	Diyarbakır	Diyarbakır Mahkeme-i Bidâyet azâsından
Abdurrahman Bey	Sâlise	Diyarbakır	Yemen Mektubî Kalemî müsevvidliğinden müsta'fi
Tevfik Bey	Sâlise	Diyarbakır	Mahkeme-i İstînâf Başkâtibi
Ali Rıza Bey	Sâlise	Diyarbakır	Nüfus Nezâreti Başkâtibi
Mehmed Bey	Sâlise	Diyarbakır	Vilayet Tahsildar Müfettişi
Abdülğani Bey	Sâlise	Diyarbakır	İstînâf Mahkemesi azâsından
Osman Bey	Sâlise	Siverek	Siverek Belediye Reis-i Sâbıkı
Zülfü Bey	Sâlise	Diyarbakır	Bidâyet Mahkemesi azâsından
Hacı Hamdi Bey	Sâlise	Diyarbakır	Sâbık Hamidiye Mekteb-i Sanayi Müdürü
Bedri Bey	Sâlise	Hazro	Silvan Meclis-i İdare azâsından
Vehbi Efendi	Sâlise	Diyarbakır	Sâbık Halep Tahsilat Komisyonu Reisi
Muhtedi Ali Rıza Efendi	Sâlise	Diyarbakır	Esbak Hapishane Müdürü
Süleyman Faris Efendi	Sâlise	Nusaybin	Nusaybin hanedanından
Hamdullah Bey	Sâlise	Savur	Avine Belediye Reis-i Sâbıkı
Karabet Efendi	Sâlise	Diyarbakır	Mahkeme-i İstînâf azâsından
Bolos Efendi	Sâlise	Diyarbakır	Vilayet Sandık Emin-i Esbakı
Agop Kırbacıyan Efendi	Sâlise	Diyarbakır	Mekteb-i Mülkiye-i Şahane mubassırlarından
Kazzazyan Hanna Efendi	Sâlise	Diyarbakır	Diyarbakır muteberânından
Bogos Efendi	Sâlise	Diyarbakır	Hazine Dava Vekili
Galib Bey	Sâlise	Mardin	Mardin hanedanından
Abdülhamid Çelebi	Sâlise	Mardin	Mardin Belediye azâsından
Said Bey		Mardin	Eşrâfdan
Ahmed Çelebi		Mardin	Mardin İdare azâsından
Abdurrahman Çelebi		Mardin	Tüccar muteberânından

İsmi	Rütbesi	Mevlidi	Memuriyeti
Mirza Ağa .	Kapıcıbaşı	Beşiri	Beşiri hanedanından
Muhlis Efendi	Râbi'a	Diyarbakır	Mektubî Kalemi hulefâsından
Ali Rıza Efendi		Mardin	Mardin Ziraat Bankası Şube Müdürü
Hacı Galib Efendi		Diyarbakır	Maarif Nezâreti Muhasebe Kalemi Başkâtibi
Muhlis Efendi		Diyarbakır	Litoğrafya Memuru
Hafız Şerif Efendi		Diyarbakır	Urfa Sancağı Müdde'î-i Umumî Muavini
Mustafa Efendi		Diyarbakır	Diyarbakır Beledî Başkâtibi
Hacı Besim Efendi		Diyarbakır	Meclis-i İdare Kâtib-i Sâlisi
Selim Efendi		Mardin	Mardin Bidâyet Mahkemesi Başkâtibi
Abdurrahman Bey		Mardin	Mardin Nüfus Memuru
Süleyman Efendi		Mardin	Midyat Polis Üçüncü Komiseri
Sabri Efendi	Hâmise	Diyarbakır	Evrak Kalemi ketebesinden
Hüseyin Efendi		Mardin	Mardin Belediye azâsından
İzzet Efendi		Mardin	Mardin Tahrirât Kalemi ketebesinden
Abdülahad Efendi		Diyarbakır	Sâbık Mardin Beledî Tabibi
Naum Cenancı		Mardin	Tüccardan

Rütbe-i İlmiye

Yusuf Efendi	Haremeyn	Mardin	Musul Vilayeti Nâibi
el-Hac Mesud Efendi	Mahrec Pâyesi	Diyarbakır	Nakîbüleşrâf Kaymakamı
Sabahaddin Efendi	Edirne Pâyesi	Diyarbakır	Diyarbakır Müftüsü
Abdülkadir	İzmir Pâyesi	Diyarbakır	Mekteb-i Rüşdî-i Askerî Arabî Muallimi
Hilmi	İzmir Pâyesi	Mardin	Mardin Müftüsü
Abdülaziz Halis Bey	Devriye	Diyarbakır	Mardin Nâibi
Refet Efendi	İstanbul Müderrisi	Lice	Bâbîalî Buhari-i Şerif Müderrisi
Sırrı	Müderris	Mardin	Sâbık Mardin Belediye Reisi
Hacı İbrahim	Müderris	Diyarbakır	Mesudiye Medresesi Müderrisi
Hindi	Müderris	Mardin	Mardin Nakîbüleşrâf Kaymakamı
Mehmed Sıbgatullah Bey	Müderris	Diyarbakır	Diyarbakır eşrafından
Ragıb	Müderris	Diyarbakır	Diyarbakır eşrafından
Yusuf Ziya Efendi	Müderris	Mardin	Mahalli ulemasından
Şeyh Mehmed Ali	Müderris	Mardin	Şeyh Hamid Efendi Hafîdi
Mustafa	Müderris	Mardin	Şeyh Ahmedzâde
Yunus	Müderris	Mardin	Şeyh Ahmedzâde

Vilayetin Ahvâl-i Tarihiye ve Coğrafiyesi

Diyarbakir vilayeti 36 derece on beş dakika ve 39 derece 3 dakika arz-ı şimalî ile 9 derece 59 dakika ve 13 derece 49 dakika Dersâdet'in tül-i şarkisinde ve Mezopotamya'nın yani Fırat ve Dicle nehirlerinin arasındaki kıta-i cesîme ve mütetâvilenin şimalinde bulunmaktadır. Mezopotamya kitâsına Araplar el-Cezîre ittâk ederler. Bizdeki kütüb-i tarihiye ve coğrafiyede ise bu iki ünvanla beraber Cezîre-i mâ-beyne'n-nehreyn terkibi de müsta'meldir.

Diyarbakir vilayeti şimalen Erzurum, şimal-i şarkîsi Bitlis, şark-ı cenûbîsi Van vilayetleri ve cenûben Musul vilayetiyle Zor sancağı, garb-ı cenûbîsi Haleb ve garb-ı şimalîsi dahi Mamuretülaziz vilayetleri ile muhât ve mahdûd ve mesâha-i sathiyesi takriben 48250 kilometre murâbbâ'î olup bununun 26494 kilometresi dağlık ve taşlık, 1722 ormanlık ve kusûru dahi meralarla kâbil-i zer' araziden ibarettir.

Dağlar

Vilayetin arazisi -çöl cihetine düşen Mardin sancağının kısm-ı cenûbîsinden mâ'adâ- umumiyetle dağlık ve ânzalıdır. Bu dağlar iki silsileye münkasem olup birisi Toros silsilesine, ikincisi dahi Gardosya Düz tepesine müntehidir. Toros silsilesi Konya vilayeti dahilinde kâin Teke sancağının cihet-i garbisinde bulunan Mendos dağından bed' eden silsile-i azîmedir ki Asya-yı Suğrâ'nın 500 kilometre tülünde ve 20'den 140 kilometre arzında bir kıta-i vesîasını muhtevîdir. Bu silsilenin şu'ubâtından olan Antitoros dağı Asya-yı Suğrâ'yı Büyük Asya kitâsına ilsâk eyler. Toros silsilesi şevâhikından bazılarının irtifâ'ları sath-ı bahırdan 3000 metre yüksekliğinde bulunduğundan bulutlar ekseriyâ diğer tarafa geçemeyip oralarda bârânın ender olarak nüzûlüne sebebiyet verdiklerinden mezkûr dağların bir tarafındaki arazi gayet sulak ve râtib olduğu halde diğer tarafındaki kıtada daimî bir kuraklık hüküm-fermâdır. Diyarbakir vilayetinin şimal ve şimal-i şarkî ve şimal-i garbîsi ile merkezinde bulunan cibâl-i müteselsile Toros silsilesine tabî olup vilayetin cihet-i şimalisinde vaki olan Akdağ'dan teşe'ub eylemiştir. Akdağ'dan ayrılan Sivan ve Palu dağları vilayetin hudud-ı şimalîsini tamamıyla ihâta edip aralarında cereyân eden Fırat-ı Şarkî nehrinin de sevâhîlini teşkil ederler. Sivan dağlarının cenûb-ı şarkîsinden ayrılan Sivan dağları ise vilayetin şimal-i şarkî cihetinde şimalden cenûba doğru cereyân eden Batman nehriyle Dicle'nin şark şubesini yekdiğerinden tefrik eder. Demirkapı dağları dahi şimalden cenûba ve şimal-i garbîden cenûb-ı şarkî cihetlerine doğru uzanarak kezâ Dicle nehrinin şark ve garb şubelerini birbirlerinden ayırırlar. Palu dağlarının şu'ubâtından olup vilayetin şimal-i garbî hududunda bulunan Mîhrab ve Komayek ve Ergani dağları Gölcük gölü ile Dicle nehirlerinin şark şubeleri sevâhîlini teşkil ederler. Mîhrab dağına tabî olup kısm-ı şimalinde vaki olan Bosma, Keravanân-ı Çemen, Şeyhler, ve Nekeş dağları Fırat vadisini Dicle havzasından tefrik ederler. İşbu dağların göbeği olan Karadağ yeknazarda başbaşına ve hiç bir dağ ile irtibatı yok gibi görünürse de hakikatte Toros silsilesinin bir şubesi olduğu gibi Diyarbakir şehrinin etrafında bulunan sair tepeler dahi işbu silsileye merbûtturlar. Zikrolunan cibâl-i müteselsilenin muhtevî olduğu arazi müstakim olmayıp şimal-i garbîden cenûb-ı şarkîye doğru mâildir. Hatta Mîhrab dağının eteği sath-ı bahırdan 1000 metre müteferri olduğu halde çöle doğru inildikçe 225 metreye tenezzül eylemektedir.

İkinci silsile dahi vilayetin cenûb-ı garbî ve cenûb-ı şarkî cihetlerinde vaki olan dağlardır ki bunlar da Cizre kazası civarında bulunan Cudi dağından teşe'ub eylemişlerdir. Cizre, Midyat, Mardin, Derik kazaları dahilinde bulunan dağların da göbeği Cudi dağıdır. Bu dağların üzerinde gayet soğuk ve latîf sular, güzel havalı yerler bulunur. Yazın Diyarbakir'de hissolunan hararet-i müz'iceden dağlarda eser yoktur.

Dahil-i vilayette kereste ihrâcına salih ormanların fikdânı hakikaten şâyân-ı teessüftür. Vakiyle bu havâyeye zinetbahş olan vâsî ormanlar mamuriyet-i mahalliyeyi tezyide hâdim bulunmuş iken memleketin kurûn-ı ülâ ve vâsîtâda uğradığı mücadelât-i mütevâliye ile ormanların emr-i muhafazasına ahali tarafından itina edilmemesinden dolayı o menâbî-i servet ve umran mahv u nâ-yâb olmuştur. Şimdi Havileyn, Nerib, Derik dağlarından çıkarılan meşe ağaçlarıyla ancak levâzım-ı ihrâkiye tedarik edilebilir. Kerestelerin dahi kısm-ı arzâmî suret-i mahsusada yetiştirilmekte olan ağaçlardan bir kısm-ı kalîli de ceviz ağaçlarından istihsâl edilmektedir.

Nehirler

Fırat-ı Şarkî nehri Palu kazası vasatında ve şarktan garba doğru cereyân eylemektedir. Bu nehir Bitlis vilayeti dahilinde de Muş sancağından nebe'ân eden Konaksu ile birleşip vilayet hududuna girerek ve 85 kilometre tül-i cereyânından sonra Dersim sancağı dahilinde zuhur eden Perisuyu ile karışarak Mamuretülaziz vilayetine geçip Keban Madeni civarında dahi Erzurum vilayetinden nebe'ân eden Karasu'yu alıp Fırat nehrini teşkil eyler, bâ'dehû tekrar hudud-ı vilayete duhûl ile Çermik ve Siverek hudud-ı garbîsinden Haleb vilayetine dahil olur. Fırat nehrinin pek çok ayakları Diyarbakir vilayeti dahilinden nebe'ân ile nehri-i mezkûra iltihâk eylemektedir ki bunların en büyüğü Habur nehridir.

Dicle Nehri

Dicle Asya-yı Osmanî'nin Fırat'dan sonra en büyük nehri ve tarihçe en ziyade şöhet kazanan enhârından biridir. Bu nehir Gölcük gölünden ayrılarak Maden kasabası önünden ve Ergani nahiyesinin 3 kilometre şimalinden geçip oradan Eğil nahiyesi yanından cereyânında karye-i mezkûre civarında bulunan Kurşun madeninden şark şubesini

alıp yolunu tağyir ve bir hatt-ı münhani tersim ederek cenüba doğru 35 kilometre mesafe kat' eyledikten sonra Diyarbekir şehrinin şark tarafından mürür ve ba'dehû şehri mezkûrun 8 kilometre cenübunda tekrar bir hatt-ı münhanî teşkiliyle garbtan şarka ve Siird sancağına mülhak Erül kazasının garb-ı cenübu hududunda tebdil-i mecrâ ve Diyarbekir vilayeti dahilinde kâin Mardin sancağının cihet-i şarkisinden cereyân ederek Cizre'nin vasatından bi'l-mürür Musul vilayetine dahil olur. Dicle nehrinin Diyarbekir vilayeti

dahilindeki tül-i cereyânîsi 350 kilometredir. Bu nehrin menba'ı 1000 metre irtifâhında bulunduğu halde Diyarbekir şehri önünde 525 ve Cizre vasatında dahi bu irtifâh 280 metreye tenzîl eylediğinden cereyânının şiddetini son derece tezyid eylemektedir. Dicle'ye şiddet-i cereyânından kinaye olarak Araplar Dicle, Yunaniler Tigaros, Museviler Hidegel ünvanını vermişlerdir ki bu üç kelimenin manası "kaplan" demektir. Dicle nehri birçok arazi-i münbite dahilinde cereyân etmekle beraber mezzû'âtca bundan edilen istifade Fırat'a nisbetle pek azdır.

Mecrâsının dolaşıklı ve umkunun ihtilâfı ile beraber umumiyetle dağlar arasında cereyân eylediğinden şimdiye kadar kelekden başka bir vasıta-i nakliye istîmâl olunamamıştır. Diyarbekir şehri önünde Dicle nehri üzerinde bina olunmuş cesim ve kârgir bir köprü vardır ki mülûk-i Emeviye'den Hişam tarafından bina olduğu rivayet olunmaktadır. Bu cisr-i azim Emeviler zamanında fenn-i mimarînin vâsil olduğu derece-i âliyye bir nümune olabilir. Bu köprüünün Süryani patriklerinden Yakup tarafından inşa edildiğine dair Süryanilerin çıkardıkları rivayet Süryani Patrikliği bu havalinin Memâlik-i Mahrûse-i Şahane'ye ilhâkından sonra teşkil olduğu cihetle- bî-esastır.

Dicle nehrine Diyarbekir vilayeti dahilinde kaşan ayakların adedi otuz dört tane olup en meşhuru Batman, Rızvan, Botan nehirleridir. Dicle'nin Şark ayağı Lice kazasına 3 saat mesafede vaki memleha kurbundan nebe'ân ile cenüba doğru seksen kilometre tül-i cereyâniden sonra Dicle nehriyle birleşir. Batman nehri ise Bitlis vilayeti dahilinde kâin Sason ve Kulp kazalarından iki ayak olarak nebe'ân ile Diyarbekir vilayeti dahilinde kâin Silvan ve Beşiri kazalarından geçerek Zor köyünün 5 kilometre cihet-i cenübüsünde vaki Hasankeyf nahiyesinde Dicle nehrine munsab olur. Tül-i cereyânîsi takriben 100 kilometre olup vesât-i nakliyesi keleklerdir. Üzerinde gayet rasîn ve âsâr-ı atîkadan ma'dûd ve sanatlî bir köprü vardır. Bu nehrin sularından mezzû'ât pek az müstefid olur. Bu nehirden mâ'adâ vilayet dahilinde Dicle nehrine kaşan suların ehemmiyetlileri Anbar, Çağcağ, Sinan çaylarıdır.

Gölcük

Diyarbekir vilayeti dahilinde ve Mihrab dağının şimâl-i şarkî cihetinde kâin olan Gölcük gölü de oldukça zikre şâyândır. Bu gölün mesâha-i sathiyesi 50 kilometre murabba'î olup derinliği ise sevâhilde 1 vasatına doğru gidildikçe 70'den 90 metreye vâsil olmaktadır. Gölün suları tuzlu olup derûnunda yılan balığı ve emsali balıklar bulunduğu gibi sevâhilinde dahi postları Avrupa'da pek râğbetli olan ve Kunduz namı verilen hayvânât dahi kesretle bulunur.

Memleha

Vilayet dahilindeki Lice kazası civarında bir de memleha vardır. Memleha-i mezkûre Diyarbekir şehrinin 77 kilometre şimâl-i şarkisinde ve Lice kazasının on bir kilometre şimâlinde vakidir. Her biri 7 ve 11 metre derinlikte iki kuyu, iki havuz ve 65 tava mevcut olup senevî 250000 kilogram tuz ihrac ve hemen senesi içinde sarf ve istihlâk olunmaktadır. Lice memlehasından çıkarılan tuzlar vilayetin tuza olan ihtiyacâtını kâmilen izâleye kifayet eylemediğinden ve bâbdaki noksan ve ihtiyaç Siird sancağı dahilindeki memlehalardan ikmal ve istifâ kılınır.

Ma'âdin

Vaktiyle dahil-i vilayette ilm-i Tabakâti'l-arz ve'l-Ma'âdin'e tevfikân icra kılınan taharriyât neticesinde pekçok kıymetdar madenler keşf ve ihrac kılınmıştır. Bundan beş aded maden ve bir aded çakıl taşı ocağı meydandadır. Bu taş ocağı Avine kazasının merkezi olan Savur kasabası civarında bulunmaktadır ki hâvi olduğu maden cam imalinde istîmâle gayetle sâlihîtir. Diğer beş madenden ikisi vapur kömürü olup biri Silvan kazasına tabi Hazro ve diğeri Cizre kazası dahilinde Hacı Behram nahiyelerinde kâindirler. Kusur kalan üç madenden ikisi bakır ve biri de kurşun madenidir. Kurşun madeni Eğil nahiyesine tabi Pırçeman karyesinde bulunup mültezim ma'rifetiyle çıkarılmaktadır. Palu kazasına mülhak Hoşin nahiyesinde bulunan bakır madeni de bir vakitler mültezim ma'rifetiyle ihrac olunmakta iken hayli zamandır metrûk ve mu'attal kalmıştır.

Ergani kasabasında bulunan bakır madeni 512 tarihinde keşf olunup el-ân hükümet-i seniyye hesabına işletilmektedir. Bu madenlere dair mukaddemâ neşrolunan sâlnâmelerde malumat-ı mükemmele itâ olduğu cihetle burada tekrarından sarf-ı nazar kılınmıştır.

Vilayetin İklimi

Diyarbekir vilayetinin mevâkî'i ekseriyetle münbit ve mahsuldârdır. Tarih-i kadîmin ekser-i sahâyîfi bu kıta ile iştiğâl eder. İklim ve havasının itidali ve menâzır-ı tabiiyyesindeki güzelliğın kemâli cihetiyle bu daire dahilinde yaşayan insanlar zekâvet-i fitriye ile meftûrdurlar. Diyarbekir'de esbâb-ı umran tamamen mevcuddur. Arazî-i münbite ve enhâr-ı nâfi'a ile birçok dereler vilayetin her tarafını tezyîn eyley. Dağları ma'âdin-i mütenevvi'a, harabeleri âsâr-ı atîka ile memlûdur.

Vilayetin ekser-i cihetinin âb u havası latif ise de yalnız Diyarbekir şehri ile Nusaybin kasabasında daimî sıtmalar hüküm-fermâdır. Burada fusûl-i erba'a muntazaman ve tamamıyla icra-yı hükm ve tesir eyler. Şimâl taraflarında Teşrin-i Sâninin son günlerinde kar yağmağa başlar. Şiddet-i şitâ ve burûdet Kânûn-ı Evvel'in evâhırına doğru bed' ile Şubat nihayetine kadar devam eder. Mevsim-i şitâda santigrat tahte's-sıfır 5, 10 derecelerinde cevelân edip ender olarak 15 dereceye tenezzül ettiği de görülmüştür. Mevsim-i sayfa ise derece-i hararet gölgede 36-37 ve bazan da 39 dereceye varır. Vilayetimizde senede iki ay kar, beş ay yağmur yağıp beş ay dahi mütemâdî kuraklık olur. Bu ahvâl şâz olarak tebeddül ederse de hükümsüzdür.

Fusûl-i Erba'a

İlkbaharın bidâyeti Mart'ın 8'inci günü sabahleyin saat 1 ve 36 dakika
Yazın bidâyeti Haziran'ın 9'uncu günü akşam üzeri saat 11 ve 59 dakika
Sonbaharın bidâyeti Eylül'ün 10'uncu gecesi saat 4 ve 45 dakika
Kışın bidâyeti Kanun-ı Evvel'in 9'uncu gecesi saat 9 ve 44 dakika
İlkbaharın imtidâdı 92 gün 10 saat 23 dakikadan ibarettir.
Yazın imtidâdı 93 gün 3 saat 45 dakikadan ibarettir.
Sonbaharın imtidâdı 90 gün 4 saat 59 dakikadan ibarettir.
Kışın imtidâdı 89 gün 3 saat 52 dakikadan ibarettir.

İbtidâ-yı Rebî-i Mart'ın 8'inci gününde vuku bulur.
İbtidâ-yı harîf Eylül'ün 11'inci gecesinde vuku bulur.
Re'sü's-seretân Haziran'ın 9'uncu gecesinde vuku bulur.
İnkılâb-ı Şitevî Kânûn-ı Evvel'in 10'uncu gecesinde vuku bulur.

Meralar ve Hayvanat

Dahil-i vilayette pek çok mera olup bunlardan Nusaybin ve Cizre taraflarındaki çayırlar pek meşhurdur. Mevsim-i hasatla alelumum aşâir hayvanatını ra'y için bu çayırlara götürürler. Vilayet dahilinde hayvanat-ı vahşiye ve ehliye ile tuyûrun envâ'i kesretle bulunur. Alehusus hayvanat-ı ehliyeden koyun ve keçi pek çok olup koyunların yapağları merinos koyunlarının yapağlarına pek ziyade müşâbih olduğu gibi keçilerin kılları dahi çok yumuşaktır. Mevcud olan koyunların adedi 668744 ve keçilerin adedi de 363886 ve bunlardan istihsâl olunan yapağının esmânî da senevî altmış bin Osmanlı lirası tahmin olunuyor.

Bu yapağlardan bu mikdarı her sene memâlik-i ecnebiyeye ihrac olunduğu gibi 37000 lira kıymetinde dahi koyun ve keçi vilayât-ı saireye gönderilir. Yani bu vilayet ticaretinin hemen nisfını koyun ve keçi ile yapağı ihracatı teşkil eder. Bu koyundan mâ'adâ 20000 sığır ve 8000 manda bulunup bunlar da yalnız hususât-ı zirâiyede istifade olunur. İstihsâl olunan mahsulatın nakli için merkep, ester, feres, deve kullanılır. Bunlardan 42000 merkep, 23000 ester 41000 feres 2000 deve vardır. Develer vilayetin cenûb cihetlerindeki aşâir arasında çoktur. Merkepler ufak ve esterler iri ve tûvânâdırlar.

Atların bir kısmı Arap cinsine mensub olup hususuyla kısrakları pek makbuldür.

Hayvanat-ı vahşiye zümresinden esmer ayı, sırtlan, kurt, tavşan, kızıl tilki, yaban domuzu, ceylan, geyik, yabani keçiler dağlarda pek çoktur.

Ecnâs-ı tuyûrdan dahi şahin, baykuş, karga, ardıç kuşunun muhtelif neveleriyle esmer ve siyah karatavuk, çayır kuşu, on dört nevi güvercin, kır ve kızıl ve siyah keklik, bakasa, çil kuşu, bildiron, toy kuşu, yaban ördeği, balıkcıl, kaz ve kuğu kuşları pek külliyyetlidir.

Aded-i Nüfus

Diyarbekir vilayetinin aded-i seknesi 470760 nüfustan ibarettir ki bunun 255993 neferi zükûr ve 214767 neferi inâstur.

Vilayetin nüfus-ı umumiyesi mezhep itibarıyla tefrik olunacak olursa 375528 Müslim: 205828 zükûr, 169700 inâs; 48225 Ermeni: 24685 zükûr, 23540 inâs; 22748 Süryani: 12506 zükûr, 10242 inâs; 11165 Katolik: 5945 zükûr, 5220 inâs; 5554 Protestan: 2987 zükûr, 2567 inâs; 2796 Yahudi: 1434 zükûr, 1358 inâs; 1782 Yezidî ve Kıptî: 1049 zükûr, 733 inâs; 1500 Ortodoks: 756 zükûr, 744 inâs; 1439 Keldani: 776 zükûr, 663 inâs ve 19 nüfus tebaa-i ecnebiyeden ibaret olduğu görülür.

On dokuz nüfus tebaa-i ecnebiyeden mâ'adâ Diyarbekir vilayetinin seknesi olan 470741 nüfus ahali cümleden Osmanlıdır. Binâenaleyh Diyarbekir vilayeti. ahaliyi umumen Saltanat-ı Seniyye'nin te'âlî ve temâdi-i şan ve şevketi arzu-yı ciddîsiyle mütehasis bulunuyorlar. Dahil-i vilayette ahalinin kısm-ı a'zamı Türkçe ve Arapça ve Kürtçe tekel-lüm ederler.

Aşâir

Diyarbakir vilayeti dahilinde bulunan hayme-nişin aşâirin buldukları mahaller zırde beyan olunur:

Milli

Bu aşiret iki fırkadan ibarettir. Birinci Yenişehir taraflarında hayme-nişin olan Tamavi kabilesidir. İkincisi Re'sülayn ile Mardin arasında bulunan kabile olup mevsim-i ziraatte haymeleri ve bu mevsimin gayrinde ikâmetlerine mahsus karye ve haneleri vardır. Ağnâm ve kuzu ve deve ve hayvanat-ı saire ile ticaret-i kâfiyede bulunurlar.

Tay

Bu aşiret vaktiyle aşâir-i sagîreden ma'dûd iken bazı esbâb üzerine Bekara, Ganama, Habsin, Hereb, es-Sada aşiretleri ve Cubur aşiretinin bir fırkasıyla ittihad ederek tahminen 3000 hayme kadar kesretli bir nüfusa bâliğ olmuştur. Nusaybin kurbunda Çağcağ nehri üzerinde meskûndurlar. Aşiret-i mezkûre mâlik oldukları yapağı ve revgan-ı sade ve koyun ve kuzularıyla ticarete buldukları gibi oldukça ziraatle de işigâl ederler. Melbûsâtları için muhtac oldukları eşya ve me'kûlâtı için iktizâ eden zahireyi çöle civar olan ahali-i meskûneden işirâ ederler.

Cubur

Aşiret-i merkûme Nusaybin toprağında ziraatle meşguldür.

Miran

Bu aşiret Cizre kazası dahilinde ağnâm ve at ve ester yetiştirmekle meşguldürler, esterleri meşhurdur.

Kikâ

Bu aşiret iki fırkadan ibarettir: Kikâ Terkân ve Kikâ Halecan. Mevki-i ikâmetleri Re'sülayn ile Mardin arasında bazı mahallerdir Ziraat ve ticaretleri Milli aşireti gibidir.

Karakeçi

Bu aşiret Siverek ve Yenişehir arasında hayme-nişin olup ziraatleriyle işigâl ederler. Mevsim-i ziraatın gayri vakitlerde karye ve hanelerinde mütemekkindirler.

Şerabi

Bu aşiret Habur nehri üzerinde bulunup hayvanlardan hâsıl olan haylice revgan-ı sadeyi satarak ta'ayyüş etmektedirler.

Dekori

Bunlar da Re'sülayn ve Mardin arasında bazı arazide ikâmet ederler. Hal ve hareketleri ziraat ve ticaretleri Milli aşireti gibidir.

Turuk

Diyarbakir vilayetinin] tesviye olunmuş şoselerinin tölü cem'an 418 kilometre 20 metre olup iki mühim ve meşhur tarikten ibarettir.

Biri Diyarbakir şehrinde Bağdad caddesine mülâsık olan Samsun tarikidir ki vilayetin garb-ı şimâli hududunda 1500 metre irtifâ'ında bulunan Devchoynu dağına aşır 975 metre irtifâ'ındaki Ergani Madeni'ni geçerek 625 metre irtifâ'ında olan Diyarbakir şehrine muntehî olur. Şosenin bu kısmı 113 kilometredir (Hudud-ı vilayetten Maden'e kadar 25. Maden'den Diyarbakir'e kadar 78 kilometredir. Bu şose Diyarbakir şehri vasatını müstakîmen kat' eyledikten sonra Mardin sancağına doğru ayrılır ki bu da ikinci .. tarikini teşkil eder. Bu yol Diyarbakir'den başlayacak Mardin'in hudud-ı cenûbisinde bulunan Gülharin karyesine vâsıl olur ki bu kısmın tölü 160 kilometre ve 560 metredir (Diyarbakir'den Mardin'e 93 kilometre 630 metredir. Mardin'den Gülharin karyesine kadar da 12 kilometre 690 metredir). Bağdad tarikine mülâsık olup tölü 113 kilometre olan birinci kısmın üzerindeki şoseler ikmal olunmuş ise de köprülerin kâffesi ahşap olduğu vechile tedricen kârgire tebdil olunmaktadır.

1318 senesi zarfında Kalendan köprüsünün emaneten tamirâtı ve Frenkler köprüsü ile Kâlhane-i hümâyûn pişgâhında kırk metre yirmi santimetre tölünde, on buçuk metre irtifâ'ındaki kârgir set duvarının ihaleten ve müceddeden inşaatı hitâm olduğu gibi on metre açıklığındaki Pertos köprüsünün müteahhidi ma'rifetiyle üç ... irtifâ'ında kenar ayakları yeniden inşa kılınmış ve kısm-ı mütebâkisi dahi ilk .. ikmal olunacaktır. Bundan mâ'adâ 319 senesi zarfında altmışar santimetre aralığında on menfez ile iki metreden on metreye kadar muhtelif açıklıklarda ... altı köprünün kârgire tahvilen ve müceddeden inşaları mukarrerdir.

Tarîk-i mezkûrun muhtac-ı tamir olan mahalleri her sene amele-i mükellefe ile tamamen ve mükemmelen tamir olunmakta ve hatta 318 senesinde 2942,87 metre mik'abı tesviye-i tûrâbiye ve tathîrât icra ve 228,90 mik'ab harçlı ve 4495,51 metre mik'ab-ı koru istinâd duvarları inşa ve bu uğurda 19188 amele-i mükellefe yevmiyesiyle bedelât-ı nakdiyeden 54797,75 kuruş sarf edilmiş ve 744 metre mik'ab-ı kırma şose ... tarîk kenarında mevcut bulunmuştur.

Musul vilayeti hududunda 107 kilometre 500 metre mahallin evvelce köprü ve şoseleri tamir olup 200 kilometre 500 metre mahallin dahi henüz inşaatına mübâşeret olunmamıştır. İkmal olunan kısım dahilinde muhtac-ı tamir olan Şeyhan'ın Şems köprüsünden Meşkin kapısına kadar olan tûlün tamirâtı müteahhîde ihale olup geçen sene zarfında 8600 metre mik'abı tesviye-i tûrâbiye, 8800 metre mik'abı şose, iki aded kasis, 172 metre tûlünde kuru duvar, 47 metre tûlünde harçla duvar ameliyatı icra kılınmıştır.

Diyarbakir şehrinde Bitlis ve Halep vilayetleri hududlarına kadar iki ... tarîk daha vardır. Birinci kısım Diyarbakir'den bed' ile Dicle nehri üzerinde meşhur köprüden ve Silvan kazasının merkezi olan Meyafarkin kasabasından geçip Batman nehri sahilinde nihayet bulur. Bu kısım dahilinde 11 kilometre mahallin köprü ve şoseleri ikmal olunduğu gibi 30 kilometre 966 metre şose ve 15 kilometre 459 metre tesviye-i tûrâbiyesi ikmal olunmuş ve 50 kilometre 48 metre mahalle henüz mübâşeret olunmamıştır. İşbu mühim tarîk-i askerî üzerinde ve müntehâ-yı hududda vaki olup bir gözü yirmi metre açıklığında ve dört gözlü .. kârgir Batman köprüsünün birinci kısım tamirâtı müteahhîdi marifetiyle icra kılınmaktadır ve ikinci kısım tamirâtın münâkasası icra edilmekte bulunmuşlardır. Bu kısım dahilinde 11 kilometre 27 metre mahallin köprü ve şoseleri ikmal olunduğu gibi 3 kilometre 923 metre şose, 5 kilometre 749 metre tesviye-i tûrâbiyesi ikmal olunmuştur ve 59 kilometre 801 metre mahalle henüz mübâşeret olunmamıştır.

Halep vilayeti hududuna kadar olan diğer kısmın 91 kilometrelik mahallin köprü ve şoseleri ikmal olup 55 kilometrelik mahalle henüz başlanmamıştır. 8 kilometre 164 metre mahallin inşaatı müteahhîdlere ihale olunmuş, 150 metre mik'abı şose, 2641 metre mik'abı tesviye-i tûrâbiye ameliyatı ile tarîk kenarında 449000 metre mik'abı kırılmış şose taş ihzâr edilmiştir. mezkûr dahilinde Diyarbakir'den Gözlü'ye kadar 12 kilometre 164 metre mahallin ... müteahhîde ihale olunarak bu sene zarfında 10 metre arzındaki kısımdan metre mahallin tesviye-i tûrâbiyesi ve şose ve kum ferşiyâtı icra olunduğu gibi... ve arzında bulunan mütebâkî kısımdan 5000 metre tûlünde tesviye-i tûrâbiye ve şose ferşiyâtı ile yine bu kısım dahilindeki iki gözlü kârgir köprünün müceddeden inşaatı ikmal olunmuştur. Lice ve Silvan arasında vaki ve âsâr-ı atıkadan ma'dûd olup bir nokta-i mühimmede bulunan Anıak köprüsünün dahi bir kısmı bu sene tamir edilerek bakıyye-i tamirât ilkbahar'a ta'lik olunmuştur.

Ziraat

Diyarbakir vilayetini teşkil eden arazinin fitrattan aldığı hisse-i feyz ve bereket fevkalâdedir. Bu topraklarda limon, portakal, hurmadan başka her türlü zehâir ve fevâkihe yetiştirilebilir. Arazinin kuvve-i inbâtiyesi bir derecededir ki toprağı gübrelemek ve suver-i saire ile terbiye ve istihzâr etmek gibi tekellûf ve ihtimam .. edilmemekle beraber yine ziraatten oldukça istifade olunur.

Vilayetin başlıca mahsulâtı buğday, arpa, danı, mercimek, fasulye, piriç, susam, keten tohumu, pamuk, mazı, meyvan kökü, soğan, sarımsak olup neşv ü nemâları ekâlîm-i hârreye hâs olan sair meyveler dahi yetişir. sene evvel celb olunan memur-ı mahsus marifetiyle gülistanlar tesis ve teksîr edilmiştir. Dicle nehri sevâhilinde yetişen kavun ve karpuzların gerek lezzette ve gerek cesâmette misilleri nâ-meşhûddur. Bu karpuzların elli kıyye ve kavunların da yirmi beş kıyye sükletinde olduğu çok kereler görülmüştür.

Sanayi ve Ticaret

Bu vilayet evveleri sanayice şöhret-i azîmeyi hâiz idi. Ezmine-i kadîme mamulâtı olarak el-ân atıka makamlarda huz olunan eşya memleketin vaktiyle sanat nokta-i nazarından ihrâz etmiş olduğu terakkiyât derecesini irâe eder. Avrupa emtiasına râğbet, görenek-ı seyyiesine teba'iyet edilmeden evvel -şal ve halı gibi bazı emtia müstesna olmak üzere- sarf ve isti'mâl olunan bilumum havâyiye-i zaruriye ve müzeyyenât yerli sanatkârların mahsul-i çîre-dest-i maharetleri olduğu gibi dahil-i vilayette imal olunan eşya-yı nefiseye hariçten dahi râğbet edilmekte idi. İhtilâtan tekses-sürü eşya ve emtia-i hariciyeye olan râğbetin tezâyüdünü icab ettiginden mamulât-ı dahiliyeye evvelki gibi inhar edilmemeğe ve binâenaleyh sanayi yavaş yavaş tedennî eylemeğe başladı ise de vilayetimiz sanayice hâiz olduğu ehemmiyet-i mahsusayı hâlâ muhafaza etmekte ve her türlü mensucat-ı harîriye ve kutniye ile kuyumculuk, sarraçlık, şurubculuk, bakırcılık, demircilik, debbağlık sanayii ile Mardin'de yetişen ve bitüm tabir olunur bir nevi fistan yağından imal olunan sabunun imalatına devam olunmaktadır.

Vesâit-i nakliyenin fikdâmî cihetiyle vilayetin muamelât-ı ticariyesi isti'dâdî nisbetinde terakkî edememektedir. Ziraatin de mahdud bir daire dahilinde kalmasına bu fikdân-ı vesâit sebep olmaktadır. Maamafih vilayetin ticaret-i umumiyesi bazı vilayât-ı mütecâvireye nisbetle müterakkî sayılabilir.

Diyarbakir'den İskelelere Olan Mesafe

İskenderun 120 saat, Trabzon 109 saat, Samsun 144 saat

Mütecâvir Vilayet ve Sancak Merkezlerinin Diyarbakır'e Olan Mesafeleri

Merkez-i Vilayet	Sancak Merkezi	Mesafe Saat	
Bitlis		48	Silvan tarîkiyle
	Süird	33	Beşiri tarîkiyle
	Genç	27	Lice tarîkiyle
	Muş	37	Genç tarîkiyle
Van		76	Bitlis tarîkiyle
Musul	Çölemerik Hakkari	59	Süird tarîkiyle
		74	Nusaybin tarîkiyle
	Kerkük	168	Musul tarîkiyle
	Süleymaniye	122	Musul tarîkiyle
Haleb	Deyrizor	75	Nusaybin tarîkiyle
		76	Siverek tarîkiyle
	Urfa	35	Viranşehir tarîkiyle
...(Mamuretülaziz)	Maraş	78	Siverek tarîkiyle
		28	Ergani Madeni tarîkiyle
	Hozat Dersim	44	Mezraa tarîkiyle
Erzurum	Malatya	46	Mezraa tarîkiyle
		61	Genç tarîkiyle
	Erzincan	68	Hozat tarîkiyle
Sivas		82	Malatya tarîkiyle
Ankara		160	Sivas tarîkiyle
	Yozgat	124	
	Kayseri	115	

Maarif

Diyarbakırce maarifin terakkisi emrinde ahiren ve bilhassa cülûs-ı meyâmin-me'nûs-ı hazret-i padişahîden beri masrûf olan himemât-ı ciddiye nin semerâtı iktitâf edilmeğe başlanmıştır.

Dahil-i vilayette maarif idaresine ait 323 mekteb mevcut olup ikisi idadi 1 darümuallimin 1 inâs rüşdiyesi 10 mekâtib-i rüşdiye 230 dahi mekâtib-i ibtidâiyedir. Maarif idaresi bu mektebler için senevî 264510 kuruş sarf eder. Bu mekteblere devam eden talebe-i müslimenin adedi 5771 nüfusa bâliğ olmaktadır.

Bu mekteblerden mâ'adâ evkaf idaresine ait daha birçok mekâtib ve medâris bulunduğu gibi mile-i muhtelifeye mensub bir hayli mekâtib-i ibtidâiye mevcut olup dahil-i vilayette bulunan 427 mektebde 10193 talebe tederrüs etmektedir.

İdare-i Hükümet

Diyarbakır vilayetinin usul-i idaresi birkaç defalar tebdil olunmuştur. Bir hayli müddet eyalet şeklinde idare olunmuş ve 1283 tarihinde vilayet teşkil kılınarak Bitlis vilayetinin aksâm-ı kesîresi dahi dahil bulunmuş idi. Bir müddet sonra Bitlis vilayetini 129(1) senesinde şimdiki Mamuretülaziz vilayetini teşkil eden kıta ayrı vilayete tebdil ile Diyarbakır'den ifraz olunarak vilayetin idaresi heyet-i hâzirasına münkalib olmuştur.

Diyarbakır vilayetinde on dört şehir ve kasaba, elli yedi nahiye 3323 karye ile Diyarbakır, Mardin, Ergani Madeni namıyla üç sancak vardır. Merkez-i vilayetin şimâl-i şarkî ve cenûb-ı garbî cihetlerinde vaki ve merkez-i vilayete tabi altı kaza vardır ki Diyarbakır, Siverek, Derik, Beşiri, Silvan, Lice kazalarıdır. Bunlardan 1 şehir 5 kasaba, 2 nahiye, 1426 karyeden mürekkeb olup umumunun mesâha-i sathiyesi 1893 kilometre murabba'îdir. Vilayetin cenûb-ı şarkî cihetlerini ihâta eden Mardin sancağına mülhak kazalar 5 aded olup Mardin, Avine, Midyat, Nusaybin kazalarıdır. Bunlar da 5 kasaba, 9 nahiye, 1139 karyeden mürekkebtir. Mesâha-i sathiyeleri ise 374 kilometre murabba'îdir.

Vilayetin garb-ı şimâlisinde bulunan Ergani Madeni sancağına tabi 3 kaza vardır ki Maden, Palu, Çermik kazalarıdır. Bunlar da 3 kasaba, 28 nahiye, 758 karyeden ibarettir. Mesâha-i sathiyeleri 853 kilometre murabba'îdir.

**Vilayetin 318 Senesi Vâridât ve Masârifât-ı
Umumiyesi Muvâzenesi**

Vâridât		Masârifât	
Kuruş	Nev'-i Vâridât	Kuruş	Nev'-i Masârifât
2,557,953	Emlâk vergisi	267,708	Şer'iyye
1,086,257	Temettu vergisi	1,293,737	Dahiliye
1,716,128	Bedel-i askerî	701,676	Adliye
4,228,517	Ağnâm resmi	14,510	Orman ve Ma'âdin
130	Deve resmi		ve Ziraat Memurları
6,341,868	Maktû' a'şâr	830,317	Maliye
265,000	Emanet a'şâr	233,995	Maaşât-ı zâtiye
249,191	Emlâk-ı emîriye	333,285	Faiz ve bedelât
259,456	Rûsûm-ı mütenevvi'a	2,844,659	Jandarma
2,070	Envâ'-ı ma'âdin	324,078	Polis
281,500	Emlâk ve tapu harçları		
254,465	Mehâkim harçları		
223,380	Hasilat-ı müteferrika		
17,465,915	Yekûn	6,843,965	Yekûn

**Mülhakâtın Vilayete Olan Bu'd Mesafesini
Mübeyyin Cetveldir**

Merkez-i kazaya üç saat mesafesi olan köyler merkeze merbûten idare olunmaktadır. Büyük kasabaların ahalisi ve aşâirden mürekkeb nahiyeler nevâhî teşkilatından bi'l-istisna mensub müdürler ma'rifetiyle idare olunur.

Merkez-i Vilayete Saat	Merkez-i Livâya Saat	Merkez-i Kazaya Saat	Livâ	Kaza	Müdürlük
			Diyarbakir	Diyarbakir	
5	5	5	Diyarbakir	Diyarbakir	Altınakar
7	7	7	Diyarbakir	Diyarbakir	Baharlu
4	4	4	Diyarbakir	Diyarbakir	Kargalı
18	18		Diyarbakir	Siverek	Sepiyak
27	27	9	Diyarbakir	Siverek	Bucak Hazro
28	28	10	Diyarbakir	Siverek	Hoşin
9	9	9	Diyarbakir	Siverek	Karacadağ Karabahçe
23	23	14	Diyarbakir	Siverek	Yenişehir Viranşehir
22	22	7	Diyarbakir	Siverek	Karakeçi
13	13		Diyarbakir	Derik	
18	18	5	Diyarbakir	Derik	Mazı Dağı
9	9	4	Diyarbakir	Derik	Metinan
16	16		Diyarbakir	Beşiri	
20	20	6	Diyarbakir	Beşiri	Bahems
11	11	9	Diyarbakir	Beşiri	Tepe
16	16		Diyarbakir	Silvan	
11	11	5	Diyarbakir	Silvan	Miraliyan
19	19	3	Diyarbakir	Silvan	Dirvon
9	9	7	Diyarbakir	Silvan	Şeyh Davudan
13	13	5	Diyarbakir	Silvan	Hendif
12	12	5	Diyarbakir	Silvan	Hazro
16	16		Diyarbakir	Lice	
11	11	5	Diyarbakir	Lice	Karaz
12	12	5	Diyarbakir	Lice	Hani
18			Mardin	Mardin	
20	4	4	Mardin	Mardin	Koçhisar
30	12		Mardin	Nusaybin	
33	21	8	Mardin	Nusaybin	Mihrikan
43	25	12	Mardin	Nusaybin	İlyan
30	15	5	Mardin	Nusaybin	Habbab
47	29		Mardin	Cizre	
57	39	10	Mardin	Cizre	Silopi

Merkez-i Vilayete Saat	Merkez-i Livâya Saat	Merkez-i Kazaya Saat	Livâ	Kaza	Müdürlük
41	31	6	Mardin	Cizre	Hezak
24	14		Mardin	Midyat	
24	19	5	Mardin	Midyat	Hasankeyf
32	22	8	Mardin	Midyat	Basabrin
17	21	7	Mardin	Midyat	Habızbini
34	20	10	Mardin	Midyat	Kerboran
14	8		Diyarbakir	Avine Savur	
17	5	3	Diyarbakir	Avine Savur	Ömerkan-ı Fevkânî
20	6	6	Diyarbakir	Avine Savur	Ömerkan-ı Tahtânî
16					
12	4	4	Ergani Madeni	Maden	Ergani
8	8	8			Gevran
14	4	4			Ancevz
8	8	8			Eğil
5	11	11			Zahoran
9	8	8			Piran
15	6	6			Perdenc
16	6	6			Kalliş
22	6	6			Bermaz
19	7	7			Abdalan
10	7	7			Demirli
25	12			Palu	
23	9	3		Palu	Karaçor
29	15	3			Bulanık
22	9	8			Veşin
21	20	8			Karabegan
18	19	7			Sivan
27	19	7			Ohi
28	20	8	Ergani Madeni		Gökdere
24	16	4			Hûn
18	9			Çermik	
24	14	6		Çermik	Rûtan
26	14	8			Konağı
23	14	5			Midye
25	14	7			Çüngüş
27	12	9			Mansuri

Diyarbakir Vilayeti Jandarma Alayının Mevcudunu Mübeyyin Cetveldir

Taburların numarası	Alay Ümerası			Sınıf-ı Piyadeğân									Sınıf-ı Süvariyan						Seyyare Sınıfı						Yekûn-ı Esterin						
	Alay Kumandanı	Alay Emîni	Yekûn	Alay-beyi	Binbaş	Tabur Kâtibi	Yüzbaş	Mülâzım-ı Evvel	Mülâzım-ı Sani	Çavuş	Bölük Ümerası	Onbaş	Neferât	Yekûn	Yüzbaş	Mülâzım-ı Evvel	Mülâzım-ı Sani	Çavuş	Bölük Ümerası	Onbaş	Neferât	Yekûn	Yekûn-ı Cumle								
1.Tabur-ı Diyarbakir	1	1	2	1	2	3	3	12	3	24	184	232	3	3	3	15	3	138	195					429							
2.Tabur-ı Mardin				1	2	2	2	8	2	16	118	151	2	2	2	10	2	88	126					277							
3.Tabur-ı Maden				1	1	2	2	2	8	2	16	106	140	2	2	2	10	2	80	118				258							
4.Tabur-ı Seyyare		2		1	2	1	6	7	7	28	7	56	408	523	7	7	7	35	7					238							
Yekûn							1											306	439	1	1	4	3	4	20	4	40	161	238	1202	
Merkez aburunda mihafirin		2		1	2	1	6	7	8	28	7	56	408	524	7	7	8	35	7											1	
Yekûn																		30	440	1	1	4	3	4	20	4	40	161	238	1204	
Mühallâ					2	1							3																1		
Yekûn-ı Umumi		2		3	3	7	7	8	28	7	56	408	527	7	7	8	35	7	306	440	1	1	4	4	4	20	4	40	161	239	1208

Diyarbakir'in Ahvâl-i Tarihiyesi

Vilayetin merkezi Diyarbakir şehridir. Şehr-i mezkûr Hicret-i Celile-i Nebeviye'den on dört sene sonraya kadar Âmid namıyla tesmiye olundu.

Şehrin ebniyesi kara taştan mamul olduğundan siyah bir manzara ibraz etmekle Âmid-i Sevdâ namıyla şöret bulmuştur. Vakt-i mezkûrdan sonra Diyarbakir namı daha ziyade şöret buldu ise de Âmid ismi büsbütün unutulmamıştır. Diyarbakir'e Âmid denilmesinin sebebi-i aslîsi meçhul kaldığı gibi Diyarbakir tesmiyesi dahi suret-i kat'iyede bilinmemiştir. Rivayât-ı mahalliyeye nazaran kabile-i Araptan Bekir b. Vail namında bir zat Cizre'nin şimalindeki dağlık ve mürtefi' olan araziyi zabtedip oralara yerleştiği cihetle şehr-i mezkûr civarına Diyarbakir namı verilmiştir.

Süryaniler dahi Âmid'in garb cihetinde vaki Rum Kapısı kurbunda şimdiki Süryani kilisesi mahallinde Hazret-i Betül Maryem namında cesim bir kız manastırı olup Hicret-i Nebeviye'nin on dördüncü sâlinde vuku bulan Âmid'in fethinde mezkûr manastırın ismi olan Dâr-ı bakire'den Diyarbakir namı çıkarılmıştır diye bir iddiada bulunuyorlar ise de bunun dahi sıhhati anlaşılammıştır.

Diyarbakir şehrinin bânîsi gayr-i ma'rûftur. Kable't-tarih Mezopotamya kıtası Asuri Devleti'ne tabi idi. Bu devletin tessüsü Hicretten 3326 sene evvel vuku bulduğu bazı Yunan ve Furs kütüb-i tarihiyesinde muharrer ise de mileli mezkûreye mensub olan muverrihlerin vücuda getirdikleri tarihlerin Asurîlere ait olan kısımlarının çoğu hurafât ve mevhumât ile mahlût olduğundan Âmid şehrinin inşasına dair elimize itimada şayan bir vesika geçmesi mümkün olmaz. Yalnız şehri muhât olan sur-ı azîm üzerinde bulunan hatt-ı mihi ile muharrer bazı asardan Asurîler tarafından bina olduğu yazılması müverrih'in cedîdenin şehr-i mezkûrun Tigrangerd şehri olduğu hakkındaki rivayetlerinin esassız olduğunu isbat eder. Şehr-i Âmid Asurîlerden Babil hükümetine ve Babikden dahi Farsların yed-i idaresine geçip Hicret-i şeref-menkabetten 952 sene akdem Ahamenid Devleti'nin ilgâsıyla büyük İskender'in eline geçmiştir ve cihangir-i müşârun-ileyhin vefatı akibinde Suriye meliki olan Silifkos Nikator'un hissesine düşmüştür. Ondandır yetmiş dört sene sonra dahi Taberistan taraflarında zuhur eden Arşak namında bir zat Silifke Devleti aleyhine kıyâm ederek Parisya Devleti'ni teşkil ile Âmid'i de zabt etmiştir. Bu devlet dört yüz seksen iki sene devam edip Asya kıtasına geçmiş olan Romalılar ile pekçok kanlı muharebeler etmiş ve nihayet mağlub olup Âmid'i de Romalılara terk eyicmişlerdir. Romalılar ise şehr-i mezkûru Melitini yani Eski Malatya vilayetine ilhak etmişlerdir. 369 senesinde Arşakit silsile-i mülûku yerine Sasanid silsilesi geçtiği gibi Romalıların yerine dahi Bizantenler kâim olup Âmid dahi onlara intikal eylemiştir. İstanbul bânîsinin oğlu İkinci Kostantin Âmid'in askerice olan ehemmiyetini nazar-ı dikkate alarak İçkale'yi inşa eylemiş ise de Sasanilerden Şabur hücum ile kale-i mezkûru hedm ve Âmid'i yağma eylemiştir.

İkinci Kostantin'in halefi olan Yulyanus nekbete uğrayıp muharebede teslim-i can etmiş ve halefi olan Valentiniyanus zafer-yâb olarak Âmid'i tekrar istirdâd ve teshir ve surları yeniden tamir etmişlerdir ki bunu da şehrin dağ kapısı haricinde ve sol tarafındaki surun üzerinde muharrer olan latince levhalar isbat eder. Bu vakadan kırk sene sonra İmparator İkinci Teodosiyus'un zamanında Âmid'in istihkâmâtı takviyet eylediğini yine sur-ı mezkûr üzerinde muharrer Rumiyül-ibare bir levha isbat eder. Ba'dehû İmparator Anastasiyus Dikoros İçkale'nin kışlalarını inşa eylediği gibi Jüstinyanus dahi Âmid'i müte'addid ebniye ile tezyin etmiş ve Hicretin yedinci senesinde Nusaybîn galebesi akabinde İmparator Herakl şehrin istihkâmâtını tamir ile İstanbul'a avdet etmiştir.

Hazret-i Faruk'un zaman-ı hilafetinde cezire fatihi olan Asım b. Ganem hazretleri Âmid'i taht-ı muhasaraya aldı. Muhasaranın uzaması cihetiyle Şam fütûhâtıyla meşgul bulunan Hazret-i Halid İbn-i Velid tarafından dahi imdat edilecek Hicret-i Nebeviye'nin on dördüncü sâlinde Âmid feth olunarak memâlik-i İslâmiye'ye ilhâk olunmuştur. Esna-i fetihde Hazret-i Halid'in oğlu Hazret-i Süleyman şehid olup İçkale'deki cami-i şerif ittisâlinde defn olunmuştur. Mülûk-i Abbasiye zamanında Diyarbekir hayli vakit Âl-i Büveyh mülûku arasında zuhur eden münâza'âta meydan olup bir müddet Benî Hamdan'a merkez olduktan sonra 380 tarih-i Hicriyesinde Âl-i Merdan namıyla teessüs eden devlet-i sağîreye ve ba'dehû Benî Artuk Devleti'nin bir şubesine makar olmuştur. Moğol istilasından sonra Karakoyunlu ve Akkoyunlu devletleri bir müddet Diyarbekir'de hükümet sürmüşler ve ba'dehû şehri mezkûrun Şah İsmail-i Safevî'nin yed-i zabtına geçmiştir. 920 tarih-i Hicriyesinde ve Çaldıran muzafferiyet-i meşhuresi akabinde Diyarbekir'in şürefâ ve mütehayyizânı ordugâh-ı Osmanîye bir heyet gönderip taht-ı âli-baht-ı Osmanîye inkiyâdlarını bildirerek şehri teslim etmişlerdir. Ol zamandan beri Diyarbekir Devlet-i Aliyye-i Osmanîye'nin zîr-i idare-i âdilesindedir.

Yavuz Sultan Selim Han hazretleri Mısır'ın fethine gittiği esnada Bıyıklı Mehmed Paşa'yı Diyarbekir muhafızı tayin buyurmuşlardır. Şehrin yed-i ... Osmanî'ye geçtiğinden beri güzâr eden dört yüz sene zarfında iki yüz altmış bir zat Diyarbekir'de valilik etmişlerdir. Bunlardan on ikisi derûn-ı şehirde medfundur.

Diyarbakir Sancağı

Diyarbakir vilayeti yalnız şehrin merkezî olmayıp hem-nâmı bulunan sancak ile livânın da merkezidir. İşbu sancağı teşkil eden arazi 18930 kilometre murabba'î olup nüfusu da 153221 neferden ibarettir.

Diyarbakir Kazası

Kaza-yı mezkûr 4853 kilometre murabba'î ve 1 şehir (Diyarbakir), 4 nahiye 393 karye 366 müslim, 15 gayr-i müslim, 12 muhtelif ile 41998 nüfusu hâvidir. Diyarbakir şehri cesîmce bir ovanın cihet-i şarkisinde cereyân eden Dicle'nin garb tarafındaki mâilesi üzerinde ve sath-ı bahrdan 525 metre irtifâ'ında ve 37 derece 25 dakika 20 saniye arz-ı şimâlî ile 11 derece 21 dakika tûl-i şarkîde vakidir. Diyarbakir saati Dersaadet'inkinden 45 dakika ileridir. Dersaadet'in şark-ı cenûbî cihetine tesadûf edip 1310 kilometre mesafe uzaktadır.

Karadeniz sahilinde bulunan Samsun limanından Diyarbakir'e kadar olan mesafe 572 ve Akdeniz'de vaki İskenderun ile arasındaki mesafe 536 kilometredir. Posta tatani birinci mesafeyi 144, ikincisini de 102 saatte kat' eder. Diyarbakir şehri atık ve cesîm bir sur ile muhâttır. Surun muhîti 8 kilometre tûlünde olup 72 burc ve istihkâmı hâvidir.

İstihkâmâtı fenn-i harb-i hâzırda gayr-ı mütenâsib bulunduğundan metrûk ve mu'attal bırakıldığı için haraba yüz tutmuştur. Şehir dahilindeki İçkale dahi 800 zira-ı a'sârîye karîb bir sur ile muhâttır. Sur-ı mezkûrda bulunan 16 burcun her biri tahtânî ve fevkânî olup cesîm anbarları müstemildir. Şehri muhît olan surun etrafındaki diğer burc dahi kezâlik tahtânî ve fevkânî olup cesîm anbarları müstemildir. Şehri muhît olan surun etrafındaki diğer burc dahi kezâlik tahtânî ve fevkânî olup cesîm anbarları hâvidir. Her bir anbar yirmişer bin keyl-i a'sârî zahire alacak vüs'attedir. Surdan derûn-ı şehre açılır birbirine mukâbil dört kapı vardır ki şimâl cihetindekine Dağ, cenûb cihetindekine Mardin, şarkdakine Yeni, garb tarafındakine Rum Kapısı namlarını verirler. Vaktiyle Rum kapısından derûn-ı şehre müsâl taht-ı arz bir gizli yol var idi ise de el-hâletü hâzihî o yol lağîma tebdil olunmuştur.

Sur ile burcun irtifâ'ları azamî olarak 18 metre irtifâ'ında olup cereyân-ı havaya mani olduğundan şehrin havası bozularak mazarrât-ı adîde tevellüdüne sebep olmuş ve şehrin sokakları umumiyetle dar i'vicâhî olması dahi tezyid-i mazarrâta bir ikinci sebep teşkil etmiştir. Hanelerin tarz-ı mimârieleri Acem üslubunda ve râhoş bir surette olup alelumum damları toprakla mestûrdur. Şehrin müfsid ve müte'âffin havası sîma ve humma-yı münkatî'a zuhura getirdiği gibi damların üzerindeki topraklar da yaz mevsiminde esen rüzgârların tesiriyle etrafa savrulularak sürekli göz ağrıları tevliid eder. Şehrimizde sîma ile göz ağrısı maraz-ı beledi hükümünü almıştır. Bu ille-i menhûseye bir vakitten beri de verem illet-i müdhişesi munzam olmuştur. Henüz bu illetin sârî olduğu memleket ahâlisince bilinemediğinden müteverrim olarak vefat edenlerin elbise ve kürkleri satılıp alınmakta olması illetin sirâyetine bir sebep-i mühim ve müstakil teşkil eylemekte ve bunun için hükümetce tedâbir-i mâni'a ittihâzına çalışılmaktadır. Cennetmekan Kanuni Sultan Süleyman Han hazretlerinin bir yadigâr-ı kıymetdânî ve Diyarbakir'in mâ-bihî'l-hayati olan Hamravat suyunun yollarına ilkâ edilen gübreler de birçok hastalıkların vücudunu hâ'is olmakta idiyse de bir müddetten beri gübre yerine saman gönderilmesine hükümetçe itina ettirilmektedir. Diyarbakir'de Halep ve Musul ve Bağdad vilayetlerinde zuhur eden çibanlara müşâbih bir muhrîb çiban vardır. Mezkûr çibanın zuhuru evveleri hava ile suyun fenalığına atfolunmakta idiyse de ekâlim-i muhtelifede mütenevvî sular cereyân eden memleketlerde zuhura gelmesi gösterilen sebeplerin butlânını isbat etmişlerdir. Mezkûr çiban bundan altmış altı sene evvel Halep'den Cebel-i Lübnan'a intikal eylediği cihetle kâbil-i sirâyet bir yara olduğu fennen tahakkuk etmiştir.

Derûn-ı şehirde 20 Hanefî, 4 Şafîî camii şerifi ile 21 mescid, 6 tekke, 11 kilise, 3 kütüphane Sarı Abdurrahman Paşa, Hamid Beyzâde Bekir Efendi, Ragibiye, 11 medrese, 1 rüşdiye-i askeriye, 1 rüşdiye-i mülkiye, 1 inâs rüşdiyesi, 1 dârülmuallimîn, 5 mekteb-i ibtidâî, 10 mekteb-i sibyan, ... Hıristiyan mektebi, 2 ecnebi mektebi, 1 Yahudi mektebi, 1 daire-i belediye, ... eczane, 1 kiraathane, 8 hamam, 20 han, 1 aded cesim ve üstü örtülü çarşı, 130 aded çeşme mevcut olduğu gibi İçkale derûnunda mükemmel bir hükümet konağı ile adliye jandarma daireleri, asâkir-i şahaneye mahsus depolar, litoğrafya matbaası, tevkîfhane, hapishane ve mahbûsîn hastahaneleri vardır. Haric-i surda dahi mekteb-i sanayi bina-yı azîmiyle derûnunda vilayet hurûfât matbaası ve mekteb binasının yanında mekteb-i idadi ile kütüphanesi ve belediye hastahanesi ve mekteb-i sanayi bahçesinin ittisâlinde

zarif bir çeşme ile bir namazgâh ve biraz ötede dahi bir nümune tarlası olduğu gibi şehrin cihet-i şimalisinde ve takriben bir kilometre mesafede azim bir kışla ile bir askerî hastahanesi ve bir cami vardır.

Haric-i surda Çift Kastal denilen pınanın yanında taştan oyulmuş ve yirmi bir zira'-ı a'şârî tülünde bulunmuş olan mağara âsâr-ı atıkadan ma'düddür.

Diyarbakir Sancağının Mahsulat-ı Arziye ve Sınâiyesi Atıdaki İstatistik Cetvelinde Gösterilmiştir.

Diyarbakir Sancağının Mahsulatını Gösterir İstatistik Cetvelidir

Mahsulat-ı Arziye		Sarfıyat	
Nev'-i Mahsul	Mikdar-ı Mahsul	Dahilî	Haricî
Hınta	Keyl-i Âsitane	2466000	2466000
Şa'ir	Keyl-i Âsitane	1710000	1710000
Hububat-ı saire	Keyl-i Âsitane	300000	300000
Pirinç	Kıyye	485600	185600 300000
Tütün	Kıyye	42500	42500
Ham pamuk	Kıyye	256000	126000 130000
Kök boya	Kıyye	3600	3600
Mazı ve teferruatı	Kıyye	295000	29600 265400
Nar kabuğu	Kıyye	60000	60000
Sumak yaprağı	Kıyye	115000	115000
Sumak	Kıyye	23000	23000
[...]	Kıyye	35600	11000 24600
Ceviz	Kıyye	600000	600000
Badem	Kıyye	4000	2500 1500
Sebze	Kıyye	2300000	2300000
Soğan	Kıyye	140000	140000
Sanmsak	Kıyye	35000	35000
Üzüm	Kıyye	1256000	1256000
Meyve	Kıyye	446000	446000

Mahsulat-ı Mâyi'a		Sarfıyat	
Nev'-i Mahsul	Mikdar-ı Mahsul	Dahilî	Haricî
Kuru üzüm ve yemiş	Kıyye	1000000	1000000
Pekmez ve Akid	Kıyye	20000	20000
Sucuk pestil	Kıyye	40000	40000
Şarap	Kıyye	120000	90000 30000
Rakı	Kıyye	40000	35000 5000
Şuruplar	Kıyye	28000	11000 17000
Zeytin yağı	Kıyye	12000	4000 8000
Susam yağı	Kıyye	400000	392000 8000

Mahsulat-1 Hayvanat-1 Ehliye

Zebh olunan ağnâm	Aded	35000	35000	
İhrac olunan ağnâm	Aded	9000		9000
Yapağı	Kıyye	56000	39000	17000
Kıl	Kıyye	50000	33000	17000
Tiftik	Kıyye	200	200	
Deri	Kıyye	70000	30000	40000
Sade yağ	Kıyye	170000	110000	60000
İçyağı	Kıyye	35000	35000	
Peynir	Kıyye	40000	40000	

Mahsulat-1 Hâmmе

İpek kozası	Kıyye	42000	42000	
Bal	Kıyye	16000	16000	
Balmumu	Kıyye	2500	2200	300

Mahsulat-1 Hayvanat-1 Vahşiye

Nev'-i Mahsul	Mikdar-ı Mahsul	Sarfiyat		
		Dahilî	Haricî	
Sansar cildi	Aded	17000	2500	14500
Tilki cildi	Aded	11000	3300	7700
Tavşan cildi	Aded	11000		11000
Ayı ve kurt	Aded	540	140	400

Mahsulat-1 Sınaiye

Çatari	Top	17500	2500	14500
Gazaliye	Top	3200	100	3100
	Top	25000	6500	18500
Kırmızı ipek	Top	16300	5800	15500
Manusa	Top	32400	11400	21000
Yerli basma	Top	21500	10500	11000
Çarşaf	Top	3400	1100	2300
İpekli mendil	Aded	2000	400	1600
Mülevven meşin	Aded	10500	5000	5500
Mülevven sahtiyan	Aded	13700	6300	7400
Kösele	Aded	10000	5000	5000
Ayakkabı	Çift	70000	50000	20000
Şal aba	Aded	4700	3000	1700
İpek puşi	Aded	45000	17000	27000
Canfes	Zirâ'	2000	700	1300
Ma'reke	Aded	600	300	300
Eyer takımı	Aded	1000	500	500

Mahsulat-1 Sınâiye

Nev'-i Mahsul	Mikdar-ı Mahsul	Sarfiyat		
		Dahilî	Haricî	
Çorap	Çift	35000	23500	1500
Külâh	Aded	11000	10000	1000
Mamulat-ı ahşabiye	Aded	33000	33000	1000
Muytabiye	Kıyye	34100	34100	

Mahsulat-ı Sınâiye**Nev'-i Mahsul****Mikdar-ı Mahsul****Sarfıyat****Dahilî Haricî**

Manda gönü	Kıyye	55100	55100	
Nühâs-ı evânî	Kıyye	68200	22700	45500
Mamul gümüş	Kıyye	800	600	200
Mamul tunç	Kıyye	8000	3500	4500
Mamul gazzaziye	Kıyye	5000	2300	2700
Mamul demir	Kıyye	150000	115000	35000
Çift âlatı	Kıyye	22500	22500	
Lüle ve su kabı	Kıyye	125500	70000	555000

Diyarbakir'de İsti'mâl Olunan Mîzân ve Mikyas

Dirhem - kilogram 3 gram 27 santigrama müsâvîdir.

Kıyye 400 dirhem 1 kilogram 282 gram santigrama müsâvîdir.

Batman 6 kıyye yani 7 kilogram 697 gram 70 santigrama müsâvîdir.

Kantar ve kile 180 kıyye yani 230 kilografa müsâvîdir.

Ölçek 11 kıyye ve 100 dirhem yani 1 kilogram 375 grama müsâvîdir.

Arşın 71 santimetreye müsâvîdir.

Siverek Kazası

Kaza-yı mezkûr vilayetin cenûb-ı garbî cihetinde 5711 kilometre araziden ibaret olup 1 kasaba, 5 nahiye, 408 karyeyi (382 müslim, 2 gayr-i müslim, 24 muhtelit) ve 34730 nüfusu hâvidir. Merkez-i kaza Diyarbakir'in cenûb-ı garbî cihetinde ve 91 kilometre mesafede vaki olup şehre bir muntazam şose tarfiyle mütevâsıldır. Kasaba-i mezkûrenin haneleri bağlık bir tepenin dâmenine bina olunduklarından uzaktan manzaraları pek latiftir. Tepenin merkezi üzerinde Berber Kalesi tesmiye olunur harap bir kale mevcuttur. Kasabanın kalesi dahi pek cesîm olarak yonma taştan yapılmıştır. Kasaba civarından cereyân eden isimsiz bir ırmakcık ahâlinin suya olan ihtiyaçlarını def'e kifayet eder. Kasaba dahilinde bir hükümet konağı, 2 cami-i şerif, 3 mescid, 1 kilise, 2 medrese, 1 mekteb-i rüşdî, 3 mekteb-i ibtidâî, 6 mekteb-i sıbyan, 4 mekteb-i gayr-i müslim, 4 han, 2 hamam, 1 çarşı, 5 çeşme mevcuttur.

Bu kasaba Haleb-İskenderun tariki üzerinde bulunduğu cihetle ticaretçe ehemmiyeti pek büyüktür. Siverek dahilinde bir mahall-i mübarekede Eyüb en-Nebi aleyhisselâmın medfen-i âlileri vardır. Koç Ali Baba ismiyle mevsûm bulunan ziyaretgâh derûnunda sahâbe-i kirâmdan şehid olmuş üç zatın cesedleri sandıklar içerisinde mahfuz olup 1320 seneden beri haliyle durmaktadır. Siverek'in şark cenûbu cihetinde 14 saat mesafede vaki Habur nehrinin sağ sahilinde Viranşehir namıyla bir kasaba mevcuttur ki hâvi olduğu âsâr-ı atîka harabeler cihetiyle şâyân-ı ehemmiyettir. Viranşehir'in garb cihetinde Haleb vilayetine tabi Harran kasabası Hazret-i İbrahim aleyhisselâmın mevlidi olmağla şöhrat bulmuştur.

Derik Kazası

Bu kaza Siverek'in şarkında 3448 kilometre araziden ibaret olup 1 kasaba, 2 nahiye, 102 karye (61 müslim, 51 muhtelit) ve 18288 nüfusu hâvidir. Merkez-i kaza olan Derik kazası Diyarbakir'e 13 saat mesafede vaki 500 haneli bir kasabadır. Derûnunda 1 hükümet konağı, 1 cami-i şerif, 2 kilise, 1 mekteb-i ibtidâî, 2 mekteb-i sıbyan, 2 Hıristiyan mektebi, 1 han, 1 hamam, 10 çeşme mevcuttur.

Silvan Kazası

Kaza-yı mezkûr vilayetin şark-ı şimâlî cihetinde 2351 kilometre murabba'î araziden mürekkep olup 1 kasaba, 5 nahiye, 219 karyeyi (146 müslim, 26 gayr-i müslim, 47 muhtelit) ve 21217 nüfustan ibarettir. Merkez-i kaza olan Meyafarkin kasabası Diyarbakir'in şimâl-i şarkî cihetinde 17 saat mesafede vaki olup merkez-i vilayetle arasında nâ-tamam bir şose vardır. Meyafarkin kasabası vaktiyle bir sur ile muhât idiyse de şimdi sur-ı mezkûr mahv u harab olmuştur.

Kasaba 500 haneden ibaret olup Martarvıyolis namında şâyân-ı temaşa bir takım harabeleri hâvidir. Kasabanın bir diğer ismi de Neper'in şehri manasına olan Neperkerddir. Derûn-ı kasabada âsâr-ı atîkadan ma'dûd musanna' bir bina vardır ki şâmil olduğu 12 pencerenin vaziyet-i binasında muvâzene-i mahsusaya riayet olunduğundan güneş nokta-i itidâle vanp tesâvî-i leyl ü nehâr vukuunda mezkûr pencerelerin her birine birer saat vurup sonra gurûb vaki olur. Kasaba derûnunda 10 cami-i şerif, 4 kilise, 1 medrese, 1 mekteb-i rüşdî, 1 sıbyan, 5 Hıristiyan mektebi, 1 çarşı, 1 han, 1 hamam, 9 çeşme vardır.

Cevâmi-i şerifeden 3 tanesi gayet atık ve şâyân-ı temaşadır. Kasabanın şimâl cihetinde ve 4 saat mesafede Hozik nam mahalde mütekatır bir mağara bulunup içinde katre katre takattur eden su incimâd eder. Yine kasaba civarında bir çakmak taşı madeni ile bir değirmen taşı ocağı varsa da evvelkisi metrük olup ikincisinden çıkarılan taşlar Diyarbekir'e nakl olunmaktadır. Kaza dahilindeki Boşat karyesinde aşağısı kalın ve yukarısı nisbetle ince bir mağara irtifâ'ında bir kaya olup üzerine çıkılacak sa'ba'l-mürûr bir yol ile kayanın bâlâsında taştan oyulmuş su sarnıçları mevcuttur. Meyafarkin'den dört saat mesafede vaki Batman karyesinde şâyân-ı temaşa bir köprü vardır. Bu köprünün iki tarafında birer küçük göz varsa da orta gözü sudan kemer merkezine kadar 20 zira'-ı a'şârî mürtefi' ve kâimelerin arası 10 zira'-ı a'şârîden ziyade vâsi' olup büyük kemerin her iki tarafında fevkânî 2 oda vardır. Silvan'ın garb cephesinde ve 5 saat mesafede Hazro namıyla bir nahiye vardır ki bu nahiye eski Tercil kale-i meşhuresidir. Nahiye-i mezkûre merbûtâtından olan Hendif karyesi civarında kükürtlü bir demir madeni keşf olunmuş ise de mezkûr madenden buralarca istifade mümkün olmadığından istihsâlinden sarf-ı nazar olmuştur. Nahiye-i mezkûreye karîb bir mahalde vapur kömürü madeni âsârî meşhûd ise de hafriyatına teşebbüs olunmamıştır.

Beşiri Kazası

Bu kaza Silvan'ın cenûb cihetinde 1520 kilometre murabba'î araziden mürekkeb olup 1 merkez-i kaza, 2 nahiye, 168 karyeyi (108 müslim, 25 gayr-i müslim, 35 muhtelit) ile 16300 nüfusu hâvidir. Merkez-i kaza 128 haneden ibaret olup Dicle'nin sol sahilinde Diyarbekir'in şark cihetinde 16 saat mesafede Batman nehrinin Dicle'ye munsab olduğu mahalle yakın bir mevkiidedir. Mevkiin ehemmiyeti cihetiyle bundan beş sene akdem kazaya tahvil olunmuştur. Kaza dahilinde şâyân-ı temaşa âsâr mevcut olmayıp ancak Dicle sahilinde Şikeft namı verilen cesim mağaralar vardır. Vaktiyle merkez-i kazada mekteb namına bir bina bile mevcut değil iken sâye-i maarif-vâye-i hazret-i padişahîde ahîren 5 aded mekteb-i ibtidâî inşa ve tesis olunmuştur. Beşiri'nin şark cihetinde ve Dicle nehrinin sol sahiline yakın bir mahalde nefit yağı kuyularına müşâbih bazı âsâra tesadüf olunmaktadır.

Lice Kazası

Kaza-yı mezkûr Silvan kazasının şimâlinde ve Silvan'dan Hazro tarîkiyle on üç saat mesafede vaki olup 2441 kilometre murabba'î arazi ile 2 kasaba, 2 nahiye, 136 karyeyi (115 müslim, 21 muhtelit) ve 20688 nüfusu hâvidir. Merkez-i kaza Diyarbekir'in şark-ı şimâlî cihetinde ve 16 saat mesafede 800 haneli bir kasabadır. Akdağ'ın ciheti cenûbîsindeki bayırda inşa olduğu cihetle manzara-i hariciyesi pek latiftir. Kasabanın haneleri bayırın üzerine merdiven şeklinde ve kademe kademe bina kılındıkları cihetle yukarıya çıkmak pek zahmetlidir. Kasabanın etrafı vâsi' bağ-bahçelerle muhât olduğundan yazın mükemmel bir sayfiye halini alır. Kasaba derûnunda bir cesim askerî deposu, iki cami-i şerif, bir kilise, iki medrese, bir İslâm üç Hıristiyan mektebi, bir han, bir hamam, 12 çeşme mevcuttur. Umum kaza dahilinde 27 mekteb-i sıbyan vardır.

Madenleri ta'dâd ederken zikri sebik eden Lice memlehası etrafı dağları muhât ve mestûr bulunan bir vadinin ortasında vakidir. Akdağ'dan cenûba doğru ... eden tepelikler memlehanın muhitini teşkil ederler. Bu tepelerden birisinin üzerinde derin bir mağara mevcut olup duvarlarında Asurîler tarafından fenn-i taht ... edilmiş bazı levhalar vardır. Bu mağaranın tûlü beş ve arzı beş ... a'şârî olup içerisi ziyade karanlıktır. Derûnunda taştan oyulmuş ... ve merdiven eserleri görülür. Sade kayadan ibaret olan sakfından toplanan ... sular mevsim-i sayfda yere sükût ederken incimâd edip sakfından zemine ... asılı olarak kalırlar. Lice'nin garb-ı cenûbîsinde ve dört saat mesafede Hani namıyla bir kasaba vardır ki ahâlisi Lice ahâlisinden daha ziyade maarif ... perverdirler. Burada tüccarlık sanatı pek müterakkidir.

Mardin Sancağı

Mezkûr sancak vilayetin cenûb-ı şarkî cihetinde 30740 kilometre murabba'î araziden mürekkeb olup beş kazaya mümkasemdir. Bu sancak şimâlen Bitlis vilayeti, ... Diyarbekir kazaları, şimâl-i garbî cihetinden yine Diyarbekir ile garben Derik..., cenûb ve cenûb-ı garbî cihetinden Zor sancağı ve cenûb-ı şarkî cihetinden Musul ve şarkan Van vilayetleriyle muhât ve mahdûddur. Sancağın cenûb ... umumiyetle çöldür. Mardin sancağının mahsulatı âtîdeki istatistik cetvelinde mündericidir.

Mardin Sancağının Mahsulat-ı Arziye ve Sınâiyesi Âtîdeki İstatistik Cetvelinde Gösterilmiştir.

Mahsulat-ı Arziye Nev'-i Mahsul	Mikdar-ı Mahsul	Sarfiyat	
		Dahilî	Haricî
Hinta	Keyl-i Âsitane	1260000	1260000
Şa'ir	Keyl-i Âsitane	567000	567000
Hububat-ı saire	Keyl-i Âsitane	540000	540000
Tütün	Kıyye	100000	68000
Ham pamuk	Kıyye	120000	94000

Mahsulat-ı Arziye		Sarfiyat		
Nev'-i Mahsul		Mikdar-ı Mahsul	Dahilî	Haricî
Pirinç	Kıyye	70000	70000	
Susam	Kıyye	700000	460000	
Mahleb	Kıyye	290000	70000	
Bitim	Kıyye	380000	110000	
İncas	Kıyye	330000	165000	
Zeytin	Kıyye	160000	50000	
Mazı	Kıyye	132000	22000	
Antuf	Kıyye	2700	2700	
Şakaloz	Kıyye	17500	17500	
Sumak yaprağı	Kıyye	2300	2300	

Mahsulat-ı Arziye		Sarfiyat		
Nev'-i Mahsul		Mikdar-ı Mahsul	Dahilî	Haricî
Nar kabuğu	Kıyye	2200	2000	
Sebze	Kıyye	900000	900000	
Üzüm	Kıyye	1300000	1300000	
Meyve	Kıyye	90000	90000	
Ceviz	Kıyye	240000	12000	

Mahsulat-ı Arziye		Sarfiyat		
Nev'-i Mahsul		Mikdar-ı Mahsul	Dahilî	Haricî
.....	Kıyye	18000	18000	
.....	Kıyye	100000	50000	50000
.....	Kıyye	115000	55000	60000
.....	Kıyye	35000	24000	11000
.....	Kıyye	54000	54000	
.....	Kıyye	22000	22000	
.....	Kıyye	4000	4000	
.....	Kıyye	25000	25000	
Bitim yağı	Kıyye	5000	5000	
Bitim sabunu	Kıyye	6000	6000	
Bitim yağı	Kıyye	115000	115000	

Mahsulat-ı Hayvaniye				
Zebh olunan ağnâm	Aded	55000	55000	
... olunan ağnâm	Aded	46000		46000
	Aded	55000	30000	25000
	Kıyye	100000	40000	60000
	Kıyye	230000	45000	185000
	Kıyye	50000	50000	
	Kıyye	135000	70000	65000
	Kıyye	120000	90000	30000

Mahsulat-ı Hâmmec				
İpek kozası	Kıyye	2000	2000	
Bal	Kıyye	26000	21000	

Mahsulat-ı Sınaiye		Sarfiyat	
Nev'-i Mahsul	Mikdar-ı Mahsul	Dahilî	Haricî
Gazliye	Top	20000	10000
Beyaz bez	Top	16000	12000
Kırmızı bez	Top	8000	6000
Şal aba	Aded	11000	2000
Yün aba	Aded	5000	2500
Mendil	Aded	10000	10000
Külâh	Aded	5000	5000
Mülevven meşin	Aded	13000	5000
Mülevven sahtiyân	Aded	30000	20000
Ayakkabı	Aded	8000	6000
Lüle ve su kabı	Aded	300000	100000

Mardin'de İstîmâl Olunan Ölçüler

Kantar ve kile 250 kıyye yani 707 kilograma müsâvidir.

Ölçek 15 kıyye yani 19 kilogram 180 gram ve 5 santigrama müsâvidir.

Mardin Kazası

Kaza-yı mezkûrun Derik kazasının şark cihetinde 4612 kilometre... araziden ibaret olup 1 şehir, 1 nahiyeye, 270 karye (258 müslim, 6 gayr-i müslim, 6 muhtelit) ile 183022 nüfusu hâvidir. Mardin şehri 1100 metre irtifâ'ındaki Masis dağı-nın cenûb eteğinde inşa kılınmış olup ikiye ayrılmıştır. Yukarı Mardin, Aşağı Mardin, birincisi üzerine çıkılması müş-kil bir sahraya, diğeri dağın inişine bina olunmuştur. Yukarı Mardin'de meşhur bir kale vardır ki kasabanın üst tara-fında tûlen 500 ve arzan 300 metre mahalli hâvi olup âsar-ı atika bârûlarla ebniye-i saireyi câmi' ise de vaktiyle ha-rab olmuştur. Kalede derûnî tûlen ve arzan 25 zirâ'-ı a'şârî ve umkan pek derin bir cesîm su sarnıcı ve bundan mâ'adâ mûte'addid sarnıçlar bulunmaktadır ki cümlesi taştan oyulmuştur. Kale-i mezkûre gayet mürtefi' olduğu için üzerin-den bakılınca nazar gölün âfaka mümted olan nihayetsiz menâzirini temaşa edebilir.

Mardin'in her iki kısmından cereyân eden suların menba'ı işbu sahra-i cesîme üzerindedir. Şehrin mevkii mürtefi' ise de suyu az olduğundan yağmur suları içmek üzere mûte'addid sarnıçları vardır. Yukarı Mardin'in havası ceyyid sağ-lamdır. Atık Mardin kasabası dokuz yüz yirmi sene-i Hicriyesinde Diyarbekir şehriyle birlikte feth olunarak Memâlik-i Osmaniye'ye ilhâk olunmuştur.

Mardin şehri vaktiyle Urfa, Halep, Şam, Musul şehirlerine sanayice rekabet ederdi. Şimdi ise ancak haricte sarf ve istihlâk olunan emtiadan bazılarını mesela yünlü ipeklî kumaşlarla pamuk bezi, ham ve terbiye edilmiş kösele ve şal aba buna mûte'allik bazı emtia imal edip ihrac eder. Dahil-i memlekette sarf olunan emtia sırf Mardin mamulâtıdır. Mardin şehri Diyarbekir'in cenûb-ı şarkî cihetinde ve on sekiz saat mesafede el-Cezîre'nin en münbit mahallinde va-kidir. Her iki kısmının derûnunda 5000'den ziyade hane, 20 cami-i şerif, 45 mescid, 10 kilise, 3 manastır, 3 medrese, 1 mekteb-i idadi, 3 mekteb-i ibtidâî, 5 sıbyan, 7 Hıristiyan mektebi, iki ecnebi mektebi, bir hükümet konağı, bir kış-la, bir daire-i belediye, bir hastane-i askerî, bir han, beş hamam, bini mütecâviz mağaza ve dükkan mevcuttur. Mar-din'e dört saat mesafede vaki olan Koçhisar'da atık ve harap binalar mevcuttur. Yine şehir-i mezkûr civarında Deyr-za'feran nâmıyla mu'anven bir manastır vardır ki Arab müverrihîn-i meşhuresinden Abdülferrac bu manastır derûnun-da imrâr-ı ömr eylemiştir. Ve yine Mardin'in şark-ı cenûbî cihetinde ve şehre 5 saat mesafede vaki karye-i Dara na-mıyla bir karye mevcuttur ki derûnundaki cesîm harabeler oldukça haiz-i ehemmiyettir. Bu karye Ahamenid hüküm-dârânından Birinci Dara tarafından kendi namına nisbetle bina ve inşa ve muahharan İskender-i Kebîr tarafından tah-rib ve imha eylediği rivâyât-ı tarihiyedendir. Dara, Kalendaran nâmıyla dahi yâd olunur. Dara'dan üç saat mesafede vaki Serçe Han karyesi civarında bir kasr-ı harap vardır ki cesâmet-i binâiyesi altı-yedi saatlik mesafeden görünür.

Nusaybin Kazası

Mardin'in cenûb cihetinde 6160 kilometre murabba'î arazi ile 1 kasaba, 1 nahiyeye, 285 karye (223 müslim, 25 gayr-i müslim, 37 muhtelit) ve 30000 nüfusu hâvidir. Merkez-i kaza yukarıda ismi sehkat eden Masis dağı'nın eteğinde inşa kılınmıştır. Nusaybin'e vaktiyle etrafta bulunan şükûfeli çayırardan kinaye olarak Araplar Nusayvî tesmiye eyledik-lerinden bu nam bilâhare Nusaybin'e tebdil olunmuştur. Nusaybin 1700 hane ile 1 hükümet konağı ve cami-i şerif, 5 mescid, 5 ibadethane, 1 mekteb-i sıbyan, 1 Hıristiyan mektebi, 1 hamam, 1 küçük çarşısı hâvidir. Kasabanın etrafındaki bataklıklar mütemâdî sıtımların hüküm-fermâ olmasına bâ'is olurlar. Şimdi Nusaybin kasabasından 5 dakika mesafede ve cenûb-ı şarkîde bir-iki taş derik mevzu bulunmaktadır ki eski Nusaybin şehrinin pazar yeri olduğu mervîdir. Kasabanın şimâlinde bir alay süvari istî'âb edecek cesâmette metin fakat metrûk ve harap bir kışla mevcuttur. Nusaybin Memâlik-i Osmaniye'ye dokuz yüz yirmi sene-i Hicriyesinde Diyarbekir ve Mardin şehirleriyle birlikte ilhâk olunmuştur.

Cizre Kazası

Bu kaza Nusaybin'in şark ve şimâl-i şarkî cihetinde vaki olup 4699 kilometre murabba'î arazi ile 1 kasaba, 1 nahiye, 251 karye (210 müslim, 20 gayr-i müslim, 21 muhtelit) ile 35000 nüfusu hâvidir. Merkez-i kaza gayet mühim bir noktada inşa kılınmıştır. Mevkiinin ehemmiyetinden dolayı vaktiyle etrafı sur ile ihâta olunmuştur ki henüz istihkâmâtı mevcuttur. Kasaba derûnunda bulunan müte'addid cevâmî' ve mescid-i şerife ile hulefâ-yı Abbasiye'ye aid 15 türbe Cizre'nin cesâmet-i mâziyesini isbat eder âsârdandır. Kasaba dahilinde 1 hükümet konağı, 1 kışla, 1 askerî hastanesi, 3 Hıristiyan ibadetgâhı, 1 medrese, 1 mekteb-i rüşdî, 1 mekteb-i ibtidâî, 1 mekteb-i Süryani, 5 han, 8 hamam, 1 çarşı mevcuttur. Korkil nahiyesi dahilinde ve Cezire-i İbn-i Ömer kasabasına dört saat mesafede cenûbdan şimale doğru yirmi dört saat mikdarı imtidâd eden meşhur Cudi dağı vardır ki bu dağ Hazret-i Nuh aleyhisselâmin seffinesine makar olmak rivayetiyle dahi hâiz-i ehemmiyettir. Bu dağın zirvesinde seffine-i Nuh'a makar olduğu rivayet olunan mahal ziyaretgâh-ı enâm olup bir cami-i şerif mevcuttur.

Cudi dağının eteğinde ve Cizre kasabası civarında tufan-ı Nuh'dan sonra inşa edilmiş olan ilk karyenin bakıyye-i âsân el-ân görülmektedir. Mezkûr Cudi dağı ile Geyuh dağının üzerleri ceviz ağaçlarıyla malâmâldir. Kasabanın etrafında gayet güzel ve zengin meşe ormanları bulunduğu gibi bağ ve bahçelerinde her türlü fevâkihe yetişiyor. Cizre ve havalisinde husule gelen ballar dahi pek meşhurdur. Cizre kasabasının cihet-i şarkisinde ve üç saat mesafede vaki olan Şah karyesinde Kayser-i Rum namıyla yâd olunur üç ve yine kasabaya dört saat mesafede vaki Çakü nam cebel üzerinde dahi iki ve Keli nam boğazda dahi iki ve Cizre'nin şimâl cihetindeki Fenik nam karyede de bir ki cem'an sekiz aded harap kale ve cesim ebniye âsân bulunduğu gibi kasaba önünden geçen Dicle nehri üzerinde harap olmuş bir kârgir ve hâlâ isti'mâl olunur bir ahşap köprü vardır. Cizre'nin şark cihetine tesadüf eden Hacı Behram nahiyesinde vapur kömürü madeni bulunduğunu ma âdîn bahsinde zikretmiştik. İşbu kömürden bir mikdarı evvelce Bağdad vilayetine irsâl ve vapurlarda isti'mâl olunmuş ise de madenin bulunduğu mahal Dicle'den on beş saat mesafe ba'îd ve hususıyla sa'bül-mürûr dağlık arazi üzerinde vaki olduğu için işletilememiştir.

Midyat Kazası

Kaza-yı mezkûr Nusaybin kasabasının cihet-i şimâlisinde 3194 kilometre murabba'î arazi ile 2 kasaba, 2 nahiye, 237 karye (204 müslim, 40 gayr-i müslim, 29 muhtelit) ve 35874 nüfusu hâvidir. Kazanın arazisi gayet münbit ve mahsuldâr olduğu gibi bağları da pek mebzûldür. Merkez-i kaza Cizre'nin garb ve Mardin'in şimâl cihetinde gayet güzel bir ovanın ortasında vakidir. Takriben bin haneden mürekkeb olup 1 hükümet konağı, 1 cami, 2 Hıristiyan ibadetgâhı, 3 medrese, 1 rüşdî, 3 ibtidâî, 4 sıbyan, 4 Hıristiyan mekâtibini hâvidir. Kasaba-i mezkûrun binası İskenderi Kebîr'e atf olunmaktadır. Bizanslıların zamanında zengin bir şehir iken Sasaniler tarafından tahrib edilmiştir. Kasabanın 4 saat mesafe haricinde taştan oyulmuş 40 büyük hücre ile bir ibadetgâhı hâvi Deyrölömer tesmiye olunur bir manastır vardır ki bu manastır şehrin vaktiyle hâvi olduğu nüfus ile ehemmiyetine dair bir fikir peyda ettirebilir.

Savur Kazası

Midyat'ın garb ve Mardin'in şimâl cihetinde 20083 kilometre murabba'î arazi ile 1 kasaba, 3 nahiye, 96 karye (92 müslim, 1 gayr-i müslim, 3 mutelit) ve 24874 nüfusu hâvidir. Merkez-i kaza Savur ismiyle müsemmâ olup Masis dağından nebe'ân eden iki küçük çayın mültekâsında vakidir. Bu çaylar 5 kilometre tül-i cereyânîden sonra birleşip Şeyhan namını alarak Dicle nehrine munsab olur. Kasaba 500 haneden mürekkeb olup 1 cami-i şerif, 3 Hıristiyan mabedi, 1 rüşdî, 1 ibtidâî, 4 sıbyan, 1 Hıristiyan mekâtibini hâvidir. Kasabanın etrafı zengin bahçelerle muhâttır. Savur'dan 14 saat mesafede ve Avine ve Midyat kazaları hududuna karîb bir mevkide vaki olan Hasankeyf karyesi civarında ve Dicle üzerinde bir gözlü cesim ve musanna' bir köprü varsa da mürûr-ı zamanla harap olmuştur. Bu karyenin haneleri umumiyetle oyulmuş sahraların derûnunda inşa olunmuştur. Hasankeyf akrepleri gayet iri ve siyah renkte olup zehirleri çok müessirdir.

Ergani Sancağı

Ergani sancağı vilayetin şimâl ve şimâl-i garbî cihetlerinde vakidir. Mezkûr sancak şimâlen Erzurum ve Mamuretülaziz vilayetleri ve garben yine Mamuretülaziz vilayeti ve cenûben Siverek ve Diyarbakır kazaları ve şarken dahi Silvan ve Lice kazalarıyla muhât ve mahdud olup 8538 kilometre murabba'î arazi ile 134517 nüfusu hâvidir.

Bu sancağın mahsulat-ı arzıye ve snâiyesi âtidedeki istatistik cedvelinde gösterilmiştir:

Mahsulat-ı Arzıye

Nev'-i Mahsul	Mikdar-ı Mahsul	Sarfıyat	
		Dahilî	Haricî
Hınta	Keyl	769700	769700
Şa'ir	Keyl	223227	223227
Hububat-ı saire	Keyl	240000	240000
Pirinç	Kıyye	42.500	42500

Mahsulat-ı Arziye

Nev'-i Mahsul	Mikdar-ı Mahsul	Sarfiyat		
		Dahilî	Haricî	
Ham pamuk	Kıyye	236.000	170000	66000
Susam	Kıyye	160000	100000	60000
Zegrek	Kıyye	47.000		
Kök boya	Kıyye	14000	14000	
Nar kabuğu	Kıyye	50000	50000	
Kitre	Kıyye	130000	5000	8000
Sebzevat	Kıyye	600000	600000	
Soğan	Kıyye	156000	80000	76000
Sarımsak	Kıyye	8000	8000	
Üzüm	Kıyye	178000	100000	78000
Meyve	Kıyye	86000	86000	
Ceviz	Kıyye	240000	240000	
Badem	Kıyye	25000	10000	15000

Mahsulât Mâyi'a

Bezir yağı	Kıyye	17000	17000	
Hint yağı	Kıyye	7000	7000	
Susam yağı	Kıyye	15000	15000	
Çiriş	Kıyye	16000	10000	6000
Pekmez	Kıyye	55000	55000	
Sucuk ve pestil	Kıyye	32000	32000	
Meşrubat	Kıyye	60000	60000	

Mahsulat-ı Hayvaniye

Zebh olunan ağınam	Aded	18000	18000	
İhrac olunan ağınam	Aded	5000		5000
Deri	Aded	18000	14000	40000
Yapağı	Kıyye	32500	18000	14500
Ravgan-ı sade	Kıyye	85000	50000	35000
İçyağı	Kıyye	13000	13000	
Peynir	Kıyye	120000	120000	

Mahsulat-ı Hâmme

Nev'-i Mahsul	Mikdar-ı Mahsul	Sarfiyatı		
		Dahilî	Haricî	
İpek kozası	Kıyye	9200	9200	
Bal	Kıyye	23600	23600	

Mahsulat-ı Sınâiye

Beyaz bez	top	28200	28200	
Sahtıyan	Aded	20000	20000	
Meşin	Aded	6000	6000	
Kösele	Aded	8000	8000	
Çorap	çift	16000	10000	6000
Çift âlatı	Aded	7000	700	

Maden Kazası

Maden kazası Diyarbekir'in şimâl ve şimâl-i garbî cihetinde 3914 kilometre arazi ile 1 kaza, 15 nahiye, 299 karye (293 müslim, 1 gayr-i müslim ve 5 muhtelit) ve 46501 nüfusu hâvidir. Kaza-yı mezkûrda 1 bakır, 1 kurşun madeni mevcut olup her ikisi de işletilmektedir. Bakır madeni Kübritit-i nühâs cevherinden ihrac olunur. Bu cevher yüzde 20-30 kadar bakır ve yüzde 30 kükürt ile yüzde 40 demiri hâvidir. Dicle'nin sağ sahilinde vaki Gümayek dağı üzerinde bulunan bu maden bir su yolu ile dokuz adet mağaradan ibaret olup hükümet-i seniyye hesabına işletilerek senevî 12.000.000 kıyye-i a'sârî râddelerinde cevher istihsâl ederler. Kurşun madeni dahi Eğil nahiyesine tabi Pürçeman karyesinde bulunup mültezim ma'rifetiyle işletilir. Bu madenden ihrac olunan kurşunun beher kıyyesinde bir buğday kadar halis gümüş bulunmakta ise de gümüş ihracında masânfı koruyamayacağı için yalnız kurşun istihsâl olunmaktadır.

Bakır madeni civarında iskân edilmiş olan madenciler Maden kasabasını teşkil ederler. Kasaba-i mezkûre Bağdad tarîk-i meşhuru üzerinde vakidir. Kasaba Gümayek dağının Dicle nehrine doğru meyyal olan sarp inşi üzerine bina olduğu cihetle sokakları gayet dik ve muhâtarahdır. İklimi sağlam ve âb u havası latif ise de madenin imalinden husule gelen tasa'udât-ı semiyeye havanın ifsâdını mücib olur.

Merkez-i livâ Maden kasabasına nakl olunduktan sonra tezyînine başlanılıp kasaba derûnunda pek çok âsâr-ı medeniye vücuda getirilmiş ve ez-ân cümle tavır-ı mimarîsi gayet zarif ve dil-nişin bir minare ile cülûs-ı hümayûn-ı hazret-i hilâfet-penâhînin yirmi beşinci sene-i devriye-i mübarekesini tebciyen fevkalâde latif bir saat kulesi inşasıyla dahi kasabanın tezyînâtı suret-i mükemmeleye ifrâğ edilmiştir. Kasaba derûnunda 3 cami-i şerif, 1 hükümet konağı, 2 Hıristiyan ibadethanesi, 1 belediye dairesi ve eczane, 1 saat kulesi, 1 rüşdî, 1 ibtidâî, 3 sıbyan, 2 Hıristiyan mekâtibi mevcuttur.

Maden kasabasının cenûb-ı şarkî cihetinde ve dört saat mesafede Ergani kasabası bulunmaktadır. Ergani kasabasının mevkii dil-nişin ve âb u havası fevkalâde latif ve bağ ve bahçeleri kesir olduğu ve alehusus Diyarbekir şehrine kurbîyet-i tâmmesi bulunduğu cihetle mevsim-i sayfda ahali bir ay tebdîl-i ab u hava fevc fevc kasaba-i mezkûreye gitmektedirler. Kasabanın kalesinde burc u bârû âsân ve dört adet kebir su sarnıcı vardır. Sarnıklar atık ve taştan oyulmuş ve yekdiğerine metin kemerlerle ilsâk edilmiş olup içleri daima tatlı su ile doludur. Mevsim-i sayfın en sıcak zamanlarında bile ağız dayanamayacak derecede soğuktur. Peygamberân-ı izâmdan Zülkifl aleyhisselâmın makber-i mübarekeleri işbu kale dahilindedir.

Ziyaretgâh-ı mezkûra giden züvvâr-ı müminin âmed ü şüddünü teshîl ve bu vesileyle halife-i rûy-ı zemin hazretlerine celb-i da'avât-ı hayriye için mükemmel bir şose tarîki inşasına mübâşeret buyurulmuştur. Kasaba 1230 hane ile 3 cami-i şerif, 10 mescid, 4 kilise, 1 protestan ibadergâhı, 1 ibtidâî, 4 sıbyan, 3 Hıristiyan mekâtibi, 3 han, 3 hamam, 30 çeşmeyi hâvidir. Kasabanın kara üzümünden imal olunan pestil ve sucuk ve şarabı pek meşhurdur.

Ergani'nin şark cihetinde ve 4 saat mesafede Eğil nahiyesi vardır. Eğil'in etrafı üzüm bağlarıyla muhât ve karyelerinde sayd ve şikâr mahalleri çoktur. Nahiyede derûnunda Hazret-i el-yesa' aleyhisselâm, Nebi Harun-ı Âsafi, Nebi Halak, Nebi Harut Aleyhisselâm hazerâtının merâkîd-ı şerifeleri mevcuttur.

Palu Kazası

Vilayet'in müntehâ-yı şimâlîsinde 3376 kilometre murabba'î araziden mürekkeb olup 1 kasaba 9 nahiye ve 323 karye (278 müslim, 21 gayr-i müslim ve 15 muhtelit) ve 45882 nüfusu hâvidir. Merkez-i kasaba Fırat-ı Şarkî'nin sağ sahilinde ve Diyarbekir'in şimâl ve garb-ı şimâlî cihetinde bağ ve bahçeli ve seyr ü temaşasından telezzüz olunur bir mevki-i latif üzerinde vaki ise de derûnu merzeğî olup mevsim-i sayfda kesretli sinekler vücuda geldiği için ahali si umumiyetle bahçelerde beytütet ederler.

Kasaba derûnundan geçen Fırat-ı Şarkî nehri üzerinde cesimce bir köprü vardır. Palu'nun garb cihetinde ve bir saat mesafede bulunan Seydi nam karye pişgâhına vâsil olur olmaz tesadûf ettiği mevâkî-i tabiiyyeden dolayı bir takım ehemmiyetsiz cetvellere ayrıldığından Sivan, Karabekân, Gökdere nahiyeleriyle mevâkî-i sairede bulunan baltahıklardan harice nakliyat icra olunamamaktadır. Palu kasabasında yekpare taş üzerinde eski kale harabesi mevcuttur. Derûnunda oyulmuş hücreler ve sair binalar görülmektedir. Dahil-i kasabada Cemşid Bey merhumun zaviye-i itikâfi ile namına mensub cami-i şerif nefâset-i asliyesini muhafaza etmiş âsâr-ı atıkadandır. Üç büyük mahallelerden müteşekkil olan Palu kasabası derûnunda 9 cami-i şerif, 2 kilise, 1 medrese, 1 rüşdî, 2 ibtidâî, 3 Hıristiyan mekâtibi, 1 hükümet konağı, 1 kışla, 1 Redif dairesi, 3 han, 1 hamam, 2000 kadar dükkan mevcut olup Erzurum ve Mamuretülaziz vilayetleriyle Diyarbekir şehri ve Maden kasabasıyla ticaret etmektedir. Palu'nun şimâl cihetinde iki buçuk saat mesafede vaki Habbab karyesinde vapur kömürü madeni varsa da henüz istifade olunamamıştır. Yine kasabanın şimâl-i garbî cihetinde ve 4 saat mesafede Karaçor nahiyesinde dahi 1 kömür madeni âsân görülmektedir.

Çermik Kazası

Maden kazasının cenûb-ı garbî cihetinde 1248 kilometre murabba'î arazi ile 42144 nüfustan ibaret olup 1 kasaba, 5 nahiye, 136 karye (135 müslim ve 1 gayr-i müslim) hâvidir. Kasabanın etrafı bağ ve bahçelerle muhâtur. Çermik'de bulunan atık kalenin etrafı vaktiyle yıkılıp âsârı kalmıştır. Kasaba derûnunda 5 cami-i şerif, 1 kilise, 3 Hıristiyan ibadethanesi, 1 medrese, 1 rüşdî, 2 ibtidâî, 3 Hıristiyan mekâtibi, 2 han, 1 hamam, 6 çeşme mevcuttur. Kasaba civarından cereyân eden Sinan nehri üzerinde iki kârgir köprü vardır. Şu nehir Çermik kasabasının arka tarafındaki dağ-

lardan çıkıp garb-ı cenûbî cihetinde Fırat nehrine munsab olur. Dicle nehrine munsab olan Karasuyun menbaı da-
hi işbu dağların üzerindedir.

Çermik'in şimâl-i şarkî cihetinde yarım saat mesafede meşhur bir ılıca vardır. Bu ılıcanın suyu emrâz-ı cildiyeye fev-
kalâde nâfi'dir. Suyun harareti hamam derûnunda 47 ve hamama girmezden evvel haricte 57 derecededir. Bu ha-
vali ahali mezkûr ılıcada yıkanmak için kesret üzere giderler. En kalabalık zamanı yaz mevsimidir. Yazın ılıcaya
olan rağbet sayesinde Çermik ahali çok istifade etmektedir.

İlcanın suyu memurîn-i fenniye taraflarından tahlil olunarak kibrit-i potas, kibrit-i sod, kibrit-i kalsiyum ile klorür
döpotasyum, klörür dö kalsiyum, kloro dö sodyum, kibritit-i potasyum, kibritit-i kalsiyum, kibritit-i sodyum, karbo-
nat dö potas, karbonat dö sod, karbonat dö kalsiyum ve hâmis-i kibrit-i mâ'dan mürekkebe olduğu anlaşılmıştır.

Vilayet Evkaf Muhasebesinden alınan Üç Yüz On Yedi Sene-i Maliyesi Vâridât ve Masârîfât Muvazenesi

Mikdar-ı Tahsilat

Kuruş	Para	
1736	20	İcâre-i müeccele
84967	5	İcâre-i vahide
86561	34	Maaş-ı muharrer ve harc-ı muhasebe
38401	19	A'şâr bedeli
178804	27	Hises-i mahlûle
6559	20	Tevcih-i cihât harcı
410		Tevcih-i cihât varaka bahâsı
7588	13	Arazi ve emlak-ı mevkûfe hasılatı
12890		Hasılat-ı müteferrika
417909	28	Yekûn
723065	4	Mal sandıklarıyla mültezimler zimemâtında tahakkuk edip sene-i âtiyeye devr olunan bakâyâ
1140974	32	Yekûn

Mikdar-ı masârîf

32451	22	Memurîn-i mahalliye maaşâtı
7472	35	Mahalli müteferrikasına
8591	34	Aidat
48516	11	Yekûn
48516	11	Nakl-i Yekûn
37965		Vezâif-i hademe maaşâtı
5521	10	Mu'tad hademe maaşâtı
172555	36	Reddiyât
12715	5	Tamirat
6596	35	İnşaat
7931	5	Hayrât-ı şerife müteferrikası
291801	22	Yekûn
24093	20	Bakıyye-i te'diyât olup sene-i âtiyeye devr olunan
315895	2	Yekûn

Diyarbakir'den Çıkarılan Tatar Postalarının Yevm-i Hareketlerini Mübeyyin Pusuladır

Yevm-i Hareketleri	Cihet-i Hareketleri	Münakalât
Çarşamba	Dersaâdet	Emanet, nümune, kâffe-i evrak
Cuma	Bağdad	Emanet, nümune, kâffe-i evrak
Cuma	Haleb	Emanet, nümune, kâffe-i evrak

Mükeffel Sürücülük

Pazar	Siird	Emanet, nümune, kâffe-i evrak
-------	-------	-------------------------------

Zabtiye Postaları

Pazar	Lice	Evrak-ı mühimme ve mekâtib-i âdiye
Pazar	Derik	Evrak-ı mühimme ve mekâtib-i âdiye

Telgraf Cetveli

Kıymet	Siklet	Devâir				
		1	2	3	4	5
1'den 250 kuruşa kadar	1'den 100 grama kadar	2 20	2 20	3	3 2	4
251'den 500 kuruşa kadar	101'den 250 grama kadar	2 20	2	4	5	6
501'den 1000 kuruşa kadar	251'den 500 grama kadar	2 20	4	6	8	10
1001'den 2000 kuruşa kadar	501'den 1000 grama kadar	5	7	1	13	16
2001'den 3000 kuruşa kadar	1001'den 1500 grama kadar	7 20	10 2	15	19 20	24
3001'den 4000 kuruşa kadar	1501'den 2000 grama kadar	10	14	20	26	32
4001'den 5000 kuruşa kadar	2001'den 2500 grama kadar	12 20	17 20	25	32 20	40
5001'den 6000 kuruşa kadar	2501'den 3000 grama kadar	15	21	30	39	48
6001'den 7000 kuruşa kadar	3001'den 3500 grama kadar	17 20	24 20	35	45 20	56
7001'den 8000 kuruşa kadar	3501'den 4000 grama kadar	20	28	40	52	64
8001'den 9000 kuruşa kadar	4001'den 4500 grama kadar	22 20	31 20	45	58 20	72
9001'den 10000 kuruşa kadar	4501'den 5000 grama kadar	25	35	50	65	80
Daha fazla kıymetten beher bin kuruş için	Ve daha ziyade fazla sikletten beher beş yüz gram için	2 20	3 20	5	6 20	88

Sâlnâmenin Esnâ-yı Tab'ında Vuku Bulan Tebeddülât ve Tevcîhât

Vali Muavini Mina Efendi'ye Mütemâyizlik

Meclis-i İdare-i Vilayet Azalığı Abdülkadir Paşa hazretlerine

Meclis-i İdare-i Vilayet Azalığı Kazzazyan Ohannes Efendi'ye

Nâfi'a Komisyonu Azalığı Abdülkadir Paşa hazretlerine

Nâfi'a Komisyonu Azalığı Beledî Azasından Mehmed Efendi'ye

Meclis-i İdare-i Vilayet Müdde'i-i Umumîliği Mektubî-i Vilayet Hacı Hayri Bey Efendi'ye

Meclis-i İdare-i Vilayet Mustantıklığı Meclis Kâtib-i Sânisî Rıza Efendi'ye

Muhasebe-i Vilayet Vâridât Kitabeti Mustafa Efendi'ye

Adliye Müfettişliği Hamdi Bey'e

Adliye Müfettişliği Kapril Efendi'ye

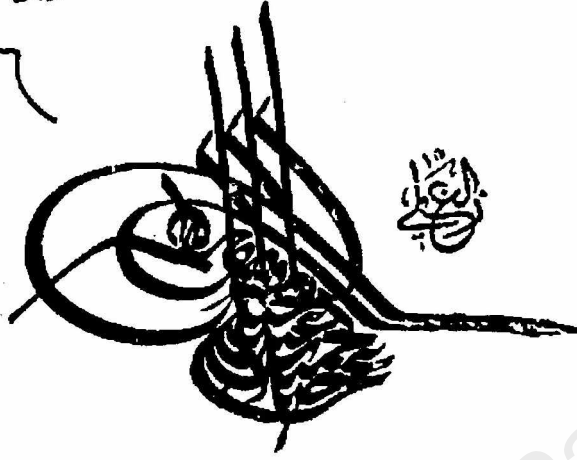
İstînâf Müdde'î-i Umumîliği Salim Bey'e
İstînâf Hukuk Azalığı Hanna Efendi'ye
İstînâf Ceza Azalığı Zülkiñ Bey'e
İstînâf Başkitabeti münhal
İstînâf Müdde'î-i Umumî Kitabeti Abdullah Efendi'ye
Bidâyet Hukuk Riyâseti Tevfik Efendi'ye
Bidâyet Ceza Riyâseti Abdullah Şevket Efendi'ye
Bidâyet Müdde'î-i Umumî Muavinliği Mehmed Nuri Bey'e
Bidâyet Başkitâbeti Nail Efendi'ye
Maarif Muhasebe Memurluğu Hakkı Efendi'ye
Tedkik Senedât Komisyonu Azalığı Nazif Efendizâde Rıza Efendi'ye
Merkez Telgraf Muhabere Sermemuru İlhami Efendi (tashîhen)
Jandarma Kumandanlığına Derviş Bey
Seyyar Taburu Yüzbaşısı Hacı Reşid Efendi'ye Dördüncü Mecidi
Jandarma Çavuşlarından Süleyman Ağaya Mülâzım-ı Sânilik
Tahsilat Müfettişliği Mirî Kâtibizâde Raif Efendi'ye
Hapishane Müdüriyeti Gürânîzâde Mehmed Bey'e
Mekteb-i Rüşdî-i Askerî Müdüriyeti Kolağası Hakkı Efendi'ye
Ziraat Müfettişliği Haleb Ziraat Müfettişi Şevki Efendi'ye
Düyûn-ı Umumiye Başkitabeti Stepan Efendi'ye
Altınakar Kol Müdüriyeti Beşir Ağa'ya
Siverek Kaymakamlığı Mansur Efendi'ye
Siverek Mal Müdürlüğü Mustafa Efendi'ye
Siverek Tahsilat Müfettişliği Senai Efendi'ye
Silvan Kaymakamlığı Hakkı Efendi'ye
Silvan Mal Müdürü Muavinliği Ali İlmî Efendi'ye
Silvan Tahsilat Müfettişliği İzzet Efendi'ye
Lice Niyâbeti Mustafa Efendi'ye
Lice Belediye Riyâseti münhal
Lice Zabıta Memuriyeti Hacı Mehmed Efendi'ye
Mardin Niyâbeti'ne Hüseyin Hüsnü Efendi
Mardin Niyâbeti Muhasebeciliği'ne Nazmi Efendi
Mardin Niyâbeti Müdde'î-i Umumî Muavinliği'ne Hamdi Efendi
Mardin Bidâyet Ceza Riyâseti'ne Eşref Efendi
Mardin Düyûn-ı Umumiye Başkitâbeti'ne Mehmed Ali Saib Efendi
Basbarın Müdürü Esad Efendi'ye Sâlise
Savur Niyâbeti'ne Seyfullah Efendi
Nusaybin Mal Müdüriyeti Bekir Efendi'ye
Cizre Mal Müdüriyeti Hamdi Efendi'ye
Maden Meclis-i İdare Azalığına Yusuf Efendi
Maden Meclis-i İdare Azalığına Agop Efendi
Maden Bidâyet Ceza Riyasetine Rüşdü Efendi
Maden Bidâyet Mahkemesi Azalığına Ahmed Efendi
Maden Bidâyet Mahkemesi Azalığına Artin Efendi

Hâtîme

Ahd-i güzîn-i hilafet-penâhileri her güne terakkiyât-ı medeniye ve saadet-i sermediyenin zaman-ı feyz-nişân-ı tecel-
liyâtı olan şevket-meâb-ı me'âlî-nisâb efendimiz hazretlerinin sâye-i maarif-pîrâye-i şahanelerinde cem' u tertibine
ihtîmam olunan 1321 sene-i Hicriyesine mahsus Diyarbekir Vilayeti Sâlnâmesi resîde-i hadd-i hitâm oldu.

Institut kurde de Paris

۲۲
۲۶

دفا
۲۰

(سنه هجره ۱۳۶۴) (سنه روميه ۱۳۶۱)

دياربكر ولايت مطبعه سنده طبع اولمشدو

Institut kurde de Paris

Defa
20

SALNÂME-İ DİYARBEKİR

Sene-i Hicriye 1323 / Sene-i Rumiye 1321
[1905]

Diyarbakir Vilayeti Matbaası'nda tab' olunmuştur.

Institut kurde de Paris

Mukaddime

Devr-i dilârâ-yı hükümrânîleri gıpta-bahşâ-yı a'sâr ve edvâr olan halife-i mekârim-şî'âr ve tâcdâr-ı avâtif-nisâr efendimiz hazretlerinin saye-i maarif-pîrâye-i hazret-i zillullahîlerinde bin üç yüz yirmi üç sene-i hicriyesine mahsus Diyarbakir Sâlnâmesi vilayetîn ahvâl-i umumiye ve malumat-ı tarihiyesini câmi' olmak üzere yirminci defa olarak vilayet matbaasında tertib ve neşrolundu.

Institut kurde de Paris

Eyyâm	Muharrem	Şubat	İmsak		Tulû'		Zuhr		Mülâhazât
			Saat	Dakika	Saat	Dakika	Saat	Dakika	
Çarşamba	1	23	10	43	12	16	6	15	Re's-i Sene-i Kameriye-i Hicriye
Perşembe	2	24		40		13		14	
Cuma	3	25		38		11		13	
Cumartesi	4	26		36		8		12	
Pazar	5	27		34		5		11	
Pazartesi	6	28		32		3		10	
Salı	7	29		29		1		9	
Çarşamba	8	1		25		00		8	Mart-ı Rumî 31
Perşembe	9	2		23	11	58		7	
Cuma	10	3		20		56		6	Yevm-i Aşure
Cumartesi	11	4		18		54		5	
Pazar	12	5		16		51		4	
Pazartesi	13	6		13		49		2	
Salı	14	7		11		47		1	
Çarşamba	15	8		9		44	6	00	
Perşembe	16	9		6		42	5	59	
Cuma	17	10		4		40		58	
Cumartesi	18	11		1		37		56	
Pazar	19	12	9	59		35		55	
Pazartesi	20	13		56		32		54	
Salı	21	14		54		31		53	
Çarşamba	22	15		51		28		52	
Perşembe	23	16		49		26		51	
Cuma	24	17		47		24		50	
Cumartesi	25	18		44		22		49	
Pazar	26	19		42		19		48	
Pazartesi	27	20		39		17		47	
Salı	28	21		37		15		46	
Çarşamba	29	22		34		12		45	
Salı	30	23	9	32	11	10	5	44	

Eyyam	Safer	Mart	İmsak		Tulû'		Zuhr		Mülâhazât
			Saat	Dakika	Saat	Dakika	Saat	Dakika	
Çarşamba	1	24	9	29	11	8	5	43	
Perşembe	2	25		27		6		41	
Cuma	3	26		24		3		40	
Cumartesi	4	27		22		1		39	
Pazar	5	28		20	10	59		38	
Pazartesi	6	29		17		57		36	
Salı	7	30		15		55		35	
Çarşamba	8	31		12		52		34	
Perşembe	9	1		10		50		33	Nisan-ı Rumî 30
Cuma	10	2		7		48		32	
Cumartesi	11	3		5		46		31	
Pazar	12	4		2		44		30	
Pazartesi	13	5	9	00		42		29	
Salı	14	6	8	57		40		28	
Çarşamba	15	7		55		37		27	
Perşembe	16	8		53		35		26	
Cuma	17	9		50		33		25	
Cumartesi	18	10		48	10	31		24	
Pazar	19	11		45		29		23	
Pazartesi	20	12		43		27		22	
Salı	21	13		40		25		21	
Çarşamba	22	14		38		23		20	
Perşembe	23	14		36		21		19	
Cuma	24	16		33		19		18	
Cumartesi	25	17		31		17		17	
Pazar	26	18		29		15		16	
Pazartesi	17	19		26		13		15	
Salı	28	20		24		11		14	
Çarşamba	29	21		22		9		13	
Perşembe	30	22	8	19	10	8	5	12	

Eyyâm	Rebiu'l evvel	Nisan	İmsak		Tulû'		Zuhr		Mülâhazât
			Saat	Dakika	Saat	Dakika	Saat	Dakika	
Cuma	1	22	8	17	10	6	5	11	
Cumartesi	2	23		15		4		10	Rûz-ı Hızır
Pazar	3	24		13		2		9	
Pazartesi	4	25		11		00		8	
Salı	5	26		9	9	59		7	
Çarşamba	6	27		7		57		6	
Perşembe	7	28		5		55		6	
Cuma	8	29		3		53		5	
Cumartesi	9	30		1		51		4	
Pazar	10	1	7	59		50		3	Mayıs-ı Rumî 31
Pazartesi	11	2		57		49		2	
Salı	12	3		55		47		1	Mevlidü'n-Nebi aleyhisselam
Çarşamba	13	4		53		46		1	
Perşembe	15	6		51		44		00	
Cuma	15	6		49		43	4	59	
Cumartesi	16	7		47		42		59	
Pazar	17	8		45		39		58	Bağ oğulama zamanı
Pazartesi	18	9		43		38		57	
Salı	19	10		41		36		57	
Çarşamba	20	11		39		35		56	
Perşembe	21	12		37		34		55	
Cuma	22	13		36		33		55	
Cumartesi	23	14		34		32		54	
Pazar	24	15		33		31		53	
Pazartesi	25	16		31		30		53	
Salı	26	17		30		29		52	
Çarşamba	27	18		29		28		52	
Perşembe	28	19		28		27		51	
Cuma	29	20		27		26		51	
Cumartesi	30	21	7	26	9	25	4	50	

Eyyâm	Rebiu'l ahir	Mayıs	İmsak		Tulû'		Zuhr		Mülâhazât
			Saat	Dakika	Saat	Dakika	Saat	Dakika	
Pazar	1	22	7	25	9	24	4	50	
Pazartesi	2	23		24		23		49	
Salı	3	24		23		22		49	
Çarşamba	4	25		22		21		49	
Perşembe	5	26		21		21		48	
Cuma	6	27		20		20		48	
Cumartesi	7	28		19		20		48	
Pazar	8	29		18		19		48	
Pazartesi	9	30		18		19		48	
Salı	10	31		17		19		47	
Çarşamba	11	1		16		18		47	Haziran-ı Rumî 30
Perşembe	12	2		16		18		47	
Cuma	13	3		16		18		47	
Cumartesi	14	4		15		17		47	
Pazar	15	5		15		17		47	
Pazartesi	16	6		15		17		47	
Salı	17	7		15		17		47	
Çarşamba	18	8		15		17		47	
Perşembe	19	9		15		17		47	
Cuma	20	10		15		17		47	Evvel-i bâd-ı semûm
Cumartesi	21	11		15		17		47	
Pazar	22	12		15		17		47	
Pazartesi	23	13		16		18		47	
Salı	24	14		16		18		47	
Çarşamba	25	15		16		18		47	
Perşembe	26	16		17		19		47	
Cuma	27	17		17		19		48	
Cumartesi	28	18		18		20		48	
Pazar	29	19		18		20		48	Evvel-i fasl-ı sayf
Pazartesi	30	20	7	19	9	21	4	47	

Eyyâm	Cumadil-ûla	Haziran	İmsak		Tulû'		Zuhr		Mûlahazât
			Saat	Dakika	Saat	Dakika	Saat	Dakika	
Salı	1	22	7	20	9	21	4	49	
Çarşamba	2	23		21		22		49	
Perşembe	3	24		22		22		49	
Cuma	4	25		23		23		50	
Cumartesi	5	26		24		23		50	
Pazar	6	27		25		24		50	
Pazartesi	7	28		26		25		51	
Salı	8	29		28		26		51	
Çarşamba	9	30		29		27		52	
Perşembe	10	1		31		28		52	Temmuz-1 Rumi 31
Cuma	11	2		32		29		52	
Cumartesi	12	3		34		30		53	
Pazar	13	4		35		31		54	
Pazartesi	14	5		37		32		54	
Salı	15	6		38		33		55	
Çarşamba	16	7		40		35		56	
Perşembe	17	8		42		36		56	
Cuma	18	9		43		38		57	
Cumartesi	19	10		45		39		58	
Pazar	20	11		47		41	4	59	
Pazartesi	21	12		49		42	5	00	
Salı	22	13		51		44		1	
Çarşamba	23	14		52		44		1	
Perşembe	24	15		54		47		2	
Cuma	25	16		56		48		3	
Cumartesi	26	17	7	58		50		4	
Pazar	27	18	8	00		51		5	
Pazartesi	28	19		2		53		5	
Salı	29	20		4		55		6	
Çarşamba	30	21	8	7	9	57	5	7	

Sene-i Arabiye 1323			Sene-i Maliye 1321						
Eyyâm	Cumadî'l-ahir	Temmuz	İmsak		Tulû'		Zuhr		Mülâhazât
			Saat	Dakika	Saat	Dakika	Saat	Dakika	
Perşembe	1	22	8	9	9	58	5	8	
Cuma	2	23		11	10	1		9	
Cumartesi	3	24		13		2		10	
Pazar	4	25		15		4		11	
Pazartesi	5	26		17		5		12	
Salı	6	27		20		7		13	
Çarşamba	7	28		22		9		13	
Perşembe	8	29		24		11		14	Nihayet-i kuvvet-i germâ
Cuma	9	30		27		13		14	
Cumartesi	10	31		29		15		15	
Pazar	11	1		32		17		16	Ağustos-ı Rumî 31
Pazartesi	12	2		34		19		17	
Salı	13	3		36		21		18	
Çarşamba	14	4		38		22		19	
Perşembe	15	5		41		24		20	
Cuma	16	6		43		26		21	
Cumartesi	17	7		45		28		22	
Pazar	18	8		48		30		23	
Pazartesi	19	9		50		32		24	
Salı	20	10		53		34		25	
Çarşamba	21	11		55		36		26	
Perşembe	22	12	8	57		38		27	
Cuma	23	13	9	00		40		28	
Cumartesi	24	14		2		42		29	
Pazar	25	15		5		44		31	
Pazartesi	26	16		8		47		32	Reften-i laklak
Salı	27	17		10		49		33	
Çarşamba	28	18		12		51		34	Cülûs-ı hümâyûn-ı hazret-i
Perşembe	29	19		14		54		35	hilafet-penâhî sene 1293

Eyyâm	Recep	Ağustos	İmsak		Tulû'		Zuhr		Mülâhazât
			Saat	Dakika	Saat	Dakika	Saat	Dakika	
Cuma	1	20	9	17	10	56	5	36	
Cumartesi	2	21		19		58		37	Leyle-i Regaib
Pazar	3	22		22		11		38	
Pazartesi	4	23		24		2		39	
Salı	5	24		27		5		40	
Çarşamba	6	25		29		7		41	
Perşembe	7	26		32		9		42	
Cuma	8	27		34		11		44	
Cumartesi	9	28		36		12		45	
Pazar	10	29		39		16		46	
Pazartesi	11	30		41		18		47	Eylül-i Rumî 30
Salı	12	31		44		20		48	
Çarşamba	13	1		46		22		49	
Perşembe	14	2		48		25		50	
Cuma	15	3		51		27		51	
Cumartesi	16	4		54		29		52	
Pazar	17	5	9	56		31		54	
Pazartesi	18	6		58		34		55	
Salı	19	7		10		36		56	
Çarşamba	20	8		3		38		57	
Perşembe	21	9		5		41	5	58	
Cuma	22	10		8		43		59	
Cumartesi	23	11		10		45		00	
Pazar	24	12		12		47		2	
Pazartesi	25	13		15		49		3	
Salı	26	14		17		52		4	
Çarşamba	27	15		19		54		5	
Perşembe	28	16		21		56		6	Leyle-i Mirac'ın-Nebi
Cuma	29	17		24	11	59		7	
Cumartesi	30	18	10	26	12	1	6	8	

Eyyâm	Şaban	Eylül	İmsak		Tulû'		Zuhr		Mülâhazât
			Saat	Dakika	Saat	Dakika	Saat	Dakika	
Pazar	1	19	10	29	12	3	6	10	
Pazartesi	2	20		31		5		11	
Salı	3	21		33		8		12	
Çarşamba	4	22		36		10		13	
Perşembe	5	23		38		12		14	
Cuma	6	24		40		14		15	
Cumartesi	7	25		42		17		16	
Pazar	8	26		44		19		17	
Pazartesi	9	27		46		21		19	
Salı	10	28		48		23		20	
Çarşamba	11	29		51		26		21	
Perşembe	12	30		53		28		22	
Cuma	13	1	10	56		30		23	Teşrîn-i Evvel-i Rumî 31
Cumartesi	14	2		58		32		24	Leyle-i Berat
Pazar	15	3		11		34		25	Vilâdet-i hümâyûn-ı hazret-i
Pazartesi	16	4		2		36		26	hilafet-penâhi sene 1258
Salı	17	5		3		38		27	
Çarşamba	18	6		7		40		29	
Perşembe	19	7		9		42		30	
Cuma	20	8		11		44		31	
Cumartesi	21	9		13		47		32	
Pazar	22	10		15		49		33	
Pazartesi	23	11		17		51		34	
Salı	24	12		19		53		35	
Çarşamba	25	13		21		55		36	
Perşembe	26	14		23	12	57		37	
Cuma	27	15		25		59		38	
Cumartesi	28	16		27		1		39	
Pazar	29	17		29		4		40	
Pazartesi	30	18	11	31	1	6	6	41	

Eyyâm	Ramazan-ı Şerif	Teşrin-i evvel	İmsak		Tulû'		Zuhr		Mülâhazât
			Saat	Dakika	Saat	Dakika	Saat	Dakika	
Pazartesi	1	19	11	33	1	8	6	42	
Salı	2	20		35		10		43	
Çarşamba	3	21		37		12		44	
Perşembe	4	22		38		14		45	
Cuma	5	23		40		16		46	
Cumartesi	6	25		42		18		47	
Pazar	7	25		44		20		48	
Pazartesi	8	26		46		22		49	Rûz-ı Kasım
Salı	9	27		47		24		50	
Çarşamba	10	28		49		25		51	
Perşembe	11	29		50		27		52	
Cuma	12	30		52		29		53	
Cumartesi	13	31		54		31		54	
Pazar	14	1		57		33		55	Teşrin-i Sâni-i Rumî 30
Pazartesi	15	2	11	58		34		56	
Salı	16	3	12	00		36		56	
Çarşamba	17	4		1		38		57	
Perşembe	18	5		2		40		58	
Cuma	19	6		4		41	6	59	
Cumartesi	20	7		6		43	7	00	
Pazar	21	8		7		45		1	
Pazartesi	22	9		8		46		1	
Salı	23	10		9		48		2	
Çarşamba	24	11		10		49		3	
Perşembe	25	12		11		51		3	
Cuma	26	13		13		52		4	
Cumartesi	27	14		14		54		5	Leyle-i Kadir
Pazar	28	15		15		55		5	
Pazartesi	29	16		16		57		6	
Salı	30	17	12	17	1	58	7	7	

Eyyâm	Şevval	İmsak			Tulû'		Zuhr		Mülâhazât
		Teşrin-i Sâni	Saat	Dakika	Saat	Dakika	Saat	Dakika	
Çarşamba	1	18	12	18	1	59	7	7	İd-i Fitr saat 9, dakika 3
Perşembe	2	19		19	2	1		8	
Cuma	3	20		20		2		9	
Cumartesi	4	21		21		3		9	
Pazar	5	22		21		4		10	
Pazartesi	6	23		22		5		10	
Salı	7	24		23		6		11	
Çarşamba	8	25		24		6		11	
Perşembe	9	26		25		7		11	
Cuma	10	27		26		8		12	
Cumartesi	11	28		27		8		12	
Pazar	12	29		27		9		12	
Pazartesi	13	30		27		9		12	
Salı	14	1		28		10		13	Kânûn-ı Evvel-i Rumî 31
Çarşamba	15	2		28		10		13	
Perşembe	16	3		28		10		13	
Cuma	17	4		29		10		13	
Cumartesi	18	5		29		10		13	
Pazar	19	6		29		11		13	
Pazartesi	20	7		29		11		13	
Salı	21	8		29		11		13	
Çarşamba	22	9		29		11		13	
Perşembe	23	10		29		11		13	
Cuma	24	11		29		11		13	
Cumartesi	25	12		29		11		13	
Pazar	26	13		29		11		13	
Pazartesi	27	14		28		10		13	
Salı	28	15		28		10		13	
Çarşamba	29	16	12	28	2	10	7	12	

Eyyâm	Zî'l-kâde	Kânûn-ı evvel	İmsak		Tulû'		Zuhr		Mülâhazât
			Saat	Dakika	Saat	Dakika	Saat	Dakika	
Perşembe	1	17	12	28	2	10	7	12	
Cuma	2	18		27		9		12	
Cumartesi	3	19		27		9		12	
Pazar	4	20		26		9		12	
Pazartesi	5	21		26		8		11	
Salı	6	22		25		8		11	
Çarşamba	7	23		25		7		10	
Perşembe	8	24		24		6		10	
Cuma	9	25		23		5		10	
Cumartesi	10	26		22		4		9	
Pazar	11	27		21		3		9	
Pazartesi	12	28		21		2		9	
Salı	13	29		20	2	00		8	
Çarşamba	14	30		19	1	59		8	
Perşembe	15	31		18		58		7	
Cuma	16	1		18		57		6	Kânûn-ı Sâni-i Rumî 31
Cumartesi	17	2		17		56		6	
Pazar	18	3		16		55		5	
Pazartesi	19	4		15		53		5	
Salı	20	5		13		51		4	
Çarşamba	21	6		11		50		3	
Perşembe	22	7		10		49		2	
Cuma	23	8		8		47		1	
Cumartesi	24	9		9		46	7	00	
Pazar	25	10		6		44	6	59	
Pazartesi	26	11		5		43		58	
Salı	27	12		4		41		58	
Çarşamba	28	13		2		40		57	
Perşembe	29	14	12	00		38		56	
Cuma	30	15	11	58	1	36	6	55	

Eyyâm	Zî'l-hicce	Kânûn-ı Sâni	İmsak		Tulû'		Zuhr		Mûlahazât
			Saat	Dakika	Saat	Dakika	Saat	Dakika	
Cumartesi	1	16	11	57	1	35	6	54	
Pazar	2	17		56		33		53	
Pazartesi	3	18		54		31		53	
Salı	4	19		53		29		52	
Çarşamba	5	20		51		27		51	
Perşembe	6	21		49		25		50	
Cuma	7	22		47		23		49	
Cumartesi	8	23		45		21		48	
Pazar	9	24		44		19		47	
Pazartesi	10	25		42		17		46	
Salı	11	26		40		15		45	
Çarşamba	12	27		38		13		44	
Perşembe	13	28		37		11		43	
Cuma	14	29		35		9		42	
Cumartesi	15	30		33		7		41	
Pazar	16	31		31		5		40	
Pazartesi	17	1		28	1	3		39	Şubat-ı Rumî 28
Salı	18	2		26	1	1		38	
Çarşamba	19	3		24	12	59		37	
Perşembe	20	4		22		57		36	
Cuma	21	5		19		55		35	
Cumartesi	22	6		17		52		34	
Pazar	23	7		16		51		33	
Pazartesi	24	8		14		48		32	
Salı	25	9		12		46		31	
Çarşamba	26	10		10		44		30	
Perşembe	27	11		7		42		29	
Cuma	28	12		5		40		28	
Cumartesi	29	13		3		38		27	
Pazar	30	14	11	2	12	36	6	26	

Muhtelif Hesab ve Zehâba Göre Tevârih ve Vukuat-ı Meşhûre

Bazı Vekâyi'-i Meşhûre Hicret-i Şeref-menkabetten Mukaddem

Sinîn

6212	Hilkat-ı Hazret-i Adem (aleyhisselam)
3974	Tûfan-ı Hazret-i Nuh (aleyhisselam)
3548	Mısır'ın ibtidâ-yı ma'mûriyeti
2968	Benî beşerin et yemeğe başlaması
2812	Mülûk-i Benî Asur'un ibtidâ-yı zuhuru
2570	Vilâdet-i Hazret-i İbrahim (aleyhisselam)
2470	Hitân-ı Hazret-i İsmail (aleyhisselam)
2317	Hazret-i Yakub aleyhisselamın Mısır'ı teşrifleri
2291	Mısır'da yedi sene mümted olan kaht u galâ
2225	Merâkib-i bahriyenin yıldızları rehber ederek seyr ü seferi
2176	Firavun'un Mısır'da etfâl-i zükûr-ı itlâfı
2166	Latin Krallığı'nın teşekkülü
2165	Atina Krallığı'nın teşekkülü
2075	Hazret-i Musa aleyhisselamın Mısır'dan hurûc buyurdukları
2034	Mülûk-ı Yehûd'un ibtidâ-yı hükûmeti
1638	Hazret-i Davud aleyhisselamın Suriye'de padişahlığı
1598	Hazret-i Süleyman aleyhisselamın padişahlığı
1353	Mülûk-ı Benî Asur'un Babil Hükümeti'nden ayrılması
1337	Roma şehrinin binası
1155	Buhtunnasr'ın Suriye ile Kudüs-i Şerif'i tahribi
1110	İran Şahlığı'nın Kiyanyan tabakasına intikali
1108	İranlıların Mısır'ı istilası
916	İskender'in Mısır'ı İranlılardan isturdadı
585	Milad-ı Hazret-i İsa (aleyhisselam)
517	Roma'da papa nasbı
484	Cam icadı
368	Tabaka-i Sasaniyan'ın zuhuru
234	Ayasofya'nın binası
201	Su terazisi icadı
163	Fransa Krallığı'nın teşekkülü
53	Vilâdet-i pür-meymenet-i Hazret-i Risâlet-penâhî
40	Tüy kalem icadı
33	Leh Krallığı'nın teşekkülü
25	İskoçya Krallığı'nın teşekkülü
14	İngiltere Krallığı'nın teşekkülü
11	İspanya Krallığı'nın teşekkülü

Hicret-i Celîleden Muahhar

1	Gaza-yı kübrâ-yı Bedir
2	Kıblenin Mescid-i Aksa'dan Kabe-i Mükerrerme'ye tahvili
10	Hacc-ı Veda
10	Feth-i celîl-i Mekke-i Mükerrerme
10	Feth-i bülend-i Hayber
10	Hilâfet-i celîle-i Hazret-i Ebu Bekir (radıyallahu anh)

Sinin

- 13 Hilafet-i celile-i Hazret-i Ömer (radiyallahu anh)
14 Bina-i Basra
14 Feth-i Şam
19 Feth-i Kayseri
19 Feth-i Mısır
24 Hilafet-i celile-i Hazret-i Osman (radiyallahu anh)
27 Feth-i cezire-i Kıbrıs
35 Hilafet-i celile-i Hazret-i Ali (radiyallahu anh)
36 İstanbul'un ibtidâki muhasarası
40 İbtidâ-yı zuhur-ı havâdis-i barut
41 Zuhur-ı Benî Ümeyye
42 Beriyye namıyla postalar işlemesi
47 İstanbul'u Yezid bin Muaviye'nin muhasarası
49 Galata'da Arab Camii'nin evvelki binası
53 İstanbul'u Süleyman bin İvaz'ın muhasarası
60 Vaka-i dil-sûz-ı Kərbela
75 Darb-ı sikke-i İslâmiye
80 Vilâdet-i Hazret-i İmam-ı Azam (radiyallahu anh)
82 Sicilya Ceziresiyle Messina Boğazı'nın fethi
92 İslâm'ın Endülüs'e ubûru
95 Galata Camii'nin ikinci binası
120 Kağıd icadı
121 Arablar beyninde İlm-i Kimya'nın şüyû'u
133 İnkırâz-ı Benî Ümeyye
139 Zuhur-ı Devlet-i Abbasiye
139 Endülüs'de Devlet-i Benî Ümeyye teşekkülü
141 İstanbul'un Harun Reşid tarafından muhasarası
150 İntikal-i Hazret-i İmam-ı Azam (radiyallahu anh)
183 Danimarka Krallığı'nın teşekkülü
192 İstanbul'un Ebu Melik tarafından muhasarası
297 Mağrib'te Devlet-i Fatımiyye'nin teşekkülü
362 Rusya Devleti'nin teşekkülü
422 Devlet-i Selçukiye'nin zuhuru
455 Macar Krallığı'nın teşekkülü
480 Vilâdet-i celile-i Hazret-i Abdülkadir (kuddise sırruhû)
516 Saat icadı
561 İntikal-i Hazret-i Abdülkadir (kuddise sırruhû)
567 Mülûk-ı Eyyubiye'nin zuhuru
604 Mevlid-i şerif kıraatının ibtidâsı ve vilâdet-i celile-i Hazret-i Mevlana (kuddise sırruhu'l-âlf)
656 Devlet-i Abbasiye'nin inkırâzı
672 İntikal-i Hazret-i Mevlana (kuddise sırruhu'l-âlf)
686 Gözlük icadı
687 Gemi pusulası icadı
687 Devlet-i Selçukiye'nin inkırâzı
688 Zuhur-ı Devlet-i ebed-müddet-i Aliyye-i Osmaniye
699 Mebde-i istiklal ve kıraat-ı hutbe-i şerife
726 Feth-i Bursa ve tevellüd-i Hazret-i Hüdavendigâr-ı Gazi
728 Darb-ı sikke-i hümâyûn-ı Osmaniye

Sinîn

- 728 Devlet-i Aliyye'de muvazzaf asker tanzimi
758 Şehzade Süleyman Paşa hazretlerinin bahren Rumeli'ye geçip Gelibolu'yu ve havalisini fetihleri
762 Top icadı
773 Feth-i Edirne
784 Mısır'da Devlet-i Çerakise'nin zuhuru
791 İntikal-i Hazret-i Şah-ı Bahaeddin-i Nakşibend (kuddise sırruhû)
792 Hüdavendigâr-ı Gazi hazretlerinin Kosova'da muzafferiyet ve şehadeti
796 Feth-i Selanik ve Yenişehir
797 Yıldırım Beyazid Han hazretlerinin Niğbolu galibiyeti
797 Anadolu Hisarı'nı inşa buyurdıkları
798 Bursa'da Cami-i Kebir'e vaz'-ı esas buyurdıkları
804 Vaka-i Timur
833 Bursa'da Emir Sultan hazretlerinin intikalî (kuddise sırruhû)
835 Feth-i Yanya
848 Sultan Murad-ı Sâni hazretlerinin Varna galibiyeti
851 Sanat-ı tubâ'at icadı
852 Kosova muzafferiyet-i saniyesi
856 Fatih hazretlerinin Rumeli Hisarı'nı bina buyurdıkları
857 Karadan gemiler imrânıyla İstanbul'u fetih buyurdıkları
858 Eski Saray'ın binası
862 Amerika'nın keşfi
865 Devlet-i Eyyubiye'nin inkırâzı
868 İtmâm-ı Cami-i Hazret-i Fatih
875 Saray-ı Cedid'in itmâmı
880 Mengli Giray Han'ın Devlet-i Osmaniye'ye mutâva'atı
892 Kemal Reis'in donanma ile İspanya'ya azîmeti
903 Bina-yı Cami-i Sultan Beyazid Han-ı Sâni
903 Ümid Burnu tarîkinin keşfi
920 Sultan Selim-i Evvel hazretlerinin Çaldıran vaka-i meşhuresi
922 Selim-i Evvel hazretlerinin Mısır'ı fethi
922 Emanât-ı celile ile şeref-yâb oldukları
922 Cep saati icadı
922 Feth-i Haleb ve Şam
923 Dersaadet'de tersane icadı
932 Sultan Süleyman'ın Fransa'yı himayesi
935 Viyana'nın birinci muhasarası
937 Canberdi Gazali'nin vefatı
944 Aden'in teshîri
947 İmparator Karlos'un hezîmeti
961 Bahr-ı Muhit-i Şarkî'ye Seydi Reis'in birinci seferi
965 Süleymaniye Camii'nin binası
979 Kılıç Ali Paşa'nın kaptan-ı derya nasbı
985 Endülüs'ün tahliyesi
977 Takiyüddin rasadının inşası ve hisab-ı usul-i a'şâfî
1005 Sultan Mehmed Han-ı Sâlis hazretlerinin Eğri kalesini fetih ve galebesi
1012 Memâlik-i İslâmiye'de duhân isti'mâli
1050 Enfiyenin İstanbul'da isti'mâli

Sinîn

- 1051 Avrupa'da gazete icadı
1094 Viyana'nın ikinci muhasarası
1116 Büyük Petro'nun Rusya'ya nizam vaz'ı
1135 Üsküdar'da Dâru't-tıbâ'a tesisi
1167 Çiçek aşısı ihtirâ'ı
1199 Balon icadı
1206 Telgraf icadı
1213 Selim-i Sâlis hazretlerinin Mısır'ı Bonapart'dan fetih ve istihlâsı Mısra (Selim-i Sâlis oldu mülk-i Mısır'a fatih-i sâni)
1215 Taş basmasın icadı
1222 Vapur gemisi icadı
1222 Sultan Mahmud Han-ı Sâni hazretlerinin Haremeyn-i Muhteremeyn'i Vahhabilerden tahliyeye himmet-i celileleri
1233 Avrupa musâlâha-i umumiyesi
1240 Şimendifer icadı
1241 Vaka-i Hayriye ve tesis-i asâkir-i nizamiye
1242 Dersaadet'de Mekteb-i Tibbiye tesisi
1253 Cizr-i Atîk'in inşası
1254 Karantina nizamının vaz'ı
1255 Tanzimat-ı Hayriyye
1259 Sultan Abdülmecid Han hazretlerinin sahîhü'l-ayâr meskûkât darbına himmetleri
1265 Ayasofya Cami-i Şerifi'ni imar buyurdıkları
1269 Hırka-i Saadet Daire-i Âliyesi'ni müceddeden inşa muvaffakiyetleri
1277 Ebniye-i mukaddese-i Harem-i Saadet'e muvaffakiyetleri
1277 Bursa Cami-i Kebiri'ni tecdid buyurdıkları
1278 Torpil icadı
1281 Teşkil-i Vilayât mebdeli
1281 Islahanelerin tesisi
1282 Prusyalıların Avusturya ile Sadova muharebesi
1283 Menâfi'-i Umumiye Sandıkları tesisi
1283 İğneli tüfek icadı
1284 Sultan Abdülaziz Han hazretlerinin Avrupa'ya seyahati
1286 Süveyş cedvelinin küşâdı
1287 Prusya ve Fransa devletlerinin muharebesi
1287 Almanya İmparatorluğu'nun ilanı
1287 İtalya Devleti'nin Roma'yı istilası
1287 Fransa'nın Cumhuriyete inkılabı
1288 Dersaadet'de tramvay ihdâsı
1289 Tütünün taht-ı inhisâra idhâli
1289 Tersane-i Âmire'de havz-ı sâbih isti'mâli
1290 Galata'da tünel küşâdı
1290 İzmir Demiryolu'nun inşası
1293 Kanun-ı Esasi vaz'ı
1293 Rusya muharebe-i ahîresi
1295 Berlin Kongresi
1296 Sicill-i ahvâl tesisi
1297 Dersaadet'de müzenin resm-i küşâdı
1307 Dersaadet'de Dilsiz Mektebi'nin küşâdı
1308 Aşâirden Hamidiye Süvari Ajaylarının teşkili
1312 Dersaadet rıhtımlarının vaz'ı esası
1313 Dersaadet'de Dârül-aceze'nin resm-i küşâdı
1315 Devlet-i Aliyye'nin Yunan ile vuku bulan muharebe ve muzafferiyeti

**Diyarbakir vilayetine Şimdiye kadar tayin ve i'zâm buyurulan
vülât-ı izâm hazerâtı**

Tayinleri	Sene	Mâh	Defe'ât	Esâmî-i Vülât
922	6			Bıyıklı Mehmed Paşa (Diyarbakir'de medfundur.)
928	7			Hüsrev Paşa
935	2			Fil Yakub Paşa
937	2			Süleyman Paşa
939	2			İbrahim Paşa
941	2			Hadım Ali Paşa
944	3			Sofu Mehmed Paşa
947	3			Rüstem Paşa
950	2			Bali Paşa
953	3			Tokadlızâde Mehmed Paşa
955	3			Ayas Paşa
969	14			İskender Paşa (Diyarbakir'de medfundur.)
972	3			Halhallı Behram Paşa
975	3			Diğer Hüsrev Paşa
978	1			Vezirzâde Hasan Paşa
979	4			Özdemiroğlu Osman Paşa (Diyarbakir'de medfundur.)
983		10		Derviş Paşa
983	3			Sağır Behram Paşa
987	1			Hadım Mehmed Paşa
988	1			İbrahim Paşa
989	1	1		Cığalazâde Sinan Paşa
990	1			Diğer Hüsrev Paşa
991	2			Şehid Mehmed Paşa
993	2			Cafer Paşa
995	3			Koca Mehmed Paşa
998	1		2	Cığalazâde Sinan Paşa
999	2		1	Deli İbrahim Paşa
1001	1		2	Saatçi Hasan Paşa
1002	1		2	Deli İbrahim Paşa
1003	1			Hadım Osman Paşa
1003		1		Mehmed Paşa
1004		6		Mehmed Paşa
1004		6		Ferhad Paşa
1004	6			Murad Paşa
1010				Hadım Hüsrev Paşa
1011		5		Sofu İbrahim Paşa
1011		11		Kitapçı Ömer Paşa
1012	1			Koca Osman Paşa
1013	1			Cığalazâde Mahmud Paşa
1014		5		Zincirkıran Ali Paşa
1015	5			Nasuh Paşa (Bir cami bina etmiştir.)
1020		6		Zülfikar Paşa
1020	2			Mustafa Paşa
1023		3		Muallimzâde Mehmed Paşa
1023		3		Tekeli Mehmed Paşa

Tayinleri	Sene	Mâh	Defe'ât	Esâmî-i Vülât
1024	3		1	Dilaver Paşa
1027	1		2	Mustafa Paşa
1028	2		2	Dilaver Paşa
1030		8		Kemankeş Ali Paşa
1031		5	3	Dilaver Paşa
1031	2			Süleyman Paşa
1033	1			Hafız Ahmed Paşa
1034	2			Deli Murad Paşa
1036	1			Koca Hüsrev Paşa
1037	1			Kürkçü Mehmed Paşa
1038	1			Halicızâde Mustafa Paşa
1039	2			Halil Paşa
1041		6	1	Tayyar Mehmed Paşa
1041	2			Silahdar Murtaza Paşa (Bir cami ve birkaç çeşmeleri vardır.)
1043	5		2	Tayyar Paşa
1048		6		Derviş Mehmed Paşa
1048	1	8	1	Silahdar Melek Ahmed Paşa (Bir cami bina etmiştir.)
1050	1	3		Maksud Paşa
1051	2	3		Derviş Mehmed Paşa
1054	1		1	Kara Mustafa Paşa
1055		6	2	Melek Ahmed Paya
1055		6		Telli Mustafa Paşa
1056	1	3	3	Melek Ahmed Paşa
1057	1	1		Çavuşzâde Mehmed Paşa
1058	1	2	1	Mısırlı Mustafa Paşa
1059		6		Çağırğan Mehmed Paşa
1059		5		Saçbağı Mehmed Paşa
1060	1		2	Kara Mustafa Paşa
1061	1			Haydarzâde Mustafa Paşa
1062	1			Mısırlı Mustafa Paşa
1063	1			Bostancı Mehmed Paşa
1064	1			Gürcü Cafer Paşa
1065		6		Şatır Kara Mustafa Paşa
1065		6	1	Tayyarzâde Ahmed Paşa
1066	1			Silahdar Ahmed Paşa
1067		6		Abaza Hasan Paşa
1067	2	4	2	Tayyarzâde Ahmed Paşa
1069	2			Silahdar Osman Paşa
1071	1			Mirahor Mustafa Paşa
1072		6		Silahdar Kenan Paşa
1072		6		Kethüda Mehmed Paşa
1073		10		Defterdar el-Hac Hüseyin Paşa
1073		10		Çukadar Hasan Paşa
1074	4			Yeniçeri Ağası Kenan Paşa
1078	1			el-Hac Mehmed Paşa
1079	3			Silahdar el-Hac Ömer Paşa
1082	2		2	Çukadar Hasan Paşa
1084	1			Şatır Mehmed Paşa

Tayinleri	Sene	Mâh	Defe'ât	Esâmî-i Vülât
1085	2		1	Kaplan Mustafa Paşa
1087	1		1	Damad Hüseyin Paşa
1088		6		Defterdar Ahmed Paşa
1088	1		2	Kaplan Mustafa Paşa
1089	3	3		Kemankeş Mahmud Paşa
1093		1		Kara Mehmed Paşa
1094		1		Osman Paşa
1094	6			Düdüklü İbrahim Paşa
1095	2			Siyavuş Paşa
1097	1		2	Damad Hüseyin Paşa
1098	1			Müfettiş Cafer Paşa
1099		6		Silahdar Ömer Paşa
1099	6	1		Osman Paşazâde Ahmed Paşa
1101	1			Kemankeş Ahmed Paşa
1102	1			Hacı Ali Paşa
1103	2		1	Şahin Mehmed Paşa
1105		3		Kalaylı Koz Ahmed Paşa
1105		2		Halil Paşa
1105		4		Ali Paşa
1105		2		Hacı Osman Paşa
1105				İsmail Paşa (memuriyeti yirmi gün devam etmiştir.)
1105		2		Darendeli Ahmed Paşa
1106		6		Hazine Kethüdası Ahmed Paşa
1106		4	2	Şahin Mehmed Paşa
1107	1			Topal Hüseyin Paşa
1108		7		Daltaban Mustafa Paşa (Bir mescid bina etmiştir.)
1109		6	1	İbrahim Paşa
1109		6		Tosun Mehmed Paşa
1110		7	1	Çelebi Yusuf Paşa
1111	1	9		Bıyıklı Mehmed Paşa
1113	2			Topal Yusuf Paşa
1114		6	2	İbrahim Paşa
1114		2	1	Hasan Paşa
1115			2	Çelebi Yusuf Paşa (Memuriyeti on gün devam etmiştir.)
1115	1		2	Hasan Paşa
1117	1			Palabıyık Yusuf Paşa
1118	1		3	İbrahim Paşa
1119	3		1	Recep Paşa
1122	3			Maktulzâde Ali Paşa
1125	2			Şehlâ İbrahim Paşa
1127	1		1	Kara Mustafa Paşa
1128	2		2	Receb Paşa
1130	2	6		Köprülüzâde Abdullah Paşa (Bir darü'l-kurrâ bina etmiştir.)
1132		8		Küçük Osman Paşa
1132	5			Arif Ahmed Paşa
1137	1		3	Receb Paşa
1138	1		1	Silahdar Mehmed Paşa
1139	2			Kürd İbrahim Paşa
1141	1			el-Hac Mustafa Paşa

Tayinleri	Sene	Mâh	Defe'ât	Esâmî-i Vülât
1142	1			Hekimbaşızâde Ali Paşa
1143	2		2	Kara Mustafa Paşa
1145	1		2	Silahdar Mehmed Paşa
1146	1		3	Kara Mustafa Paşa
1147		9		Gürcü İsmail Paşa
1147		6		Sarı Mustafa Paşa
1148	1			Silahdar Firarî Mustafa Paşa
1149		2		Genç Ali Paşa
1149	1		3	Silahdar Mehmed Paşa
1150		3	1	Abdi Paşazâde Ali Paşa
1151		1		Tuz Mehmed Paşa
1152		7		Mehmed Memiş Paşa
1153	1		1	Çeteci Abdullah Paşa
1154	1			Kethüda Hüseyin Paşa
1155		6		Güleç Ali Paşa
1155	1	7	2	Abdi Paşazâde Ali Paşa
1157		5		Kazıkçı Hüseyin paşa
1157	1	10	2	Çeteci Abdullah Paşa
1159		9		Polatzâde Çelik Mehmed Paşa
1160		5		Ahmed Paşa
1160		10		Sadr-ı esbak Hasan Paşa (Diyarbakir'de medfundur.)
1161	1			Yahya Paşa
1162	1	6	3	Çeteci Abdullah Paşa
1164		9	1	İbrahim Paşa
1165	1	6	4	Çeteci Abdullah Paşa
1166	1			Şehsuvarzâde Mustafa Paşa
1167	1		2	İbrahim Paşa
1168	2	6		Diğer İbrahim Paşa
1171	1		1	Abdullah Paşa
1172	1			Numan Paşa
1173		6	2	Abdullah Paşa
1173		8	5	Çeteci Abdullah Paşa (Diyarbakir'de medfundur.)
1174	1			Feyzullah Paşa
1175	2			Ağazâde Mustafa Paşa
1177	3			Sarı Abdurrahman Paşa (Bir kütüphane bina etmiştir.)
1180	1			Ali Paşa
1181	1			Hüseyin Paşa
1182	2			Abdülcemizâde Emin Paşa
1184	1			Bostancılıktan muhrec Ahmed Paşa
1185		6		Diğer Ali Paşa
1185	1	5		Hazinedar Ali Paşa
1187		6		Osman Paşa
1187		6		Ispanakçı Mustafa Paşa
1188	2			Abdullah Paşa
1190			1	Abdi Paşa
1190		6	2	Hazinedar Ali Paşa
1191	1			Abdullah Paşa
1191	1			Kemahlı Halil Paşa
1192		6		Ahmet İzzet Paşa

Tayinleri	Sene	Mâh	Defe'ât	Esâmî-i Vülât
1193		7		Osman Paşazâde Mehmed Paşa
1193		6		Hasan Paşa
1194		8		Mehmed Paşa
1195		4		Osman Paşa
1196	2		1	Kikâ Seyyid Abdi Paşa
1198		8		Nasuh Paşa
1199		5	1	Adimoğlu Abdullah Paşa
1200		5		Mikdad Ahmed Paşa
1200		5	2	Kikâ Abdi Paşa (Diyarbakir'de medfundur.)
1200		2		Yeğen Mehmed Paşa
1201		2		İzzet Mehmed Paşa
1201	1			Bekir Paşa
1202		11		Firuz Paşa
1203	1	1	2	Abdi Paşa
1204	1	1		Süleyman Paşa
1205	1	4		Ferhad Paşa
1207	1	2		Yusuf Paşa
1209		5		Hasan Paşa
1209		6		Bekir Paşa
1210	2	8		Kürd Ali Paşa
1213		3		Salih Paşa
1213		6		Silahdar Hacı İbrahim Paşa
1213		6	2	Adimzâde Abdullah Paşa
1214		9	1	Şeyhzâde İbrahim Paşa
1215		9		Çorumlu Hüseyin Paşa
1216		6		Tayyazâde Mahmud Paşa
1217		4		Zühdü İsmail Paşa
1218		6		Ebu Merak Mehmed Paşa
1218		5		Kösepaşazâde Veli Paşa
1219		2		Hüsrev Paşa
1219		10		Hasan Paşa
1220		6		el-Hac İbrahim Paşa
1220		6		Katrağasızâde Mehmed Paşa
1221		10		Murad Paşa
1222				Şerif Paşa
1222		8		Abdi Paşa
1223	6		2	Şeyhzâde İbrahim Paşa (Diyarbakir'de medfundur.)
1229	1			Erzurumlu Emin Paşa
1230	1			Süleyman Paşa (Diyarbakir surunu tamir etmiştir.)
1231		6		Maraşlı Kalender Paşa
1231		6		Baba Paşa
1232		10		Moralı el-Hac Bekir Paşa
1233	1			Abidin Paşa
1234		8		el-Hac Ali Paşa
1235		5		Behram Paşa
1235		3		Ahmed Paşa
1236		9		Derviş Hafız Ali Paşa
1237		6		Güranlızâde Ali Paşa (Diyarbakir'de medfundur.)
1237		6		el-Hac Alaeddin Paşa

Tayinleri	Sene	Mâh	Defe'ât	Esâmî-i Vülât
1238	1			Güranlızâde Mehmed Paşa (Diyarbakir'de medfundur.)
1239	1			Hüseyin Paşa
1240	1			Salih Paşa
1241	1	8		Ebu Lübud Mehmed Paşa
1243	1	6	2	Salih Paşa
1245	2	3		Yahya Paşa
1247	1			Ali Rıza Paşa
1248	1			Çötelizâde el-Hac İbrahim Paşa
1249				Çötelizâde İshak Paşa
1249	2	8		Sadr-ı esbak Mehmed Reşid Paşa (Diyarbakir'de medfundur.)
1252	2	2		Hafız Paşa
1255	1			Sadullah Paşa (Bir muvakkithane bina etmiştir.)
1256		6		Maraşlı Süleyman Paşa
1256		2		Mirza Saïd Paşa
1257				Zekeriya Paşa (Memuriyeti sekiz gün devam etmiştir.)
1257		9	1	Vecihi Paşa
1258	3	3		Milasî İsmail Paşa
1261	1	2		Hakkıpaşazâde İzzet Paşa
1262	1			Hayreddin Paşa
1263		6	1	Hamdi Paşa
1264	3	3		Esad Muhlis Paşa (Diyarbakir'de medfundur.)
1267	1	5		Abdülkerim Nadir Paşa
1268		2	2	Vecihi Paşa
1268	1			Ragıb Paşa
1270	1	5	2	Hamdi Paşa
1271	1	9		el-Hac İzzet Paşa (Şibli karyesinde güzel bir çeşme bina etmiştir.)
1273	1	5		Besim Paşa
1274		1	1	Halil Kâmilî Paşa
1275	1	1		Mahmud Paşa (Diyarbakir'de medfundur.)
1276	2			Ali Rıza Paşa
1277	1	7	2	Halil Kâmilî Paşa
1280	4	5		Mustafa Paşa
1284		7		İbrahim Derviş Paşa
1285	7	9		İsmail Hakkı Paşa (Haric-i surda bir cami bina etmiştir.)
1292	1	5		Ahmed Tevfik Paşa
1294	1	1		Übehtlü Devletlü Abdurrahman Paşa hazretleri
1296	2	3		Mehmed İzzet Paşa
1299	4	6		Hasan Samih Paşa
1303		5		Devletlü Aziz Paşa hazretleri
1303	1	5		Arif Paşa
1304		11	1	Sırrı Paşa
1305	2	6		Hacı Hasan Paşa
1308	4	1	2	Sırrı Paşa
1311	1	3		Saadetlü Enis Paşa hazretleri
1312	5	4		Atûfetlü Halid Beyefendi hazretleri
1318		2	-	Saadetlü Hacı Âsaf Paşa hazretleri (Vekaleten)
1318		9		Saadetlü Faik Paşa hazretleri

Vilayât-ı Şahanede Vülat-ı Âzam Hazeratı

Esâmî-i Vilayet	Esâmî-i Vülât	Rütbe
Edirne Vali Vekili	Arif Paşa	Müşir
Erzurum	Nazım Paşa	Vezir
İşkodra	Haydar Paşa	Ferik
Adana	Bahri Paşa	Rumeli
Ankara	Cevad Bey	Bâlâ
Aydın	Kamil Paşa	Vezir
Bitlis	Ferid Bey	Bâlâ
Basra	Muhlis Paşa	Ferik
Bağdad	Abdulvahhab Paşa	Rumeli
Beyrut	Halil Paşa	Vezir
Cezayir-i Bahr-ı Sefid	Abidin Paşa	Vezir
Hicaz Vali ve Kumandanı	Ahmed Ratıb Paşa	Müşir
Haleb	Kâzım Bey	Bâlâ
Hüdavendigâr	Reşid Paşa	Vezir
Selanik	Rauf Paşa	Vezir
Suriye	Hüseyin Nazım Paşa	Vezir
Sivas	Reşid Bey	Bâlâ
Trabzon	Reşad Bey	Bâlâ
Trablusgarb	Hüseyin Hüsnü Bey	Bâlâ
Kastamonu	Enis Paşa	Vezir
Konya	Faik Bey	Bâlâ
Kosova	Şakir Paşa	Ferik
Mamuretülaziz	Fehmi Efendi	Bâlâ
Manastır	Hâzım Bey	Bâlâ
Musul	Nuri Paşa	Rumeli
Van	Tahir Paşa	Rumeli
Yanya	Osman Fevzi Paşa	Ferik
Yemen	Tevfik Paşa	Bâlâ

Müstakil Mutasarrıflıklarda Bulunan Mutasarrıfın-i Kirâm

İzmid	Kâzım Bey	Ulâ Evveli
Bingazi Mutasarrıf ve Kumandanı	Ahmed Tahir Paşa	Ferik
Cebel-i Lübnan	Muzaffer Paşa	Vezir
Çatalca	Mustafa Cevad Bey	Bâlâ
Zor	Şükrü Paşa	Rumeli
Kudüs-i Şerif	Reşid Bey	Bâlâ
Kale-i Sultaniye	Hıfzı Paşa	Rumeli

Eyalât-ı Mümtâze

Hidiv-i Mısır Abbas Hilmi Paşa Sadâret-i Uzmâ Pâyesi
Bulgaristan Prensi ve Rumeli-i Şarkî Valisi Prens Ferdinand Müşir
Sisam Beyi Mihalaki Bey Ulâ

[ERKÂN VE ME'MURÎN-İ VİLAYET]

Institut kurde de Paris

ERKÂN VE ME'MURİN-İ VİLAYET

Vali-i Vilayet

Mehmed Nazım Paşa

Rütbe

Rumeli

Mecidi

1

Osmani

1

Esâmî	Rütbe	Tarih	O[smani]	Tarih	M[ecidi]	Tarih
Naib Ömer Lütfü Efendi	Mahrec					
Vali Muavini Mina Efendi	Mütemâyiz	2 R 321	3	21 Ra 310	3	Gümüş Liyakat ve Yunan madalyaları
Defterdar Melek Muhlis Efendi						
Mektubî münhal						

Meclis-i İdâre-i Vilayet

Reis Vali-i Vilayet

Azâ-i Tabiiyye

Naib Efendi

Vali Muavini Mina Efendi

Defterdar Efendi

Mektubî-i Vilayet

Müftü Sabahaddin Efendi Edirne Pâyesi

Nakibül-Eşref Kaymakamı Mahrec 3 8 M 308

Hacı Mesud Bey

Ermeni Murahhasası

Bezakil Efendi

Azâ-i Müntehabe

Osman Zeki Bey Ülä Evveli 6 R 308 O 2 M 2

Abdülkadir Paşa (Rumeli) M 2

Kazzazyan Ohannes Efendi (Mütemâyiz)

Dikranyan Haçador Efendi (Sâlise)

Mektubî Kalemî

Mektubî Muavini Ali Fikri Bey (Sâlise)

Mümeyyiz Zülfikar Hakkı Efendi Ülä Sânişi 3 R 317, Üçüncü Mecidi 25 R 319

Serhalife Hüseyin Sıdkı Efendi Sâlise 24 Za 308, M 5 26 Za 311)

Müsevvidân

Ragıb Efendi Sâlise

Said Efendi Sâlise

Mehmed Muhlis Efendi Râbi'a

İzzet Efendi Sâlise

Fazlı Efendi

Refi Bey Sâlise

Abdüsselam Efendi

Şevket Efendi

Mübeyyizân

Nedim Bey	Asım Efendi
Tevfik Efendi	Kemal Efendi
Abdülkadir Efendi	Ragıp Efendi
Muhiddin Efendi	Sırrı Efendi

Evrak Kalemi

Müdür Osman Sakıb Efendi Mütamayız 9 Ra 318

Mukayyid Hasan Efendi	Mukayyid Sabri Efendi Hâmise 4 Ra 312
Mukayyid Ahmed Efendi	Mukayyid Baki Efendi
Mukayyid Hikmet Efendi	Mukayyid Reşad Efendi

Meclis-i İdare-i Vilayet Kalemi

Başkâtib Feyzi Efendi Mütamayız 23 B 312, Üçüncü Osmanî

İkinci Kâtib Mehmed Rıza Efendi Sâlis

Kâtib Hacı Besim Efendi (Râbi'a 20 Ş 313 Beşinci Mecidi)

Kâtib Samuel Efendi	Kâtib Mehmed Efendi
Kâtib Abdülaziz Efendi	Kâtib Faik Efendi
Ziya Efendi	

Muhasebe Kalemi

Mümeyyiz Vahid Efendi Sâniye 6 Ş 311

Masârifât Kâtibi Kâmil Bey Râbi'a	Havâlât-ı Umumiye Kâtibi Mustafa Şevket Efendi
Vâridât Kâtibi Mustafa Sıdkı Efendi	İ'lâmât Kâtibi Mustafa Vasfi Efendi
Vilayet Cedvel Kâtibi Hacı Abdülkadir Efendi	Refiki Mehmed Şevket Efendi
Vilayet Cedvel Kâtibi Refiki Tayyib Efendi	Mesâlih-i Cârîye Kâtibi Kemal Efendi
Liva Cedvel Kâtibi Şevki Efendi	Mübeyyiz Yahya Efendi
Kaza Cedvel Kâtibi Abdülaziz Efendi	Mübeyyiz Şeyh Mehmed Efendi
Masraf Kâtibi Refiki Şeyh Mehmed Efendi	Yevmiye Kâtibi Hakkı Efendi
Adliye Hesab Kâtibi Mihri Efendi	Merkez Sandık Emîni Abdülvahhab Efendi

Sicill-i Ahvâl Memurın Komisyonu

Reis Mektubî-i Vilayet

Azâ Mektubî Mümeyyizi Zülfikar Hakkı Efendi	Azâ Evrak Müdürü Osman Sakıb Efendi
Azâ Meclis-i İdare Başkâtibi Feyzi Efendi	Azâ Muhasebe Mümeyyizi Vahid Efendi
Azâ Mektubî Hulefâsından Ragıp Efendi	Kâtib Mektubî Hulefâsından Refi Bey

Meclis-i İdare Nezdinde Müteşekkil Heyet-i İthâmiye

Reis Meclis-i İdare Azâsından Abdülkadir Paşa

Azâ Defter-i Hakani Memuru Mustafa	Azâ Meclis-i idare Azâsından
Azâ Hulusi Efendi	Azâ Haçdor Efendi
Meclis-i İdare Müdde-i Umûmi Vekili	Meclis-i İdare Başkâtibi Feyzi Efendi
Meclis-i İdare Mustanuku	Meclis kâtib-i Sânisî Rıza Efendi
Heyet-i İthâmiye Kâtibi Samuel Efendi	

Vilayet Nâfi'a Komisyonu

Reis Vali-i Vilayet

Azâ Meclis-i İdare Azâsından Abdülkadir Paşa
Azâ Nüfus Nâzırı Ali Nihad Efendi
Azâ Sermühendis Mustafa Nadir Efendi
Azâ Şube Memuru Bekir Sıdkı Efendi

Azâ Beledî Azâsından Abdurrahman Efendi
Azâ Ticaret Odası Azâsından Feyzi Efendi
Azâ Komisyon Kâtibi Sabri Efendi

Tahsilat Komisyonu

Reis Defterdar Melek Muhlis Efendi
Azâ Meclis-i İdare-i Vilayet Azâsından Azâ Beledî Azâsından Hafız
Abdülkadir Paşa Mehmed Efendi

Mahkeme-i Şer'î Şerif

Başkâtib Şükrü Efendi Bursa Pâyesi
Müsevvid Zülfikar Efendi Zabıt Kâtibi Yusuf Necib Efendi
Zabıt Kâtibi Abdürrezzak Efendi Mübeyyiz Halil Sırrı Efendi
Mukayyid Sabır Efendi

Daire-i Adliye

Adliye Müfettişi İsmail Hakkı Efendi

Encümen-i Adliye

Reis İstînâf Mahkemesi Reis-i Evveli Nâib Efendi
Azâ İstînâf Mahkemesi Ceza Reisi Tevfik Efendi
Azâ İstînâf Mahkemesi Müdde'î-i Umumî Salim Efendi
Azâ Bidâyet Mahkemesi Reis-i Evveli Tevfik Efendi
Azâ Bidâyet Mahkemesi Ceza Reisi Mesud Efendi
Azâ Merkez Müdde'î-i Umumî Muavini İsmail Efendi
Encümen Kâtibi Yusuf Efendi

İstînâf Hukuk Mahkemesi

Reis Naib Efendi
Azâ Arif Bey Azâ Abdülğani Bey Sâniye
Azâ Bogos Efendi Sâniye Azâ Çermikliyan Said Efendi
Azâ Mülâzımı Abdülkadir Efendi

İstînâf Ceza Dairesi

Reis Tevfik Efendi
Azâ Zülfikar Bey Azâ Zülfü Bey Sâlise 4 Mecidi
Azâ Çıracıyan Stepan Efendi Azâ Papasyan Yusuf Efendi
Azâ Mülâzımı Ziya Efendi
Müdde'î-i Umumî Salim Efendi Sâlise Müdde'î-i Umumî Kâtibi Abdullah Efendi

İstînâf Kalemî

Başkâtib Yusuf Efendi
Hukuk Dairesi Zabıt Kâtibi Arif Efendi
Hukuk Dairesi Zabıt Kâtibi Mehmed Kemal Efendi
Ceza Dairesi Zabıt Kâtibi Tevfik Efendi
Ceza Dairesi Zabıt Kâtibi Tevfik Efendi

Bidâyet Hukuk Dairesi

Reis Tevfik Efendi
Azâ Mustafa Efendi Azâ Hanna Necmi Efendi
Azâ Mülâzımı Abdülcelil Efendi

Bidâyet Ceza Dairesi

Reis Mesud Efendi

Azâ Sabri Efendi Azâ Aleksan Efendi
Azâ Mülâzımı Abdurrahman Efendi
Müdde'î-i Umumî Muavini İsmail Efendi

Bidâyet Kalemî

Başkâtib Nailî Efendi

Hukuk Zabıt Kâtibi Cemil Efendi Ceza Zabıt Kâtibi Zünnun Bey
Hukuk Zabıt Kâtibi Tohman Efendi Ceza Zabıt Kâtibi Hacı Hamid Efendi

İstintak Dairesi

Sermustantık İbrahim Efendi Mustantık Muavini münhal
Mustantık Mukayyidi Fevzi Bey

İcra Dairesi

İcra Memuru Said Efendi İcra Mübaşiri İbrahim Halil Efendi

Mukavelât Dairesi

Mukavelât Muharriri Ömer Bey Refiki Süleyman Efendi

Dava Vekilleri

Mehmed Ali Efendi Natık Efendi Sâlise
Kirakos Efendi Keyork Efendi

Ticaret Odası

Reis Bekir Efendi

Azâ Hacı Hüseyin Efendi Azâ Haçador Efendi Sâlise
Azâ Abdurrahman Ağa Azâ Andon Efendi
Azâ ve Kâtib Ziya Efendi Azâ Stepan Efendi
Azâ Feyzi Efendi Azâ Agop Efendi
Azâ Mıgırdıç Efendi

Maarif İdaresi

Maarif ve Mekteb-i İdadi Müdürü Ahmed Efendi
Muhasebe Memuru Hafız Hakkı Efendi
Kâtib İbrahim Ethem Efendi Muhasebe Refiki Mustafa Efendi
Sandık Emimi Ahmed Nazım Efendi Fahri Müze Memuru Natık Efendi

Meclis-i Maarif

Reis Mekteb-i İdadi Müdürü Ahmed Efendi
Azâ Müftü Sabahaddin Efendi Azâ Hacı Hafız Mahmud Efendi
Azâ Müderris Mahmud Efendi Azâ Râif Efendi
Azâ Piranizâde Mehmed Efendi

Diyarbakır İdadi-i Mülkiyesi Heyet-i İdare ve Tedrîsiyesi

Müdür-i Mekteb Ahmed Efendi
Ahlâk ve Fransızca Muallimi Mekteb Müdürü Ahmed Efendi
Ulûm-ı Diniye ve Ahlâkiye Muallimi Hacı Hafız Mahmud Efendi
Arabî Muallimi Ali Rıza Efendi
Farisî ve Kitâbet ve üçüncü sene Türkçe Muallimi Ali İlmi Efendi

Hendese, Ziraat ve Kısım-ı Evvel Hesab Muallimi Sadık Efendi
Coğrafya Muallimi Yüzbaşı Eşref Efendi
Birinci ve ikinci seneler Türkçe ve Kısım-ı Sâni Hesab Muallimi Abdülvahhab Efendi
Hat Muallimi Abdüsselam Efendi
Resim Muallimi Mülâzım-ı Evvel Fethullah Efendi
Ermenice Muallimi Şevki Efendi
Tarih ve dördüncü sene Türkçe Muallimi Celal Efendi
Mubassır Halil Ağa
Mevcud-ı Şâkirdân 90 Hademe 2

Hamidiye Mekteb-i Sanayii

Müdür Halil Rifat Bey Sâniye

Kâtib Kâzım Bey	Mubassır Naci Efendi
Halıcı Muallim Agop Efendi	Nessâc Talebeden Mahmud Onbaşı
Modelci ve Muallim Muavini Talebeden Abid Çavuş	Hademe Gapril Ağa
Aşçı Ohannes Ağa	Talebe-i Mevcude 38

Darül-muallimîn

Muallim Abdülvahhab Vehbi Efendi
Talebe-i Mevcude 9 Hademe 1

İnâs Rüşdiyesi

Muallime-i Ülä Fatma Zehra Hanım	Muallime-i Sâniye Hatice Hanım
Hat Muallimi Fethullah Efendi	Nakış Muallimesi Saniye Hanım
Mubassıra Esmâ Hanım	
Mevcud-ı Şâkirdân 160 Hademe 1	

Hâdim-i Terakkî-i Hamidî Mekteb-i İbtidâiyesi

Muallim-i Evvel Mustafa Akif Efendi Muallim-i Sâni Bekir Efendi
Mevcud-ı Şâkirdân 150 Hademe 1

Şule-i Terakkî-i Hamidî Mekteb-i İbtidâisi

Muallim-i Evvel Salih Efendi Muallim-i Sâni Hafız Mustafa Efendi
Talebe-i Mevcude 38 Hademe 1

Feyz-i Terakkî-i Hamidî Mekteb-i İbtidâisi

Muallim-i Evvel Reşid Efendi Muallim-i Sâni Ali Efendi
Talebe-i Mevcude 45 Hademe 1

Burhan-ı Terakkî-i Hamidî Mekteb-i İbtidâisi

Muallim-i Evvel Hamdi Efendi Muallim-i Sâni Mehmed Efendi
Talebe-i Mevcude 43 Hademe 1

Nümune-i Terakkî-i Hamidî Mekteb-i İbtidâisi

Muallim-i Evvel Emin Efendi Muallim-i Sâni Şeyh Musa Efendi
Talebe-i Mevcude 33 Hademe 1

Dârü'l-İrfan-ı Hamidî İnâs Mekteb-i İbtidâisi

Muallime Münife Hanım Mubassıra Fatma Hanım Talebe-i Mevcude 37

Dahil-i Vilayetteki Mekâtib-i Gayr-i Müslime Lisan-ı Osmanî Muallimleri

Diyarbakir'de Süryani Mektebi Lisan-ı Osmanî Muallimi Hüseyin Sadık Efendi
Diyarbakir'de Ermeni Mektebi Lisan-ı Osmanî Muallimi Mustafa Vasfi Efendi
Diyarbakir'de Keldani Mektebi Lisan-ı Osmanî Muallimi Ahmed Nazım Efendi
Palu'da Ermeni Mektebi Lisan-ı Osmanî Muallimi İsmail Hakkı Efendi

Vergi Dairesi

Müdür Hamid Efend Mütemâyiz 3 Mecidi
Mizan Başkâtibi münhal
Merkez Vergi Kâtibi Kasım Edib Efendi
Refîki Rifat Efendi
Şark Nahiyesi Vergi Kâtibi Osman Nafiz Efendi
Garb Nahiyesi Vergi Kâtibi Reşid Efendi
Kikâ Tırkân Vergi Kâtibi Hüseyin Rauf Efendi
Defterci Behram Efendi

Nüfus Nezâreti

Nâzır Ali Nihad Efendi Sâlise
Başkâtib Hacı Ali Bey Sâniye Kâtib-i Sâni Ali Efendi

Heyet-i Tefrîk

Reis Evrak Müdürü Osman Sakıb Efendi
Azâ Abdülkadir Efendi Azâ Çıracıyan Stepan Efendi

Matbaa-i Vilayet

Nâzır Mektubî-i Vilayet
Müdür Ali Fikri Bey Muharrir Abdüsselam Sezai Efendi

Hurûfât Dairesi

Sermürettib Artin Efendi Makineci Serkis Ağa
Mürettib Matos Efendi Merdaneci Abdullah Efendi
Müvezzi' Mustafa Efendi

Litografya Dairesi

Litografya Memuru Mehmed Muhlis Efendi Râbi'a
Refik-i Evvel Samih Efendi Refik-i Sâni Ahmed Ağa
Litografyada lüzumu takdirinde iki nefer muvakkat çarkçı istihdam olunur.

Defter-i Hakanî Dairesi

Memur Mustafa Hulusi Efendi Sâlise 4 Ra 312
Başkâtib Mehmed Mesud Efendi Kâtib-i Sâni Abdurrahman Hayri Efendi
Merkez Tapu Kâtibi Aziz Efendi

Tedkik-i Senedât Komisyonu

Reis Defter-i Hakanî Memuru Mustafa Hulusi Efendi
Azâ İbrahim Efendi Azâ Dikranyan Haçador Efendi
Kâtib Mektubî Kalemi Hulefâsından Ragıb Efendi Aza Hanna Necmi Efendi

Ziraat Bank Şubesi

Memur Bekir Sıdkı Efendi Muavin Mehmed Nuri Efendi
Başkâtib ve Veznedar Mehmed Refik Efendi Kâtib-i Sâni Ahmed Tevfik Efendi

Mukayyid Süleyman Faik Efendi
Tahsildar Arif Efendi

Bedelât-ı Nakdiye Takib Memuru Celaledin Efendi
Bedelât-ı Nakdiye Sergi Kâtibi Fahri Bey

Ziraat Bank Şube Meclisi İdaresi

Reis Ticaret Odası Azâsından Hacı Hüseyin Efendi
Azâ Memur Bekir Sıdkı Efendi Azâ Belediye Azâsından Fazlı Efendi
Azâ Belediye Azâsından Hacı Said Efendi Azâ Ticaret Azâsından Haçador Efendi

Nâfi'a Dairesi

Sermühendis Nadir Efendi Râbi'a Mühendis Hüseyin Efendi Râbi'a
Kondüktör Yakub Efendi Râbi'a Kâtib Sabri Efendi Sâlise

Evkaf İdaresi

Muhasebeci Hüsnü Efendi Mütemâyiz 3 Mecidi
Başkâtib Raif Efendi Sandık Emni Samih Efendi
Evkaf-ı Mülhaka Kâtibi Sabri Efendi Tahsilat ve İnşaat Memuru Rifat Efendi
Evkaf Mühendisi Abidin Bey Defterci Mehmed Sabri Efendi

Evkaf Komisyonu

Reis Meclis-i İdare Azâsından Osman Zeki Bey
Azâ Muhasebeci Efendi Azâ Hüsreviye Müderrisi Mahmud Efendi
Azâ Piranizâde Mehmed Efendi Azâ Hacı Şeyh Efendizâde Mehmed Efendi

Daire-i Belediye

Reisi Niyazi Efendi Ülä Sâni 3 Mecidi
Azâ Hacı Abdurrahman Bey Sâlise Azâ Fazlı Efendi
Azâ Dellalbaşızâde Abdurrahman Efendi Sâlise Azâ Aziz Efendi
Azâ Bekir Efendi Azâ Hacı Said Efendi
Azâ Abdülaziz Efendi Azâ Hacı Hafız Mehmed Efendi
Kâtib Mustafa Nuri Efendi Râbi'a 14 B 312
Tabib İsmail Bey Cerrah Ali Efendi
Müfettiş ve Mühendis Abidin Bey Merkez Sancağı Aşı Memuru Osman Efendi
Sandık Emni Mehmed Bey (Sâlise) Çavuş Nefer 6
Eczacı Agop Efendi Tulumbacı Mahmud Efendi
Muavini Rafet Efendi Muavini Karabet Ağa

Gureba Hastahanesi

Tabib İsmail Bey Kâtib Kasım Efendi
Serhademe Şamlızâde Mustafa Efendi

Tedarik-i Vesait-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Reis Belediye Reisi Niyazi Efendi Azâ Aziz Efendi
Azâlık İnzimâmiyla Kâtib-i Evveli Azâ Yüzbaşı Şahab Bey
Mustafa Efendi Kâtib-i Sâni Redif Başçavuşu Efendi

Telgraf ve Posta İdaresi

Diyarbakir ve Mamuretülaziz Vilayetleri
Telgraf ve Posta Başmüdüri Sami Efendi Mütemâyiz
Diyarbakir Ciheti Müfettiş Muavini Hacı Nuri Efendi Sâlise 1 Ca 315
Diyarbakir Telgraf ve Posta Merkez Müdüri Hacı Hilmi Efendi Sâniye 10 Z 317, Dördüncü Mecidi 24 Ş 315
Başmüdüriyet Serkâtibi Talat Efendi Başmüdüriyet Muhasebe Kâtibi David Efendi
Başmüdüriyet Mukayyidi Şefik Efendi Muhabere Sermemuru İlhami Efendi

Muhabere Sermemuru Vehhab Efendi
Muhabere Memuru Hasan Efendi
Muhabere Memuru Zihni Efendi
Muhabere Memuru Fuad Efendi
Muhabere Memuru Ali Yelver Efendi
Muhabere Memuru Sami Efendi
Muhabere Memuru Midhat Efendi

Muhabere Sermemuru Tahir Efendi
Muhabere Memuru Raif Efendi
Muhabere Memuru Şükrü Efendi
Muhabere Memuru Sırrı Efendi
Muhabere Memuru Vasfi Efendi
Muhabere Memuru Esad Efendi
Muhabere Memuru Abdi Efendi

Muhabere Memuru Esad Efendi

Muhaberât-ı Ecnebiye Şefdistasyonu Amasyan Efendi

Muhaberât-ı Ecnebiye Sermemuru

Stepan Efendi

Ârâm Efendi

Muhaberât-ı Ecnebiye Memuru Abdülkadir Efendi

Muhaberât-ı Ecnebiye Memuru Fehmi Efendi

Muhaberât-ı Ecnebiye Memuru Mikdad Efendi

Muhaberât-ı Ecnebiye Memuru Zeki Efendi

Muhaberât-ı Ecnebiye Memuru Rafet Efendi

Muhaberât-ı Ecnebiye Memuru Raif Efendi

Muhaberât-ı Ecnebiye Memuru Yasef Efendi

Muhaberât-ı Ecnebiye Memuru Nazım Efendi

Makineci Mehmed Ali Efendi

Muhaberât-ı Ecnebiye Memuru Aşud Efendi

Diyarbakir Posta Müdürü Hacı Abdullah Efendi Sâniye Za 315 4 Osmanî 6 B 316

Mukayyidi Abdullah Efendi

Jandarma Alayı

Alay Kumandanı Eyüb Bey

İdare Emni Abdülcelil Efendi Rusya Muharebesi Madalyası

Birinci Merkez Taburu

Binbaşı Mehmed Asım Efendi

Tabur Kâtibi Mehmed Bey

Piyade Yüzbaşı münhal

Piyade Yüzbaşı münhal

Piyade Yüzbaşı Hasan Bey

Süvari Yüzbaşı Ahmed Efendi (4 Mecidi ve Kars İftihar Madalyası)

Süvari Yüzbaşı Şaban Ağa (4 Mecidi ve Kars İftihar Madalyası)

Süvari Yüzbaşı Hacı Yusuf Ağa

Piyade Mülâzım-ı Evveli Mahmud Ağa (5 Mecidi)

Piyade Mülâzım-ı Evveli Süleyman Efendi

Piyade Mülâzım-ı Evveli Abdülkadir Ağa (5 Mecidi)

Süvari Mülâzım-ı Evveli Hasan Ağa

Süvari Mülâzım-ı Evveli Hacı Mehmed Efendi

Süvari Mülâzım-ı Evveli Nuri Ağa

Piyade Mülâzım-ı Sâni Mehmed Ağa 5 Mecidi ve İftihar Madalyası

Piyade Mülâzım-ı Sâni Bâki Efendi

Piyade Mülâzım-ı Sâni Ali Ağa

Süvari Mülâzım-ı Sâni Süleyman Ağa

Süvari Mülâzım-ı Sâni Zülfikâr Ağa

Süvari Mülâzım-ı Sâni Nasrullah Efendi

Mezkûr Alayın İkinci Mardin Taburu

Binbaşı Osman Ağa

Tabur Kâtibi Said Bey

Piyade Yüzbaşı Hacı Yusuf Efendi

Piyade Mülâzım-ı Evveli Mehmed Derviş Ağa

Piyade Mülâzım-ı Evveli Mustafa Ağa

Süvari Mülâzım-ı Sânisî Mehmed Ağa
Süvari Mülâzım-ı Sânisî Hacı Osman Ağa (5 Mecidî 15 C 307)
Piyade Mülâzım-ı Sânisî Hurşid Ağa
Piyade Mülâzım-ı Sânisî Ali Efendi
Süvari Mülâzım-ı Sânisî Ali Ağa
Süvari Mülâzım-ı Sânisî Reşid Ağa

Mezkûr Alayın Üçüncü Maden Taburu

Binbaşısı Ali Efendi (4 Mecidî)
Tabur Kâtibi Hacı Yahya Efendi
Piyade Yüzbaşı münhal
Piyade Yüzbaşı Salih Efendi (5 Mecidî 8 S 308)
Süvari Yüzbaşı Sami Bey
Süvari Yüzbaşı Mustafa Ağa (4 Osmanî, 4 Mecidî 7 M 307)
Piyade Mülâzım-ı Evveli münhal
Piyade Mülâzım-ı Evveli münhal
Süvari Mülâzım-ı Evveli Numan Efendi (4 Mecidî)
Süvari Mülâzım-ı Evveli Mehmed Emin Efendi (5 Mecidî)
Piyade Mülâzım-ı Sânisî Ali Ağa
Piyade Mülâzım-ı Sânisî Hüseyin Efendi
Süvari Mülâzım-ı Sânisî Yaşar Bey (İftihar Madalyası)

Mezkûr Alayın Dördüncü Esterli Seyyar Taburu

Binbaşısı Hamdi Ağa (4 Mecidî)
Tabur Kâtibi Mahmud Necib Efendi
Yüzbaşı Ahmed Efendi (4 Mecidî)
Yüzbaşı münhal
Yüzbaşı Ali Bey (5 Mecidî)
Yüzbaşı Hacı Reşid Efendi (4 Mecidî)
Mülâzım-ı Evvel münhal
Mülâzım-ı Evvel Şükrü Efendi
Mülâzım-ı Evvel münhal
Mülâzım-ı Evvel münhal
Mülâzım-ı Sâni Hacı Yusuf Ağa
Mülâzım-ı Sâni Rıza Bey
Mülâzım-ı Sâni Emin Ağa
Mülâzım-ı Sâni Zülfikar Ağa

Tahsildarlar

Merkez-i Vilayet Tahsildarlar Müfettişi İzzet Efendi
Sertahsildar Mustafa Efendi
Garb Süvari Tahsildarı Abdülkadir Efendi
Kikâ Tırkân Süvari Tahsildarı Mehmed Efendi
Merkez Piyade Tahsildarı Şeyhmus Efendi
Merkez Piyade Tahsildarı münhal
Şark Süvari Tahsildarı Abdülkadir Efendi
Şark Süvari Tahsildarı Said Efendi
Şark Süvari Tahsildarı Nasib Efendi
Merkez Piyade Tahsildarı münhal

Hapishane Memuru

Müdür Mehmed Bey
İmam Ali Efendi
Müfettiş Hüsnü Bey
Kâtib Osman Senai Efendi

Merkez-i Vilayette Müstahdem Polis Komiserleri

Serkomiser Mehmed Şevki Efendi (5 Mecidi)	
İkinci Sınıf Komiseri	Mustafa Asım Bey
İkinci Sınıf Komiseri	Hicabi Efendi
İkinci Sınıf Komiseri	Yusuf Raci Efendi (Sâlise)
İkinci Sınıf Komiseri	Ahmed Efendi (Yunan Madalyası)
Üçüncü Sınıf Komiseri	Abdurrahman Efendi
Üçüncü Sınıf Komiseri	Hacı Halil Efendi

Polis Memuru

Hafız Salih Efendi	Mahmud Galip Efendi
Abdülkerim Efendi	Mahmud Sabri Efendi
Said Efendi	Hacı Muhiddin Efendi
Rıza Efendi	Halid Efendi
Şerif Efendi	Hakkı Efendi

Mekleb-i Rüşdî-i Askerî Heyet-i İdaresi

Müdür Kolağası Maruf Efendi	
Dahiliye Yüzbaşı Mazhar Efendi	Dahiliye Mülâzım-ı Evveli Fethullah Efendi
Dahiliye Mülâzım-ı Evveli Nihad Efendi	Dahiliye Mülâzım-ı Sânisî Nafiz Efendi

Heyet-i Tedrîsiye

Arabî Muallimi Subhi Efendi	Arabî Muallimi Hasan Fehmi Efendi
Fârisî Muallimi münhal	Riyazî Muallimi münhal
Hüsn-i Hat Muallimi Vahid Efendi	İmlâ Muallimi Abdülbaki Efendi
Coğrafya ve Hendese Muallimi münhal	Fransızca Muallimi münhal
Kaide-i Osmanîye Muallimi Rasim Efendi	Resim Muallimi münhal

Mevcud-ı Şâkirdân

Dördüncü sene 30	Üçüncü sene 51
İkinci sene 30	Birinci sene 80
Yekûn-ı Şâkirdân 155	

Bazı Memurîn-i Vilayet

Vilayet Maiyyetine Memur Abdülmuhsin Efendi (Mütemâyiz)	
Vilayet Maiyyetine Memur Hasan Bey Râbi'a	
Vilayet Maiyyetine Memur Berki Efendi	
Vilayet Maiyyetine Memur Süreyya Bey	
Sıhhiye Müfettişi Vekili İsmail Bey	Baytar Müfettişi Tevfik Efendi
Ziraat Müfettişi münhal	Hazine Dava Vekili Hasan Efendi

Düÿûn-ı Umumiye

Müdür Mehmed Zeki Bey	
Başkâtib Stepan Efendi	İkinci Kâtib Ahmed Rifat Efendi
Tezkire Kâtibi Keyork Sıdkı Efendi	Kantar Kâtibi Mihail Efendi
Sandık Emîni Cercis Efendi	Kantarcı Gregos Ağa
Süvari Kolcusu Şih Mehmed Ağa	Piyade Kolcusu Mustafa Efendi
Süvari Kolcusu Mustafa Ağa	Piyade Kolcusu Zülfikar Ağa
Piyade Kolcusu Cercis Ağa	

Reji İdaresi

Memur Said İsa Efendi

Muhasebeci ve Sandık Emîni Nami Efendi

Dava Vekili Gregos Efendi

Muhasebe Kâtibi Rızkullah Efendi

Maden Reji Memuru münhal

Merkez Vilayete Merbût Nevâhî

Baharlu Nahiyesi

Müdür Hacı Mustafa Ağa

Muavin Hacı Reşid Ağa

Azâ

Hacı Abdullah Ağa

Hacı Veyis Ağa

Abdülkadir Ağa

Altınakar Nahiyesi

Müdür Beşir Ağa

Muavin Ahmed Ağa

Azâ

Hacı Mehmed Ağa

Hacı Şemdin Ağa

Esad Ağa

Hamidiye İbtidâî Mektebi Muallimi Mehmed Efendi

Kargalu Nahiyesi

Müdür Kasım Efendi

Muavini münhal

Azâ

Ali Ağa

Zülfikar Ağa

Hamza Ağa

Sıpiyâk Nahiyesi

Müdür Abdülkerim Ağa

Muavin Mehmed Şerif Ağa

Azâ

Emin Ağa

Hacı Derviş Ağa

Redif Onbeşinci Fırka-i Hümâyûn Kumandanlığı ve Erkân-ı Harbiye Dairesi

Fırka Kumandanlığı

Kumandan Vekili Miralay İsmail Bey

Osmanî

Mecidi

4

3

İftihar, Rus ve Karadağ Madalyaları

Erkân-ı Harbiye Reisi Kolağası Vehib Bey

Erkân-ı Harbiye Mülhak Yüzbaşı Refet Efendi

Erkân-ı Harbiye Mülhak Mülâzım-ı Evvel Ahmed Efendi

Redif Elli Yedinci Alay Miralay İsmail Bey

Redif Elli Yedinci Alayın Diyarbakır Taburu Zabitanı

Binbaşı Vekili Kolağası Neşet Efendi

Tabur kâtibi Mehmed Şakir Efendi

Yüzbaşı Şahab Efendi

Yüzbaşı İshak Efendi

Yüzbaşı İbrahim Efendi

Yüzbaşı Ali Efendi

Mülâzım-ı Sâni Hasan Efendi M 4

Mülâzım-ı Sâni Mehmed Efendi

Mülâzım-ı Sâni münhal

Mülâzım-ı Sâni İbrahim Hakkı Efendi

Depo Memuru Mülâzım-ı Sâni Mustafa Efendi

Tüfenkçi Ustası Abdi Ağa

Mezkûr Alayın İkinci Mardin Redif Taburu

Binbaşı Mustafa Efendi

Tabur kâtibi Mehmed Tefik Efendi

Kolağası Raif Efendi

Tabur Kâtibi Zeki Efendi

Yüzbaşı İbrahim Efendi

Yüzbaşı Ömer Efendi

Yüzbaşı Ömer Efendi Girid Madalyası

Yüzbaşı Derviş Efendi

Mülâzım-ı Sâni Abdülbâki Efendi
Mülâzım-ı Sâni Hasan Zihni Efendi M5
Depo Memuru Mülâzım-ı Evvel Mehmed Efendi

Mülâzım-ı Sâni Yakub Efendi
Mülâzım-ı Sâni Mehmed Emin Efendi
Çakmakçı Ustası Nuri Efendi

Mezkûr Alayın Üçüncü Ergani Madeni Redif Taburu

Binbaşı Şükrü Efendi
Yüzbaşı Mustafa Efendi
Yüzbaşı Abdülhamid Efendi
Mülâzım-ı Sâni Mehmed Fethi Efendi
Mülâzım-ı Sâni Ahmed Ragıb Efendi
Depo Memuru Mülâzım-ı Evvel Ali Asım Efendi

Tabur Kâtibi Nuh Naci Efendi
Yüzbaşı Rifat Efendi
Yüzbaşı Şeyhmus Efendi
Mülâzım-ı Sâni Arif Efendi
Mülâzım-ı Sâni Abdülmecid Efendi
Tüfekçi Ustası İsmail Efendi

Mezkûr Alayın Dördüncü Palu Redif Taburu

Binbaşı Tevfik Efendi
Yüzbaşı Tahir Efendi
Yüzbaşı İbrahim Efendi Girid Madalyası
Mülâzım-ı Sâni Zülfikar Efendi
Mülâzım-ı Sâni Tevfik Efendi
Depo Memuru Mülâzım-ı Sâni Esad Efendi

Tabur Kâtibi Mehmed Efendi
Yüzbaşı Şükrü Efendi
Yüzbaşı Mehmed Efendi
Mülâzım-ı Sâni Hasan Efendi
Mülâzım-ı Sâni Yunus Efendi
Çakmakçı Ustası Ahmed Niyazi Ağa

Redif Elli Sekizinci Alayın Dördüncü Siverek Taburu

Binbaşı İzzet Efendi
Yüzbaşı Raşid Efendi
Yüzbaşı Ahmed Efendi
Mülâzım-ı Sâni münhal
Mülâzım-ı Sâni İbrahim Efendi
Depo Memuru Mülâzım-ı Sâni Veliyyüddin Efendi

Tabur Kâtibi İbrahim Hulusi Efendi
Yüzbaşı İbrahim Efendi
Yüzbaşı Derviş Efendi
Mülâzım-ı Sâni İsmail Hakkı Efendi M5
Mülâzım-ı Sâni Hafız Bekir Efendi
Çakmakçı Ustası münhal

Redif Altmışıncı Alayın Dördüncü Midyat Taburu

Binbaşı münhal
Yüzbaşı Ali Efendi
Yüzbaşı Ömer Efendi
Mülâzım-ı Sâni Niyazi Efendi
Mülâzım-ı Sâni Musa Efendi
Depo Memuru Mülâzım-ı Sâni Nazım Efendi

Tabur Kâtibi Ahmed Remzi Efendi
Yüzbaşı Osman Efendi
Yüzbaşı Eyüb Efendi
Mülâzım-ı Sâni Kâmil Efendi
Mülâzım-ı Sâni Ahmed Efendi
Çakmakçı Ustası Rıza Efendi

Diyarbakir İlave Fırkasının Diyarbakir Livâsının Diyarbakir Alayı

Alay Kumandanı münhal

Birinci Diyarbakir İlave Taburu

Kumandan Kolağası Neşet Efendi M 4 Yunan Muharebe Madalyası
Birinci ve İkinci Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Hasan Fevzi Efendi
Üçüncü ve Dördüncü Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Hasan Efendi

İkinci Diyarbakir İlave Taburu

Kumandan münhal

Birinci ve İkinci Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Emin Efendi
Üçüncü ve Dördüncü Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Mehmed Reşid Efendi 5 Mecidi

Üçüncü Diyarbakir İlave Taburu

Kumandan münhal

Birinci ve İkinci Bölük Kumandanı münhal
Üçüncü ve Dördüncü Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Şevki Efendi

Dördüncü Ergani Madeni İlave Taburu

Kumandan münhal

Birinci ve İkinci Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Hasan Ağa
Üçüncü ve Dördüncü Bölük Kumandanı münhal

Livâ-yı Mezkûrun Ergani Madeni İlave Taburu

Alay Kumandanı münhal

Birinci Ergani İlave Taburu

Kumandan münhal

Birinci ve İkinci Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Hasan Tahsin Efendi
Üçüncü ve Dördüncü Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Mustafa Safvet Efendi

İkinci İlave Taburu

Kumandan münhal

Birinci ve İkinci Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Osman Vehbi Efendi
Üçüncü ve Dördüncü Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Şükrü Efendi

Üçüncü Palu İlave Taburu

Kumandan Kolağası Hasan Efendi

Birinci ve İkinci Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Mustafa Efendi
Üçüncü ve Dördüncü Bölük Kumandanı münhal

Dördüncü Palu İlave Taburu

Kumandan Hasan Rifat Efendi

Birinci ve İkinci Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Hasan Efendi
Üçüncü ve Dördüncü Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Hüseyin Efendi

Fırka-i Mezkûrun Siird İlave Livasının Mardin İlave Taburu

Alay Kumandanı Binbaşı Hafız Mehmed Efendi

Birinci Mardin İlave Taburu

Kumandan Kolağası Ahmed Raif Efendi

Birinci ve İkinci Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Osman Efendi
Üçüncü ve Dördüncü Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Nuri Efendi

İkinci Mardin İlave Taburu

Kumandan münhal

Birinci ve İkinci Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel İbrahim Hakkı Efendi
Üçüncü ve Dördüncü Bölük Kumandanı münhal

Üçüncü Midyat İlave Taburu

Kumandan Kolağası Hacı Mehmed Efendi

Birinci ve İkinci Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Ömer Efendi
Üçüncü Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Abdullah Hilmi Efendi
Dördüncü Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Faik Efendi

Malatya İlave Fırkasının Besni Livasının Siverek İlave Taburu

Kumandan münhal

Birinci Siverek İlave Taburu

Kumandan Ali Rıza Efendi

Birinci ve İkinci Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Hasbi Efendi
Üçüncü ve Dördüncü Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Şükrü Efendi

İkinci Siverek İlave Taburu

Kumandan Kolağası Mehmed Ağa

Birinci ve İkinci Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evveli Ferhad Ağa
Üçüncü ve Dördüncü Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evveli İbrahim Efendi

Üçüncü Siverek Taburu

Kumandan münhal

Birinci ve İkinci Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Ahmed Ziyaeddin Efendi
Üçüncü ve Dördüncü Bölük Kumandanı Mülâzım-ı Evvel Ali Ağa

Nizamiye Yetmiş Üçüncü Alayın Diyarbekir'de Ârâm-sâz Dördüncü Taburu

Binbaşı Tevfik Efendi	Tabur Kâtibi Abdülkadir Efendi
Tabur İmamı münhal	Tabib Yüzbaşı Ali Raci Efendi
Cerrah Ali Fehmi Efendi M 5	Eczacı Nikolaki Efendi
Tüfenkçi Ustası Salih Usta	Kâtib Muavini Mehmed Sabri Efendi
Yüzbaşı Hasan Ağa	Yüzbaşı Mehmed Efendi
Mülâzım-ı Sâni Halil Efendi	Mülâzım-ı Sâni Mehmed İzzet Efendi
Mülâzım-ı Sâni Ahmed Efendi	Mülâzım-ı Sâni münhal
Yüzbaşı Süleyman Ağa	Mülâzım-ı Sâni münhal
Yüzbaşı Ali Ağa	Mülâzım-ı Sâni münhal
Mülâzım-ı Sâni Mehmed Hilmi Efendi	

Nizamiye Yetmiş Dördüncü Alayın Diyarbekir'de Ârâm-sâz Üçüncü Taburu

Binbaşı Hacı Mehmed Tevfik Efendi O 4	Tabib Kolağası Ahmed Efendi
Kâtib İbrahim Efendi	İmam Hafız Zühdü Efendi
Kâtib Muavini Ahmed Hamdi Efendi	Eczacı Mehmed Feyzi Efendi
(Kars ve Kürdistan Madalyaları)	Tüfenkçi Abdürrezzak Efendi
Timarcı Ahmed Efendi	Mülâzım-ı Sâni Salih Rıza Efendi
Yüzbaşı Ali Ağa M 5	Yüzbaşı münhal
Mülâzım-ı Sâni Ramiz Efendi	Mülâzım-ı Sâni Ali Efendi
Mülâzım-ı Sâni münhal	Mülâzım-ı Sâni Mustafa Efendi
Yüzbaşı Ali Ağa	Yüzbaşı Ahmed Efendi
Mülâzım-ı Sâni Zühdü Efendi	Mülâzım-ı Sâni Mehmed Şevki Efendi

Diyarbekir Vilayetinde Ârâm-sâz Süvari Yirminci Alayı

Miralay Mehmed Seyyid Bey

3 Osmanî, 3 Mecidi

Altın İmtiyaz, Gümüş İmtiyaz, Rusya Madalyası,

Sanayi Madalyası, Yunan Madalyası

Kaymakam Mustafa Bey	İmam-ı Evvel Burhaneddin Efendi
Binbaşı Şeref Bey	İmam-ı Sâni Yahya Galib Efendi
Binbaşı Ömer Efendi	Cerrah-ı Evvel İsmail Hakkı Efendi
Alay Emni Mehmed Şükrü Efendi	Kolağası Osman Efendi M 5
Alay Kâtibi Hacı Mustafa Efendi	Kâtib-i Sâni Hasan Efendi
Tabib Kolağası Hasan Efendi	Esvâb Emni Yüzbaşı İbrahim Galib Efendi M 5
Baytar Yüzbaşı Ali Rıza Efendi	Yüzbaşı-i Evvel Şaban Efendi

Baytar Yüzbaşı Halil Efendi
Eczacı-yı Evvel Garamatis Efendi
Eczacı-yı Sâni Emin İsmail Efendi
Cerrah-ı Sâni Mahmud Nuri Efendi
Sarracbaşı Yusuf Ağa
Sancakdar Mülâzım-ı Sâni Kâzım Efendi
Mülâzım-ı Evvel Mahmud Hakkı Efendi
Mülâzım-ı Sâni Abdullah Galib Efendi
Yüzbaşı-i Sâni Mehmed Ağa
Mülâzım-ı Evvel münhal
Yüzbaşı-i Evvel İbrahim Sıdkı Efendi M 5
Mülâzım-ı Evvel Tefvik Efendi
Mülâzım-ı Sâni Ahmed Necati Efendi
Yüzbaşı-i Evvel Süleyman Nuri Efendi M 5
Mülâzım-ı Evvel münhal
Mülâzım-ı Sâni münhal

Mülâzım-ı Evvel münhal
Mülâzım-ı Sâni münhal
Çakmakçı münhal
Mülâzım-ı Evvel Mahmud Efendi
Mülâzım-ı Sâni Osman Efendi
Yüzbaşı-i Evvel Said Ağa
Mülâzım-ı Evvel Ahmed Rühdü Efendi
Mülâzım-ı Sâni Tayyar Efendi
Mülâzım-ı Sâni İsmail Hakkı Efendi
Yüzbaşı-i Sâni Halil Efendi M 5
Mülâzım-ı Sâni münhal
Yüzbaşı-i Sâni Abdullah Rifat Efendi M 5
Mülâzım-ı Evvel münhal
Mülâzım-ı Sâni Mehmed Efendi
Yüzbaşı-i Sâni Muhsin Efendi
Mülâzım-ı Evvel münhal

Mülâzım-ı Sâni münhal

Hamidiye Hafif Süvari Livâsı

Hamidiye Altıncı Livâ Kumandanı Hacı İshak Paşa

Hamidiye Hafif Süvari Kırk Birinci Alayı

Kumandan münhal

Mirlivâ İbrahim Paşa M 1 O 3 Altın ve Gümüş İmtiyaz ve İâne madalyaları
Binbaşı-i Evvel Mehmed Ağa Binbaşı-i Sâni Mustafa Efendi M 4
Kolağası Hüseyin Efendi Kâtib-i Sâni Bekir Efendi M4, O 4
Alay Kâtibi Hüseyin Efendi M 4 İmtiyaz ve Gümüş madalyaları
Yunan Madalyası İmam Mehmed Efendi

Alay-ı Mezkûrun Birinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Abdullah Ağa

Yüzbaşı-i Sâni Halef Ağa (M 4, O 4 İmtiyaz Altın ve Gümüş Madalyaları)
Mülâzım-ı Evvel Ali Ağa M 5 Mülâzım-ı Sâni Osman Ağa

Alay-ı Mezkûrun İkinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Mehmed Emin Ağa Yüzbaşı-i Sâni Şehar Ağa
Mülâzım-ı Evvel Abdi Ağa Mülâzım-ı Evvel Seno Ağa
Mülâzım-ı Sâni Seydo Ağa Mülâzım-ı Sâni Bekir Ağa

Alay-ı Mezkûrun Üçüncü Bölüğü

Kumandan Yüzbaşı-i Evvel Ahmed Efendi

Yüzbaşı-i Sâni Salim Ağa Mülâzım-ı Evvel Şeyh Fazıl Ağa
Mülâzım-ı Evvel Şeyh Ali Ağa M 5, O 4 Mülâzım-ı Sâni Abdo Ağa
(İmtiyaz, Altın ve Gümüş madalyaları) Mülâzım-ı Sâni İsa Ağa

Alay-ı Mezkûrun Dördüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Hasan Ağa Mülâzım-ı Evvel Osman Ağa
Mülâzım-ı Evvel Eyüb Ağa Mülâzım-ı Sâni Sincar Ağa
Yüzbaşı-i Sâni Mehmed Sadık Ağa
Misafir Yüzbaşı-i Evvel Ömer Ağa M 5, A 4 İmtiyaz Altın ve Gümüş madalyaları

Hamidiye Hafif Süvari Kırk İkinci Alayı

Kumandan Kaymakam Said Bey

Kaymakam-ı Aşâir Abdulhamid Bey M 3, O 4 Altın ve Gümüş Liyakat madalyaları

Binbaşı-i Evvel Yaşar Ağa

Binbaşı-i Sâni İsmail Bey M 3, O 4 Altın ve Gümüş Liyakat madalyaları

Kolağası Eyüb Ağa M 3 Altın ve Gümüş Liyakat madalyaları

Kâtib-i Evvel Tefrik Efendi Kâtib-i Sâni İbrahim Efendi

Sancakdar Mülâzım-ı Sâni Ahmed Ağa

Alay-ı Mezkûrun Birinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel İsmail Ağa Mülâzım-ı Evvel Ali Ağa

Mülâzım-ı Evvel Bero Ağa Mülâzım-ı Sâni Oso Ağa

Mülâzım-ı Sâni Sadun Ağa

Alay-ı Mezkûrun İkinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Ömer Ağa Yüzbaşı-i Sâni İsmail Ağa

Mülâzım-ı Evvel İsa Ağa Mülâzım-ı Evvel Ataman Ağa

Mülâzım-ı Sâni Bero Ağa Mülâzım-ı Sâni Mao Ağa

Alay-ı Mezkûrun Üçüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Mustafa Ağa Mülâzım-ı Evvel Aluş Ağa

Mülâzım-ı Evvel Mehmed Ağa M 3 Mülâzım-ı Sâni Mehmed Ağa

Altın ve Gümüş Liyakat madalyaları Mülâzım-ı Sâni Ahmed Ağa

Alay-ı Mezkûrun Dördüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel İsa Ağa Yüzbaşı Vekili Sinan Ağa

Mülâzım-ı Evvel Zülfikar Ağa Mülâzım-ı Evvel Alişan Ağa

Mülâzım-ı Sâni Hüseyin Ağa Mülâzım-ı Sâni Mustafa Ağa

Alay-ı Mezkûrun Beşinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Receb Raci Efendi Yüzbaşı Vekili Halil Ağa

Mülâzım-ı Evvel Eyüb Ağa Mülâzım-ı Evvel Hüseyin Ağa

Mülâzım-ı Sâni İsa Ağa Mülâzım-ı Sâni Hasan Ağa

Hamidiye Kırk Üçüncü Alayı

Kumandan Kaymakam Mehmed Emin Bey M 5

Kaymakam-ı Aşâir Mahmud Bey Binbaşı-i Evvel Ömer Ağa

Binbaşı-i Sâni Sinan Ağa Kolağası Mehmed Ali Ağa

Alay Kâtibi Zülfikar Efendi Kâtib-i Sâni Mustafa Efendi

İmam Hacı Osman Efendi Sancakdar Mülâzım-ı Sâni Zülfikar Ağa

Alay-ı Mezkûrun Birinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Yusuf Ağa M 5 Yüzbaşı-i Sâni İbrahim Ağa

Mülâzım-ı Evvel Mehmed Ağa Mülâzım-ı Evvel Mahmud Ağa

M 5, O 4 Altın ve Gümüş İmtiyaz madalyaları Altın ve Gümüş İmtiyaz madalyaları

Mülâzım-ı Sâni Sinan Ağa Mülâzım-ı Sâni Eyüb Ağa

Alay-ı Mezkûrun İkinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Tosun Ağa Yüzbaşı-i Sâni Vekili Hasan Ağa

Mülâzım-ı Evvel Henur Ağa Mülâzım-ı Sâni Sinan Ağa

Mülâzım-ı Sâni Eyüb Ağa

Alay-ı Mezkûrun Üçüncü Bölüğü

Yüzbaşı Vekili Mehmed Ağa Mülâzım-ı Evvel Seydo Ağa
Mülâzım-ı Evvel Yahya Ağa Mülâzım-ı Sâni Sinan Ağa
Mülâzım-ı Sâni Bozan Ağa

Alay-ı Mezkûrun Dördüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel İbrahim Efendi Mülâzım-ı Evvel Osman Ağa
Mülâzım-ı Sâni Temo Ağa

Hamidiye Hafif Süvari Kırk Dördüncü Alayı

Miralay münhal Kaymakam Halil Ağa
Binbaşı-i Sâni İbrahim Ağa Binbaşı-i Evvel Şeyh Mehmed Ağa
Alay Kâtibi Ali Rıza Efendi Kolağası Kamil Efendi M 5 Gümüş İmtiyaz Madalyası
Sancakdar Buko Ağa

Alay-ı Mezkûrun İkinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Mehmed Efendi Mülâzım-ı Evvel Mamo Ağa
Mülâzım-ı Sâni İbrahim Ağa Mülâzım-ı Sâni Derviş Ağa

Alay-ı Mezkûrun Üçüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel İshak Efendi Yüzbaşı-i Sâni Şeyh Eyüb Ağa
Mülâzım-ı Evvel Kaço Ağa Mülâzım-ı Evvel Ali Ağa
Mülâzım-ı Sâni Ali Ağa Mülâzım-ı Sâni Mehmed Ağa

Alay-ı Mezkûrun Dördüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Ali Ağa Yüzbaşı-i Sâni Şeyhmus Ağa
Mülâzım-ı Evvel Mehmed Ağa Mülâzım-ı Evvel Kubad Ağa
Mülâzım-ı Sâni Eyüb Ağa

Hamidiye Hafif Süvari Kırk Beşinci Alayı

Kumandan Kaymakam Hüseyin Bey M 4, O 4 Yunan Madalyası
Kaymakam münhal Binbaşı-i Evvel münhal
Binbaşı-i Sâni Osman Ağa Kolağası İbrahim Ağa
Alay Kâtibi Tayyib Efendi Kâtib-i Sâni Mustafa Efendi
İmam Musa Namık Efendi Sancakdar Mülâzım-ı Sâni Musa Ağa

Alay-ı Mezkûrun Birinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Şaban Ağa Yüzbaşı-i Vekil münhal
Mülâzım-ı Evvel münhal Mülâzım-ı Evvel İbrahim Ağa
Mülâzım-ı Sâni Abdo Ağa Mülâzım-ı Sâni Derviş Ağa

Alay-ı Mezkûrun İkinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Hüseyin Ağa Yüzbaşı-i Vekil Naif Ağa
Mülâzım-ı Evvel İsa Ağa Mülâzım-ı Evvel Maaş Ağa
Mülâzım-ı Sâni Ahmed Ağa Mülâzım-ı Sâni Ömer Ağa

Alay-ı Mezkûrun Üçüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Mehmed Efendi Yüzbaşı-i Sâni Ali Ağa
Mülâzım-ı Evvel Nebi Ağa Mülâzım-ı Evvel Halef Ağa
Mülâzım-ı Sâni İbrahim Ağa Mülâzım-ı Sâni Şeyhmus Ağa

Alay-ı Mezkûrun Dördüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Ziya Efendi	Yüzbaşı-i Sâni Osman Ağa
Mülâzım-ı Evvel Abdurrahman Ağa	Mülâzım-ı Evvel münhal
Mülâzım-ı Sâni Mahmud Ağa	Mülâzım-ı Sâni Osman Ağa

Alay-ı Mezkûrun Beşinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Mehmed Ali Ağa M 4	Yüzbaşı Vekili münhal
Mülâzım-ı Evvel Abdi Ağa	Mülâzım-ı Evvel Beğendi Ağa
Mülâzım-ı Sâni münhal	Mülâzım-ı Sâni münhal

Hamidiye Hafif Süvari Kırk Altıncı Alayı

Kumandan Kaymakam Cemal Bey M 3, A 4 Yunan Muharebe Madalyası	
Binbaşı Yusuf Ağa O 4	Kolağası İbrahim Ağa O 4
Alay Kâtibi Abdülhalim Efendi	Kâtib-i Sâni Bekir Efendi

Alay-ı Mezkûrun Birinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Salih Ağa	Yüzbaşı-i Sâni İsa Ağa
Mülâzım-ı Evvel Ali Ağa	Mülâzım-ı Evvel Şeyhmus Ağa
Mülâzım-ı Sâni münhal	Mülâzım-ı Sâni İsa Ağa

Alay-ı Mezkûrun İkinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Sanayi-i Nefsiye Madalyası	Mülâzım-ı Evvel Hasan Ağa
İbrahim Efendi	Mülâzım-ı Sâni Mehmed Ağa
Mülâzım-ı Evvel Abdülkerim Ağa	Mülâzım-ı Sâni İbrahim Ağa

Alay-ı Mezkûrun Üçüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Mirza Ağa	Yüzbaşı-i Sâni Mehmed Emin Ağa
Mülâzım-ı Evvel Şeyh Halef Ağa	Mülâzım-ı Evvel münhal
Mülâzım-ı Sâni Osman Ağa	Mülâzım-ı Sâni Haso Ağa

Alay-ı Mezkûrun Dördüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Said Ağa	Yüzbaşı Vekili İso Ağa
Mülâzım-ı Evvel münhal	Mülâzım-ı Sâni Yunus Ağa

Alay-ı Mezkûrun Beşinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Muhiddin Efendi M 5	Yüzbaşı-i Vekil Yunus Ağa
Mülâzım-ı Evvel Yusuf Ağa	Mülâzım-ı Evvel Yusuf Ağa
Mülâzım-ı Evvel Sadun Ağa	Mülâzım-ı Sâni Mehmed Ağa

Hamidiye Hafif Süvari Kırk Yedinci Alayı

Kumandan Kaymakam Hacı İsmail Bey M 4, O 4	
Kaymakam münhal	Binbaşı-i Evvel Ali Ağa
Kolağası Salih Ağa	Kâtib-i Sâni Hacı İbrahim Efendi
Alay Kâtibi Sadullah Efendi	İmam Abdurrahman Efendi
Sancakdar Mülâzım-ı Sâni Hüseyin Ağa	

Alay-ı Mezkûrun Birinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Hacı Ali Efendi M 4	Yüzbaşı Vekili Abdurrahman Ağa
Mülâzım-ı Evvel Mehmed Ağa	Mülâzım-ı Evvel Mustafa Ağa
Mülâzım-ı Sâni Ahmed Ağa	Mülâzım-ı Sâni Abbas Ağa

Alay-ı Mezkûrun İkinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Hüseyin Efendi M 5 Yüzbaşı Vekili Abdurrahman Ağa
Mülâzım-ı Evvel Abdullah Meluh Ağa Mülâzım-ı Evvel Kar Ağa
Mülâzım-ı Sâni Ahmed Ağa Mülâzım-ı Sâni Abbas Ağa

Alay-ı Mezkûrun Üçüncü Bölüğü

Yüzbaşı Vekili Ahmed Efendi Mülâzım-ı Evvel Yusuf Ağa
Mülâzım-ı Sâni Süleyman Ağa

Alay-ı Mezkûrun Dördüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Ali Efendi Yüzbaşı Vekili Dendah Ağa
Mülâzım-ı Evvel Muhayyi Ağa Mülâzım-ı Evvel Seyyid Hasan Ağa
Mülâzım-ı Sâni Hamoye Ağa

Hafif Süvari Kırk Sekizinci Alayı

Alay Kumandanı Kaymakam Hacı Ahmed Bey
Binbaşı-i Evvel İbrahim Ağa M 5 Binbaşı-i Sâni Behram Ağa
Alay Kâtibi Hasan Efendi Kâtib-i Sâni Abdurrahman Efendi
İmam Reşid Efendi Sancakdar Hacı Ağa

Alay-ı Mezkûrun Birinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Reşid Ağa Yüzbaşı Vekili Mustafa Ağa
Mülâzım-ı Evvel Taceddin Ağa Mülâzım-ı Evvel Keleş Ağa
Mülâzım-ı Sâni Mehmed Ağa Mülâzım-ı Sâni Kasım Ağa

Alay-ı Mezkûrun İkinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Ali Efendi Yüzbaşı Vekili Kasım Ağa
Mülâzım-ı Evvel Kasım Ağa Mülâzım-ı Evvel Hüsam Ağa
Mülâzım-ı Sâni Hacı Ağa Mülâzım-ı Sâni Ömer Ağa

Alay-ı Mezkûrun Üçüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel İsmail Hakkı Efendi Yüzbaşı Vekili Haso Ağa
Mülâzım-ı Evvel Mehmed Ağa Mülâzım-ı Evvel Hüseyin Ağa
Mülâzım-ı Sâni Abdi Ağa Mülâzım-ı Sâni İbrahim Ağa

Alay-ı Mezkûrun Dördüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Abbas Ağa Yüzbaşı Vekili Derviş Ağa
Mülâzım-ı Evvel Hacı Ağa Mülâzım-ı Evvel Hacı Ağa
Mülâzım-ı Sâni Bilal Ağa Mülâzım-ı Sâni Arab Ağa

Hamidiye Hafif Süvari Kırk Dokuzuncu Alayı

Kumandan Kaymakam Cafer Bey
Kaymakam Abdülkerim Bey Binbaşı-i Evvel münhal M 4
Binbaşı-i Sâni Mahmud Efendi Kolağası Yusuf Ağa
Alay Kâtibi Mustafa Edib Efendi Kâtib-i Sâni İsmail Efendi
Sancakdar Mülâzım-ı Sâni Hançer Ağa

Alay-ı Mezkûrun Birinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Hacı Mehmed Efendi Yüzbaşı Vekili Mustafa Ağa
Mülâzım-ı Evvel Şeyhi Ağa Mülâzım-ı Evvel Ahmed Ağa
Mülâzım-ı Sâni Abdullah Ağa Mülâzım-ı Sâni Bahadır Ağa

Alay-1 Mezkûrun İkinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Hacı Mehmed Efendi	Yüzbaşı-i Vekil Abdi Ağa
Mülâzım-ı Evvel Ömer Ağa	Mülâzım-ı Evvel Ali Ağa
Mülâzım-ı Sâni Haso Ağa	Mülâzım-ı Sâni Mustafa Ağa

Alay-1 Mezkûrun Üçüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Kadir Ağa	Yüzbaşı Vekili Gerfan Ağa
Mülâzım-ı Evvel Ömer Ağa	Mülâzım-ı Evvel Kasım Ağa
Mülâzım-ı Sâni Ömer Ağa	Mülâzım-ı Sâni Osman Ağa

Alay-1 Mezkûrun Dördüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Derviş Ağa	Yüzbaşı Vekili İbrahim Ağa
Mülâzım-ı Evvel Hacı Ağa	Mülâzım-ı Evvel Asaf Ağa
Mülâzım-ı Sâni Hador Ağa	Mülâzım-ı Sâni Abdurrahman Ağa

Hamidiye Hafif Süvari Ellinci Alayı

Kumandan Kaymakam Mehmed Şakir Efendi M 4 Yunan Muharebe Madalyası	
Kaymakam Hacı Bey	Binbaşı-i Evvel Mehmed Bey
Binbaşı-i Sâni Mehmed Bey	Kolağası Tahir Ağa
Alay Kâtibi Hasan Niyazi Efendi	Kâtib-i Sâni Ali Efendi
M 5 Yunan Muharebe Madalyası	İmam Hacı Efendi

Alay-1 Mezkûrun Birinci Bölüğü

Yüzbaşı Vekili Hasan Efendi	Mülâzım-ı Evvel Hasan Efendi
M 5 Yunan Muharebe Madalyası	Mülâzım-ı Evvel Ömer Bey
Mülâzım-ı Evvel İsmail Ağa	Mülâzım-ı Sâni Abdi Bey
	Mülâzım-ı Sâni Süleyman Bey

Alay-1 Mezkûrun İkinci Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Ahmed Efendi M 5	Yüzbaşı Vekili Tahir Ağa
Mülâzım-ı Evvel Süleyman Ağa	Mülâzım-ı Evvel Şahin Ağa
Mülâzım-ı Sâni Levend Ağa	Mülâzım-ı Sâni Şahin Ağa

Alay-1 Mezkûrun Üçüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Sabri Efendi	Yüzbaşı-i Vekil Zohrab Ağa
Mülâzım-ı Evvel Mehmed Ağa	Mülâzım-ı Evvel Arab Ağa
Mülâzım-ı Sâni Münhal	Mülâzım-ı Sâni Münhal

Alay-1 Mezkûrun Dördüncü Bölüğü

Yüzbaşı-i Evvel Münhal	Yüzbaşı Vekili Ali Ağa
Mülâzım-ı Evvel Hasan Ağa	Mülâzım-ı Evvel Abdullah Ağa
Mülâzım-ı Sâni Serhan Ağa	Mülâzım-ı Sâni Münhal

[Merkez Sancağı]

Institut kurde de Paris

Merkez Sancağı

Siverek Kazası

Heyet-i Kaza

Kaymakam Hakkı Efendi

Nâib Şakir Efendi

Müftü münhal

Mal Müdürü Şeyh Musa Efendi

Tahrirât Kâtibi Seyfeddin Efendi

Meclis-i İdare-i Kaza

Reis Kaymakam Efendi

Azâ-i Tabiiyye

Azâ-i Muntehabe

Naib Efendi

Bekir Efendi

Müftü Efendi

Mahmud Efendi Sâniye

Mal Müdürü Efendi

Maksi Şeker Efendi

Tahrirât Kâtibi Efendi

Bedros Efendi

Mahkeme-i Bidâyet

Reis Nâib Efendi

Azâ Ramazan Bey

Azâ Minas Efendi

Başkâtib Osman Efendi

Mustantık Muavini Cevdet Efendi

Mukavelât Muharrirliği Başkitabet tarafından ifa olunur.

Mal Kalemi

Mal Müdürü Muavini Lütfü Efendi

Refiki Süleyman Saib Efendi

Hoşin ve Bucak Vergi Kâtibi Hamid Efendi

Karakeçi ve Karacadağ Kâtibi Rifat Efendi

Sandık Emini münhal

Beledî Meclisi

Reis Cudî Paşa Mirülümerâ

Azâ Hacı Hüseyin Ağa

Azâ Mehmed Sadık Efendi

Azâ Şefik Efendi

Azâ Muhiddin Efendi

Azâ Bekir Efendi

Sandık Emini Mehmed Efendi

Kâtib Ahmed İzzet Efendi

Vesait-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Reis Kaymakam Efendi

Azâ Odabaşızâde Mahmud Efendi Sâniye

Azâ Beledî Kâtibi Ahmed Efendi

Azâ Hacı Hasan Efendi

Azâ Kirkor Ağa

Nüfus Dairesi

Memur Mustafa Efendi

Kâtib Aziz Efendi

Evkaf Dairesi

Evkaf Vekili Ramazan Bey

Maarif Komisyonu

Reis Müftü Efendi

Azâ Odabaşızâde Mahmud Nedim Efendi

Azâ Muallim-i Evvel Hacı Said Efendi

Azâ Şevket Efendi

Ziraat Bank Sandığı

Reis Bekir Efendi

Muhasebe Kâtibi İbrahim Halil Efendi Muhasebe Kâtibi Refiki münhal
Reis Vekili Hacı Hüseyin Efendi Azâ Minas Efendi
Reis Yusuf Efendi Azâ Mıgırdıç Efendi
Tahsildar Rüşdü Efendi

Tapu Dairesi

Kâtib Şeyh Hüseyin Efendi Yoklama Kâtibi Efendi

Düÿûn-ı Umumiye Dairesi

Memur Salih Efendi
Piyade Kolcusu Abdülkadir Ağa Diğeri Mehmed Ağa

Telgraf ve Posta Dairesi

Memur Hacı Ali Saib Efendi

Mekteb-i Rüşdiye

Muallim-i Evvel Hacı Said Efendi
Muallim-i Sâni Yusuf Efendi Hüsn-i Hat Muallimi Tahrirât Kâtibi Efendi
Bevvâb Mehmed Ağa Mevcud-ı Şâkirdân 85

Tahsilat Komisyonu

Reis Kaymakam Efendi
Azâ Mal Müdürü Efendi Azâ Zabıta Memuru Bey
Azâ Vergi Kâtibi Efendi Azâ Tapu Kâtibi Efendi

Polis Memurları

Üçüncü Komiser Arif Efendi
Polis Cuma Efendi Polis Şeyh Mehmed Efendi

Tahsildarlar

Tahsildar Müfettişi İzzet Efendi Süvari Tahsildarı Derviş Efendi
Süvari Tahsildarı Mehmed Efendi Süvari Tahsildarı Genç Efendi
Süvari Tahsildarı Mehmed Efendi Piyade Tahsildarı Hüseyin Efendi
Piyade Tahsildarı Ziya Efendi

Karakeçi Nahiyesi

Müdür Abdurrahman Efendi Kâtib Süleyman Efendi

Bucak Nahiyesi

Müdür Ebuzer Ağa Azâ Mehmed Ağa
Azâ Hasan Ağa Azâ Kuyumcuyan Kirkor Ağa
Kâtib Mustafa Efendi

Hoşin Nahiyesi

Müdür Hami Ağa Müdür Muavini Şemun Ağa
Azâ Molla Ali Ağa Azâ Kevork Ağa
Azâ Molla İsa Ağa Kâtib münhal

Karacadağ Nahiyesi

Müdür Hami Ağa
Azâ Boz Ahmed Ağa
Azâ Sinan Ağa

Müdür Muavini Ahmed Amimao Ağa
Azâ Ömer Fevzi Ağa
Kâtib münhal

Yenişehir Nahiyesi

Müdür Ali Bey
Kabızmal Cemil Efendi

Kâtib İbrahim Nüzhet Efendi
Zabıta Memuru münhal
Hamidiye İbtidâi Muallimi Hüseyin Efendi

Silvan Kazası

Heyet-i Kaza

Kaymakam Mansur Abdüssamed Efendi
Nâib Mehmed Hayri Efendi
Müftü Seyyid Ahmed Efendi
Mal Müdürü Faik Efendi
Kaymakam Muavini Nâtik Efendi
Tahrirât Kâtibi Vasıf Efendi

Meclis-i İdare-i Kaza

Reis Kaymakam Efendi

Azâ-i Tabiiyye
Nâib Efendi
Müftü Efendi
Mal Müdürü Efendi
Kaymakam Muavini Efendi
Azâ-i Müntehabe
Sadık Bey
Hatib Efendi
Kesper Ağa
Makdisi Mano Ağa
Tahrirât Kâtibi Efendi

Mahkeme-i Bidâyet

Reis Nâib Efendi
Azâ Bedri Bey
Başkâtib Ömer Vehbi Efendi
Aza Melik Efendi
Mustantık Muavini Mehmed Ali Efendi

Mahkeme-i Şer'î Şerif

Kâtib Hüsnü Bey

Mal Kalemi

Mal Müdürü Muavini
Hazro Vergi Kâtibi
Sandık Emni
Vergi Kâtibi Ali Galib Efendi
Mehmed Efendi
Abdülkerim Efendi

Nüfus Dairesi

Komiser Tevfik Efendi
Polis Naum Efendi
Polis Refik Efendi

Tahsildarlar

Tahsildar Müfettişi Derviş Efendi
Süvari Tahsildarı Mahmud Efendi
Süvari Tahsildarı Mahmud Efendi
Süvari Tahsildarı İbrahim Efendi
Piyade Tahsildarı Mehmed Ali Efendi

Ziraat Bank Şube İdaresi

Reis Vekili Abdülahad Efendi

Azâ Mehmed Ağa
Azâ Mardros Ağa

Azâ münhal
Muhasebe Kâtibi Sabri Efendi

Maarif Komisyonu

Reis Nâib Efendi
Azâ Müftü Efendi

Azâ Mekteb-i Rüşdi Muallim Vekili Ahmed Cemil Efendi
Azâ Mekteb-i İbtidâî Muallimi Hafız Salih Efendi

Vesait-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Reis Kaymakam Efendi

Azâ Redif Yüzbaşı Abdullah Efendi
Azâ Belediye Reisi Abdülkerim Efendi
Azâ Hacı Sadun Efendi
Azâ Nüfus Memuru Abdülbaki Efendi
Kâtib Nüfus Kâtibi Ragıb Efendi

Belediye Dairesi

Reis Abdurrahman Efendi

Azâ Hamza Ağa
Azâ Mardros Ağa
Azâ münhal
Kâtib Vasıf Efendi
Azâ Nuri Ağa
Azâ Avo Ağa
Azâ Kalo Ağa
Sandık Emni Yusuf Efendi
Telgraf Memuru Şükrü Efendi

Tapu Dairesi

Kâtib Mahmud Efendi
Zabıta Memuru Süleyman Efendi
Yoklama Kâtibi Efendi

Hazro Nahiyesi

Müdür Remzi Efendi
Kâtib Said Efendi

Lice kazası

Heyet-i Kaza

Kaymakam Mustafa Neşet Efendi
Nâib Mustafa Faik Efendi
Mal Müdürü Ali Bey
Müftü münhal
Tahrirât Kâtibi Mustafa Efendi

Meclis-i İdare-i Kaza

Azâ-i Tabiiyye
Nâib Efendi
Müftü Efendi
Mal Müdürü Efendi
Tahrirât Kâtibi Efendi
Azâ-i Müntehabe
Mehmed Bey
Mahmud Bey
Kaso Ağa
Ağacan Ağa

Mahkeme-i Bidâyet

Reis Nâib Efendi
Azâ Kâmil Bey
Azâ İranos Efendi
Mukavelât Muharriri Hacı Efendi
Azâ Mustafa Efendi
Mustantık Muavini Arif Efendi
Kâtib-i Sâni Mehmed Efendi

Mal Kalemi

Mal Müdürü Muavini Vasfi Efendi
Sandık Emni Kâmil Efendi
Hani Vergi Kâtibi Said Efendi

Nüfus Dairesi

Memur Abdülkadir Efendi Kâtib Rıza Efendi

Tahsildarlar

Tahsildar Müfettişi Raif Efendi Süvari Tahsildarı Hafız Efendi
Süvari Tahsildarı Süvari Tahsildarı İbrahim Efendi

Beledi Dairesi

Reis Zekeriya Bey

Azâ Kasım Ağa Azâ Mahmud Ağa
Azâ Bogos Ağa Azâ İranos Efendi
Kâtib Ahmed Efendi

Polis Memurları

Üçüncü Komiser Şükrü Efendi

Polis Süleyman Efendi Polis Hasan Bey

Memleha İdaresi

Memur Süleyman Efendi Kâtib Osib Efendi
Kantarıcı Hasan Efendi
Zabıta Memuru Nuri Efendi

Hani Nahiyesi

Müdür İsmail Efendi Nâib İsmail Efendi
Kâtib Mehmed Sadık Efendi Zabıta Memuru Onbaşı Adil Bey
Hamidiye İbtidâî Mektebi Muallimi İbrahim Efendi

Beledi Meclisi

Reis Mahmud Bey

Azâ Hacı İbiş Ağa Kâtib Sadık Efendi

Karaz Nahiyesi

Müdür Mehmed Efendi Müdür Muavini Erakil Ağa
Azâ Hacı Mehmed Ağa Azâ Halil Ağa
Azâ Gafur Ağa Kâtib Salih Bey
Hamidiye Mekteb-i İbtidâî Muallimi Mehmed Said Efendi
Lice'de Nerib-i Kebir Karyesi
Hamidiye Mekteb-i İbtidâî Muallimi Kadri Efendi

Derik Kazası

Heyet-i Kaza

Kaymakam Ali Galib Efendi

Nâib Mehmed Hamdi Efendi Müftü İskender Efendi
Mal Müdürü Mahmud Efendi Tahrirât Kâtibi Mehmed Asım Efendi

Meclis-i İdare-i Kaza

Reis Kaymakam Efendi

Azâ-i Tabiiyye Azâ-i Müntehabe
Nâib Efendi Hacı Ahmed Efendi
Müftü Efendi münhal
Mal Müdürü Efendi Keno Efendi
Tahrirât Kâtibi Efendi Cubur Efendi

Mahkeme-i Bidâyet

Reis Nâib Efendi

Azâ Molla Yusuf Efendi

Azâ Abdülâhad Efendi

Başkâtib Hasib Efendi

Mustantık Muavini İbrahim Efendi

Mukavelât Muharriri Efendi

Mal Kalemi

Mal Müdürü Muavini ve Kaza Vergi Kâtibi

Mustafa Münir Efendi

Mahal Metinan Vergi Kâtibi

Zülfikar Efendi

Sandık Emîni

Kirkor Efendi

Nüfus Dairesi

Memur Zülkifl Bey

Kâtib Ahmed Cemil Efendi

Vesalt-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Reis Kaymakam Bey

Azâ Halil Efendi

Azâ Mehmed Ağa

Azâ münhal

Azâ Keno Ağa

Azâ Emsec Efendi

Kâtib Ahmed Tevfik Efendi

Beledi Dairesi

Reis Hacı Ahmed Efendi

Azâ Hüseyin Ağa

Azâ Ahmed Tevfik Efendi

Azâ Kobo Ağa

Azâ Cercis Efendi

Polis Memurları

Komiser Hafız Rifat Efendi

Polis Mustafa Efendi

Tahsildarlar

Tahsildar Müfettişi Mustafa Efendi

Süvari Tahsildarı Ali Efendi

Süvari Tahsildarı Abdülkerim Efendi

Süvari Tahsildarı Kirkor Ağa

Zabıta Memuru Mehmed Efendi

Tapu Kâtibi Vekili Zülfikar Efendi

Yol Bey'iyeye Memuru ve Düyûn-ı Umumiye Memur Vekili İbrahim Efendi

Derik Hamidiye İbtidâî Mektebi Muallimi Hasan Efendi

Mahal Metinan Kol Müdürü Hacı Boz Ağa

Nevâhi-i Erba'a Kol Müdürü Ömer Bey

Beşiri Kazası

Heyet-i Kaza

Kaymakam Mustafa Hulusi Efendi

Nâib Hacı Mustafa Efendi

Müftü Abdülkerim Efendi

Mal Müdürü Cemil Efendi

Tahrirât Kâtibi Zülkifl Efendi

Meclis-i İdare-i Vilayet

Reis Kaymakam Efendi

Azâ-i Tabiiyye

Azâ-i Müntehabe

Nâib Efendi

Abdülkadir Ağa

Müftü Efendi

Hasan Ağa

Mal Müdürü Efendi

Simo Ağa

Tahrirât Kâtibi Efendi

Şemo Ağa

Mal Kalemi

Mal Müdürü Muavini Vergi Kâtibi Ömer Efendi
Behramki Vergi Kâtibi Zeki Efendi Sandık Emni Abdülkadir Kadri Efendi

Nüfus Kalemi

Memur Mehmed Said Efendi Kâtib Feyzi Efendi

Tapu Dairesi

Kâtib münhal Yoklama Kâtibi

Polis Memurları

Üçüncü Komiser Cemil Efendi Polis Hasan Fahri Efendi
Zabita Memuru Rıza Bey

Vesait-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Reis Kaymakam Efendi

Azâ Tepeli Şeymus Ağa Azâ Sâbık İdare Azâsından Ali Ağa
Azâ Bazbotlu İsmail Ağa Azâ Zabita Memuru Efendi

Kâtib Mustafa Efendi

Beşiri merkezi olan el-Medyen'de Hamidiye İbtidâi Muallimi Abdülkerim Sadi Efendi

Tahsildarlar

Tahsildar Müfettişi Derviş Efendi Süvari Tahsildarı Hacı Mehmed Nuri Efendi
Süvari Tahsildarı Hacı Yusuf Efendi Piyade Tahsildarı İsmail Efendi

Tepe Nahiyesi

Müdür Tepeli Şeymus Ağa Muavini İsapınarlı İbrahim Ağa
Aza Gırık-ı Hacı Farisli Hacı Süleyman Ağa Azâ Cerzili Hacı Mehmed Ağa
Aza Bero Ağa Kâtib Abdullah Efendi
Hamidiye İbtidâi Muallimi Mehmed Arif Efendi

Bahems Nahiyesi

Müdür Vekili Barselli Derviş Efendi Muavin Vekili Kevirzevi-yi Ulyalı Ako Ağa
Azâ Bazbotlu İsmail Ağa Azâ Deyrhamzalı Şeymus Ağa
Azâ Kevirzevi-yi Süflâli Bıçuk Ağa Azâ münhal

Institut kurde de Paris

[Mardin Sancağı]

Institut kurde de Paris

Mardin Sancağı

Mutasarrıf Osman Paşa

Rütbe Mecidi

Mirimirân 2

15 C 318

Memûrîn-i Livâ

Esâmî	Rütbe	Nişan
Nâib Hasan Hüsnü Efendi	Devriye Müderrisi	
Muhasebeci Nazmi Efendi	Sâniye	
Müftü Ahmed Hilmi Efendi	İzmir Pâye-i mücerredi	Üçüncü Mecidi

Meclis-i İdare-i Livâ

Reis Mutasarrıf-ı Livâ
Azâ-i Tabiiyye
Nâib Efendi
Muhasebeci Efendi
Müftü Efendi
Tahrirât Müdürü Efendi
Nakîbüleşraf Kaymakamı münhal
Azâ-i Müntehave
Abdülkadir Paşa Mirülümerâ
Faris Çelebi
Cenancı Naum Efendi
Said Efendi
Mustantik Abdurrahman Bey

Meclis-i İdare Kalemi

Başkâtib Sadık Efendi Kâtib Midhat Bey Hâmise

Muhasebe-i Livâ Kalemi

Başkâtib İsmail Efendi Merkez Kâtibi Sadık Efendi
Yevmiye Kâtibi Sadık Efendi Evrak Mukayyidi Faik Efendi
Sandık Emîni Şeyhmus Efendi Mübeyyiz Süleyman Efendi
Hazine Dava Vekili Na'um Efendi

Tahrirât Kalemi

Sermüsevid İzzet Efendi Hâmise
Müsevid-i Sâni ve Arabî Kâtibi Kemal Bey Evrak Mukayyidi Mustafa Efendi
Mübeyyiz Kâmil Efendi Mübeyyiz İbrahim Efendi

Mahkeme-i Şer'iyye

Başkâtib Halil Efendi Mukayyid Abdurrahman Efendi
Refiki Mahmud Efendi Zabıt Kâtibi Kasım Efendi

Bidâyet Hukuk Dairesi

Reis Nâib Bey Azâ Abdürrezzak Çelebi
Azâ Hanna Efendi Azâ Mülâzımı Şevki Efendi

Bidayet Ceza Dairesi

Reis Eşref Efendi Azâ Güsto Şuha Efendi
Azâ İbrahim Şakir Efendi Azâ Mülâzımı Şakir Efendi
Müdde'î-i Umumî Muavini Muhammedi Efendi Ecza Memuru Abdülgani Efendi
Mustantık Âsaf Efendi Mukavelât Muharriri Derviş Efendi

Mahkeme-i Bidâyet Kalemi

Başkâtib Salim Efendi Râbi'a
Zabıt Kâtibi Abdülkadir Efendi Zabıt Kâtibi Niyazi Efendi
Zabıt Kâtibi Derviş Efendi Zabıt Kâtibi Derviş Efendi

Nüfus Kalemi

Memur Abdurrahman Bey Rabi'a Kâtib Ragıb Efendi

Defter-i Hakanî Kalemi

Memur Hasan Hami Efendi Refiki Abdülkadir Efendi
Merkez Tapu Kâtibi Abdülkadir Efendi

Vergi Kalemi

Memur Hafız Ali Efendi
Refiki Abdurrahman Efendi Merkez Kâtibi Davud Efendi Hâmise
Etraf-ı Şehir Kâtibi Asım Efendi Defterci Şakir Efendi
Koçhisar Nahiyesi Kâtibi Abdülkadir Ulvi Efendi

Ziraat Bank Şubesi

Memur Ali Rıza Efendi Sâlise
Muavin Necib Efendi Kâtib Arif Efendi

Ziraat Komisyonu

Reis Hacı Mustafa Çelebi
Azâ İlyas Efendi Azâ Melkon Efendi

Nâfia Komisyonu

Reis Mutasarrıf-ı Livâ
Azâ Şube Memuru Ali Rıza Efendi Azâ Nüfus Memuru Abdurrahman Bey
Azâ Yusuf Efendi Azâ Hızır Bey
Mühendis Agop Efendi Nâfi'a Kâtibi Şeyhmus Efendi

Maarif Komisyonu

Reis Hakkı Efendi
Azâ Mekteb-i İdadi Müdürü Şükrü Efendi
Azâ Tahrirât Kalemi Müsevvidlerinden İzzet Efendi
Azâ Mekteb-i İdadi Muallimi Hamduallah Efendi
Azâ Vergi İdaresi Başkâtibi Davud Efendi

Evkaf Komisyonu

Reis Şeyh Davud Efendi
Müdür Nafiz Efendi Azâ Hafız Hüseyin Efendi
Azâ Abdurrahman Efendi Azâ münhal
Kâtib Yasin Efendi

Beledî Dairesi

Reis Vekili Mecid Çelebi Sâlise
Azâ Abdülkadir Çelebi
Kâtib Hasan Efendi
Gazhane Kâtibi Davud Efendi
Sandık Emîni Abdullah Bey

Azâ İbrahim Bey
Azâ Abdurrahman Çelebi
Azâ İlyas Efendi
Azâ Tabîb Yüzbaşı Hüseyin Efendi M 5
Mukayyid Hamid Efendi

Vesait-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Beledî Reis Vekili Mecid Çelebi
Azâ Mallızâde İbrahim Bey
Azâ Depo Memuru Redif Mülâzım-ı Evveli Mehmed Efendi
Azâ Faris Çelebi

Telgraf ve Posta İdaresi

Müdür Naim Efendi
Muhabere Memuru Nuri Efendi
Muhabere Memuru Sami Efendi

Polis Memurları

İkinci Komiser Mustafa Efendi
Üçüncü Komiser Yusuf Efendi
Polis Rıza Efendi
Polis Tahir Efendi
Üçüncü Komiser Mehmed Efendi
Polis Davud Efendi
Polis Cercis Efendi M 5
Polis Cercis Efendi

Tahsildarlar

Müfettiş İsmail Efendi
Süvari Tahsildarı Mahmud Efendi
Süvari Tahsildarı Bahaeddin Efendi
Süvari Tahsildarı Mehmed Said Efendi
Süvari Tahsildarı Sadık Efendi
Süvari Tahsildarı Sadık Sadi Efendi
Piyade Tahsildarı Yusuf Efendi
Piyade Tahsildarı Naum Efendi
Piyade Tahsildarı Celo Efendi
Piyade Tahsildarı Said Efendi
Piyade Tahsildarı Salih Efendi

Mekteb-i İdadi

Müdür Şükrü Efendi
Fransızca Muallimi Şükrü Efendi
Üçüncü, Beşinci Seneler Coğrafya Muallimi Midhat Efendi
Resim Muallimi Midhat Efendi
Birinci Sene Türkçe Muallimi Midhat Efendi
Hüsn-i Hat Muallimi Kemal Efendi
Ulûm-ı Diniye ve Ahlâkiye Muallimi Süleyman Efendi
İkinci, Üçüncü Seneler Türkçe ve Kitâbet Muallimi Hamdullah Efendi
Birinci, İkinci Seneler Coğrafya Muallimi Hamdullah Efendi
Arabî, Farişî Muallimi Ali Şevki Efendi
Hendese, Hesab, Ziraat Dersleri, Dördüncü Sene Türkçe Muallimi Rahmi Efendi
Üçüncü, Dördüncü Seneler Türkçe Muallimi Hamdullah Efendi
Tarih Muallimi Hamdullah Efendi
Mubassır Salih Efendi
Hademe Sadık Ağa
Hademe Şeyh Musa Ağa
Mevcud-ı Şâkirdân 75

Hamidiye Mekteb-i İbtidâi

Muallim Mehmed Reşid Efendi
Muallim Hafız Hüseyin Efendi

Rejl İdaresi

Müdür Andon Efendi
Tahsildar Melkon Efendi

Düyyün-ı Umumiye

Kâtib Stepan Efendi Sandık Emîni Hasan Efendi

Koçhisar Nahiyesi

Müdür Celal Rûmi Efendi Kâtib Kasbar Efendi
Polis Memuru münhal

Midyat Kazası

Heyet-i Kaza

Kaymakam Ahmed Cemil Efendi
Nâib Veliyyüddin Efendi Müftü Mehmed Lütî Efendi
Mal Müdürü Mustafa Efendi Tahrirât Kâtibi İbrahim Talat Efendi Hâmise

Meclis-i İdare-i Kaza

Reis Kaymakam Efendi
Azâ-i Tabiiyye Azâ-i Mürtehabe
Nâib Efendi Halef Bey
Müftü Efendi Hüseyin Ağa
Mal Müdürü Efendi Şükür Ağa
Tahrirât Kâtibi Efendi Şabo Şeyho Efendi

Mahkeme-i Şer'î Şerif

Kâtib Rıza Efendi

Mahkeme-i Bidâyet

Reis Nâib Efendi
Mustantık Muavini Ahmed Efendi Azâ Musa Efendi

Mahkeme-i Bidâyet Kalemî

Başkâtib Şükrü Efendi
Mustantık Muavini Abdülkerim Efendi Mukavelât Muharriri Şakir Efendi

Hamidiye İbtidâî Mektebi Muallimi Davud Efendi
Estel Nahiyesi Mekteb-i İbtidâî Muallimi Abdülgani Efendi

Mal Kalemî

Mal Müdürü Muavini Ahmed Zeki Efendi
Refiki Sadık Efendi Hasankeyf Vergi Kâtibi Zülfikar Efendi
Sandık Emîni Abdürrezzak Efendi Hazine Dava Vekili İbrahim Efendi

Nüfus Dairesi

Memur Faik Bey Kâtib İlyas Efendi

Tapu Kalemî

Kâtib Abdülmecid Efendi Yoklama Kâtibi Ali Efendi

Ziraat Bank Sandığı

Reis Molla İbrahim Efendi
Muhasebe Kâtibi Emin Efendi Azâ Hacı Ağa
Azâ İsa Küriye Efendi Azâ Şemun Efendi

Polis Memurları

Üçüncü Komiser Süleyman Efendi Hâmise
Polis Vehbi Efendi Polis Ahmed Efendi

Tahsildarlar

Tahsildar Müfettişi Abdülkadir Efendi Süvari Tahsildarı Mustafa Efendi
Süvari Tahsildarı Şeyhmus Efendi Süvari Tahsildarı Halil Ağa

Zabita Memuru Mülâzım-ı Evvel Hacı Derviş Efendi

Beledi Dairesi

Reis Vekili Şemmas Cercis Efendi Azâ Mahmud Efendi
Azâ İsa Ağa Azâ Mülki Ağa
Kâtib ve Sandık Emni Emin Efendi Azâ Küriye Ağa

Vesait-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Reis Kaymakam Bey
Azâ Redif Kolağası Abdurrahman Efendi Azâ İsmail Ağa
Azâ Süleyman Nehruz Ağa Azâ Güllü Hürmüz Efendi
Azâ Şükrü Ağa Azâ Necib Efendi

Habızbini Nahiyesi

Müdür Ahmed Efendi Kâtib Derviş Efendi

Basabrin Nahiyesi

Müdür Esad Efendi Kâtib Mehmed Ali Efendi

Hasankeyf Nahiyesi

Müdür Vehbi Efendi Kâtib Yunus Efendi

Hamidiye Mekteb-i İbtidâ-î Muallimi Abdülkadir Efendi

Kerboran Nahiyesi

Müdür İhsan Efendi Kâtib Ahmed Efendi

Savur Kazası

Heyet-i Kaza

Kaymakam Hüseyin Şükrü Efendi Râbi'a
Nâib Seyfeddin Efendi Müftü Abdülkadir Efendi
Mal Müdürü Abdülkadir Efendi Tahrirât Kâtibi Şeyh Salih Efendi

Meclis-i İdare-i Kaza

Reis Kaymakam Efendi
Azâ-i Tabiiyye Azâ-i Muntehabe
Nâib Efendi Ahmed Efendi
Müftü Efendi Hamduallah Bey
Mal Müdürü Efendi Yakub Ağa
Tahrirât Kâtibi Efendi münhal

Mahkeme-i Bidâyet

Reis Nâib Efendi

Azâ Abdülhalim Bey
Başkâtib Abdülkerim Efendi
Mukavelât muharriri vazifesi başkâtib tarafından ifa olunmaktadır.

Azâ Bünyamin Efendi

Mustantık Muavini Şeyhmus Efendi

Mal Kalemi

Mal Müdürü Muavini Emin Efendi Hâmise
Sandık Emmini Lütfü Bey

Vergi Kâtibi Ahmet Lüzumi Efendi

Tapu Kâtibi İbrahim Efendi

Nüfus Kalemi

Memur Abdülmecid Efendi
Kâtib İbrahim Hakkı Efendi

Ziraat Bank Şubesi

Reis Abdurrahman Bey

Muhasebe Kâtibi Hacı Abdüsselam Efendi
Azâ Ali Bey

Azâ Sadullah Bey

Kâtib ve Sandık Emmini Hamdi Efendi

Beledi Dairesi

Reis Esad Bey

Azâ Mehmed Said Bey

Azâ Ali Bey

Azâ Sadullah Bey

Kâtib ve Sandık Emmini Hamdi Efendi

Vesait-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Reis Kaymakam Bey

Azâ Mal Müdürü Abdülkadir Efendi

Azâ münhal

Azâ Mal Müdürü Muavini Emin Efendi

Kâtib Belediye Kâtibi Abdülhamid Efendi

Polis Memurları

Üçüncü Komiser Şükrü Efendi

Polis Musa Efendi

Tahsildarlar

Tahsildar Müfettişi Ali Efendi
Süvari Tahsildarı Abdülkadir Efendi

Süvari Tahsildarı Abdülaziz Efendi

Piyade Tahsildarı Mehmed Efendi

Zabita Memuru Mülâzım-ı Sâni Ali Efendi

Mekteb-i Rüşdî

Muallim Şevki Efendi

Hüsn-i Hat Muallimleri Hamdi ve Salih Efendiler

Hademe Ahmed Ağa

Şeyhan Nahiyesi

Müdür Vekili Şeyh Musa Efendi

Muavin Mehmed Davud Efendi

Ömerkan-ı Fevkânî Nahiyesi

Müdür münhal

Muavin Şendi Efendi

Ömerkan-ı Tahtânî Nahiyesi

Müdür Hüseyin Ağa

Muavin Hasan Efendi

Nusaybin Kazası

Heyet-i Kaza

Kaymakam Kazım Efendi

Nâib Ali Rıza Efendi

Müftü Bekir Efendi

Mal Müdürü Hilmi Efendi

Tahrirât Kâtibi İbrahim Efendi

Meclis-i İdare-i Kaza

Reis Kaymakam Efendi

Azâ-i Tabiiyye	Azâ-i Müntehabe
Nâib Efendi	Hacı Süleyman Faris Efendi
Müftü Efendi	Ali Cuma Ağa
Mal Müdürü Efendi	Cerci Ağa
Tahrirât Kâtibi Efendi	münhal

Mahkeme-i Bidâyet

Reis Nâib Efendi

Azâ Abdullah Efendi Azâ Şemmas Şero Ağa

Mahkeme-i Bidâyet Kalemî

Başkâtib Mehmed Efendi Mustantik Muavini Şeyhmus Efendi
Kâtib-i Sâni Abdülkerim Efendi Mukavelât muharriri başkâtibete muhavveldir.

Mal Kalemî

Mal Müdürü Muavini ve Kaza Vergi Kâtibi Yunus Efendi
Habbab Vergi Kâtibi Hacı Mustafa Efendi Bunseri Vergi Kâtibi Müştak Efendi
Hazine Dava Vekili Şerif Efendi Tapu Kâtibi münhal
Sandık Emni Feyzi Efendi

Nüfus İdaresi

Memur Şerif Efendi Kâtib Mehmed Efendi

Ziraat Bank Şubesi

Reis Esad Ağa Muhasebe Kâtibi Abdülhalim Efendi
Azâ Abdullah Ağa Azâ Mehmed Şükrü Efendi

Vesait-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Reis Kaymakam Efendi
Azâ Esad Ağa Azâ Gavri Ağa
Azâ İbrahim Ağa Azâ Yehuda Ağa
Baytar Kâtib Belediye Kâtibi Sadık Efendi

Polis Memurları

Üçüncü Komiser Said Efendi
Polis Musa Efendi Polis İbrahim Halil Efendi
Nusaybin Hamidiye Mekteb-i İbtidâî Muallimi Halil Efendi

Habbab Nahiyesi

Müdür Fuad Bey Kâtib Mehmed Efendi

Aliyan Nahiyesi

Müdür Ömer Efendi Kâtib Mustafa Efendi

Mihrikan Nahiyesi

Müdür Ahmed-el-Yusuf Ağa Muavini Bersom Ağa

Cizre Kazası

Heyet-i Kaza

Kaymakam Şemi Efendi

Nâib münhal Mal Müdürü Receb Hilmi Efendi
Müftü Hacı Ahmed Efendi Tahrirât Kâtibi Sıdkı Efendi

Meclis-i İdare-i Kaza

Reis Kaymakam Efendi

Azâ-i Tabiiyye Azâ-i Müntehabe
Nâib Efendi Hacı Abdurrahman Efendi
Müftü Efendi İskender Ağa
Mal Müdürü Efendi Gabril Ağa
Tahrirât Kâtibi Efendi münhal

Mahkeme-i Bidâyet

Reis Nâib Efendi

Azâ Hacı Hasan Efendi Azâ Mansur Efendi

Mahkeme-i Bidâyet Kalemi

Başkâtib Yahya Efendi Mustantık Muavini Abdüllatif Efendi
Kâtib-i Sâni Yusuf Efendi Mukavelât muharriri başkitâbete muhavveldir.

Mal Kalemi

Mal Müdürü Muavini Süleyman Efendi Refiki Ali Efendi
Vergi Kâtibi Ulvi Efendi Hesnan Vergi Kâtibi İbrahim Efendi
Sandık Emni Abdülahad Efendi

Nüfus İdaresi

Memur Arif Efendi Kâtib Mahmud Bey
Tapu Kâtibi Abdürrezzak Efendi

Ziraat Bank Şube İdaresi

Reis Dursun Efendi Muhasebe Kâtibi Hüseyin Efendi
Azâ münhal Azâ Hacı Ahmed Efendi

Polis Memurları

Üçüncü Komiser Salim Efendi

Polis Halil Efendi Polis Ziya Efendi

Tahsildarlar

Tahsildar Müfettişi İsmail Efendi Süvari Tahsildarı Mahmud Efendi
Süvari Tahsildarı Abdullah Efendi Piyade Tahsildarı Andon Efendi
Zabıta Memuru Yüzbaşı Salih Efendi

Vesait-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Reis Kaymakam Efendi

Azâ Hacı Abdurrahman Efendi Azâ Beledî Reisi Hacı Abdülaziz Efendi
Azâ Redif Yüzbaşısı Hacı Ahmed Efendi Kâtib Bolos Efendi
Baytar Hayo Ağa

Beledî Dairesi

Reis Hacı Abdülaziz Efendi

Azâ Ali Efendi Azâ münhal
Azâ İsmail Ağa Kâtib ve Sandık Emni Bolas Efendi

Telgraf Memurları

Telgraf ve Posta Memuru Şükrü Efendi

Muhabere Memuru Tahir Efendi

Silopi Nahiyesi

Müdür Şakir Efendi

Kâtib Mihail Efendi

Hezak Nahiyesi

Müdür Yusuf Goriye Ağa

Muavin Mehmed Ammi Ağa

Kâtib Şeyh Mehmed Efendi

Mekteb-i Rüşdi

Muallim Mehmed Beşir Efendi

Hüsn-i Hat Muallimi İbrahim Efendi

Bevvâb İbrahim Efendi

Mevcud-ı Şâkirdân 40

Düyûn-ı Umumiye Memuru Mehmed Ali Efendi

Institut kurde de Paris

Institut kurde de Paris

[Maden Sancağı]

Institut kurde de Paris

Maden Sancağı

Mutasarrıf Hacı Hayri Bey

Osmanî	Rütbe	Mecidi
2	Ülâ Sânisî	3

Memurîn-i Livâ

Nâib Yusuf Efendi
Muhasebeci Hakkı Efendi
Tahrirât Müdürü İbrahim Efendi

Meclis-i İdare-i Livâ

Reis Mutasarrıf-ı Livâ

Azâ-i Tabiiyye	Azâ-i Müntehabe
Nâib Efendi	Musa Bey
Muhasebeci Efendi	Hacı Ahmed Efendi
Müftü Efendi	Muradyan İğya Efendi
Tahrirât Müdürü Efendi	Agop Efendi
Meclis-i İdare Kâtibi ve Müdde'î-i Umumîsi İbrahim Efendi	
Mustantık Nüfus Kâtibi Emin Efendi	Zabıt Kâtibi Evrak Mukayyidi Haralambo Efendi

Tahrirât Kalemi

Müsevvid İbrahim Efendi	Mübeyyiz İdris Efendi
Mukayyid Haralambo Efendi	Mübeyyiz Rifat Efendi
Mukayyid Şükrü Efendi	Mübeyyiz Dursun Efendi

Muhasebe-i Livâ

Başkâtib Mehmed Efendi	Refik-i Evvel Ahmed Efendi
Refik-i Sâni Kaya Efendi	Masârîfât Kâtibi Osman Efendi
Yevmiye Mukayyidi münhal	Mukayyid Yusuf Efendi
Ketebeden Ziya Efendi	Ketebeden Vasfi Efendi
Ketebeden Sıdkı Efendi	Sandık Emîni Todor Efendi

Bidâyet Hukuk Dâiresi

Reis Hakim Efendi

Müdde'î-i Umumi Muavinî Sıdkı Efendi	Azâ Ebubekir Efendi
Mustantık Süleyman Faik Efendi	Azâ Agop Efendi

Bidâyet Ceza Dairesi

Reis Mehmed Rüşdü Efendi

Azâ Yusuf Efendi	Azâ Mülâzımı Ali Efendi
Azâ Yordan Efendi	Azâ Mülâzımı Vasil Efendi

Mahkeme-i Bidâyet Kalemi

Başkâtib Sabit Efendi	Zabıt Kâtibi Ahmed Efendi
Zabıt Kâtibi Şakir Efendi	Zabıt Kâtibi münhal
Zabıt Kâtibi Yörgi Efendi	İcra Memuru Rıza Efendi

Mahkeme-i Şer'î Şerif

Kâtib Hikmet Efendi	Mübaşir Hafız Efendi
---------------------	----------------------

Nüfus Kalemî

Memur Bekir Efendi İftihar Madalyası Kâtib Emin Efendi

Defter-i Hakanî Dairesi

Memur Süleyman Âsaf Efendi Başkâtib Vekili Yusuf Efendi
Tapu Kâtibi Muharrem Efendi

Vergi Dairesi

Memur Vekili Zülfü Efendi Ergani Vergi Kâtibi Ömer Efendi
Merkez Kâtibi İbrahim Efendi Eğil Vergi Kâtibi Faik Efendi
Merkez Kâtibi Refiki Musa Efendi Defterci Ömer Efendi

Bank Şube Dairesi

Reis Mehmed Hamdi Efendi Muhasebe Kâtibi Halil Efendi
Azâ Kaya Efendi Azâ Yorgi Efendi
Azâ Zülfü Efendi Kâtib Refiki Agop Efendi

Maden İdaresi

Müdür Abdullah Efendi Sâlise
Muhasebeci Efendi Başkâtib Halil Efendi
Mühendis Bakef Efendi Sandık Emîni Mardros Efendi
Başkâtib Refiki Şerif Efendi Kâl Memuru münhal
Kâlhane Memuru Reşid Ağa Kâtib Mehmed

Nâfi'a Komisyonu

Reis Mutasarrıf Bey
Azâ Meclis-i İdare Azâsından Hacı Ahmed Ağa Azâ Abdülmennan Ağa
Azâ Nüfus Memuru Bekir Efendi Azâ Bank Kâtibi Halil Efendi
Kâtib Ataullah Efendi

Meclis-i Maârif

Reis Meclis-i İdare Azâsından Yunus Efendi Mütemâyiz
Azâ Meclis-i İdare Azâsından İbrahim Efendi Azâ Şube Kâtibi Halil Efendi
Hapishane Memuru Said Efendi Azâ Eşraftan Kaya Ağa
Kâtib Ali Efendi

Evkaf Kalemî

Müdür Bekir Sıdkı Efendi Kâtib Hafız Hüsnü Efendi

Belediye Dairesi

Reis Zülfü Efendi Azâ Gorgor Ağa
Azâ Mehmed Ağa Azâ Dimet Ağa
Azâ Kaya Ağa Azâ Eynük Efendi
Azâ Hacı Şükrü Efendi Doktor Hunekyanos Efendi Sâlise
Kâtib Cuma Efendi

Vesait-i Askeriye-i Nakliye Komisyonu

Reis Beledî Reisi Zülfü Efendi
Azâ Meclis-i İdare Azâsından Yusuf Efendi Azâ Mütehayyizândan Hacı Osman Ağa
Azâ Mülâzım Ahmed Efendi Azâ Muteberândan Kostantin Efendi
Kâtib Tahrirât Kalemî Mübeyyiz-i Evveli İdris Efendi

Mekteb-i Rüşdî

Muallim-i Evvel Vekili Hafız Bekir Sıdkı Efendi
Hat Muallimi İdris Efendi

Muallim-i Sâni Yusuf Efendi
Hademe Hüseyin Ağa

Polis Dairesi

İkinci Komiser Mustafa Efendi

Üçüncü komiser Mihri Efendi

Üçüncü Komiser Haçor Efendi

Polis Hüsnü Efendi

Polis Kirkor Efendi

Polis Karabet Efendi

Polis Zülfikar Efendi

Telgraf ve Posta İdaresi

Müdür Daim Efendi

Muavini Kemal Efendi

Hapishane

Memur Said Efendi

Kâtib Zülfü Efendi

Düvân-ı Umumiye İdaresi

Düvân-ı Umumiye Memur Vekili Aziz Efendi

Kolcusu Hüseyin Efendi

Reji Memuru Agop Efendi

Ergani Nahiyesi

Müdür Mehmed Efendi

Kâtib Mahmud Efendi

Hamidiye Mektebi Muallimi Hacı Hüseyin Efendi

Eğil Nahiyesi

Müdür Fuad Efendi

Kâtib Hacı Hilmi Efendi

Hamidiye Mektebi Muallimi Mehmed Efendi

Mekteb-i Rüşdî

Muallim Ali Efendi

Hademe Ahmed Efendi

Piran Nahiyesi

Müdür Zülfü Ağa

Bermaz Nahiyesi

Müdür İboş Efendi

Ancüz Nahiyesi

Müdür Ömer Ağa

Zahoran Nahiyesi

Müdür Mehmed Bey

Palu Kazası

Heyet-i Kaza

- Kaymakam Hamid Hayri Efendi

Nâib Ali Necib Efendi

Mal Müdürü Mahmud Efendi

Müftü Şeyh Hasan Efendi

Kaymakam Muavini Dikran Efendi

Tahrirât Kâtibi İzzet Efendi

Meclis-i İdare-i Kaza

Reis Kaymakam Efendi

Azâ-i Tabiiyye Azâ-i Muntehabe
Nâib Efendi Halef Bey
Müftü Efendi Hüseyin Ağa
Mal Müdürü Efendi Şükür Ağa
Kaymakam Muavini Efendi Şabo Şeyho Efendi
Tahrirât Kâtibi Efendi

Mahkeme-i Bidâyet

Reis Nâib Efendi

Azâ İbrahim Efendi Azâ Bogos Efendi

Mahkeme-i Bidâyet Kalemi

Başkâtib Abid Efendi Şer'iyye Kâtibi Behçet Efendi
Mustantık Behçet Efendi Kâtib-i Sâni Ahmed Efendi

Mal Kalemi

Mal Müdürü Muavini Vergi Kâtibi Mehmed Ali Efendi

Nüfus Kalemi

Memur Nevai Efendi Kâtib Mustafa Efendi

Tapu Kalemi

Kâtib Ahmed Efendi Emlak Kâtibi Ahmed Efendi
Yoklama Kâtibi Derviş Efendi Diğer Ahmed Efendi
Diğeri Memiş Efendi Tahsildar Mustafa Efendi
Diğeri Rıza Efendi Tahsildar Bedri Efendi

Mekteb-i Rüşdiye

Muallim Ahmed Hamdi Efendi Hat Muallimi İsmail Efendi
Bevvâb Mehmed Ağa

Ziraat Bank Sandığı

Reis Yusuf Ziya Efendi

Muhasebe Kâtibi Mustafa Efendi Refiki Mehmed Efendi
Azâ Ahmed Efendi Azâ Yümni Efendi
Azâ Keyork Ağa Tahsildar Ahmed Efendi

Nâfi'a Komisyonu

Reis Müftü Efendi Azâ Rüşdiye Muallimi Ahmed Efendi
Azâ Hüsn-i Hat Muallimi İsmail Efendi Azâ Bank Kâtibi Mustafa Efendi

Vesait-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Reis Kaymakam Efendi

Azâ Yümni Efendi Azâ Ahmed Hamdi Efendi
Azâ Redif Yüzbaşısı İbrahim Efendi Azâ Bogos Efendi
Baytar Kirkor Ağa Azâ İbrahim Ağa

Beledi Dairesi

Reis Yusuf Efendi Azâ Ahmed Efendi
Aza Bedros Efendi Azâ Sehak Efendi

Tabib Vekili Mustafa Efendi

Kâtib ve Sandık Emni Ahmed Efendi

Zabita Memuru Yüzbaşı Hasan Ağa

Polis Memurları

Üçüncü Komiser Nedim Efendi

Polis Hüsnü Efendi

Polis Mehmed Efendi

Düyûn-ı Umumiye Memuru Şevki Efendi

Reji Memuru Latif Efendi

Çermik Kazası

Heyet-i Kaza

Kaymakam Ziya Bey Sâlise

Nâib Mustafa Cemaeddin Efendi

Müftü Hafız İbrahim Efendi Edirne Müderrisliği

Mal Müdürü Cemil Efendi

Tahrirât Kâtibi İbrahim Efendi

Meclis-i İdare-i Kaza

Reis Kaymakam Bey

Azâ-i Tabiiyye

Azâ-i Müntehabe

Nâib Efendi

Hacı Hasan Ağa

Müftü Efendi

Ali Derviş Efendi

Mal Müdürü Efendi

Topo Ağa

Tahrirât Kâtibi Efendi

İgoş Ağa

Mahkeme-i Bidayet

Reis Nâib Efendi

Azâ Ahmed Efendi

Azâ Bedros Ağa

Mahkeme-i Bidâyet Kalemî

Başkâtib Efendi

Mustantık Muavini Salim Efendi

İcra Mübaşiri Melek Efendi

Mal Kalemî

Mal Müdürü Muavini ve Kaza Vergi Kâtibi Abdülkerim Efendi

Refiki Mehmed Ziya Efendi

Sandık Emni Hüseyin Efendi

Nüfus İdaresi

Memur Abdülkadir Efendi

Kâtib Ahmed Efendi

Ziraat Bank Şube İdaresi

Reis Hacı İbrahim Ağa

Azâ Ahmed Efendi

Azâ Osman Ağa

Azâ Zülfikar Ağa

Muhasebe Kâtibi Hacı Abdüsselam Efendi

Maarif Komisyonu

Reis Müftü Efendi

Azâ Hacı Mehmed Ağa

Azâ Hacı Hasan Ağa

Azâ Reşid Efendi

Vesait-i Nakliye-i Askeriye Komisyonu

Reis Kaymakam Efendi

Azâ Tevfik Ağa

Azâ Redif Yüzbaşı Efendi

Azâ münhal

Azâ Hacı Hüseyin Efendi

Baytar Nikogos Ağa

Belediye Dairesi

Reis Halim Bey

Azâ Hacı Mehmed Efendi
Azâ Mardros Ağa

Azâ Hacı Mehmed Ağa
Kâtib ve Sandık Emni Mehmed Efendi

Polis Memurları

Üçüncü Komiser Mehmed Sadık Efendi

Polis Sabri Efendi

Polis Fazıl Efendi

Mekteb-i Rüşdiye

Muallim-i Evvel Vekili Tahir Efendi

Hüsn-i Hat Muallimi Sadullah Efendi

Bevvâb Zülfikar Ağa

Çermik Hamidiye İbtidâî Mektebi Muallimi Fazıl Efendi

Zabıta Memuru Yüzbaşı Mehmed Ali Ağa

Çüngüş Nahiyesi

Müdür Rifat Efendi

Nâib Vekili Said Efendi

Kâtib Şükrü Efendi

Polis Fazıl Efendi

Belediye Dairesi

Reis Yasin Efendi

Azâ Alemdar Hüseyin Efendi

Azâ Molla Ahmed Efendi

Azâ Serkis Ağa

Azâ Ohannes Efendi

Kâtib ve Sandık Emni Lebud Bey

Zabıta Memuru Mülâzım-ı Sâni Ali Ağa

Mekteb-i Rüşdiye

Muallim Hacı Mustafa Efendi

Bevvâb Şevket Ağa

Çüngüş Hamidiye İbtidâî Mektebi Muallimi İbrahim Efendi

Düyûn-ı Umumiye Memuru Mehmed Efendi

Rüesâ-yı Ruhâniye

Süryani-i Kadim Patrik Kaymakamı Rütbelü Behnam Efendi

Rum Metropolitdi Silvesteros Efendi M 3

Keldani Serpiskoposu Selman Efendi M 3

Süryani Katolik Murahhasası Petras Efendi M 2

Ermeni Murahhasası Yezakil Efendi M 3

Ermeni Katolik Serpiskoposu Antreyas Efendi M 3

Rum Katolik Patrik Vekili İbrahim Efendi

Protestan Cemaatı Reis Vekili Çıracıyan Stepan Efendi

Yahudi Cemaatı Hahambaşı Vekili Yakub Efendi

Memurîn-i Ecnebiye

İngiltere Viskonsolosu

Mister Vilki Yang

Fransa Viskonsolosu

Mösyö A. Kiz

Vilayetimiz Ahalisinden Olan Ashab-ı Merâtib

İsmi	Rütbesi	Mevlidi	Memuriyeti
Arif Bey	Bâlâ	Mardin	Şûrâ-yı Devlet azasından
Osman Zeki Bey	Ûlâ Evveli	Diyarbakir	Sâbık Erzurum Vilayeti Mektubcusu
Fehmi Efendi	"	"	Bağdad Düyûn-ı Umumiye Nâzır-ı Sâbıkı
Vehbi Efendi	"	Savur	Telgraf Nezâreti azasından
İsmail Hakkı Bey	"	Diyarbakir	Mâbeyn-i humâyûn-ı mülûkâne kâtiblerinden
Behram Paşa	Rumeli Beylerbeyi	"	Kerkük Mutasarrıf-ı Sâbıkı
Abdülkadir Paşa	"	"	Meclis-i İdare-i Vilayet azasından
Abdülğani Paşa	"	Mardin	Şûrâ-yı Devlet azasından
Abdülkerim Paşa	"	Diyarbakir	Zabtiye Nezâreti Tercümanı
İbrahim paşa	Mirimirân	Mardin	Genç Mutasarrıf-ı Sabıkı
Osman Paşa	"	Siverek	Şehremâneti Meclisi azasından
Rifat Efendi	Ûlâ Sânisî	Diyarbakir	Cemiyet-i Rusûmiye azasından
Ali Emiri Efendi	"	"	Sâbık Halep Vilayeti Defterdarı
Zülfikar Hakkı Efendi	"	"	Mektubî Mümeyyizi
Arif Efendi	"	"	Sâbık Meclis-i İdare azasından
Niyazi Efendi	"	"	Belediye Reisi
İbrahim Paşa	Mirlivâ	Yenişehir	Hamidiye Mirlivâsı ve Milli Aşireti Reisi
Feyzi Efendi	Mütemâyiz	Diyarbakir	Meclis-i İdare-i Vilayet Başkâtibi
Osman Sakıb Efendi	"	"	Evrak Müdürü
Cemil Efendi	"	"	Prizrin Tahrirât Müdürü
Talat Efendi	"	"	Sâbık Trabzon Nüfus Nâzır
Aziz Sabri Efendi	"	Lice	Hulle Kaymakam-ı Sâbıkı
Yusuf Vehbi Efendi	Mütemâyiz	Maden	Sâbık Maden Tahrirât Müdürü
Bolas Sabuncu Efendi	"	"	Ceyb-i humâyûn-ı mülûkâne mütercimlerinden
Ohannes Minasyan Efendi	"	Diyarbakir	Esbak Meclis-i İdare Azasından
Dikranyan Moşeh Efendi	"	"	Diyarbakir tüccarından
Mustafa Bey	"	"	Sâbık İstînâf azasından
Hamid Efendi	"	"	Vergi Müdürü
Ohannes Efendi	"	"	Meclis-i İdare Azasından
Süleyman Nazif Bey	Sâniye	"	Hüdavendigâr Vilayeti Mektubcusu
Şükrü Efendi	"	"	Kosova Vilayeti Defterdarı
Vahid Efendi	"	"	Muhasebe Mümeyyizi
Nazmi Efendi	"	"	Mardin Sancağı Muhasebecisi
Hasan Sabri Efendi	"	"	Ankara Vilayeti Müdde'î-i Umumi Muavini
Mahmud Efendi	"	Siverek	Siverek Meclis-i İdare Azasından
İsmail Efendi	"	Mardin	Sabık Mardin Meclis-i İdare Azasından
Paris Çelebi	"	"	Mardin Meclis-i İdare Azasından
İlyas Efendi	"	Diyarbakir	Diyarbakir muteberânından
Abdülğani Bey	"	"	İstînâf azasından
Bogos Efendi	Sâniye	Diyarbakir	İstînâf azasından
Salih Hulusi Paşa	Mirülümerâ	"	Anteb Kaymakam-ı Sâbıkı
Seyfeddin Paşa	"	Hazro	Hazro hanedanından
Abdülkadir Paşa	"	Mardin	Mardin hanedanından
Halil Bey	Kaymakam	Karakeçi	Hamidiye Hafif Süvari Alayı Kaymakamı ve
Karakeçi Reisi	"	"	"
Hamdi Bey	Kaymakam	Yenişehir	Hamidiye Hafif Süvari Alayı Kaymakamı, Milli rüesâsından

İsmi	Rütbesi	Mevlidi	Memuriyeti
Mahmud Bey	Kaymakam	Yenişehir	Hamidiye Hafif Süvari Alayı Kaymakamı, Milli Aşireti rüesâsından
Abdülkerim Bey	"	Cizre	Hamidiye Hafif Süvari Alayı Kaymakamı, Miran Aşireti rüesâsından
Hacı Mehmed Efendi	İstabl-ı Âmire	Diyarbakır	Derik Kaymakam Vekil-i Sâbıkı
Şevket Bey	Sâlise	"	Maârif Nezâreti Mektubî Kalemî Mümeyyizi
Hacı Abdullah Çelebi	"	Mardin	Mardin hanedanından
İbrahim Edhem Efendi	"	Diyarbakır	Sâbık Derik Kaymakam Vekili
Ahmed Faik Efendi	"	"	Sâbık Diyarbakır Beledî Reisi
Mehmed Rıza Efendi	"	"	Meclis-i İdare-i Vilayet İkinci Kâtibi
Arif Bey	"	"	İstînâf azâsından
Ziya Bey	"	"	Çermik Kaymakamı
Hüseyin Sıdkı Efendi	"	"	Mektubî Kalemî Serhalifesi
Ragıp Efendi	"	"	Mektubî Kalemî hulefâsından
Said Efendi	"	"	Mektubî Kalemî hulefâsından
İzzet Efendi	"	"	Mektubî Kalemî hulefâsından
Refi Bey	"	"	Mektubî Kalemî hulefâsından
Ali Nihad Efendi	"	"	Nüfus Nâzırı
Raci Efendi	"	"	Polis İkinci komiserlerinden
Kâmil Bey	"	"	Muhâsebe-i Vilayet Mesâlih-İ Cârîye Kâtibi
Cemil Efendi	"	"	Sâbık Midyat Kaymakamı
Necmeddin Efendi	Sâlise	Diyarbakır	Ziraat Bank Müfettişi
Sabri Efendi	"	Diyarbakır	Nâfia Kâtibi
Abdurrahman Efendi	"	"	Belediye azâsından
Mustafa Efendi	"	"	Diyarbakır Mahkeme-i Bidâyet azâsından
Hacı Abdurrahman Bey	"	"	Belediye azâsından
Tevfik Bey	"	"	Edirne Vilayeti mustantıkı
Ali Rıza Bey	"	"	Nüfus Nezâreti Başkâtibi
Mehmed Bey	"	"	Belediye Sandık Emîni
Osman Bey	"	Siverek	Siverek Belediye Reis-i Sâbıkı
Zülfü Bey	"	Diyarbakır	İstînâf Mahkemesi azâsından
Hacı Hamdi Bey	"	"	Sâbık Hamidiye Mekteb-i Sanayi Müdürü
Bedri Bey	"	Hazro	Silvan Mahkeme-i Bidâyet azâsından
Vehbi Efendi	"	Diyarbakır	Debre-İ Bâlâ Tahrirât Müdürü
Muhtedi Ali Rıza Efendi	"	"	Esbak Hapishane Müdürü
Süleyman Faris Efendi	"	Nusaybin	Nusaybin hanedanından
Hamdullah Bey	"	Savur	Avine Belediye Reis-i Sâbıkı
Karabet Efendi	"	Diyarbakır	Sâbık Mahkeme-i İstînâf azâsından
Bolos Efendi	"	"	Vilayet Sandık Emîni-i Esbakı
Kazzazyan Hanna Efendi	"	"	Sâbık Bidâyet azâsından
Galib Bey	Sâlise	Mardin	Mardin hanedanından
Abdülmecid Çelebi	"	"	Mardin Belediye azâsından
Said Bey	"	"	Mardin eşrâfından
Abdurrahman Çelebi	"	"	Tüccar muteberânından
Faik Ali Bey	Sâlise	Diyarbakır	Sındırgı Kaymakamı
Mirza Ağa	Kapıcıbaşı	Beşiri	Beşiri hanedanından
Muhlis Efendi	Râbi'a	Diyarbakır	Mektubî Kalemî hulefâsından
Muhlis Efendi	"	"	Litoğrafya Memuru
Ali Rıza Efendi	"	Mardin	Mardin Ziraat Bankası Memuru

İsmi	Rütbesi	Mevlidi	Memuriyeti
Hacı Galib Efendi	Râbi'a	Diyarbakir	Maârif Nezâreti Muhasebe Kalemi Başkâtibi
Hafız Şerif Efendi	"	"	Urla Sancağı Müdde'î-i Umumi Muavini
Mustafa Efendi	"	"	Diyarbakir Belediye Başkâtibi
Hacı Besim Efendi	"	"	Meclis-i İdare ketebesinden
Abdurrahman Bey	"	Mardin	Mardin Nüfus Memuru
Hasan Bey	"	Siverek	Vilayet ma'îyyetine memur
Haçador Efendi	"	Diyarbakir	Meclis-i İdare azâsından
Süleyman Efendi	Hâmise	"	Midyat Polis Üçüncü Komiseri
Sabri Efendi	"	"	Evrak Kalemi ketebesinden
Hüseyin Efendi	"	Mardin	Mardin Belediye azâsından
İzzet Efendi	"	"	Mardin Tahrirât Kalemi ketebesinden
Abdülhad Efendi	"	Diyarbakir	Sâbık Mardin Beledî Tabibi
Naum Cenancı Efendi	"	Mardin	Tüccar muteberânından

Rütbe-i İlmiye

İsmi	Rütbesi	Mevlidi	Memuriyeti
Yusuf Sıdkı Efendi	Haremeyn	Mardin	Esbak Musul Vilâyeti Nâibi
el-Hac Mesud Efendi	Bilâd-I Hamse	Diyarbakir	Nakibu'l-İşrâf Kaymakamı
Sabahaddin Efendi	İzmir Pâyesi	Diyarbakir	Diyarbakir Müfettişi
Hilmi Efendi	İzmir Pâyesi	Mardin	Mardin Müfettişi
Abdülaziz Halis Bey	Devriye	Diyarbakir	Hams Nâibi
Sırrı Efendi	Müderris	Mardin	Sâbık Mardin Belediye Reisi
Hacı İbrahim Efendi	"	Diyarbakir	Mesudiye Medresesi Müderri
Mehmed Sıbgatullah Bey	"	"	Diyarbakir eşrafından
Ragıp Efendi	"	"	Diyarbakir eşrafından
Yusuf Ziya Efendi	"	Mardin	Mahalli ulemasından
Şeyh Mehmed Ali Efendi	"	"	Şeyh Hamid Efendi hafidi
Mustafa Efendi	"	"	Şeyh Ahmedzâde
Yunus Efendi	"	"	Şeyh Hamzazâde
Şükrü Efendi	"	Diyarbakir	Mahkeme-i Şer'iyye Başkâtibi
Ahmed Efendi	"	"	Cizre Nâib-i Sâbıkı

Vilayetin Ahvâl-i Tarihiye ve Coğrafiyesi

Diyarbakir vilayeti 36 derece on beş dakika ve 39 derece 3 dakika arz-ı şimalî ile 9 derece 59 dakika ve 13 derece 49 dakika Dersaadet'in tül-i şarkisinde ve Mezopotamya'nın yani Fırat ve Dicle nehirlerinin arasındaki kıta-i cesime ve müte tâvilenin şimalinde bulunmaktadır. Mezopotamya kıtasına Arablar el-Cezire itlak ederler. Bizdeki kütüb-i tarihiye ve coğrafiyede ise bu iki ünvanla beraber Cezire-i mâ-beyne'n-nehreyn terkibi de müsta'meldir.

Diyarbakir vilayeti şimalen Erzurum, şimal-i şarkisi Bitlis, şark-ı cenûbisi Van vilayetleri ve cenûben Musul vilayetiyle Zor sancağı, garb-ı cenûbisi Haleb ve garb-ı şimalisi dahi Mamuretülaziz vilayetleri ile muhât ve mahdûd ve mesâha-i sathiyesi takriben 48250 kilometre murabba'î olup bunun 26494 kilometresi dağlık ve taşlık, 1722 ormanlık ve kusûru dahi meralarla kâbil-i zer' araziden ibarettir.

Dağlar

Vilayetin arazisi -çöl cihetine düşen Mardin sancağının kısm-ı cenûbisinden mâ'acilâ- umumiyetle dağlık ve arızalıdır. Bu dağlar iki silsileye münkasem olup birisi Toros silsilesine ikincisi dahi Gardosya düz tepesine müntehîdir. Toros silsilesi Konya vilayeti dahilinde kâin Teke sancağının cihet-i garbiyesinde bulunan Mendos dağından bed' eden silsile-i azîmedir ki Asya-yı Suğrâ'nın 500 kilometre tülünde ve 20'den 140 kilometre arzında bir kıta-i vesî'asını muhtevîdir. Bu silsilenin şu'ubâtından olan Anti Toros dağı Asya-yı Suğrâ'yı büyük Asya kıtasına ilsâk eyler. Toros silsilesi şevâhikından bazılarının irtifâları sath-ı bahrdan 3000 metre yüksekliğinde bulunduğundan bulutlar ekseriyâ diğer tarafa geçemeyip oralarda baranın ender olarak nuzûlüne sebebiyet verdiklerinden mezkûr dağların bir tarafındaki arazi gayet sulak ve râtib olduğu halde diğer tarafındaki kıtada daimî bir kuraklık hüküm-fermâdır. Diyarbakir vilayetin şimal ve şimal-i şarkî ve şimal-i garbî ile merkezinde bulunan cibâl-i mütesilsile Toros silsilesine tabi olup vilayetin cihet-i şimalisinde vaki olan Akdağ'dan teşa'ub eylemiştir. Akdağ'dan ayrılan Silvan ve Palu dağları vilayetin hudud-ı şimalisini tamamıyla ihâta edip aralarında cereyan eden Fırat-ı Şarkî nehrinin de sevâhilini teşkil ederler. Silvan dağlarının cenûb-ı şarkisinden ayrılan Silvan dağları ise vilayetin şimal-i şarkî cihetinde şimalden cenûba doğru cereyan eden Batman nehriyle Dicle'nin şark şubelerini yekdiğerinden tefrik eder. Palu dağlarından cenûb-ı şarkîye doğru teşa'ub eden Demirkapı dağları dahi şimalden cenûba ve şimal-i garbîden cenûb-ı şarkî cihetlerine doğru uzanarak kezâ Dicle nehrinin şark ve garb şubelerini birbirlerinden ayırırlar. Palu dağlarının şu'ubâtından olup vilayetin şimal-i garbî hududunda bulunan Mihrab ve Komayek ve Ergani dağları Gölcük gölü ile Dicle nehirlerinin şark şubeleri sevâhilini teşkil ederler. Mihrab dağına tabi olup kısm-ı şimalide vaki olan Bosma, Kervavan-ı Çemen, Şeyhler, Çüngüş dağları Fırat vadisini Dicle havzasından tefrik ederler. İşbu dağların göbeği olan Karadağ yeknazarda başlı başına ve hiçbir dağ ile irtibatı yok gibi görünürse de hakikatte Toros silsilesinin bir şubesi olduğu gibi Diyarbakir şehrinin etrafında bulunan sair tepeler dahi işbu silsileye merbûtturlar. Zikrolunan cibâl-i mütesilsilenin muhtevî olduğu arazi müstakim olmayıp şimal-i garbîden cenûb-ı şarkîye doğru mâildir. Hatta Mihrab dağının eteği sath-ı bahrdan 1000 metre mürtefi' olduğu halde çöle doğru inildikçe 225 metreye tenezül eylemektedir.

İkinci silsile dahi vilayetin cenûb-ı garbî ve cenûb-ı şarkî cihetlerinde vaki olan dağlardır ki bunlar da Cizre kazası civarında bulunan Cudi dağından teşa'ub eylemişlerdir. Cizre, Midyat, Mardin ve Derik kazaları dahilinde bulunan dağların da göbeği Cudi dağıdır. Bu dağların üzerinde gayet soğuk ve latif sular, güzel havah yerler bulunur. Yazın Diyarbakir'de hissolunan hararet-i müz'iceden dağlarda eser yoktur.

Dahil-i vilayette kereste ihracına salih ormanların fikdâni hakikaten şâyân-ı teessüftür. Vaktiyle bu havaliye zînet-bahş olan vâsi' ormanlar ma'mûriyet-i mahalliyeyi tezyîde hâdim bulunmuş iken memleketin kurûn-ı ülâ ve vüstâda uğradığı mücadele-i mütevâliye ile ormanların emri-i muhafazasına ahali tarafından itina edilmemesinden dolayı o menâbi-i servet ve umrân mahv nâyâb olmuştur. Şimdi Havileyin, Nerih, Derik dağlarından çıkarılan meşe ağaçlarıyla ancak levâzım-ı ihrâkiye tedarik edilebilir. Kerestelerin dahi kısm-ı a'zamı suret-i mahsusada yetiştirilmekte olan ağaçlardan, bir kısm-ı kalili de ceviz ağaçlarından istihsâl edilmektedir.

Nehirler

Fırat-ı Şarkî nehri Palu kazası vasatında ve şarkdan garba doğru cereyan eylemektedir. Bu nehrin Bitlis vilayeti dahilinde Muş sancağından nebe'ân eden Konaksu ile birleşip vilayet hududuna girerek 86 kilometre tül-i cereyânîden sonra Dersim sancağı dahilinde zuhur eden Peri Suyu ile karışarak Mamuretülaziz vilayetine geçip Keban Madeni civarında dahi Erzurum vilayetinden nebe'ân eden Karasu'yu alıp Fırat nehrini teşkil eyler. Ba'dehû tekrar hudud-ı vilayete duhûl ile Çermik ve Siverek hudud-ı garbisinden Haleb vilayetine dahil olur. Fırat nehrinin pek çok ayakları Diyarbakir vilayeti dahilinden nebe'ân ile nehr-i mezkûra iltihak eylemektedir ki en büyüğü Habur nehridir.

Dicle Nehri

Dicle Asya-yı Osmaniyenin Fırat'dan sonra en büyük nehri ve tarihçe en ziyade şöhet kazanan enhârından biridir. Bu nehir Gölcük gölünden ayrılarak Maden kasabası önünden ve Ergani nahiyesinin 3 kilometre şimalinden geçip oradan Eğil nahiyesi yanından cereyanında karye-i mezkûre civarında bulunan kurşun madeninden şark şubelerini

alıp yolunu tağyir ve bir hatt-ı manhanî tersîm ederek cenûba doğru 35 kilometre mesafe kat' eyledikten sonra Diyarbakir şehrinin şark tarafından mürûr ve ba'dehû şehri mezkûrun 8 kilometre cenûbunda tekrar bir hatt-ı münhanî teşkiliyle garbdan şarka ve Siird sancağına mülhak Erub kazasının garb-ı cenûbî hududunda tebdil-i mecrâ ve Diyarbakir vilayeti dahilinde kâin Mardin sancağının cihet-i şarkîsinden cereyan ederek Cizre'nin vasatından bi'l-mürûr Musul vilayetine dahil olur. Dicle nehrinin Diyarbakir vilayeti dahilindeki tûl-i cereyânî 350 kilometredir. Bu nehrin menba'ı 1000 metre itifâ'ında bulunduğu halde Diyarbakir şehri önünde 525 ve Cizre vasatında dahi bu irtifa' 280 metreye tenezzül eylediğinden cereyanının şiddetini son derece tezyîd eylemektedir. Dicle'ye şiddet-i cereyanından kinâye olarak Arablar Dicle, Yunaniler Tiğros, Museviler Heydekel ünvanını vermişlerdir ki bu üç kelimenin manası "kaplan" demektir. Dicle nehri birçok arazi-i münbite dahilinde cereyan etmekle beraber mezzû'âtça bundan edilen istifade Fırat'a nisbetle pek azdır.

Mecrasının dolaşıklı ve umkunun ihtilafı ile beraber umumiyetle dağlar arasında cereyan eylediğinden şimdiye kadar kelekten başka bir vasita-i nakliye istimal olunamamıştır. Diyarbakir şehri önünde Dicle nehri üzerinde bina olunmuş cesîm ve kârgir bir köprü vardır ki mülûk-i Emeviyeden Hişam tarafından bina olduğu rivayet olunmaktadır. Bu cisri azîm Emeviler zamanında fenn-i mimarînin vâsıl olduğu derece-i âliyye bir nümune olabilir. Bu köprünün Süryani patriklerinden Yakub tarafından inşa edildiğine dair Süryanilerin çıkardıkları rivayet —Süryani patrikliği bu havalinin Memâlik-i Mahrûse-i Şâhâne'ye ilhakından sonra teşkil olduğu cihetle- hî-esâstır.

Dicle nehrine Diyarbakir vilayeti dahilinde karışan ayakların adedi otuz dört tane olup en meşhuru Batman, Rızvan, Botan nehirleridir. Dicle'nin Şark ayağı Lice kazasına 3 saat mesafede vaki memleha kurbünden nebe'ân ile cenûba doğru seksen kilometre tûl-i cereyânîden sonra Dicle nehriyle birleşir. Batman nehri ise Bitlis vilayeti dahilinde kâin Sason ve Kulb kazalarından iki ayak olarak nebe'ân ile Diyarbakir vilayeti dahilinde kâin Silvan ve Beşiri kazalarından geçerek Zor köyünün 5 kilometre cihet-i cenûbîsinde vaki Hasankeyf nahiyesinde Dicle nehrine munsab olur. Tûl-i cereyânîsi takriben 100 kilometre olup vesait-i nakliyesi kelektir. Üzerinde gayet rasîm ve âsâr-ı atîkadan ma'dûd ve sanatlı bir köprü vardır. Bu nehrin sularından mezzû'ât pek az müstefid olur. Bu nehirden mâ'adâ vilayet dahilinde Dicle nehrine karışan suların ehemmiyetlileri Anbar, Çağcağ, Sinan çaylarıdır.

Gölcük

Diyarbakir vilayeti dahilinde ve Mihrab dağının şimâl-i şarkî cihetinde kâin olan Gölcük gölü de oldukça zikre şâyândır. Bu gölün mesâha-i sathiyesi 50 kilometre murabba'î olup derinliği ise sevâhilde 1 vasatına doğru gidildikçe 70'den 90 metreye vâsıl olmaktadır. Gölün suları tuzlu olup derûnunda yılan balığı ve emsâli balıklar bulunduğu gibi sevâhilinde dahi postları Avrupa'da pek râğbetli olan ve kunduz nâmı verilen hayvanat dahi kesretle bulunur.

Memleha

Vilayet dahilindeki Lice kazası civarında bir de memleha vardır. Memleha-i mezkûre Diyarbakir şehrinin 77 kilometre şimâl-i şarkîsinde Lice kazasının on bir kilometre şimalinde vakidir. Her biri 7 ve 11 metre derinliğinde iki kuyu, iki havuz ve 65 tava mevcut olup senevi 250.000 kilogram tuz ihrac ve hemen senesi içinde sarf ve istihlâk olunmaktadır. Lice memlehasından çıkarılan tuzlar vilayetin tuzca olan ihtiyacâtını kâmilen izâleye kifayet etmediğinden bu bâbtaki noksan ve ihtiyaç Siird sancağı dahilindeki memlehalardan ikmal ve istifâ kılınır.

Ma'âdin

Vaktiyle vilayette ilm-i tabakati'l-arz ve'l-ma'âdine tevfiân icra kılınan taharriyât neticesinde pek çok kıymetdâr madenler keşf ve ihrac kılınmıştır. Bundan beş aded maden ve bir aded çakıl taşı ocağı meydandadır. Bu taş ocağı Avine kazasının merkezi olan Savur kasabası civarında bulunmaktadır ki hâvi olduğu maden cam imalinde istimalde gayetle sâlihdir. Diğer beş madenden ikisi vapur kömürü olup biri Silvan kazasına tabi Hazro ve diğeri Cizre kazası dahilinde Hacı Behram nahiyelerinde kâindirler. Kusur kalan üç madenden ikisi bakır ve biri de kurşun madenidir. Kurşun madeni Eğil nahiyesine tabi Pürçeman karyesinde bulunup mültezim marifetiyle çıkarılmaktadır. Palu kazasına mülhak Hoşin nahiyesinde bulunan bakır madeni de bir vakitler mültezim marifetiyle ihrac olunmakta iken hayli zamandır metrûk ve mu'attal kalmıştır.

Ergani kasabasında bulunan bakır madeni 512 tarihinde keşfolunup el-ân Hükümet-i Seniyye hesabına işletilmektedir. Bu madenlere dair mukaddemâ neşrolunan sâlnâmelerde malumat-ı mükemmele itâ olduğu cihetle burada tekrardan sarf-ı nazar kılınmıştır.

Vilayetin İklimi

Diyarbakir vilayetinun mevaki'i ekseriyetle münbit ve mahsuldardır. Tarih-i kadîmin ekser sahâyi fi bu kıta ile iştiğâl eder. İklim ve havasının itidâli ve manâzır-ı tabiiyesindeki güzelliğın kemali cihetiyle bu daire dahilinde yaşayan insanlar zekâvet-i fıriyye ile meftûrdurlar. Diyarbakir'de esbâb-ı umrân tamamen mevcuddur. Arazi-i münbite ve enhâr-ı nâfi'a ile bir çok dereler vilayetin her tarafını tezyîn eyler. Dağları ma'âdin-i mütenevvi'a, harabeleri âsâr-ı atîka ile memlûdur.

Vilayetin ekser cihetinin âb u havası latif ise de yalnız Diyarbekir şehri ile Nusaybin kasabasında daimî sıtmalar hüküm-fermâdır. Burada fusûl-i erba'a muntazaman ve tamamıyla icra-yı hüküm ve tesir eyler. Şimâl taraflarında Teşrin-i Sâni'nin son günlerinde kar yağmağa başlar. Şiddet-i şitâ ve burûdet Kanûn-ı Evvel'in evâhiline doğru bed' ile Şubat nihayetine kadar devam eder. Mevsim-i şitâda santigrad tahte's-sıfır 5 ve 10 derecelerinde cevelân edip ender olarak 15 dereceye tenezzül ettiği de görülmüştür. Mevsim-i sayfa ise derece-i hararet gölgede 36-38 ve bazan 39 dereceye varır. Vilayetimizde senede iki ay kar, beş ay yağmur yağıp beş ay dahi mütemâdî kuraklık olur. Bu ahval şâz olarak tebeddül ederse de hükümsüzdür.

Fusûl-i Erba'a

İlkbaharın bidâyeti Mart'ın 8'inci günü sabahleyin saat 1 ve 36 dakika
Yazın bidâyeti Haziran'ın 9'uncu günü akşam üzeri saat 11 ve 59 dakika
Sonbaharın bidâyeti Eylül'ün 10'uncu gecesi saat 4 ve 45 dakika
Kışın bidâyeti Kanûn-ı Evvel'in 9'uncu gecesi saat 9 ve 44 dakika
İlkbaharın imtidâdı 92 gün 10 saat 23 dakikadan ibarettir.
Yazın imtidâdı 93 gün, 3 saat, 46 dakikadan ibarettir.
Sonbaharın imtidâdı 90 gün, 4 saat, 59 dakikadan ibarettir.
Kışın imtidâdı 89 gün, 3 saat, 52 dakikadan ibarettir.
İbtidâ-yı Rebî' Mart'ın 8'inci gününde vuku bulur.
İbtidâ-yı harif Eylül'ün 11'inci gecesinde
Re'sü's-seretân Haziran'ın 9
İnkılab-ı şitevî Kânûn-ı Evvel'in 10

Meralar ve Hayvanat

Dahil-i vilayette pek çok mera olup bunlardan Nusaybin ve Cizre taraflarındaki çayırlar pek meşhurdur. Mevsim-i hasatta ale'l-umum aşâir hayvanatını ra'y için bu çayırlara götürürler. Vilayet dahilinde hayvanat-ı vahşiye ve ehliye ile tuyûrun envâ'i kesretle bulunur. Ale'l-husus hayvanat-ı ehliyeden koyun ve keçi pek çok olup koyunların yapağuları merinos koyunlarının yapağularına pek ziyâde müşâbih olduğu gibi keçilerin kılını dahi çok yumuşaktır. Mevcud olan koyunların adedi 668.744 ve keçilerin adedi de 363886 ve bunlardan istihsâl olunan yapağının esmânı da senevî altmış bin Osmanlı lirası tahmin olunur.

Bu yapağılardan bir mikdarı her sene memâlik-i ecnebiyeye ihrac olduğu gibi 37.000 lira kıymetinde dahi koyun ve keçi vilayât-ı saireye gönderilir. Yani bu vilayet ticaretinin hemen nisfını koyun ve keçi ile yapağı ihracatı teşkil eder. Bu koyunlardan mâ'adâ 20.000 sığır ve 8.000 manda bulunup yalnız hususât-ı zirâiyede istifade olunur. İstihsâl olunan mahsulatın nakli için merkeb, ester, feres, deve kullanılır. Bunlardan 42.000 merkeb, 23.000 ester, 41.000 feres, 2.000 deve vardır. Develer vilayetin cenûb cihetlerindeki aşâir arasında çoktur. Merkebler ufak ve esterler iri ve tûvânâdırlar. Atların bir kısmı arab cinsine mensub olup hususiyle kısırakları pek makbuldür.

Hayvanat-ı vahşiye zümresinden esmer ayı, sırtlan, kurt, tavşan, kızıl tilki, yaban domuzu, ceylan, geyik, yabani keçiler dağlarda pek çoktur.

Ecnâs-ı tuyûrdan dahi şahin, baykuş, karga, ardıç kuşunun muhtelif nevileriyle esmer ve siyah karatavuk, çayır kuşu, on dört nevi güvercin, kır ve kızıl ve siyah keklik, bakasa, çil kuşu, bıldırcın, toy kuşu, yaban ördeği, balıkçıl, kaz ve kuğu kuşları pek külliyyetlidir.

Aded-i Nüfus

Diyarbekir vilayetinin aded-i sekene 470.760 nüfustan ibarettir ki bunun 255.993 neferi zükûr ve 214.767 neferi inâsdır. Vilayetin nüfus-ı umumiyesi mezheb itibarıyla tefrîk olunacak olursa 375.528 Müslim: 205828 zükûr, 169700 inâs; 48225 Ermeni: 24685 zükûr, 23540 inâs; 22748 Süryâni: 12506 zükûr, 10342 inâs; 11160 Katolik: 5945 zükûr 5220, inâs 5554; Protestan: 2987 zükûr, 2567 inâs; 2796 Yahudi: 1434 zükûr 1358, inâs 1782; Yezidi ve Kıptı: 1049 zükûr, 733 inâs; 1500 Ortodoks: 756 zükûr, 744 inâs; 1439 Keldâni: 776 zükûr, 663 inâs ve 19 nüfus tebaa-i ecnebiyeden ibaret olduğu görülür.

On dokuz nüfus tebaa-i ecnebiyeden mâ'adâ Diyarbekir vilayetinin sekene olan 470741 nüfus ahali cümleten Osmanlıdır. Binâenaleyh Diyarbekir vilayeti ahali umumen Saltanat-ı Seniyye'nin te'âlî ve temâdî-i şan u şevketi arzu-yı ciddisiyle mütehassis bulunuyorlar. Dahil-i vilayette ahalinin kısm-i a'zamı Türk ve Arab ve Kürtçe tekellüm ederler.

Aşâir

Diyarbekir vilayeti dahilinde bulunan hayme-nişin aşâirin buldukları mahaller zîrde beyân olunur:

Milli

Bu aşiret iki fırkadan ibarettir. Birincisi Yenişehir taraflarında hayme-nişin olan Tamavi kabilesidir. İkincisi Re'sülayn ile Mardin arasında bulunan kabile olup mevsim-i ziraatte haymeleri ve bu mevsimin gayrında ikâmetlerine mahsus karye ve haneleri vardır. Ağnâm ve kuzu ve deve ve hayvanat-ı saire ile ticaret-i kâfiyede bulunurlar.

Tayy

Bu aşiret vaktiyle aşâir-i sağîreden ma'dûd iken bazı esbâb üzerine Bekâra Ganame, Habseyñ, es-Sade aşiretleri ve Cubur aşiretinin bir fırkasıyla itihad ederek tahminen 3000 hayme kadar kisretli bir nüfusa bâliğ olmuştur. Nusaybin kurbunda Çağcağ nehri üzerinde meskûndurlar. Aşiret-i mezkûre mâlik oldukları yapağı ve revgan-ı sade ve koyun ve kuzularıyla ticarete buldukları gibi oldukça ziraatle de iştigâl ederler. Melbûsâtları için muhtaç oldukları eşya ve me'kûlâtlan için iktizâ eden zahireyi çöle civar olan ahali-i meskûneden iştirâ ederler.

Cubur

Aşiret-i merkûme Nusaybin toprağında ziraatle meşguldürler.

Miran

Bu aşiret Cizre kazası dahilinde ağnâm ve at ve ester yetiştirmekle meşguldürler. Esterleri meşhurdur.

Kikâ - Bu aşiret iki fırkadan ibarettir. "Kikâ Tirkân" ve "Kikâ Halecân" mevki-i ikâmetleri Re'sülayn ile Mardin arasında bazı mahallerdir. Ziraat ve ticaretleri Milli Aşireti gibidir.

Karakeçi

Bu aşiret Siverek ve Yenişehir arasında hayme-nişin olup ziraatleriyle iştigâl ederler. Mevsim-i ziraatın gayr-i vakitlerde karye ve hanelerinde mütemekkindirler.

Şerabi

Bu aşiret Habur⁽²⁾ nehri üzerinde bulunup hayvanlardan hasıl olan haylice revgan-ı sadeyi satarak ta'ayyüş etmektedirler.

Dekori

Bunlar da Re'sülayn ve Mardin arasında bazı arazide ikâmet ederler, hal ve hareketleri ziraat ve ticaretleri Milli aşireti gibidir.

Turuk

Diyarbakir vilayetinin tesviye olunmuş şoselerinin tûlü cem'an 418 kilometre 20 metre olup iki mühim meşhur tarik-ten ibarettir.

Biri Diyarbakir şehrinde Bağdad caddesine mülâsik olan Samsun tarikidir ki vilayetin garb-i şimâli hududunda ve 1500 metre irtifânda bulunan Deveboynu dağına aşip 975 metre irtifândaki Ergani Madeni'ni geçerek 625 metre irtifânda olan Diyarbakir şehrine mütehî olur.

Şosenin bu kısmı 113 kilometredir. Hudud-ı vilayetden madene kadar 25 ve madenden Diyarbakir'e kadar 78 kilometridir. Bu şose Diyarbakir şehri vasatını müstakimen kat' eyledikten sonra Mardin sancığına doğru ayrılır ki bu da İkinci Bağdad tarikini teşkil eder. Bu yol Diyarbakir'den başlayarak Mardin'in hudud-ı cenûbîsinde bulunan Gülharin karyesine vâsil olur ki bu kısmın tûlü 160 kilometre 520 metredir. Diyarbakir'den Mardin'e 93 kilometre 630 metredir, ve Mardin'den Gülharin karyesine kadar da 12 kilometre 690 metredir. Bağdad tarikine mülâsik olup tûlü 113 kilometre olan birinci kısmın üzerinde şoseler ikmâl olunmuş ise de köprülerin kâffesi ahşab olduğu cihetle tedricen kârgire tebdil olunmaktadır.

1318 senesi zarfında Kalendan köprüsünün emaneten tamirâtı ve Frenkler köprüsü ile Kâlhane-i hümayûn pîşgâhında kırk metre yirmi santimetre tûlünde ve dört buçuk metre irtifândaki kârgir set duvarının ihâleten ve müceddeden inşaatı hitâm bulduğu gibi on metre açıklığındaki Pertos köprüsünün müteabhidî ma'rifetiyle üç metre irtifânda kenar ayakları yeniden inşa kılınmış ve kısm-ı mütebâkisi dahi ilkbaharda ikmâl olunacaktır. Bundan mâ'adâ 319 senesi zarfında altmışar santimetre açıklığında on menfez ile iki metreden on metreye kadar muhtelif açıklıklarda onaltı köprünün kârgire tahvilen ve müceddeden inşaları mukarrerdir.

(1) Çağcağ suyu Nusaybin'in cihet-i şimâlinde ve 4 saat mesafede ve İlyân karyesinde Aksu ve Karasu namlarıyla iki menhadan çıkıp tesadüf ettikleri me-zârî'i saky ve Nusaybin kasabası pîşgâhından cereyanla aşağıda Re'sûl-ı Ayn'ın, Habur nehrine münasib olur. Bunun mezzîi üca da faide-i azimesi vardır.

(2) "Habur" nehri Re'sülayn'da bulunan Ayn-ı zerka, Aynü'l-terd, Aynü'l-mert, Ayn-ı enbus, Aynü'l-Mugan, Aynü'l-kibrîd nam uyûn ile uyûn-ı sa-ireden çıkıp Re'sülayn kasabasının on dakika aşağısında umum şubeleriyle birleşip kesh-i cesâmet ederek cebel-i Abdülaziz ve Keuleb arasında mü-rûr ile Habur idraflarında nehr-i Fırat'a dökülür. Ezmine-i kadîmede şu nehirlerden açılan cedvellerin memerrine tesadüf eden arazinin çoğunu saky ile ziraatça pek büyük istifadeyi mücib olurmuş. Vaktiyle yapılan sedlerin eserleri bâlü bâkidir.

Tarîk-i mezkûrun muhtac-ı tamir olun mahalleri her sene amele-i mükellefe ile muntazaman ve mükemmelen tamir olunmakta ve hatta 318 senesinde 2492,87 metre mik'abî şöse, 24901,40 metre mik'abî tesviye-i tûrâbiye ve tathîrât icra ve 228,90 metre mik'ab harçlı ve 4495,51 metre mik'ab kuru istinad duvarları inşa olunmuş ve bu uğurda 19188 amele-i mükellefe yevmiyesiyle bedelât-ı nakdiyeden 54797,75 gurus sarf edilmiş ve 744 metre mik'ab kırma şöse dahi tarîk kenarında mevcut bulunmuştur.

Musul vilayeti hududunda 107 kilometre 500 metre mahallin evvelce köprü ve şoseleri tamir olunup 200 kilometre 500 metre mahallin dahi henüz inşaatına mübâşeret olunamamıştır. İkmâl olunan kısım dahilinde muhtac-ı tamir olan Şeyhan'ın Şems köprüsünden Meşkin Kapısı'na kadar olan tûlün tamirâtı müteahhîdine ihale olunup geçen sene zarfında 8600 metre mik'abî tesviye-i tûrâbiye, 8800 metre mik'abî şöse, iki acled kasis, 172 metre tûlünde kuru duvar, 47 metre tûlünde harçla duvar ameliyatı icra kılınmıştır.

Diyarbakir şehrinden Bitlis ve Haleb vilayetleri hududlarına kadar iki mühim tarîk daha vardır. Birinci kısım Diyarbakir'den bed' ile Dicle nehri üzerindeki meşhur köprüden ve Silvan kazasının merkezi olan Mefarikin kasabasından geçip Batman nehri sahilinde nihayet bulur. Bu kısım dahilinde 11 kilometre mahallin köprü ve şoseleri ikmâl olunduğu gibi 30 kilometre 966 metre şöse ve 15 kilometre 459 metre tesviye-i tûrâbiyesi ikmâl olunmuş ve 50 kilometre 48 metre mahalle henüz mübâşeret olunmamıştır. İşbu mühim tarîk-ı askerî üzerinde ve müntehâ-yı hudud-ı vaki olup bir gözü yirmi metre açıklığında ve dört gözlü cesîm kârgir Batman köprüsünün birinci kısım tamirâtı müteahhîdi ma'rifetiyle icra kılınmakta ve ikinci kısım tamirâtın münâkasası icra edilmekte bulunmuşlardır. Bu kısım dahilinde 11 kilometre 27 metre mahallin köprü ve şoseleri ikmâl olunduğu gibi 3 kilometre 923 metre şöse, 5 kilometre 749 metre tesviye-i tûrâbiyesi ikmâl olunmuş ve 59 kilometre 801 metre mahalle henüz mübâşeret olunmamıştır.

Haleb vilayeti hududuna kadar olan diğer kısmın 91 kilometrelik mahallinin köprü ve şoseleri ikmâl olunup 55 kilometrelik mahalle henüz başlanmamıştır. Bu kısımdan 8 kilometre 164 metre mahallin inşaatı müteahhîdlere ihale olunmuş, 650 metre mik'ab şöse, 2641 metre mik'ab tesviye-i tûrâbiye ameliyatı ile tarîk kenarında 449000 metre mik'ab kırılmış şöse taş ihzâr edilmiştir. Kısım-ı mezkûr dahilinde Diyarbakir'den Gözlü'ye kadar 12 kilometre 164 metre mahallin tamiri müteahhîde ihale olunarak bu sene zarfında 10 metre arzındaki kısımdan 500 metre mahallin tesviye-i tûrâbiyesi ve şöse ve kum ferşiyâtı icra olunduğu gibi 7 metre arzında bulunan mütebâkî kısımdan 5000 metre tûlünde tesviye-i tûrâbiye ve şöse ferşiyâtı ile yine bu kısım dahilindeki iki gözlü kârgir köprüünün müceddeden inşaatı ikmâl olunmuştur. Lice ve Silvan arasında vaki ve âsâr-ı atıkaдан ma'dûd olup bir nokta-i mühimmede bulunan Antak köprüsünün dahi bir kısmı bu sene tamir edilerek bakiyye-i tamirat ilkbahara talik olunmuştur.

Ziraat

Diyarbakir vilayetini teşkil eden arazinin Fırat'dan aldığı hisse-i feyz ve bereket fevkalâdedir. Bu topraklarda limon, portakal, hurmadan başka her türlü zehâir ve fevâkih yetiştirilebilir. Arazinin kuvve-i inbâtiyesi bir derecededir ki toprağı gübrelemek ve suver-i saire ile terbiye ve istihzâr etmek gibi tekellûf ve ihtimam ihtiyâr edilmemekle beraber yine ziraatten oldukça istifade olunur.

Vilayetin başlıca mahsulâtı buğday, arpa, darı, mercimek, fasulye, pirinç, susam, keten tohumu, pamuk, mazı, meyan kökü, soğan, sarımsak olup neşv ü nemâları ekâlîm-i hârreye has olan sair meyveler dahi yetişir. Dört sene evvel celb olunan memur-ı mahsus ma'rifetiyle gülistanlar tesis ve teksîr edilmiştir. Dicle nehri sevâhilinde yetişen kavun ve karpuzların gerek lezzette ve gerek cesâmette misilleri nâ-meşhûddur. Bu karpuzların elli kıyye ve kavunların da yirmi beş kıyye sikletinde olduğu çok kereler görülmüştür.

Sanayi ve Ticaret

Bu vilayet evveleri sanayice şöhret-i azîzeyi hâiz idi. Ezmîne-i kadîme mamulâtı olarak el-ân antika makamında hıfz olunan eşya memleketin vaktiyle sanat nokta-ı nazarından ihrâz etmiş olduğu terakkiyâtın derecesini irâe eder. Avrupa emtiasına râğbet, görenek-i seyyiesine teba'iyet edilmekten evvel -şai ve halı gibi bazı emtîa müstesna olmak üzere- sarf ve isti'mâl olunan bilumum havâyic-i zaruriye ve müzeyyenât yerli sanatkârların mahsul-i çîredestî-i maharetleri olduğu gibi dahil-i vilayette imal olunan eşya-yı nefiseye hariçten dahi râğbet edilmekte idi. İhtilâtin tekessürü eşya ve emtîa-i hariciyeye olan râğbetin tezâyüdünü icab ettiğinden mamulât-ı dahiliyeye evvelki gibi itibar edilmemeğe ve binâenaleyh sanayi yavaş yavaş tedennî eylemeye başladı ise de vilayetimiz sanayice haiz olduğu ehemmiyet-i mahsûsayı hâlâ muhafaza etmekte ve her türlü mensucat-ı harîriye ve kutniye ile kuyumculuk, sarraçlık, şurubçuluk, bakırcılık, demircilik, debbağlık, sanayi ile Mardin'de yetişen ve batum tabir olunur bir nevi fısuk yağından imal olunan sabunun imalatına devam olunmaktadır.

Vesait-i nakliyenin fikdâni cihetle vilayetin muamelât-ı ticariyesi istidâdı nisbetinde terakkî edememektedir. Ziraatın da mahdut bir daire dahilinde kalmasına bu fikdan-ı vesait sebep olmaktadır. Maamafih vilayetin ticaret-i umumiyesi bazı vilayât-ı mütecâvireye nisbetle müterakkî sayılabilir.

Diyarbakir'den İskelelere Olan Mesafe

İskenderun 120 saat, Trabzon 109 saat, Samsun 144 saat

Mütecâvir Vilayât ve Sancak Merkezlerinin Diyarbakir'e Olan Mesafeleri

Merkez-i vilayet	Sancak merkezi	Mesafe	
		Saat	tarikiyle
Bitlis		48	Silvan
	Siird	33	Beşiri
	Genç	27	Lice
	Muş	37	Genç
Van		76	Bitlis
	Çölemerik Hakkari	59	Siird
Musul		74	Nusaybin
	Kerkük	108	Musul
	Süleymaniye	122	Musul
	Deyr-i Zor	75	Nusaybin
Haleb		76	Siverek
	Urfa	35	Viranşehir
	Maraş	78	Siverek
Mezraa (Mamuretülaziz)		28	Ergani Madeni
	Hozat Dersim	44	Mezraa
	Malatya	46	Mezraa
Erzurum		61	Genç
	Erzincan	68	Hozat
Sivas		82	Malatya
Ankara		160	Sivas
	Yozgat	124	
	Kayseri	115	

Maarif

Diyarbakirce maarifin terakkisi emrinde ahîren ve bilhassa cülûs-ı meyâmin-me'nûs-ı hazret-i padişahîden beri mas-rûf olan himemât-ı ciddiyeenin semerâtı iktitâf edilmeğe başlanmıştır.

Dahil-i vilayette maarif idaresine aid 323 mekteb mevcut olup ikisi idadi 1 darümuallimîn, 1 inâs rüşdiyesi, 10 mekteb-i rüşdiye, 230 dahi mekâtib-i ibtidâiyedir. Maârif idaresi bu mektebler için senevî 264510 gunuş sarf eder. Bu mekteblere devam eden talebe-i müslimenin adedi 5771 nüfusa bâliğ olmaktadır.

Bu mekteblerden mâ'adâ Evkaf idaresine aid daha bir çok mekâtib ve medâris bulunduğu gibi milel-i muhtelifeye mensub bir hayli mekâtib-i ibtidâiye mevcut olup dahil-i vilayette 427 mektebde 10193 talebe tederrüs etmektedir.

İdare-i Hükümet

Diyarbakir vilayetinin usul-i idaresi bir kaç defalar tebdil olunmuştur. Bir hayli müddet eyalet şeklinde idare olunmuş ve 1283 tarihinde vilayet teşkil kılınarak Bitlis vilayetinin aksâm-ı kesîresi dahi dahil bulunmuş idi. Bir müddet sonra Bitlis vilayeti ve 1295 senesinde şimdiki Mamuretülaziz vilayetini teşkil eden kıta ayrı bir vilayete tebdil ile Diyarbakir'den ifrâz olunarak vilayetin idaresi heyet-i hâzırasına münkalib olmuştur.

Diyarbakir vilayetinde on dört şehir ve kasaba, elti yedi nahiye, 3323 karye ile Diyarbakir, Mardin, Ergani Madeni namıyla üç sancak vardır. Merkez-i vilayetin şimâl-i şarkî ve cenûb-ı garbî cihetlerinde vaki merkez-i vilayete tabi altı kaza vardır ki Diyarbakir, Siverek, Derik, Beşiri, Silvan, Lice kazalarıdır. Bunlar da 1 şehir, 5 kasaba, 20 nahiye, 1426 karyeden mürekkeb olup umurunun mesâha-i sathiyesi 18930 kilometre murabba'îdir. Vilayetin cenûb-ı şarkî cihetlerini ihâta eden Mardin sancağına müllhak kazalar 5 aded olup Mardin, Avine, Midyat, Nusaybin kazalarıdır. Bunlar da 5 kasaba, 9 nahiye, 1139 karyeden mürekkebirdir. Mesâha-i sathiyeleri ise 30740 kilometre murabba'îdir.

Vilayetin garb-ı şimâlîsinde bulunan Ergani Madeni sancağına tabi 3 kaza vardır ki Maden, Palu, Çermik kazalarıdır. Bunlar da 3 kasaba, 28 nahiye, 758 karyeden ibarettir. Mesâha-i sathiyeleri 8530 kilometre murabba'îdir.

Vilayetin Vâridât ve Masârifât-ı Umumiyesi

Diyarbakır vilayetinin üç yüz on yedi sene-i Maliyesi vâridât ve masârifâtını mübeyyin cedveldir

Vâridât		Masârifât	
Nev'i Vâridât	Guruş	Nev'i Masârifât	Guruş
Emlak vergisi	2.557.953	Şer'iyye	267.708
Temettu' vergisi	1.086.257	Dahiliye	1.293.737
Bedel-i askerî	1.716.128	Adliye	701.676
Ağnâm resmi	4.228.517	Orman ve Ma'âdin	14.510
Deve a'sârı	130	ve Ziraat memurları	
Maktû' a'sârı	6.341.868	Maliye	83.317
Emanet a'sârı	265.000	Maaşât-ı zâtiye	233.995
Emlak-ı emiriye	249.191	Faiz ve bedelât	333.285
Rüsûm-ı mütenevvi'a	259.456	Jandarma	2.844.659
Orman ve kereste rüsûmu	2.070	Polis	
Emlak ve tapu harçları	281.500		
Mehâkim harçları	254.456		
Hasılat-ı müteferrika	223.380		
Yekûn	17.465.915	Yekûn	6.843.965

Mülhakâtın vilayete olan bu'd-ı mesafesini mübeyyin cedveldir

Merkez-i kazaya üç saat mesafesi olan köyler merkeze merbûtan idare olunmaktadır. Büyük kasabaların ahalisi ve aşâirden mürekkeb nahiyeler nevâhî teşkilatından bi'l-istisna mansûb müdürler ma'rifetiyle idare olunur.

Merkez-i Vilayete Saat	Merkez-i Livâya Saat	Merkez-i Kazaya Saat	Livâ	Kaza	Müdürlük
			Diyarbakir	Diyarbakir	
5	5	5	"	"	Altınakar
7	7	7	"	"	Baharlu
4	4	4	"	"	Kargalı
7	7	7	"	"	Sepiyak
18	18		"	Siverek	
27	27	9	"	"	Bucak Hazro
28	28	10	"	"	Hoşin
9	9	9	"	"	Karacadağ (Karabahçe)
23	23	14	"	"	Yenişehir (Viranşehir)
22	22	7	"	"	Karakeçi
13	13		"	Derik	
18	18	5	"	"	Mazıdağı
9	9	4	"	"	Metinan
16	16		"	Beşiri	
20	20	6	"	"	Bahems
11	11	9	"	"	Tepe
16	16		"	Silvan	
11	11	5	"	"	Miraliyan
19	19	3	Diyarbakir	Silvan	Diron
9	9	7	"	"	Şeyh Davudan
13	13	5	"	"	Hendif
12	12	5	"	"	Hazro
16	16		"	Lice	
11	11	5	"	"	Karaz
12	12	5	"	"	Hani
18			Mardin	Mardin	
20	4	4	"	"	Koçhisar
30	12		"	Nusaybin	
33	21	8	"	"	Mihrikan
43	25	12	"	"	Alyan
30	15	5	"	"	Habbab

Merkez-i Vilayete Saat	Merkez-i Livâya Saat	Merkez-i Kazaya Saat	Livâ	Kaza	Müdürlük
47	29		"	Cizre	
57	39	10	"	"	Silopi
41	31	6	"	"	Hezak
24	14		"	Midyat	
24	19	5	"	"	Hasankeyf
32	22	8	"	"	Basabrin
17	21	7	"	"	Habızbını
34	20	10	"	"	Kerboran
14	8		Diyarbakir	Avine Savur	
17	5	3	"	"	Ömerkan-ı Fevkânî
20	6	6	Diyarbakir	Avine Savur	Ömerkan-ı Tahtânî
16			Ergani Madeni	Maden	
12	4	4	"	"	Ergani
8	8	8			Güran
14	4	4			Ancevz
8	8	8			Eğil
5	11	11			Zahoran
9	8	8			Piran
15	6	6			Perdınç
16	6	6			Kalliş
22	6	6			Bermaz
19	7	7			Abdalan
10	7	7			Demirli
25	12			Palu	
23	9	3		"	Karaçor
29	15	3			Bulanık
22	9	8			Veşin
21	20	8			Karabegan
18	19	7			Sivan
27	19	7			Ohi
24	16	4			Gökdere
28	20	8			Hün
18	9			Çermik	
24	14	6		"	Rovtan
26	14	8			Konağı
23	14	8			Midye
25	14	7			Çüngüş
27	12	9			Mansuri

Diyarbakir Vilayeti Jandarma Alayının Mevcudunu Mübeyyin Cedveldir

Alay Ümerâsı

Sınıf-1 Piyedegân

Sınıf-1

Alay Kumandanı	Yekûn	Alaybeyi	Binbaşı	Tabur Kâtibi	Yüzbaşı	Mülâzım-1 Evvel	Mülâzım-1 Sâni	Çavuşân	Bölük Ümerâsı	Onbaşıyan	Neferât	Yekûn	Yüzbaşı	Mülâzım-1 Evvel	Mülâzım-1 Sâni	Çavuşân	Bölük Ümerâsı	Alay Kumandanı
1	1	2		1		2	3	3	12	3	24	184	232	3	3	3	15	3
				1		2	2	2	8	2	16	118	151	2	2	2	10	2
				1	1	2	2	2	8	2	16	106	140	2	2	2	10	2
		2	1	2	1	6	7	7	28	7	56	408	523	7	7	7	35	7
								1					1			1		
		2	1	2	1	6	7	8	28	7	56	408	524	7	7	8	35	7
					2	1							3					
		2		3	3	7	7	8	28	7	56	408	527	7	7	8	35	7

Süvariyan

Seyyâre Sınıfı

Onbaşıyan	Neferât	Yekûn	Binbaşı	Tabur Kâtibi	Yüzbaşı	Mülâzım-1 Evvel	Mülâzım-1 Sâni	Çavuşân	Bölük Ümerâsı	Onbaşıyan	Neferât	Yekûn	Yekûn-1 Cümle	Esterân	Taburların Numarası
30	138	195											429		Taburların Numarası
															1. Tabur
															Diyarbakir
20	88	126											277		2. Tabur
															Mardin
20	80	118											258		3. Tabur
															Maden
			1	1	4	3	4	20	4	40	161	238	238	192	4. Tabur
															Seyyâre
70	306	439	1	1	4	3	4	20	4	40	161	238	1202		Yekûn
		1											2		Merkez
															Taburunda
															misafirân
70	306	440	1	1	4	3	4	20	4	40	161	238	1204		Yekûn
						1						1			Münhallât
70	306	440	1	1	4	4	4	20	4	40	161	239	1208		Yekûn-i Umumi

Diyarbakir'in Ahvâl-i Tarihiyesi

Vilayetin merkezi Diyarbakir şehridir. Şehr-i mezkûr Hicret-i Celile-i Nebeviye'den on dört sene sonra Âmid namıyla tesmiye olundu.

Şehrin ebniyesi kara taştan mamul olduğundan siyah bir manzara ibraz etmekle Âmid-i Sevdâ namıyla şöhret bulmuştur. Vakt-i mezkûrdan sonra Diyarbakir nâmı daha ziyade şöhret buldu ise de Âmid ismi büsbütün unutulmamıştır. Diyarbakir'e Âmid denilmesinin sebab-i asliyesi meçhul kaldığı gibi Diyarbakir tesmiyesi dahi suret-i kat'iyede bilinmemiştir. Rivayât-ı mahalliyyeye nazaran kabile-i Arabtan Bekir bin Vail namında bir zât Cizre'nin şimâlindeki dağlık ve mürteli' olan araziye zabtedip oralara yerleştiği cihetle şehr-i mezkûr civarına Diyâr-ı Bekir namı verilmiştir.

Süryaniler dahi Âmid'in garb cihetinde vaki Rum Kapısı kurbunda şimdiki Süryani kilisesi mahallinde Hazret-i Betül Meryem namında cesm bir kız manastırı olup Hicret-i Nebeviye'nin ondördüncü salinde vukû bulan Âmid'in fethinde mezkûr manastırın ismi olan Dâr-ı bâkir'den Diyarbakir nâmı çıkarılmıştır diye bir iddiada bulunuyorlar ise de bunun dahi sıhhati anlaşılamamıştır.

Diyarbakir şehrinin hânisi gayr-ı ma'rûfdur. Kable't-tarih Mezopotamya kıtası Asur Devleti'ne tabi idi. Bu devletin teessüsü Hicret'den 3326 sene evvel vuku bulduğu bazı Yunan ve Fars kütüb-i tarihiyesinde muharrer ise de müel-i mezkûreye mensub olan müverrihlerin vücuda getirdikleri tarihlerin Asurîlere aid olan kısımlarının çoğu hurâfât ve mevhumât ile mahlût olduğundan Âmid şehrinin inşasına dair elimize itimada şâyân bir vesika geçmesi mümkün olamaz. Yalnız şehri muhât olan sur-ı azîmin üzerinde bulunan hatt-ı mihi ile muharrer bazı âsardan Asurîler tarafından bina olduğu yazılması müverrihîn-i cedîdenin şehr-i mezkûrun Tigrangerd şehri olduğu hakkındaki rivayetlerinin esassız olduğunu isbat eder. Şehr-i Âmid Asurîlerden Babil Hükümeti'ne ve Babil'den dahi Farsların yed-i idaresine geçip Hicret-i şerif-nekabetten 952 sene akdem Ahamenid Devleti'nin ilgâsıyla Büyük İskender'in eline geçmiştir ve cihangir-i müşârun-ileyhin vefatı akibinde Suriye meliki olan Selefke Nikator'un hissesine düşmüştür. Ondan yetmiş dört sene sonra dahi Taberistan taraflarında zuhr eden Arşak namında bir zat Selefke Devleti aleyhine kıyam ederek Parşeya Devleti'ni teşkil ile Âmid'i de zabtetmiştir. Bu devlet dört yüz seksen iki sene devam edip Asya kıtasına geçmiş olan Romalılar ile pek çok kanlı muharebeler etmiş ve nihayet mağlûb olup Âmid'i de Romalılara terk eylemiştir. Romalılar ise şehri mezkûru Melitini yani eski Malatya vilayetine ilhâk etmişlerdir. 369 senesinde Arşakid silsile-i mülûku yerine Sasanid silsilesi geçtiği gibi Romalıların yerine dahi Bizantinler kâim olup Âmid dahi onlara intikal eylemiştir. İstanbul hânisinin oğlu İkinci Kostantin Âmid'in askerîce olan ehemmiyetini nazar-ı dikkate alarak İçkale'yi inşa eylemiş ise de Sasanilerden Şabur hücum ile kale-i mezkûru hedm ve Âmid'i yağma eylemiştir.

İkinci Kostantin'in halefi olan Yulyanus nikhete uğrayıp muharebede teslim-i can etmiş ve halefi olan Valentinianus'u zafer-yâb olarak Âmid'i tekrar istirdâd ve teshîr ve surları yeniden tamir eylemiştir ki bunu da şehrin Dağ Kapısı haricinde ve sol tarafındaki surun üzerinde muharrer olan Latince levhalar isbat eder. Bu vakadan kırk sene sonra İmparator İkinci Teodosiyus'un zamanında Âmid'in istihkâmâtı takviyet eylediğini yine sûr-ı mezkûr üzerinde muharrer Rumıyyû'l-ibâre bir levha isbat eder. Ba'dehû İmparator Anastasyus Dikoros İçkale'nin kışlalarını inşa eylediği gibi Justinyanus dahi Âmid'i müte'addid ebniye ile tezyin etmiş ve Hicret'in yedinci senesinde Nusaybin galebesi akibinde İmparator Heracl şehrin istihkâmâtını tamir ile İstanbul'a avdet eylemiştir.

Hazret-i Faruk'un zaman-ı hilafetinde Cezîre fatihi olan Asım bin Ganem hazretleri Âmid'i taht-ı muhasaraya aldı. Muhasaranın uzaması cihetiyle Şam fütûhâtıyla meşgul bulunan Hazret-i Halid İbn-i Velid tarafından dahi imdad edilerek Hicret-i Nebevînin on dördüncü salinde Âmid feth olunarak memâlik-i İslâmiyyeye ilhak olunmuştur. Esna-yı fetihde Hazret-i Halid'in oğlu Hazret-i Süleyman şehid olup İçkale'deki cami-i şerif ittisâlinde defn olunmuştur. Mülûk-ı Abbasiye zamanında Diyarbakir hayli vakit Âl-i Büveyh mülûku arasında zuhur eden münâza'âta meydan olup bir müddet Benî Hamdan'a merkez olduktan sonra 380 tarih-i Hicriyesinde Âl-i Merdan namıyla teessüs eden devlet-i sağîreye ve ba'dehû Benî Artuk Devleti'nin bir şubesine makarr olmuştur. Moğol istilasından sonra Karakoyunlu ve Akkoyunlu devletleri bir müddet Diyarbakir'de hükümet sürmüşler ve ba'dehû şehr-i mezkûr Şah İsmail-i Safevî'nin yed-i zabtına geçmiştir. 920 tarih-i Hicriyesinde ve Çaldıran muzafferiyet-i meşhuresi akabinde Diyarbakir'in şürefâ ve mütehayyizânı ordugâh-ı Osmanî'ye bir heyet gönderip taht-ı âli-baht-ı Osmanîye inkiyâdlarını bildirerek şehri teslim eylemişlerdir. Ol zamandan beri Diyarbakir Devlet-i Aliyye-i Osmanî'nin zir-i idare-i âdilesindedir.

Yavuz Sultan Selim Han hazretleri Mısır'ın fethine gittiği esnada Bıyıklı Mehmed Paşa'yı Diyarbakir muhafızı tayin buyurmuşlardır. Şehrin yed-i mücyyed-i Osmanîye geçtiğinden beri güzâr eden dört yüz sene zarfında iki yüz yetmiş bir zat Diyarbakir'de valilik eylemiştir. Bunlardan on ikisi derûn-ı şehirde medfundur.

Diyarbakir Sancağı

Diyarbakir şehri yalnız vilayetin merkezi olmayıp hem-namı bulunan sancak ile kazanın da merkezidir. İşbu sancağı teşkil eden arazi 18930 kilometre murabba'î olup nüfusu da 153221 neferden ibarettir.

Diyarbakir Kazası

Kaza-yı mezkûr 4853 kilometre murabba'î ve 1 şehir (Diyarbakir), 4 nahiye, 393 karye [366 müslim, 15 gayr-i müs- lim, 12 muhtelit] ile 41998 nüfusu hâvidir. Diyarbakir şehri cesimce bir ovanın cihet-i şarkıyesinde cereyan eden Dicle'nin garb tarafındaki mâilesi üzerinde ve sath-ı bahırdan 525 metre irtifânda ve 37 derece 25 dakika 20 saniye arz-ı şimâlî ile 11 derece 21 dakika tûl-i şarkîde vakidir. Diyarbakir saati Dersaadet'inkinden 45 dakika ileridir. Der- saadet'in şark-ı cenûbî cihetine tesadûf edip 1310 kilometre mesafe uzaktadır.

Karadeniz sahilinde bulunan Samsun limanından Diyarbakir'e kadar olan mesafe 572 ve Akdeniz'de vaki İskender- derun ile arasındaki mesafe 536 kilometredir. Posta tatari birinci mesafeyi 144, ikincisini de 102 saatte kat'eder. Diyarbakir şehri atık ve cesim bir sur ile muhattır. Surun muhiti 8 kilometre tûlünde olup 72 burç ve istihkâmî hâvidir. İstihkâmât fenn-i harb-i hâzırîla gayr-i mütenâsib bulunduğundan metrûk ve mu'attal bırakıldığı için ha- raba yüz tutmuştur. Şehir dahilindeki İçkale dahi 800 zirâ-ı a'sârîye karib bir sur ile muhattır. Sur-ı mezkûrda bu- lunan 16 burcun herbiri tahtânî ve fevkânî olup cesim ambarları müstemildir. Şehri muhît olan surun etrafındaki diğer buruç dahi kezâlik tahtânî ve fevkânî olup cesim ambarları hâvidir. Her bir ambar yirmişer bin keyl-i a'sâ- rî zahire alacak vüs'attedir. Surdan derûn-ı şehre açılır birbirine mukâbil dört kapı vardır ki şimâl cihetindekine Dağ, cenûb cihetindekine Mardin, şarktakine Yeni, garb tarafındakine Rum Kapısı namlarını verirler. Vaktiyle Rum Kapısı'ndan derûn-ı şehre mevsl tahte'l-arz bir gizli yol var idi ise de el-hâletü hâzihî o yol lağima tebdil olun- muştur.

Sur ile burûcun irtifaları azamî olarak 18 metre irtifânda olup cereyân-ı havaya mani olduğundan şehrin havası bozularak mazarrât-ı adîde tevfidine sebep olmuş ve şehrin sokakları unumiyetle dar ve i'vicâclı olması dahi tez- yîd-i mazarrâta bir ikinci sebep teşkil etmiştir. Hanelerin tarz-ı mimarîleri Acemî üslubunda ve nâhoş bir surette olup alelumum damları toprakla mestürdür. Şehrin müfsid ve müte'affin havası sitma ve humma-yı munkatî'a zu- hura getirdiği gibi damların üzerindeki topraklar da yaz mevsiminde esen rûzgârların tesiriyle etrafa savrulurak sürekli göz ağrıları tevfid eder. Şehrîmizde sitma ile göz ağrısı maraz-ı beledî hükümünü almıştır. Bu illet-i menhû- seye bir vakitten beri de verem illet-i müdhîşesi munzam olmuştur. Henüz bu illetin sârî olduğu memleket aha- lisince bilinemediğinden müteverrem olarak vefat edenlerin elbise ve kürkleri satılıp alınmakta olması illetin si- rayetine bir sebep-i mühim ve müstakil teşkil eylemekte ve bunun için hükümetçe tedlâbîr-i mâni'a ittihâzına ça- lışılmaktadır. Cennet-mekan Kanunî Sultan Süleyman Han hazretlerinin bir yadigâr kıymetdarı ve Diyarbakir'in mâ-bihî'l-hayatı olan Hamravat suyunun yollarına ilkâ edilen gübreler de birçok hastalıkların vücudunu bâ'is ol- maktâ idiye de bir müddetten beri gübre yerine saman atılmasına hükümetçe itina ettirilmektedir. Diyarbe- kir'de Haleb ve Musul ve Bağdad vilayetlerinde zuhur eden çibanlara müşâbih bir mulrib çiban vardır. Mezkûr çibanın zuhuru evveleri hava ile suyun fenalığına atf olunmakta idiye de ekâlîm-i muhtelifede ve mütenevvi' su- far cereyân eden memleketlerde zuhura gelmesi gösterilen sebeplerin butlanını isbat eylemiştir. Mezkûr çiban bundan altmış altı sene evvel Haleb'den Cebel-i Lübnan'a intikal eylediği cihetle kâbil-i sirayet bir yara olduğu fennen tahakkuk eylemiştir.

Derûn-ı şehirde 20 Hanefî, 4 Safîî cami-i şerîfi ile 21 mescid, 6 tekke, 11 kilise, 3 kütüphane [San Abdurrahman Pa- şa, Hamid Beyzâde Ömer Efendi, Ragibiye], 1 medrese, 1 rüşdiye-i askerîye, 1 rüşdiye-i mülkiye, 1 inâs rüşdiyesi, 1 dârümuallimîn, 5 mekteb-i ibtidâî, 10 mekteb-i sıbyân, 9 hıristiyan mektebi, 2 ecnebi mektebi, 1 yahudi mekte- bi, 1 daire-i belediye 1 eczahane, 1 kiraathane, 8 hamam, 20 han, 1 aded cesim ve üstü örtülü çarşı, 130 aded çeş- me mevcut olduğu gibi İçkale derûnunda mükemmel bir hükümet konağı ile adliye, jandarma daireleri, asâkir-i şa- haneye mahsus depolar, litoğrafya matbaası, tevkifhane, hapishane ve mahbusin hastaneleri vardır. Haric-i surda da- hi mekteb-i sanayi bina-yı azîmiyle derûnunda vilayet hurûfât matbaası ve mekteb binasının yanında mekteb-i ida- di ile kütüphanesi ve belediye hastanesi ve mekteb-i sanayi bahçesinin ittisâlinde zarîf bir çeşme ile bir namazgâh ve biraz ötede dahi bir numûne tarlası olduğu gibi şehrin cihet-i şimâlîsinde ve takriben bir kilometre mesafede azîm bir kışla ile bir askerî hastahanesi ve bir cami vardır.

Haric-i surda Çift Kastâl denilen pınarın yanında taştan oyulmuş ve yir-bir zirâ-ı a'sârî tûlünde bulunmuş olan ma- ğara âsâr-ı atıkadan ma'düddür.

Diyarbakir sancağının mahsulat-ı arzıye ve sınıyisesi âtidedeki istatistik cedvelinde gösterilmiştir.

**Diyarbakir sancağının mahsulatını gösterir
istatistik cedvelidir**

Mahsulat-ı Arzıye		Sarfiyat		
Nev'-i Mahsul		Mikdar-ı Mahsul	Dâhilî	Haricî
Hınta	Keyl-i Âsitane	24.660.000	24.660.000	
Şa'ir	"	1.710.000	1.710.000	
Hububat-ı sâire	"	300.000	300.000	
Pirinç	Kıyye	485.600	185.600	300.000

Mahsulat-ı Arzıye		Sarfiyat		
Nev'-i Mahsul		Mikdar-ı Mahsul	Dâhilî	Haricî
Tütün	Kıyye	42.500	42.500	
Ham pamuk	"	256.000	126.000	130.000
Kök boya	"	3.600	3.600	
Mazı ve teferruatı	"	295.000	29.600	265.400
Nar kabuğu	"	60.000	60.000	
Sumak yaprağı	"	115.000	115.000	
Sumak	"	23.000	23.000	
Kitre	"	35.600	11.000	24.600
Ceviz	"	600.000	600.000	
Badem	"	4.000	2.500	1.500
Sebze	"	2.300.000	2.300.000	
Soğan	"	140.000	140.000	
Sarımsak	"	35.000	35.000	
Üzüm	"	1.256.000	1.256.000	
Meyva	"	446.000	446.000	

Mahsulat-ı Mâyî'a		Sarfiyat		
Nev'-i Mahsul		Mikdar-ı Mahsul	Dâhilî	Haricî
Kuru üzüm ve yemiş	Kıyye	1.000.000	1.000.000	
Pekmez ve akid	"	20.000	20.000	
Sucuk pestil	"	40.000	40.000	
Şarap	"	120.000	90.000	30.000
Rakı	"	40.000	35.000	5.000
Şurublar	"	28.000	11.000	17.000
Zeytinyağı	"	12.000	4.000	8.000
Susam yağı	"	400.000	392.000	8.000

Mahsulat-ı Hayvanat-ı Ehliye		Sarfiyat		
Nev'-i Mahsul		Mikdar-ı Mahsul	Dâhilî	Haricî
Zebh olunan ağınam	Aded	35.000	35.000	
İhrac olunan ağınam	"	9.000		9.000
Yapağı	Kıyye	56.000	39.000	17.000
Kıl	"	50.000	33.000	17.000
Tiftik	"	200	200	
Deri	"	70.000	30.000	40.000
Sade yağ	"	170.000	110.000	60.000
İç yağ	"	35.000	35.000	
Peynir	"	40.000	40.000	

Mahsulat-ı Hayvanat-ı Ehliye

Mahsulat-ı Hâmmе

İpek kozası	Kıyye	42.000	42.000	
Bal	"	16.000	16.000	
Balmumu	"	2.500	2.200	300

Mahsulat-ı Hayvanat-ı Vahşiyе**Sarfiyat**

Nev'-i Mahsul		Mikdar-ı Mahsul	Dahilî	Haricî
Sansar cildi	Aded	17.000	2.500	14.500
Tilki cildi	"	11.000	3.300	7.700
Tavşan cildi	"	11.000		11.000
Ayı ve kurd cildi	"	540	140	400

Mahsulat-ı Sanayi

Çetari	Top	17.000	2.500	14.500
Kutni	"	3.200	100	3.100
Gazaliye	"	25.000	6.500	18.500
Kırmızı iplik	"	16.300	5.800	10.500
Manusa	"	32.400	11.400	21.000
Yerli basma	"	21.500	10.500	11.000
Çarşaf	"	3.400	11.000	2.300
İpekli mendil	Aded	2.000	400	1.600
Mülevven meşin	"	10.500	5.000	5.500
" sahtiyân	"	13.700	6.300	7.400
Kösele	"	10.000	5.000	5.000
Ayakkabı	Çift	70.000	50.000	20.000
Şal aba	Aded	4.700	3.000	1.700
İpek aba	Aded	45.000	17.000	28.000
Canfes	Zirâ'	2.000	700	1.300
Ma'reke	Aded	600	300	300
Eğer takımı	Aded	1.000	500	500
Çorap	Çift	35.000	23.500	11.500
Külâh	Adet	11.000	10.000	1.000
Mamulat-ı ahşabiye	"	43.000	32.000	11.000
Muytâbiye	Kıyye	34.100	34.100	
Manda gönü	"	55.000	55.000	
Nühâs evânî	"	68.200	22.700	45.500
Mamul gümüş	"	800	600	200
Mamul tunç	"	8.000	3.500	4.500
Mamul gazzâziye	"	5.000	2.300	2.700
Mamul demir	"	150.000	115.000	35.000
Çift âlâtı	"	22.500	22.500	
Lüle ve su kabı	"	125.500	70.000	55.500

Diyarbakir'de isti'mâl olunan mîzân ve mikyas:

Dirhem: 0 kilogram 3 gram ve 27 santigrama müsâvidir.

Kıyye: 400 dirhem: 1 kilogram 282 gram ve 95 santigrama müsâvidir.

Batman: 6 kıyye,, yani 7 kilogram 697 gram ve 70 santigrama müsâvidir.

Kantar ve Kile: 180 kıyye yani 230 kilograma müsâvidir.

Ölçek: 11 kıyye ve 100 dirhem yani 1 kilogram ve 375 grama müsâvidir.

Arşın: 71 santimetreye müsâvidir.

Siverek Kazası

Kaza-yı mezkûr vilayetin cenûb-ı garbî cihetinde 5711 kilometre araziden ibaret olup bir kasaba, 5 nahiye, 408 karyeyi [382 müslim, 2 gayr-i müslim, 24 muhtelit] ve 34730 nüfusu hâvidir. Merkezi kaza Diyarbekir'in cenûb-ı garbî cihetinde ve 91 kilometre mesafede vaki olup şehre bir muntazam şose tarikiyle mütevâsıdır. Kasaba-i mezkûrenin haneleri bağlık bir tepenin dâmeninde bina olunduklarından uzaktan manzaraları pek latiftir. Tepenin merkezi üzerinde Berber Kalesi tesmiye olunur harab bir kale mevcuddur. Kasabanın kalesi dahi pek cesim olarak yonma taştan yapılmıştır. Kasaba civarında cereyan eden isimsiz bir ırmağın ahalinin suya olan ihtiyaçlarını def'e kifayet eder. Kasaba dahilinde 1 hükümet konağı, 2 cami-i şerif, 3 mescid, 1 kilise, 2 medrese, 1 mekteb-i rüşdî, 3 mekteb-i ibtidâî, 6 mekteb-i sibyan, 4 mekteb-i gayr-i müslim, 4 han, 2 hamam, 1 çarşı, 5 çeşme mevcuddur.

Bu kasaba Haleb-İskenderun tariki üzerinde bulunduğu cihetle ticaretçe ehemmiyeti pek büyüktür. Siverek dahilinde bir mahall-i mübarekde Eyüb en-Nebî aleyhisselâmın medfen-i âlileri vardır. Koç Ali Baba ismiyle mevsüm bulunan ziyaretgâh derûnunda sahâbe-i kirâmdan şehid olmuş üç zatın cesedleri sandukalar içersinde mahfuz olup 1320 senesinden beri hâliyle durmaktadır. Siverek'in şark-ı cenûbî cihetinde 14 saat mesafede vaki Habur nehrinin sağ sahilinde Viranşehir namıyla bir kasaba mevcuddur ki hâvi olduğu âsâr-ı atıka harabeler cihetiyle şâyân-ı ehemmiyettir. Viranşehir'in garb cihetinde Haleb vilayetine tabi Harran kasabası Hazret-i İbrahim aleyhisselâmın mevlâdi olmakla şöhret bulmuştur.

Derik Kazası

Bu kaza Siverek'in şarkında 3448 kilometre araziden ibaret olup 1 kasaba, 2 nahiye, 102 karye [62 müslim, 41 muhtelit] ve 18288 nüfusu hâvidir. Merkez-i kaza olan Derik kazası Diyarbekir'e 13 saat mesafede vaki 500 haneli bir kasabadır. Derûnunda bir hükümet konağı, 1 cami-i şerif, 2 kilise, 1 mekteb-i ibtidâî, 2 mekteb-i sibyan, 2 hıristiyan mektebi, 1 han, 1 hamam, 10 çeşme mevcuddur.

Silvan Kazası

Kaza-yı mezkûr vilayetin şark-ı şimalî cihetinde 2351 kilometre murabbaî araziden mürekkeb olup 1 kasaba, 5 nahiye, 219 karye [146 müslim, 26 gayr-i müslim, 47 muhtelit] ve 21217 nüfustan ibarettir. Merkez-i kaza olan Mefarikin kasabası Diyarbekir'in şimalî-i şarkî cihetinde 17 saat mesafede vaki olup merkez-i vilayetle arasında nâ-tamam bir şose vardır. Mefarikin kasabası vaktiyle bir sur ile muhât idiyse de şimdi sur-ı mezkûr mahv ve harap olmuştur. Kasaba 500 haneden ibaret olup Martaropolis namında şâyân-ı temâşâ bir takım harabeleri hâvidir. Kasabanın bir diğer ismi de Neper'in şehri manasına olan Nepregerd'dir. Derûn-ı kasabada âsâr-ı atıkadın ma'dûd musanna' bir bina vardır ki şâmil olduğu 12 pencerenin vaziyet-i binasında muvâzene-i mahsûsaya riayet olduğundan güneş nokta-i itidâle varıp tesâvî-i leyl ü nehâr vukuunda mezkûr pencerelerin herbirine birer saat vurup sonra gurûb vaki olur. Kasaba derûnunda 10 cami-i şerif, 4 kilise, 1 medrese, 1 mekteb-i rüşdî, 1 sibyan, 5 hıristiyan mektebi, 1 çarşı, 1 han, 1 hamam, 9 çeşme vardır.

Cevâm'i-i şerifeden 3 tanesi gayet atık ve şâyân-ı temâşâdır. Kasabanın şimal cihetinde ve 4 saat mesafede Hozik nam mahalde mütefâtır bir mağara bulunup içinde katre katre takattur eden su incimâd eder. Yine kasaba civarında bir çakmak taşı madeni ile bir değirmen taşı ocağı varsa da evvelkisi metrük olup ikincisinden çıkarılan taşlar Diyarbekir'e nakil olunmaktadır. Kaza dahilindeki Boşat karyesinde aşağısı kalın, yukarısı nisbetle ince bir mağara itifâmında bir kaya olup üzerine çıkılacak sa'bül-mürûr bir yol ile kayanın bâlâsında taştan oyulmuş su sarnıçları mevcuddur. Mefarikin'dan dört saat mesafede vaki Batman karyesinde şâyân-ı temâşâ bir köprü vardır. Bu köprünün iki tarafında birer küçük göz varsa da orta gözü sudan kemer merkezine kadar 20 zirâ'-ı a'şârî mürtefi' ve kâimelerin arası 10 zirâ'-ı a'şârîden ziyade vâsi' olup büyük kemerin her iki tarafında fevkânî 2 oda vardır. Silvan'ın garb cihetinde ve 5 saat mesafede Hazro namıyla bir nahiye vardır ki bu nahiye eski Tercil kale-i meşhuresidir. Nahiye-i mezkûre merbûtâtından olan Hendif karyesi civarında kükürlü bir demir madeni keşf olunmuş ise de mezkûr madenden buralarca istifade mümkün olmadığından istihsâlinden sarf-ı nazar olunmuştur. Nahiye-i mezkûreye karib bir mahalde vapur kömürü madeni âsârı meşhûd ise de hafriyatına teşebbüs olunamamıştır.

Beşiri Kazası

Bu kaza Silvan'ın cenûb cihetinde 1520 kilometre murabbaî araziden mürekkeb olup 1 merkez-i kaza, 2 nahiye 168 karye [108 müslim, 25 gayr-i müslim, 35 muhtelit] ile 16300 nüfusu hâvidir. Merkez-i kaza 128 haneden ibaret olup Dicle'nin sol sahilinde Diyarbekir'in şark cihetinde 16 saat mesafede Batman nehrinin Dicle'ye munsab olduğu mahalle yakın bir mevkededir. Mevkiin ehemmiyeti cihetiyle bundan 5 sene akdem kazaya tahvil olunmuştur. Kaza dahilinde şâyân-ı temâşâ âsâr mevcut olmayıp ancak Dicle sahilinde Şekfet namı verilen cesim mağaralar vardır. Vaktiyle merkez-i kazada mekteb namına bir bina bile mevcut değil iken saye-i maarif-vâye-i hazret-i padişahîde ahîren 5 aded mekteb-i ibtidâî inşa ve tesis olunmuştur. Beşiri'nin şark cihetinde ve Dicle nehrinin sol sahiline yakın bir mahalde nefit yağı kuyularına müşâbih bazı âsâra tesadüf olunmaktadır.

Lice Kazası

Kaza-yı mezkûr Silvan kazasının şimalinde ve Silvan'dan Hazro tarikiyle on üç saat mesafede vaki olup 2441 kilometre murabba'î arazi ile 2 kasaba, 2 nahiye, 136 karyeyi [115 müslim, 21 muhtelit] ve 20688 nüfusu hâvidir. Merkez-i kaza Diyarbekir'in şark-ı şimalî cihetinde ve 16 saat mesafede 800 haneli bir kasabadır. Akdağ'ın cihet-i cenûbîsindeki bayırda inşa olunduğu cihetle manzara-i hariciyesi pek latiftir. Kasabanın haneleri bayırın üzerine merdiven şeklinde ve kademe kademe bina kıldıkları cihetle yukarıya çıkmak pek zahmetlidir. Kasabanın etrafı vâsî' bağ [ve] bahçelerle muhât olduğundan yazın mükemmel bir sayfiye halini alır. Kasaba derûnunda 1 cesim askerî deposu, 2 cami-i şerif, 1 kilise, 2 medrese, 1 İslâm 3 hıristiyan mektebi, 1 han, 1 hamam, 12 çeşme mevcuttur. Umum kaza dahilinde 27 mekteb-i sıbyân vardır.

Madenleri ta'dâd ederken zikri sebke eden Lice memlehası etrafı dağlarla muhât ve mestûr bulunan bir vadinin ortasında vakidir. Akdağ'dan cenûba doğru teşa'ub eden tepelikler memlehanın muhîtinî teşkil ederler. Bu tepelerden birisinin üzerinde gayet derin bir mağara mevcut olup duvarlarında Asurîler tarafından fenn-i taht ile nakr edilmiş bazı levhalar vardır. Bu mağaranın tûlü yedi ve arzı beş zirâ'-ı a'sârî olup içerisi ziyade karanlıktır. Derûnunda taştan oyulmuş dükkân ve merdiven eserleri görülür. Sade kayadan ibaret olan sakfından toplanan soğuk sular mevsim-i sayfda yere sukût ederken incimâd edip sakfından zemine doğru asılı olarak kalır. Lice'nin garb-ı cenûbîsinde ve dört saat mesafede Hani namıyla bir kasaba vardır ki ahâlisî Lice ahâlisinden daha ziyade maarif ve sanayi-perverdirdir. Burada neccârlik sanatı pek müterakkidir.

Mardin Sancağı

Mezkûr sancak vilayetin cenûb-ı şarkî cihetinde 30740 kilometre murabba'î araziden mürekkep olup beş kazaya münkasemdir. Bu sancak şimalen Bitlis vilayeti, Beşîri ve Diyarbekir kazaları, şimal-i garbî cihetinden yine Diyarbekir ile garben Derik kazaları, cenûb ve cenûb-ı garbî cihetinden Zor sancağı ve cenûb-ı şarkî cihetinden Musul ve şarken Van vilayetleriyle muhât ve mahdûddur. Sancağın cenûb tarafları umumiyetle çöldür. Mardin sancağının mahsulatı âfideki istatistik cedvelinde mündericidir.

Mardin sancağının mahsulat-ı arziye ve sınaiesi âfideki istatistik cedvelinde gösterilmiştir:

Mahsulat-ı Arziye Nev'-i Mahsul	Miktar-ı mahsul	Sarfiyat	
		Dahilî	Haricî
Hınta	Keyl-i Âsitâne	1.260.000	1.260.000
Şa'ir	"	567.000	567.000
Hububat-ı saire	"	540.000	540.000
Tütün	Kıyye	100.000	68.000 22.000
Ham pamuk	"	120.000	94.000 26.000
Pirinç	"	70.000	70.000
Susam	"	700.000	460.000 240.000
Mahleb	"	290.000	70.000 220.000
Bitüm	"	380.000	110.000 270.000
İncaz	"	330.000	165.000 165.000
Zeytin	"	160.000	50.000 110.000
Mazı	"	132.000	22.000 110.000
Antuf	"	27.000	27.000
Şakaloz	"	17.500	17.500
Sumak yaprağı	"	23.000	23.000
Nar kabuğu	"	22.000	22.000
Sebze	"	900.000	900.000
Üzüm	"	1.300.000	1.300.000
Meyva	"	90.000	90.000
Ceviz	"	240.000	120.000 120.000
Badem	Kıyye	18.000	18.000
Sucuk	"	100.000	50.000 50.000

Mahsulat-ı Arziye**Nev'-i Mahsul****Miktar-ı mahsul****Sarfiyat****Dahilî Haricî**

Pestil	Kıyye	115.000	55.000	60.000
Pekmez	"	35.000	24.000	11.000
Akîd	"	54.000	54.000	
Meşrubat	"	22.000	22.000	
Şurublar	"	4.000	4.000	
Kuru yemiş	"	25.000	25.000	
Bitim yağı	"	5.000	5.000	
Bitim sabunu	"	6.000	6.000	
Susam yağı	"	115.000	115.000	

Mahsulat-ı Hayvaniyye

Zebh olunan ağnâm	Aded	55.000	55.000	
İhrac olunan ağnâm	"	46.000		46.000
Deri	"	55.000	30.000	25.000
Yapağı	Kıyye	100.000	40.000	60.000
Tiftik	"	230.000	45.000	185.000
İçyağı	"	50.000	50.000	
Sade yağ	"	135.000	70.000	65.000
Peynir	"	120.000	90.000	30.000

Mahsulat-ı Hâmme

İpek kozası	Kıyye	2.000	2.000	
Bal	"	36.000	21.000	15.000

Mahsulat-ı Sınâ'îye

Gazaliye	Top	20.000	10.000	10.000
Beyaz bez	"	16.000	12.000	4.000
Kırmızı bez	"	8.000	6.000	2.000
Şal aba	Aded	11.000	2.000	9.000
Yün aba	"	5.000	2.500	2.500
Mendil	"	10.000	10.000	
Külâh	"	5.000	5.000	
Mülevven meşin	"	13.000	5.000	8.000
Mülevven sahtıyan	"	30.000	20.000	10.000
Ayakkabı	"	80.000	6.000	2.000
Lüle ve su kabı	"	300.000	100.000	200.000

Mardin'de isti'mâl olunan ölçüler:

Kantar ve Kile: 240 kıyye yani 707 kilograma müsâvîdir.

Ölçek 15 kıyye, yani 19 kilogram 180 gram ve 5 santigrama müsâvîdir.

Mardin Kazası

Kaza-yı mezkûrun Derik kazasının şark cihetinde 4611 kilometre murabba'î araziden ibaret olup 1 şehir, 1 nahiye, 270 karye [258 müslim, 6 gayr-i müslim, 6 muhtelit] ile 183022 nüfusu hâvidir. Mardin şehri 1100 metre irtifâındaki Masis dağının cenûb eteğinde inşa kılınmış olup ikiye ayrılmıştır: Yukarı Mardin, Aşağı Mardin. Birincisi üzerine çıkılması müşkil bir sahrâya diğeri dağın inişine bina olunmuştur. Yukarı Mardin'de meşhur bir kale vardır ki kasabanın evsat tarafında tûlen 500 ve arzan 300 metre mahalli hâvi olup âsâr-ı atıka ve bârûlarla ebniye-i saireyi câmi' ise de vaktiy-

le harab olmuştur. Kalede derûnî tûlen ve arzan 25 zirâ-i a'şârî ve umkan pek derin bir cesîm bir su sarmıcı ve bundan mâ'adâ müte'addid sarnıçlar bulunmaktadır ki cümlesi taştan oyulmuştur. Kale-i mezkûre gayet mütefî olduğu için üzerinden bakılınca nazar çölün âfâkına mümted olan nihayetsiz manâzırını temâşâ edebilir.

Mardin'in her iki kısmından cereyân eden suların menba'î işbu sahrâ-i cesîme üzerindedir. Şehrîn mevkîi mütefî ise de suyu az olduğundan yağmur suları içmek üzere müte'addid sarnıçlar vardır. Yukarı Mardin'in havası ceyyid sağlamdır. Atîk Mardin kasabası dokuz yüz yirmi sene-i Hicriyesinde Diyarbekir şehriyle birlikte feth olunarak Me-mâlik-i Osmaniye'ye ilhâk olunmuştur.

Mardin şehri vaktiyle Urfa, Haleb, Şam, Musul şehirlerine sanayice rekabet ederdi. Şimdi ise ancak hariçte sarf ve istihlâk olunan emtiadan bazılarını mesela yünü, ipekli kumaşlarla pamuk bezi, ham ve terbiye edilmiş kösele ve şal aba buna müte'allik bazı emtia imal edip ihrac eder. Dahil-i memlekette sarf olunan emtia sırf Mardin mamlatıdır. Mardin şehri Diyarbekir'in cenûb-ı şarkî cihetinde ve on sekiz saat mesafede el-Cezire'nin en münbit mahallinde vakidir. Her iki kısmının derununda 5000'den ziyade hane, 20 cami-i şerif, 45 mescid, 10 kilise, 3 manastır, 3 medrese, 1 mekteb-i idadî, 3 mekteb-i ibtidâî, 5 sibyan, 7 hıristiyan mektebi, 2 ecnebi mektebi, 1 hükümet konağı, 1 kışla, 1 daire-i belediye, 1 hastahane-i askerî, 1 han, 5 hamam, bini müte'ceviz mağaza ve dükkan mevcuttur. Mardin'e dört saat mesafede vaki olan Koçhisar'da atîk ve harab binalar mevcuttur. Yine şehri mezkûr civarında Deyrû'z-zaferan namıyla mu'aven bir manastır vardır ki Arab müverrihîn-i meşhuresinden Abdül-Ferrac bu manastır derûnunda imrâr-ı ömr eylemiştir ve yine Mardin'in şark-ı cenûbî cihetinde ve şehre 5 saat mesafede vaki karye-i Dara namıyla bir karye mevcuttur ki derûnundaki cesîm harabeler oldukça hâiz-i chemmiyettir. Bu karye Ahamenid hükümdârânından Birinci Dara tarafından kendi namına nisbetle inşa ve bina ve muahharan İskender-i Kebir tarafından tahrib ve imha edildiği rivayet-i tarihiyedir. Dara Kalenderan namıyla dahi yâd olunur. Dara'dan üç saat mesafede vaki Sırçahan karyesi civarında bir kasrı harab vardır ki cesâmet-i binâiyesi altı-yedi saatlik mesafeden görünür.

Nusaybin Kazası

Mardin'in cenûb cihetinde 6160 kilometre murabba'î arazi ile 1 kasaba, 1 nahiyeye, 285 karye (223 müslim, 25 gayr-i müslim, 37 muhtelit) ve 30.000 nüfusu hâvidir. Merkez-i kaza yukarıda ismi sebt eden Masis dağının eteğinde inşa kılınmıştır. Nusaybin'e vaktiyle etrafında bulunan şüküfeli çayırardan kinaye olarak Arablar Nusayvî tesmiye eylediklerinden bu nam bilahare Nusaybin'e tebdil olunmuştur. Nusaybin 1700 hane ile 1 hükümet konağı, 1 cami-i şerif, 5 mescid, 5 ibadethane, 1 mekteb-i sibyan, 1 hıristiyan mektebi, bir hamam, bir küçük çarşısı hâvidir. Kasabanın etrafındaki bataklıklar mütemâdî sıtımaların hüküm-fermâ olmasına bâis olurlar. Şimdiki Nusaybin kasabasından 5 dakika mesafede ve cenûb-ı şarkîde bir-iki taş derik mevzû bulunmaktadır ki eski Nusaybin şehrinin pazar yeri olduğu mervîdir. Kasabanın şimalinde bir alay-ı süvari istiâb edecek cesâmette metin fakat metrûk ve harab bir kışla mevcuttur. Nusaybin Memâlik-i Osmaniye'ye dokuz yüz yirmi sene-i Hicriyesinde Diyarbekir ve Mardin şehirleriyle birlikte ilhâk olunmuştur.

Cizre Kazası

Bu kaza Nusaybin'in şark ve şimal-i şarkî cihetinde vaki olup 4699 kilometre murabba'î arazi ile 1 kasaba, 1 nahiyeye, 251 karye (210 müslim, 20 gayr-i müslim, 21 muhtelit) ile 35.000 nüfusu hâvidir. Merkez-i kaza gayet mühim bir noktada inşa kılınmıştır. Mevkîinin ehemmiyetinden dolayı vaktiyle etrafı sur ile ihâta olunmuştur ki henüz istihkâmât-ı mevcuttur. Kasaba derûnunda bulunan müte'addid cevâmî ve mesâcid-i şerife ile hulefâ-i Abbasiye'ye aid 15 türbe Cizre'nin cesâmet-i mâziyesini isbat eder âşurdandır. Kasaba dahilinde 1 hükümet konağı, 1 kışla, 1 askerî hastahanesi, 3 hıristiyan ibadetgâhı, 1 medrese, 1 mekteb-i rüşdî, 1 mekteb-i ibtidâî, 1 mekteb-i Süryani 5 han, 8 hamam, 1 çarşı mevcuttur. Korkil nahiyesi dahilinde ve Cezire-i İbn-i Ömer kasabasına dört saat mesafede cenûbdan şimale doğru yirmi dört saat mikdarı imtidâl eden meşhur Cudi dağı vardır ki bu dağ Hazret-i Nuh aley-hisselamın sefinesine makarr olmak rivayetiyle dahi hâiz-i ehemmiyettir. Bu dağın zirvesinde sefîne-i Nuh'a makarr olduğu rivayet olunan mahal ziyaretgâh-ı enâm olup bir cami-i şerif mevcuttur.

Cudi dağının eteğinde ve Cizre kasabası civarında Tufan-ı Nuh'dan sonra inşa edilmiş olan ilk karyenin bakıyye-i âsârı el-ân görülmektedir. Mezkûr Cudi dağı ile Geyuh dağının üzerleri ceviz ağaçları ile mâlâmâklır. Kasabanın etrafında gayet güzel ve zengin meşe ormanları bulunduğu gibi bağ ve bahçelerinde her türlü fevâkih yetişir. Cizre ve havalisinde husûle gelen ballar dahi pek meşhurdur. Cizre kasabasının cihet-i şarkisinde ve üç saat mesafede vaki olan Şah karyesinde Kayser-i Rum namıyla yâd olunur üç ve yine kasabaya dört saat mesafede vaki Çakû namı cebel üzerinde dahi iki ve Keli namı boğazda dahi iki ve Cizre'nin şimal cihetindeki Fenik namı karyede de bir ki cem'an sekiz aded harab kale ve cesîm ebniye âsârı bulunduğu gibi kasaba önünden geçen Dicle nehri üzerinde harab olmuş bir kârgir ve hâlâ isti'mâl olunur bir ahşab köprü vardır. Cizre'nin şark cihetine tesadüf eden Hacı Behram nahiyesinde vapur kömürü madeni bulunduğunu maden bahsinde zikretmiştik. İşbu kömürden bir mikdarı evvelce Bağdad vilayetine irsâl ve vapurlarda isti'mâl olunmuş ise de madenin bulunduğu mahal Dicle'den on beş saat mesafe bâ'îd ve hususiyle sa'bû'l-mürûr dağlık arazi üzerinde vaki olduğu için işletilememiştir.

Midyat Kazası

Kaza-yı mezkûr Nusaybin kazasının cihet-i şimalisinde 3194 kilometre murabba'î arazi ile 1 kasaba, 2 nahije, 237 karyeyi [204 müslim, 40 gayr-i müslim, 29 muhtelit] ve 35874 nüfusu hâvidir. Kazanın arazisi gayet münbit ve mahsuldar olduğu gibi bağları da pek mebzûldür. Merkez-i kaza Cizre'nin garb ve Mardin'in şimal cihetinde gayet güzel bir ovanın ortasında vâkidir. Takriben bin haneden mürekkeb olup 1 hükümet konağı, 1 cami, 2 hıristiyan ibadetgâhı, 3 medrese, 1 rüşdî, 3 ibtidâî, 4 sıbyân, 4 hıristiyan mekâtibini hâvidir. Kasaba-i mezkûrun binası İskender-i Kebir'e atf olunmaktadır. Bizantinlerin zamanında zengin bir şehir iken Sasaniler tarafından tahrib edilmiştir. Kasabada 4 saat mesafe haricinde taştan oyulmuş 40 büyük hücre ile bir ibadetgâhı hâvi Deyrül-Ömer tesmiye olunur bir manastır vardır ki bu manastır şehrin vaktiyle hâvi olduğu nüfus ile ehemmiyetine dair bir fikir peydâ ettirebilir.

Savur Kazası

Midyat'ın garb ve Mardin'in şimal cihetinde 20083 kilometre murabba'î arazi ile 1 kasaba, 3 nahije, 96 karyeyi [96 müslim, 1 gayr-i müslim, 3 muhtelit] ve 24874 nüfusu hâvidir. Merkez-i kaza Savur ismiyle müsemma olup Masis dağından nebe'an eden iki küçük çayın mültekâsında vâkidir. Bu çaylar 5 kilometre tül-i cereyâniden sonra birleşip Şeyhan namını alarak Dicle nehrine munsab olur. Kasaba 500 haneden mürekkeb olup 1 cami-i şerif, 3 hıristiyan mabedi, 1 rüşdî, 1 ibtidâî, 4 sıbyân, 1 hıristiyan mekâtibini hâvidir. Kasabanın etrafı zengin bahçelerle muhâttır. Savur'dan 14 saat mesafede ve Avine ve Midyat kazaları hududuna karîb bir mevkide vâki olan Hasankeyf karyesi civarında ve Dicle üzerinde bir gözlü cesim ve musanna bir köprü varsa da mürûr-ı zamanla harap olmuştur. Bu karyenin haneleri umumiyetle oyulmuş sahraların derûnunda inşa olunmuştur. Hasankeyf akrepleri gayet iri ve siyah renkte olup zehirleri çok müessirdir.

Ergani Sancağı

Ergani sancağı vilayetin şimal ve şimal-i garbî cihetlerinde vâkidir. Mezkûr sancak şimalen Erzurum ve Mamuretülaziz vilayetleri ve garben yine Mamuretülaziz vilayeti ve cenûben Siverek ve Diyarbekir kazaları ve şarken dahi Silvan ve Lice kazalarıyla muhât ve mahdûd olup 8538 kilometre murabba'î arazi ile 134517 nüfusu hâvidir.

Bu sancağın mahsulat-ı arziye ve sınıyisi âtîdeki istatistik cedvelinde gösterilmiştir:

Mahsulat-ı Arziye		Sarfiyat	
Nev'-i Mahsul	Mikdâr-ı Mahsul	Dâhilî	Hâricî
Hınta	Keyl	769.700	769.700
Şa'ir	"	223.227	223.227
Hububat-ı saire	"	240.000	240.000
Mahsulat-ı Arziye		Sarfiyat	
Nev'-i Mahsul	Miktar-ı mahsul	Dahilî	Haricî
Pirinç	Kıyye	42.500	42.500
Ham pamuk	"	236.000	170.000 66.000
Susam	"	160.000	100.000 60.000
Zekrek	"	47.000	47.000
Kök boya	"	1.400	1.400
Nar kabuğu	"	50.000	50.000
Kitre	"	13.000	5.000 8.000
Sebzevât	"	600.000	600.000
Soğan	"	156.000	80.000 76.000
Sarımsak	"	8.000	8.000
Üzüm	Kıyye	178.000	100.000 78.000
Meyve	"	86.000	86.000
Ceviz	"	240.000	240.000
Badem	"	25.000	10.000 15.000

Mahsulat-ı Mâyi'a**Nev'-i Mahsul****Miktar-ı mahsul****Sarfıyat****Dahilî Haricî**

Bezir yağı	Kıyye	17.000	17.000	
Hind yağı	"	7.000	7.000	
Susam yağı	"	15.000	15.000	
Çiriş	"	16.000	10.000	6.000
Pekmez	"	55.000	55.000	
Sucuk ve Pestil	"	32.000	32.000	
Meşrubat	"	60.000	60.000	

Mahsulat-ı Hayvaniye

Zebh olunan ağnâm	Aded	18.000	18.000	
İhraç olunan ağnâm	"	5.000		5.000
Deri	"	18.000	14.000	4.000
Yapağı	Kıyye	32.500	18.000	14.500
Revgan-ı sade	"	85.000	50.000	35.000
İçyağı	"	13.000	13.000	
Peynir	"	120.000	120.000	

Mahsulat-ı Hâmme

İpek kozası	Kıyye	9.200	9.200	
Bal	"	23.600	23.600	

Mahsulat-ı Sanâyi'a

Beyaz bez	Top	28.200	28.200	
Sahtiyan	Aded	20.000	20.000	
Meşin	"	6.000	6.000	
Kösele	"	8.000	8.000	
Çorap	Çift	16.000	10.000	6.000
Çift âlatı	Aded	7.000	7.000	

Maden Kazası

Maden kazası Diyarbekir'in şimal ve şimal-i garbi cihetinde 3914 kilometre arazi ile 1 kaza, 15 nahiyeye, 299 karye-i müslim, 1 gayr-i müslim ve 5 muhtelit ve 46501 nüfusu hâvidir. Kaza-yı mezkûrda 1 bakır, 1 kurşun madeni mevcut olup her ikisi de işletilmektedir. Bakır madeni kibritit-i nühâs cevherinden ihraç olunur. Bu cevher yüzde 20-30 kadar bakır ve yüzde 30 kükürt ile yüzde 40 demiri hâvidir. Dicle'nin sağ sahilinde vâki Gümeyek dağı üzerinde bulunan bu maden bir su yolu ile dokuz aded mağaradan ibaret olup Hükümet-i Seniyye hesabına işletilerek senevi 12.000.000 kıyye-i aşâri râcdelerinde cevher istihsâl edilir. Kurşun madeni dahi Eğil nahiyesine tabi Pürçeman karyesinde bulunup mültezim ma'rifetiyle işletilir. Bu madenden istihrac olunan kurşunun beher kıyyesinde bir buğday kadar halis gümüş bulunmakta ise de gümüş ihracında masârifi koruyamayacağı için yalnız kurşun istihsâl olunmaktadır.

Bakır madeni civarında iskân edilmiş olan madenciler Maden kasabasını teşkil ederler. Kasaba-i mezkûre Bağdad tarik-i meşhuru üzerinde vâkidir. Kasaba Gümeyek dağının Dicle nehrine doğru meyyal olan sarp inişi üzerine binâ olduğu cihetle sokakları gayet dik ve muhâtarahdır. İklimi sağlam ve âb u havası latif ise de madenin imalinde husule gelen tasa'udât-ı semmiyye havanın ifsadını mücib olur.

Merkez-i livâ maden kasabasına nakil olunduktan sonra tezyînine başlanılıp kasaba derûnunda pek çok âsâr-ı medeniye vücûda getirilmiş ve ez-ân cümle tavr-ı mimarîsi gayet zarif ve dil-nişîn bir minare ile cülûs-ı hümâyûn-ı hazret-i hilâfet penâhînin yirmi beşinci sene-i devriye-i mübarekesini tebîlen fevkalâde latif bir saat kulesi inşasıyla dahi kasabanın tezyînatı suret-i mükemmeleye ifrâğ edilmiştir. Kasaba derûnunda 3 cami-i şerif, 1 hükümet konağı, 2 hıristiyan ibadethanesi, 1 belediye dairesi ve eczahane, 1 saat kulesi, 1 ibtidâî, 3 sıbyân, 2 hıristiyan mekâtibi mevcuttur.

Maden kasabasının cenûb-ı şarki cihetinde ve dört saat mesafede Ergani kasabası bulunmaktadır. Ergani kasabasının mevkii dil-nişîn ve âb u havası fevkalâde latif ve bağ ve bahçeleri kesir olduğu ve ale'l-husûs Diyarbekir şehrine kurbiyet-i tâmmesi bulunduğu cihetle mevsim-i sayfda ahali berâ-yı tehdil-i âb u hava fevc fevc kasaba-i mez-

küreye gitmektedirler. Kasabanın kalesinde burc u bârû âsârı ve dört aded kebîr su sarnıcı vardır. Sarnıçlar atık ve taştan oyulmuş ve yekdiğerine metin kemerlerle ilsâk edilmiş olup içleri daima tatlı su ile doludur. Mevsim-i sayfın en sıcak zamanlarında bile ağız dayanamayacak derecede soğuktur. Peygamberân-ı izâmdan Zülkifl aleyhisselâmın makber-i mübarekleri işbu kale dahilindedir.

Ziyaretgâh-ı mezkûra giden zevât-ı mü'minînin âmed ü şudünü teshîl ve bu vesile ile halife-i rûy-i zemin efendimiz hazretlerine celb-i davet-i hayriye için mükemmel bir şose tariki inşasına mübâşeret buyurulmuştur. Kasaba 1230 hane ile, 3 cami-i şerif, 10 mescid, 4 kilise, 1 protestan ibadetgâhı, 1 ibtidâî, 4 sibyan, 3 hıristiyan mekâtibi, 3 han, 3 hamam, 30 çeşmeyi hâvidir.

Ergani'nin şark cihetinde ve 4 saat mesafede Eğil nahiyesi vardır. Eğil'in etrafı üzüm bağlarıyla muhât ve karyelerinde sayd u şikâr mahalleri çoktur. Nahiye derûnunda Hazret-i Elyesa' aleyhisselâm, Benî Harun-ı Asafî, Beni Hal-lâk, Benî Harut aleyhimüsselâm hazerâtının merâkîd-ı şerifeleri mevcuttur.

Palu Kazası

Vilayetin müntehâ-yı şimalisinde 3376 kilometre murabbaî araziden mürekkeb olup 1 kasaba, 9 nahiye ve 323 karye [278 müslim, 21 gayr-i müslim ve 15 muhtelit] ve 45882 nüfusu hâvidir. Merkez-i kasaba Fırat-ı Şarkî'nin sağ sahilinde ve Diyarbakır'ın şimal ve garb-ı şimalî cihetinde bağ ve bahçeli ve seyir ve temâşasından telezzüz olunur bir mevki-i latif üzerinde vaki ise de derûnu merzegî olup mevsim-i sayfda kesretli sinekler vücuda geldiği için ahalişi umumiyetle bahçelerde beytütet ederler.

Kasaba derûnundan geçen Fırat-ı Şarkî nehri üzerinde cesîmce bir köprü vardır. Palu'nun garb cihetinde ve bir saat mesafede bulunan Seydi nam karye pişgâhına vâsil olur olmaz tesadûf ettiği mevâkî-i tabiiyeden dolayı bir takım ehemmiyetsiz cedvellere ayrıldığından Silvan, Karabekân, Gökdere nahiyeleriyle mevâkî-i sairede bulunan baltalık-lardan harice nakliyat icra olunamamaktadır. Palu kasabasında yekpare taş üzerinde eski bir kale harabesi mevcuttur. Derûnunda oyulmuş hücreler vesair binalar görülmektedir. Dahil-i kasabada Cemşid Bey-i merhumun zaviye-i itikâfî ile namına mensub cami-i şerif nefâset-i asliyesini muhafaza etmiş âsâr-ı atıkadandır. Üç büyük mahalleden müteşekkil olan Palu kasabası derûnunda 9 cami-i şerif, 2 kilise, 1 medrese, 1 rüşdî, 2 ibtidâî, 3 hıristiyan mekâtibi, 1 hükümet konağı, 1 kışla, 1 redif dairesi, 3 han, 1 hamam, 200 kadar dükkan mevcut olup Erzurum ve Mamuretülaziz vilayetleriyle Diyarbakır şehri ve Maden kasabasıyla ticaret etmektedir. Palu'nun şimal cihetinde iki buçuk saat mesafede vaki Hablab karyesinde vapur kömürü madeni varsa da henüz istifade olunamamıştır. Yine kasabanın şimali garbî cihetinde ve 4 saat mesafede Karaçor nahiyesinde dahi 1 kömür madeni âsârı görülmektedir.

Çermik Kazası

Maden kazasının cenûb-ı garbî cihetinde 1248 kilometre murabbaî arazi ile 42144 nüfustan ibaret olup, 1 kasaba, 5 nahiye, 136 karyeyi [135 müslim, 1 gayr-i müslim] hâvidir. Kasabanın etrafı bağ ve bahçelerle muhâttır. Çermik'de bulunan atık kalenin etrafı vaktiyle yıkılıp âsârı kalmamıştır. Kasaba derûnunda 5 cami-i şerif, 1 kilise, 3 hıristiyan ibadethanesi, 1 medrese, 1 rüşdî, 2 ibtidâî, 3 hıristiyan mekâtibi, 2 han, 1 hamam, 6 çeşme mevcuttur. Kasaba civarında cereyan eden Sinan nehri üzerinde iki kârgir köprü vardır. Şu nehir Çermik kasabasının arka tarafındaki dağlardan çıkıp garb-ı cenûbî cihetinde Fırat nehrine mansab olur. Dicle nehrine munsab olan Karasu'nun menba'î dahi işbu dağların üzerindedir.

Çermik'in şimali şarkî cihetinde yarım saat mesafede meşhur bir ılıca vardır. Bu ılıcanın suyu emrâz-ı cildiyeye fevkalâde nâfidir. Suyun harareti hamam derûnunda 47 ve hamama girmezden evvel haricte 57 derecededir. Bu havalı ahalişi mezkûr ılıcada yıkanmak için kesret üzere giderler. En kalabalık zamanı yaz mevsimidir. Yazın ılıcaya olan râğbet sayesinde Çermik ahalişi çok istifade etmektedir.

İlcanın suyu memurîn-i fenniye taraflarından tahlil olunarak kibrit-i potas, kibrit-i sod, kibrit-i kalsiyum ile klorür dö potasyum, klorür dö kalsiyum, klorür dö sodyum, kibrit-i potasyum, kibrit-i malsiyum, kibrit-i sodyum, karbonat dö potas, karbonat dö sod, karbonat dö kalsiyum ve hâmirz-ı kibrit-i mâ'dan mürekkeb olduğu anlaşılmıştır.

Ba'de't-Tertib Vuku Bulan Tebeddülât ve Teveccühât

Onbeşinci Redif Fırka Kumandanlığı'na
Derik Kaymakamlığı'na
Ziraat Müfettişliği'ne
Nâfi'a Kondüktörlüğü'ne
Nâfi'a Kondüktörlüğü'ne

Ferik Saadetlü Bahri Paşa hazretleri
Rif'atlü Abdurrahman Naili Efendi
Rif'atlü Todor Efendi
Belediye Müfettişi Rif'atlü Abidin Bey
Mekteb-i Sanayi Kâtibi Rif'atlü Kazım Bey

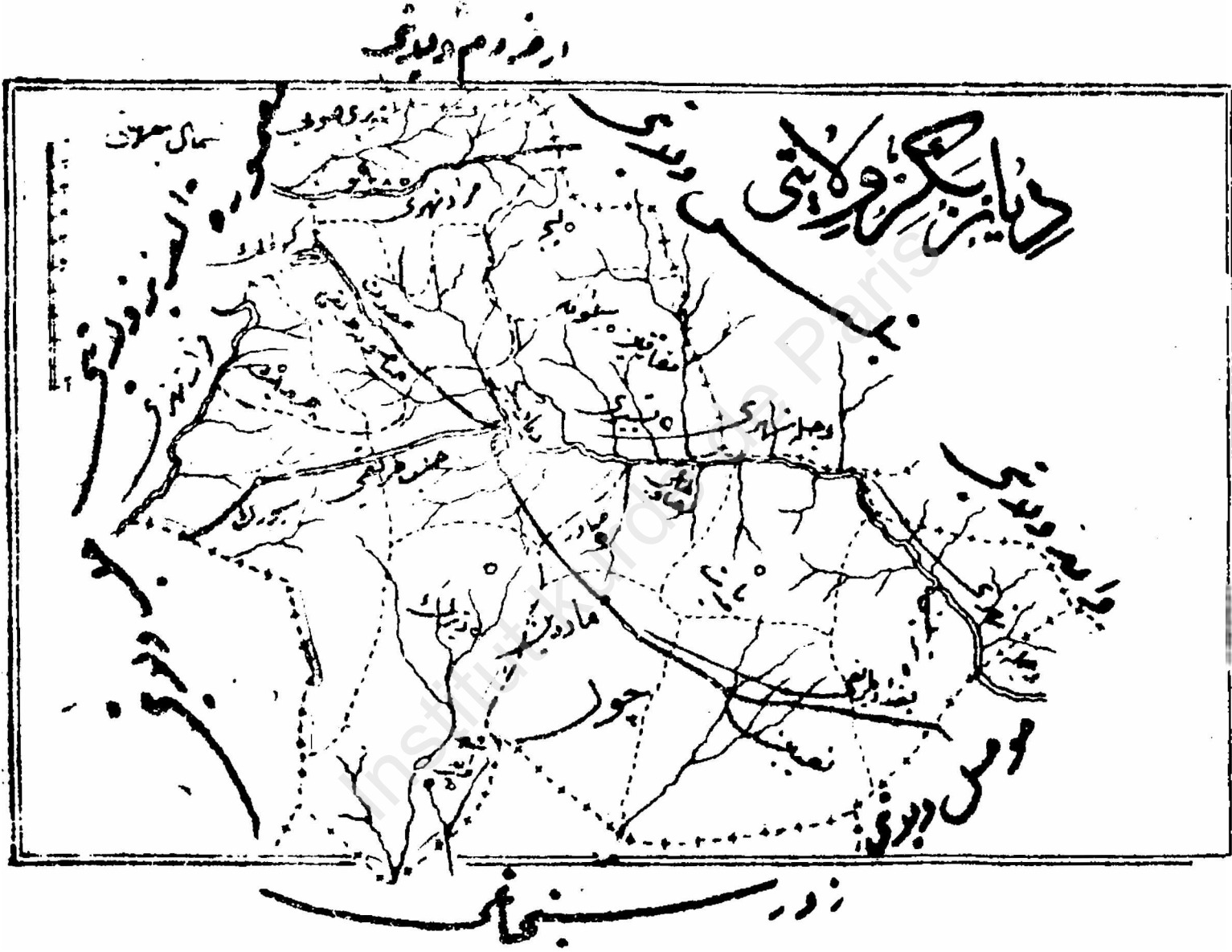
Nişan

Mardinli İzzetlü Abdülkadir Paşa'ya

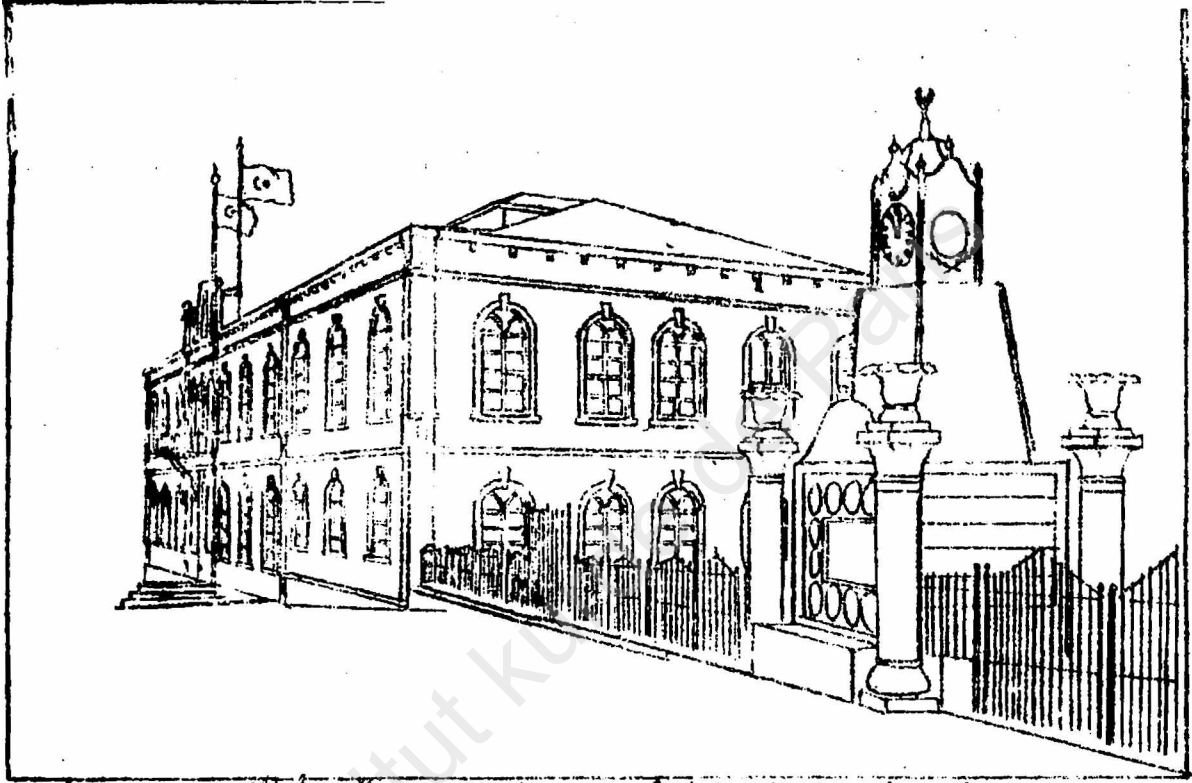
Üçüncü Rütbeden Mecidî

HARİTA VE RESİMLER

Institut kurde de Paris

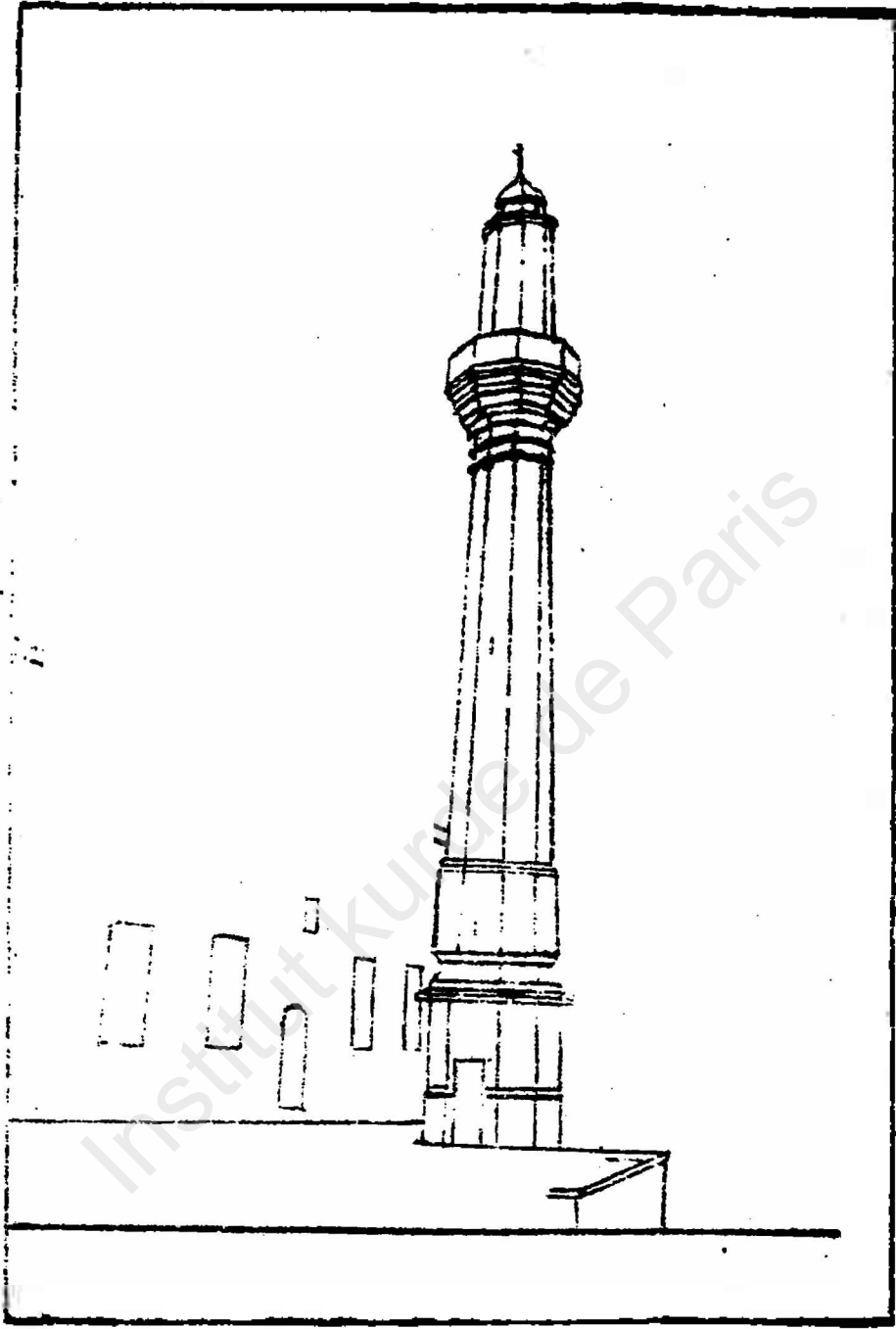

Diyarbakir Vilayeti'nin Haritası (Hicri 1319)

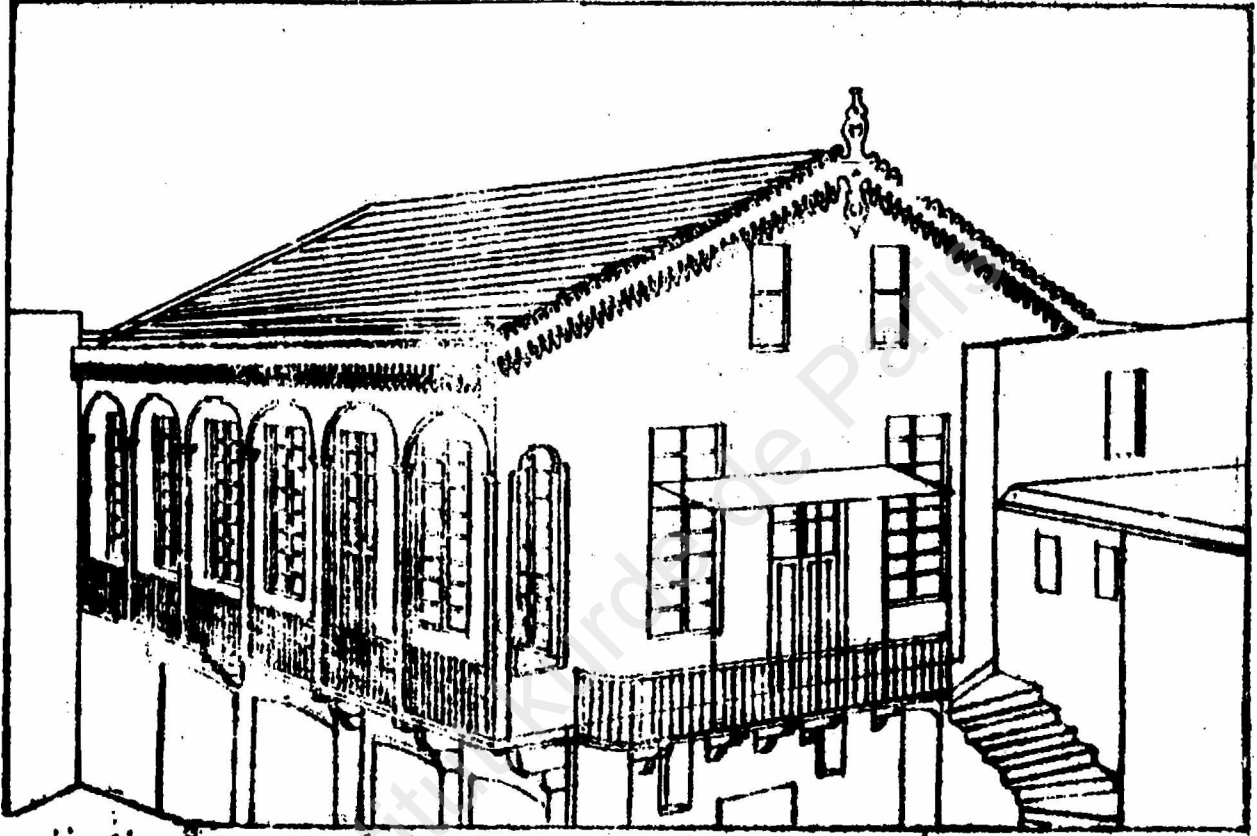
بازار نوایه حضرت خواجه درگاه و استادان با بزرگوں کے لئے تعمیر کیا گیا جو اس وقت تک قائم ہے۔ اس کے ساتھ ہی ایک مسجد اور مدرسہ بھی تعمیر ہوئے۔

Saye-i umrân-vâye-i hazret-i hilafet-penâhîde Diyarbekir'de inşâya şayan buyurulan müsaade-i Seniyye-i hazret-i hilafetpenâhî üzerine cülüs-i hümayun-ı hazret-i padişahînin yirmi beşinci sene-i devriye-i mübeccelesinde teyemmünen nâm-ı hümayuna resm-i küşâdı icra kılınan Mekteb-i Sanayi'nın resmidir

سازگار بنوای عظیمه حضرت آقا زین العابدین علیه السلام در مدینه و در سال پنجاه و نهم هجری
مذقتهای بیحد و بندگی که در آنجا ساخته شده است

Saye-i ma'mûriyet-vaye-i hazret-i şehinşahîde Maden'de inşa ve üç yüz on yedi senesinde vilayet-i hümâyûn-ı meymenet-makrûn-ı hazret-i hilafet-penâhî yevm-i mesudunda teyemmünen resm-i küşâdı icra kılınan Minare'nin resmidir.

مایه انوار حضرت شهیداریده دیربکرده قضا و قیوم بوزاد و طغوز سز سنده ولاده اعلیایه سید محمد قیوم و حضرت خدیجه بیگم روز فیروز ننده
 رسم کناره ایوانخانه در آنجا نکی رسمه

Saye-i umrân-vâye-i hazret-i şehriyârîde Diyarbekir'de inşa ve üç yüz on dokuz senesinde vilâdet-i hümayûn-ı meyâmin-makrûn-ı hazret-i hilafet-penâhî rûz-ı firûzunda resm-i kûşâdı icra kılınan Kiraathane'nin resmidir.

Institut kurde de Paris

سالنامه دیار بکر

۱۲۸۶ - ۱۳۲۳

OSMANLI DEVLETİ'NİN KURULUŞUNUN
700. YILI ANISINA

DİYARBAKIR
BÜYÜKŞEHİR
BELEDİYESİ